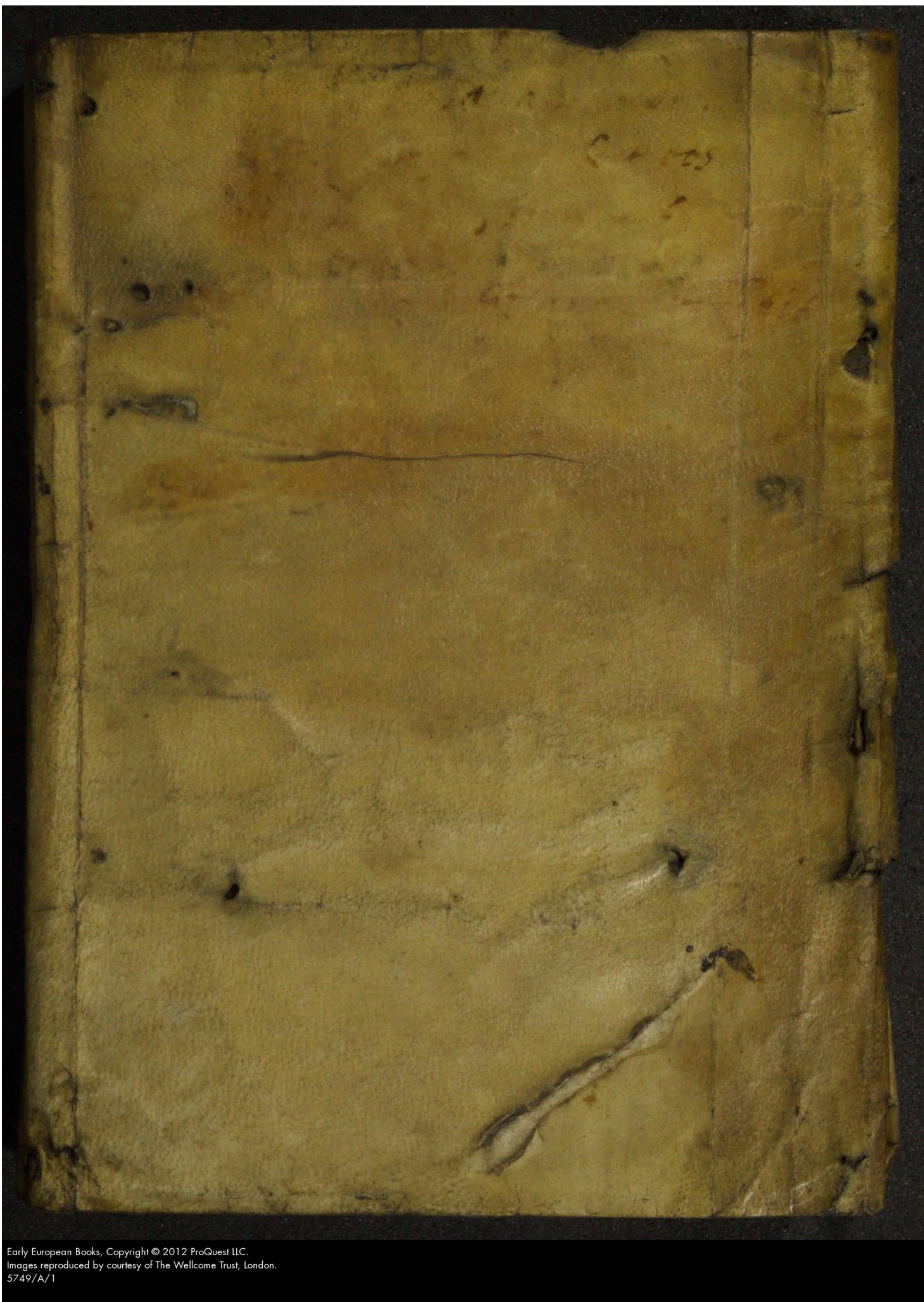

Sncta Sophia de Febsibus

1507

32615.

Tractatus celeberrimus de febribus litteratissimi doctoris Marsilii de sancta Sophia Patauini vna cū cura oīum accidētiū febriū quę vni a capite vsqȝ ad pedes practicę ęquipollet.

H M S

1507.

¶ Egregio artiũ & medicine doctori: dño Gabrieli miro serenissime frãcorum regine prothomedico Gondisalu⁹ Toledo artiũ & medicine professor immerit⁹ humilisq; Lugduñ. pro rege electus. S.D.

CUm ingenij tui acrimoniã: bonitatem: humanitatẽ & liberalitatẽ mecũ secretius cõsidero Gabriel optime atq; prudentissime, videris profecto mihi perpaucorũ hominũ vnus: & quos raros nostra secula perspexerunt: Nec me assentari quisq; existimet. Vidi egomet ipse secreta perspexi: Vite tue interfui: cum nup serenissimã Francorum reginã herã nostrã: per septez annos vna tecũ fui secutus. Cuius servitiũ ob egram mei valitudinez deserere fui coactus. Tunc ego ingenij tui vigorem perspexi & acrimoniam intus & in cute te noui. Quare cum tibi plurimuz debeã: memorq; salis qd vna in domo regine comedim⁹: cuz amor nullo magis emit q̃ seipso: & in amore mutuũ non reddere turpissimũ est. Quid aũt rependã nõ satis habeã: Nã (pter chartaria dona) reliquum nobis est nihil: hinc est mi Gabriel q cũ te rerũ nouarũ cupidũ (& maxime librorũ) semp cognouerim: talibusq; plurimũ delectaris. Cogitaui partem mẹ obligationis implere: Si practicã litteratissimi exptissimiq; dñi Marsilij de sancta Sophia Patauini (quã de febrib⁹ edidit) paruo in volumine calchographis traderẽ imprimendã: tibiq; dicatã existimarẽ Cui sine libris vita mors est. Sic nostro et publico comodo consulerẽ tanq̃ annosam arborẽ transplantans. Nam cũ vna in curia regine essem⁹ hinc & inde discurrentes festiniq; viatores essemus: ob crebrã locorum mutationẽ perpaucos codices nobiscũ differre dabat occasio. Hec igitur practica (sic sub breui strictaq; forma concinata) tibi comes fieri poterit. In qua tam iocũda lepida frugiferaq; remedia: & precipue de febricitãtiuz accidentibus scripsit: vt vni (a capite vsq; ad pedes)

practice equipollere videat: necnō canones in nostra medicina pspicacissimos inuenies, vt delicatissimo tuo palato sale conditū pcipiet. Nam optimū cōdimentū fames asserit. Nō qꝫ te (omniū diuersitate librorꝫ) refertū sup omnes gallie medicos nō sciam: Nec qꝫ in siluā ligna ferre presumaꝫ. Sed vt occasione exigue forme libelli tecū facile deferas. Et si euꝫ discurrere lectitareqꝫ lubebit: Uirum sane sagacis ingenij contemplaberis: quem (pace multorū dixerim) omnibꝰ modernis, quos doctos noueriꝫ, facile anteponēdū putabis. Sꝫ qd plura de eo loquor: cum homo sis: qui nō ignores qd inter lepraꝫ ꝛ leprā intersit. Restat de eo dicere vt pro diuersorum morborꝫ necessitate tam efficacia antidota languentibus destinauit. Ut iam multos in sculapos atqꝫ machaonas sua doctrina euadere possint: ꝛ non modo languentia egrotantiū corpora saluti restituat. Ueruꝫ anellosa suspiratione ꝛ gemebundo singultu laborātes homines ad vitam reuocet: fugientesqꝫ ab ore aīas in pectora redire cogat. Sed de eo hactenus. Et si non futilem neqꝫ sterilē laborē hunc apud te suscepisse videar, plures nostre artis medice codices practicos simili forma imprimere curabo. Uale igitur cuꝫ te digna cōiunx ꝛ liberi: et huius libelli te defensorē para. ex Lugduno xvj. februarij. Millesimo qngentesimo septimo.

¶ Tabula presentis operis

3.na
causon
sag. feb.
statica

¶ Finis tabule

Ad dolore renū . si a mīa calida ⁊ ungu. galeni fol. 18.

Ad fluxū pilorū oleū abrotani ⁊ ptra [illegible] ab arnaldo de [illegible]

Ad retētioēz urine q̄ fit interdū a calore febili [illegible]

[illegible]

Ad epar fol. 17. 2.° + epithi.ª
Ad caput fol. 18. 2.°
Ad testes fol. 19. p.°
Ad stomacum fol. 40. 2.°
Ad splenem fol. 42. p.°

250

¶ Tractatus celeberrimi doctoris Marsilij de sancta Sophia Patauini: de febribus super prima Fen quarti Auicéne.

Upra capitulũ: Febriũ putridarũ in generali curam &c. innuit Auicenna leuẽ ventris solutionem esse fiendaz. Primo describitur hoc solutiuũ leue. ℞. aque ordei. ℥. vj. manne. ℥. j. misce. & detur in potu de mane nulla dormitione post facta: vel loco manne cassiam fi. pone in dosi p̄dicta. ¶ Secũda descriptio que ibidẽ sumit. ℞. aque ordei. ℥. v. sirupi acet simplicis. ℥. ij. ß. & misce dũ in potu sumere vult. ¶ Tertia descriptio. ℞. aque ordei. ℥. v. mãne sirupi viola. añ. ℥. j. ß. vel. ℥. j. misce tẽpore assũptionis: & valet hec descriptio vbi magis lenitionem querimus sine punctione aliqua. ¶ Secũdo principaliter tãgit Auicẽna vsuale clistere: cui⁹ descriptio esse põt hec. ℞. succi foliorũ sicle. i. blete albe. ℥. iiij. ouorũ recẽtium vitellos duos: zucchari. ℥. j. olei violati. ℥. ij. ß. salis cõis: licz Auicẽna dicat baurac. ℥. ij. aque ordei ℥. viij. Vel fiet isto modo decoctio. ℞. foliorũ malue foliorũ matris violarũ aut flo℞ viola. mercurialis bletis añ manipulũ ß. aut loco bletis ponat sicla aut spinachia aut lactuca ordei manipulũ. j. fiat harũ re℞ decoctio in aqua fluuiali ad cõsumptionez tertie partis: deinde colet cui⁹ colature cape. ℥. ix. cui imitte que dicta sunt p̄ clisteri. Et si vis plus lenire adde cassie fi. aut manne. ℥. j. Et si vis plus abstergere q̄ lenire loco zucchari rubei pone mellis viola. ℥. j. aut zucchari viola. ¶ Tertio p̄ncipaliter tãgit Auicẽna leue p̄uocatiuũ post lenitionẽ ventris & cõmunẽ minorationẽ cui⁹ hec

est descriptio. ℞. radicis apij & feniculi añ. ʒ. iij. bulliant in. ℥. ij. aque fluuialis ad cõsumptionẽ tertie partis. deinde cola: cui immitte sirupi acetosi. simplicis: aut oximellis simplicis. ℥. i. ß. & detur in potu ante minorationẽ propriã & precedente flebothomia: aut non precedente flebothomia: & pcedentibus minoratiõe ppria & cõi. ¶ Quarto principaliter pcipit Auicẽna prouocandũ esse sudorẽ, de quo tãget inferius. Usuale tñ est vt detur in potu precedẽtibus predictis vn⁹ ciphꝰ. viij. ℥. post digestionẽ cibi aq̃ zuccharate calide aut aq̃ ordei in potu: deinde cooperiatur. ¶ Quinto principaliter dicit Auicẽna aperire meatus siue poros in vnctione olei camomille, p quod intellige hãc leuis camomille decoctionẽ. ℞. flor camomille: aut mellilotí. M. j. bulliãt in tribus sextarijs aque fluuialis, deinde fomẽta vel epithima: aut cũ manu aspsa. ista decoctiõe facta frica collũ: spatulas: brachia: pectorales: et spinales: musclos: coxas: & crura: & pedes. vtimur hic sola sicca fricatõe completa digestione & expulsis superfluitatibus. ¶ Sexto principaliter humore declinãte ad stomachũ, q̃ cõprehẽdit nausea vel alio accidente stomachi suo loco dicẽdo, docet cum leui farmaco vomendũ, vt ℞. sirupi acetosi simplicis: aut oximel simplicis: si foret humor frigidus. ℥. ij. aque ordei tepide. ℥. iiij. aut solũ zuccharũ misce: & bibat velociter & nõ sorbendo & post morã aliqualẽ vt q̃rte partis hore imponatur digitus ori & vomat: & potest augeri dosis scdm situm & caloris quãtitatẽ & dispositõnẽ. ¶ Septimo pncipaliter humore declinãte ad itestina: vt rugitu percipitur & dolore partiũ inferiorũ: & descensu fecis, adhibeantur solutiua vẽtris pdicta: & magis descẽdẽte rugitu inijciatur clistere sup vẽtris vmbilicũ: pcepto rugitu magis per superius curandũ est. ¶ Octauo pncipaliter post multa innuit regimen colice coniuncte febri causate ex retẽtione stercoris duri factũ ex iure galli simplicis: vt decoquatur gallus decrepitus forti decoctione

et ponatur primo tātū aque, quātū sufficiat decoctioni
vt brodium fiat spissum, de quo iure pingue capiātur
℥.vj. Tamen post eductionē fecū, si vis facere ius car⸗
minatiuum ⁊ eductiuū flegmatis, poterit esse hoc. ℞.
polipodij.cartami.corticū allei.añ.iiij. M.vni⁹ dauci
carui.feniculi: anisi.añ.ʒ.iij.salisgēme.℈.j.ponātur ī
ventre galli ad decoquēdū. Et si vis facere solutiuum
magis, pone in fine decoctionis non vehementer ca⸗
lido: brodio i.℥.vj.brodij.ʒ.ij. diafeniconis Mesue.
Et licz non sit de proposito, tñ potest fieri ius galli, p Asma
asmate sic. ℞.ysopi.liquiricie: capilli veneris.añ.ʒ.
nucis vni⁹. passularum mundatar̄.℥.ß.ponantur in vē
tre galli donec decoquatur gallus. Et circa finem de⸗
coctiōis adde ventri galli epitimi.ʒ.iij.⁊ tribue in po
tu quātitatem brodij predictam. ¶ Nono principaliter solua
Auicenna tangit solutiua conuenientia in febribus
putridis: quorum quedā ante digestionē conueniunt
cōpletam, et eorum quedā minorant minoratione cōi
sic describi potest. ℞.tamarindorū.℥.ß.aut loco eoruz
pone prunor̄ tantū et fiat decoctio in.x.℥.aq̄ ad con⸗
sumptionē tertie partis. Et in residuo decoctionis dis
solue māne.℥.j.hoc medicamen lenit lenitōne cōi siue
mīoratione: appropriato tñ satis colere. ¶ Scōz si vo
lueris mundificare sanguinē a colerica superfluitate
℞.lublet.id est lupullorū.iiij. M.vnius prunorū siue
tamarindorum.℥.ß.fiat decoctio in lb.ij.aque vel.iij.
vsq3 ad consumptionem tertie partis in qua post co⸗
laturam in.℥.viij.dissolue manne.ʒ.xij.zuchari.ʒ.tres
¶ Tertium minoratiuum minoratione communi vbi
querimus mundificationem colere ⁊ flegmatis a sto⸗
macho ⁊ ductibus siue vijs expulsionum. ℞. dicte de⸗
coctionis manne cassiefistule siue medulle eius ana.
ʒ.vj.dissoluantur in dicta decoctione ⁊ cū dicta quan⸗
titate zucchari puta.ʒ.iij.in potu sumat. ¶ Quartum
cōmuniter abstersiuū ⁊ reprehensiuū caloris licz non sit
eius odor talis in serie habetur. ℞.aque granato⸗

rum:quia ſucci poſt reſidentiam facta expreſſione pul
pe granatorum ſiue carnoſitatis granati dulcis et
acetoſi.ʒ.iiij.aque zucarate.ʒ.vj.miſce et ē extinctiuū
ſitis ſicut abſterſiuū quodāmodo leniēs ⁊ cōprimens
euacuās: ita cōueniēs ⁊ neceſſariū pro iſtis accidēti-
bus ſedādis.¶ Primū minorās minoratiōe ꝓpria et
maxie col'icā materiā. ℞.p̄dicte decoctiōis tamarido
rū doſiz dictā māne.ʒ.j. ſcamōee correcte mō Meſue
grana.ij.aut ſivis qd̄ magis domeſticuz eſt electuariū
de ſucco roſarū.ʒ.j.vel.℈.v.deť in potu.¶ Scōz mino
rans minoratione ꝓpria aut eradicās ſm augmentuz
doſis materiā educendo colericam. ℞. decoctionis lu
pullorū predicte.ʒ.vj.zucchari.ʒ.ij.ſcamonee correcte
grana.iij.melius tamē eſt dare.ʒ.ij. electuarij de ſucco
roſ.aut diamāne tm̄:aut.ʒ.iij.⁊ eius deſcriptio a Me
ſue poniť.¶ Tertiū vbi materia ē groſſa colerica ⁊ in
tendis mūdificare ſtomachū a qualibet materia ⁊ ca-
put aliqualiter ⁊ in hoc minorat minoratiōe cōi plus
⁊ ſm modū dictuz cōueniet in tertiana nō pura:vt ſuo
dicetur loco cuiꝰ deſcriptio talis eſt. ℞.aloes.ʒ.ß. ab-
luatur cū aqua ſolatri ⁊ endiuie ſiue nutriatur modos
cape a Meſue ⁊ ſit aquarū quātitas duarum.ʒ.magis
tamen domeſticum eſt nutrire cū aqua endiuie: ⁊ illi-
co per aquā reſtringeť acuitas ⁊ reddet magis ſtipti-
cum licz minꝰ ſolutiuū demū poſt inſpiſſationē ſiue co-
agulationez aloes fiant pillule ⁊ ſit earū doſis.℈.iiij.
aut.ʒ.j.¶ Quartū minorās ꝓprie exhibēdū poſt com-
pletā digeſtionē ⁊ euacuationem debitam ⁊ vbi ſit ne-
ceſſariū vnire texturam mēbrorū. ℞. aqua decoctiōis
prunorū ⁊ paſſularū.ʒ.vj.mirabolanoꝝ citrinoꝝ ſuffi
cienter tritoꝝ.ʒ.ij.infundať dicte decoctioni et coleť
per pannuz ⁊ debite exprimanť.deinde. ℞.zuccari.ʒ.
ij.miſce ⁊ da in potu.¶ Quintū minorās proprie ſiue
eradicans ſtomachū doſis eſt magis cōpetens poſt
digeſtionē et in materia colerica magis pura. ℞.vio-
larū recentiū iuiubarū.an̄.ʒ.j.ß.fiat decoctio in.ʒ.iiij.

aque in qua post colaturā tere grana.ij.vel.iij.scamo-
nee ⁊ misce ⁊ in potu da: ⁊ recordare semꝑ vt est tactū
electuarij de succo rosaruꝫ ru.aut dyamanne Mesue.
¶ Sextū simil'r euacuās ē descriptio pill'aꝝ. ℞. coriā
dri spodij rosaꝝ.ru.an̄.ʒ.j.cāphore.grana.iij.scamōee
gra.iiij.terant͛ oīa subtilissime et cū ell'uario de succo
rosaꝝ.fiant pillule: ⁊ sit dossis earū a.℈.ij.vsqꝫ ad.ʒ.j.
¶ Septimū ad idē. ℞. manne.ʒ.x. succi pomorū mu-
sorum siue parasiloꝝ siue malorum citonioꝝ.ʒ.vel.ʒ.v.
succi coriandri hūidi.ʒ.j. misce succos hos ⁊ submer-
ge māna in dictis succis ⁊ bene misce vt quasi coagu
letur. Deinde pone vas suꝑ cinere calido ⁊ pulueriza
desuꝑ cāphore grana.iij.scamonee grana.iiij. ⁊ bene
misce ⁊ repone invase bene obstructo post cui⁹ in mo-
dū electuarij factionē tribue in potu a.ʒ.j.vsqꝫad.ij.cū
ʒ.iiij.aque zucchari aut aq̄ ordei: aut aq̄ endiuie cū mo
dico zucchari. ¶ Octauū ad idē. ℞. māne zucchari tab
an̄.ʒ.j.scamōee cāphore an̄ grana.iij.terāt͛ oīa subtil'r
⁊ misceant͛ ad inuicē cū modico iulep. ⁊ remaneāt cū
pacta ad modū penidioꝝ ⁊ hui⁹ capiant͛.ʒ.due ⁊ valet
vt dictū est s͛. Hec sunt que colligi possunt ex cap'lo de
cura putridaꝝ in gn̄ali. Expositionē aūt simplicis q̄
ingrediunt͛ has descriptiōes ⁊ quarūdā tm̄ dosis in
expositiōe prime quarti posui. Hic residens ex solis
descriptiōib⁹ narrat⁊ nec vltra litterā descripsi alia re
seruās locis ꝓprijs ne cōtingat idē repetere pluries.

¶ De cibatione febricitantium.

Ex capitulo de cibatiōe febricitantiū ap-
paret ꝙ lꝫ latitudo diete in febrib⁹ intel-
ligendo ꝑ dietam debitā administratio-
nem: vt debitam exhibitionem cibi et
potus: vt latitudo diete incipiat a non
gradu dandi cibum et potum inclusiue.
et terminetur ad cibos et potus sanorum exclusiue:
tamen si per dietam intelligimus debitam exhibi-

tionē cibi vel potus ad duos terminabūtur exclusiue. scꝫ ad subtilissimā dietā q̄ est nihil dare: ꝛ dicet latitudo subtilitatis cū sit in mediū propinquās magꝭ diete egrorū q̄ꝫ cibo sanoꝝ vel potui cū esset mediū infra existēs alterius extremi denoīationē capiat. ¶ Latitudo ꝟo existens vltra mediū in grossitie noīabitur latitudo ingrossationis ex causis oppositis. Et sicut Auicēna statuit latitudinē ciborum ꝛ potuū, similiter ipse potuit statuere latitudinē ciboꝝ tm̄ aut potuū tm̄. Tn̄ qꝛ febrib⁹ hūida ꝯueniūt potū imiscuit cibis. ¶ Et in sua ordiatiōe versus nō dationē posuit succos granatoꝝ acetosoꝝ tn̄ alio pari vel plus appropinquātibus vni extremo deinde muzis: deinde dulcibus. equauit ꝟo iulep succo granatoꝝ nō ponens notā ordinis intelligens potissime per iulep syrupum simplicis decoctōis aque ꝛ zucchari. et noīauit hoc subtile in quo licꝫ ponat plus zucchari q̄ꝫ i aq̄ cōi zuccharata. Illud tm̄ qd̄ est liquidius pluri aqua ꝛ zuccharo pautiori dicitur subtile ꝛ longū: qꝛ in longū trahibile respectu coctiōis coctū toti⁹ ꝛ plus de zuccharo hn̄tis. ideo ꝑpter paucitatē sue nutricatiōis preponit ipsum aque ordei, quē subtilē post ip̄m graduat: deinde grossam suo capitulo declarandā. ¶ Postea olera, quia herbas vsuales frigidas ꝛ humidas quibus iā corpora cōiter alebantur noīans attriplicē citrinā blitē spinachiā ꝛ bletis siue bletū aut bleta vsualē intelligās vsuꝫ decoctionis hoꝝ in brodio pulli aut simul nō comestis corpulētꝭ vt sani comedūt aut pānicū: deīde tāgit kist ordei de quo tangam. ¶ Tangit postea cibos declinātes ad grossum et primo extremitates galli et galline iuuenū non coeuntiū intelligendo per extremitates partes alarū humerū et brachijs proportionatis. ¶ Deinde tāgit carnes perdicū: maxime ossuosas: deinde subtiliores, vt auicularū paruarū in locis siccis degentiū. ¶ Deinde tangit kist ordei: ad quem hec latitudo terminatur in extremis sue grossiciei minoris. ¶ Tāgit

vlterius infusionem panis purioris farine intelligē do infusionem panis non expressi et eius modicam virtutem habentem et hanc dietā dixit esse subtiliorē dieta media. ¶ Infusionem vero panis cū expressione magna vult esse grossiorē kist ordei. ¶ Et post hanc a quā posuit sirupū acetosū ꝛ mellinū aut zuccharinū de quibus dicetur loco suo. ¶ Hec etiā fit differētia inter zuccharum et mel. Licȝ tamē isti cibi per Auicennaȝ positi sint conuenietes febricitātibus. Usuales tamē cibi adulationibus medicorum et infirmorum lascivis et dominarum sunt non cognita febri aut tempori eius: sed solo intuitu complacentie dominarum: et vt ne infametur medicus nimia subtiliatiōe diete infirmum defecisse vel defecturum esse qui primo in tm̄ viuunt contusu pulli aut sublimatis factis et oua ꝛ nō modo istorū quātitate debita contentantur aut vicibus: sed peramplius ꝙ sani volentes accipiunt infirmi vel coacti omniū canonū memoria labitur ānectorum deletur ac etiam auctoritas infirmus longius lāguet in loco vt sanius dici possit hominem non occidisti: sed cibauisti febres. ¶ Sed infirmo ꝛ nature fragilitati imputatur. Nec solum hoc florentie euenire putetur: sed vbiqȝ irripit animos ista rubigo: est tamē padue vsualis pānata quem nominant cibum temporalem quo vtūtur xpiani est panis coctus brodij pulli et quādo est tempus resumptionis vtuntur contuso: aut decoctione pulli. ¶ De carnibus hic nihil dico modo cū quid infra determīaturus sim in cuius nominatis puto multos errare. ¶ In lombardia ꝛ potissimuȝ medulani vtuntur decoctione pannici in aqua simplici aut in aqua decoctionis pulli: ac etiam aliquando et sepe in potu cum vino predictum sumunt. Credo tm̄ pānatam cum ptisana ordei esse debitos cibos. Alibi etiam vtuntur quadam decoctione farri. Sique tamen erunt speciales cibi: aut condimenta explicādi sunt in locis particularibus: vt exprimit Auicenna.

vsualia cibaria.

panata

contusū decoctio pulli

aq panici

farre

Venio ad capitulum aque ordei principa-
liter ⁊ sirupi acetosi:et licȝ aqua ordei sit
multiplex ad varia:vt patet p Mesue in
suo de appropriatis vt iportet aliquãdo
ptisanã vtar tñ vt pretendit vocabulũ et
primo aqua in qua nõ est nisi subtile ordei et q̃ altera-
ta est p qualitatẽ ordei. Cui⁹ descriptionẽ ponere pos-
sumus p Auicennã. ℞.aque fluuialis bone sacrati.xx.
quid sit sacrati dixi in expositiõe littere. Accipe ergo
duas lb.⁊.ʒ.j.ordei ⁊ dimittas bullire ad cõsumptioeȝ
quattuor ptiũ:ita vt remãeat vna quita ei⁹. tñ sufficit
si cõsumat eius medietas aut tertia ps.deinde dimit
tat residere ⁊ post residẽtiã capiatur rubeũ subtile et
grossum feculentũ dimittat ⁊ iniectũ potu ⁊ aliis effe
ctibus,quos querim⁹ ex aqua ordei p auctores. ¶ Sup
expositionẽ vero littere multoruȝ vero terminorum expositi
onẽ posui,iõ dimitto in pñti trãsiturus ad notitiã si-
rupi acetosi,pro cuius noticia quorũdã termĩorum gñа-
liũ expõnes posite sunt. ¶ Primo ergo nomen est iste
sirupus:rob. Iste eñ termin⁹ sirupus vt tangit symon
arabice dictus sirab ideȝ grece iportat qd potio.decla
ratur tñ ad importãdũ potionẽ liquidã cũ zuccaro aut
melle vt plurimũ non solutiuã. Iste vero termin⁹ robub
importat succũ per se inspissatũ.vt.v.canone tractatu
vj.satis a principio dicebat Auicẽna. ¶ Et differẽtia
quidẽ inter rob ⁊ robub ⁊ sirupum,qr est rob est succus
inspissatus p seipm:⁊ sirupi sunt decoctiones ⁊ succi
inspissati cũ dulcedie. ¶ Pro isto etiã dicebat Mesue
ĩ antidotario distinctiõe.vj.in pte de robub vbi restat
sermo quorũdã cõpatio ⁊ succorum depuratio ⁊ inspissa
tio calore ignis aut solis. ¶ Scdo premittẽdũ qr siru
pi aliĩ sunt simplices,aliĩ cõpositi. ¶ Sirupus dicitur
simplex a simplicitate aq̃:qr fit aque vsualis aut aque
sublimatõis:vt qr cõponit ex zuccaro vel melle et po-
tissime zuccaro,⁊ noiat iulep. ¶ Sirupus vero dicitur
cõpositus quia vltra aquas predictas ⁊ zuccarũ aut

mel recipit aliquid aliud, vt acetū aut succū aliuꝫ: aut aromata: vt loco dictarum aquaꝝ accipiūt aquas de-coctiōis radicū aut seminū vel aromatū vel similium. ¶ Sirupi simplices distingui pñt in sirupū siue iulep absolutū recipiens aquā comunē ⁊ zuccaꝝ et in omni iulep denoīatio fit a noīe sublimatōis aq̄ sic iulep roſ. vel iulep violatū: nenufare. ⁊ sic de aliis. Nā (vt ē tactū) ōis sirupus p̄cipue cōpositus ex aqua sublimatiōis et zuccaro dici pōt simplex: ⁊ sicut sirupū dicim⁹ simplicē ita iulep decernimus simplex simplicitate inspissati succi ⁊c. ¶ Ex dictis apparere pōt sirupū noīari cōpositū: qꝛ ex difformibus cōponaꝛ, qui distinguunꝛ in cōpositū rōne aceti p̄cise vsualis. Et noīaꝛ acetosus simplex et dīa in frīo: vt ē euidēs inter sirupū acetosuꝫ cōpositū ⁊ simplicē. Nā ōis sirupus acetosus ē cōposit⁹ patet hoc: nam habet acetū faciēs cōpositionē sirupi. Aliquis tñ appellaꝛ sirupus acetosus simplex noīando seu intelligēdo acetū de quo dictū ē: nō habet aliaꝫ difformitatē a p̄dicta. Et ita ōe iulep prehabitū apposito aceto defineret esse iulep: nā esset cōpositus sirupus, esset oē tale sirupus simplex acetosus. ¶ Simĺr si noīemus sirupū acetosuꝫ cōpositū, a succo vel aqua alia acetosa. ¶ Simĺr oē prehabitū iulep cū succo arātii vel limonis dici posset sirupus acetosus cōpositus: et quilibet talis sirupus diceret sirupus simplex acetosus. ¶ Sirupus vo acetosus distingui potest in sirupū simplicē recipientē aquā cōem. cuius descriptiōeꝫ et modū tangit Auicēna in pñti capl'o. ⁊ in recipiētē zuccaꝝ ⁊ acetū: et nomiaꝛ squigibin siue squigibū seu simplex oximel, ⁊ nō simplex, sed cōpositus sirupus. Et dicit oximel ab oxi, qd̄ est acuꝫ: quia acutum mel rōne aceti. Sirupi aūt simplices zuccarini descriptionē sic accipe ex allegato loco: ponaꝛ in vase dicto ꝯstricto: deinde cape acetū ⁊ nō cooperiatur zuccarū, ita vt sit duplū zucchari ad acetū, aut duplū sexq̄alteꝝ et ponatur sub vase ereo quo vtunꝛ apothecarii carbones nō

siplices

com?

syrupi

sint valde igniti siue prune ignite cum cineribus calidis ⁊ ita vt liquefiat zuccharū in aceto sine bullitione: stante tamen spumatione aliqua, que colligatur cū spatula vel instrumēto alio et dimittat cū calore multo quē acquisiuit. i. mensura tanta qua zuccharū ⁊ acetū fuit bn̄ ꝯmixta, deīde sumat aq̄ bōe fluuialis quātitas qua emineat duorum digitorū ⁊ tm̄ inuicem bulliant vsqꝫ quo inspissetur. ¶ Habete tamen mēti ꝙ potestis facere vnum sirupū liquidiorez ⁊ magis fluidū et clarificatū per filtrū, quē quidam nominat sirupuz longū et poterit esse sua maior liquiditas ꝑpter maiorationē aque vel aceti. Scdo per minorē decoctionē vel econtra possit esse spissior pluri zuccharo aut paucitate liquiori aut ampliori coctione. ¶ Huius etiam sirupi descriptionē pōit Auicēna. v. canone descriptione. iij. sirupi acetosi cui⁹ ethymologia sirup⁹ acetosus noster cui⁹ etiā specialiorē descriptionē ponit Mesue in antidotario distinctiōe. vj. vbi sermo in sirupo acetoso. Ista est ei⁹ descriptio. ℞ Zucchari boni tabarzet boni albi partes. v. effūde super illud in vase lapideo siue in vase vsuali ęreo stāgnato tamē aqua fluentiuz fontiū dulcis clare ⁊ pure aque ꝑtes. iiij. vt si accepisti de succharo. ℥. v. cape aque. ℥. iiij. ⁊ hoc si volueris facere spissum. Si vo volueris facere longū: accipe. ℥. vij. aque et decoquatur: sed abijciēdo spumam: ⁊ sit ignis quo coquet illarū prunarū, vt est tactū aut tenuis siue leuis flamma sine fumo donec clarificet ⁊ minuatur medietas aque. deinde funde super totū acetum vini albi clari vbi volueris facere modicuz acetosum. ℥. ij. et vbi medio modo. ℥. tres: vbi valde acetosum. ℥. iiij. postea perfecte coque. Huiusmodi sirupi vires ⁊ perꝯsequēs prehabiti tangit Mesue loco allegato duz dicit sermo in sirupo acetoso: Iam magnificata est inter verificatiōes virtus eius excellētissima. scꝫ in cōmunitate ⁊ posse ī materias colericas frigidas grossas ⁊ subtiles ⁊ viscosas siue adherentes. Et siquidē

sy. logus

virtus infrigidationis eius cito tollitur non sublata virtute penetrationis. Et hoc quidā gloriosus testatus fuit: quoniam eius potentia ad omnes materias est communis. ⁊ videtur ꝙ non ad materiam colericā nigram propter similitudinē et communitatem complexionum: et nos quidem diximus ꝙ facit penetrare materias alias medias in partez in quas forte nō penetrarent et facit eas acquirere difficultatem diuersam ⁊ difficilem. ¶ Dosis eius ꝯm Mesue est ab. ℥. j. vsqꝫ ad quatuor intelligendo per. ℥. j. pondus minus. ⁊ per. ℥. quatuor maius, quod dare debes. diuersificantur tamen doses ꝯm ꝙ sirupus est magis vel minus acetosus: acetosus autem ꝯm ꝙ fit longus vt nō egeat commixtione aque. Nam tunc dare poteris. ℥. iiij. medius autez medio modo acetosi. Si vō non fuerit longus: et eget administratione aque tunc cōmunis dosis est ab. ℥. j. ad. ij. cum duplo aque frigide. Scdm Mesue tamē puto ꝙ ista est dosis eius dum solus datur. Juuamēta vō eius sumuntur ab Auicēna. prima quarti. de cura putridaruz tractatu tertio dum dicit. 2º c. 7. Et sirupus quidem acetosus quandoqꝫ sedat sitim: et inscidit et soluit, ⁊ nocumentum cuius apostemati nō est plurium sicut nocumentum aque et non est eius aggregandi materiam aut inspissandi eam, iuuamenta vō eius etiam colligere possumus eadem prima q̄rti ⁊ tractatu caplo de cibatione febricitantium dum dicit. verum cum sirupus acetosus in potu datur incidit c. 8. humores et preparat humiditates ad expulsionem. ¶ Tertia descriptio magistralis. ℞. zucchari. lb. iij. adde lb. tantūdem aque: cooperiatur et cum albumie oui clarifica. deinde adde tātuz aceti clari acuti vt appareat sirupꝰ acidus ⁊ coque donec fiat spissus. Modū Mesue tene ⁊ Auicenne scdo: vt est notum clarior est modus Mesue. ¶ Sirupꝰ principalis. sirupus acetosus simplex ē de melle siue ex melle simplici de quo mētionē facit Gal. iiij. de regimie sanitatis tāgēdo

syrupi

iuuamentū eius cōstructiōe cuius littera q̄ oximel ꝓ-
dest crudos humores habētibus. q̄ sic cōficiatur mel
optimū sup prunas expumātes immittimus et tantū
aceti immittimus vt gustanti non nimis acidū videa
tur nec dulce et hoc rursus supra carbones ⁊ emineāt
qualitates eorū certissime nō appareat gustantibus a
cetū dudū. Deinde recōdito huic immisce aquā cū vtis
sicut miscētes vinū diuersimode tam miscēti aquam
acetū ⁊ mel ſm diuersitatē casuum. ¶ Unā tn̄ descripti
onem tangit vt sumatur vna ps aceti ⁊ due mellis. ⁊. iiij.
aque: ⁊ coquatur vsq̄ ad tertiā vel quartē ptē. Et si vo-
lumus facere fortius ponemus tātū aceti quātū mellis. ¶ De
illo tamen latius dixi sup lectura. Scda descriptio tā
gitur p Mes. in ātidotario distin. vj. Cuius littera hz
ita. Sermo in sequētibus. ¶ Et illud q̄ nos intelligi-
mus hic est illud cuius materie sunt tres res. scz mel ⁊
acetū: ⁊ aqua quidē ꝓpter tria ponitur in eo. Primū est
quia decoctura ponitur plus q̄ est cā inflationis resol
uitur. Scdm quia melius ⁊ frequētius tollitur spuma
eius. Tertium quia virtute a quo scz aceto citius facit
currere medicinarū virtutes ⁊ mel quidē aduersatur fle
gmati ⁊ in melle ⁊ aceto ex pmixtiōe horū ē virtus q̄ nō
ē in altero istorū tm̄. ⁊ nō est possibile ei qui experitur vt
discordet qm̄ sigillationē virtutis ab vtrisq̄ accipiat
q̄ est qr meretur permixtio vt qr fiat consecutio iuua-
mentorū multorū ꝓpriorū que sunt in corpore toto: ⁊ ad
materias que sunt in generāte ꝓprie: qm̄ resoluit eas
diuidit ⁊ subtiliat humorem grossum qui est in stoma-
cho ⁊ epate: etiam est efficax in materias frigidas mul
ti tēporis. diuidit etiam ⁊ maturat eas: ⁊ eius modus
est: vt accipiat mellis partes. ij. aque fontium clare. ℥.
iiij. aceti boni partem. j. ⁊ quandoq̄ exigit dispositio
vt addatur ad quantitatē aceti sicut te feci scire de si-
rupo acetoso quem supple diuisi in leuem recipientem
modicū acetū ⁊ in mediū recipientē medio modo: ⁊ in
sirupum recipientē plus aceti. Et cōpositio eius est vt

accipiatur mel ꝛ aqua ꝛ abijciatur spuma eius.s. dum bullierit: deinde fundatur super ipsum mixtū acetuȝ ꝛ coquatur ꝛ nō dimittatur eleuari ꝛ superxcrescere spuma sua: imo omni hora auferatꝰ dum clarescat: ꝛ dum coctū fuerit recōde. ¶ Dosis eius est ab.ʒ.j. vsqȝ ad.iij. intelligendo vt est dictū in sirupo acetoso: ꝛ diuidēdo ipsum in longū spissiusꝛ magis acidum ꝛ minꝰ: ꝛ etiā egens cōmixtione alia aqua: aut non egens. Quibus aūt cōueniat oximel: ꝛ quibꝰ pauci aceti aut multi sumitur tertio regiminis acutoꝝ tractatu cōmenti.xxvj. ibi. Potus autē qui oximel dicitur. vsqȝ ad cōmentum xlij. aque ꝟo nullū iuuamentū inueni; licȝ textus.xciiij. magis loquatur de aceto.

Dico de sirupo acetoso simplici zuccarino aut mellino aut aceto vel succo alio vel simili, quē in multos diuido ꝫm distinctionē succoꝝ acetosoꝝ primo. Scdo ꝫm distinctionem aquarū ingrediētiū dictos sirupos. ¶ Quantum ad distinctionē primā dicendū succos acetosos ex quibꝰ pōt fieri acetosus sirupus, fore multiplices: vt citri limonis arancij granatoꝝ muzorum ꝛ acetosoꝝ pomi apij citranguli piroꝝ: quorundā pomoꝝ: etiā quorundā sorbaꝝ: persicoꝝ: prunoꝝ: prunelloꝝ: crisomiloꝝ: morum: nespularum: riben: berberis: agreste: extremitatū siue prepucioꝝ vitꝭ: acetoselle: acetose: amarilium seu cerosoꝝ acetosoꝝ: quorūdā tamē applicando sirupos. Et pmo acetosi citri descriptione Mesue: cuius iuuamētū ꝫm eundē est magnū in extinguendo inflātionē colere rubee: ꝛ febres inflāmatiuas vehemētes: ꝛ febres pestilentie: ꝛ pprie q̄ veniunt in estate venenosa. Et cōfert ebrietati: ꝛ vertigini: ꝛ siti vehemēti: cuius descriptio ex Mesue talis ē. ℞. succi acetositatis citri ℔.ij. decoque in vase vitreato supra prunas cum facilitate, siue vase instangnato vsqȝ dum consumatur tertia pars: deinde coletur et dimittatur residere donec clarificetur ꝛ accipe ex eo

succi acetosi

citri

quod clarum est lb. vij. ꝛ funde sup ipsum ex iulep claro depurato lb. v. ꝛ coquatur donec inspissetur. Si autem estas fuerit, dimittatur in sole donec eius aquositas consumat. Hec descriptio fit pro apotheca vt plures inde habeant: tamen pro vno inde cape decimam partem pdicte descriptionis vel duodecimā. Per hāc descriptionē intellige descriptionem de limonibꝫ aut arancio: adde aūt de citrangulo. Alioꝝ tamen sirup orum descriptionē ponam ex Mesue. Et pmo sirupi de pomis cuius est confortare corpus debile: sanare sincopim: ꝛ tremorez cordis scilicz a caliditate ꝛ venenositate pendentes, cuius simplicez descriptionem inde recipiam. ℞. succi pomorum alborum aromaticorum odoriferorum siluestriū lb. v. coquatur succus ad medietatis consumptionem ꝛ dimittatur p duos dies vsqꝫ dum clarescat: deinde coletur ꝛ ex tribus lb. zucchare fiat sirupus: accipe sextam partē descriptionis. ¶ Tāgit Mesue tertium sirupuz de piris, que intellige odorifera ꝛ acetosa aut mellina: ꝛ valent in confortando stomachū ꝛ nauseam: stringendo ventris fluxum a caliditate pcedentem: ꝛ in laxitate ꝛ raritate stomachi a caliditate pcedentibus a materia colerica siue fine. Cuius descriptio similis descriptioni de pomis. ¶ Tāgit vlterius sirupum de persicis, quem cōferre dicit calefactioni stomachi: ꝛ siti: ꝛ fetori oris: ꝛ est modus cōpositionis eius vt habitorum. ¶ Tangit vlterius sirupum acetosum siue de succo acetoselle, vt puto: quem conferre dicit febribus pestilentialibus ꝛ multe inflāmationis: ꝛ fit modus sicut modus predictoruz. ¶ Tāgit vlterius sirupum de prunis, ꝛ hoc intelligatis de acetosis, quem describe vt al's. ¶ Tangit vlterius sirupum de granatis acetosis, quez conferre vult febribus colericis multe inflammationis, quem describe vt est tactum. ¶ Tangit vlterius sirupuz de agresta, quem vt supra intelligatis cōferentem vomitui ꝛ solutioni colerice ꝛ inflammationi stomachi: ꝛ siti laboriose in fe

bribus colericis ꝛ confortantem stomachum pregnā-tium de facili recipientium superfluitatem valentem contra venena qui construendus est ſm ipsum sicut si-rupus acetosus citri simplicis sicut dictum est. ¶ Eli-go vlterius sirupum extremitatuʒ seu prepuciorum vi tis proportionabile sirupo de agresta et modo sirupi detur. ¶ Eligo vlterius sirupum acetosum de citonijs pomis aut piris: citonijs: pira tamen humidiora sunt ꝛ minus stiptica ꝙ poma citonia. licʒ oppositum sit in piris absolutꝫ ꝛ pomis. ꝛ valet hic sirupus vomitui so lutioni ventris ꝛ siti confortationi stomachi: cuius de scriptio erit hec. ℞. succi citoniorum acetosorum de-purati clari .ʒ.x. coquatur leuiter ad consumptionem quinte partis: deīde adde zucchari ꝛ aque añ.ʒ.iij. seu iulep primi seu simplicis aque .ʒ.iiij. et coque vsqꝫ ad mediam spissitudinem. ¶ Eligo vlterius sirupum de prunis extinguentem inflammationes omnes ꝛ con-ferenti sincopi ꝛ pulsu cordis ꝛ febribus inflammati-uis ꝛ siti vehementi ꝛ vomitui. ℞. prunorum acetoso rum: quia succi aquosi post residētiā lb.j. coque facili ter vt dictum est: deinde adde zucchari .ʒ.iiij. deinde coque debite ꝛ distempera cum aqua frigida: hunc vt dixi p̄habitas habere virtutes licʒ illas attribuat huic sirupo ex alijs multis cōposito. ¶ Ulterius eligere pos sumus sirupum simplicem acetosum factum ex succo berberoꝝ conferentem inflammationibus colericis: nausee: ꝛ vehemēti vomitui: siti: ebrietati: solutiōi vē-tris: frenesi: ꝛ v̄tigini a stomacho colerico depēdētē cuiꝰ descriptionē ex p̄habitis colligere possumꝰ. ¶ Ul-tra sirupos acetosos simplices eligere possumus rob simplicia ex Mesue: vt rob de ribes cōfortās stoma-chū calidū sedans colericū vomitū ꝛ sitim: ebullitionē cordis mitigans et cōfortans cor ꝛ cōstringens fluxū collericū cuius descriptio. ℞. succi ribes ꝛ est nomen fructus ſm Serap. cuiꝰ loco apponitur acetosella lb. x. coquat̄ cū facilitate ad cōsumptionē tertie ꝑtis de

inde colet̄ ⁊ dimittatur residere dū clarescat. Deinde coquat̄ cū multa facilitate in vase vitreo donec hēat spissitudinē aut soli exponat̄ vsq3 dū pinguescat ꝙ in cipiat esse grossum ⁊ conseruet̄. Et si queras maxime stipticitatē maiorem ingrossa tñ vt pulueriʒet̄: aut sit molle ad modū cere huius dātur. ℈. ij. vsq3 ad ℥. j. cum duplo aq̄ fluuialis aut niuis. Et dicit Mes. te scituꝝ ꝙ rob aq̄: q2 succi acetosi hoc est acetose huic simile ē rob de berberꝭ habito succo suo describēdo vt est tactū minorare potest dosim ad lb. j. succi. i. huic simile est rob de agresta. ¶ Item rob de cornis. Itē rob acetoꝝ citri. Itē rob de sumac. Itē rob de moris celsi aut rubum maturis. Itē rob de citonijs acetoꝝ. prope tñ maturationē3 tm̄. Itē rob de pomis aromaticis. Itē rob de granatis acetosis. Ite3 rob de persicis acetosis.

Expeditis sirupis simplicibus acetosis et robub ad cōpositos veniendū et ad robub cōposita ⁊ tertio cōdita. ¶ Pro pmo igit̄ dicendū ꝙ multiplr pōt reddi sirupus acetosus. Primo rōne cōponētiū siue acetosorū ingredientiū. ¶ Scdo rōne aquaꝝ decoctionū aut sublimationū aut vtrorumq3 simul. ¶ Tertio ratione puluerū aut infusionū. ¶ Quarto mixtim ex oīb⁹ istis aut quibusdā. ¶ Primus modus multiplr variari pōt. Cōponere enī possumus acetū cū vino granatoꝝ acetosoꝝ et ʒuccaro ⁊ aqua ⁊ īde cātur oxiʒachara quasi acuta ʒacchara: que lic3 sit sirupus acetosus cōposit⁹ varie tñ potest noīari simplex oxiʒachara ad drīam sirupi acetosi cōpositi rōne decoctiōis radicū vel oxiʒacra succoꝝ cui⁹ notitia habet̄ a Nicolao. lr̄a. xvj. cui⁹ verba. Oxiʒachara ab oxi ꝙ est acetū et ʒachara ꝙ ē ʒuccaꝝ ꝙ aūt fit ⁊c. ℞. ʒuccari supple albi. lb. ij. succi malorū granatoꝝ supple muʒoꝝ aut acetosorū. ℥. viij aceti. ℥. ix. ponatur super igne3 in vase stangnato ⁊ tā diu bulliat semper agitādo cum spatula donec redeat ad quantitate3 ʒucchari ⁊ in pixide possit portari ad

modū electuarij illis ꝭm vſum adde tm̄ aque cōis aut ſublimationis frigide, vt remaneat res liquida ꝭm modum dictū in deſcriptione ſirupi acetoſi ſimplicis ꝭm Nicolaum. valet tertianarijs quotidianarijs maxime flegmate exiſtente ſubtili ꝛ cōiuncto colere. Valet etiam acutis ꝛ peracutis febrib⁹. Cōfert quartane: ꝛ nō vere, quia in melancolia colerica ſiue cōiuncta multe colere, colerā de ſtomacho purgat cōprimendo. huius ſpiſſi ꝛ liquidi. doſis eſt ab. ℥. j. vſqȝ ad. ij. cū duplo aque aut hui⁹ logi deſ ab. ℥. ij. vſqȝ ad. vj. varie in calore ſeu frigiditate ꝭm tempoꝝ diſtinctionē aut cōditionē aliarū. ¶ Per hunc modū cōpoſitiōis potes intelligere ſtāte paritate aquaruȝ ꝛ zucchari alios modos cōpoſitionū ꝓpter diuerſa acetoſa alia aut ꝓpter cōpoſitionem acetoſi cū nō acetoſo ſucco. ¶ Alij modi cōpoſitiōis ſatis intelligibiles ſunt per habita: ꝛ hoꝝ ponētur exempla maxime ex deſcriptiōe Meſue. ¶ Primo tangitur vna deſcriptio acetoſi ſirupi de ſuccis fructuū ſedātes inflāmationē febris ꝛ colere rubee: ꝛ ſitim ꝛ inflāmationem cordis ſtomachi ꝛ epatis. ℞. ſucci granatoꝝ acetoſoꝝ ꝛ muzoꝝ ana partes. iij. quia grā exēpli. ℥. iij. coque leuiter ad ꝯſumptionē tertie partis ꝛ permittatur reſidere vſqȝ ad duos dies donec clareſcat: ꝛ capiāť de eo due partes: quia. ℥. ij. ꝛ. ij. ℥. iulep. ſ. ſimplicis ꝛ abſolute denoīatōis tres partes: qꝛ. ℥. iij. vel. iiij. quere moduȝ cōpoſitionis ꝭm rōnem acetoſoꝝ ꝛ decoctiōis in Meſue loco allegato cui⁹ deſcriptio. ¶ Modus ſirupi acetoſi de ſuccis ꝛ aquis fructuū ſtringit vomitum ꝛ colericū fluxum: ꝛ cōfortat ſtomachū calidū: ꝛ abſcindit vomitū pꝛegnantiū: ꝛ ita valet cōtra coleram multū ſubtilem: cui⁹ deſcriptio ē hec. ℞. ſucci citonioꝝ maloꝝ ꝛ piroꝝ granatoꝝ muzoꝝ ana partes equales: qꝛ. ℥. j. ß. aq̄ decoctiōis ſumac ꝛ berberſ aā. ptē. j. ß. qꝛ. ℥. j. ß. zucchari ptes. iij. qꝛ grā exēpli. ℥. iij. aut. iiij. tm̄ addēdo multū itellige in reſpectu ſuccoꝝ dictoꝝ ſiue doſes eoꝝ. vt ſi fuerit. iiij. ℥. ſumātur. iij. zucchari penes eādē cōpoſitionē

syrupi

cōtra materiā colericā.valet alter sirupꝰ Mesue cuius
littera est modus sirupi acetosi de prunis:⁊ est sirupus
extinguēs īflāmatiōes oēs:⁊ cōfert ad sincopim.⁊ ad
pulsum cordis:⁊ febribꝰ īflāmatiuis:⁊ sitim vehemēter
sedat:⁊ ebrietatē.vertiginē ⁊ vomitum.⁊ est expertum.
cuiꝰ est descriptio tal'.℞.aq̄ qꝫ succi clarioris aut aque
decoctionis prunoꝝ acetosoꝝ aq̄ tamaridoꝝ:succi gra
natoꝝ acetosoꝝ an̄.lib.j.coq̄tur facil'r.⁊ cū lb.j.zuccha-
ri f̄.sirupꝰ ⁊ det̄ cū aq̄.vt dictū est.¶ Alter modꝰ sirupi
acetosi cōpositi valētꝫ etiā ꝯtra febres colericas ⁊ in-
flāmatiōes magnas stāte etiā cōpōne alioꝝ preter ace
tosa ⁊ cōes aq̄s ⁊c̄.est iste, qui tangit̄ ex Mesue, cuius
descriptio est in lr̄a. Modus sirupi acetosi de pomis
descriptiōe nr̄a valēs ad febres colericas ⁊ mlt'i acu-
minis ⁊ ꝓprie q̄ accidunt iuuenibꝰ ⁊ in estate estiua:⁊
cōfert siti vehemēti estuose ⁊ stomachi ⁊ epatis īflāma-
tioni cuiꝰ descriptio.℞.maloꝝ acetosoꝝ:succi agreste
succi granoꝝ acetosoꝝ.an̄.lb.j.ß.succi endiuie cocti et
dispumati aceti.an̄.lb.ij.zucchari lb.viij.coque inuicē.
deinde cola ⁊ aromatiza cū.ʒ.j.cāphore ⁊ da in hyeme
℥.ij.huiꝰ cū aq̄ melonū:qꝫ decoctiōis aut sublimatiōis:
⁊ in estate cū aq̄ frigida.huius tn̄ modū magne descri-
ptiōis ordīa solū p tertiū.¶ Ad idē valet alter sirupꝰ q̄ i
ordīe sequit̄.cuiꝰ descriptio.¶ Sirupꝰ acetosus aliꝰ de
pomis valēs vt supiorꝫ:cuiꝰ descp̄tio.℞.succi pomoꝝ lb.
j.succi acetositatꝫ citri lb.ß.iulep boni.lb.ij.sete tincte i
grana ita trite vt puluerizari possit.℈.iiij.infundatur
in dicto sirupo vt fiat magis cordialis.Deinde colet̄ ⁊
fortit̄ exp̄matur.⁊ det̄ quātitas vt p̄us. Huius etiā or-
dina solū tertiā ptē penes cōpositionē.⁊ ꝯtra cōsimilez
sy. lenitiuj. materiā ⁊ febrē sincopalē munitā. ¶ Uide sirupū aliuz
lenitiuū cuiꝰ descriptio ⁊ noticia. Modus sirupi aceto
si ad alternabin ꝯferēs febribꝰ sincopalibꝰ calidis et
siti vehemēti ⁊ tussi sicce ⁊ stomachi ⁊ epatis inflāma-
tioni.℞.alternabin.℥.iiij.ponāt̄ in vase lapideo:⁊ fūde
super ip̄m succi endiuie cocti ⁊ dispumati lb.j.bulliant

ebullitione vna. qꝛ breui aut leui ebullitiōe. deīde frica manibꝰ ꝛ cola. Deīde accipe aq̄ ro. succi granatoꝝ muzoꝝ añ. lb. j. succi vuaꝝ agrestiū: succi acetositꝫ. citri. añ lb. j. zucchari lb. iij. da vt dictū ē. ꝛ miora descriptionez. ¶ Penes cōpōnē aliā ꝛ ꝯtra ꝯsilꝫ mafiā tāgit Mes. sirupū aliū acetosū ꝛ aleratiuū calorꝫ ꝛ solutiuū colꝫice materie. cuiꝰ descriptio ē in lr̄a. Modi sirupi acetosi solutiōe educētꝫ colerā ꝛ extiguētꝫ inflatiōez. ℞. prunoꝝ siccoꝝ sebestē añ. numero. c. tamarīdoꝝ. lb. ß. mirab. citri. ℥. iiij succi roß. ru. recētiū siluestriū. ℥. iij. māne cass. fistꝫ. ℥. iij. ß. zucchari bōi albi lib. iiij. fūde sup illud aceti lb. ij. succi granatoꝝ acetosoꝝ lb. j. ß. coq̄ facilr̄. deinde circa finē decoctōis accipe scamōee bone intellige correcte. ʒ. vj. vel loco eiꝰ cape. ℥. ij. electuarij de succo roß. ꝛ dissolue in aq̄ decoctiōis prunoꝝ quātitꝫ. ℥. iij. ꝛ cola: ꝛ colatū misce sirupo ꝛ ꝑfice: ꝛ da hꝰ sirupi. ℥. j. ß. vl' fac lōgū: ꝛ potes plꝰ dare ex ꝓhitꝫ hꝰ sirupi potes facere q̄rtā ꝑtē. nā vt auctores ponūt descriptōes magnas ī ꝑtibꝰ hoꝝ sint sufficiētꝫ. ꝛ qꝛ mediciaꝝ ꝟtus meliꝰ refuat ꝛc.

Abitis sirupis materie sincopalis colꝫice cōpetētibꝰ. Nūc erit s̄mo de sirupis acetosis magꝫ cōueniētibꝰ materie mixte magꝫ dn̄ante colꝫa. et p̄mo facere possumꝰ sirupū acetosū cū decoctōe radicū ēdiuie ꝛ fēiclꝫi. vt. ℞. endiuie. ℥. ß. radicū feniculi. ʒ. iij. f. decoctio in lb. j. aq̄ ad cōsumptionē tertie ꝑtis. deinde cola: postea. ℞. aceti. ℥. j. deinde sirupizet cū. iiij. ℥. zucchari ꝛ cōple decoctionem: ꝛ potes addere in processu vel in principio vinū granatorū muzorū aut acetosoꝝ aut dulciū s̄m magis ꝛ minus dominiū colere. Potes etiā in principio seu in ꝓcessu ponere radices. Ubi intēdis magꝫ ad subtiliādū. vn̄ potes facere sirupū de tribus radicibꝰ aut. iiij. aut. v. radicibꝰ vt anthonomatice ītelligit. v. radices calidas. feniclꝫi. apij. petroß. ſpragi brusci. Un̄ sirupus acetosus de duabus radicibꝰ cōiter intelligit de radicibus feniculi ꝛ apij: q̄ apiū suspectū

syrupi

radices frig.

a bisantiis

habeo propter caput: ideo vtar potius radicib⁹ petrosi lij. Ad materiam tamen mixtam conuenit sirupus ex decoctione radicū frigidarū: vt endiuie. lactuce: et calidarū predictarum. Unde primo fieri potest sirup⁹ acetosus de vna radice tm̄ calida vel frigida: vt apparebit. ¶ Descriptiones tñ aliquas Mesue explicabo sirupoꝝ acetosorū mlte cōpōnis ex decoctione radicū succorum aut seminū quaꝝ descriptionū prima talis est. et erit sirupi acetosi ex succis herbaꝝ ꝛ acetoꝝ erit cōpō radicū fenicli sirupi dinarij cui⁹ interp̄tatio est de bisancijs, q̄ confert febribus oppilationū febribus colericis et flegmatic ꝛ yctericie cōferēs. cui⁹ descriptio. ℞. succi endiuie: succi apij. añ. lb. ij. succi lupuloꝝ. succi boragis: succi buglose domestice vl' siluestr. añ. lb. ij. bulliāt bullitione vna: qꝛ leuiter bulliāt ꝛ d ispumetur ꝛ depuretur. Et accipe hui⁹ totius purificati lb. iiij. zucchari tabarzet. lib. ij. ß. folioꝝ ros. ru. dū querimus confortationē mēbrorū interioꝝ epatis ꝛ cordis ꝛ stomachi. liquiricie. ℥. j. spice. ʒ. ij. anisi: feniculi: semis apij. ʒ. iij. bulliāt inuicē succi cū sufficiēti quātitate aq: deide colet ꝛ adde aceti lb. ij. sirupiza cum dicto zuccharo et minora quantitatem descriptiōis ad tui libitum: et sicut tu potes facere sirupū acetosum de vna radice vel duabus vel trib⁹: ita de succis. ¶ Que vero sit differētia inter sirupū de radicibus ꝛ succis, suo loco tāgendū erit. Quādo etiā conueniēt hij ꝛ qñ non tactū est sup littera ꝛ tanget in p̄ticularib⁹ curis. ¶ Scda descriptio sirupi acetosi ē ex radicib⁹ p q̄ dicit Mesue. modus sirupi acetosi cū radicibus cuius operatio est ad colerā grossam et difficilē et ad flegma: incidit em̄ ꝛ abstergit: et aperit oppilatōes q̄ sunt in epate ꝛ splene ꝛ renibus. cui⁹ descriptio. ℞. aque fontiū clare lb. x. pijce sup ipsa radicū feniculi: apij: endiuie. añ. ℥. iij. seis feniculi: apij: anisi. añ. ʒ. viij. semis endiuie. ʒ. ß. coquat faciliter donec deueniat ad lb. v. Deinde proijce sup aquā zucchari boni. lb. iij. clarifica modis p̄habitis. deinde funde sup toto aceti. lb. j.

vel minus: vt videris oportunum. ¶ Contra materiam mixtã plus dñante flegmate est simplex acetosus dyarodon ꝑ quo Mes. Sirup⁹ simplex acetosus dyarodõ valens ad febres cõpositas et ad eas in quibus corrũpitur forma: et apit oppilatiões epatis ⁊ splenis. Cui⁹ descriptio. ℞. succi endiuie. ℥. ij. ros. ru. ℥. j. liquiricie. ℥. ß. spice. ʒ. ij. ß. seis anisi. fenicli. apij. añ. ℥. ij. proijce sup ea aque lb. vj. et decoque vsq ad cõsumptionẽ duarum partiũ: ⁊ cũ tribus libris zucchari ⁊ duabus aceti: fiat sirupus. Dosat Mes ab. ℥. j. vsq ad. iij. ⁊ dicit dyarodõ a ros. ¶ Aliũ tangit ad idẽ ⁊ habet ita littera. simplex acetosus de succis herbarũ cũ aromatibus aperit oppilationes ⁊ morbos oppilationum curat: et valet ad febres ꝑmixtas. cuius descriptio. ℞. succi feniculi: ap ij lupuli cocti et despumati añ. lb. ij. succi buglose lb. j. ß: ros. ru. ℥. j. spice. ʒ. iij. liquiritie. ʒ. viij. semis anisi: feniculi: apij: rauet: eupatorij. absinthij cuscute añ. ʒ. vj. zucchari. lb. ij. ß. condias siue aromatiza cũ gallie aromatizate. ʒ. j. ¶ Ad idẽ ⁊ maxime cõtra flegma est Mesue cui⁹ ꝟba mod⁹ sqnzibin de radicib⁹ cõferẽs ad febres digerens ⁊ abstergens colerã grossam ⁊ flegma ⁊ apit oppilationes oẽs ⁊ ꝓprie que sunt in stomacho: epate et splene. ⁊ ꝓuocat vrinã. Cuius desciptio. ℞. succi apij fenicli añ. ℥. j. radicũ apij: fenicli. añ. ℥. ij. mũdẽt ⁊ terãt radices ⁊ ꝓijciant sup eas in vase lapideo aceti boni ãtiq albi lb. x. dimittat die ac nocte. deide coqtur ad cõsumptionẽ tertie ꝑtis. deide coletur ⁊ proijciatur super totũ mell'. lb. vj. ⁊ sirupizet ⁊ minue dosiz ad tui placitum. ¶ Ad idem maxime cõtra flegma grossum et viscosum ⁊ putridũ: et est aperiens oppilationes epatis et splenis: et est squinzibin de tersi siue leuistici. Cuius descriptio. ℞. radicũ feniculi: apij. tersim id est leuistici eupatorij azari: absinthij. carui. añ. ℥. ß. gario. galange añ. ʒ. iij. spice. ʒ. ij. in aceti lb. x. ad cõsumptionẽ medietatis cũ. lb. j. mell'. fiat squinzibin. Melius est tñ ponere medietatẽ aceti ⁊ medietatẽ aque, minora dosim vt

aceto. diarodon:

sqnzibin i. sy. acetosi

d calamento

est tactū. ¶ Aliud squinzibin tangit Mesue cuius lr̄a patet iuuamēta etiā squinzibin. ¶ Descriptio de calamēto cōferēs diuturnis ꝛ duricie viscerū ꝛ splenis ꝛ incidit ꝛ abstergit materias grossas scꝫ magis putridas flegmaticas. Cui⁹ descriptio. ℞. radicū fenicli. apij. endiuie añ. ʒ. i. squināti. ʒ. j. seis apij: fenicli anisi. añ. ʒ. vj. spice azari masticis cassielignee calamēti agrestis et domestici. dauci petrosilij añ. ʒ. iiij. gariofiloꝝ teysim: zinzib. galāge añ. ʒ. ij. bulliant in lb. viij. aceti ad cōsūptionē duarū ptiū. deinde cola ꝛ adde mell' dispumati lb. v. et complete sirupiza. Minora dosiꝫ descriptionis predicte ad tui libitum. Dosat Mesue hunc sirupuꝫ ab ʒ. j. vsqꝫ ad duas. maxime coctū intellige ꝛ cōplete: quia huius longi potes dare vsqꝫ ad. iiij. ¶ Tangit vlterius Mesue sirupū acetosum aliū cōtra materias flegmaticas frigidas valde ꝛ viscosas et maxime in nō febricitantibus. tñ quia propter emergentes casus etiaꝫ in febribus addendū cogi possemus, eius descriptionem nō obmittam: et dicit͛ oximel squille. quia basim et denoīationē recipit ab aceto squille. idcoqꝫ verba, que tangit Mes͛ de aceto squille premittā et illa sunt. ¶ Sermo in aceto squillitico, concordati sunt sup iuuamenta aceti squillitici ad egritudines multas ꝛ statuerūt in cōpositione eius ꝛ inuenerūt vltra modū cōpositionis ei⁹ modos famosos de quibus loquemur iam. Et sunt ipsius iuuamenta multa, que cōferunt epilentie ꝛ vertigini: ꝛ gingiue grosse et putride ꝛ confortat dentes emotos: ꝛ facit odoreꝫ bonū. Et si est in eo' fetor, remouet cum fortitudine ꝛ a mēbris annecat. ¶ Item cōfert etiā cāne pulmonis ꝛ corroborat lacertum vocis et clarificat vocem: et membra nutritiōis: qm̄ abstergit stomachi putrefactionem ad febres: ꝛ facit digestionē bonā, ꝛ confortat appetitum: ꝛ cōfert spleni, ꝛ dolori epatis, et stomachi: ꝛ confert membris expulsionis. nam prestat manifestum iuuamentū mollificationi vesice et matricis

squillitici

prefocationi. Et prebet magnum iuuamentum doloribus ꝛ egritudinibus iuncturarū, ipsum em̄ subtiliat humorū grossiciem et ponit materias viscosas faciles ad expelleudum: et interdū ex humoribus grossuz ꝛ viscosuz educit ꝛ interdū educit colerā nigrā: ꝛ ē ex reb⁹ preseruātibus corpus ꝙ putrefactiōe ꝛ cōseruātibus ipm in sua sanitate: ꝛ acquirit vsus eius materie corpora: ꝛ conseruat in iuuentute et confortat corpus cui accidit laxitas ꝛ mundificatio: ꝛ efficit colorem bonum. Cui⁹ descriptio. ℞. ex laminibus squille et proprie que sunt medie inter corticis ipsius quantitatem, quam volueris ꝛ consue eas separatim in stilo ligneo ꝛ dimitte siccari in vmbra per dies quadraginta postea minue eas in frustra cum incisorio ligneo vel cutello et pone ad omnem libram eius aceti lb. viij. ꝛ pone in vase vitreo stricti orificij et stringe caput eius ꝛ dimitte soli per aliquos dies scz quadraginta post illud cola et administra vbi oportet. Et si necessitas vrget, sepeliatur in cineribus calidis vas vel in arena calida cum sumptione et non repente sed inter horam. Et dixit Paulus lamine eius sic supponantur a principio veris vsqꝫ in finem estatis: ꝛ in vase vitreo sigillato exposito soli post illud administratur ꝛ sumatur ex eo in potu stomacho ieiuno omni die parum donec deueniatur ad. ℥. j. ß. vel sit dosis ab. ℥. ß. vsqꝫ ad. ℥. j. ß. Et quia hoc valde displicibile est, potest accipere' octuplum aceti ꝛ simplicium laminarum squille preparatarū. vt dictū est ꝛ pone ad sublimandum ꝛ vti illo tanquam aceto squille. ¶ Notificato aceto squille seu sublimato venio nūc ad descriptionem oximellis squillitici virtuosi contra materias difficilis eradicationis maxime flegmaticas supple: et confert egritudinibus stomachi, et epatis, ꝛ capitis, ꝛ viscerum: ꝛ valet contra eructuationem acetosam et mollificationem vesice. ℞. mell'. dispumati. lb. iij. aceti squille. lb. ij. coquantur ꝛ dispumetur et perficiatur decoctio eius, sicut dicimus de speciebus squinzibin.

¶ Modus scd's oximell' squilliticit:squinzibin de radicibus ⁊ co͠uenie͠t ꝫ.squinzibin de radicibus ⁊ differentijs ab isto:quia in illud ponitur acetum squille loco co͠munis aceti ꝙ ponitur in isto. ¶ Tertiu͠ est oximel squilliticum descriptione Democriti confere͠s iuuamentum magnu͠ vertigini epileptie ⁊ dolori capit ꝫ ⁊ emigranee ⁊ ad oppilatione͠ cerebri et capitis ⁊ pectoris ad humiditates difficiles in eis. Cuius descriptio. ℞.origani ysopi sicce hasce seu epithimi.ſm aliquos cheisi siue leuistici lꝫ forte habeat alia littera cordumeni sticados. an͠.ʒ.v.coquat͠ in lb.iij.aque ad co͠sumptione͠ medietatis.deinde proijce super illud mell'.lb.ij.passularuꝫ lb. ß.succi alsesata.ʒ.v.aceti squille.lb.j.ß.auferat͠ spuma eius sicut superius dictu͠ est ⁊ coquat͠ sicut dictu͠ est superius. Huius descriptionis magne reseruata proportione rerum minue quantu͠ vis.

Expedito illo simplici oximelle poni pn͠t sirupi acetosi ꝯtra materias m'licas colericas digestiui eaꝝ. Et primo co͠tra colerica͠ dare possumus acetosu͠ simplice͠ ab.ʒ.j.vsqꝫ ad.ʒ.ij.cum aqua endiuie aut aqua sublimationis violaꝝ. ¶ Item in flegmatica dare possum⁹.ʒ.j.mell'.rob.cu͠.ʒ.ß.oximell'.simplicis co͠misce͠do duplu͠ aque mell'.aut aq͠ zucchari rubei. ¶ In mela͠colia dare possumus co͠similem flegmatica addendo aqua͠ zucchari. ¶ Ite͠ poterim⁹ facere oximel co͠positu͠ in colerica dando decoctione͠ radicu͠ ⁊ folioru͠ endiuie.ʒ.j.ß.aque fenicl'i.ʒ.j.aceti.ʒ.ß. zucchari.ʒ.ß.coque ⁊c͠. Et per te potes co͠ponere multos sirupos:tn͠ qr eoꝝ descriptio locis particularib⁹ magis attinet vsqꝫ illuc:loqui dimitta͠.⁊ ita co͠ponere potes sirupos acetosos compositos conrta materias alias: vt ex predictis patet. ¶ Nunc ex Mesue restat explicare duos sirupos acetosos solutiuos.quoꝝ vnus educit materiaꝫ flegmatica͠ cuius descriptio talis est. Modus squinzibin solutio͠e educens flegma ℞.squinzibin facti ex ra

dicibus circa lb.ij.et suspēde in ipso qn̄ coquit medulla cartami ligata in panno raro subtili supple trium dragmarū et frica omni hora donec perficiatur decoctio. Et qn̄qȝ ponitur in eo turbith et zinziber.an̄.ʒ.j.et ligatur in panno:aut loco supple turbith tantū agarici cum salisgēma spice.an̄.partē sextā.¶ Ulterius tāgit Mes. aliū sirupū acetosum euacuantem melancoliā. Cuius ē ista descriptio.℞. thimi:calamenti: agarici liquiricie domestice et siluestris.an̄.℥.ij.polipodij.ʒ.iij.camedreos camepitheos sticados bedegar.an̄.ʒ.v.passularum enucleatarū.lb.ß.fundātur super ea aceti boni albi: succi buglose.an̄.lib.ij.ß.et dimittātur per diem et noctē.deinde coquātur cū facilitate ad cōsumptionē medietatis: et coletur:et cum lb.iij.mellis fiat sirupus squinzibin. Et in decoctione eius ponatur in panno epythimi.℥.j. ellebori nigri:aur.iij.et suppendatur pannus et fricetur: et exprimatur. ¶ Ex predictis sirupis acetosis cōpositis ad quedam rob cōposita deuenire possumus valentia: vt apparebit. Et primo huius descriptionē tangit Mesue cuius littera ita appere habet. Rob de fructubus inflammationem extinguens: stomachum confortans vomitū et fluxū sedans:et ita valet ad colericas febres puras sanguineas: maxime existente sanguine colerico. Cuius descriptio.℞.succi citoniorum acetosorum: granatorum acetosorum et muzorum succi pirorū immaturatorum:succi pirorum et pomorū montaneorum succi zarur:succi agreste:succi acetositatis citri.an̄.partes equales :quia gratia exēpli.an̄.℥.j.berberorum sumach partem.ß.quia.℥.ß.confice vt dictum est in descriptione de rob ribes.¶ Scōm rob compositum tangit Mesue cuius littera rob de fructibus inflammationem extinguens sitim sedans:et ventrem lubricum faciēs. Cuius descriptio.℞.succi granatorum acetosorum et muzorum:aque prunorum: quia succi clariorum prunorum maturorum siue decoctionis eorū tamarindorum an̄.vt quia.℥.j.vel plus ad tui libitum:acetositatis citri

Rob

de fructibus

sorbarum

ʒ.ß.siue partis mediam quia vnius partez illorum con
fice vt dictum est in Rob de ribes. Alios modos pote-
ris ymaginari ponendo cum rob aromatica. ¶ Itez po
tes ymaginari aliorum rob compositionem cuius ex-
plicatio nimis longa foret. ¶ Item vltimo comprehen
dere possumus miuas acetosas compositas descripti-
one Mesue: ⁊ vnius ita littera habet. Confectio miue
alterius. ℞.succi citoniorum acetosorum.lb.vj.proijce
super ipsum mente sicce foliorum.añ.ʒ.viij.foliorum
rosarum.ʒ.iij.bulliant vsq ad mediuz siue ad eius me
dietatis consumptionem.deinde coletur et funde sup
ipsum succum vini albi antiqui.lb.xxv. Deinde suspen
de species elefãgineas in panno ⁊ tene in decoctione
vsq quo completur decoctio: ⁊ potes addere aceti lb.
j.minora quantitatem modo dicto. ¶ Alterius miue
noticiam ponit Mesue.cuius descriptio habet ita cõ
fectio miue facte cum succo fructuum.℞.succi malorũ
montaneorum pirorum agrestium coctorum vsq ad
medietatem ana librã vnam vini antiqui lb.duas co-
quatur modo dicto cum speciebus vel sine intelligẽdo
species elefangineas que calide sunt. ¶ Potes etiam
conficere cum frigidis: vt cum sandalis ru.aut citrinis
aut corallo.aut cum modico camphore similium: vt ro-
sarum spodiorum ⁊ margaritarum. ¶ Item potes fa-
cere miuam granatorum: vt.℞.succi granatorum ace-
tosorum: succi granatorum muzoruz.añ.lb.j.vini nigri
stiptici lb.j.ß.succi agreste: succi cornoruz añ.lb.ß.bul
liant adinuicem vsq ad consumptionem tertie partis.
¶ Ex quo habes differentiam inter hoc miua et aliud
scz sirupum quia in sirupo ponitur zuccharum aut mel
non ita in miua. ¶ Item habes differentiam inter mi
uam et rob: quia Rob est succus inspissatus clarita-
te solis aut ignis: ⁊ non ita necessario est miua. ¶ Itez
omne miua est compositu ⁊ et recipit communiter vinũ
non autem rob. ¶ Menti etiam habe ꝙ sicut fiunt mi-
ue ⁊ rob infrigidantes et constringentes: ita fieri pos-

sunt calefacientes et soluentes. Et intellige ita ex noti tia habentium succos calidos: vt sunt radices ⁊ multa alia quibus commiscere potes solutiua per te. ¶ Si rupos etiam compositos acetosos colligere potes ex Auicenna quinto canone tractatu sexto prima distin ctione sirupi acetosi. ¶ Item sirupus quarte descrip tionis cum epythoma. ¶ Sirupus acetosus solutione educēs coleram sumatur mel dispumatum aut zuccha rum et acetū forte sicut narrauimus prius: et decoque lento igne ⁊ accipe succi cucumeris asinini schamonee amborū ana. ℥. j. aut plus aut minus ꝑm quantitatem necessitatis et ꝑm mensurā quā vis: et tere ipsa et pone in panno lini et suspende ipm in vase ⁊ cōfrica oī hora donec cōsumatur et nō remaneat in panno aliquid. Cū ergo coagulatur, remoue ipm ab igne ⁊ quidā proijciūt loco schamonee radicē schamonee cum radice apij et radicibus feniculi in principio decoctionis. ¶ Alius educens flegma sumatur mel et acetū squille. ¶ Item sirupus alius sexte descriptionis: cuius hec est epy thoma. ¶ Sirupus alius acetosus expellens melanco liam sumatur mel aut zuccharum et acetum. ¶ Item septimo tangit descriptionem aceti squillitici accipe squillam albam. ¶ Item octauo tangit descriptionem sirupi acetosi squillitici ibi conferens ad difficultatem vrine ⁊c. ¶ Item tangit sirupum siue miuam de cito nijs ibi: qui confortat stomachum constringit ventrem ¶ Item sirupum acetosum compositum agresta ibi: fa ciens ad caliditatem stomachi ⁊c. ¶ Item tangit siru pum acetosum de fructibus ibi: confortans stomachuꝫ et viscera. ¶ Item tangit alium sirupum de fructibus acetosis ibi: conferens ad vomitum, qui accidit ex cole ra citrina. ¶ Item tangit vltimo sirupum acetosum al chedem siue alchore. cꝫ nomen expositum est super litte ra. et est descriptionis infinite incipiente expositio ne nostra.

sy. sotiug

Uod dictū est: istud est capitulū vt rubrica dicit de curationib⁹ febriū acutarū: circa quas plura videnda sunt reseruat̄, q̄ dicta sunt de cura putridarū in generali. de lenificatiōe ventris. ꝓuocatiue vrine. et sudoris digestiōe. ⁊ euacuatiōe ꝓpria post digestionē nāq̧ intentione sumpta ab acuitate febris vidēdi sunt modi extinctiōis caloris. ¶ Unus igitur modus sumit̄ ex infrigidatiōe aeris. ¶ Secūdus sumitur ex retētione aliquoꝝ in ore quoꝝ est humectare guttur ꝑncipaliter. ¶ Terti⁹ est alteratio per clisteria. ¶ Quartus ꝑ potus ⁊ cibos. ¶ Quint⁹ per epithimata ⁊ emplastra fienda cordi ⁊ epati ⁊ capiti. ¶ Sext⁹ per anhelationē sup rebus frigidis aromaticis. ¶ Septim⁹ per ꝓuocationē sanguinis nariū. ¶ Octau⁹ per infrigidantia cū hoc digerētia materiam subtilē colericam ⁊ ꝓuocantia somnū. ¶ Prim⁹ modus multos cōtinet modos ꝑticulares quoꝝ. Unus ē ꝑuatiu⁹: siue ꝓhibēs intentionē caloris ¶ Secūdus est positiuus quorūdam. Prim⁹ modus distinguit̄. Nam oportet ꝓhibere ne plures homies in camera sint: siue plura anhelātia aialia, ne eoꝝ anhelitu supcalefiat aer. ¶ Secūdus ne aliquis multū ꝓpinquet infirmo. ¶ Terti⁹ vt locus infirmi nō sit strictus ⁊ decliuus siue bassi solari. ¶ Quartus non alio impediēte, vt nō stet in camera lignea. ¶ Itē quīto nō sit murus valde nouus nimiū ⁊ grosse inflāmatiōis ⁊ vaporatiōis: nec sit etiā murus valde antiquus. ¶ Itē sit potius camera de creta q̄ꝫ de cemēto. ¶ Itē in estate stent fenestre clause. ¶ Itē nō dormiat super pluma: sꝫ potius sup coto siue tamaracio de coto. ¶ Nūc magis ad positiua veniendū. ⁊ ꝑmo ad renouationeꝫ siue ꝑmutationē aeris, vt mane renouet̄ aptione fenestraꝝ aut flabellādo cū flabellis aut pamuscis: seu ponat̄ linteameꝫ ꝺm lōgū extensum: ⁊ a duob⁹ hōib⁹ simul capiat̄ ⁊ ita ducatur ante ⁊ retro: illo enī modo renouabit̄ aer. ¶ Item ꝺm Auicēnā sit dom⁹ nouiter cōstructa ex luto siue cre-

ta cui crete loco pallee misceant cota papiri: qz lanugi-
nose partes, q frigide sunt papiri: qz cuiusdā rei degen
tis r aqua, q ponit ad obturandū rimas vegetū ne sper-
gatur vinū. erit eni hec camera frigidior. ¶ Itē si habe
ri possit nix aut glacies aut pruina aut grando ponat
in camera. ¶ Itē si fieri posset fluant fontes siue aq̄ flu-
uiales p camerā aque dulcis. ¶ Item sternatur camera
folijs salicū seu rosarū aut violarū aut matrū violarum
aut folijs nenufarꝫ aut corticibꝫ mādragore aut folijs
iusquiami aut cucurbite aut sempuiue aut vermicularꝫ
deinde aspergant illa folia aqua. ⁊ fiat omni die reno-
uatio. ¶ Itē aspergant parietes siue muri decuplo aq̄
⁊ simplo aceti. Et ppter nobiles cōuenit aqua ros. aut
nenufarꝫ aut violarū: vel sternatur camera cū cōi herba
pratoꝝ. ¶ Itez locus fiat sup aquam currentē aut ppe.
¶ Item sint linteamina de lino siue bombace lota in aq̄
ferrata ⁊ nō posita ī lixiuio. Sit culcitra leuis loco cul
citre cuius haberi pōt corium magnū repletum aere in
frigidatū super aquā siue maratacīū de bombace ⁊ ster
natur lectus folijs ros. aut salicū aut citonioꝝ aut mir-
ti aut violaruz aut nenufarꝫ ⁊ aspergat leuiter aq̄ ros.
¶ Itē pn̄t haberi calati parui ordinate impositi in qui
bus sit fructus boni odoris diuisi in partes: vt pomorū
siluestriū acetosorū. ¶ Item citoniorū mororum ⁊ piro
rū boni odoris. Itē nenufaris. ¶ Item habeātur folia
rosaꝝ aspersa aqua ros. super qua puluerizentur san-
dali ru. vt. ℞. sandalorū ru. puluerizatorū. ʒ. ij. campho
re bene trite. ℈. ij. vini odoriferi. ℥. iiij. vt muscatelli cre-
tens. aut maluatici. ¶ Item si infirmus comode sui co-
poris per se vadens se delatus mutaretur camerā sal
tem magis tempore estatis preparatā vt dictū est esset
valde bonum. ¶ Item rorationes siue fluxus aquaruz
ab alto in peluim in modum pluuie conferunt. ¶ Ve-
2 nio ad scōm principale. vt ad retinenda in ore sub qbꝫ
ego cōprehendo humectantia oris siue illa que garga
rizantur. Primo igitur docet Auicenna vt teneatur in

mucilagines

ore mucillago psilij siue seminum citoniorum . Sed hee mucillagines displicibiles sunt: ideo possumus eas infundere in succo granatorum muzorum aut pomorum vel pirorum vel similium. Modus tamen vsualis est vt ex hijs mucillaginibus: fiant sacculi magni aliquanto minores quaternis et ponantur in aqua frigida aut in aqua dictorum succorum: deinde teneatur in ore ꝛ postq̄ vnus aliquantulum calefactus fuerit recipiatur alter: ꝛ ita potest fieri ex seminibus pomorum aut pirorum. ¶ Item docet Auicenna sumere succum portulace: qui etiam potest sumi vel infundi in aliquo dictorum succorum. ¶ Item docet tenere succum liquiricie in ore: vel videte si potest haberi liquiricia recēs diuidatur in partes duas ꝛ infundatur in aquam frigidam in qua sit modicissimi aceti: ꝛ ita teneatur in ore vnū frustū aliud. Aut sumātur candi ꝛ proijciātur ad aquā frigidā, vt dictū est, vel humectētur nuclei prunorum recētiū aut siccoꝝ: aut teneātur in aqua frigida: deinde vnū post aliud in ore teneat: vel sumātur partes pirorū mūdatoꝝ aut pomoꝝ vel citoniorum aut angurie peponis plani ꝛ subtilis, vt vnꝰ grossus aliquātulū maiores quaternis ꝛ teneātur in ore postq̄ hee partes fuse fuerūt in aquā frigidā. similit valēt ossa siue nuclei amarilliū aut cerefoꝝ infusoꝝ aque frigide, vt est tactū. ¶ Item humectari pōt os tenēdo in ore aquā frigidā etiam guttur gargarizādo cū quadruplo aque frigide ꝛ simplo iulep viol. aut rob. aut alicuiꝰ acetosi, aut iulep nenufaris, aut endiuie, aut lactuce, aut sempuiue, aut portulace, aut buglose, aut iuiubarum, aut iulep cucurbite, aut melonis, aut cucumeris, aut citrulli, aut angurie, aut succi pomorum, aut piroꝝ, aut persicoꝝ, aut muzoꝝ cerefoꝝ, aut crysomuloꝝ, aut amarilium, aut vermicularis, aut virge pastoris, aut pōt capi. ℥. ß. zucchari viola. aut de nenufare aut boraginati aut rob. aut similis ꝛ infūde quintuplo aq̄ frigide: deīde colari debet ꝛ fiat gargarisma. ¶ Vel ℞. aque frigide. ℥. x. succi acetose zucchari ana. ℥. ß. mis

portulaca
Ligritia
candi
pruna
fructus
succi

ce ⁊ cola: deinde cū illo gargariza ⁊ in ore tene. ¶ Itē conuenit masticatio melonis indi aut angurie aut citrulli aut portulace recentis in aqua frigida aut pruni bene maturi recenti in aqua fiat collutio oris ex commixto ex duodecim partibus aque ⁊ vna vini albi aromatici ⁊ odoriferi. ¶ Expedito secūdo venio ad tertium quia ad descriptionem clisteris ⁊ premitto clistere Auicenne cuius descriptio esse potest. ℞. succi melonis indi cucumeris ⁊ cucurbite ana ℥.ij. succi portulace ℥.j. bulliant in triplo aque vsq; ad consumptionem tertie partis: deinde cola ⁊ cape tres ciatos siue libram vnā ⁊ semis: huius decoctionis olei rosati ℥.iiij. salis communis modicum: camfore bene trite ʒ.ß. siue ℈.j. fiat clistere. Et similiter potes facere decoctionem ex folijs iam predictorum: Aut ex aquis: et sublimationibus istarum rerum. ¶ Secundum alteratiuum ⁊ lenitiuum ventris poterit esse hoc. ℞. matrum siue foliorum violarum siue florum earum malue ana manipulum vnum nenufar quartam manipuli vnius mercurialis spinachie ana manipulum vnum bulliant in tribus libris aque ad consumptionem medietatis ⁊ colentur: ⁊ in decoctione quantitatis dicte. ℞. cassie bone et pinguis ℥.j.ß. olei violati ℥.iiij. salis communis ʒ.iij. ¶ Tertium ad idem. ℞. foliorum et sube cucurbite lactuce ana manipulum vnum succi lactucarum ℥.j. matrum violarum nenufaris ana manipulum semis bulliant: vt alia vt prius. ¶ Quartum ad idem et fortius. ℞. portulace virge pastoris: semperuiue: vermicularis: nenufaris ana manipulum vnum: malue mercurialis: violarū aut matrum siccarum ana manipulum semis: succi lactucarū ℥. vna: florum iusquiami: corticū mandragore ana quartam manipuli vnius fiat vt prius. ¶ Quinto mō potest fieri fortius ponendo in clisteri aquas sublimationis dictarum rerum addendo camforam ⁊ sandolas rubeas et ponendo olei rosati nenufarini ana ℥. vnam: salis, vt dictū est superius: zucchari violati colati ℥. duas.

cibaria

¶ Expedito tertio principali venio ad quartū vt ad re- 4
gimen p cibos. Cibi ergo lenificātes et infrigidātes: vt
tangit Auicenna sunt aque cucurbite et proprie melo-
nis indi et cucumer lactuce et melonis vsual. et spina-
chie et endiuie. et intelligantur iste aque decoctionū. et
inde potest seruari ille modus vt aliquid istoꝝ bulliat
in pullo. de cuius decoctōne debet comedere infirmus
siue de quo pullo. Si comederet etiā de substātia dicta
rū rerū nō esset malū. Docet etiā Auicenna comedere
lactucā cū modico aceti ad infrigidandum et sedandū

pruna

sitim. Cōueniūt etiā ad hanc intētionem pruna bene
matura damascena aut porcina aut dactilina īfusa in
aqua frigida: vt comedātur duo: valent eñ correcta ad

gelatina

infrigidandū et sedandū sitim et lenificandū ventrē, lz
plus cōueniunt acetosa ad infrigidādū. ¶ Item conue
niunt etiā gelatina, si carnes potest cōmedere infirm?
facta ex pullo et perdicibus et pedibus etc. et cū mucil-

ptisana

lagine citoniorum et aceto tribiani dulcis. ¶ Item con

emulsio

uenit ptisana ordei. ¶ Itē cōueniret cibus factus cum
triplo lact siue emulsiōis seminū cōiuz et septiplo lact
amigdalarū et lactis siue emulsionis papauer: vel bul

suffrixū

liant semina cōmunia et papauer in decoctione pulli al
bi, quod debet comedere infirmus. ¶ Item conueniret
pullus elixus in aliquo predictorū frigidorum. deinde
mēbratim diuisus: et aliqualiter frixus ī patella. deīde
superaspersus agresta et brodio pulli in quibus leuiter
cocta sint vitella ouoꝝ recentia prius tēta in aqua fri-
gida: et noīatur hoc suffrixum. ¶ Aut etiam si infirmus
potest cōmedere carnes pulli solidas et masticare vt p-
missa euacuatione et in declinatiōe elixetur. vt dictum
est vsq quasi ad cōplemētū coctionis. deinde ponatur
in veru vsq ad cōpletā coctionē siue leuē assationē. de
inde dismēbretur et frustratim dimittatur. et modissimo
cinamomo et sale aspergat. deinde ex granato muzo
exprimatur succus vel simile, aut aqua ros. vel lactuce
vel endiuie. Aut dum assatur pullus, continue aspgat

aqua rosata aut aliquo dictorū succor̄. Auicēna tamē docet cōstruere vnū potū ad sedandū sitim ꝛ alterandū quē noīat voca intelligēs cibū vel potū et fit isto p̄mo modo. ℞. aque casei lactis ex quo tractū est butirum. ʒ. viij. post vehementē colaturā panis purioris siue mice panis purioris simile ptis farine. ʒ. iij. cōfrica bene et tere et fūde dicte a que. Et si vis facere potū cola. ꝛ si vis facere cibū, dimitte panē sicut est, vel ad hūc auge quātitatē panis. Istud tamē nō est vsuale. ¶ Itē ordeū cōfricatū ad modū farris etiā cōuenit. ¶ Deinde ordinat etiā Auicēna cibaria siue potus infrigidātes siue stipticātes. Et primo succos acetosos, vt succū granati muzi vel acetosi. Nā succus granati dulcis aptus est aliqualiter lenire ꝛ ebullire. ¶ Itē enumerat aquā agreste siue succū. Itē aquā mori de seni, q꞉ loco illi⁹ intelligēdo maxime morū immaturum. Item aquā acetositatis citri. Itē aquā limonis nō saliti. vel berberor̄. vel etiā alior̄ frigidorū et stipticorū. De quib⁹ fiūt rob superius nominata ex Mesue. et dentur illa in potu tēperata cum aqua zucchari vel simili vel cōmiscendo aliquā istarū acetositatū cibis suis. aut faciēdo gelatinas cum istis acetositatib⁹. aut etiā faciēdo cōdimentū ex pullo. vel simili, quod nominat̄ merechia. aut de sumac, q̄ nominat̄ de sumachia aut alio simili faciēdo cōdimentū. Cōuenit simplex miua de citonijs aut simili proportionatum parte inde. Itē cōueniūt lētes excorticate ꝛ post primā decoctionē sumpte. deinde asperse aliquo dictor̄ acetosorū. aut etiā cibaria facta ex riso. aut ex panico. vel milio, q̄ magis in lōbardia vsualia sunt. Aut etiā panata facta ex pane biscocto in frustra ptito et cocto ī aqua cisterne. ¶ Expedito cibo venio ad quintū, vt ad epithimata et p̄mo ad epithimata cordis obmittēdo embrocas et emplastra. nā de eis infra dicet̄. Tangētur etiā hore epithimatum et modi. Sit ergo hoc epithima ex littera Auicēne. ℞. aque rosarū. ʒ. ß. aq̄ endiuie. ʒ. ij. coriandri recentis siue decoctionis. ʒ. j. ß. sandalorū ru. ʒ. iiij.

Infrigª

debite puluerizatoꝝ:camfore trite.ʒ.j.ß.croci licꝫ Aui-
cenna non ponat grana iij.¶ Et si vis facere fortius ꝛ
magis alteratiuū.℞.aque nenufarꝫ: aque rosaꝝ.℥.ij.ß.
aque acedule pomoꝝ aromaticoꝝ .aā.ʒ.i.folioꝝ argē-
ti.ʒ.ß.misce ꝛ habe pannū lineū bene mūdū ꝛ antiquū
et tepida hos liquores ꝛ infunde pānum in eis, et post
sufficientē infusionē sufficienter exp̄me et pone sub ma
milla sinistra.¶ Itē potest fieri sacculus cordis ille.℞.
sandaloꝝ ru.ʒ.ij.ß.labrusce corallorum ru.ana.ʒ.j.folio
rum rosaruꝫ ru.ʒ.ij.coriandri.ʒ.j.canfore acedule sicce
ʒ.ij.ß.margaritarum nouarū terātur oīa insimul et pul-
uerizentur omnia exceptis cāfora et margaritis, que ꝑ
se terantur:deinde tritis omnibꝰ et puluerizatis pone
in sacculo sindonis grane:deinde aspergatur aqua ro-
sarū vel endiuie vel teneatur modus vsualis . vt later
vel tegula debite calefacta ad ignem aspergatur dictis
aquis in quibus fuerit modicissimū croci. Deinde dictꝰ
sacculus fumigetur seu vaporetur dictarum aquaꝝ va-
poribus.deinde tepidꝰ applicetur.¶ Deinde docet Aui
cenna infrigidās, q̄ non est ita vsuale cordi, sed magis
epati:vt apparebit ꝓ epate.Igit infrigidādo fieri pōt
hoc epithima siue linimētū.℞.aq̄ rosaꝝ.℥.vj.mucillagi
nis psillij aceti ana.℥.ß.misce ꝛ cōcutiant ista in scutel
la fortiter vt bene cōmisceant ꝓpter mucillaginē:dein
de liniatur epar.vel pōt fieri hoc epithima.℞.aque en
diuie.℥.ß.aque rosaruꝫ.℥.ij.sandaloꝝ ru.ʒ.ij.spodij.ʒ.j.
aceti.ʒ.ij.habeat pānus lineus mūdus et infundat dic-
tis aquis aliqualiter tepidis.deinde exp̄mat ꝛ regioni
epatis ponat.Vel pōt fieri istud fortiꝰ.℞.aque rosarū
endiuie solatri aut nenufarꝫ ana.℥.ij.sandaloꝝ ru.ʒ.ij.ß.
spodij.ʒ.j.canfore grana.iij.¶ Itē potest fieri epati ista
leuis inunctio.℞.olei rosaruꝫ.℥.j.ß.sandaloꝝ ru.ʒ.iiij.
aceti.ʒ.j.ß.cere modicū et fiat vnguentū molle. ¶ Item
potest fieri inunctio magis alteratiua.℞.olei rosarum
nenufarū.℥.j.lauentur cū aqua endiuie.deinde.℞.san-
dalorū ru,spodij,ana,ʒ.j,cere modicum et fiat vnguen-

tum molle. ¶ Item renibus potest fieri hoc epithima. ℞.aque endiuie vel lactucarū. aque rosarum.ʒ.ij.aceti.ʒ.ij.albuminis vnius oui misceant adinuicē et bene agitentur et epithiment renes cū panno aut inungant hac vnctione. ℞.olei rosarum.ʒ.ij.sandalorum ru.ʒ.ij.cāforȩ grana.ij.aceti.ʒ.j.ß.cere modicum et inungantur renes. ¶ Item confert inunctio renū cum ciroto Galieni cuius descriptio tangit Mesue.distinctione vltima de vnguentis cui⁹ littera habet ita. Cerotū Galieni vltimū in infrigidatione et valet ad febres acutas ad sodam calidā pulsatiuā.cuius descriptio. ℞.cere albe.ʒ.j.olei rosarū.ʒ.iiij.et sit radix olei oleū onfacinū. aque fontiū clare vehementis frigiditatis cum aqua lauentur olea multotiens et quantomagis lauabuntur erit in infrigidādo excellentius:deinde accipiat aceti albi clari.ʒ.ß. deinde misceantur et cōquassentur cum dicta cera et fiat vnguentum et iuungātur renes. ¶ Si vis facere fortius adde oleū nenufarinum et canforā et alia infrigidantia fortiora. ¶ Item existente vehementi siccitate coniuncta vehementi calori conuenit oleum violatum. vt.℞.olei violarū.ʒ.i.ß.aceti.ʒ.j.fiat inunctio. ¶ Item vbi sit intentio ad infrigidandū renes et ad confortandum laxitatem eorum et texturam raritatis conuenit inunctio cum oleo citoniorum.cuius descriptionem tāgit Mesue.cuius littera hoc dicit. Oleum de citonijs stomachū et membra nutritionis confortans et neruis quibus accidit laxitas et prohibet multitudinem sudorum et modus cōpositionis eius est.℞.carnium citoniorum cum cortice suo quibus accidit media maturatio et succi eorū ana partes equales.qr.ʒ.ij. causa exempli olei oliuarū imaturarū siue incōpletarū qr nōdum peruenerunt ad finē augmēti.ʒ.x.ponant hec in vase vitreo per dies.vj.ad solem.deinde coque in vase duplici per iiij.horas et post illud fiat pmutatio bis vel ter deinde coletur totum et abijciatur grossum et iterum ponantur noua citonia. Et fiat ista permutatio bis

Infrig.a

oleu mirti

vel ter. deinde colet et recondatur totum hoc. ¶ Item ad hanc intentionem infrigidādi valet oleum mirti ꝙ etiā cōfert laxitati. ¶ Itē ad infrigidandū et humectādum valet de cucurbita oleū ex pomis mādragore, que oīa sumunt ex Mesue. ¶ Itē ad hanc intentionē infrigidandi et remittēdi laxitatē et raritatē texture cōfert cerotū quoddam Mesue loco allegato. cuiꝰ descriptio

cerotu d sādal

Cerotū de sandalis vltimū ad sedandū iflāmationes ⁊ apostemata calida ⁊ supra calefactionem in stomacho existentē ⁊ ī epate. ℞. rosarū. ʒ. xij. sandaloꝝ ru. et citoniorū. ana. ʒ. vj. boli armeni. ʒ. vij. spodij. ʒ. iiij. canfore ʒ. ij. cere albe. ʒ. xxx. olei rosarū. lib. j. lauētur omnia prius cū aqua rosarū. deinde cū cera alba fiat vnguentum. ¶ Itē spine in directo cordis trahēdo versus renes et potest fieri epithima cū aqua rosaꝝ vel aqua violarum vel endiuie vel lactucaꝝ vel nenufarꝫ vel ſm ꝙ cōstat tibi esse magis vel minꝰ infrigidandū vel humectandū vel stipticandū. ¶ Itē pōt fieri vnctio fortior vel debilior, vt videris necesse ex p̄dictis eligēda. ¶ Nunc de embrocis et epithimatibꝰ capiti fiendis nō repugnāte catarro dicendū est siue de inunctionibꝰ et linimētis. Inunctio ergo prima siue linitio vsualis ⁊ leuis satis. ℞. olei rosaꝝ. ℥. ij. aq̄ lactucaꝝ aq̄ rosaꝝ. aceti albi. ana. ℥. ß. misce ⁊ cocute bene adinuicē ⁊ lini tīpora ⁊ frontē aut inunge pānū vt apprehēdat frontē et tīpora. ¶ Scdm fortiꝰ. ℞. aq̄ rosaꝝ. aq̄ violaꝝ. endiuie. cucurbite salicū ana. ʒ. i. aceti. ℥. ß. agitent bene adinuicē: et cū panno intincto in istis frigidis tege frontē et tīpora. ¶ Tertiū fortiꝰ ad idē: adde dictis aquis aque semperuiue aque nenufarꝫ solatri ana. ℥. ß. canfore grana. iij. emulsionis papaueris agreste ana. ℥. ß. ¶ Itē pōt fieri hec ēbrocha ℞. lactucaꝝ violaꝝ. ana. M. i. nenufarū corticū. mandragore ana. M. ß. ordei quintā. M. j. decoquat ī aqua deinde fiat embrocha cū spōgia ¶ Embrocas aūt alias fortiores eligere potes ex p̄habitis ⁊ ex Mesue ī suo de approp̄atis. ⁊ eodē mō eligere potes vnctionem inde.

p capite fol. 169.

¶ Si vero assit catarr⁹: et si nō assit catarr⁹ cōuenit odora tio rez frigidaz: vnde pōt fieri hoc odoramentū. ℞. aq̄ rosate. ℥. i. ß. violaz. ℥. sandaloz ru. ℥. iij. misce et ponant hec in ampulla stricti orificij et cōcutiatur bene ampulla et vapor per nares recipiatur. ¶ Vel fiat fortius. ℞. aque nenufar et aque violaz. aq̄ rosaz. ana. ℥. j. sandaloz ru. ℥. iij cāfore grana. ij. pulverizent et ponat hoc totū ī ampulla et fiat vt dictū est. ¶ Itē potest fieri fortius addendo granū. j. opij. q̄ tamē vitet inquantū fieri potest. ¶ Itē pōt fieri forti⁹ ratiōe aquaz vt sumēdo aquā semperuiue portulace nenufar et succi lactucaz. Eligantur tamē quantomagis fieri pōt leuiora: frigida nanq̄ infrigidando et maxime caput magnū periculū est. ¶ Itē etiā possūt inungi nares ex oleis aut aquis ex p̄habit̄ colligēdis. ¶ Itē pulpe auriū liniant aqua frigida aut hijs q̄ dicta sunt ad infrigidandū caput. ¶ Itē circa testiculos potest fieri epithima aut aspersio ex predictis colligēda: pōt tamē sic describi. ℞. aq̄ rosaz. ℥. j. violaz ℥. ß. sandaloz et coralloz ru. ana. ℥. j. misce et debite cōcute et postea lini vel epithima loco dicto aut vnge cum oleo rosaz aut alio vt indicat dispositio caloris et vt cō sentit virtus. ¶ Itē si appareat rubedo incensa ī facie et naso p̄missis euacuationib⁹ vniuersalib⁹ et cōsentiētib⁹ suo loco dicēdis nō applicētur capiti frigida epithima aut odorationes sed prouocet fluxus sanguinis narium īpositione minoris digiti aut īpositione setarū porci aut fusci pēthaphilō et breuiter cuiuslibet subtilis leuiter pūgentis nares interi⁹ et cū fricatione narium interioz ¶ Alia specialia suo dicētur loco vt de īspectu rerum rubearū. ¶ Itē p̄ remittendo calorē febriū conuenit frequēs anhelatio super re frigida. vt sup̄ aqua rosarū. aut violaz. aut nenufaz ita tn̄ vt eligam⁹ frigida odorifera et cordialia. multa vero de canonib⁹ euitandi embrocās stante catarro et maxime facta ex lacte. Et de mensura infrigidationis epatis et de vitando rasuram intestinoz ex textu colligēda sunt et ī expositionib⁹

odoratu
3.
p Auribꝫ
p testicul
p naribꝫ
anhelatio s. re frigida

tacta. Unum tamen commendat Auicēna infrigidās
ꝛ digerens materiā subtilē colericā et ꝓuocans somnū
vt sirupū de papauere cuius descriptionē tangit Mes
in antidotario cuius lr̄a habet ita. Sirupus de papa-
uere conferens catarro ꝛ tussi ꝛ vigilare facit. ℞. pa-
ueris albi ꝛ nigri: ꝛ ꝓprie capitū eoꝝ. añ. ʒ. xl. coquatur
in lb. iij. aq̄ pluuialis: vsqꝫ dū redeat ad lb. j. ß. ꝛ cū zuc-
charo albo ꝛ penidijs fi. sirupus. cuius dos. ℥. j. aut. ℥. j. ß
cū aq̄ ros. vel viol. ꝛ hec potest noīari sirupus simplex
de papauere. ¶ Nā aliū cōpositū tāgit eadē descriptōe
non ita suppetētē ꝓposito lꝫ ꝓuocet somnū ꝛ ad multa
alia confert a predictis: q2 in predictis intētionibus
satisfacere potest, describam illū ac Mes lr̄a. ¶ Siru-
pus de papauere cōferēs ad tussim siccā ꝛ catarrū fa-
ciens ad somnū. cui⁹ hec est descriptio. ℞. papaueris
albi ꝛ rubei añ. lb. j. capilloꝝ veneris. ʒ. xv. liq̄ritie. ʒ. v.
iniubaꝝ. xxx. numero: seis lactucarū. ʒ. xl. seminis mal-
ue citonioꝝ añ. ʒ. vj. coquatur in. iiij. lb. aq̄ ad cōsumpti
onē medietatis ꝛ cum zuccharo penidiarū añ. ℥. viij. et
fiat sirupus cuius dosis est ab. ℥. j. vsqꝫ ad. ij. dādo post
cenā p quattuoꝛ hoꝛas vel tres ꝫm quātitatē cibi ꝛ vir-
tutem digerentem ꝛc.

Expedito capitulo de curationib⁹ genera-
libus seu regiminib⁹ acutarū sequit ca-
pitulū cui⁹ epigrāma cōe dicit rememoꝛa
tio accidētiū q̄ fuerit in febꝛib⁹ acutis est
ꝑcipiū capl'i loquat itaqꝫ hec aūt sunt ri-
goꝛ ꝛ frigus ꝛ oꝛripilatio q̄ sub vno capl'o
ꝯphēdūt. Scōm sudoꝛ pl'rim⁹. Tertiū flux⁹ sanguis na
riū supfluēs. Quartū laboꝛiosus ꝛ supflu⁹ voit⁹. Quītū
fluxus vētris debilitās. Sextū supflua sitis que non to
lerat. Septimuꝫ supflua somni pꝛofunditas per quam
datur intelligi superflua vigilia siue per regimē somni
dant intelligi supflue vigilie debere fieri lꝫ etiā tāgat
regimē ei⁹. Octauū i ꝓsecutiōe regīnūꝛ ḡuitate capitꝫ.
Nonū vt tāgit Auicēna est inq̄etatio febꝛicitātiū: cui⁹

regimen etiam cōpetit in instantia vigiliaꝝ. ¶ Decimū
est doloꝛ vētris. ¶ Undecimū ē aspitas lingue. Duode-
cimū ē cōtinua sternutatio. Decimū tertiū ē doloꝛ capi
tis. ¶ Decimū quartū tussis. ¶ Decimū quintū est destru
ctio appetitus. ¶ Decimū sextū est bolismus. ¶ Decimū
septimū nigredo lingue. ¶ Decimū octauum appetitus
caninus cuius in rubꝛica additur sincopis. ¶ Decimuꝫ
nonū cōstrictio anhelitus. ¶ Uicesimū vehemens tri-
stitia vel angustia. ¶ Uicesimū pꝛimū difficultas trans
glutiendi. ¶ Uicesimū scōꝫ frigus extremitatū. ¶ Uice
simū tertiū est singultus. ¶ Uicesimūquartū est scoto-
mia ⁊ vertigo. ¶ Uicesimū quintū est timoꝛ in somno ⁊
somnia terribilia. ¶ Uicesimum sextū est frenesis non
vera ⁊ alienatio. Uicesimū septimū est motus spasmo-
sus bꝛachioꝝ. Uicesimū octauū est doloꝛ pulpe cruriū.
¶ Uicesimū nonū est grauitas seu ponderatio mēbꝛo-
rū. ¶ Tricesimū est fetoꝛ oꝛis. ¶ Tricesimū pꝛimū est al
cola. ¶ Tricesimū scōm est rubedo vuule ⁊ ptiū circun-
stantiū. ¶ Tricesimū tertiū est excoꝛticatio dictarū par
tiū. ¶ Tricesimū q̄tū est inuolūtarius motus ⁊ egestio.
¶ Tricesimū q̄ntū est apertura oꝛis in somno aut oculi

¶ Capitulū de rigoꝛe: frigoꝛe ⁊ oꝛripilatione.

Ecidentiū per Auicēnā positoꝝ et alio-
rū in numeratione pꝛeposita. Cōsequēs ē
pꝛedictoꝛum regimē exequi. Et qꝛ rigoꝛ
pꝛepositus est, et eius regimen: et Auicē-
na eius insequēdo oꝛdinē quātū ad hoc
a rigoꝛe inchoando regimen eo existēte
multiplici vt implicat littere et sup eadē dictū sequēdū
est sudoꝛē metito Auicenna regimē pꝛemittēdū dedit,
qui alia decausa cōtingat etiaꝫ ibidem tactū est ⁊ tan-
gendum est. Hunc tamen a virtute superabilem dicit
Auicenna non intelligere regimen per notabiles me-
dicinas: sed sufficit melioꝛ coopertura aut leuis cale-
factio extremoꝝ et lumboꝝ et spine ⁊ colli. ¶ Secūdo
dicit Auicenna creticū rigoꝛē nō remouere per cōtra-

rium:non eñi circa debilitatem ⁊ alia accidentia seua inferentē eo q̄ bm plurimū de facili renouēt succedēte sudore aut fluxu ventris aut alio simili. Si tamen infe stauerit, intētio tertia haberi pōt diuertēdo scʒ delatio nē humorꝝ ad interiora. ¶ Scđa intētio est remittendi tristitie sensationē. ¶ Tertia intētio est alterādi et ape riendi poros. ¶ Prima intētio primo cōpletur ligando extremitates, vt adiutoria ⁊ brachia super cubitum. et ligando etiā sup coxas p quattuor digitos: ⁊ mutando frequēter ligaturas ⁊ loca ligaturarū. ita tamen q̄ con tinue ligentur super genua ⁊ supra cubitos. Et fiat ista ligatio inchoante rigore et perseuerante et maxime in corpe acuti sensus debilis per rigorē. ¶ Scđʒ remediū p Auicenā positū est facilis fricatio cū manu sola aut cū pānis aliqualr calidis. ⁊ merito debet esse leuis fri catio vt diuertat materias. vt tactū est. nec sit fortꝫ nec debilitet virtutē. nec prohibeat etiā trahere dn̄ium cri sis per fluxū ventris, ne etiā ista terreatur virtus, vt ma teria magis retrahatur. ¶ Et sit fricatio maxime pre dictorum extremorum: quia aptorū lędi per rigorem. ¶ Tertiū remediū est cū calefactione extremorꝝ et na rium ⁊ virge et testiculorum siue lumborū spine et colli ⁊ positione panni supra caput ⁊ frontem et cum paruo panno circa nates calefactio fiat leuis circa pectora lia aut calefiant extrema cū lateribus: aut tegulis for titer calefactis in igne: deinde positis aut circūuolutis pannis. aut sicut solet fieri in curijs sumatur lamia fer rea quasi ignita et ponatur in cassia lignea tanquā in vagina et sub pedibus teneatur vel habeatur vas plū beum et impleatur aqua feruenti et coopertum pannis teneatur sub pedibus aut propter hoc stante salti cale fiant extrema cum caliditate humana. ¶ Itē in mani bus tenere potest vasculum rotundum impletum aqua calida inuolutum pannis aut etiam lapidem rotundūʒ vl crystallū calefactū valde ⁊ postea īuoluta pāno: siue fructum aliquem calefactū: et propter istam calefactio

Ligature

fric.

calefac.

mos curialiū

nē fit diuersio alteratio ⁊ remissio sensationis tristis. lecti calefac.
¶ Item potest fieri calefactio lecti habendo vasa plumbea impleta aqua vehemēter calida paulatine ducendo illa per lectū, aut habendo bacile semiplenum prunis ignitis ponendo ipm super linteamen inferius et culcitra discooperta seu subleuata culcitra cum linteamine superiori ⁊ paulatine moto per lectū bacili et postquam attingit bacile cooperiatur: ⁊ consequēter pars alia tacta vt totum, quod attingit bacile, seruetur debite calefactū. ¶ Quartū remediū est per inunctionē spine maxime et colli. lz nō sit nimis vsuale remediū, si inungerētur pulpe crurium cū hoc et alie ptes extreme, cōueniēs esset: ⁊ fiat hec inunctio in principio rigoris ⁊ perseuerante rigore cū oleo actu ⁊ potentia calido vt anetino: vel camomillino vel vtroqꝫ simul. vt. ℞. Olei anetini: aut camomillini. ℥. iij. vel ana. ℥. ij. calefac et inunge, vt dictū est. Per anetinū enim fit calefactio et apertio pororum et resolutio, siquid fuerit resolutiōe egēs. Aut fiat inunctio cū oleo camomillino per quod fit calefactio, et tristis sensationis sedatio, ⁊ confortatio neruosaꝝ partium. per illud quartū potēs intelligere sacculationem ex aneto leuiter contuso, aut ex floribus camomille, aut ex florib⁹ sticados aut melliloti vel aliјs similib⁹. Odoret etiam florem camomille vel simile. ¶ Tertiū rigorē fortē contingentē in febribus aut sine febribus. cuius plures intentiones habende sunt siue adhibēde: ⁊ maxime rigoris principiorum febriū sub rigore cōprehendendo frigus aut orripilationē, licꝫ differāt hiј termini in signādo rigor orripilatio et frigus: vt dictum est capitulo suo. ¶ Prima intentio est minorare materiam. ¶ Scđa intentio est remittere acuitatem materie ⁊ mobilitatē: aut etiā remittere frigiditatē materie grossiciem aut viscositatē. ¶ Tertia intentio est abiјcere stabilitatē siue frigiditatem siue fixitatē materie aut imobilitatem. ¶ Quarta intentio est obtundere seu abiјcere sensum ne acuitate sensus acuti valde contristantis

vnctio

sacculi

Rigor fortis

Rigores

aut frigidi valde infrigidantes valde debilitetur infirmus et ne augeatur cōcussio corporis perducens ad debilitatem. ¶ Quinta intentio est calefactio extremorū sive exteriorum calefactione egentium. ¶ Sexta intētio est vigoratio virtutis tempore rigoris vel ante debilis per essentiā. sub quibus intentionibus seu secundum quas cōprehenditur vel intenditur regimen per Avicēnā positū in caplo. ¶ Tangit enim primo remedium per ligationem extremorū in diversis locis, quod regimen cōprehenditur sub quarta intentione. et intelligatur ligatio in diversis locis modo tacto. et canonē huius super textu videre debemus. ¶ Secundū remediū cōprehenditur sub quinta intentione, que est calefactio et subtiliatio materie et inunctio fienda cū oleo camomillino et radice lilij. et per hanc inunctionē intelligamus levem inunctionem, quam primo tentare debemus circa partes narratas. De oleo vero camomillino loquitur Mesue per hec verba. ¶ Oleū camomillinū est benedictū expertorū iuvamentorū. est enī resolutivū: conveniens sedativū dolorū. et est in eo prohibitio cursus materie propter stipticitatē eius modicam. et confortat oīa membra nervosa. ¶ Et modus cōpositionis eius est sicut olei rosarū. preter quod oportet quod fiat cū oleo de olivis cōpleto sive completis: aut cum oleo sisamino cum illis modis preparationū, quas dixit in oleo rosarum. per camomillinū intelligatur anetinū, quod Mesue dicit esse sedativū doloris loco dicto: provocativū sudorum, conferēs rigori febriū inuncta spina et locis nervosis: provocans somnū: conferens dolori capitis: resolvens apostemata et duricies. Cuius cōpositio est sicut olei de camomilla. ¶ Per oleum radicum lilij intelligit Avicēna oleum yrinum sive radicum lilij celestis. de quo Mesue loco allegato. Oleū yrinū est abstersivū, resolutivū dolorū frigidorum, et maturativū ulcerū, que sunt in pectore et pulmone: et confert dolori capitis et splenis: et calefacit ea: et confert dolori iuncturarum et lenit duricies earum et

oleū camo.e

et lilij yrinum

apostemata dura et scrofulas: et frigiditati matricum: confert dolori eius: et iuuamentum manifestum fetori narium: et spasmo et distillato in aurem. Et modus cōpositionis eius est. ℞. Radicum eius quantitatē, quā volueris gratia exempli. ℥. ij. florum liliorum. ℥. iiij. coque radices et cape decoctionis. ℥. vj. et funde super hanc decoctionem olei sisamini. vel olei oliuarum maturarum. ℥. vj. coque in duplici vase et permuta radices et folia et sequere vlterius, vt dictum est in compositione olei rosarum. ¶ Et per oleū yrinum intellige oleum de enula de quo dicit Mesue loco dicto. ¶ Oleum de enula est calefactiuum et resolutiuum et confert rigori febrium et ad egritudines neruorum: et matricum et vesice: et resoluit morbos ventositatis et colericam ventosam. Et modus compositionis eius est. ℞. radicum enule contuse succum radicum eius olei sisamini ana quia. ℥. ij. vini odoriferi partis. ß. quia. ℥. j. et compleatur compositio eius, sicut in oleo mirtino dictum est. fortificat Mesue. hoc oleum addendo compōni predicte foliorum lauri. cardumeni spice inde calomi aromatici ana sextā vnius partis, quia. ℥. ij. scz. compleat decoctio, vt dictum est: per tale oleum intelligere possumus oleum de cynamomo: oleum de sauina: oleum de pulegio: quorum conferentias. Per oleum yrinum intelligere possumus oleum liliorum alborum de quo loquitur Mesue loco iam dicto vt olei de enula tangit loco dicto in hec verba. ¶ Oleum de lilio confert dolori pectoris et alijs doloribus a frigiditate factis, matricum, et frigiditati earum: et calefacit renes, et vesicam: et confert cólice. Et modus ꝯpositionis ei⁹ est sicut olei camomillini preterꝙ oportet vt citrinitas liliorum tota abijciatur. et secundus modus compositionis eius est. ℞. foliorum liliorum. ℥. viij. masticis calami aromatici: costi carpobalsami. ana. ℥. j. gariofilorum cynamomi electi ana. ℥. vnā semis croci. ℥. iij. omnia preter folia liliorum infundantur aque frigide sufficientis quantitatis

de enula

olea alia

quia duarū librarum ⁊ dimittantur die ac nocte: postea bulliant bullitione vna aut duabus. deinde proijce olei sisamini aut cōpletarꝫ oliuarꝫ sup ea lb. ij. ⁊ pone in vase vitreo cum folijs liliorū: et dimitte ad solē per quadraginta dies. deinde cola. Similiter potest fieri de folijs yreos de quo Mesue. ¶ Oleū de lilijs quādo fit de lilijs yreos ē magis calefactiuū et resolutiuū ⁊ penetratiuū. Factū autē ex lilijs notis qꝛ albū est magis sedatiuum lenitiuū ⁊ maturatiuū. ¶ Ex Mesue aūt colligere possumus descriptionē satis fortis olei de costo de quo Mesue. Oleū costinū neruos ⁊ lacertos calefacit: ⁊ aperit oppilationes eorū: ⁊ cōfortat omnia neruosa membra: ⁊ confert epati ⁊ stomacho: ⁊ confortat capillos ⁊ prohibet caniciem: ⁊ facit colorē ⁊ odorē corporis bonuꝫ. et modus eius est. ℞. costi amari. ℥. ij. cassielignee. ℥. j. extremitatū sansuci. ℥. iiij. vini odoriferi quātum sufficit ad infundendū noctibꝰ duabus: qꝛ causa exēpli. lb. j. olei sisamini. lb. vj. decoquatꝰ sex horis. qꝛ tēpore multo sicut oleū nardinū. ¶ Valet etiaꝫ ad illud oleū de croco de quo Mesue. Oleum de croco confert egritudinibus neruorum ⁊c. Valet etiaꝫ oleū de piperibus sue descriptionis. ¶ Item oleum de euforbio. Item oleum de iunipero. Item oleū de cucumere asinino. Item oleum amigdalarum amararum. Item oleum de been. Item oleū laurinum. Item oleū de granis citri. Item oleum nardinum descriptione Auicēne in quinto tractatu quarto distinctiōe pma ⁊ scda. ¶ Iteꝫ oleū de lilio. Itē oleū de costo. Itē oleū de kerua. Item oleum de citro. Item oleū de euforbio Auicē. ex dicto oleo sumēdo aut lraꝫ Auicēne sic primo describere possumus. ℞. olei camomillini. ℥. j. olei radicuꝫ lilij quia yreos predicti. ℥. ß. misce si vis cū modico cere et fiat vnguentū molle aut solū olea calida applica. Scdaꝫ descriptionē tangere possumꝰ ex illo pagrafo. Et sūt de homibꝰ ⁊ ē descriptio fortior pma: ita dici pōt. ℞. olei camomillini. ℥. j. ß. olei yrini. ℥. j. cardamomi: calamenti: rute, sticados: qꝛ florꝫ

sticados vel absinthij vel origani ana.ʒ.ß.castorei grani.iiij.baurach q2 salis cõis aut gẽme piperis et piretri añ.℈.j.terant subtilissime cũ oleo dicto misceant cũ cera vel sine cera.¶ Tertiũ remediũ tangit ibi ꝛ qñq3 pertrãsit.Et linimentoꝝ ex assa ꝛ pipere ꝛ sinapi.ꝛ hoc linimentũ possum⁹ ymaginari multipliciter. Primo sic describendo.℞.sinapis asse ana.ʒ.ij.bulliãt bene ꝛ sufficienter trita ꝛ dissoluta in.viij .ʒ. vini maluatici ad cõsumptionẽ medietatis.Deinde ex hoc linimẽto liniãtur prehabite ꝑtes. ¶ Modũ tamẽ aliũ tangit Mesue et qñq3 decoquat vt ita describat. ℞. sinapis asse ana ʒ.ij.coquãtur in lib j.aque fluuialis ad cõsumptionem tertie ꝑtis.deinde huic aq̄ infundant ista olea. ℞.olei anetini olei de yreos ana.ʒ.j.bulliant ĩ ista aqua sufficienter:deinde auferat oleũ suꝑnatãs:postea colet dicta aqua ꝛ corpulãtia asse ꝛ sinapis recipiatur et misceat cũ dicto oleo et cum modicissimo cere fiat vnguentum molle.Vel si vis facere forti⁹, loco aque pone vinũ albũ valde acutũ.vt maluaticũ.tribianũ vel sclauonicum aut maioraticũ vel crepellũ antiquũ.¶ Quartũ remediũ tangit ibi. Et aqua eruce.Et sic põt describi. ℞.eruce aliqualiter cõtuse.ʒ.j.bulliant in lib.ß.aq̄ ad cõsumptionem tertie partis.Et hãc decoctionẽ applica vel infunde pannũ huic aque et applica vel olea ꝑdicta iterũ coque in dicta aqua multa decoctione.Deinde aufer supnatans oleũ:et cũ modico cere fiat vngueutũ molle album.¶ Quintũ remediũ est decoctio ozimi, vt. ℞.ozimi gariophilati.M.j.seminis eius.ʒ.ß.coquatur in duab⁹ lib.aque ad cõsumptionẽ quarte partis . deinde infunde pannũ et applica vel potes capere predicta olea et operari, vt dictũ est in decoctione eruce et ozimi:simul decoctionẽ facere. ¶ Vel potes eligere hoc remedium fortius. ℞.abrotani floꝝ sticados.floꝝ lauri.absinthij azari ana.M.ß.ameos.ʒ.iij.costi.ʒ.ij.eruce.yreos añ. quartã.M.j.bulliant in lib.ij.aque ad consumptionem q̄rte ꝑtis,deĩde coq̄ olea ꝑdicta ꝛ oꝑare ẜm q̄d dictũ est.

¶ Sextuz remediū tāgit ibi confectio olei boni. Cuius descriptio ē hec. ℞.aneti sicci:calamēti:rute añ.M.ß. mirre piperis:piretri:añ.ʒ.iij.bulliāt in lb.j.vini ad cōsumptionē medietatꝫ.deinde.℞.olei sisamini.℥.iij.misce aquas ⁊ coq̄ vsq₃ ad euanescētiā aq̄ post vnge: aut si vis adde paucissimū cere citrine.¶ Aliud ꝑm Auicēnā ibi de oleis fortibus tāgit olea fortia in rigore quartane:vt est oleū de costo:oleū de sticados:oleū de abrotano:oleū de lilio:intellige maxime de yrino:oleum de mirra hic applica olea tacta.Docet tñ Auicēna ita describere.℞.alicui⁹ p̄dictorū oleoꝝ.℥.j.piperis.ʒ.iij.⁊ sextā.ʒ.j.piretri.sint ista trita ⁊ misce. ¶ Aliud remediū tangit:vt decoquatur absinthium in aliquo oleo:vt anetino:et per hoc intelligere possumus oleum de absinthio.¶ Aliud remediū vt coquatur apiū cum semine in oleo oliue mature:vt.℞.apij aut melius seminis apij.℥.j.coquatur in lb.j.olei ad consumptionez tertie partis. ¶ Aliud remediū est vt ingrediatur oleum leuiter calefactum siue fiat semicupium vt spina ⁊ posteriora : attingāt oleum.¶ Aliud remedium tangit per potiones calidas:vt per potationez abrotani:⁊ similiū ⁊ ꝑ alias q̄ tāgētur inferi⁹.¶ Itē aliud remediū ꝑ vaporationē sup̄ aqua leuis calorꝫ ne si fortꝫ calorꝫ sit ꝑ subitū occursū, adaugeat rigorē.¶ Aliud remediū forte qñ nō sedatur rigor est hui⁹ descriptiōis.℞.calamēti eruce.aneti. añ M.ß.seminis apij: anisi:masticis añ.℥.ß.ꝭ.vaporatio: vt tactū est.¶ Aliud remediū tāgit vt.℞.floꝝ sticados obrotani: calamēti: sq̄nāti:rute:aneti. maiorane:costi. añ.M.j.cimini:anisi:seminis apij carui:feniculi.seis rute.semis ozimi gariofilati cardamomi añ.℥.ß.et bulliant in tāta quātitate aq̄ vt saltez possint spinam balneare.⁊ hoc remediū valet ad intentionē calefactiōis et subtiliatiōis materie:⁊ ad intentionē paucificatōis eiusdē.Unde vt tangit Auicenna oēs medicine fortis prouocationis scil₃ vrine prouocationis sudoris pro quanto subtiliāt materias grossas ⁊ cōgelatas liquāt

et resoluūt ꝛ saltē aque incidunt ꝛ sedant rigorē. Deinde Auicenna tangit remedia aliqua sedantia rigorem fortē quartane. ¶ Et est primū remedium hoc. ℞. costi contriti. ʒ. j (siue aur. j. quia. ʒ. j. ꝛ septimā. ʒ. vnius) aque calide: quia aque simplicis. ℥. iij. vel potes ymaginari hoc remedium decoquēdo predictū costū ꝛ dādo aquā in potu: ꝛ per istud potagiuȝ intelligere possum⁹ simile. vt factum ex decoctione aneti aut anisi: aut cimini aut ameos aut cinami vel gariofili ꝛ plurium aliorum, que per te colligere potes. Abiectis tamē post decoctioneȝ corpulētijs habentiū stipticitatē. et valet hoc remediū ad calefaciendū. paucificandū: ꝛ resoluendū siue subtiliandū materiā melācolicā. ¶ Scōȝ potagiū ē. ℞. agarici electi. ʒ. j. opij. grana. ij. cōterātur ꝛ infundatur aq̄ ꝛ coletur. valet hoc remedium ad prouocandū somnum propter opium: ꝛ valet etiam ad subtiliandū et calefaciendū propter agaricum, quē Auicenna valde cōmendat: cuius infusio post colaturā ebetata virtute expulsiua per opium: ꝛ ita etiā remisso rigore non soluet aut vomitum faciet. aut si faceret solutionem vel vomitum, non nocebit: agitando et cōmouēdo materias: nam nō ita facere poterit fixū rigorē. ¶ Item etiā per agaricuȝ fit calefactio ꝛ subtiliatio: ꝛ est hoc remediū satis efficax. ¶ Tertiū remediū tāgit. ꝛ est hoc. ℞. radicis yreos sicce. ʒ. j. et septimaȝ pulverizentur debite ꝛ in potu detur cum aqua calida. Et valet hoc ad subtiliandum et calefaciendum materiam. Deinde ad expellendum calorem. Per hoc remedium potest intelligi simile: vt. ℞. zinziberis aut piretri aut acori. ʒ. j. bibatur etiaȝ cū aq̄ calida. Aut si vis istud fortius. ℞. aque sublimationis betonice. ℥. iij. piperis debite triti. ʒ. j. da in potu. valēt ista remedia ad similes intentiones. et ex canone Auicenne potes infinita describere ex fortiter prouocantibus: quia subtiliant ꝛc. ¶ Ulterius Auicēna tāgit medicamina composita: ꝛ primo tiriacā dyatesseron de q̄ loquēs Mes i antidotario ita dicebat tiriaca diatess.

Teriaca
ex 3 ungat spinado ... [illegible]

supple id est de q̃tuor: nã quatuor ingrediunt̃ ipsam, vt gẽtiana bacar̃ lauri: mirra: aristologia rotunda: cuius magna sunt iuuamenta ad egritudines frigidas cerebri: sicut tortura: epilentia: paralisis: dolor stomachi: et inflatio: ⁊ malitia digestionis epatis, sicut est cacesia ⁊ ydropisis: ⁊ oppilatio. ⁊ cõfert morsui scorpionis et potui venenosor̃: cuius descriptio est. ℞. gentiane bacar̃ lauri: mirre: aristologie rotunde. añ. ℥. ß. contere et confice cum melle dispumato. Dos est ab aur. ß. ad aur. j. et da sine aliquo liquore aut cũ aqua decoctiõis alicuꝰ predictorũ subtiliantiũ. ¶ Per istã tiriacã intelligere possumꝰ tiriacã vsualẽ aut andromachi: cuiꝰ dosis sit. ʒ. j. exhibita modo dicto, aut metridatuʒ. ¶ Et valent hec tiriace ad cõplendũ predictas intentiones: vt est notũ. ¶ Scd̃o cõmẽdat Auicẽna p̃ p̃dictã intẽtionẽ electuaria: quia cõfectiones molles ⁊ tñ masticabiles sint. Et primo diacalamẽtũ de quo Mes in antidotario descriptione prima. Diacalamẽtũ descriptione sexta cõferẽs ad egritudines frigidas mẽbror̃ nutricatiõis ad maliciam digestiõis. et facit penetrare cibũ qui penetrare nõ põt ad epar ⁊ ad totũ corpus: ⁊ est eiꝰ ꝓprietas. Et cõfert rigori febriũ emplastrata ⁊ inũcta spina supple. et in potu dat̃ ad modũ cõmestibilis. Et est ex subtiliãtibus humores grossos: ⁊ viscosos: ⁊ resoluit vẽtositates: et confert singultui vehemẽti ex causa frigida acetosa cuius resolutio difficilis est. ⁊ prouocat mẽstrua ⁊ vrinã cuius hec est descritio. ℞. calamenti fluuialis et montani siseleos: seis petros. ana. ʒ. vj. ʒinʒib. ʒ. iij. seis apij extremitatũ alachese. i. thimi. añ. ʒ. ij. cheysim. ʒ. vj. piperis. ʒ. xij. mellꝭ. spũati quantũ sufficit. dos est a. ʒ. j. cum vino vel aliqua dictar̃ aquarũ. ¶ Aliud est electuariũ ⁊ dyaciminũ de quo idem Mesue loco dicto. Dyaciminũ valẽs ad dolorẽ stomachi: et ventris de frigiditate factum aut vẽtositate grossa: aut ex flegmate grosso coadunato ad dolorẽ colice: ⁊ ad singultũ prefocatiuũ a repletione factũ: aut ventositate grossa: ⁊ eructatio-

diacalmēt
diaciminũ

nem acetosam et ventositates quascunq3 dispergit et op
pilationes aperit et mēbra nutricationis calefacit.cu-
ius descriptio. ℞.cimini carmeni ꝑ diē in aceto infusi
et exiccati.ʒ.xx.zinzib.alase añ.ʒ.iiij.piper ɫ cinamomi
añ.ʒ.ij.ameos.ʒ.j.ß.folioꝝ rute sicce baurach ana.ʒ.iiij.
cōfice cū melle dispumato dos sit a ʒ.j. vsq3 ad iij. Et ꝑ
hoc diaciminū intellige aliud diaciminū, qd idē Mesue
loco.s.superiori descripsit. ¶ Secundū electuariū est diapipeon
diapipereon de quo Mesue loco iā dicto sub specialio-
ri nomie ita dicebat, diapipereon descriptione cōi cale
facit stomachū et ventrē et remouet dolorē eius ex hu-
more crudo flegmatico et melancolico: et mundificat
ipsum a multis humorib⁹ et valet ꝯtra acidos ructus
et digestionē ꝑcurat.cui⁹ descriptio. ℞.triū.pipeꝝ aur.v.
zinzib.asse ana aur.ij.spice.ameos amomi aur.j. cassie
seminis apij siseleos azari enule sicce ana aur. ß. con-
fice cū melle dispumato.Dos est a.ʒ.j.simpliciter sumē
do vel cū aliqua dictaꝝ aquaꝝ vsq3 ad.ʒ.ij.Per ista ele
ctuaria potes cape alia ex Mesue, vt dyanisū.dyambra,
vbi intenderes cōfortationē cordis.¶ Itē electuarium electuaria
de aromatib⁹.¶ Itē electuariū de gēmis.Itē electuari
um de ligno aloes.Itē electuariū de citro ex inuētione
sua.Itē dyanisum dulce. ¶ Ex quīto etiā canone multa
colligere potes ꝑmo tractatu Veꝝ qꝛ descriptiones
quinti nō sunt bene vsuales, ideo nō curaui explicare.
¶ Ex nicholao colligere potes dyacastoreū, qd est valde
forte. dyacastoreū3 dyacalamentū. dyatrion pipereon.
dyazinziberis.¶ Itē ex lrā sumat pliris narcoticoꝝ li-
cet enim describat ad alias vtilitates cōferēs maxime
intelligatis exclusa camfora.Similiter electuariū du-
cis licet ꝑpter aliud descriptū.hoꝝ tamē duoꝝ cōferē
tia ꝓbare potes ex canone p̄habito ꝑmo paragrapho
et oēs medicine fortis ꝓuocationis.Deinde Auicenna
ibi.Et surupus.ordinat sirupū quendā, quē possu3 ꝑmo
sic describere. ℞.seminis rute.ʒ.ß.asse piretri piper ɫ.ʒ.
ß.bulliant in.ʒ.x. aque ad consumptionem quinte par-

tis vsq3 quo bñ ferueat aq̃. Deinde ℞. mellis. ℥. ij. et cū dicta decoctiõe post colaturā misceat᷑ mel ⁊ fiat sirup⁹ Cuius dos esse potest ab. ℥. j. ß. vsq3 ad. ij. ß. melius est tamen dimittere assam et tantomagis augere dos piperis. vel posses ymaginari iulep simplex mellinum longum in quo feruerūt aque, que in littera ponuntur. Uel si vis, faciliorem potes ponere cinamum solum, et obmittere assam piretrum et piper vel sociare piper cinamo. aut gar. aut zinziberi. Per hunc modum intelligere potes sirupum mellinum cum decoctione etiam seminum prouocatiuum somnum. Et iste sirupus complet etiam prehabitas intentiones. ¶ Deinde Auicenna describit quasdam pillulas dandas ante tempus rigoris infirmo existente forti et calido ex aere calefacto per ignem et cooperto debito aere. et quando intentio est prouocare somnum et subtiliare materias. quarum descriptio. ℞. storacis. s. lignee mirre opij. oppoponaci añ. part. j. vt causa exempli ana. ℥ j. conficiantur cū butiro aut melle aut simili. et dosis sit quantitas vnius fabe seu ℈. j. iste tamen non sunt multum vsuales. ¶ Tangit aliam descriptionem valentem ad dissolutionem ⁊ calefactionem ꝙ ad prouocationem somni. Nam talia plus superant opium. vt ℞. oppoponaci castorei dauci asse: piretri: opij partes equales causa exempli ana. ℥. ß. terantur ista subtiliter et conficiantur pillule, vt dictum est. ¶ Tertium tangit ibi; et descriptio bona, que ad easdem intentiones lic3 minus prouocatiua somni immo quasi ex toto valens ad intentionem primam: et ista est descriptio ℞. oppoponaci serapini, aniudē. i. herba ex qua fit assa cimini carmeni carui seminis apij. piperis ana. aur. j. ß. seminis iusquiami albi croci aristologie: castorei: euforbij mirre ameos. zinziberis ana. ℈. ß. seminis armeli. i. cicute. aut cute siluestris piretri. ana aur. j. conficiātur cum melle ad modum electuarij. et detur pondus nuclei auellane, quia a media. ℥. vsq3

pilt.

ad.ʒ.j.cum aqua calida. ¶ Aut fiant pillule modo dicto. et est medicamen valde efficax ad calefaciendum et subtiliandum maxime valens in quartana aut in rigore proueniente a flegmate vitreo. ¶ Deinde Auicenna tangit ibi regimen per cibum et potum alteratiuos et resumptiuos. Et primo tangit vinum actuale factum aut subtile album et acutum cuius actuali calore et virtuali est calefacere et exciccare materiam et vigorare virtutem debilitatam per viam resolutionis a frigiditate materie, que corrumpit substantiam spumosam et in quattuor.℥.vini potandi ponetur granū.j. musci.aut ʒ.ß.cimini.deinde coletur hoc et capiat potū. ¶ Item cibi fiunt calefacti. vt sumatur brodium pulli calefacti et decocti vsq₃ ad dissolutionem carniū. asperso cinamo vel alio simili aromatico vel etiam brodium pulli contusi similiter etiam aspersi aut etiam spersi aliqua dictarum confectionum aromaticarum puluerizatarū. aut ponatur pullus cum aromaticis ad sublimandum et de sublimato calido in potu detur. aut oua sorbilia taliter aspersa: maxime vitella: aut testiculi gallorum ita aspersi: et sic intelligantur cibi facilis digestionis ꝛ cito refectiui virtutis. ¶ Demum Auicenna tangit regimen per solutiua ventris: et primo per yeram id est benedictam medicinam, quam intelligere possumus esse simplicem a simplicitate aloes ingredientis, quia non ingreditur aliud solutiuum, vt est yera pigra id est a materia Galieni, quam describit septimo terrapentice.capitulo decimosexto. de cura male complexionis stomaci cum humorum vitio illo paragrapho. Apparet autem iam habere vocatam ab omnibus medicinis constructam pigra. exlota ꝛ non lota aloes. ammisceatur autem cinamum balsamum et azarum et spica et crocus et mastix id est mastix de chio insula. ¶ Sint autem quidam horum vnuicuiusq₃ dragme sex: soli-

cibaria

solutiua

yera galeni

Rigor

uis autē aloes tantū quantū de oībus optimū autē est hoc farmacū in cachocimis tunicarū vētris hec Galie. Possunt hec autē oia cōteri et ad inuicē misceri et dari cū aqua zucchari a.ʒ.j.vsqꝫ ad.ʒ.iij.vel possunt cōfici cum melle dispumato et dare poterim⁹ vsqꝫ ad.ʒ.ß.vel etiā ex dicto puluere cū melle vel iulep:vel sirupo acetoso simplici ꝛ fiāt pillule. Sitqꝫ dosis a.℈.ij.vsqꝫ ad.iiij. ¶ Describitur autē et cōmendatur yera Galieni a Mesue in antidotario:cuius littera ita habꝫ.yera Galieni nomē habet rectitudinis.ꝛ est medicina sublimis ī qua aggregāt virtutes ꝛ opationes nobiles. Est etiā resolutiua subtiliatiua materiarū malarū et viscosarū et est solutiua earū,q̄ ībibite sunt ī poris et angustationibus sicut ībibitur aqua in spongia ꝛ pficitur ab ea solutio bona et cōueniēs et est calefactiua et aperitiua oppilationū et abstersiua. Et illa in qua proijcit aloes lotum, cōfortantior est:et si non sit lotum, efficitur plus solutiua et minus cōfortatiua:quidā cōficiunt eā cū melle et quidā sine eo:imo quidā faciūt trociscos cum aqua bdellij et draganti. Si virtus quidem huius medicine affert iuuamenta magna expta ad egritudines capitis stomachi epatis et iuncturarū renū et matricis et mēbrorū interiorū frigidorū.et educit frigidas humiditates et putridas generatas in venis cuius permixtio. ℞.masticis cinamomi azari: spice xilobalsami cassie partes equales,qꝛ gratia exempli.ʒ.iij. Et quidā addūt florū squināti tantūdē,et quidā addiderūt absinthium. et alij aloes duplū oīm sit dos,vt tactum est. ¶ Hanc yeram similiter cōprehende q̄nto canone tractatu.secūdo ibi:hec est yera Galieni de aloe licet tangat aliam yeram Galieni descriptione Pauli incipit littera.℞.camedreos.tertiam tangit ibi.℞.pulpe colloquintide. ¶ Secundū solutiuum principale tangit Auicenna ibi diacitoniten cuius descriptionem bonam vide a Mesue in antidotario descriptione vltima et descriptione tertia. Et tangit hoc vltimū electuarium cuius litte-

diacytoniten

ra habet ita. Confectio electuarij diacitoniten cōferēs colice et egritudinibus mēbrorū nutricationis et solutione educit colerā. cuius descriptio. ℞. succi citoniorū lib. iij. mellis taberzet. lib. ij scamonee. ʒ. j. ß. gallie bone gar. zinzib. masticis piperis longi cinamomi nucis muscate piperis nigri ana. ʒ. iij. cōfice oīa simul. Et fit dos sua ab aur. j. vsq ad. iij ¶ Si autē vis vt solutiōe educat coleram et flegma ponātur in medicina scamonee. ʒ. v turbich. ʒ. xij. Si autē volueris vt solutione solū educat flegma abiecta scamonea ponatur turbith. ʒ. xxv. cartami excorticati ponderis scamonee. Et si vis facere cōfectionē minus displicibilē abijce cartamū et dimitte turbith. Si vis vt colerā nigrā educat ponat loco dictorū ellebor nigri: aut epithimū vel polipodiū supple sm dosim turbith. Et apud plures fit hec medicina cum melle. s. cū magis qrimus euacuationē colere. Multiplex diacitoniten vide in quinto tractatu tertio. ¶ Ultima cōfectio est diafinicon. i. cōfectio de dactilis de qua loquens Mesue in antidotario descriptione tertia inquit ita. Confectio de dactilis quaz describit filius Tecar, est diafinicon cōferens ad febres cronicas. et est medicina securitatis: et confert ad colicā et dolorem ventris. et humorē crudū et frigora et est solutiuū facile cōueniens cuius descriptio. ℞. dactilorū exion in aceto vini infusorum partes. v. al's iij. seu part: penidiarum partes. j. amigdalarum mundatarum partes xxx. scamonee ptes xij. zinzib. piperis longi foliorū rute siccorū cinamomi ligni aloes macis anisi feniculi. dauci galange ana partes. ij. ß. fiat oīm cōtritio bona et confice cū melle dispumato quantū sufficit. Est eni medicina mirabilis. dos est a. ʒ. iij. vsq ad iiij. vt melius puto: multiplex est diafinicon vt cōprehendere potes quinto canone tractatu tertio. et loco diafiniconis potes vti electuario indo dupli q describit Mesue loco dicto. Cui dos sit a ʒ. j. vsq ad tres. ¶ Ultimo Auicenna ibi. Quando est rigor paruus et laboriosus et proprie sine febre

Rigor

cōmendat pillulas fetidas quia fetide grossos et viscosos ducunt humores. Et ideo in rigore proueniente ex flegmate vitreo non ventura febre conferunt non valde calide. quarum descriptio habetur. j. ix. almansoris capitulo de paralisi quarum hec est descriptio. ℞. pulueris pigre. ʒ. x. pulueris colloquintide. dragmas quinque. euforbij. ʒ. ij. ß. castorei piperis asse. serapini oppoponacis saracidi indi. i. casie: sinapis ana. ʒ. ß. cētauree mirabolanorum. ana. dragmas quinque. gūme dissoluantur in succo rute et alia conficiantur cum succo et gummi Mesue ī antidotario descriptioe quarta. scz maiorum et minorum tamen solam descriptionē ponam pro quibus littera Mesue ita habet. ¶ Pillule fetide maiores que expellunt humores viscosos grossos: et conferunt ad dolorem iuncturarum et podagre et dorsi et ad dolorem stomachi et colicam et morfeam et lepram cuius descriptio est ista. ℞. serapini licz littera alia habeat seminis apij aromatici bdellij oppoponacis colloquītide armel quia rute siluestris aloes epithimi ana. ʒ. v. hermodactilorum ascebran quia esule ana. ʒ. ij. scamonee dragmas. iij. cinamomi spice croci castorei ana. ʒ. j. turbith. ʒ. iij. zinziberis. j. ß. euforbij. ℈. ij. dissoluantur gūmi in aqua porri quia decoctionis vel succo aut in aq̄ sublimationis. Et pillule tamen fiant dosis eius est a. ℈. ij. ß. vsque ad quattuor licz Mesue duas dragmas ponat in dosi. Non miretur autem aliquis si ex auctoribus cepero descriptiones quia experte sunt ideo meliores. Iuxta Auicenam canone sexto capitulo primo. iuxta proemium circa finem. Et scias quod experta melior est quam non experta et maxime que meo tempore imitatus sum et imitari propono verū vt re medici vigoris ordinem socientur que debet vt leuiora pcedant aliqua replicabo simplicium eorum naturas et gradus ex mente Auicen. maxime sunt ista. ¶ Camomilla calida et sicca in pmo gradu que cōferunt epithimate facto aut emplastro aut oleo de aliqua canone. secundo. simplici et

suma cur

camomilla

quinto.nam in ordine fit. Absinthiũ calidũ in p̃mo et siccũ in secũdo applicatũ corpori eodẽ mõ de quo canone secũdo simplici tertio. ¶ Itẽ apiũ mõtanũ domesticum calidũ in p̃mo ⁊ siccũ in secũdo.applicatũ similiter et maxime oleũ eius cañ.secũdo.simplici sexto. ¶ Quinto agaric⁹ calid⁹ in p̃mo:et sicus in secũdo.ex Auicẽna Mesue.secudo p̃cipaliter est mirra calida ⁊sicca ĩ scđo simplici.cccclxxxj.¶ Quarto eruca sicca in p̃mo ⁊ sicca in scđo simplici.clix.¶ Quĩto laur⁹ calid⁹ ⁊ sicc⁹ in scđo simplici.cccccccxlix.¶ Sexto anetũ calidũ ĩter scđm ⁊ tertiũ.et siccũ in scđo simplici.ccccclvij.¶ Septĩo anisum calidũ ĩ scđo ⁊ siccũ ĩ tertio.simplici.xxx.¶ Octauo siseleos planta ⁊ semẽ cal.⁊ sic.in .xij.¶ Nono squinãtũ est arbustũ⁊ maxĩe flos cal.⁊ sic.in scđo semẽ tñ calidi⁹ est.¶ Primo p̃ncipal'r est opoponacũ gũmi ca.⁊ sic.ĩ ij. simplici.cxxxvij. ¶ Secũdo poliũ minus,q̃ est spẽs sticados,calidũ in tertio:⁊ siccũ in scđo mai⁹ tñ est calid⁹ ⁊ sicc⁹ ĩ scđo simplici.cxlvij.¶ Tertio oẽs spẽs aristologie ca.vsq; ad tertiũ:⁊ sic.ĩ scđo simplici.ccxxj.¶ Quarto cinamomũ ca.⁊ sic.ĩ tertio ⁊ p̃pe cõfert oleũ simplici clxiij.¶ Quinto cardumeni carui.s.agreste cal.et siccũ in secũdo.ccccc.lxxv.¶ Sexto cãlamentũ.s.nepita: calidũ et siccũ in tertio.s̃m herbolistas et conueniens rigori simplici.cccccxlvj.¶ Septimo sansucus siue maiorana aut amaratũ calidũ et siccũ in tertio simplici.cccc. ¶ Octauo costus calidum in tertio simplici. cccccclxxxj. ¶ Nono piretrũ calidũ ⁊ siccũ ĩ tertio cõueniẽs ĩ rigore et ante facta fricatione cum oleo eius simplici. lviij. ¶ Quarto p̃ncipal'r est assa calida ĩ p̃o q̃rti ⁊ sicca ĩ ij. febri quartane cõueniẽs simplici.ccxl.¶ Scđo ca.⁊ sic. vsq; ad quartũ simplici piper. ccccccc. Inter ista fit ordo vt a leuioribus inchoemus et gradatĩ ĩ fortiora tendamus et vitemus calida in quarto inquãtũ possumus. ¶ Item.inter cõposita cõprehendatur ordo ex noticia simplicium.et sit ordo in applicationibus predictorum vt euacuantia premittamus,que sunt loco suo

absinthiũ
apiũ
agaric⁹
mirra
eruca
Laur⁹
anethũ
anisum
sisileos
squinantũ
opoponacũ
polium
Aristolo.a
cinamomũ
cardumeni
calamentũ
sansucus
costus
piretrũ
assa
piper
canon

Rigor + sudor

dicenda.deinde alterem⁹ aerē loci ⁊ lectū.deinde si ap/
pareat in stomacho materiā latitare, qd̄ cōprehēditur
p nauseā ⁊ stomachi grauitatē,prouocet vomitus pse
uerante rigore.¶ Itē si apparuerint in ventre rugitus,
nō erit malū adhibere suppositoriū nec medicine adhi
bende sunt magis secura febre solutiue nisi coacte le/
uiores tn̄ q̄ febre nō ventura. ¶ Itē irregulariter ad/
hibeant stante rigore,puocantia somnuꝫ in lr̄a tracta
et intellecta p illā,vt philoniū,et tiriaca recens.nec ad
ministrentur ista calida:nec etiā administrētur cibi vł
potus nisi etiā coacte possimus exterioribus remedijs
attēdere:⁊ etiā sacculationi capitis cum aliqualr̄ cali/
dis aromaticis de quibus tanget inferius.Aqua vitis
non grandis vini,quā valde cōmendat gētilis epithi/
mando partes prehabitas cōuenit,nam de ea erit etiā
sermo. ¶ Capitulū de regimine sudoris. cap. 13.

264

Expedito regimine rigoris ad regimie
sudoris veniendū,qui multipliciter di/
uersificari pōt. Primo ex pte tēporis:
quia sit factus in die cretica.qui Aui/
cenna testante illo caplo. Oportet ne 13.
creticus sudor nō est cōstringēdus nisi
superfluat.Scd̄o accidere pōt quasi statim inchoante
paroxismo,qui constringendus nō est plurimum ppter
multā esse materiā.¶ Itē euenire potest tēpore cōuales
centie plurimū notans materiā esse multā.⁊ iste etiaꝫ
plurimū cōstringēdus nō est.¶ Itē distinguitur sudor
rōne qualitatis:q2 quidā calidus:quidaꝫ frigidus aut
medius.¶ Itē rōne substātie:q2 quidā subtilis:quidam
grossus siue viscosus.⁊ multe alie diuersitates in sudo
tr. i. c. 70. 71. ribus accidūt:vt ptꝫ scd̄a quarti:⁊ primo pnosticorū:q̄
quidem non sunt de pposito,omittātur pro nunc.¶ Est
eñi intētio Auicēne ponere potissimū regimē sudoris
supfluitatis psternentis virtutē bm plurimū pcedente
supfluitate materie vel liquiditate:vel apertura poroꝝ
aut debilitate cōtentiue virtutis.⁊ incitatiue expulsiue

puocat sudor potu aq calide [illegible] ... Absersio sudoris. [illegible]

per exteriores poros. ¶ Restrictiui igitur prefatũ sudo rem aut recturi ⁊ refecturi virtutẽ multiplicẽ intẽtionẽ habere debem⁹. ¶ Primã intẽtio. vnã ad cõstringendũ poros: aliã ad spissandũ materiã. ¶ Tertiã ad cõfortã dũ contentiuã mẽbroꝝ. ¶ Quartã ad cõtinendũ acuita tẽ expulsiue. ¶ Quintã ad deriuãdũ materiã, siqua de buerit expelli. ¶ Sextã ad resoluẽdũ virtutẽ. ¶ Prima intẽtio cõplet per tria. ¶ Primũ per aerẽ, ⁊ infirmi de cubitũ. ¶ Scdo per sudorẽ abstergẽdũ. ¶ Tertio per ex trinseca corpori applicãda. ¶ Pria pars primi haberi põt ex dictis sup caplo de rigore acutaꝝ. ¶ In pñti tñ caplo precipit Auicenna euẽtari ⁊ infrigidari locum. Vide modos loco dicto. hic tñ valent flabellationes/⁊ subleuatiões pãnoꝝ. Monet tñ Auicenna infirmũ po ni sup instrumẽto in quo solẽt pueri cõcuti: qd intelligi põt arcuatum cunabulũ, qd cuz fune aliquo aut arbori aut alteri substentaculo: ⁊ hoc puto melius, si applica tũ sit cunabulũ ex corio inflato aere: ⁊ ita circũdatum circũferentia: vel intelligere possumus instrumẽtũ quo pueri vtũt: qd in vulgari nostro vocat viscului, seu vehi culũ, qꝛ ppt rõcinationẽ aeris nõ calefacti per corpus patiens ⁊ vapores eius ad infirmandũ, vt cõprehẽde re potes ex scdo pbleumatũ pbleumate. xxiiij. ¶ Scda pars primi ex loco p̃habito presumitur, sm qꝛ est ex pte sudoris ⁊ nõ abstergat: ⁊ maxime ĩfrigidato aere. Nã abstersio addit in sudorẽ: ⁊ dimissio stringit: vt tangit Auicẽna pñti caplo: ⁊ pbus scdo pbleumatũ pbleuma te. xiij. Tũc quia sudor poros oppilat, et ab extrinseco nõ permittit exire, tunc: qꝛ ad suã trãsueniens frigidi tatẽ poroꝝ efficit stricturã. ¶ Tertio vt exterior expli catio distingui põt inunctiões siue linitiones. ¶ Item balneationes ⁊ epithimatiões. ¶ Quantũ ad primum cõmẽdat Auic. oleũ rof. forte. s. i stipticãdo ⁊ strigẽdo facto ex oleo oliuarum immaturarum siue enfacino et rosis rubeis siluestribus siue rosis bugulis ⁊ nõ aptis dũ primo sint siccate ad solẽ: cuius descriptionẽ ⁊ iuua

sudor

menta tangit Mesue distinctione vltima per magnū processum. Et quia oleū benedictum est sm eius laudē multā proponit Mes ꝛ propositionē multiplicē tangit cuius litteraꝝ tāgit explicando cuius initiū ita habet. ¶ Oleum rosaꝝ cōpletū (al's cōpletaꝝ) est sedatiuū doloris. cōfortatiuū ꝛ resolutiuū conuenienter ꝛ lenitiuū. Rudū vo est extinctiuū: intelligendo per rudū factū ex oleo ꝛ rosis immaturis cōfortatiuum: aggregatiuum inspissatiuū prohibitiuū cursuum materierū, ppter qd putandū: potissimū est ad dissinteriā ꝛ fluxū materieꝝ per corpus. ꝛ differt cōpletū a rudi: qm̄ cōpleti materia est oleū de oliuis maturis siue cōpletis: ꝛ folijs rosarū cōpletarum. Rudi vo materia est ex oliuis quibus nō accidit maturatio seu cōpletio ꝛ rose, q nōdū recesserūt nodos suos. Et modus cōpositionis eius est vt accipiatur oleū de oliuis vel oleū sisaminū recens ꝛ laua pluries lauationibus cū aqua fontium: deinde accipe folia rosaꝝ recentiū sm quātitatē sufficiētē ꝛ sepelias in loco in quo lauasti ꝛ reconde in vase vitreo ꝛ obtura orificium eius ꝛ repone soli septeꝫ diebus. Deinde coque in vase duplici per horas tres. deinde fac permutationē rosarū recentium ꝛ vtere alijs recentibus: et dimitte per alios septem dies ad solem. deinde extrahe decoctionē in eo, sicut sciuisti ꝛ fac de nouo permutationē rosaꝝ et proijce super illud aque infusionis rosaꝝ, quā tradim⁹ in caplo de sirupis: ꝛ sume quartā olei et stringe orificium vasis et dimitte ad solē per dies quadragita. deinde cola ꝛ iterū expone soli ꝛ dimitte tempore extenso ꝛ vtere vbi oportet. ¶ Modus cōpositionis ē alius ꝛ acquirit ex hoc ꝙ fit magis resolutiuū. ℞. succi rosaꝝ aque infusionis earū añ. partē. ℥. j. olei loti et preparati, sicut diximus, ana. partes. ij. deinde operare, vt dictum est de decoctione ꝛ permutatione foliorum ros. expone soli, vt est dictū, et fac eandem permutationem succi et aque infusionis eius et recondatur in vase ꝛ exponatur soli per quadraginta dies. ¶ Tertius modus

Impletz

compositionis eius est. ℞.amigdalarum dulcium pur
gatarum quantitatē quā voles et tere in mortario vlti
ma contritione:deinde quantitatem earuꝫ ex folijs ro
sarū recentium. Iterū tere cuꝫ eis ⁊ fac pastones et di
mitte in loco calido per diem vnum.deinde tere ⁊ ma-
laxa in pila malaxatione multa sicut intermissione et sine
fundatur super illud aque infusionis rosarum calide
⁊ definetur malaxa et remanebit oleuꝫ. Ultimo vo ma
laxa ⁊ exprime oleum in ꝫainari cum expressorijs ⁊ to-
tum repone in vase ⁊ vtere vbi oportet. ¶ Quartus mo
dus cōpositionis vt ita misceatur sisamū excorticatum
sicut dictū est de administratiōe amigdalarū dulciū est
melius materia rudis et sisamuꝫ olei rosarū completi.
¶ Secundū oleū in ordine ē oleū mirtinū.cuius descri
ptionē cape ex mesue. ¶ Tertiū est oleum de salicibus.
¶ Quartū est oleū de balaustijs quoꝝ descriptiones per
te facere potes. Per ista olea intelligere potes oleum
citoniorum descriptione Mes. Ex quibus oleis iunge
spinam ⁊ renes. ¶ Aliud oleuꝫ cōpositū tāgit Auicēna
qđ poterit sic scribi. ℞.citonioꝝ ponticoꝝ maloꝝ.añ.ʒ.
ij.bulliant in aqua.ʒ.ij.⁊ post sufficientē bullitiōeꝫ vini
℞.ros.siccaꝝ ⁊c.debite ꝯtuse ⁊ pistate ad cōsūptioneꝫ
tertie ꝑtis deīde colet ⁊ colature misceat olei ros.ʒ.x.
⁊ post sufficiētē bullitionē vini. ℞.ros.siccaꝝ balausti
aꝝ.añ.ʒ.ij.carabe.ʒ.j.terāt oīa subtilissime ⁊ cū modi
co cere albe fiat vnguētū molle. ¶ Itē potes ymagiari
cōmixtionē oleoꝝ ꝑdictoꝝ cū oleo nenufario aut de cu
curbita vl' de papa. vl' de lactuca. Potes ēt describere
tale vnguētū. ℞.ol'i citōioꝝ mirtini de nenuf.añ.ʒ.vj.
trociscorū de terra sigillata.trociscoꝝ de carabe.añ.ʒ.
ß.⁊ si vis cū modico cere fac vnguentū. Uel si vis face
re fortius adde camphore sufficienter trite grana.iij.
¶ Ulterius tāgit Auicēna succū agreste ⁊ salicis.pos-
sum⁹ ḡ ex succꝫ tale describere medicamē. ℞.succi plā-
tagis citonioꝝ pomoꝝ siluestriū berberꝫ succi cornoꝝ
ana.ʒ.j.misce ⁊ applicare potes ꝑ modū epithimatis.

Item ℞ olei ro. ʒ. ij. s. gu. arabi. ʒ. j. mirti ʒ. iij. misce oia sit [illegible]
[illegible] liniat corpus. Ad phibn̄ sudo. diaphorethicū ℞ ro. nouelle
ʒ. s.

sudor

¶ Tangit vlteri⁹ Auicēna epithimata ex decoctiōibus vnde potes sic describere. ℞. balaustiarū gallarꝫ mirti adde suma ch:sempuiue aā.ʒ.iij.lābrusce rof. rubearū: corriādri sicci aā.quartā.M.j.bulliant in decuplo aq̄ aut vini citoniorū:et fiat epithima,vt tactū est. ¶ Item tāgit Auicēna linimentū.vt. ℞.mucillaginis psillij mucillaginis citoniorꝫ: mucillagis edere. ana.ʒ.iij. gumi arabici gumi edere: sanguinis draconis boliarmeni corallorꝫ rubeorꝫ tritorū.aā.ʒ.ß.karabe.℈.j.albumis oui aque plātaginis aā.ʒ.ij.misce ꝛ ml'to tpe cōcute. ¶ Itē docet Auicenna sudore multo exuberāte:pone frigida sup extrema at niuē in glaciē. Sed si nō possent habere,decoctiōes rerꝫ frigidarꝫ potētia,vt papauer mādragora ꝛ similiū infundant̄ sup extrema frigide ad modū embroce,vt aqua frigida fundatur super extrema. ¶ Ultimo docet Auicēna balneare taliter sudantes in aqua frigida tolerantes virtutē:lꝫ tamen nō sit vsuale. ad quas intētiones adhibeant̄ que dicta sunt,clarū ē. ¶ Item potest fieri hoc remediū. ℞.aq̄ rof.aq̄ plantaginis.aq̄ semperuiue ana.ʒ.vj.aspgatur cū spgulo infirmus totus:vel si vis addere trociscorū de carabe sufficienter tritorꝫ.℈.iij. ¶ Item potes aspergere lectū leniter cum dictis aquis. ¶ Item infirmus fouendus est vino stiptico nigro in quo infusus fuerit panis aliqual'r tostus. Et eodē modo intelligantur cibaria sua:cōplentur predicte intētiones prehabita remedia et recte intelligenti patere potest.

265 ¶ Regimen fluxus sanguinis narium. cap. 15.

Expedito regimie sudoris sequitur in littera regimen fluxus sanguinis nariuꝫ in febre vt plurimū cōtingibilis ꝓpter caliditatem:subtilitatem ꝛ acuitatē sanguis. Et ita supfluitas fluxus sanguis regimē propter predictas causas contingentes ponetur nunc:licꝫ generale regimen fluxus sanguinis nariū ponat Auicenna quarta quarti tractatu scdo.ca

sang. a narib9

pitulo vltimo. Et regimē sup̄fluitatis fluxus sanguinis in febre vel sine febre contingētis vel ꝓpter alias cās ex predictis ponit Auicēna quīta tertij. Et iste fluxus multiplicē sup̄fluitatis recipit diuersitatem: in p̄nti tn̄ cap̄lo innuit fluxū sanguīs in febrib⁹ acutis distingui in creticū ⁊ non creticū. Et vult creticū non esse stringendū quantū possibile est: ⁊ causa est nota. ¶ Pro regimine igitur stringēdi fluxū sanguinis nariū in febribus acutis vide Mesue in suo de appropriatis sūma vij. ⁊ cap̄lo. ij. Una generalis siue vniuersalis: siue vniuersaliū: ⁊ alia particularis p̄mittenda iuxta illud phisicorū p̄mo. Unde ex vniuersalibus in singularia oportet ꝓcedere. Et. iij. amphorismoꝝ cōmento. xvj. Constitutiones anni ⁊c. Semꝑ naturalr̄ ⁊ artificialr̄ generalia precedunt specialia. Hec aūt generalis intentio triū modoꝝ ē. ¶ Primus est alterare malā ꝯplexionē, ⁊ auferre acuitatez sanguīs. ¶ Scd̄s modus ē diuertere sanguinē ad diuersum ⁊c. ¶ Terti⁹ modus constrīgere vias ⁊ ductus ꝑ quas sanguis est ad nares transitur? ¶ Inter hos modos ⁊ intentiones est ordo temporis. ¶ Nā primus modus ⁊ scd̄s siue remedia per q̄ cōplentur illi modi. Ubi ergo corrigetꝰ sanguis ⁊ mēbra mādantia: ⁊ vbi fierent diuersiones remedia, que fierent vijs ⁊ ductibus nō essent efficacia vel saltē nō tantum quantum si illi duo modi premittantur: nec si premittatur iste tertius modus, efficietur notabile iuuamentuz ⁊c. ¶ Primus modus completur per cibos siue per ea, que bibuntur ⁊ comedūtur frigidos ⁊ cōgelantes, quales cibi sunt gelatiue facte ex carnibus stipticis, vt per dicum aut ausum minutarū aut neruoum et extremitatum animalum: vt capreti: ⁊ similium. ¶ Item sulcida. ¶ Item pulli conditi cum aqua rosacea vel agresta. vel alio frigido satis noto. ¶ Item condita cum lactucis vel portulaca aut spinachia vel acetosella vel plātagie vel pullo cocto cum hijs rebus fiat contusum aut ponatur cum rebus stipticis ad sublimandum. ¶ Item con-

tr. 1. c. 7.

c. 4.

Alteratio

sang. narium

ueniet cibarium factuȝ ex panico vel mileo vel riso aut lentibus. ¶ Secūdum modum decoctionis qui tangetur. aut vitelli ouorum infrigidati in aqua frigida: et postea conditi cum succo agreste vel alio simili sine sale aut paucissimo sale. Et sint que comedit actu frigida semper attendendo stomacho ne foret iuuamento grādius nocumentum. ¶ Potus vero frigidi sunt medicinales ꝛ declinantes ad frigidum et stipticū, vt iulep rosatū cum succo arancij vel succo granatorum muzorum aut aliud iulep ex prehabitis colligendo aut de electuario. ℞. zucchari rosar. ℥ ß. corallorum rubeorum: sandalorum rubeorū. ana. ℈. j. carabe. ℈. ß. misce ꝛ et bene incorpora: et de electuario accipe. ʒ. semis et dissolue in. ℥. quinqȝ aque extinctionis calibis. aut in aqua decoctionis iuiubarū vel mirti vel sumach. deinde cola et da in potu cum. ℥. j. vini granatorum muzorum. Potes etiam per hoc intelligere coacte exhibēdo: vt athanasiam: et cetera similia scdm ꝙ comprehenditur.

¶ Primus modus est infusio aque frigide. balneum in aqua frigida ꝛ sessio ꝛ intelligere possumus per infusionem aspersionem seu infusionem aque frigide super extrema vel indirecto epatis vel splenis. Intelligēdo etiam possumus infusionem embrocationem vel circa epar vel circa splenem: vel circa vtrunqȝ. Et erit hec diuersitas fm ꝙ sanguis fluit a nare dextra vel sinistra vel vtraqȝ simul. ¶ Item fiat infrigidatio circa testiculos et circa spinam et renes. ¶ Item etiam fiant sessiones in aqua frigida: similiter teneantur pedes vsqȝ ad coxas. Habeas semper menti virtutem et totius corporis dispositionem. ¶ Item completur primus modus per emplastra et epithimata vel inunctiones actu et potentia frigidas epati applicandas. Et maxime si a nare dextra fluat: vel sinistra: vel vtraqȝ simul. Et qr epar est principium sanguinis: aut etiam applicetur spleni et valde calido non concurrente contrario et for

ti et potissimum fluente sanguine et nare sinistra. Et hec epithimata colligere possumus ex dictis super capitulum de regimine acutorum. ¶ Similiter febre existente multe acuitatis epithimare cor est conueniens. Unum tamen commendat Mes. vt infundatur panis in aceto infrigidato in niue: vel supple aqua valde frigida et applicetur prehabitis partibus semper intelligendo ne debilites calorem naturalem valde ne acetū mordicet. Potes ipsum temperare cum aqua frigida vel aqua rosarum: vel cum aliqua de predictis: et potes eligere frigidiorem vel minus frigidam ex regimine acutarum. ¶ Item completur iste modus per rectificationē aeris et strati prout in regimine acutarum et sudoris dictum est. excepto quod non debet vehi nec moueri patiens fluxum ex naribus. ¶ Secundus modus cōpletur per diuersionem sanguinis ad partem diuersam et ab aliquo modo oppositam. Et ista diuersio fieri potest euacuando cum leui fleubothomia facta de basilica correspondenti nari a qua fluit sanguis: vt si fluit a dextra fiat a dextra: et si a sinistra: a sinista: et constante virtute fiat de brachio. Et si volumus plus attendere exteriori virtuti fiat de saluatella que est inter auricularem et annularem digitum. Aut si ab vtraque flueret ab vtraque posset fieri fleubothomia. Aut in muliere si esset intentio seu retentio mēstruorum flobothometur saphena: vel altera saphenarum correspondens nari: vt dictum est. Aut etiam in viro existente sanguine subtili et apto querendo fortem diuersionem flobothoma saphenam eiusdem partis et fiat leuis flobothomia. vt. ℥. tres vel quattuor. ¶ Item si corpus esset robustum non esset inconueniens per flobothomiā peruenire ad lippothomiam que conuenit in sedando fluxum sanguinis: vt colligitur quarta quinti. tractatu secundo. ¶ Secundo fiat ista diuersio per ventosas cum scarificatione: et licet non sit ita vsuale corpore

Sang-narium

existente robusto potest poni ventosa in directo epatis si fluit ex nare dextra aut supra splenē si exit ex nare sinistra scarificante leuiter. Et si tumor rubeus magnus appareat. ¶ Item possunt poni ventose supra nates sine scarificatione aut circa sumē et inter costas. Deinde ponatur circa pulpas spatularū et scarificentur leuiter. ¶ Secūdo fit diuersio sine euacuatione ponendo ventosas in dictis locis sine scarificatione. ¶ Item ligando extrema per quattuor digitos supra genua vel brachia ligationib⁹ dolorosis vel faciendo dolorē circa testiculos vel māmillas in mulierib⁹ sub quib⁹ ventose possunt imponi. ¶ De fricationib⁹ dolorosis vel dico ne forte plus nocerent cōmotione et agitatione corporis q̄ꝫ diuertendo. ¶ Inter hos modos ordinem ex Mesue colligere possumus. Nā si sanguis est valde acutus et calidus magis quā multus, tūc sedationi magis et p̄mitus attendēdū: et sic ꝓcedat modus primus. Si ecōtra cōstet ampliorē esse sanguinem q̄ꝫ sit calidus et acutus, diuersiones potissime cū euacuatione precedere debent: et ita secundus modus primū p̄cedere debet. ¶ Signa vero maioris quātitatis vel acuitatis debet medicus menti tenere ex locis ꝓprijs signorū horum.

coartatio

¶ Tertius modus vt fiat coartatio in vijs et ductibus per quos sanguis transit ad nares: qui modus ꝑficitur cū linimētis aut embrocis. vel epithimatib⁹. vel emplastris. vel vnctionibus factis supra frontē ⁊ timpora aut circa gulā aut supra caput ex rebus infrigidantibus et stipticis et glutinatiuis. et si oportuerit, stupefacientibus. Unde potest capi pannus lineus oblōgus ⁊ infundi aque frigide et exprimi aliquantulū et circūuolui gule. aut potes infundere aque frigide mixte aceto: aut aq̄ rosaꝝ aut plantaginis aut burse pastoris. ¶ Similiter timporibus et fronti ex aqua et aceto potest fieri epithima. ¶ Itē pōt fundi aqua frigida per modū embroce supra caput aut aqua rosaꝝ vel plātaginis. Sim⁹ tamen certi de catarro de nimia īfrigidatione. ¶ Itē tīporib⁹

et fronti pōt fieri hoc linimentū et est pmum quod tangit Mesue cui9 littera habet ita. Emplastrū q̄ vtendū est sup tpora ⁊ frontē ⁊ linit̄ sup ea: ⁊ sedat fluxū sanguinis cui9 descriptio. ℞. boli armeni gipsi purificati barbe yrcine ptes eq̄les vt gr̄a exēpli ana.ʒ.vj.cōterāt̄ cōtritione bona ⁊ vltima deinde cōtere ī aceto forti.℥.iij.vel circa ī vase terreo vel lapideo vel eneo vt fortior fiat cōtritio ⁊ tantū cōterat̄ et ita bene misceat̄ acetū cū istis vt fiant spissitudine mellis et liniatur frons et timpora. Et si incubuerit necessitas adde camfore grana.iiij.et si vltimate īcubuerit necessitas adde opij grana.iij.et liga pannū circa partes predictas. ¶ Aliud remedium tangit Mesue aucte rab et habet eius littera ita filius zacharie arasi vel. ℞.aque rosar̄.℥.iiij.aque plantaginis.℥.iiij.aque burse pastoris.℥.j.aceti fortis ℥.j.ß.sandalor̄ et corallorū ana.ʒ.ij.succus corticū granatorū succi plātaginis ana.℥.ß.misce et agitent̄ valde adinuicē et lini frontē et timpora. ¶ Itē in ore teneat aquā purā frigidam vel rose vel plantaginis vel alterius similis. Vel fiat frōti ⁊ timporib9 aliud linimentuz huius descriptionis. ℞.gallar̄ recentiū et siccar̄ perforatarū. Itē glandiū et cupular̄ earū.ʒ.vj.nucleorū mirabolanor̄ kebulor̄ indorū ana.ʒ.iij.ossium dactilorū ℥.ß.siccentur in furno et incorporentur et vehementer ī aceto calido.xx. vngantur et fortissime conterant̄ licz sit melius conterere nucleos dactilorū per se et sit aceti.℥.viij. Deinde ℞.plantaginis succi burse pastoris ana.℥.ß.succi corticum granatorum succi berberꝫ acacie ana.ʒ.iij.camfore.℈.ß.misceantur omnia adinuicē et liniantur loca illa. ℞.olei rosarum.℥.j.olei de nenufare olei de mandragora ana.℥.ß.misce et lauentur cuz aqua et aceto deinde ℞.trociscorum de terra sigillata pulverizatorum subtilissime.ʒ.j.misce et lini. ¶ Particularis ꝯo modus quia medicamiunm applicandoruz determinate parti parficitur per stillationem liquidorum et narrium constrictiuorum, aut per impositionem

sang. nariū.

tentoꝝ oppilātiū ꝛ retinētiū fluxū aut applicationē odo rū inferentiū. ¶ Medicinarū p q̄s pficiunt hee ītento nes q̄dā sūt frigide q̄dā stiptice: q̄dā glutinatiue q̄dam cauterizatiē q̄dā ꝯstrictiē a forma q̄ sūt īcarnatiē ꝛ exic catiue quedā alijs dictaꝝ ꝟtutū multū pticipant. ¶ Fri gide noīate sūt opiū aq̄ frigida nix mādragora glaci- es Iusq̄amus solatrū sēpuiua portulaca succ⁹ lactuce: coriandrū recēs nenufar. plātago bursa pastoris faba inuersa salix faba grassa. ¶ Stiptica sūt rosa antera: balaustia cortices granatoꝝ pulpe acacie succ⁹ citoni orū succus mirti: ypoq̄stidos sumac lābrusca: castanee īmature pira ꝛ poma siluestria corna īmatura glādes sorba nespila berberi ribec acetosella plantago bolus florū palme karabe. ¶ Conglutinatiua bitumē piscium dragantū gūi arabicū gūi prunoꝝ ꝛ cerasoꝝ thus mastix albumē oui farina volatilis ꝛ maxime molendini tela aranee ꝓpinqua fumo farina silliginis panici milij risi terra sigillata cortex turis fum⁹ picis thuris cartha cō busta pili leporis pili hūani cōbusti gipsim spōgia ma- rina cōbusta ꝛc. ¶ Cauterizatiua sunt calx colcotar ca- lamētū es vstū arsenicū flos eris. ¶ Operātiū ꝟo a for- ma sunt cerebra gallinarū frequēter comesta maxime assis capitibus stercus asini insufflatū vel porci vel ca pre succus portulace succus lactuce aqua mente coral- lus lapis aspis dictus. ¶ Inter hos ꝟo modos medici- narū scḋm Mesue est cōpatio nā glutinatiue ꝛ siccatiē et stiptice meliores sunt ceteris. Conglutinatiue ꝟo et stupefacientes minuant stupefactionē caloris. Caute- rizatiue ꝟo lꝫ cōferāt faciēdo crustā tamē timor est ne cadente crusta ꝛ foramine ampliori manēte subsequat maior flux⁹. ¶ Debem⁹ ergo multa colligere q̄ multas habēt intentiōes vt glutinādi escarādi siue incarnandi sine suspitione vt aloes thuris corticē interiora passu larum maxime arilia et mera. Habēt ꝟo plures inten- tiones sumac potissimum trocisci de terra sigillata tro cisci de spodio cum semine acetose. ¶ Item trocisci de

berberis Mesue. Item omnino habeatur ex parte cō-
fectionis immittendarum naribus vt sint subtilissime
trite vt possint debite ipelli p infusionē cū pēna vt ipul
sa ad pfundū nariū attingāt aut approximēt orificijs
venarū aut arteriarū et ita instillationes cū penna fi-
ant ipetuose p causā tactā. Tente etiā oblonge cauēdo
tamē sp inuitamentū ad sternutādū. hec pticularis intē
tio q̄ est insufflatio cōpleri potest p hui⁹ descriptiones
℞. trociscoꝝ de terra sigillata. ʒ. ß. tere subtilissime ꝛ ha
beas pennā de madona loca attinētꝫ socioꝝ satis gros
sā vndiqꝫ foramie rotōdo pforatā: cui imitte puluerem
deinde insuffla narib⁹. Aut si vis forti⁹. Accipe tantum
trociscoꝝ de carabe. Si autē velis pl⁹ forti⁹ adde plus
opij ꝛ canfore. Et vt in paucū cōferat pōt ex oī modoꝝ
medicinis pulverizatꝫ isufflatio fieri qs ex p̄dictis col-
lige ad iutētionē quā q̄ris sēp mēte retēto canone cō-
parationis eaꝝ. ¶ Scōo qꝛ instillatio cōpleri pōt hn̄do
totū infūdēdo i aliq̄ aq̄ stiptica vt plātaginis aut burse
pastoris vel infūdāt i aq̄ decoctionis alicui⁹ rei stipti-
ce vel succo. Et si vis potes ita describere. ℞. plātagis
aq̄ rof. aq̄ burse pastoris an̄. ℥. ß. cāfore subtilissie trite
gra. iij. terre sigillate. ʒ. i. misce ꝛ totū infusum dicto cō-
mixto exp̄me et distilla i narib⁹ aut potes habere istru
mentū aliqual'r lōgū iteri⁹ pforatū ad modū pēne i cui⁹
cōcauitate dictū liq̄rē posses ifūdere narib⁹ aut distil-
lare. Et fortiorē ꝛ debiliorē medicinā i distillādo vel cū
pēna ex p̄habitꝫ collige. ¶ Tertiū qꝛ tēte pfici pōt p̄mo
tal'r describēdo. ℞. aq̄ ꝛ succi plātagis aq̄ rof. aq̄ burse
pastoꝝ an̄. ℥. j. albumia duo oui aceti. ℥. j. vini citonioꝝ
succi sorbaꝝ. ℥. ß. ꝯcute ꝛ adinuicē misce vsqꝫ veniāt ad
debitā vnionē. deīde ℞. trociscoꝝ de carabe subtilissie
tritoꝝ. ʒ. iiij. capilloꝝ hūanoꝝ adustoꝝ farine volatils
molēdini an̄. ʒ. j. misce ꝛ iteꝝ cōcute. deīde habeas pi-
los meliores leporis ꝛ forma tentas oblongas ex coto
aut ex tela aranea molēdi aut ex rasura pāni lini carte
de papiro. ¶ Quarta intētio pōt fieri ex Mesue. aucte

ysaac.cuius littera habet ita.ysaac medicamen bonum ℞.sanguis draco.ravich papiri cõbuste balaustie ana ʒ.j.ß.coterant subtilissie ꝛpossum⁹ hoc medicamẽ bonũ insufflando vel infundendo multe aq̃ coriandri aut suc co aut vti in distillãdo aut possum⁹ facere tentã et nari bus iponere:ꝛ habet ꝟtutẽ glutinationis ĩ frigidate et stipticitate ¶ Aliud sumit ex Mesue auctoritate serapi onis:medicamẽ abscindẽs fluxũ san guinis abscisione forti ℞.colcotar tele aranee supple molẽdini aluminis añ ptes eq̃les q̃r.ʒ.ij.tere sufficiẽter ꝛ cõfice liciniũ cuz albumine oui.ꝛ habz ꝟtutẽ stipticãdi ꝛ aliq̃liter causti-candi.¶ Aliud tãgit ex eadẽ satis forte.cui⁹ lr̃a.℞.ter-re sigillate aluminis gallaꝝ pforataꝝ adustarũ ꝛ extin ctarũ i aceto forti:ypoq̃stidos añ.ʒ.ij.ß.cãfore opij ana ℈.j.aut ꝛ meli⁹ cãfore ℈.j.opij grana iiij. encausti.ʒ.j. terãt oĩa terẽda ꝛ liciniũ ex his intictũ iponat narib⁹. Et valet hoc remediũ ad causticãdũ ꝛ remittẽdũ acui-tatẽ sanguis ꝛ puocandũ somnũ. ¶ Aliud tãgit ex au-ctoritate Alexãdri vt ℞.spõgiã nouã maximã ꝛ intiga tur ĩ alchitrã ꝛ cõburat ꝛ adde albumen oui ꝛ fac tentã vel liciniuz.¶ Aliud tãgit aucte Johãnicij vt ad causti-candũ ꝛ glutinãdũ ꝛ stipticandũ cui⁹ descriptio ℞.cõ-fectionẽ medicamis abscĩdẽs fluxũ sangnis et narib⁹ ℞.balaustie sanguis draconis:thuris altee colcotar cal cis viue gallaꝝ ꝯbustaꝝ extictaꝝ ĩ aceto alumis iameni gipsi pnluerizati farine molẽdini añ. ℈.iiij. camfore.℈ j.opij gra. ij .tere sufficiẽter ꝛ fac liniciniũ vel tentã cũ aliq̃ liquore ex dictis.¶ Aliud valẽs ad glutinãdũ ꝛ i-carnãdũ ꝛ est domesticũ ꝓ q̃ sic describe. Jtẽ aliud va-lens ad fluxũ sanguis de narib⁹ ꝛ rupturã arteriaꝝ ℞. olibani siue thuris loco illi⁹ aloes añ.ʒ.iij.tere sufficiẽ-ter ꝛ cõfice cũ albumĩe oui. ¶ Aliud est efficax cui⁹ lr̃a habz ita.Medicamẽ ex inuẽtione nr̃a valẽs potissime ad causticãdũ cito sanãs ℞.cãfore colcotar sãguis dra conis sandaloꝝ ru.alumis iameni thuris aluminis vsti papiri cõbuste añ.ʒ.ij.tere subtilr̃ ꝛ ꝯfice cũ aq̃ salis et

fac trociscos. ⁊ qn̄ opꝫ dissolue ī icausto scriptoꝝ ⁊ vtere cū liciuio. ¶ Aliud ex iuentiōe sua cuiꝰ descriptio ℞. pāni lini antiq̄ quātitatē sufficiētē ⁊ īfūde ipm̄ ī liciuio dissoluto ī icausto sc̄ptoꝝ: deinde fac exiccari ⁊ ipm̄ cōburi ⁊ cinerē eiꝰ īsuffla naribꝰ. Est eni ex̄ptū. vel pannū intige ī liciuio ⁊ cōbure ⁊ vtere vt dictū ē aut cū albumie oui ⁊ fac tentā ¶ Aliud vltimū tāgit auctoritate diascoridis stercꝰ asini siccatū ⁊ recēs īsufflatū naribꝰ ⁊ odoratū strigit fluxū sanguis ex v̄tute. ¶ Et dixerūt q̄dā ex posterioribꝰ ꝙ si misceat̄ cū eo sexta vniꝰ ꝑtis opij est remediū vltimum. Et lꝫ fedū sit possumꝰ tn̄ ordinare medicamē isto mō. ℞. stercꝰ asini recēs ⁊ maxie antiq̄oris asini vel asine quātū sufficit ad faciēdū tentā cui adde cāfore subtilissime trite. ℈. ß. opij grana. iij. ⁊ fac tētā et cape de stercore asini ⁊ pista sufficiēter ⁊ deīde imitte succi ⁊ aq̄ plātaginis ⁊ adde trociscos de terra sigillata vel carabe ⁊ si vis aquā roꝫ vel sandal̄. ne ita feteat iuuat ¶ Ex intētionibꝰ p̄dictis cōp̄hendūt̄ medicamina siue remedia q̄ tāgit Auicē. p̄ma q̄rti p̄mo ca. Oportet p̄mū eni regimē positionis vētosaꝝ cōp̄hendere sub sc̄do mō intētiōis vl̄is monet tn̄ ꝙ nō ponāt̄ vētose de sup q2 sup spatulas aut ceruice nisi supple fuerit posite sup ꝑtes īferiores ⁊ nisi p̄cesserit fl eubotia vl̄ n̄ ponat̄ desup q2 sup splenē vel epar: nisi supple ml̄ta īcūbēte necessitate cū ꝓpter appōēꝫ vētosaꝝ cū igne lesibiles sint epati ⁊ spleni. ¶ Tāgit vlteriꝰ lꝫ nō imediate sequat̄ ibi Et cā nō est ꝓhibēs aliq̄d remediū īfrigidatiuū capitis q̄d tāgit̄ sub mō tertio vl̄is. ¶ Tāgit siue inuit remediū ꝑ distillationē q̄d tāgit sub mō p̄me itētionis īfrigidādi fiēdi: tn̄ post ligationē extremitatū q̄ cōp̄hēdit̄ sub mō sc̄dē itētiōis vl̄is. ¶ Pret̄ hec oīa etiā cōfert ad restrigēdū obscuritas aeris clausio oculoꝝ aut aspectꝰ reꝝ nigraꝝ timorē iducētiū. ¶ Et q2 Auicē. ī p̄fato ca. inuit ꝓuocari vsuales ⁊ leuissiōs mōs explicat. p̄mo q2 patiēs ītucat̄ res rubeas ⁊ lucidas ⁊ gaudiosas alit̄ irritatiuas. ¶ Sc̄do q2 strigat̄ sibi leuit̄ gula p̄mēdo v̄sus sur

sū.¶ Itē fricēt frōs ⁊ tīpora. Itē fricēt nares īterius ⁊ exteriꝰ. Itē aq̄ fluuialis tepida vel lenit̄ calida ꝑ nares Itē aq̄ decoctionis altee. Itē aq̄ sublimationis vel decoctionis maiorane aut si fortiꝰ q̄rimus aquā decoctionis piretri: aut sumāt̄ sete porcine ⁊ naribꝰ īponat̄ aut sumat̄ frustrū sanguinarie īponat̄ nari ad modū sete porcine aut ꝓuocet̄ lenit̄ sternutatio. ¶ Reginē vomitꝰ

266

xpidito regīe fluxꝰ sanguīs nariū. seq̄t̄ caplm regimīs vomitꝰ accidētꝫ ī febre q2 ex dictꝫ auctoꝝ et claritatꝫ expientia diuidi pōt ī creticū ⁊ nō creticū. Nō creticꝰ diuidit̄ ī vōitū cibalē ⁊ vomitū hūoralē. Creticꝰ diuidi p̄t ī sufficiētē ad quē seq̄t̄ iocūditas leuitas cū q̊ etiā bn̄ tolerat̄ quāuis est ↄstrīgēdū vt tāgit Auic̄. ⁊ iō declarat Si ↄuenit sōnus ⁊ lauatio faciei cū aq̄ rosata: aut ſm Auic̄. iiij. j. ca. vij. Cū illo q́ vomit sumat̄ aq̄ ī q̄ ponit̄ aliq̄d aceti. Itē lauari pōt stomachꝰ cū aq̄ ordei zuccarata. Deīde possumꝰ si sitiret aliq̄ꝺ stipticū adhibere et vinū granatoꝝ vl' sił'e. ¶ Sōnus tn̄ vt ē tactū valde ↄuenit deiñ añ cibū ad vigorādū stomachū nō ē malū lenit̄ vngere circa os stōachi vn̄ hec iūctio leuis fieri poterit. ℞. olei citonioꝝ. ℥. j. olei masticꝫ. ℥. ß. pulueris gariofil. ʒ. j. coralloꝝ ru. roß. ru. balaustiarū ana. ʒ. iij. absinthij. ʒ. j. masticꝫ. coriandri rubei. ana. ℈. ij. fiat ex eis subtiliter tritis sacculus paruus ori stomachi ī forma scuti cuiꝰ conꝰ sit supior ¶ Si xō vomitꝰ esset creticꝰ ⁊ diminutꝰ ⁊ cōstaret tibi naturā nō tēꝑare qꝺ ↄp̄hēdere posses ꝑ ablationē nausee tūc irrita naturā ad vomitū facil'r. Et vbi mat̄ia est calida posses exhibere sirupū acetosū simplicē exhibēdo. ℥. j. cū. ℥. iij. aq̄ tepide. Si xō mat̄ia eēt frigida posset fieri vomitꝰ cū decoctiōe rafani. Si tn̄ ista fomētia facilia aut inūge ꝑēnā oleo cōi aut sisamino ⁊ deīde īpone ori et gutturi. Vomitīa tn̄ suo loco dicā. ¶ Si xō esset creticꝰ ⁊ valde supfluens eiꝰ remediū haberi poterit ꝑ ea q̄ inferiꝰ dicent̄ q̄ nō pono in p̄n̄ti ne idē replicē se

pius. ¶ Diti vlteri⁹ quēdā vomitū nō creticū esse cibalē vel humoralē cui⁹ remediū hri pōt ac etiā de fluxu sanguinis est dictū i regie vl'i cōiter attēdit circa enivomitū cōitter cōpescendū aut pluries cp regimē vl'e siue intentio i multos ptit modos q̄ colligi possunt ex Auicē. xiij.iij.caplo.v.de cā vomitus absolute. Et pti a Mes. spsim licz i suo de ɔsolatione medicinaꝝ ꝛ p desptionē pteritoꝝ modernos cōiter reducūt ad sūmā. ¶ Primus ergo mod⁹ gñalis intētionis ē remotio cause faciētis vomitū et merito: nā cū vomit⁹ sit res pter naturā ꝛ accidēs morbi: ꝛ oē tale accidēs depēdet a causa nec sine causa remoueri posset merito ad cause remotionē pus attēde. ¶ Scda itētio ē notificatio regis. ¶ Tertia itentio ē ɔfortatio stomachi. ¶ Quarta itētio ē ɔfortatio ꝛ rectificatio mēbri mittētis.s.cp mēbrū mittēs sit in causa. ¶ Quita intētio est diuersio fluētis maxime fluxus.

¶ Sexta intētio ē mitigatio accidētiū stomachi. ¶ Intētio pma ɔplex p alteratiā: si mala ɔplexio sine materia vt si tepidatio laxās sit causa vomit⁹ infrigidet stomach⁹ aut ad caliditatē pducat rugantē: aut si fuerit mala ɔplexio suo cōtrario remoueat. Et has causas reqre.xiij.iij.ij.caplo de vomitu ¶ Si vo fuerit mala ɔplexio cū matia sitr reducat ad benignū si fuerit possibile aut euacuat mōis q̄ dicet cōsiderādo etiā si genita fuerit i stomacho aut aliūde defluxerit cp etiā p ppa loca pqrendū est. ¶ Si vo fuerit aliq̄ cā suo loco vide. p particulares tn̄ intētiones explicabūt ptic'ares remotiōes ¶ Scda intētio q̄ est rectificatio regis cōtinet mensurā reꝝ.xx.nō naturaliū iter q̄s ab aere inchoandū quez rōne vomit⁹ cōpescēdi in febrib⁹ declinare oportet. Ad frigidū et siccū nō ad tepidū aut tpe yemali declinet ad aerē tepido calidiorē: nō sit aer vaporosus nisi ex vaporibus rerū odoriferarum aromaticarum. ¶ Item scdm rem vt cibū et potum moderare oportet vt quantitatis pauce et bone substātie facilis digestionis boni saporis et odoris et declinet ad stipticū nō dulce aut acutū vel acetosum nisi forte pter specialem intentionem

nō sit forte multus. ¶ Tertiū mēsurādū est motus ⁊ qes gñalr̄ cōueit qes ⁊ nō mot⁹. ¶ Quartū somn⁹ ⁊ vigilia Sōnus ī cōpescēdo voītū cōuenit iuxta Auic. vbi allegatū est de cā vōitus absolute. Et tu quidem stude in hoc quātū potes et dormire facias qm̄ illud est radix. ¶ Quintū est inanitio ⁊ repletio siue euacuatio. Et clarū est ꝙ in oī vomitu cōpescendo cōuenit eductio super fluitatū per proprias mansiones. ¶ Sextū est accidēs aīe. oē em̄ accidēs aīe distrahēs ꝟtutē a valde sentiendo constante virtute cōuenire pōt vt etiā dicamus fortē timorē cōueire pōt. ¶ Tertia itētio cōplet̄ ꝑ remedia aliqualr̄ stiptica ⁊ gñalr̄ ꝑ oīa remouētia malā cōplexionē cū materia vel sine materia vel aliā maliciā facientē vōitū aut etiā hñtia ꝓꝓetatē ad stomachū q̄ suo loco dicet̄ quoꝝ q̄dā ꝑ exteri⁹ applicāt̄ vt corallus. Et q̄dā ītus vt iterior pellicl̄a stōachi galliaꝝ. Quedā vigorāt calorē naturalē stōachi. Quedā vigorādo substātiā spūosā sicut ꝯueiens odor dicēte Auic. vt ē dictū bon⁹ em̄ odor ꝯueniēs ē stōacho. ⁊ ꝓꝑe cū ē stiptic⁹. ¶ Quarta intētio plura cōꝑhēdere: nā mēbrū mittēs pōt eē cerebrū reumatizās catarrū aliquā ad stōachū ⁊ tu ꝗre curā. v. iij. de cura catarri. Deide pt̄ eē epar mittēs colerā nā pl'imū ꝙ fluit ad stōachū ē colera vt. xiij. iij. tractatu. j. ca. de egritudinib⁹ stōachi dū dicit. Et pluriū ꝙ ad ip̄m fluit est colera ex epate qn̄qꝫ ex splene mittis Auic dicente ibidē. Et qn̄qꝫ ad ip̄m effundit̄ melancolia a splene ⁊c̄. sicut faciam te cognoscere. Qn̄qꝫ etiam effundit̄ sanguis ad stomachū ex ꝑtib⁹ supiorib⁹: vt est cerebrū: guttur: vel meri: vel inferioribus: vt ab epate. Vn̄ in retētiōe mēstruoꝝ aut emorroydaꝝ pluries causat̄ sanguis vomitus. ¶ Regimē ꝟo hoꝝ mēbroꝝ mittentiū perquire in locis suis in. iij. ⁊c̄. ¶ Quīta intētio si fluit materia per retētionē menstruoꝝ ⁊ maxime abūdāte sanguine cōpletur per fleubotomiā saphenarum vel per appositionē vētosaꝝ in pulpis coxaꝝ ꝓpe naturaꝫ mulieris. ¶ Si ꝟo sit ꝓpter retētionē emorroydaꝝ

apponant sanguisuge vl' fiat fleubothomia de basilica sinistra. ¶ Si vero ab epate fluat sanguis ad stomachuz fleubothomet de basilica dextra. ¶ Et complet etiam ista quita intentio per rectificationē dictorū membrorū vidēda suis locis: et maxie inferiorū incipiēdo stricturā i medio coxarū: deide ppe genu gra exēpli. iiij. pmi vidēda ē siue p te colligere potes. vide et sūmā. xiij. iij. tractatu. v. de cura voit⁹. ¶ Itē p fortē fricationē cū pānis aspis. ¶ Itē p appositionē ventosarū vel sine scarificatiōe vel nō. ¶ Itē cōplet p appositiōez vētosarū circa nates ⁊ circa vmbilicū ⁊ circa fundū stōachi ⁊ sup dorsos inter duas spatulas vt poit Auic. xiij. iij. tracatu. v. de cura vōitus i spāli. Et ras in. ix. docet exhibere vētosaz magnā sup stōachū aut ponat vētosa aliquātulū inter os stōachi. ¶ Septia itētio q̄ ē coāgustatio meatuū cōplet p epithimationē epis aut splenis aut alteri⁹ vie intermedie p quā fluit matia ad stōachū. ¶ Octaua itētio ꝯplet p ligatiōes dolorosas aut fricatiōes aut vētosas aut p medicias caustica tias pōitas circa extrema aut p positionē extremorū ad aquā frigidā vel positiōez earū ad aquā vehemēter calidā iuxta illō. iiij. ij. āphorimorū duorū dolorū q̄ simul fiunt ⁊c. lz ipositio t'miorū. Hijs s'm Auic. xiij. iij. de cura vomitus absolute alijs modis cōferat vt dicit. Et mirabile quidē ē q calefactio extremitatū iuuatiua ē in sedatiōe vomit⁹ ppterea q attrahit Et infrigidatio eorū etiā est iuuatiua in sedatiōe vōit⁹ velocis ppter qd īfrigidat ⁊ simil'r īfrigidatio stōachi ¶ Ad hāc rōem diuersiōis cōuenit vociferatio magna aut aliud īducēs timorem aut gaudiū sil'r vt est tacuum somn⁹ cōfert. ¶ Itē stupefactiua cōueniūt vltimate. nā vbi vomitus pueniret mag pp vētositatē grossam cōuenire philoniū dādo ad quātitatē cicerū. aut. ʒ. ß. tiriace noue. Et si esset ex caliditate tūc frigida tutius exhibere possum⁹. ¶ Nona itētio ꝯplet p vigoratōez cordis aut cerebri vl' respiratōez alicui⁹ alteri⁹ accidēt ad qd sequit vomitus. ¶ De vomitu cibali

Xpeditis intētioībus gn̄alibus ad spāles veniēdū ⁊ ptiri possum⁹ ad has intētiōes fm eas a qb⁹ vōitus depēdet aut fm alias q̄ vomūtur. igit̄ regimē vōitus cibi cōtingētis in febre acuta ꝓpter lassitudinē ei⁹ texture ⁊ artarie. Primo an̄q̄ sumat̄ cib⁹ inungat̄ stōac⁹ hac vnctiōe. ℞. olei ros. fm vnū dictoꝝ modoꝝ factū p Mes. q2 factū ex oliuis imaturis ⁊ olei citoioꝝ ⁊ olei mirtini an̄. ℥. ß. corolloꝝ. rub. lābrusce. gariofiloꝝ. an̄. ℈. j. cere modicū. ⁊ f̄ vnguētū molle. Aut f̄. stōacho hec epithima. ℞. ro. ru. mirti. sumach an̄. M. ß. coralli ru. ʒ. iij. aq̄ ro. aq̄ buglose. an̄. ℥. j. ß. vini planēs stiptici. ℥. ij. misce ⁊ bulliāt iuicē ⁊ dimitte bullire. Deinde hēas filtrū scutalis figure ⁊ infunde hijs rebus bn̄ calidis. Deīde applica ori stōachi bis vel ter cōtinue calefaciēdo. Et si vis vti vtroq3 medicamie potes: postea inunge. Deīde fumiga pānū cū fumigio hui⁹ pulueris ℞. mirti sumach corriādri sicci. an̄. ʒ. j. ros. ru. lābrusce corall̄. ru. an̄. ℈. ij. gar̄. mastic3. an̄. ℈. ij. Et si nō abhoret cāphore bōe. ℈. ß. ⁊ tere aliqual̄r et mediū coclear pone sup prunas. deīde fumiga pānū ⁊ pone sup os stōachi. ¶ Itē pōt fieri sacculus iste maxime existēte caliditate vehemēti. ℞. ros. ru. sādaloꝝ ru. an̄. ℈. iiij. gar̄. ʒ. j. puluerizentur omnia subtil̄r ⁊ ponant̄ in sacculo subtili paruo plus attingente os stomachi. ¶ Item ad eandē intētionē possumus facere cerotū ex cōsimilibus rebus cui⁹ desꝑtio est. ℞. ros. ru. lābrusce sandaloꝝ ru. an̄. ʒ. ij. g̅ne ʒ. j. ß. nucleoꝝ. granoꝝ granatoꝝ ariliū agrestiū. an̄. ʒ. j. ß. pulverizant̄ subtiliter ⁊ infundant̄ in vino ⁊ oleo citonioꝝ ⁊ cū gūmositate mastic3 extendatur super corio subtili ⁊ applicet̄ stomacho versus os. ¶ Ad istam intētionem adduci posset emplastrum dyafinicon quod describit Mes. auctoritate alexandri membra nutricationis confortans valet ad fluxu3 vētris: ad vomitū ad colicā passionē: ad dissinteriā: ⁊ ad fluxū epaticū et malicia ꝑstumbre ⁊ stomachū recipiētē supfluitates ⁊ alijs

mēbris cui⁹ hec est descriptio. ℞. tortelli de senis. ℥. j. et pprie carniū citonioꝝ decoctoꝝ ī vino stiptico. ℥. j. ß. sto rac℥. mastic℥. laudani. anā. ℥. iiij. acacie succi agreste. flo rum vuaruȝ agrestium. roß. sandal' marchisite amidi. mirre xiloaloes ana. ℥. iiij. cere. ℥. iiij. olei roß. ℥. xv. vini pontici quātū sufficit ad infrigidandum et infundendū et misce in simul et lini os stomachi. ¶ Item ante cibuȝ applicentur odoramenta tēpore cibatiōis et post. ¶ Pri mo ergo fiat hoc vsuale. ℞. cretense muscatellum aut vinū maluaticū. aut aliud odoriferum et pter febrem misce cū aqua roß. Deīde. ℞. garioß. sandal'. ru. lambru sce. anā. ℈. j. misce et infunde vipam assatam calidā. Vel si vis potes aliud facere isto mō vt ponas. deinde vinū in aliquā ampullā stricti orificij et odoret. ¶ Aut si pro pter calorē oportet dimitti vinū. ℞. aq̄ roß. ℥. iiij. aque buglose. ℥. j. ß. vini citonioꝝ. ℥. ij. sandal'. ru. roß. rub. oīm sufficienter tritoꝝ. anā. ℥. ß misce et pone in vase vt prius et accipe aquā roß. vel sandal'. vel aquā simplicē aceti aut habeas pannū recenter calidū et fac odorem si est tempus fructuum habeas citonia aut costum aut alios fruct⁹ aromaticos et odoriferos et fac odorare. Deinde capiat cibū vt cōiter fit florentie cōtusum pulli pprie lixi in cuius vētre steterūt aliqua frigida stiptica boni saporis vt tpe suo agresta aut sumach aut mirtus aut fructus citōioꝝ aut pira odorifera aut ḡna berber℥ aut sorba aut silia quib⁹ cūctis poterit cōtundi pullus. Vel etiā potes addere ad eius cōdimētū aquā roß. vel vinū citoniorū aut succū granatoꝝ vel arancij vel limonis vel citri prout delectabilius apparebit infirmo. ¶ Si aūt alio cibo vteref: vtatur vt pānata modo paduanoꝝ posset pullus in eius decoctionē poni de qua fieri pan nata ex eodē modo cōdiri. Aut etiā aspgi ptisana pos set cū aliquo dictoꝝ succoꝝ. Aut fieri in brodio decocti onis pulli iā cōditi et posset fieri sublimatū pulli illo mō ℞ecipiaf pullus magn⁹ vel puus ßm tenorē virtutis: ßm etiaȝ febris intentionem et dismembretur et lauetur

vomitu

cum dictis succis ꝛ aspgat modico aq̄ ros.ru. aut et melius lābrusce cōtrite: ꝛ si abhorret infirm⁹ aspgatur. ℈. s. cāphore trite: aut contundant duo citonia parua vel vnū similiter ex stipticis fructibus odoriferis. Deinde ponat ad sublimādū vbi tn̄ infirm⁹ aliquid capere possit libenter sublimatū: dimitto ꝑpter vnctionem et eius fastiditionē. Posset tn̄ fieri aq̄ carnis quā puto voluisse Auicenna in de virib⁹ cordis per hunc modum. Assetur caro edi lactantis in veru lardati longum ꝛ strictū lardonez. Deinde paulatiue sicut per veru ducitur aspgatur vino citoniorum vel aqua ros. vel alio succo ex predictis. Et post cōpletā coctionez ponatur i patella bene cooperta: deinde reseruetur succus bene qui per se effluit ꝛ cū hoc pulposa caro inter duo incisoria subtilis siue comprimatur hoc efflués siue succū puto esse aquam carnis ꝛ hanc puto esse multam nutritiuam cū habeat multū de vnctuoso non caro ad assandum posita fuisset valde pinguis que nō cōueniret. ¶ In isto casu etiā conuenirent gellatine facte ex perdice aut fasiano aut auicl'is paruis cū agresta aut aliquo alio ex succis stipticis ꝛ acetos quoꝝ supi⁹ facta est mentio. ¶ Itez conueniunt sapores facti ex dictis succis panē paucissimū commendat: si tn̄ comedere noluerit potest poni in pasta de vino citoniorū vel aqua ros. vel alio frigido stiptico. In fine ꝯo cibi capiat citonia de zucharo aut pomū domesticū conditū aut pirū assatum vel citonioꝝ vel sil'e aut capiat aliqua grana coriādri, vinum colligat ꝑ vniuersale regimē ꝛ ꝑ habita nō curet. tamen multum bibere nec ieiuno stomacho. Et si inter prandium et cenam febricitās valde sitiret poterit bibere iulep ros. cōditū cū aliquo succu stiptico: aut potest poni electuariū de succo ros. ꝛ detur i potu coclear vnū dissolutum in. ℥. iiij. vel tribus vini granatorūz aut arantiorum vel similium et cauere cōmixtionem aque inquantum potes. ¶ Si autem in assumptione cibi vel

Ligatur

post nauseauerit liga coxas super genu: et si non hoc cō

tulerit ponas pedes in aqua frigida aut qđ est vsuale ꝑtactū, ponat vētosa sup̄ vmbiculū aut circa stomachū vt fuit tactū. ¶ Item habeantur odoramenta. ¶ Itē forti ꝛ subita aspersione aspergatur facies aqua cōmuni frigida aut roſ. aut aqua tantū mixta aceto aut etiam si foret valde debilis infirm⁹ cū digitis ad modū spargu li aspergatur. ¶ Item habeas menti remedium de regimine acutarum de infrigidatione ꝛ aspsione testiculorū si ꝟo vomuerit propter mali cibi corruptionem vomatur cibus semp̄ premissa lenificatione vētris. Et si infestatur multo vomitu ꝛ non febricitet vel intense clistere acutū etiā cōueniret diuertēdo. deinde post expulsionē corrupti cibi exhibeātur predicti cibi quia boni odoris saporis et substantie. ¶ Si ꝟo cā vomitus esset humor subtilis mordicans, qui expellat ab epate tēptetur primo mollicies ventris ꝛ euacuatio colerice materie lenificando ventrem per inferius vt exhibendo cassiam vel mannā vel potes ita describere. ℞. cassie. ʒ. j. ß. electuarij de succo roſ. ʒ. j. dissoluantur in aqua prunorū ꝛ tamarindorū aut si vis nō exhibere scamoneā vel rem scamoneatam pone in loco electuarij de succo rosato. ʒ. j. ß. reubarbari ꝛ spice. ʒ. ß. contere et infunde vino maluatico. deinde exp̄me et commisce hanc infusionem post collaturam ꝛ expressionem cum dicta cassia ꝛ decoctione et da in potu. ¶ Si ꝟo constet in stomacho materiam non colericā sed expulsam esse vomitu fac remedia stomacho, q̄ dicta sunt ex vnctionibus ꝛ exhibitionibus stipticoꝝ. ¶ Si ꝟo vellemus exhibere reffusionē materie, cōueniret in principio paroxismi. aut dū veniret mordicatio vel nausea aliquid a cetosorum dictoꝝ aut micā panis īfusaꝫ in aliq̊ aut ꝛ melius ante paroxismū p̄ duas vel tres horas conueniret friculare micā panis mūdi nō sensatim ꝛ infundere dictū panē aq̄ cocte frigide cū modico zucchari deīde abijce aquā ꝛ infunde succū granatoꝝ muzoꝝ aut arantij aut non saliti limonis: aut pro maiori infrigidatione ꝛ magis

vētosa

proprio remedio succus citri siue acetositas citri vel aliqd silr qd p te colligere potes ¶ Si vo iam sit effusa ad stomachu & in ipo sit & subtilis no imbibita et natet in stomacho: et superiora petat vomitu educatur semp inspecta virtute. Na voitus vomitu curat dicete Auic; de cura vomitus absolute. Et vomitus etiaz abscindit vomitu cu est materia: leue tn parans ad vomitu vsuale est hoc. ℞. sirupi acetosi simplicis aut orizacre. ℥. j. ß. aq cois aut ordei. ℥. ß. misce tepida & velociter bibat. Et si ex isto non inceperit vomere accipe penam et immitte gutturi mouedo vt dictuz est. ¶ Si vo fuerit hic humor imbibitus subtilis & si dant medicine potes dare sirupum acetosum preparante aliqualiter vt. ℞. sirupi acetosi simplicis. ℥. ij. aque cocte sine zuccharo. ℥. iiij sumant in matutinis tribus vel quattuor vicibus. deide da puluere yerepi. simplicis. ʒ. j. ß. cu. ℥. iij. sirupi acetosi simplicis miscendo tatu aq quatu sufficit ad potandu Et lz yera in aliquo casu coueniat tn in isto casu conuenit yera cu sirupo acetoso cois est ad plra. xiij. iij. de cura vomitus in spali. aut post exhibitione sirupi acetosi simplic; loco digestiui supti potes cape de aq & aceto & vomere vt e tactu. ¶ Post aut stomachi emudationem detur sirup⁹ stiptic⁹ frigidus & pot fieri alia coforatia a pdictis hns tn huc huore subtile ibibitu an mudificatione no capiat frigidu stipticu potado vel exteri⁹ applicado. iuxta Auic; pceptu. iiij. j. ca. allegato. Et caue ne iteri⁹ ad pfundum stipticitate & frigiditate ifigat materia. ¶ Si vo huor fuerit i stoacho retet⁹ vehemet; caloris valde vt post sui eductioez dittat i stoacho caliditate valde vehemete pp qua timem⁹ effundere noua materia tuc pot vti gelatina ex aceto. Item sumachia aut mircia aut sulcidor aut fm Auic; mente potes cape cappare n matura si hri posset reces & no salita cu aceto condita aut auicula aceto infusa. ¶ De scribit tamen Auic; pillulas has. ℞. seis iusquiami pte. j. q2 gra exe pli. ʒ. j. aut si vis loco ei⁹ poe papauer; albi. ʒ. ij. seis ros

rub.p qd intellige semē qd in medio rob.reperitur aut antere ꝙ melius sumach capparis dicte añ. ptꝫ.iij.qꝛ ʒ.iij.misce ꝯterendo vt fieri pot:ꝛ coiuge cū rob de citoniis duplo ꝛ ab auř.ß.vsqꝫ ad auř.j.ꝛ fac eū dormire:et sedat nauseā.¶ Potes etiā facere pill'as:et hoc est remediū satis domesticū:conuenit etiam cum aliquo sirupo aut frigido stiptico miscere aliquē sirupū stipticū i frigidatiuū:vt nenufar.aut similē. Aut etiā cum predictis rob tribuere stipticis aliquid camphore vt ab.ğ.j. vsqꝫ ad iij.¶ Camphora enim vt tangit Auicenna de cura vomitus in speciali caplo. inest ꝓprietas ꝓhibēdi vomitū calidū sumptū cum robub ex alphace ꝛ linire sup stomachū.¶ Si ꝟo materia in stomaco esset grossa viscosa vt exēpli gratia.Colera vitellina tu potes exhibere sirupuꝫ acetosuꝫ cum seminibus quā vide in numeratiōe sirupoꝝ acetosoꝝ. Et cū eodē potes ꝓuocare vomitū aut euacuare materiā cū yera dicta: addito tñ aloe vltra cōem descriptionē.aut potes euacuare cū agarico. Et qꝛ multe medicine frigide sunt recipientes agaricū:q̄ in illo casu cōferūt taceo ꝓ nūc.¶ Facta mūdificatiōe stōachi trāsi ad cōfortatiōeꝫ stōachi cū ꝑdictis stipticꝫ miorādo frigiditatē vñ hic cōueīret sirup⁹ de mēta cū sirupo ḡnatoꝝ.Cui⁹ descriptio ßm Meß et hꝫ lřa sic.Sirup⁹ de mēta ex īuētiōe nřa ē excellētioꝛ ꝑori.℞.sirupi citōioꝝ muzoꝝ ꝛ dulciū añ.lb.j.ꝓijciaŧ sup ipos mente sicce.lb.j.ꝛ ß.floꝝ roß.ʒ.ij.dimittāŧ per diē ꝛ noctē.deīde coquaŧ cū facilitate vsqꝫ ad medietatē ꝛ cū zuccharo fiat sirupus.¶ Et si volumus ip̄m reddere calidi⁹ arōatizeŧ cū gallia muscat auta cū cinamomo aut cū liḡ aloes aut sili.Et pōt fieri euacuatio cuꝫ yera aut cū pill' stōaticꝫ marie illi⁹ descriptōis Meß. cui⁹ lřa hꝫ¶ Pill'e stōatice stōachū ꝯfortāt cerebrū:ꝛ stomachū a putridis hūoꝛib⁹ purgāt ꝛ appetitū excitāt q̄rū descriptio.℞.yere.ʒ.x.triū mirab. absinthij.añ.ʒ.iij. masticꝫ aut belliricoꝝ ēblicoꝝ agarici.añ.ʒ.iij.ꝛ ß.ʒinʒib.ʒ.j.gar.sal. gemme, squināti ana.ʒ.j.turbith.ʒ.xij.

confice cū succo absintij. Et sit dos a.ʒ.ij.vsq₃ ad.ʒ.j.ß.
¶ Itē cōueniunt pillule aggregatiue descriptione Me
sue quaꝝ descriptionē inferi⁹ tangā. ¶ Itē dari pōt in-
fusio reubar.⁊ agarici: cum māna aut cassia vel infun-
de mirab.citri.et kebul.ij.in sūma sit dare euacuationē
q̄ respicit colerā ⁊ flegma ⁊ cū hoc reliq̄ cōfortationē₃
stōachi cōfortādo ⁊ stipticādo. Et post cōpletā stomaci
euacuationē trauseas ad stomachi cōfortationē. Pri-
mo cū iunctione vt ℞.olei cito.ʒ.j.olei de mastice olei
de spica ana.ʒ.iij.puluer₃ rosaꝝ ru.corall.ru.ana.ʒ.ß.
gario.ʒ.ß. pulverizent et cū.ʒ.ß.cere fiat vnguētū mol
le.¶ Itē potest fieri hoc epithima.℞.rosaꝝ ru.lābrusce
ana quartā.M.j.absinthij M.ß.bulliāt in vino nigro
aliqualit stiptico quātitate lib.ij.et vino citonioꝝ quā
titatis lib.j.et bulliant adinuicem ad consumptionem
quarte ptis deinde colant ⁊ post colaturā.℞.pul.gari.
ʒ.ß.corallorum ru.ʒ.iij. bulliāt aliqualit in pmovino de
inde fiat epithima stomacho cu₃ filtro vel spongia vel
scimatura scarleti vel pāno lineo.¶ Teneat ordo dict⁹
remedioꝝ applicationis Pōt etiā fieri cerotū stoma-
cho tale ℞.pul.ros.mirti.lambrusce ana.ʒ.iij.coralloꝝ
ru.sufficient tritoꝝ .ʒ.ij.spodij .ʒ.j.gariofilo.cinami li
gni aloes ana.ʒ.ij.terant subtilissime ⁊ cū gūmositate
masticis vt dictū est fiat cerotū sup pāno lineovel corio
albo subtili regat cū stipticis et gelatinis et similibus.
Et si possumus in mēsa vinū limphatū aliq̄n dare mate
ria existente colerica pura et alia p te collige.¶ Si vo
vomitus esset cōmixtus ex colera ⁊ melācolia effusa
ad stomachū tūc mūdet stomachus vomitu. Si vo effū
dat a mēbris alijs q̄re regimē mēbroꝝ alioꝝ et q₂ regi
men vomitus melēcolici collerici aliqualit infra tāge-
tur et iā colerici tactū ē tūc ex regiminib⁹ simplicib⁹ col
ligere poteris remediū cōpositū cōueniēs ī vomitu cō-
mixto ex colera et melēcolia. Si vo vomit⁹ fuerit ppt
flegma aquosū reserua remediū generale de lenificati
one ventris. Et si effundat tale flegma a cerebro tūc at

tendo cerebro ne vlteri⁹ mittat.¶ Si vero stomachus nō sit mūdatus itera vomitū ꝛ poteris ipm facere vomere cū isto vomitiuo. ℞.oximell' simplic℥.ʒ.j. decoctiōis calamēti.ʒ.iiij.misce et tepidū in potu da. ¶ Aut si volueris cū sirupo vigorare stomachū da.ʒ.j.ꝛ ß. mell' rosarū aut aqua decoctionis cinami.ʒ.ij.sumat ista trib⁹ diebus aut quattuor. ¶ Deinde tribue.ʒ.j.pillularꝫ elephanginarꝫ descriptione Mesue.aut stomaticarū descriptione p̄dicta.aut tribue decoctionē agarici predictam maxime nō cures qn̄ vomet infirmus.¶ Ad p̄fatā mūdificationē nō mūdificato stomacho iunge cū ista ī unctione ℞.olei masticis olei spice an̄.ʒ.vj.agarici.ʒ.j.ros.rn.cinami masticis ana.℈.j.vnge.Item potes facere epithima.℞.calami aromatici.ʒ.iij.spice.ʒ.iij. absinthij ros.ru.an̄.ʒ.ß.bulliāt ī vino vt tactū ē in alio epithimate.Deide post colationē.℞.ligni aloes.corticuꝫ citri an̄.ʒ.iij.iuniperi.ʒ.ij.misce ista tria et fac epithima modo dicto.¶ Itē potes suffumigare pannū isto suffumigio.℞.masticis thuris.an̄.ʒ.iij.ligni aloes.ʒ.ij.cōtundantur grosso modo deinde fumiget̄ pānus ponendus sup stomachū.¶ Itē potest fieri sacculus isto modo ℞.mēte absinthij ana.M.ß.lambrusce iuniperi spice ana.ʒ.iij.squinanti.ʒ.j.ꝛ.ß.puluerizētur subtil'r.deinde ℞.gar.macis cinamomi ana.ʒ.ij. puluerizentur subtiliter et fiat sacculus ꝓ stomacho dicto modo. ¶ Item pōt fieri cerotū ex ingrediētib⁹ sacculū qḋ p te ordina: et sit ordo applicandi medicamentū dictū. Et primo fiat epithima stomacho.deinde absterso stomacho fiat sacculus.Et si postea volum⁹ ponere cerotū aut si volumus sacculum tm̄ aut cerotum tm̄ post epithimationem fiat abstersio postea inunctio ꝛ postea fomētatio cū pāno fumigato.deinde sacculo vel ceroto tegat̄.¶ Postea cū cibis et potibus parūper ad siccū et calidum declinantibus ciba et per te regimen collige. ¶ Si vero flegma fuerit viscosū adherēs parietib⁹ stomachi ꝯphēde etiā si sit in fluxu ī fluxione actuali ad stomachū rege

membrum pprium regie pprio et mūdifica intestina a fecibus. ¶ Deinde puoca somnū cū huiusmodi vomitiuo. ℞. oximellis simplicis. ℥. ij. aque decoctionis anisi cinami ana. ℥. iiij. tepida ⁊ da in potu. Vel sic. ℞. oximellis simplic. ℥. j. ß. agarici. ℈. ij. salis gēme grana. iij. infūdatur dict⁹ agaric⁹ et sal gēme cū dicto oximelle. deinde dissoluat in aqua tepida et colet. et illa colatura detur in potu aut cū dicto oximelle aut cū aq̄ decoctionis rafani vel eruce vel hermodactiloꝝ vel calamēti aut decoctio leuis gar. vel cinami ⁊ est magis domesticum. ¶ Aut si volueris forti⁹ incidere. ℞. oximel. sqlle ⁊ tribue i potu cū aq̄ dictaꝝ decoctionū ¶ Itē pōt digeri materia cū oximelle cōpōito qd̄ sup̄ habuisti aut cū oximelle sqlle si erit mafia i stomacho. deinde euacua cū agarico aut cū pill. de yera. aut cū. ℈. j. pillulaꝝ cochiarum quarum vtilē descriptionē vide. ix. Almāso. ca. j. cuius lra habꝫ ita. ℞. puluer pigre. ʒ. x. colloquitide. ʒ. iij. scamonec. ʒ. ij. ß. turbith sticados ana. ʒ. j. fiāt pill. cū oximelle sqlle. Post p̄fatā mūdificationē intēde ad vngēdū stomachū et alia faciēda sicut nūc dictū est: ponēdo tamē pl⁹ de aromatib⁹ calidis ⁊ rep̄hēdo ipm vt dictū est. Et si vis cohibere voitū fac diuersiua ex aliq̄ q̄ dicta sunt. ¶ Si v̄o voitus veniat p maliciā nō strigat quātū est possibile ex Auic. p̄cepto. xiij. ij. tractatu. v. de cura vomit⁹ in spāli. Et cā est qꝛ pluries inde purgat splē et vomitu restricto cōstipātib⁹ tūoꝛ est regurgutatiōis materie ad splenē et ita apostemationis splenis. In h ergo casu si appareat repletio sanguīs i toto vel circa splenē ⁊ epar fl oboromet basilica sinistra vl dextra. pseuerāte vomitu fiāt p̄habite diuersiones si cōstiterint i muliere retēta mēstrua forte puocent añ in suo loco dicendis. ¶ Silr si fiat retētio emoꝛroydaꝝ puocet earū flux⁹. ¶ Si v̄o materia sit retēta i stomacho mūdet vomitu. Et si cōstiterit melācoliā naturalē tūc puocet cuꝫ oximelle et decoctione scolopēdrie vel polipodij vl cartami vel similiū. Et fiat euacuatio cū agarico mō dicto

aut pill'.de epithimo mō Mesue.¶Aut si vellem⁹ dige rere possem⁹ digerere cū isto digestiuo materiā melāco licā abūdantē circa stomachū vel splenē.℞.scolopēdrie tamarisci añ.ʒ.j.ß.corticū radicū capparꝫ seis portula ce añ.ʒ.iij.camedreos camepitheos añ.ʒ.ij.ß.coquāt i lib.j.ß.aq̄ ad cōsumptionē tertie ptis.deinde colētur et aromatizent cū.ʒ.j.decoctionis aut cū.ʒ.ij.cinami.de inde ℞.aceti.ʒ.j.aut cū zuccharo sirupiza et capiat q̄n q₃ vicibus postea euacuavt dictū est.vel exhibe hoc re mediū.℞.mirabolanoꝝ indoꝝ.ʒ.ij.agarici.ʒ.j.salisgē me spice zinziberis ana.℈.ß.infundant in aqua mell'. et decoctione passulaꝝ.Deinde cola per pannū et bene exprime et in dicta infusione dissolue cassiefistule.ʒ.j.⁊ ß.et in potu tribue.¶Habeas etiā menti de clisteribus ad euacuandū et diuertendū.Unde potest fieri hoc cli stere.℞.cartami polipodij floꝝ camomille ana.M.ß. mercurial'.M.j.fiat decoctio et in fine decoctionis ad de epithimi.iiij.M.j.deinde cola et pone in decoctio ne olei cōmunis dulcis.ʒ.iij.⁊.ß.aut olei sisamini aut olei amigdalini dulcis salis cōmunis.ʒ.ij.cassiefistule yere pigre zucchari ana.ʒ.ß.agarici.ʒ.j.misce et fac cli stere.¶Spleni ꝟo fiat hoc epithima.℞.scolopendrie tamarisci mellilotí ana.M.ß.et quartā.M.ß.et con tundantur grosso modo et bulliant in vino albo cu₃ mo dico aceti et fiat epithima.¶Aut fiat hec leuis inun ctio.℞.olei de capparibus.ʒ.j.olei aneti.ʒ.semis.pulue ueris scolopendrie siseleos ameos epithimi ana.℈.j. aneti.ʒ.ij.cum modico cere fiat vnguentum.¶Post ꝟo euacuationes ad incidendum materiam melancolicam et calefaciendū et confortandum stomachum fiat hoc epithima stomacho.℞.ligni aloes.ʒ.ij.sandarace.ʒ.j. ß.gar.ʒ.ij.cinami macis ana.℈.quattuor.mente absin thij foliorum citri ana.M.ß.contundatur grosso modo et bulliant in lib.j.aceti vini maluatici lib.ß.aque mel lisse.ʒ.iij.et bulliant ad consumptionem quarte partis Deinde epithīa stōachū post epithimationē stōachi po

epith. splenis

tes facere sacculationes ⁊ inūctiones ⁊ alia q̄ p̄te ex p̄habitis collige. ¶ Ex confectionibus cōuenire potest electuariū de gemmis Mesue. ¶ Itē dyamuscū dulce. Itē letificās Almāso. ¶ Si ꝟo vomit⁹ esset ex mālācolia adusta vide ⁊ si mat̃ia est ī fl̄xu ⁊ rege membra mādantia et fac de diuersimis et alijs vt dictū est ¶ Ad digerendum ꝟo materiam adustā multa dicentur suo loco: Pro nunc tamē dicendū sirupū conuenire de epithimo aut de fumo terre descriptione Mesue. ¶ Item cōuenire potest notabilis sirup⁹ quem ponit Mesue in suo de appropriatis ibi: sirupus cōferens ad ea que diximus ⁊ est notabilis et expertus. pro euacuando conuenit infusio quedā cōposita a Mesue ibidem. Cuius principium Hamec filius zacharie modus infusionis cōferēs sode cuius materia est humor adustus vel melancolia et est sublime ad id et ad maniam: et melancoliam epilensiam: vertiginē et lepram: et cancrum et scabiem: et impetiginen cuius descriptio. ℞. mirabolanorum nigrorum kebulorū ana. ʒ. viij. epithimi reubarbari ana. ℥. j. radicum buglose domestice et siluestris et florum earum añ. ʒ. iiij. absintij. ʒ. iij. fumi terre. ʒ. v. polipodij agarici sticados camedreos camepitheos añ. ʒ. iiij. liquiricie. ʒ. x. senc. ʒ. vij. passularum enucleatarum. ℥. j. bulliāt omnia preter epithimum. deinde colētur et proijciantur in ea confectionis hamech. ℥. ij. et ponatur hoc totū ad solem in vase vitreo diebus vj. ¶ Pro isto etiam cōueniunt pillule de lapide armeno quas ponit etiā Mesue auctoritate Alexandri. ¶ Post dictam euacuationē possumus stomacho facere epithima vt. ℞. aceti. lib. j. aque rosarū. aque buglose. vini citonioꝝ. ana. ℥. iij. puluerꝫ rosarū lambrusce ana. ℥. ß. pul. mente. ℥. ß. absinthij iiij. M. j. gariofilorū calami aromatici cinami ana. ʒ. ij. bulliant in predictis et epithimetur stomach⁹ modo dicto. ¶ Post epithimationem potes vngere sic. ℞. olei rosarū olei citoniorum ana. ʒ. vj. pul. lambrusce corallorum ru, sandalorū ru. ana. ℈. j. gariofiloꝝ. aceti ana. ʒ. j.

cere modicum et fiat vnguentum molle et vngatur. Et ista intelligantur semp precedentibus euacuationib⁹ regat etiam patiens regimine quo rectus est patiens vomitū colericū saluo ꝙ subtiliantia aliqualr̄ ꝯueniūt in isto casu de quib⁹ dicet i cura quartane. ¶ Si vͦo vomitus fuerit saniosus cōsiderat etiā si effusio saniei aliunde est et regat vt dictū est membrū mandās ⁊ materia saniosa vomitu expurget. deinde confortetur stomachus cū rebus boni odoris et ꝓhibentibus putrefactionem summe. ¶ Deinde p̄mo mūdificetur stomach⁹ deinde pōt epithimari stipticis nō valde frigidis. ⁊ possunt sibi dare cōfortationes cordiales vt dyamuscum et similes. Et aliud regimen vide per te. ¶ Si vͦo vomitus esset ꝓpter medicinā quam cōpescere vellemus: potet aquam ordei cum modico zucchari ru. et lauetur stomachus a medicina. et si hoc non confert fiat clistere. Et si adhuc perseuerauerit vomitus ꝓpter venenositatem medicine tunc. ℞. tiriace antique. ʒ. j. aque rosarū ℥. iij. et da in potu aut loco aque rof. exhibe vinū citoniorum vel iulep rof. vel simile. Et si remanserit in stomacho caliditas vehemens et dolor cū incendio materie da tiriace noue a. ʒ. ß. vsq₃ ad. ʒ. j. ß. modo dicto. ¶ Deinde potes epithimare stamachū ⁊ rege f̄m ꝙ dictum est de vomitu colerico ꝙ taceo breuitate coactus. ¶ Si vͦo vomitus fuerit sanguineus vel sanguinis causa videndum est: si fuerit cōsuetudinarius non constringatur. in quibusdā enī ordinate vomentibus epate multiplicante sanguinē multum pluries aut menstruosus mensatim euacuatur sanguis. Et quandam noui ita vomentem sanguinem quā tamē nescio si sanguis sit restrict⁹ et si fuisset forte mortuus fuisset et vomitu multiplicato non mutato regimine soliti cibi et vomitus sanguinis superueniat a tanta virtute non restringatur. Eodem modo si mulier que nunꝙ̄ menstruata est. sed debet menstruari aut menstruata est: iam autem nunc non tempore debito menstruat superueniente vomi-

tur: non restringatur sanguis cū stipticis vel ponticis se-
per attenta virtute. ¶ Sed ad prouocandum menstrua
attendendum tamen cum flobothomia saphenaruz aut
appositione ventosarum vel sine. Deinde prohibito flu
xu et effusione materie mundificetur stomachus cum
oximelle simplici aut simili. Postea transeatur ad con-
fortantia stomachum cum vnctionibus et epithimati-
bus et similibus. ¶ In isto etiā casu cōuenit spongia in
fusa in aceto. ¶ Si timeres sanguinis coagulationem
in stomacho relicti conueniret tunc oximel aut cum si-
gnis caloris sirupus acetosus simplex. ¶ Si vero sāguis
deffueret flobothometur. Si appareat repletio capitis et
nō sit magna repletio in toto de cephalica et ventosentur
pulpe spatularum aut timpora scarificatis spatulis. Si
vero contingeret vomitus sanguinis stante repletione
totius tunc remoueatur ista repletio flobothomando: et
ponendo vētosas et faciendo alia diuersiua de quibus
dictum est. ¶ Et si contingeret vomitus sanguinis pro-
pter vlcera stomachi transeas postea ad stiptica. et cō-
glutinatiua. ¶ Si vero vomitus contingeret propter me
dicinam assumptam temperetur lauatio stomachi ab
ista medicina. Deinde conueniunt medicine conglnti-
nantes et remittentes acuitatem vnde docet Auicēna
dare vinum cum lacte. xiij. iij. tractatu. v. de cura vo-
mitus sanguinis. ¶ Item conueniunt rob stiptica de q-
bus dictū est: et sirupus mirtinus de sorbis et cornis et
ad restringendū sanguinem valet cōpositum remediuz
quod tangit Auicenna. xiij. ij. cuius littera habet ita.
Ordinabo tamē dosas. ℞. acacie seminis rosarum. luti sigil
lati: balaustie ana. ℈. iiij. gummi arabici succi plātagis
succi virge pastoris ana. ʒ. j. seminis iusquiami al. ʒ. j.
opij gra. iij. terantur et misceantur cum aceto vini aut
citoniorum aut vino ipsorum q̄druple quantitatis et detur ī
potu. a. ʒ. j. vsq; ad. ʒ. ij. ¶ Item potest fieri hoc. ℞. siru
pi mirtini. dragmam. j. semis. trocisco. de carabe. ℈. ij.
terantur sufficienter trocisci, vel potest vti isto alio

℞.sirupi citonioꝝ.ʒ.ß.vel sirupi de sorbꝫ vl' cornibꝰ acacie.sanguis draco.carabe.℈.j.terantur et in potu dentur.¶ Vel fiat tale electuarium.℞.zucchari roß. antiqui.ʒ.j.ß.corallorum ru.sandalorum ru.sanguinis draco.acacie terre sigillate carabe ana.℈.j.succi barbe yrcine spodij coriandri sicci ana.℈.ß. seminis plantaginis seminis roß.seminis acetose ana.℈.j. puluerizantur et misceantur cum dicto zucchãro et modico sirupi mirtini sume pro vice medium coclear verbi gratia cuꝫ aqua extinctionis calibis et succo granatorum muzorum:vel aqua plantaginis vel similium. Medicamen in substantia pillulata vt.℞.trocisco. de carabe de terra sigillata de spodio cum semine acetoso ana.℈.j.terãtur subtiliter et cum succo citoniorũ et mirte fiant pillule quaꝝ.ʒ.j.potest capere. ¶ Item potest fieri medicamen de succis vt ℞.succi plantaginis:succi mirti recẽtis succi citoniorũ succi sorbarum succi acetoselle añ. ʒ.j.puluerizantur subtiliter et sumatur totum et infundatur dicto liquori:deinde teneatur in ore vt distillando procedat.Fiat etiam regimen exteriorum que dicta sunt vltimate quãdo alia non conferunt tiriaca noua ⁊ similia.Sed superius dicta sufficiant. Hec de regimine vomitus.¶ Ex predictis tamen colligere possumus conferentia stomacho ex dictis Auic.potissimum canone scdo.quia quedam calida.quedam frigida.Calida sicut nux muscata.macis cinamomum gar. Ad confortãdum et prohibendum vomitum abrotanum menta:ruta spina iuniperum xiloaloes reubarbarũ. ¶ Confert singultui aristologia ameos mastix acorus vinum foratum peonia.Frigida vo sunt confortantia stomachũ quam prohibentia fluxum siue effusionem materierum et sunt roß.sanguis dracõis.spodium carabe endiuia:mirabolanoꝝ coriandrum pira citonia mirtum corna. sorba.portulaca viola inflamatione stomachi per sicca succus rubri.prohibent effusionem colere ad ipsum acetosa.

¶ Capitulū de fluxu ventris ꝑuenientis ex assumptione medicine.

Equit̄ de fluxu vētris capl'z q̄ est iā singl'are ꝛc̄. Et lz Auicēna remittat nos ad .xvj. iij. qꝛ ad tractatū ṗmū ꝛ gn̄ale capl'm de fluxu vētris oīm modoꝝ tn̄ hic grā cōpletioris vtilitatꝫ curā siue regimē flux⁹ vētris breuit̄ explicabo cōfirmādo me dictis auctoꝝ quātū potero. Jncipiā ergo a regimine fluxus vētris medicinalis siue cōtingentis a medicina sumpta ¶ Et suppositis causis q̄s tāgit Auic̄. iiij. j. capl'o. vij. cui⁹ ṗncipiuꝫ. Jnanitio supfluitꝫ ꝛ quas tangit Mesue in suo de cōsolatione medicinaꝝ intētione iij. ca. iij. multiplicē ex Mes. allegato loco intētionē siue canonē eligere possumus ad regendū dictum fluxū. ¶ Prima intētio est debilitare virtutē medicine, et ꝓhibere mordicationē et venenositatē, quam infert, et expellere medicinā a corpore. ¶ Scd̄a intentio est canalium et membroꝝ expulsionis et orificiorū virtutis coadunare, et eaꝝ partes cōstringere. ¶ Tertia intentio est sedare laboriosam agitationē, et mot⁹ materie siue medicinarū ī corpore. ¶ Quarta intētio est cōcitare et cōmouere materiā ad cōtrariū fluxum, si in corpore māserit. ¶ Quīta intētio est dilatare et corfortare animuꝫ et cor. ¶ Sexta intentio est ingrossare et inspissare ꝛc̄.

¶ Prima intētio duas ꝑtes habet. s. expulsionē medicine a corpore ꝛ cōpressionē malicie medicine, et vtraqꝫ completur per potum aque calide intelligendo ipsam simplicem: ipsa enim lauando educit substantiam medicine et frangit maliciaꝫ medicine auctoritate Auic̄. xvj. iij. de cura fluxus medicinalis: et bibbit aquam calidam, et proprie quando adheret substantia medicine. s. stomacho et intestinis, ipsa enim transmutat audaciam eius et hāc sentētiā tangit Mesue. dicto capitulo. hec tn̄ aqua sola nō est in vsu, nisi sit acuitas medicie co

ueniet lenis decoctio aq̄ zucchari albi, et si quereremus
maiorē abstersionē nō curando de calore, cōueniret aq̄
mell' ad lauandū et abstergendū, et est satis domesti-
cum. cōuenit aqua pulli intendendo lauationem et ab-
stersionem solā mixta cū modico zucchari albi aut ru.
ſm variam et variā ītētionē. ¶ Si v̄o intēdimus restri
gere acuitatem medicine, cōueniret brodiū pulli: attē-
to tamē isto generali q̄rta p̄mi. cap'lo ix. medicinarum
dū dicit, Et oīs res, q̄ frangit acuitatem glutinationem
et lenificationē ⁊ vnctuositatez cum qua dulcedo est, ad
hec confert. ¶ Ad hāc intētionē lz nō sit domesticū, cō-
uenit oleū cōe potatū aut oleū amigdalaꝝ dul. aut ſm
Auic. i ca. ix. dicto. aqua frigida sūpta in potu, et lac ex-
tinctionis calibis. ¶ Itē muscilagies, vt psilij citonioꝝ
et pirorum et maxime citoniorum. quia modicam mu-
scilaginē habent semina pirorum. Et est modus exhi-
bendi cum aqua calida simplici. vel cū aqua zucchari
vel cum aqua ordei exhibendo medium coclear. mu-
scilagis maxime citonioꝝ cū ℥. vj. aque ordei. Deinde
possum' dare stiptica, vt pira citonia, vel maciana, vel
sorba vel alia stiptica. et maxime sirup' hoꝝ stipticoꝝ
aut eoꝝ robub. et sic ille ordo hoꝝ medicaminū vt appli
cētur post lauatiua et abstersiua ⁊ deponētia medicinā:
deinde stiptica cōprimētia. et inter lauatiua et glutino
sa siue viscosa potest esse ordo, vt lauatiua et abstersiua
premittant. ¶ Deinde si expediret, exhiberentur mucil-
lagies dicto modo sua viscositate refrigerentes acuita
tatem medicine et applanando et leniendo prohibētia
sol'dem supficiei membri et eius excoriationē. Deinde
exhibeant stiptica, q̄ dicta sunt, et cibi stiptici boni sapo
ris et odoris declinantes ad frigidū. aliquibus tamen
oblatum sit acetum in multis. Nā valde acetosa non cō
ueniunt. ¶ Itē stomacho fiat inunctio et alia remedia
fiant in regimine colerici vomitus tacta inungendo ta
men et epithimando magis partes vmbilicales et fun
dum stomachi aut faciendo cerotum magnum obtun-

fluxꝰ

dens fundum. Similiter infra vmbilicum potest fieri ex stipticis ex infrigidantibus siue sit cerotum siue inunctio. Aut cataplasma, vt apparebit intentione scda.
¶ Item si mordicatio apparet magis infra vmbilicum aut circa finem intestini recti, conuenit clistere lauatiuum et abstersiuum, vt. ℞. aque ordei. lib. ſ. olei rosarū. ℥. iij. zucchari ru. ℥. j. ß. aut ĩfusio zucchari rosar. ℥. iij. vitelli oui recentis infusi aque frigide: et hec inuicem misceãtur et fiat clistere. Et habebit vim alterandi abstergendi et mitigandi dolorem ⁊ conglutinandi siue oppilandi. Deinde debet sequi clistere stipticans, quod tangetur in sequentibus. ¶ Item conueniunt semicupia extendendo vocabulum semicupij. ¶ Item sessiones et alia similia, que alijs locis melius danda videntur.

2ª

¶ Expedito canone primo venio ad scdm siue secundã intentionem coadunandi membrorum substantias et ipsorum virtutes confortandi complebimus cum rebꝰ vt dicit Mesue, bene redolentibus et stipticitatem et constipationem facientibus: coadunationem pororum ex quibus fluunt materie. Et erunt diuersificati modi applicationis harum medicinarum, quia aut interius aut per superius aut per inferius. Modi autẽ exteriorum applicationũ varij sunt, vt apparebit. Eorum ꝟo, q̃ per os sumuntur, quedam sunt medicinalia plus. quedã ꝟo cibalia plus: aut potabilia. ¶ Primo ergo explicabuntur medicine numerate per auctores et probate per eos et per communem vsum. quarum quedam sunt simplices: quedam composite: quedã sũt calide declinãtes tamẽ nõ oẽs ad stipticũ et siccũ: et sit ordo inter simplices et compositas ꝙ a simplicibus primo virtus inchoetur, quia illas virtutes melius regere potest. Deinde si non sufficiat, administrare compositas dicente Auicenna xvj. iij. tractatu primo de cura fluxus ventris absolute. Cumqꝫ administras medicinas, incipe a singularibus. si ꝟo non valent, tunc procede ad compositas.
¶ Conueniunt etiam simplices medicine et composite

Medᵉ. ſt. [illegible]

5ᵗᵃ

quia constrictiue sunt, vt patet ibidem per Auicennam aut quia desiccatiue: aut quia constipatiue: aut infrigidatiue inspissatiue: aut glutinatiue oppilantes poros ex quibus emanat humor chaceticus aut medicinaruz compositarum aggregatis in se virtutis constipationis et coadunationis et cōfortationis, vt sumere possumus ex auctoritate loco dicto. ¶ Vel ex Mesue sunt fiende quedam stiptice, sicut balaustie/ rosa sicca: flos rosarum siue anthera/ ypoquistidos: spodium: proprie tamen assatum et conditum cum camfora fructus tamarisci: grana granatorum maxime siccata: sumach/ mirtus/ coriandrum correctum/ arnoglossa et semen eius/ et succus barbe yrcine: fructus mori siue celsi siue rubri immaturi: siue succus stipticus ꝛ exiccatiuꝰ et rob eorum de quibus dictum est. succus portulace/ lac acetoſ. a quo butirum est extractum. reubarbarum et maxime torrefactorū et in remanentibus partibus terreis stipticis infrigidatis sic. ¶ Item succus armeni lutum siue terra sigillata. gummi arabici. sanguis draco. corallorū ru. sandaloꝝ ru. ciminū assatum. ameos. anisū assatū. cortex thuris. grana nasturcij assata. coagulum leporis lignū aloes. mastix. storax. calamita. laudanum. atramentum. ¶ Coagula sunt constrictiua, vt tangit Auicenna. quedam tamen horum excellentissima sunt et quibusdam magis appropriata effectibus, et res cōmunior in qua aggregantur multe ex intentionibus rememoratis, est mastix, ¶ Est enim in eo virtus partium coadunationem facientium et confortantium loco predicto. ¶ Coriandro ꝟo vtere, si queris ingrossare et cōstringere. ꝛ luto sigillato/ ꝛ sanguine draco. qn̄ excoriationē esse credis. ꝛ spodio qn̄ dolores pungitiuos sedare velles: et acacie et sanguine draco. qn̄ oportet fluxum sanguis sedare. Et succo barbe yrcine, qn̄ vene vie ductus et canales lassi effundūt materiā ad itestina. et adipe maxīe yrcino vel capno. i pūcturis intestinoꝝ et mordicationibus et excoriationibꝰ eorū et muscilagis

coagl̄a
Ep̄a [illegible]

psilij in expellēdo residuū medicine ꝓpt̄ alias causas tactas. Et de reb⁹ narcoticis siue stupefactiuis, q2 stupefactio q̄ritur siue somnus et materierum ingrossatio. Sed hoc in fine tm̄ supple fiendum est. Qm oīa hec nō cōtulerunt in desperatione et in magnis causis et timorosis, ꝓpter hoc ex Mesue sumpta sunt siqua alia ꝓpetatē hn̄tia in cura fluxuū ꝛ alioꝝ tangent̄ p̄ractis aliq̄bus famosis medicinalib⁹, vt rectius cōtinetur sermo ad appropriata medicaīa venienda. ¶ Et p̄ma ad quoddam domesticum: quod satis commendat Mesue auctoritate cuiusdā cū dicit: loco dicto inq̄t Auiē. Si tribuatur mastix ʒ.ij. a ut. iij intellige a. ʒ. j. vsq3 ad. iij. cum succo citonioꝝ supple. ʒ. iiij. expellit virtute sua expressiua residuum medicine. ¶ Deinde restringit: vel cape masticis cum miua citonioꝝ3 sine specieb⁹. ʒ. ij. et due aque ferrate: aut cū tanto sirupi de mirto. Poterūt etiā alia fieri, que magis tangētur inferius. tangam hic tm̄ aliqua descripta per Mesue. ¶ Et primo dum stante fluxu ꝛ iam educta medicina et superflue euacuata materia aderit signū frigiditatis et venenositatis. Et sūt ista verba Mesue loco iam dicto. ¶ Et ex hijs, que eligimus, est electua. hoc. ex inuentione nostra: et abscindit fluxum ventris operatiōe catartici frigiditatis, ꝯfortat viscera et calefacit ea. ventositatem dissoluit et terminat fluxum quidem et ventositatem emorroydarum sistit, cui⁹ descriptionē vide. ℞. ligni aloes. spice gallꝰ. muscate ciperi. calami aromatici an̄. ʒ. ij. cimini cardamomi infusi in aceto die ac nocte et torrefacti. ʒ. iij. seminis porri torrefacti. ʒ. j. ß. emblicorum infusorum in aceto succi citoniorum. ʒ. ij. ß. granorum nasturcij torrefactorum. ʒ. v. granorum passularum. ʒ. v. granorum mirti triorum ficut alcohol. ʒ. xvj. balaustie copulaꝝ glā. adustarum. fructus tamarisci ana. ʒ. ij. ß. ameos. ʒ. iij. tere omnia sicut alcohol et fundantur in vino odorifero supple stiptico. deinde exiccentur et frangantur cum aqua citoniorum antiqua et granorum mirti et exiccentur su

per vase vitreato et iterum terantur et inuoluantur in mica.supple citoniorum. Et fit dosis.ʒ.iiij.cum sirupo citoniorum aut mirtino. Consimilem confectionem ponit inferius in antidotario.ibi. ¶ Confectio electuarij ex inuentione nostra post illud electuarium tāgit Mesue in isto canone siue inuētione trociscos valde conuenientes in casu isto.et habet Mesue littera ita. Confectio trociscorum ex inuētione nostra vltimorum in hac intentione.et qn̄ fluxus est cronicus hec est descriptio. ℞ balaustiarum corticis glandiū infusorum in aceto et torrefactorū sumach granorum mirti.ypoquistidos ana.ʒ.ij. cimini carmeni torrefacti et gallarū infusarum aceto torrefactarū capitis granatorū fructus tamarisci mastic xiloaloes gall.aromatice spice ana.ʒ.j.seminis aceto se gūmi ara.et boli ar.granorum passularum torrefactorum an̄ ʒ.ß.granorū coriandri infusorum in aceto et torrefactorū ʒ.ij.fac trocisc quorum quilibet sit.ʒ.j.cum vino pontico. Et fit dosis trocisc.j.cū vino citoniorum aut alio succo stiptico.¶ In fluxu vero contingente ex farmacho cum signis caliditat,cōuenit electuariū Mesue loco pn̄ti cuius lr̄a habet ita. Electuariū abscindens fluxū vētris operatione catartici.cū significatiōibus caliditat.cuius descriptio. ℞.granorum mirti tritorū sicut pul.ʒ.ij.rosa. spodij sumach.sandal.al.et ru. et citri balaust gummi ara.ana.ʒ.j.ß.granorū granatorū acetosorum.ʒ.vj. coriādri in aceto infusi et assati.ʒ.iiij.seminis acetose seminis plantaginis.seminis rob.ana.ʒ.j.fiat oīm horum bona cōtritio et frangant cū succo agreste et exiccētur cū aceto vel succo mirti et fit dosis eius ab.ʒ.j.vsq ad.ij. ¶ Consimile electuarium tangit in antidotario . ibi . Electuarium confortans stomachum et viscera.licz in aliquo sit diuersitas.Et ad hanc intentionem tangit in primo.canone.ij.Mes.trociscorum:quorū iuuamenta et descriptio sunt ista. Con fectio trociscorum,quos cōposuimus nos siue exposuimus,quorum iuuamentum magnificum est ad fluxum ventris et excoriationem inte

pcato

stinoꝝ. ℞. spodij. ʒ. vj. roß. ⁊ semis earum: acacie balaustie sanguis draconis an̄. ʒ. j. ß. berberoꝝ sumac semis plãtagis semis portulace assate an̄. ʒ. ſ. fiãt trocisci. ʒ. ß. ⁊ da cũ aqua sauic: ⁊ supple cũ sirupo mirtino. ¶ Per istos trociscos ĩtellige trociscos, q̄s in antidotario describit in. viij. distictiõe trociscoꝝ de spodio cũ semie acetose. ibi trociscoꝝ de berberis, q̄ cõferũt: ⁊ sũt trocisci ibidẽ descripti maxie cũ signis vehemẽtis caloris. Ad quã etiã intẽtionẽ cõueniũt trocisci, quos ponit Ras. x. Almansoris in cura febriũ ethice circa finẽ vbi dicit q̄ si venter solutus fuerit existẽtibus alijs trociscis de spodio, qui sunt constrictiui, dentur: Quoꝝ descriptio ẽ hec. ℞. pulue. roß. spodij ana. ʒ. j. boli armeni gũmi arabici ana. ʒ. ij. succi sumac: succi berberoꝝ ana. ʒ. iij. seminis acetose excorticati. ʒ. iij. balaust. ʒ. j. ß. seminis coriandri in aceto infusi: postea torrefacti. ʒ. iij. fiant trocisci: quorum quilibet ponderet. ʒ. j. ⁊ detur vnus in mane fit ergo dosis a. ʒ. j. vsq; ad. ij. cum miua citoniorũ aut alio simili. ¶ Expeditis medicamibus per os sumẽdis siue medicine ad cibalia vel potabilia veniẽdũ. in fluxu ergo isto apparentibus magnis signis frigoris conueniunt cum sumac ⁊ mirto condita: ⁊ cum cinamomo et mace de quibus conditis dictum est superius. Et nominatur sumachia aut mirtina. ¶ Item conuenit risum elixum ⁊ coctum cum brodio caulium: ⁊ conuenit gelatina facta cum succo agreste aut cum cinamo aut mace aut gariofilis. ¶ Apparentibus v° signis caliditatis conuenit tale conditum non additis speciebus: aut paucissimis additis. Cibi tamen conuenientes ex Auicenna ⁊ Mesue sunt rubilia vel lentes ⁊ maxime sicce: et postea elixe: deinde infuse: deinde ĩ aceto aut agrestã aut aliquo stiptico acetoso: si non fuerit tussis. ¶ Expeditis breuiter per superius exhibendis: ad exhibenda per inferius venire possumus, vt per clisteria ⁊ eductiua medicamina per lauatiuum superius ⁊ abstersiuum: siue ꝑ tacta in prima intentione superius: possumus exhibere

cibaria

exteriora

clisteria constrictiua: ⁊ quia oportebit multiplicem facere intentionem obmittam in presenti: ⁊ transibo ad exterius applicanda. Quorũ quedam poterunt per modum epithimatum aut cataplasmatum exhiberi. Quedam per modum fomentationum. Quedam per moduꝫ sacculationum. Quedam per modum cerotorum: que omnia penes hanc intentioneꝫ intellecta stiptica a p̄ncipio superfluentis fluxus ⁊ in corpore valde repleto existente materia in fluxu vitanda sunt. licꝫ enĩ ventri applicata coadunationem ⁊ vigorationem exteriorum efficientia sint: tamen nocumentũ exteriora comprimendo conferunt ⁊ claudendo poros: vt materie magis et pluries fluant ad intestina. ¶ Ubi vero iam fluxa esset ⁊ inanitum corpus ⁊ fluxus magis laxitatem membrorum contingeret ⁊ debilitata retentiua virtute ista conueniunt vt compleant istam intentionem secundaꝫ nec tertiam impediant de qua dictum est. vnde dum applicamus ista remedia non est opus intentionis tertie scꝫ diuidendi materiam. Ex Mesue ergo hanc intentionem colligere possumus stomacho maxime conueniẽte quãtũ ad fundũ stomachi ⁊ meri: qꝛ circa vmbilicũ ⁊ infra fiẽda dicẽte Mesue. Et si stomachus ⁊ vent̃ oleo ros. inquãtũ poterit inungat̃: deinde pulu. masticis aut gal̃. aspgat̃ aut al's gal. Et nota modũ medicamĩs. nã hoꝝ stipticoꝝ aspsio erit cã maioris penetratiõis olei ros. puta vnctione ponit Mesue. dymach siue durad. i. epithimata aut s̃m aliũ cataplasmata. Et habet ꝓpria littera sic Dymach siue durad bonum conferens ad fluxum ventris ⁊ debilitatẽ epatis ⁊ stomachi ⁊ viscerum sanũ ⁊ expertũ. cui⁹ descriptio. ℞. acacie sumac ypoq̃sti dos gallie laudani calomi aromatici ros. ⁊ seminũ eaꝝ sandal̃. al. ⁊ galle muscate ramich xiloaloes ciperi absinthij añ. ʒ. iij. fiat hoꝝ bona tritura: deinde accipe succũ ros. folioꝝ canne s̃m vnã lr̃am aq̃ ros. vini pontici ana. ʒ. j. submerge in eo calefacto die ac nocte: tortellarum de seni. ʒ. ij. aut loco huius sumatur panis assati

canon

Fluxu

ʒ.ij.dactilorum siccorũ numero.xij.gummi ara.assati.
ʒ.v.miue intellige citoniorum viscose et bone.ʒ.iij. fac
omnia decoqui lento igne donec mellis spissitudinem
habeant post hec aggrega cum puluere supradictarum
rerũ tere diu in mortario donec sit viscosum. deinde li-
ni ex ea super petia siue corio et suffumigetur cum xilo
aloe in aceto et prunis et epithimetur pars dicta dicto
epithimate.¶ Secundum dyamach tangit Mesue cu-
ius littera habet sic. Dyamach aliud bonum. ℞.ros. et
semen eius pulpe sumach sandalorũ alb.et ru.spodij sã
guis dra.carabe balaustie gall.acacie ypoqstidos gal
lie muscate.capitis granatorum corticum mandragore añ
ʒ.iij.camfore granũ.j.ß.tere et fac puluerem et accipe
succi extremitatum vitis.ʒ.ij.succi agreste.ʒ.j.succi ex-
tremitatum mirti tritorũ sicut alcohol.ʒ.ß.misce cum eis
miue acetose.ʒ.iij.deinde coque leui igne vsqz dum ha-
beat spissitudinem viscosam. deinde aggrega simul cũ
speciebus in mortario et contunde donec permisceantur
tur et lini ex ea super pecia et suffumiga cum xiloaloes
et epithima. ¶ Cerotum autem et liquidum epithima
facere potes addendo ceram et dimittendo miuã et pro
dicto liquido epithimate addere potes quãtitatem suf-
ficientem vini nigri stiptici aut vini citoniorum aut si-
milium.¶ Iunctiones multas ex dictis de vomitu col
ligere potes et multiplices dicẽtur. Mesue tamen inci
denter ponit vnum clistere conueniens ad prohibendum
mordicationem et excoriationem ℞.butiri.s. recentis.
ʒ.xxx.sanguis draco.ʒ.iij.plus aut minus secundum quod cogat
necessitas.potes taliter facere ℞.olei ros.ʒ.iiij.trocis-
corum de carabe puluerizatorum.ʒ.j.ß. misce et ex eis
fac clistere.vbi vero magis apparent signa caloris. Et si
times excoriationem magis superius non dico in inte-
stinis maiorem quantitatem olei et pulverem vero mi-
nora. ¶ Expedito canone scdo siue intentione secũda
nũc seqtur canon tertius siue tertia intentio diuersio-
nis materie ad vnã intestinorum viã. Hec autẽ intẽtio cõ

pletur per balnea: ꝛ per fricationes. ¶ Tertio ꝑ ꝓuocā-
tia sudorē. ¶ Quarto per diuretica ꝛ vrinatiua. ¶ Quin
to per vomitiua. ¶ Sexto ꝑ ventosas. ¶ Septimo ꝑ do-
lores ꝛ ligationē extremitatū ꝛ gñaliter aliarū medici
narū cū omnibꝰ mouētibus melācoliā ad exteriora aut
diuertētibus eā ad vias intestinoꝝ. Primū qꝛ balneum
intelligatꝰ aque dulcis ex actuali calore aperitiuū po-
roꝝ siue dilatatio poroꝝ ꝛ cōfortatio cū hac virtute de
coctoꝝ in aqua: qualia sunt, vt tāgit Mesue, supple vel
mellilotū: aut anetū: absinthiū scꝫ non valde decoctum
sansucꝰ siue maiorana folia citri ꝛ silia: vel folia arācij.
Et intelligitꝰ balneū quodāmodo potest dici semicupiū
qꝛ fit potissimū per duos digitos sup vmbilicū. Et si aq̄
sit calida, stet in balneo sedens vsq; duꝫ caro rubuerit.
Et si non posset intrare balneū aliqua speciali de causa,
habeantur spongie infuse dicto balneo ꝛ aliqualitꝰ ex-
presse ꝛ infrigidari dimisse ꝛ ita frequēter permutate
applicētur interiꝰ a fundo stomachi vsq; ad femur aut
circa posteriora: aut habeātur panni linei infusi dicto
balneo ꝛ ad modū epithimatū applicētur. Et competit
hoc remediū dū materia est in fluxu. ꝛ magis causa flu-
xus commotio ꝛ agitatio materie a medicina ꝛ calefa-
ctio ꝛ mordicatio intestinoꝝ q̄ꝫ laxitas earū ꝛ debilitas
cōtentiue virtutis. ¶ Ex quibꝰ colligere possumus ordi
nē inter hoc cōtinentē hanc tertiā intētionē secūdā ex-
terius applicandā. Nā ista cōiter precedere debēt licꝫ
alia remedia posita in secūdo ꝓponi debeāt vt confor-
tantia mēbra ne recipiāt materias: ex quo inferendū ꝙ
tangit Mesue in ista intētione, ꝙ raro balneantꝰ in aq̄s
stipticis, qꝛ est causa in ꝓmptu per ea, que dicta sunt. Nā
materia existēte multa in fluxu ad intestina balneū cuꝫ
aqua stiptica materiā plus imp̄mit in intestinis: ꝛ silr
vt est tactū, vnctiones ꝛ epithimata stiptica vitāda sunt.
ꝓpter hoc stante intētione diuersionis ꝛ extractionis
materie, que impeditꝰ per balneū stipticū. Ubi tñ sint di
uerse materie ꝛ sufficiēter extracte, tūc balnea rerū sti-

balnea

fluxus

pticarū nō nocitura ip̄ressione medicine sed profutura ad vniendū membra cōueniunt. Et confirmare possu3 ex Auicen. q̄rta p̄mi. ca. scd̄o. ex p̄mo paragrapho. Nō si tibi necesse fuerit, vbi docet est emplastrare stomachum et intestina ex rebus infrigidantibus stipticis.

fricatio

¶ Secundū per quod cōpletur hec intētio, est fricatio extremitatū et maxime a superiori incipiēdo ab asella deinde descendatur fricādo ad distantiora et ita cōueniunt etiā fricationes coxarū incipiendo ab inguinib' descendendo fiat fricatio cū panno aspero aut cū manu siue cū manibus infusis siue aspersis vino albo subtili ad magis aperiendū poros et diuertendū: aut cum aqua decoctionis aneti vel aliorum dictorum pro aperiendo poros.

Ligature

¶ Tertium quia sine fricationibus l3 nō sit ita prememoratū, est ligatio extremitatū, vt adiutorij et coxarū brachiorū et cruriū, intelligendo per fricationes ⁊ ligationes ⁊ extremorū ōpressiones.

vomitus prouocao.

¶ Quartū p̄ qd̄ ōplet̄ itētio, est vomit' p̄uocād' ex prehabitorū noticia, vt nota sunt ex ca. de vomitu. ¶ Quintū p̄ qd̄ ōplet̄ intētio, est sudoris p̄uocatio cū balneo siue vapore aq̄ calide simplicis. aut ēt ī aq̄ decocta predicta apiētia poros cōpto corpē excepto capite. ¶ Sextū p̄ qd̄ cōpletur intentio, est prouocatio vrine exhibendo in potum vinum subtile album aut aquā feniculi aut sparagi vel brusci vel similium limphando vinum cum aqua cisterne iuxta Auicen. sententiā. xvj. iij. tractatu primo. capitulo de cura fluxus ventris absolute vbi de aqua pluuiali facit mentionem. Cuius littera est. Ex aqūa eorum est aqua pluuialis. Et sequitur quibusdam interiectis. ¶ Et estimo q̄ multitudo iuuamenti eius est propter velocitatem attractionis ad epar et velocitatem resolutionis eius, quare non relinquit in chilo humiditatem, veruntamen. ¶ Utrum vinum in fluxu ventris conferat, dicetur suo loco. ¶ Has v̄o intentiones quia vna euacuatio minorat aliam. dicente Amphorismo. lxxxiij. quarte particule, vrina noctu multa micta,

¶ Septimū p̱ qđ ꝯplex intētio, est appositio ventosarū sub ypocundrijs ⁊ i vētre ⁊ circa vmbilicū ⁊ i laterib⁹ ⁊ circa lūbos et circa renes. ¶ Itē inter ista diuersiua debet esse ordo. ¶ Nam a ligationibus extremorum inchoetur, eo ꝙ magis a toto diuertunt et securius applicantur ꝙ balneum. deinde ventose et postea balneum. Uomit⁹ ṽo nō est ita in vsu cōi. Patet ēt ex p̄habitis vt etiā tactū fuit canone. ij. quātū ad iteri⁹ debere p̄cedere tertium. Hunc ṽo tertium debere precedere scōm. secundū quantum ad exterius applicanda. ¶ Expedito tertio canone venio ad quartum siue quartam intentionem, que erat intentio sedandi laboriosam agitationem materierum per corpus a medicina, que completur, vt tangit Mesue loco dicto, per quietem et somnū dicente ypocrate quarto amphorismorꝝ. amphorismo. xiiij. Cum biberit quis elleborū ⁊c̄. Et xv. Cum volueris ⁊c̄. Intellige vt sumitur quieta corpora vnde non surgat patiens ad sellam, nam sequitur agitatio materierum et augmentatio fluxus debilitatis et sincopis inducente. ¶ Unde in hoc casu egeratur in pannis aut in bacile ano imposito. ¶ Item quicunq̧ alter motus localis fortis, vt pectoris etiam maxime impedit tamē vt frequenter surgere ad sellam, vt comprehendere potes primo amphorismorum. commento. xxiij. ¶ Item intelligas quietem animalem, quia accidentium sedationem, que valde agitatiua sunt. vt ira timor et magis timor, quia materierum īmissiuus et gaudium tamen et delectabilium obiectorum inspectus vel auditus cōfert. vigorat enim virtutem et distrahit, vt visio fanzulle et cantilenarum auditus. ¶ In isto tamen casu dixit Mesue. Cibi autem et potus in hac dispositione omnino restringendi sunt nisi sincopin et casum virtutis timeas: adducit enim ad agitationem et non minuit fluxum. ¶ Regimen ergo dictuȝ de cibo intelligitur dū intendim⁹ sustentare virtutem: nimio fluxui debilem.

fluxus

Confortati/5.a aer

¶ Expedita quarta intẽtione siue canone sequit̃ quinta intentio, q̃ est animũ dilatare cor et cõplent̃ hec due debito regimine sex rex nõ naturaliũ. Primo eligendo aerẽ nõ frigidũ, qm̃ premit eũ et ipsius soluit virtutem q̃rta p̃mi.ca.vij. ¶ Uitet etiã calidum aerẽ, qui laxat ei⁹ virtutẽ: sit ergo parũ declinans ad calidũ, vt colligere possumus q̃rta p̃mi.ca.j.ꝛ.vij. vbi esset voluntas iuxta intentionẽ tertiã trahendi materiã ad exteriora siue sudorẽ. Mediet etiã inter caliditates passiuas parũq; declinando ad siccũ. Et sit aer et bene redolẽtib⁹ rectificatus frigidis et stipticis dũ nõ instat tertia intentio aut calidis ipsa instante et non valde stipticis licȝ redolentibus, que ex prehabitis colligere potes de cibo et potu est, vt ex Mesue et partim ex intentione scda. ¶ Itẽ de innanitiõe et repletiõe. ¶ Itẽ de motu ꝛ quiete. ¶ Itẽ de sõno et vigilia. ¶ Itẽ de accidẽtib⁹ aĩe et cõmuniter in fluxu circa nociturũ agitãdo humores et debilitandovirtutẽ. ¶ Expedito quĩto canone siue intentione ad sextũ siue sextã intentionem constringẽdi materiam et stupefaciendi mẽbrorũ sensũ. circa quam intentionẽ, que narcoticis completur, vt frigidis, plura videnda sunt. ¶ Primo an in principio superfluitatũ fluxus ꝯueniat. ¶ Secundo narcoticorum correctiua applicanda sunt. ¶ Tertio videndum est an secure ista applicare possum⁹. ¶ Quarto an noctevel die exhibenda sint. ¶ Quinto an cibo existẽte in stomacho. ¶ Sexto an in corporibus plenis humoribus. ¶ Septimo an corporibus impuris et cacochimis. ¶ Octauo an dieb⁹ continuis vel interpollatis. ¶ Nono an membrorum spiritualium operationibus noceant. ¶ Decimo an sit eorum magna aut parua quantitas exhibenda. ¶ Undecimo an tempore morborum aut accidentium sint exhibenda narcotica. ¶ Duodecimo in qua substantia exhibenda sint an liquida an constante. ¶ Decimotertio an interius aut exterius applicanda et si interius an referat applicare per os aut per inferius. et si per infe-

Ingrossatio 6.a narcotica · a. cui. 15.

rius an per clistere vel per licinium. ¶ Decimo quarto videndum an stupefactiua pura applicanda sint an refracta vel composita. ¶ Decimoquinto describenda et nominanda sunt. ¶ Primo respondendum proposito quod non a principio competunt dicente Mesue loco iam dicto. componunt autem rem magni erroris a principio huius curationis cum narcoticis: est enim cum eis curatio mendosa, propterea quod ingrossant et congelant materias, et fit retentio flegmatis, et redditur fluxus, qui rumpitur post tempus non extensum dici disruptam et quemadmodum fieret prius immo sic egurgitans cum vestigijs congelationis et mortis. Uerum curatio est abscisio cause efficientis siue facientis et coadunatio et confortatio membrorum et virtutum eorum sicut iam diximus. Et ista ratio Mesue licet videatur appropriari flegmatico fluxui solum: tamen pro quolibet humore adduci potest, pro quanto retinetur materia, que in processu est maioris fluxus, vt est causa congelationis et mortificationis, non ergo replicando complexionem conuenit dare in principio narcoticum vbi materia sit multa et in fluxu, vbi vero in corpore iam inanito aut ante euacuato daretur medicina superfluens non in principio dare narcoticum non conuenientibus alijs aut in casu desperato vbi esset valde vehemens prostractio virtutis aut vehementissima instantia vigiliarum. ¶ Ad secundum primitus explicanda sunt nocumenta que ex narcoticis contingere possunt ex quibus debemus adhibere remedia. ¶ Nocumenta autem eorum sunt quia opponuntur rei vite scilicet calori naturali et innato siue spiritui. Nam sunt congelatiua mortificatiua et stupefactiua. Corriguntur ergo per opposita, vt per resolutiua calida, que prohibent ingrossationem infrigidationem et congelationem et per consequens auferunt: sicut miscere castoreum piper et crocum. vt tangit Mesue et de castoreo et croco tangit Auicenna. xvj. iij. tractatu primo, capitulo, vltimo, de cura fluxus ventris ab

flux 9

solute. Castoreū tamen et piper magis faciunt ad resoluendum supple et subtiliandum et prohibendum cō gelationem. Crocus autem maturat et sedat virtutem narcoticorum. ¶ Scdo docet Mes. miscere narcotica confortantia et temperantia spiritus, sicut miscemus cordialia stomatica, sicut proprie spica et deronici et zeduaria. et similia. ¶ Tertio docet Mesue subsistentia siue detinentia reumaticas materias agitabiles et fluentes de parte in partem, sicut miscemus olibanuz siue thus sandaracam et similia et cordialia stomatica calida incisiua. vt muscum cynamomum gariofili macis. ¶ Ad tertium apparet q non sunt sine timore applicanda causa apparet ex dictis Auicenne in narcoticis est timor et Mesue canone dicto, verum est si excusare potes, non appropinquare melius est. ¶ Ad quartum respondetur ex Mesue q melior horarum est in sero ante somnum, quoniam inducunt somnum. Sōnus vero sedat agitationes. quidam tamen dicunt, vt Mes. tangit in mane, quoniā non assunt vigilie scz nocturne propter quas oportet dare in nocte. ¶ Ad quintum respondeatur q non sunt danda cibo existente in stomacho ne corrumperent cibum et cum cibo vaporēt ad caput. aut etiam cum eodem transeant ad membra. Ideo dicebat Auicenna quarta primi proprie cum ipsa facta fuerit fames et hoc capitulo. xiij. ¶ Ad sextum patet per habita q non sunt danda corporibus, ne congelent materias, et eorum expulsiones impediant et ita ne materie multe existentes supprimant virtutem ita congeste. ¶ Ad septimum dicitur q non conueniunt corporibus impuris vehementi impuritate, dictum patet. sed conueniunt mundificato corpore fortis tamen caloris naturalis ⁊ in quo non appareant signa frigoris extremorum et debilitates in pulsu, dicente Auicenna. xvj. iij. tractatu primo. capitulo vltimo. Nō exhibeatur ei cuius infrigidatū corpus et debilitatur virtus et appareat illud in pulsu. ¶ Ad octauum dici-

Ad 3m Ad 4m Ad 5m Ad 6m a plenis Ad 7m Ad 8m

mus q̄ interpollatim quantomagis possumus exhiberi debent et non continue. Ideo, vt dixit Mesue interueniat inter tempus et tempus exhibitio rerum confortantium et cordialium stomaticarum et vt interpellando dies plures, si possumus aut diem scd̄m tenorem virtutis et imminentem necessitatem. ¶ Ad nonum respōdetur narcoticum esse nociuum membris requirentibus substantiam spirituosam multam subtilem et claram. Unde valde nocet oculis et sensibus interiorib⁹ et exterioribus et nocet etiam multum membris generationis multum spiritum requirentibus et stomacho. ¶ Ad decimum respondetur ipsa esse danda in quantitate pauciori, quantum possumus, limitata tamen quātitas cōmunis apparebit positis descriptionibus per auctores, que tamen varianda est scd̄m medici coniecturā respectu virtut; ꝛ īminētis necessitatis. ¶ Ad. xj. alio pari tuti⁹ ē exhibere añ aduētū accidētis aut morbi. nā tūc virt⁹ ē fortior et ꝓhibet̄ ei⁹ lesio ꝑ aduentū insult⁹. ¶ Itē instāte dolore vehemētissimo aut in colica dicente Mesue ex dictis Galieni super. xij. terrapentice in colica quidem vehementi, quoniā maior ē necessitas in cura mēdosa, que est stupefactio ꝛ proprie apud fortem cōmotionem doloris eius q̄ꝫ in cura vera ne virtus cadat et rosoluatur. Et ita intellige alium fortissimum dolorem. ¶ Ad duodecimum respondetur q̄ potius in substantia liquida debent applicari. licꝫ enim citius operatur in substantia permanenti fortiore perseuerantia perducunt operationem suam. ¶ Ad decimūtertiū r̄ndet̄ q̄ tutius est ꝓ corpore toto applicare exteri⁹ q̄ꝫ interius, lꝫ alicui mēbro vt oc'lo exteri⁹ applicata īmediate foret min⁹ malū q̄ꝫ applicare int⁹ cōi mō. ¶ Itē periculosius est applicare ꝑ superius q̄ꝫ ꝑ inferi⁹ lꝫ etiā sit ꝑiculosū applicare ꝑ inferi⁹ vt apparebit. Itē meli⁹ est applicare ꝑ ēplastra q̄ꝫ ꝑ interius, vt est tactū. ¶ Item minus malum est applicarare in licinio q̄ꝫ in suppositorio, ꝛ in suppositorio q̄ꝫ in clisteri, lꝫ in licinio

flux(?) et narcotica

Ad 14m
Ad 15m

nocere posset dicente Auicenna.xvj.iij.capitulo allegato. Et iam nos testificati sumus hoc nos vidisse qui supposuit sibi collirium ex opio et mortuus est. ¶ Ad decimũ quartũ respondet ex prehabitis ꝙ tutius est exhibere ipsa composita et refracta vt apparet ex dictis. ¶ Ad vltimum respondet cõmunia fore, que describit Mesue loco iam dicto ex Auicenna allegato capitulo. ex eis que sunt notabilia, explicabo. et primo Mesue cui⁹ littera habet ita, et est in pncipio assumendorũ trociscoꝝ pro primo medicamen, quod describit yerosolita fortis stipticitatis conferens ad fluxus medicinales ⁊ alios fluxus ventris bonũ et expertum. ℞. olei cõmunis.ʒ.j. coaguli leporis.ʒ.ij.opij.ʒ.ß. gallarum.ʒ.iij. fiāt ex eis contritis trocisci cum sirupo papaueris quorum quilibet sit.ʒ.ß. Et sit eius dosis a.℈.ß. vsq₃ ad.ʒ.ß. ¶ Secũda descriptio trociscorum est ista. Confectio trociscorum, quos composuimus nos ad superabundantem fluxum catarri et colericam passionem et alios fluxus vẽtris confortantis animã constringentem vomitum cũ significationib⁹ frigiditatis et faciũt somnũ. ℞. thur. ciperi minuti ameos galle musca. croci gũmi ara. balaustie camegith et fruct⁹ tamarasci corticis granatorũ mirre spice ana.ʒ.ij. iusquiami opij ana.ʒ.j.ß. fac trociscos cum miua citoniorũ quorum quilibet sit aur.j. ⁊ sit dosis eorum trociscus.j. ſm Mesue credo dosim esse a.℈.j. vsq₃ ad.ʒ.j. ¶ Sequitur alia descriptio trociscorum ſm Mesue cuius littera habet ita. ¶ Confectio alia trociscoꝝ ex inuentione nr̃a ad oẽm fluxũ ventris et vomitũ cũ significationib⁹ caliditatis. ℞. spodij.se. rob.acacie ypoqstidos sanguis draco.gall. croci añ.ʒ.ij.boli ar.ʒ.j.ß.opij iusqami añ.ʒ.j. fac trociscos.ʒ.ß. ⁊ sit dosis ſm Mesue trocisci.j.cũ aq̃ rob.℥.ij.aut cũ miua vel similibus: dosis tamẽ sit a.℈.j. vsq₃ ad.ʒ.ij. Per hos trociscos intelligere potes trociscos de carabe. descriptione Mesue quorũ dosis est.ʒ.j.cum aliq̃ dictoꝝ rob. ¶ Ad istã intentionẽ ordinat Mesue huiusmodi

pill℞.sub his verbis. Cōfectio pillulaꝝ filij setal bona ad fluxum ventris et reumatismos viscerum. ℞.bdellij sandarace opij thuris minuti mirre croci aā.ʒ.j. fiant pillule sicut cicer cum miua vel sirupo mirtino et dentur tres vel.v.potes tamen dosare a.℈.ß.vsq ad.j. Et Auicenna tamen.xvi.iij.aliqua stupefacientia, licȝ nō ita domestica comprehendere possumus loco allegato capitulo vltimo.tractatu.j.Et primo tangit quoddam emplastrum siue linimentum.℞. opij. iusquiami ana. parte. j. quia exempli gratia. ʒ.ß. copularum glandium balaustiarum acacie thuris mirre ana.partes.v.misce cum succo iusquiami albi:aut cum succo corticis papaueris:aut decoctione eorum et liniatur venter ex eo. vel potes facere linimēta ex trociscꝫ.descriptione Mesue dissoluādo in succo aut decoctione papaueris aut de mandragora.Descriptio trociscorū ſm Mesue ibidem.est ex narcoticis fortis stipticitatis qđ dictū referri pōt ad linimentū positū.et est.℞.coaguli leporis danich.ij.et est pōdus.v.granoꝝ ordei vel.ij.chirath opij tantūdē gall℞.ʒ.ß.thuris.ʒ.viij.ex hijs puluerizatis fiant trocisci cū sirupo papaueris. Et sit dosis scđm Auicennā.ʒ.j.aut melius a.℈.ß. vsq ad.ʒ.j. ¶ Secundum ita describit ℞.gallaꝝ imaturarum partē.j.qꝛ exempli gratia.ʒ.ij.thuris opij ana.partē.ß.credo melius ꝙ sit ʒ.j.fiant trocisci modo dicto. aut fiat puluis solus ꝙ sit dosis ſm Auicen.ʒ.j.et est melius a.℈.j.vsq ad.ʒ.j. ¶ Tertiuȝ tale tangit ℞. se. iusquiami albi opij papaueris:spodij balaustꝫ.thuris aā ptes equales.qꝛ aā.ʒ.j fac trociscos si vis vel da puluerē cum sirupo papaueris et dosa, vt dictum est. Et valet hoc in fluxu cum signis vehementis caloris. ¶ Quartū conueniens fluxui cū signis frigoris.℞.opij sandarace:thuris minuti mirre croci ana.ʒ.j.fiant pillule sicut cicer cum sirupo: aut succo.Et dentur pillule.ij.vel sufficit vna. ¶ Quintum ponit Auicenna ꝙ dicit magis conueniens fluxui cum signis frigoris ℞.Castorei opij sandarace liqde semi-

fluxus

nis iusquiami albi.mirre azari thuris ameos ana.ʒ.j. conficiant cū melle spumato. Et sit dosis fm Auicenna sicut nabach q fm Symonem est fructus de seni.do semus ergo a.ʒ.ß. vsq ad.ʒ.j. ¶ Sextum tangit cuius descriptio ℞.merdasengi quartā.ʒ.j.coaguli leporis.ʒ viij.ossa de corde corui adusti gallarū ana.ʒ.j. opij danich.j.pulueriza et fit dosis a.℈.ß.vsq ad.ʒ.ß.cum miua citoniorū.¶ Septimo ponit quosdam trociscos quorū descriptio.℞.acacie gallarū opij gūmi ara.ana. partē j.fiant trocisci mō dicto.dosa a.℈.ß.vsq ad.ʒ. ß.Et cōpetunt fluxui cum signis caloris. ¶ Octauum tangit aliud bibendū magis cū signis frigoris.cuius descriptio ℞.ameos se.apij corticis granatorū acetosorum gallie sauine se.iuniperi cuius folia aliqualiter assimilāt folijs sauine ana ptes equales q℈.iiij.opij.℈.ij. terāt sicut alcohol. Et sit dosis eius cū vino citoniorū vel alio simili stiptico a.ʒ.j.vsq ad aur. ¶ Vel melius a.℈.ß.vsq ad.ʒ.ß.Et dixit esse dandum tm in mane aut tm de sero quia sufficit q semel in die det. Ponit dosim puerorū ab vno danich vsq ad.ij.melius tamē est a grana.ij.vsq ad.iiij.Et Auic.dicit hoc narcoticū datū ad bibendum cōstringit in duobus diebus. ¶ Itē ad hanc intētionem cōuenit filoniū descriptione Mes.in antidotario scda descriptione et cōuenit fm pmā intētionē fluxui magis cū signis frigoris.Et dosat fm pmā descriptionē vt det quātū ē cicer vel faba pua cū vino citoniorū.Dosa fm descptionē a.ʒ.j.vsq ad aur.j. ¶ Itē cōuenit athanasia magna etiā cū signis frigoris, et dosat ab aur.ß.vsq ad j.cū vino dulci suaui et cū rob de succo endiuie et apij.

filoniū psia

3,67

¶ Capitulum de fluxu proueniente ex inanitione.

Expedito regie fluxus vētris ppt medicinas trāseo ad spāles fluxus. Et pmo cū fluxus capiāt denoiationē a mēbris p quorū defectū imediate causāt.vt qdā eorū dicat stomachus,quidā cerebralis

quidaz epatic⁹ ꝛc. Et capiunt fluxus diuersitatē ex ciba rijs et aere cōtinēte. ¶ Primo tāgam remedia fluxus disticta rōne mēbroꝝ ꝛ pmo stomachi et spāliter lenītis et lubricitātis stōachū de q̄b⁹ spāle cplīn facit Aui. xiij. iij. tractatu. v. ꝛ supponit Raß. et suppositis causis et signis supposito etiā ꝙ oīs īmoderata discrasia cuiuscūq₃ possit deijcere actū virtutis. ex. ij. āphorismoꝝ. ij. cōmento. Quibuscūq₃ iuuenibus existentibus cōueniunt linitiuū ꝛlubricatiuū stomachi siue lienteriā aut fluxū cibalē siue cuiuslibet denominatōis specifice male cōplexionis cū materia vel sine materia cōsequi posse dicente Auic. xiij. iij. tractatu. ij. caplo de debilitate stomachi. Et vnaquaq₃ ipsaꝝ virtutuz debilitat ꝑpter oīm maliciam cōplexionis et retentiua a caliditate intensa siue materia cōseruetur per declinantia ad frigꝫ vt sumitur capitulo nunc allegato. ¶ Raro tñ, vt tangit Auicenna. xiij. iij. tractatu quito. et capitulo de lenitate stomachi ꝛ eēt cā sistentis nature ꝑpter caliditatem īmaterialem non laxare stomachum nisi sub gradu intenso huius humiditatis cuius est magis laxare. Si ergo sit mala cōplexio calida sine materia, si sit ꝑpter colligantiā epatꝫ aut mēbro aut vicino alio stomacho, tūc si caliditas est fiens, gn̄alis est vna intētio scꝫ rectificatio mēbri calorē cōicantis stomacho, que pertinet ꝓprio regimini illius mēbri. ¶ Secūda intētio est alteratio stomachi cū infrigidātib⁹ intensiorib⁹ aut remissioribus ſm ꝙ exigit dispositio habēdo tamē semꝑ mēti vehemēter frigida actu corꝑi saltē insolito non esset tribuenda vt. xiij. iij. tractatu primo de canonibus vniuersalibus egritudinū stomachi dū dicit. Et oportet vt nō cōferas in curationib⁹ stomachi aut caliditati eius aliq̄d vehemētis frigiditatis sicut est aq̄ vehemētis frigoris ꝛ ꝑpe ī eo q̄ nō ꝯsuet⁹ ē eā bibere. Et sint etiā frigida bōi odorꝫ aliq̄lr stiptica aut aq̄ roß. ꝛ succi reꝝ frigidaꝝ de q̄b⁹ dictū ē. Itē epithiata et inunctiones itelligāt ex dictis suꝑ cā. de vomitu calido post euomitionē

¶ Item collige per te regimen sex rerum nō naturaliū qd regimen ex p̄habitis colliges. ¶ Regimē vero male cōple xionis cuz materia colerica multiplicem habet intētio nem. Nā si materia colerica cōmittat stomacho aliūde, prima intētio est ducere materiā siue diuertere, vt ex p̄ habitis pōt: et rectificare membrū mandans. ¶ Scda i tentio est euacuare materiā infusā vomitu, vt tactū est solutione ventris, q̄ etiam tangebat in regie vomitus calidi. ¶ Tertia intentio est post euacuationem rectifi catio et cōfortatio stomachi. ¶ Primā intentionē, vt est tactum, complet ligatio extremitatum fricatio et eua cuatio ab epate vel ab alia parte cōpletur. ¶ Secunda intentio cōpletur per preparātia materiam et euacuan tia ipsam, vt est tactum de vomitu colerico. ¶ Tertia vero cōpletur per regimē sex rerū nō naturaliū, et per ad ministrationē rerum medicinalium. Et ita tertiam in tentionem perficit regimen male cōplexionis in ma terialis calide fiendis seu factis. Pro primo patet sat regimē esse debere aerē frigidū semper, ne frigida fri giditate aeris conferendo stomacho calido nocent ma gis cerebro vel alijs membris. Et si aer non habetur fri gidus constitutione anni siue tempore, paretur artifi cialiter, vt habitū est pluries de regimine febrium acu tarū. ¶ Quantū ad scdm eligant cibi infrigidantes, vt coriandrū cui9 est infrigidare et retinere cibū in stoma cho. Itē psica non vehemēter aquosa et nominat psica citonia nō multū apta ad ebulliendū. Item pira. Item citonia. Item cornua. et similes fructus infrigidantes et aliqualr humectātes substantiā stomachi. Itē ex ole ribus conueniūt endiuia lactuca et acetosella, que sola cōuenit. lactuca vero et endiuia magis cōueniunt cū ace to. ¶ Item cōuenit cucurbita cocta in decoctione agre ste vel aqua imponantur agreste integre ad bulliendū. ¶ Item ex granis conueniunt lentes et panicū. milium parando lentes cum aceto. Item conuenit panis mini me salitus et panis minime habens furfuris. ¶ Item

virtute existente forti ad digerendū cōuenit ad epar inflammatū, vnde cōuenirēt oua cocta in aceto. nec intelligas cocta in aceto cū corticib; vt est mos cōis, sed remoto cortice clixent in aceto vel agresta vel succo granator aut similiū. vel pmo frangant cortices deinde infundant cruda ad acetū vel agrestā et permittant ibi stare per horā et post iterato fundat agresta vel acetū desup aut vinū granator etc. ¶ Itē couenīūt pisces recentes cōditi in agresta vel aceto vel simili. ¶ Itē ex carnibus cōueniunt digestiua existente forti vitulorū lactantium aut edorū aut capriolorū aut leporū aut ex bipedibus pullor aut perdicū aut aliar montanar in rub degentibus aut alaudar. Itē iterū siue fincedule et possunt condiri hee carnes cum aceto et agresta. vnde in isto casu conuenirent gelatine facte cū aceto aut agresta aut succo granatorum. Item auicule condite cū mirto et aceto, vt turdi vel merulle vel minutiores aues. ¶ Itē cōuenirēt ventres pullorū aut minutarū auiū, infusi aceto post debitā elixationē. Itē quāuis nō sit domesticū, lac acetosū a quo extractū est butirū. ¶ Ex potibus vo cōueniret vinū rubeū aliqualr stipticū et valde pauciferū siue aquosū. Itē cōueniunt potus frigidi ex succis acetosis, de qbus dictū est siue rob eorū. ¶ Item miua citoniorū sine speciebus. ¶ Ex medicinalibus vo pmo via potus (vt tactū est aliqualr) cōueniūt sirupi illorum acetosorū aut istorū rob. Itē sirupus rob. Itē sirup9 de papauere aut rob eius. ¶ Exterius vo applicāda vide ex dictis de regie colerici vomit9 in applicādo tamē frigida tene mēti canonē Auic. xiij. iij. tractatu pmo de cura male complexionis calide cū dicit. Cū emplastras stomachū, caue tunc ne velamen infrigidetur aut epar tali infrigidatione: qua eorum operationes naturales noceantur. Multotiens enim accidit nocumentū in anhelitu et frigus in epate. q si perceperis aliquod horum, tunc succurre ei cū oleo calefacto et fuso super locum supple, vt oleo de absinthio aut de mastice aut de

ouai aceto
pisces
caro
Lac
vinū
syrupi
Localia

fl. lxxix

'A frig:

spica ꝛ emplastra ipsuz sup locū infrigidatū ex eo oleo ꝛ pone loco emplastri scz infrigidatiui ea, que bibuntur scz frigida minus ledētia frigore, vt supra dictū est, abi liora emplastra. ¶ Si vero mala cōplexio frigida stomachi fuerit causa lubricitatis, multiplicem etiāz habeas intentionē fm distinctionē male cōplexionis. Nā si est sine materia, pendens tamen et fiens a causa primitiua, duplicem habet intentionem. ¶ Primā remotionē cause. ¶ Secundā alterationem stomachi cum calidis aromaticis. ꝛ sit aliqualiter ad stipticum declinantibus, que patebunt sequenti regimine. ¶ Si vero pendeat ab aliquo vicinante mēbro cōmunicante stomacho simplicem infrigidationē modo loquendi Galieni. j. de differentijs febriū. tunc similiter duplex habetur intentio. Una ad rectificandū membrū cōmittens alterationē. Alia (vt est tactum) ad alterandum et confortandum stomachum. ¶ Si vero sit mala complexio frigida stomachi, tunc cura est difficilis. si tamen membra circunstantia fuerint frigida a quorum frigiditate licz non pendeat virtus stomachi: tamen ab eodem noceatur: vt sine remotione frigiditatis circunstantium stomachi frigiditas remoueri possit, rectificentur circunstantia, deinde confortetur stomachus, ꝛ regatur per debitam administrationem rerum non naturalium, vt eligatur aer temperate calidior ex natura vel artificio: vt calefaciendo camerā cū igne aut stupha aut etiā faciendo euaporatiōes siue fumos notos ex rebus notis, vt ex ligno aloes aut thure aut mastice aut sandaraca vel iunipero vel simili ex cibis calidis saltem condimēto aromaticoruz, vt cinami vel zinziberis aut gariofi. vel macis vel magis vel minus calidior fm ꝙ dispositio exigit ¶ Item potus sit vinū aromaticum. Item exercitiū cōuenit. Item calefactio extremorum, ꝛ dicta ab Auicenna. xiij. iij. tractatu primo in cura male complexionis frigide. Et scias ꝙ calefactio extremorum perducit ad calefactionem stomachi ex primo. Itez temperata vi

calefa: stoma:

gilia ⁊ euitatio somni diurni ⁊ immediate post cibum. Item vitatio repletionis ⁊ expulsio superfluitatũ. Itẽ apertio solitarum euacuationum, vt emorroydarum et menstruorum ⁊ fluxus sanguinis narium. ❡ Ex accidẽtibus anime vitentur timores: tristicia. gaudiuꝫ conuenit ⁊ moderata ira: vitetur superfluus coitus: tamen in potentibus coire moderate. ❡ Item ex medicinalibus conuenit zinziber conditum aut gariofil'. aut cinamomum. Item muscus ameos alleum potissimum rusticanis. est enim tiriaca rusticorum. xij. Terrapentice. et capitulo. vij. cuius principium redeamus ergo isto paragrapho Quidam vo in experientia habent. Item anisum feniculus ciminum ⁊ galanga. ❡ Item ex confectionibus electuarium de gemmis descriptione Mesue. Item confectio de ligno aloes. Item de costo dulci et amaro. Item conuenit tiriaca magna. vt. ʒ. j. cum ℥. j. vini aromatici acuti, vt maluatici vel similis. ❡ Itẽ aqua ardens siue vite, quam potes etiam facere calidiorem ꝯm vini acutioris sublimationem ⁊ ꝯm commixtionem piperis vel alliorum quorumlibet calidorum cum vino sublimando. ❡ Item extrinsecum vt portatione plumaceoli ex penna molli et subtili animalis pluribus veteri vt domine auce aut pertacta portatione cimature scarleti in vino maluatico infuse ⁊ postea exiccate isto modo. ℞. cinami gariofilorum ana. ʒ. iij. masticis corticis thuris ana. ʒ. j. ß. bulliant in duobus ciatis vini maluatici ad consumptionem quarte partis. deinde infundatur dicta cimatura in dicta decoctione et exiccetur et super stomacho teneatur. Aut fiat epithima cum spongia vel filtro vel ista cimatura et apponatur stomacho. Similiter potes facere inunctiones ex oleo masticino aut de spica aut absinthio aut de cinamomo de quibus omnibus dictum est. ❡ Similiter cerota potes facere ex p̄dictis reb⁹ ⁊ oleis que ꝑ habita videre potes. ❡ Silr̃ appõ vẽtosaꝝ suꝑ stõacho ꝓfert.

fluxus

¶ Item lotio ⁊ cōfricatio extremitatū. Itē lotio cruriū ⁊ peduȝ cū aqua camomille/aut decoctione andachoce aut corticū allei. ¶ Itē conuenit tenere puerū vel puellā .xv. annoꝝ super stomachū semꝑ annihilata vitioruȝ annexione. Itē cōuenit tenere canē suꝑ stomachū aut tenere volā manꝰ. ¶ Si fuerit ꝟo mala cōplexio frigida pēdēs a materia: vel ergo materia est in fluxu. ⁊ tūc regaꝷ fluxus regendo mēbra mandātia: aut si fuerit totū corpus mandās/plene euacuetur: deinde ponanꝷ stiptica in partibꝰ intermedijs vbi fuerit fluxꝰ materierū a principalibus mēbris potissimū facientibꝰ ad conseruandū indiuiduū ⁊ speciē: tunc enī nō sunt materie repellende versus ꝑncipalia/sed euacuande sunt a stomacho: aut euacuande sunt ꝑ emunctoria ꝑncipaliū: siue ꝑ ductus aut vias expulsionū ꝑncipalibus deputataruȝ. ¶ Materiā ꝟo frigidā effusā stōacho si natās fuerit/vt est tactū/euacua vomitu. Et per hoc vide ī regimine vomitus. Docet tamen Auicēna .xiij. iij. vomitum leuē tactū ex oximelle ⁊ aqua rafani aut aqua mellis aut aqua ordei ⁊ oximelle calido: quia tepido aut calido potētia: quia sit oximel squille aut oximel aromaticū cū subtiliātibꝰ ⁊ exiccātibus ꝓhabitis: vt spica ⁊c. ¶ Si ꝟo humores magis in fundo stomachi natarēt siue grauitarent/tunc per fluxū ventris educere potes. ⁊ leue solutiuū poterit esse yera dando a. ʒ. iij. vsq̧ ad. v. aut dando. ʒ. ſ. pillularū de yera cōfortās cū agarico. Et si humor effusus fuerit aquosus vomitꝰ silr̄ cōfert exiccātia interiora vel exteriora ⁊ inūctiones ⁊ cerota colligēdo ex ꝓhabitis ⁊ vomitū ⁊ pillulas dictas. ¶ Si ꝟo fuerit matia viscosa ꝯueniūt īcidētia/vt oximel simplex ⁊ oximel sq̄lle ſm modū tactū. ¶ Si ꝟo materia frigida esset ī stomacho ꝯgesta/eodē modo prepareꝷ ⁊ euacuetur/vt tactū est. ¶ Deinde transeaꝷ ad exhibitionē tiriace aut metridati aut aromaticoꝝ simpliciū calidoꝝ/de quibꝰ dictū est. ¶ Itē cōueniūt cōposita ⁊ electuaria tacta in cura male complexionis frigide sine materia. ¶ Itē inunctiōes ⁊ alia

exteriora enumerata. ¶ Si vero in stomacho fuerit ma-
la cōplexio humida causans lenitatē stomachi et stoma
chū fluxū, tunc qr cōiter ista pendent a materia: vel hec
materia est effusa: vel in fluxu a mēbris aut a toto cor-
pore. Et seruetur canon, q dictus est de euacuando totū
corpus aut determinata mēbra. Et canon diuersionum
ad loca viliora et phibitionis transitus materierū ad sto-
machū. ¶ Itē postea (vt est tactū) si materia supnatat et
magis os stomachi petat, vomitu educatur, vt est tactū
aut solutione ventris pdicta. Aut si fuerit inepta educi pp
viscositatē et grossiciē aut subtilitatē, preparetur modis
dictis. Deinde pellatur et regatur rebus scz nō naturalibus
sex ad siccitatē declinantibus, vt aere sicciori ampliori
motu fricationibus etc. Et cibus naturaliter siccus vel ar-
tificio, vt assatura carniū aut frixura carniū et oēs pi
ces, et vtatur carnibus sicciorib9, vt perdicū fasianorū et
pipionū ruraliū turture auiū munitarū, vt ficedule meru
le turdi leporis capoli capreti vituli. pdimētis eorū ad sic
citatē declinātibus vtatur: etiā si voluerit comedere ius
similiter auiū siccarū: vt pullorū colūbe et nō corpora pullo
rum quorūcunqz saltē in vsu frequēti. Corpora enī pul
lorū et colūbarū sunt tarde digestionis et lōge more in
stomacho. xiij. iij. tractatu pmo. de cura male cōplexio-
nis stomachi cū materia. Similiter cōuenit ius puarū auium
maxime conditū cū aromatibus siccis et aqua ferrata.
Unde Auic. xiij. iij. tract. et ca. de pdictis. Et aq ferra-
rij molaris et in qua extinguitur ferrū multotiēs, est iuua
tiua humoris stomatici, vel extingatur ferrū qter vel quī
quies et vel calibs, et maxime aq distillationis arene.
¶ Digerētia vero si humor sit grossus hūidus aut viscosus
inter cetera sunt incidētia et subtiliantia. et maxime cō
mendatur oximel squilliticū. dicēte Auic. xiij. iij. i tracta.
pmo. de cura male cōplexionis humide et frigide. ¶ Ex
medicinis bonis ad oēs egritudines materiales gros-
sas et humidas est sirupus squilliticus. ¶ Ex euacuati-
onibus vero sunt pdicta. ¶ Medicine vero rectificantes

fluxus

humores grossos sũt pillule elephãgineę aloetice maxime pill'e stomatice ⁊ aloe ĩ sirupo acetoso cũ seminibus anisi cimini ⁊ similibus. Stomaticaꝝ vero elephanginaꝝ descriptionẽ vide ex habitꝭ in Mesue. Itẽ ad hoc confert yera posita. xiij. iij. tractatu. j. ca. allegato. yera ad illũ q̄ grossius est. ℞. seis apij sex ptes ꝑt. ꝫ extremitatũ absinthij anisi feniculi aã. ʒ. iij. piperis al. azari aã. ʒ. j. ß. costi spice keysim siue leuistici. ana. ʒ. ij. masticis croci ana. ʒ. j. aloes. ʒ. viij. puluerizenẗ ⁊ fiãt trocisci cũ sirupo de absinthio. loco huius vtere yera Ga. de qua dictũ est sup̄. aut pill'e de yera. ꝯueniũt ẽt aliqñ yere recipiẽtes agaricũ aut fortiores, q̄s vide in antidotario. ¶ Itẽ zinziber cõditũ. ¶ Itẽ lꝫ non sit vsuale ĩ ꝓposito: acorus cõditus. Itẽ anisũ cũ zuccharo cõditũ. Itẽ feniculus. Itẽ cynamomũ. Itẽ gallãga: ⁊ q̄ p habita cõcipiãẗ. ¶ Si vero fluxus stomatichal' esset materia cõgesta ĩ stõacho, euacua illã vomitu vel sol'one vẽtris vel digere ipaꝫ modis p̄habitis. Sil'r si mat'ia. fuerit flegma acetosũ, digeraẗ ⁊ euacueẗ, vt est tactũ. Cõmendat tamẽ Auic. in isto casu: dyacalamẽtũ, qð vide etiã ĩ Mesue. ¶ Itẽ cõuenit diacinamomũ. Itẽ si flegma foret frigidum, cõuenit dyatriõ pipereõ, qð etiã locis suis est videndũ. Itẽ cõueniũt digestiua ⁊ euacuatiua, vt est tactũ. habe tamẽ mẽti pillulas stomatichas discriptione Mes. et si mat'ia colerica fuerit effusa stõacho, rege etiã vt dictũ est in regĩe vomitus, p interiora ⁊ exteriora, vt dictũ est ibidẽ. ¶ Et si humor esset cõmixt', vtere etiã regĩe cõposito iuxta canonẽ in diuersis locis sumptũ. Et si fuerit iste fluxus stomatichal' ex debilitate retẽtiue ⁊ raritate texture, cureẗ cũ reb' stipticis iuuãtib' siue aggregantibus substãtiã stomachi, vñ cõueniũt sirupi stiptici miue ⁊ sil'ia q̄ tacta sunt ĩ regĩe vomit' colerici. Aut frigida, vt exigit dispositio. ⁊ ita etiã dicaẗ de exterius applicandis. ¶ Si vero causeẗ stomatical' fluxus ꝑpẗ vlcera stomachi, tũc mũdificenẗ ⁊ cureẗ vlcera. Deinde transeatur ad confortandũ stomachũ. ¶ Si vero causa

fluxus stomachi fuerit ppt reliquas medicine tūc fiat vt dictū est in regie fluxus supfluentis ppt farmachū. Si vo fuerit stomatical' fluxus ppt catarrū descēdētē a cerebro, tūc attendat capiti ex regie catarri posito. v. iij. ¶ Si vo fluxus sit causat' ppt cibos, tūc nō restringat donec sint euacuati nisi valde debilitaret virtus. Et si cōtigerit ppter cibū multū causatū esse fluxū, tūc expectetur eius eductio siue separatio a stomacho et membris, qd cōprehēdere poterim' p famē, ⁊ tūc administret vnctiones ⁊ stiptice cōfortatiue stomachi, vt oleū masticis et cibi facilis digestionis aliqualiter ad stipticū declinantes in quātitate pauca ⁊ permittat panis aliqualiter tostus vel assus infusus vino aromatico aliqualiter potenti de quo dictū est. Et sit etiā pot' paruus. Si vo cib' fuerit de se soluēs, sic reubarba ⁊ rege istū fluxū regimie flux' facti p medicinā. ¶ Silr si assumpsisset mercurialē aut oroleū aut robellia non correcta cu bellia nō correcta, idem fac. ¶ Si vo contigerit propter cibos aquosos ledentes stomachum et intestina ⁊ propter comestionē cucurbite vel similis, vt lactuce cerosorum vuarum et mororum maturorum et grisolimorum et similium frigidorum ⁊ humidorum, tunc quere eductionem horum lauando ⁊ mundificando stomachum cū medicinis dictis in regimine fluxus propter medicinas. ¶ Conuenit etiam brodium pulli cum cinamomo et gariofi. et similibus. Et cibi breuis digestionis, vt pulli parui de quibus dictū est conditi cū succis stipticis ⁊ cum cinamomo ⁊c. ¶ Et pmo premittatur panis tostus vel assus infusus aromatico et pontico vino. ¶ Itē stomacho fiant inunctiones et alia q dicta sunt in regimine stomachi frigidi et humidi. ¶ Si vo contingeret fluxus propter cibos viscosos, sicut est portulaca aut aliud, tunc petatur istorum eductio cū vomitu aut clesteri abstergēte ⁊ queniētis pot' ⁊c. Itē pull' cdit' cū cinamomo ppe aut cū aliquo alio aromatico, qd habeat virtutē incisiuā aromaticā ⁊ stipticā, vt est cinamomū aut gar.

¶ Si vero contingeret propter cibum tarde digestionis qui ventosatur: tunc deponatur etiam cibus et exhibeantur carminatiua vẽtositatis: sicut anisum feniculũ carui ameos galanga et siliqua. Itẽ conueniũt aromatica pdicta. Item inunctiones exteriorum calide quas ex phabitis vide. ¶ Itẽ lotiones pedũ in aqua camomille cũ fricatiõe. ¶ Si vero causa fluxus fuerit inordinata assumptio cibi vt cibus tarde digestionis tũc petatur eductio vtriusque cibi vomitu et fiat clistere educatiuũ secũ. Deinde exhibeatur lauatiuũ stomachi aliqualiter abstergẽs vt aqua ordei cum zuccaro ru. quod cõtingit secundum plurimũ ebullire cibũ subtiliorẽ et in colerã cõuerti. Aut cõuenit brodiũ pulli cum zucchari vt tactũ est. Deinde expulsionem cibi vt vigoretur stomachus cũ frigidis et stipticis: et dentur cibi facilis digestionis et aromatici vt dictũ est. ¶ Si vero trãsmutetur cibus ad acetosum petatur similiter eius eductio modis dictis: et sumat brodiũ pulli cũ aromaticis. Et fiant exteriora remedia declinãtia ad calidũ et stipticum que non replico vt potẽtia cappari etc. ¶ Si vero propter paucitatem et subtilitatẽ pauci cibi vt non bene retineatur et irritetur virtus ad expellendũ tunc exhibeatur cibus grossus vt gelatina sincida et sumachia mirtina risum pani cum miliũ vinũ nigrum et pmittantur stiptica. ¶ Ex fructibus autem conditis vt citoniũ conditũ aut similia: et etiam fiant confortantia stomachũ que ex pdictis de vomitu colligi possunt. et vitẽtur subtiliantia et calefacientia imo declinet regimen ad aliqualem frigiditatem et ingrossationem etc.

267

¶ Capitulum de fluxu cerebrali.

Dicto de regimine fluxus propter cibos vidẽdũ est de regĩe fluxus cerebralis quia cãti de fluxu potissimũ hũiditatũ a cerebro ad stomachũ et ad itestina dato quod stomacho aut itestinis nõ cõtingat lubricitari. Erit ergo istius regimẽ catarri et pin de expediẽdo regimẽ ad quitã. iij. recur

rendũ[?] vt ꝓposito spectat, aliq̃ breuia tãgẽda sunt. Istud q̃ regimẽ respicit debitũ regimẽ mãdãtis. ¶ Scḋo regimẽ viarũ stomachi per quas materia mittit. ¶ Tertio regimẽ stomachi ad quẽ fit missio. ¶ Primũ aũt regimẽ diuidi põt ĩ debitã administrationẽ nõ naturaliũ rerũ et in debitũ regimẽ ꝑ medicinas et medicinalia. Primũ q̃ꝛ cõiter a capite fluens est flegma viscosũ, ideo eligamus aerẽ declinantẽ parũ ad calidũ ⁊ siccũ: aut saltẽ ĩ actiuis temperatũ, magis enĩ calidũ aliq̃n dissoluẽdo materiã ampliori ponit ĩ fluxu: frigidũ aũt exp̃mẽdo caput vt spongiã vel ex aqueo reumate, iuxta G. sniam. iij. amphorismorũ. cõmẽto. xiij. Si vero austerini yemis re-ctificatio vero aeris cõueniẽs ꝓposito colligat ex dictis. locũ etiã vitet subterraneũ ⁊ sub testudĩe lapidea. ¶ Ad scḋm enĩ cibũ venio, quẽ eligat leuis digestionis nõ stipticũ sꝫ abstergentẽ potiꝰ vt ptisanã ordei aut panẽ coctũ in brodio pulli. ¶ Ex carnibꝰ ꝯuenirẽt edine aut minutarũ auiũ. Itẽ oua sorbilia vitet oĩa cruda fructꝰ caseũ lac ⁊ silĩa. ¶ Ex potibꝰ cõuenit aq̃ zucchari cũ modico vino aliqualr̃ ru. ¶ Ad tertiũ q̃escat, motus enĩ auget fluxũ ⁊ ꝓhibet maturationẽ catarrorũ. ¶ Cõueniũt tamẽ extremorũ ꝑpe supiorũ fricationes ante cibos. ¶ Ultimo ad q̃rtũ sit pauci somni, vt horarũ. vj. nec dormiat post cibũ nisi saltẽ. ij. horis elapsis dõec dormiat de die dicẽte Auic. iij. j. ca. ix. de sõ. ⁊ vig. In die q̃ꝫ dormire ẽ malũ: gñat enĩ egtudĩes hũectãtes ⁊ reumatisãtes, nec dormiat resupinꝰ dicẽte Auic. iij. j. c. eodẽ. Resupinꝰ ãt dormire ẽ malũ. Ad malas enĩ p̃pat egritudĩes, sic apoplexiã ⁊ frenesiꝫ ⁊ ĩ cibũ, q̃m supfluitates ad posteriora fac̃ decliare: vt. xvj. iij. tractatu. ij. de cura fluxꝰ cerebral̃ oportet vt hĩs nõ dormiat sup collũ. ¶ Itẽ dormiat ĩ altero laterũ ⁊ eleuato capite: ⁊ ordinẽ laterꝫ vide. iij. j. allegato ca. Post sõnũ q̃rat imediate expellere supfluitates, q̃ꝛ expuere ⁊ emũdare nares ne repleat multũ, imo surgat a mẽsa cũ reliq̃s famis ⁊ sitis ex canone. iij. j. de regimine eiꝰ q̃ cõedit ⁊ bibit. ⁊. v. iij. de cura catarri ⁊

aër

cibꝰ

Motꝰ

so.

Repto

fluxus

sitiat et famē patiat᷑ ⁊ vigilet qm̄ sunt initiū cure. ¶ Ad
sextū venio, vt accidētia aīe: gaudeat ⁊ delectet᷑ nec for
tia īcurrat accidētia tp̄e vel īmediate post. Vitet coitū.

Medicina

¶ Posito regīe n̄ naturaliū rer̄ ad mag꞉ medicialia ve
niēdū. Primo igit᷑ si mat̄ia ē multa, euacuet᷑ cū pillulis
de yera aut cochijs. Nō enī īcōuenit, vt ē tactū, fluxu flu
xū curare. Itē miorata mat̄ia digerere potes cū isto di
gestio. ℞. sirupi de sticados descp̄tione Mes. ℥. j. mel᷑.
ros. colati. ℥. ſ. aq̄ acori. aq̄ zucchari. an̄. ℥. j. ß. misce post
sūptionē sirupi. iiij. vel. v. vicib⁹ da p̄dictas pill᷑as qua
rū dos sit a. ʒ. ß. vsq꞉ ad. ʒ. j. Licz ear̄ ī alio casu dos de
beat esse maior. ¶ Vel si leui⁹ digestiuū facere vis, loco
sirupi de sticados pone aquā. Itē capiti fiat iste saccu
lus. ℞. flor̄ camomille. flor̄ sticados an̄. M. ß. maiora
ne corticis citri. folliculor̄ sene an̄. ʒ. iij. mac꞉ nucis mu
scate an̄. ʒ. ij. gar̄. ʒ. j. betonice q̄rtaz. M. j. puluerizent᷑
subtilit᷑ ⁊ fac sacculū de pāno lineo aut sindone de gra
na q̄dratū, ponat᷑ sup̄ p̄tē p̄orē capitis circa ꝯmissuram
coronalē, aut si maior īcubuerit necessitas, rade caput
et frica cū pānis asper꞉. Et aliq̄n ī isto casu cōcedit᷑ cau
teriū, vt ptz in. vj. iij. vbi allegatū ē ⁊ p̄ Mesue ⁊ p̄ alios
sapiētes loquētes de catarro. ¶ Vlterius deriuāda est
mat̄ia ad nares cū caputpurgijs factis cū viuo subtili
albo potēti: aut cū aqua decoctionis peretri aut ex suc
co blete. Leue tn̄ caputpurgiuū ex aq̄ decoctionis ca
momille: aut decoctionis aut sublimationis maiorane
potest fieri ante euacuationē materie. Itē pōt mastica
re masticē post piretrū aut sil᷑e vt medicine expellant᷑ p̄
os. Tentemus tamē stati a p̄ncipio deriuare materias
cū leuibus tamē ante euacuationē factam.

Expedito regimine capitis ⁊ tacto regi
mine viarū ad regimē stomachi veniē
dū. ¶ Patiens ergo catarralē fluxū cō
surgat a somno in p̄ricipio et post si in
stomacho grauitatē sentit, vomit⁹ p̄uo
cetur: nec applicent᷑ stomacho stiptica

aut in intestinis nisi cessante fluxu a capite et mun-
dificatis stomacho et intestinis. Hijs mundificatis sti
ptica stomacho applicari poterunt ⁊ intestinis ex aro-
matibus ad calidum declinantib⁹ ex dictis de vomitu
flegmatico ⁊ de fluxu flegmatico hṙi pñt breuiť ⁊ faciľr

¶ Capl'm de fluxu intestinali. *Lienteria*

Expedito cerebrali fluxu ad ītestinalē ve
niēdū. Et p̄mo ad lubricitatē intestinoꝝ
ꝓportiōabilez ī causis lubricitatꝫ stoma
chi. Si igiť causeť lubricitas ex mal' cō
plexiōib⁹ siue maťia siue p eēntiā siue p
colligātiā ad alterātia veniēdū. Et p col
ligātiā mēbri ītestinis colligati remediū īpēdať ītestīs
Aut si supiora fuerit p potū adhibeať remediū. ⁊ si in ī-
ferioribꝫ fuerit defect⁹ magꝫ clisťia exhibeāť. ⁊ si vtraqꝫ
defecta fuerit vtrūqꝫ r̄mediū ē exhibēdū ¶ Si ṽo fuerit
mala ꝯpl'o cū mā͞ si mā ꝺ̄fluat aliūde ītestīs mēbra mādā
tia sť ꝯfortāda ⁊ r̄ctificāda. Et si ep mittat ītestīs colicā *Ab epate*
māz poterꝫ euacuare cū re educ̄tia col'e. dimitte tñ īte
stīs aliqd stipticꝫ vestigiū vt poterꝫ euacuare cū mirab.
citri. aut cū reubbaro. Et si maťia eēt mlťa posses dare ī
fusionē nō q̄rēdo magnā stipticitatē. vñ p̄mo mirabol'.
īfusoꝝ potes sic describere ℞. mirabol'. citri. ℥. ij. īfūdāť
triti sufficiēter ī aq̄ zucchari. Deīde coleť p pānū ⁊ suf
ficiēter exp̄mať Et ī illa. ℥. v. cassie fistꝫ aut māne. ℥. j. dis
soluať ⁊ ī potu tribue. Nec mirādū si misceť cassia aut
māna cū q̄ram⁹ euacuationē nō curādo de stipticitate.
¶ Si ṽo paucificata iā mā q̄ram⁹ aliq̄lē euacuationē
siue eductionē cū maiori stipticitatꝫ vestigio. ita descri-
bere poterim⁹. ℞. mirabol'. citri. ʒ. iiij. terať aliquātulū
sup lamīa ferrata aliquātulū calefacta. Deīde sufficiē-
ter puluerizenť ⁊ deť ī potu cū miua citonioꝝ. ℥. j. ß. aq̄
extinctionis calibis. ℥. iiij. aut cū sirupo mirtio ⁊ ī potu
da patiēti. ¶ Itē post dictas euacuationes pōt vti dia- *diarodon*
rodō. cui⁹ descriptio ī lr̄a est. Diarodon cōferēs dolori
stomachi et epatis et puncture in eis et caliditati et

fluxus

acuitati colore citrine faciens digerere cibū ⁊ est ex bñ cōfortātibus stomachū et epar debile. Cui⁹ hec est descriptio vel ꝑmixtio. ℞.rof.ru.siue tm̄ folioꝝ.ʒ.x.trocis. diarod.trocisci .de spodio.liqritie.añ.ʒ.iiij.spodij croci masticꝫ aloes añ.ʒ.ij.triū sanda.ʒ.iij.azari spisse.musci macꝫ cardamōi.portulace scariol.lactucꝫ se.citrulle.se minis cucurbite cucumeꝝ alba.margaritaꝝ basilicōis garia filati.rasure eborꝫ dragagātis gūi ara.añ.ʒ.ſ.cā fore.ʒ.ß.cōfice cū sirupo rof. Vel si vis facere cōfectio nem solidā ꝯfice cū zuccharo ⁊ aq̄.rof. ⁊ da ante prādiū aut ante cenā a.ʒ.ij.vsq; ad.ʒ.ß. ¶ Vel valꝫ cōfectio de trib⁹ sandal. ⁊ reubarbaro torrefacto quā describit Nicholaus i antidotario. ¶ Itē facere potes leuē ꝯfectio nem sic. ℞.margaritaꝝ albaꝝ fragmētoꝝ smaragdi.saphiri.iaciti granate añ.grana viij.corall.ru.sanda.ru. añ.℈.j.teranť oīa subtilissime ⁊ infundāť aq̄ rof. et cū sufficiēti quātitate zucchari fiat cōfectio solida. ¶ Itē valꝫ etiā in isto casu zucchaꝝ rof.solū. Vel fac istā medicinā ℞.zucchari rof.antiq.ʒ.j.ß.zucchari boragiati ʒ.ß.miue descriptione descripte ꝯfectionis.ʒ.vj.misce ⁊ icorpora ⁊ da i potu cū aq̄ extinctionis calibis. ¶ Item valet robub stiptica de q̄bus facta est mētio. ¶ Itē mi ua citonioꝝ sine spēbus. ¶ Itē sirup⁹ mirtin⁹. ¶ Itē epa ti fiat inūctio tacta vt ℞.olei rof.ʒ.j.ß.sandal. ru. spodij añ.℈.ij.aceti.ʒ.ij.cū cera fiat vnguētū. ¶ Itē lꝫ nō sit vsuale loco oli rof.possꝫ ponere oleū citonioꝝ. aut mirtinū aut oleū īfusionis triū sandaloꝝ aut corall. ¶ Iteꝫ fieri posset inūctio circa vētrē ex oleo rof. vel sili, sicut dictū est in fluxu vētris ꝑpť medicinā. ¶ Itē ꝯueniunt pulvereꝫ trocisci descripti supi⁹ loco allegato p Mes. ¶ Itē cōueniūt trocisci desc̄pti q̄rto viatici ca.de lienteria cui⁹lr̄a hꝫ ita. ¶ Trocisci valētes ad oēꝫ lienteriā solutionē vētris lenitiōē intestinorum. ℞.rof.spodij añ. ʒ.iiij.berberꝫ se.herbe acide siue acetose, vel meli⁹ acetoselle.ʒ.vj.ypoq̄stidos gūi ara.thuris se.mirti coriandri īfusi i aceto die ⁊ nocte oīa assa ⁊ fac puluerē ⁊ tēpe

ra cũ succo citonioꝝ ⁊ fac inde trociscos, q̃s sicca ⁊ vnũ ita puta puluerizatum, qui sit. ʒ. j. da bibere cũ succo citonioꝝ. ¶ Vel potes cõterere trociscos duos ⁊ cũ sufficienti quãtitate zucchari ⁊ aq̃ rof. fac cõfectionẽ ⁊ da bibere. Multa alia ex p̃dictis cõp̃hẽdere potes ex dicẽdis. ¶ Si v̓o colı́ca materia esset effusa siue fluxa ĩ itestinis educat̃ cũ clisteribꝫ, si magis attẽdas ĩferiꝰ abstergentibꝰ aliqual̄r ⁊ alterãtibꝫ, vt ℞. ordei lb. j. ß. zucchari ru. ʒ. j. aq̃. rof. ʒ. j. ß. fiat clistere. Vel si volueris cõfortare itestina, pone oleũ rof. loco aq̃ rof. Aut si attẽdas alterare ⁊ lenire ℞. aq̃ ordei lb. ß. olei viol. cassiefistule añ. ʒ. j. zucchari ru. ʒ. ß. Aut si inttẽdas alterare ⁊ sedare mordicationẽ ⁊ confortare viscera. ℞. aq̃ ordei. olei rof. añ. ʒ. j. vitell. ij. recẽtiũ ouoꝝ lenit̃ coctos misce et fac clistere. Aut fac ex oleo rof. solo aut viol. aut mirtiorum aut citonioꝝ Et post eductiones materieꝝ q̃si cõpletas cõueniũt clisteria cõstrictiua magis, q̃ tãgent̃ inferius. ¶ Itẽ inũctiones infra vmbilicũ, ⁊ circa femur ex oleis stipticãtibꝰ. ¶ Itẽ sacculatiões/ epithı̃ata/ cataplasmata/ encachismata/ semicupia ex stipticꝭ frigidis, q̃ruꝫ p̃terı̃t rememoratio. ¶ Itẽ si app̃hendis materiã esse magis in supiorib' itestinis, ex grauitate ⁊ dolore in partibꝰ supioribꝫ tũc euacua cum ĩfusione mirab. citrinoꝝ. aut reubarb. aut exhibẽdo substantiã eorum torrefactoꝝ, vt tactũ est dũ q̃ris (vt etiã dicebat̃) post solonem stipticitatẽ vel dũ intẽdis linire ⁊ liniẽdo euacuare. In p̃ncipio mat̃ia existẽte multa tũc exhibe cassiã. aut mãnã cũ aq̃ ordei, vt ℞. cassie mãne añ. ʒ. j. zucchari aut ordei. ʒ. ij. minora dosim ẜm infirmi dispositionẽ. Ubi aũt postea stipticitatẽ velles, dabis mirab. aut reubarbaꝝ, vt dictũ est. ¶ Post v̓o euacuationẽ cõuenit regimẽ declinans ad frigidũ et stipticũ ex cibis potubus sirupis robub et miuis in interiꝰ applicãdis. Regimẽ tamẽ colerici fluxus. effusa tamen colerica materia plurima ad stomachũ et intestina tangebit Auic. xvj. iij. tractatu. ij. ca. j. Medicamẽ bonũ ad lubricitatẽ humidã, cuius litteraꝫ

clist. lenia

fluxus

Auic.

quia vtilis est, explicabo rc. ¶ In illa ergo cui⁹ est colera rubea plurima effusa ad stomachū ꝛ intestina, oportet vt tēperes mēbrū in quo generat colera, a quo ꝓcedit ꝛ epar ꝛ fel ꝑ illud, qd dicebat in ca. suo. Et euacues supfluitatē colicā, si fuerit plurima. Et tuti⁹ est cū vomitu, si fuerit possibile bñ ꝛ cū fluxu vētris. Si vo fuerit ī virtute debilitas ꝛ timet ꝙ accidāt vlcera aut ꝙ sint facta: ꝛ post illud incipere cū infrigidantibus stupefaciētibus ṗdictis al's stupefactionē faciētia ṗdictam. ¶ Et multotiens quidē sanat hanc lesionem sumere in potu mirabol'. citri. ipsi enī educūt colerā et faciūt subleuare virtutē in frigiditate facientē stipticitatē. ¶ Et ex hijs, q̄ conferūt, est administratio lactis acetosi ꝓprie cum spodio aut simili cū aqua sanich ordei. Similit stante hac effusione si a ṗncipio cōprehenderes peccare cum colera sanguinē, cōueniret flobothomiā premittere basilice. Si autē intestinis fluxus fuerit flegmaticus: distinguendū est, quia vel effundit a mēbro aliquo intestinis aut effusus est siue cōgestus. mēbra vo a quibus fluit flegma intestinis cōiter, sunt cerebrū ꝛ stomachus ꝛ aliquando epar. Si ergo aliquādo effluxerit flegma intestinis, rege vt dictū est in cerebrali fluxu. ¶ Si aūt effluxerit a stomacho, sil'it oportet videre an sit effluxū a stomacho, ꝛ tūc rege mēbrū mādās ꝛ mūda stomachum vomitu. Et si in stomacho fuerit cōgestū, si fieri pōt, potius educat vomitu vt euacuatiōe ꝯria ꝛ post mūdificatiōez rectificet stomachus, vt dictū est ī regimīe stomachi fluxus. ¶ Si vo flegma fuerit effusuz ad intestina siue cōgestū, nō educat vomitu. Nā flegma in intestinis ꝯgestꝫ nō ē educibile vomitu dicēte Auic. xvj. iij. tractatu. ij. c. ij. Verū euacuatio materie isti⁹ egritudinis cū vomitu est difficil' materia, ꝛ ꝓ isto facit dictū Gal'. iiij. amfor. cōmēto. xij. Quicūqꝫ vētris lienteria. ¶ Educat igit clisteri, si fuerit ī inferiorib⁹ ītestinis: vt. ℞. flor camomille aneti añ. ℳ. j. ordei. ℳ. ß. siue pugillū. ß. furfurꝫ. iiij ℳ. j. fiat decoctio in aq̄ ꝛ dissolue mell'. ℥. j. ß. fiat clistē.

re aut tm̄ mel rof. yere pigre.ʒ.ß.olei camo.ʒ.iij.ß. cli
stere. Ul. ℞.vini albi subtil lb.iij.furfur floꝝ camomil
le ordei añ. M.ß.bulliāt i dicto vino:deide cola: Postea
℞.mel rof.colati.ʒ.ij.yere pigre.ʒ.ß. Post cōpletā mū
dificationē cōpeteret clistere ꝯstrictiuū in q̄ essent cali
da declināntia ad stipticū: vt.℞.ameos aut cimini ana
M.j.nasturcij.M.ß.floꝝ camomille ptes.ij.M.j.corti
cū thur nuc cipssi añ.ʒ.iij.bulliāt i vino stiptico vel aq̄
cisterne. Et post colaturā fiat clistere. Eodez mō potes
ponere i clisteri cōposita calida stipticātia, q̄ tacta sunt
de regimine flux⁹. Post assūptionē farmaci. Itē ꝯueni
unt inūctiōes:epithimata:balnea: sacculatiōes fiēde i
fra vmbilicū. Itē infra coxas supsedēdo:hūc sacculū te
nere pōt maxime in inferiorib⁹ pcepto frigore. ℞.suge
M.ij. furfur floꝝ camomille tassi barbaci nuc cipssi
subtilissime pulverisatoꝝ añ.M.ß. calefiāt aliquātulū
in sartagine vel lebete.deinde ponātur in sacculo lineo
vt supsedeat,vt est dictum. ¶ Post v̄o euacuationē vta
tur cibis aromatibus cōditis paucis tm̄ ⁊ ita vtatur po
tu nō nimis aquoso ⁊ aliq̄liter stiptico. Nō negligat fe
bris,si affuerit. ¶ Si v̄o fuerit flegma in superiorib⁹ in
testinis,a pncipio educatur cū infusione agarici tacta.
possum⁹ iterato sic describere. ℞.agarici.ʒ.j.spice.℈.j.
dimitte hic salgēma īfūde in decoctione zinziberis.ʒ.j.
⁊ in ista decoctione dissolue māne.ʒ.j.aut cassie.ʒ.j.⁊ da
in potu. Et si vis ℞.mirabol.kebuloꝝ emblicoꝝ añ.ʒ.j.
infunde in aqua mellis:deinde cola ⁊ tribue in potu cū
ʒ.j.⁊ ß.mel rof. Si v̄o cōplet vel q̄si cōplete vis eua-
cuare materiam vel dimittere magis vestigiū stipticita
tis,tūc. ℞.pmo mirabol.kebuloꝝ emblicoꝝ añ.℈.ij. tor
refiant aliquātulū ⁊ pulverisent ⁊ nō oppugnāte febre
det in potu miua citonioꝝ cū specieb⁹. ¶ Post v̄o com-
pletas euacuatiōes poterim⁹ dare .ʒ.j. tiriace antique
cum vino aliqualiter potenti:iuuat eni naturā ⁊ confor
tat spiritū,vt de ipsa tangit: ⁊ alijs duab⁹ cōfectionib⁹
Auic.tangit.xvj.iij.ca.ij. ¶ Item cōfectio alkekengi,vt

cofec° Alkegi dicit Auic. Cuius descriptio sm Mesue est hec. Cōfe-
ctio alkekēgi cōferens ad solonem nature ꝛ vomitum
ex flegmate ꝛ malicia digestionis cōfortat appetitum
et dispergit ventositatē cuius descriptio. ℞. ros. spice
costi ana. ʒ. iiij. floꝝ alkail. i. roris marini als alkail. i.
granati silvestris: nucis musca. calomi aromatici gari-
ofili cardamomi ana. ʒ. iij. ß. ciperi. ʒ. xij. triūpipeꝝ ana
ʒ. iij. ß. zinziberis. ʒ. ij. mirab. emblicoꝝ belliricorū ꝛ in-
dorū ana. ʒ. j. granoꝝ mirti balaustiaꝝ thuris corticū
citri fructus thamarisci ana. ʒ. iiij. bulliant cū vino bo-
no antiq°. et bullitione vna exiccentur. deinde bulliant
alia bullitione cū succo citonioꝝ ꝛ exicca in vase terreo
vitreato et tere oīa simul sicut alcohol ꝛ cōfice cū miua
citonioꝝ. ꝛ da in potu. ʒ. iij. cū sirupo citoniorū. ¶ Huic
etiā cōueniunt dyacitoniten de zuccharo cū speciebus.
¶ Flegmate vero existente vitreo cōueniūt incidētia et
subtiliantia. vñ potes exhibere hoc digestiuū. ℞. mell.
ros. colati. ℥. j. ß. acetositatis citri aromatizet cuz cina-
momo siue fiat decoctio duaꝝ. ʒ. cinamomi in cuius. ℥. iij
distemperet pdictus sirupus. Aut ℞. mell. simplicis.
℥. ij. detur cū simplici decoctione aut cū aq̄ decoctionis
zinziberis aut gar. deinde soluat cum hijs, q̄ dicta sunt.
augendo dosim. deinde fiāt reliq̄, vt dictū est. Similiter
cōpeteret, si flegma sit mucillaginosū, aut crudū. Si vero
fuerit aquosū, potes ipm inspissare ꝛ abstrergere dādo
mel ros. sine aceto cū decoctione masticis. Deinde pos-
ses euacuare, vt tactū est, ꝛ operare extrinsece stiptican-
do stupefaciendo cū fortioribus aq°so flegmate plus la-
xante membrū. Et habe semp menti in q°libet flegmate
an aliūde stomacho an intestinis siue fluxerit siue con-
gestum fuerit ꝛ operare, vt tactū est. Si vero humor coleri-
cus fuerit causa fluxus, tūc silr videndū est a quo mem-
bro fluat intestinis ꝛ in epate. an sit ibi cōgestus vel cō-
geries humoꝝ colericoꝝ vel melancolicoꝝ. Si enim vt
plurimū est, fieret et ex splene, iterū vide. si pmo fluat sto-
macho q̄ꝫ intestinis, an vtrisq̄ꝫ simul. Cōsidera etiā qua

lis sit hec melãcolia an natural'.ad bonũ intellectũ an sit p̃ter naturã frigida vel adusta. Et si fuerit primũ et sit cũ sanguine peccans,cõstãte virtute et ceteris pari bus flobotoma basilicam sinistrã aut in sinistra manu. ¶ Si intendis diuertere plus ꝛ virtuti attendere magis,flobothoma saluatellã inter annularẽ ꝛ auricularẽ existentẽ sup tamẽ vtrũqꝫ.Deinde digere humorẽ melancolicũ ꝓpo digestiuo dicẽdo in cura quartane. ¶ Et euacuabis cũ mirabol'. indis ꝛ decoctione epithimi et similiũ.materiã ꝟo stomacho effusaꝫ vomitu educ.deĩde rege stomachũ,vt dictũ est in regimine vomitus melãcolici.Si ꝟo ĩ intestinis p̃cipue effundat' humorẽ melancolicuꝫ,euacua ip̃m,vt est dictũ. Nec vomitu ducere temptes nõ educibili melãcolia vomitu ab intestinis. ¶ Si ꝟo stomacho et intestinis simul ĩfluat melãcolia, inchoet' a regimine stomachi tacto.Deinde educat' materia ĩtestinoꝝ,vt ẽ dictũ. Si ꝟo fuerĩt materie aduste, eodẽ modo de mẽbris distinguẽdo,ꝛ euacuãde sunt cũ mitibus farmacijs ꝛ nõ acutis timẽdo excoriationem. ¶ Item infirm⁹ regẽdus est ꝑ res nõ naturales declinãtes ad humidum.et ꝑ cibos ꝛ potus leues ꝛ facilis digestionis multiplicãtes sanguinẽ clarũ. ¶ Si ꝟo epar esset causa fluxus ĩmittendo intestinis humorẽ melãcolicũ p̃dictuꝫ aut ĩmittendo ip̃m spleni.aut si meseraice fuerint in causa,p̃mo regat' epar aut meseraice flobothomãdo vel farmacãdo aut exhibẽdo digestĩa aut alia appropata mẽbris ꝛ explicãda locis suis,vt potissimũ xiiij.iij.tractatu.ij.de superfluitatibus epatis.ꝛ hec partim tãgentur'dum tanget' materia'epatici fluxus. ¶ Si ꝟo ab intestinis fluxerĩt sanguis sine dolore ex apsiõe venaꝝ eaꝝ nõ existẽte vlceratione.in isto fluxu regẽdo multiplex intẽtio habenda est. Una ad diuertendum. Scd̃a ad locũ vbi fluit sanguis. ¶ Prima intẽtio cõpleri ꝑot ꝑ euacuationẽ ꝑ cõtrariũ factã. ¶ Scd̃a ꝑ aliam motionẽ materie siue euacuationẽ.Cõpletur ergo p̃ma intentio per flobothomiaꝫ basilice vene aut saluatelle

fluxus

dextre partis aut sinistre fm locuz intestinorum a quibus fluit sanguis aut etiã si apparuerit in toto repletio, pos set fieri flobotomia ex vena nigra aut ex ramo scyle, qz splen. ¶ Quãtitas vero sanguis euacuãdi stet in cõiectu ra medici mẽsurãtis abũdantiam et tenorem virtutis. ¶ Scõs mod⁹ diuersionis p euacuationẽ posset esse cũ ventosis ꝛ scarificatione positis sup nates circa finez lũborum. ¶ Scõo põt fieri gñalr diuersio mouẽdo mafiã aut ꝓhibẽdo ne sanguis a supiorib⁹ fluat ad venas in testinorum aptas aut fractas, et hoc cõplet vẽtosãdo sine scarificatiõe loco dicto. Aut ponẽdo vẽtosas circa vm bilicũ aut circa ypocũdriũ dextrũ vel sinistrũ. ¶ Tertio cõplet p ligationẽ extremorum aut p aspsionẽ aq̃ frigide sup brachijs. Itẽ p fricationẽ extremorum maxime supio rũ. ¶ Quarto gñalis intẽtio habẽda est ad venas inte stinorum aptas seu fractas diuidit ĩ debitã administratio nẽ sex rerũ nõ naturaliũ ꝛ ĩ debitã medicinarũ exhibi tionẽ. ¶ Primo g̃ ab aere inchoãdũ. Nã pluries est cau sa fluxus ex .xvj. iij. tractatu. j. de fluxu vẽtris oĩm modo rũ. j. paragropho. Et cũ fuerit yems sicca septẽtrional aerẽ ita moderem⁹ vt tẽperiẽ habeat ĩ actiuis vt paruũ declinet ad frigidũ: ꝛ ĩ passiuis ad siccũ. Et si naturalr haberi nõ posset, spãlr p artẽ p̃paret cũ aromaticis ꝓ portionatis q̃ ex p̃habitis collige. ¶ Ad scõm venio ad cibũ ꝛ potũ, q̃ declinẽt ad frigidũ ꝛ stipticũ ꝛ vi habeãt cõglutinãdi. Ex carnib⁹ quidẽ cõueniũt p̃mo ex q̃dru pedibus domesticis carnes capretorum lactantium ꝛ silr vitulorum. Et maxime carnes neruosarum ptiũ, vt pedes et silia. ¶ Itẽ ex domesticis bipedib⁹ cõueniũt carnes pul line. Itẽ ex quadrupedib⁹ domesticis cõueniũt pedes ꝛ grunes porcellorum nõ repugnãte febre aut debilitate virtutis in digerendo. Et possunt decoqui elixe et põt fieri gelatina loco aceti ponẽdo agrestã aut succũ ber berorum aut acetositatẽ citri ꝛ viscoset hec gelatina im ponẽdo p̃dictos pedes ꝛ extrema ꝛ mucillagines seis citoniorũ aut de dyadragãto. ¶ Itẽ de siluestrib⁹ qua

drupedibus habeant lepores caprioli cameli apri lactantis ⁊ maxie eoꝝ extrema. ¶ Ex volatilib⁹ aũt cõueniũt minute aues degẽtes in rub et mõtib⁹. Itẽ ꝑdices et pulli eaꝝ magni. Itẽ q̃lie nõ pigues. Et possũt ꝯdiri hee aues ad gelatinã, vt dictum est aut in mirtia aut in sumachia aut in succo berberoꝝ aut grauati aut citoniorũ aut piroꝝ nõ maturorum aut sorbaꝝ aut succo acetoselle. ¶ Ex piscib⁹ ṽo ꝯueniũt tenche ãguille ⁊ pisces etiã bone aq̃ nõ saliti. ¶ Itẽ cõueniunt vitella ouorum. ¶ Itẽ case⁹ recẽs nõ salit⁹ aut antiqu⁹. Primo in aq̃ elixus deide torrefactus aliquãtulũ. Deide pulverizet cũ zibario imissus, hoc tñ nõ est vsuale. ¶ Itẽ ex granis cõueniũt lẽtes post debitã lotionẽ eaꝝ. Itẽ risũ. Itẽ panicũ miliũ ⁊ cõdiant cũ dictis carnib⁹ modis suis. Panẽ eligat minime salsuꝫ azimũ aut modicũ hñtẽ fermenti de pura simula de quo non multũ comedat. ¶ Vinũ eligat pauciferum nigrũ stipticũ aut ponticũ. Et si oportuerit, tunc limphetur cũ aqua extinctionis calibis aut aqua cisterne. aut si sufferret, cum aqua plantaginis. ¶ Tertium ad quod venio vt inanitionem et repletionem. vitetur repletio nimia, immo abstineat inquantũ potest tentet expellere feces saltem cum clisteri lenitiuo. ¶ Ad quartum venio, et est vt quiescat inquantum potest. vnde non surgat ad sellam sed seruet modum ꝑdictum. Non teneat ventrem multum decliuem immo quasi semper iaceat. ¶ Ad quintum venio. dormiat quãtum potest hora tñ debita, qꝛ non statim assumpto cibo nisi valde vrgeat necessitas. ¶ Ad sextũ venio, vt ad accidẽtia aĩe ex eoꝝ oĩm intẽtionẽ vi diuertãt et fabulaꝝ auditu nouaꝝ hystoriaꝝ cãtilenis dulcib⁹ ⁊ sil'ib⁹. ¶ De coitu quidẽ dicẽdũ. clarũ est oĩno vitãd⁹ est. Et sil'r oĩs incitatio ⁊ oĩs pñtia ancillaꝝ pulchrarũ. ¶ Expedito regimine nõ naturaliũ reꝝ ad medicinas ad medicialia veniẽdũ. Et pˀmo dicẽdũ medicias maxie iteri⁹ aut exteri⁹ applicãdas ĩ isto casu ꝯueĩre debere ꝙ sint frigide stiptice ꝯglutinatie. Cui⁹ cã clara ẽ, vt sũit. xvj. iij. tra. ij.

fluxus

syrupi

De cura fluxus sanguis absq3 excoriatione. Hec sunt tacta dū de regimine flux⁹ et farmatico tactū est. ¶ Explicaturus tamē regimē speciale siue replicatur⁹ interius assumendū inchoabo rememorās quedā. Et pmo sirupos. scdo iulep. tertio miuā. qrto electuaria. quinto trociscos. sexto cōfectiones solidas. ¶ Sirupi igit cōuenietes sunt. Sirupus mirtin⁹ aut de succo citonioꝝ aut de succo arnaglosse aut decoctione. vt ℞. foliorum plantaginis. M. j. seminū eius. ʒ. j. antere mirti sumac. ana. ʒ. iij. barbe hyrci. se. acetose ana. ʒ. j. ß. burse pastoris: qrtam. M. vnius sorbaꝝ berberꝭ nespulaꝝ glādiū recentiū ana. ʒ. ij. ß. bulliāt in lib. ij. aq̄ vsq3 ad cōsumptionez tertie ptis. Deide colet̄ ꝛ capiant̄ de colatura. ℥. xij. et cū. ℥. j. vini citonioꝝ ꝛ berberoꝝ etiā. ℥. j. misceant̄. Deinde ℞. sanguis draco. coral. al. ꝛ ru. terre sigillate lapidis ematistes. ʒ. j. pulueriʒēt̄ subtilissime ꝛ cū ʒucchаro albo post colaturā istoꝝ sirupiset̄ et clarificet̄ sirup⁹ cū albumine oui recētis. Cuius capiat. ℥. ij. pvice cū. ℥. j. ß. aque extinctionis calibis. ¶ Pro scdo dicendū iulep roß. cōuenire. Itē aque sublimationis plātaginis aut virge pastoris aut acetoselle aut portulace aut sublimationis acetositatis citri aut agreste aut berberꝭ aut sorbaꝝ aut nespulaꝝ. aut vini citonioꝝ. ¶ Quātū ad tertiū miuā citonioꝝ sine spēbus cōuenire dictū supra aut miuam piroꝝ imaturoꝝ aut aliud q̄d p te ꝯsidera. ¶ Quartū patet hoc electuariū cōuenire. ℞. ʒucchari roß. antiqui. ℥. j. ß. sanguis draco. terre sigillate. boliar ana. ℈. j. margaritaꝝ sbtilissime puluerisataꝝ. ℈. ß. colaꝶ. ru. lapidis ematiste aā. ℈. j. incorporent̄ inuicē ꝛ in potu tribuat̄ quātitas. ʒ. iij. pvice cū aq̄ extictionis calibis. aut vino citonioꝝ aut vino granatoꝝ aut similiū: aut ī ore teneat ꝛ labi dimittat paulatī. ¶ Quintum est trocisci vsuales q̄ cōueniunt sunt trocisci de carabe aut trocisci de terra sigillata descriptione Mesue pluries noīati ꝛ v. canone. tractatu. viij. Cui⁹ lra trocisci de balaustijs cōuenientes ei q̄ habet fluxum ventris et cū egestione

electuaria

trocisci

emittit sanguinē ꝛ saniē ꝛ habet tenasmonē quorū de⸗
scriptio. ℞.balaustiaꝝ corticū granatorū sumac glan
diū torrefactoꝝ cū aceto cimini torrefacti infusi i ace⸗
to ana.ʒ.iiij.tere ꝛ cōfice cū aq̄ roſ. aut succo arnaglos
se aut succo maloꝝ stipticoꝝ ꝛ forma trociscos.ʒ.j.ꝛ da
vnū in potu cū aliquo dictorū sirupoꝝ. ¶ Itē ꝯueniunt
trocisci de balaustijs descriptione Almāsoris. ix.ca. de
fluxu vētris cui⁹ littera. Trocisci de balaustijs, q̄ cū mi⸗
ua conferunt dyarie dandi sunt cū flux⁹ fuerit sup̄flu⁹
siue habeat sanguinē admixtū siue nō quoꝝ descriptio
℞.gallaꝝ siliquaꝝ nabati.i.carub.siue pomū seis tama
risci olibani balaustiaꝝ ana.ʒ.j.opij gūi ara.añ.ʒ.ß. ex
hijs bñ puluerizatis formētur trocisci cū sirupo citonio
rum aut mirti.Et sit eoꝝ doſ a.℈.ij.vsq̄ ad.ʒ.j.Et suma
tur cū vino stiptico nō oppugnāte febre vel cū vino cito
niorū.vel cū robub p̄dicto. ¶ Expeditis remedijs p̄ su⸗
perius applicādis, si fluxus fuerit magis ex pte iferio
ri intestinorū, tūc cōuenit clistere cōstrictiuum positum
nono Almāsoris ca.allegato cui⁹ lr̄a. Clistere cōstricti
uū ℞.panici excorticati lentiū excorticataꝝ.ro. siccaꝝ
balaustiaꝝ copularū glandiū.ana.ℳ.j. coquantur in
tribus lib.aq̄ vsq̄ ad cōsumptionē medietatis ꝛ colēt
deinde sumāt ceruse cineris papiri ana.ʒ.j.boli arme.
ʒ.ß.vitellū vni⁹ oui assati ꝛ duri olei roſ.ʒ.ß.ex hijs bñ cō
mixtis dicte decoctioni et debite dissolutis cum manu
fiat clistere. ¶ Secūdo potest fieri clistere. ℞.plantagi
nis burse pastoris portulace ana.ℳ.j.bulliant inuicē
in duab⁹ lib.aq̄ ad cōsumptionē medietatis.deinde ℞
farine volatilis molendini auulsi ana.ʒ.ß. corallorum
ru.lapidis ematitis ana.℈.ij.terre sigillate.℈.iiij.pulue
rizentur hec oīa subtilissime.Et post colaturā dicte de
coctionis misceant̄ inuicē cū.ʒ.j.ß.olei mirtini ꝛ fac cli
stere. ¶ Aut tertio. ℞.aq̄ plātaginis aut aque burse pa
storis portulace ana.ʒ.iiij.trociscorum de carabe suffi⸗
cienter tritoꝝ.ʒ.iij.olei citoniorum.ʒ.j.ß.boli arme.gū
mi ara.ana.ʒ.j.vitelli ouorū.ij.assati.omnia ista inuicē

clisteria

misceāt ꝛ dissoluāt dissoluēda ꝛ fiat clistere. ¶Expedi
tis iteriꝰ assumēdis ad exteriꝰ applicātia leuit veniō.
Prio ad sacculos q̄ pn̄t fieri magni ꝛ sūt applicādi su-
pius ꝛ iferiꝰ ꝫm locū ꝛ fluxū sanguis. Sit ḡ iste saccul⁹
si nō istaret valde caliditas īmo appareret signa frigo
ris. ℞. spice sq̄nāti ameos añ. ʒ. iij. balaustiaꝝ arilium
passulaꝝ tritaꝝ siue gariliū mirtoꝝ sufficiēter tritoꝝ añ
ʒ. ß. floꝝ camomille. M. j. ponāt ī sacculo calefacto po-
nendo ad locū sanguis. Scđo potes facere sacculū fri
gidiorē. vt. ℞. sandaloꝝ al. corralloꝝ al. ꝛ ru. añ. ʒ. j. ros.
rub. M. j. mirtilloꝝ. M. ß. balaustiarū seis tamarisci
anthere q̄rtam. M. j. cōterant subtiliter et fiat saccul⁹.
vnctio ¶Tertio pōt fieri inūctio ex dictis oleis de fluxu post
medicinam vt oleo mirtino aut citonioꝝ aut ros. instā
te calore cū puluere trociscoꝝ de carabe. ¶Aut si appa
ret vestigiū frigoris pōt capi oleū masticinū aut oleum
de absinthio. vel ꝑ te cōstrue oleū frigidū aut calidum
coquendo res stipticas calidas aut frigidas cum oleo
onfancino calefactas cū eodem oleo aut oliuarū ma-
cerota turarū cū nucleis mollitarū. ¶Itē potes ex prehabitis
colligere cerota cōstringentia sanguinē calida aut fri-
gida. et ꝑ id tene menti ea q̄ dicta sunt ꝓ constrictione
sesiones sanguinis nariū exceptis causticationibus. Item itel-
lige etiā ex dictis semicupiū factū ex rebus cōstringēti
bus ex dictis silr intellige sacculū suꝑ quo etiā sedere
dꝫ infirm⁹ coxas tenēdo suꝑ ano maxie sanguie fluēte.

267 ¶Capitulum de fluxu cū excoriatione.

Expedito regie fluxus sanguinis absq̄ excoriatione, nūc de fluxu sanguinis cū excoriationē dicēdū. Pro quo multiplex intētio habēda est, ꝫ gn̄alis vna ad cau-sam. Si igit̄ causa fuerit ꝑmitiua, vt as-sumptio medicine venenose solutiue, ptꝫ ex dictis de fluxu ꝑpt̄ medicinā q̄d dicendū. Nā similit̄ regend⁹ est fluxus excoriatiu⁹ ꝑpt̄ medicinā venenosā et si nō tm̄ medicine venenose sustineret nocumētū sed

etiã veneni, tũc vltra p̄habita administrẽt cordialia ⁊ alia, q̄ opponũt venenis, vidẽda sũt canone. ij. vj. iiij. vi dendũ etiã i antidotario Mes. q̄ sũt malicie famosoꝝ solutiuoꝝ saltẽ h̄ sẽ corrigẽtia. ⁊ maxie circa scamoneã attẽdẽdũ vt gen⁹ ḡnalissimũ solutiuoꝝ ex Me. Si etiã ꝯtigerit dicta excoriatio ex assũptiõe cibi salsi vel acu ti vel ꝓpt̃ potũ, silr̃ operãdũ est vt p̄mo abijciat̃ cã eodẽ mõ. ¶ Si ꝓpt̃ clistere acutũ aut ꝓpt̃ cãm clisteris acci disset, attẽdẽdũ erit ad curã ꝑ ea, q̄ dicet̃. Aut etiã si fo ret res dura sũpta ꝑ os ista remoueat̃ postea attendat̃ ad curã ꝑ dicẽda. Si ẽt trit⁹ adamas foret assũpt⁹, fac vt dictũ est de solone post farmacũ. Si v̄o ꝯtigerit a cã corporea, tũc vel cõicata ẽ itestinis ꝑ viã deflux⁹, aut ꝑ viã paulatie cõgestiõis. Si v̄o p̄mo mõ, vel est totalit̃ fluxa, vel i fluxu siue fluxura. Si fluxa sit vel pti vel in fluxu aut fluxura. Regimẽ sex reꝝ nõ naturaliũ p̄mittẽ dũ ⁊ eodẽ mõ seruãdũ, vt i regiẽ flux⁹ sangis sine exco riatione dictũ est. Deĩde ad membrũ mãdãs. Et si fuerit epar vñ excoriatio siue dissinteria epatica noiari solz, videndũ vtrũ i toto sit humoꝝ abũdãtia. Et si epar ẽt sit repletũ ⁊ cũ hoc toto ꝯsidera si aliq̄ euacuatiões retẽte sũt, vt mẽstrua aut emorroyde. Et intẽde ad ꝓuocantia eaꝝ. Et si fuerit abũdãtia sanguis mẽstrui vel emorroy dalis, api saphenas aut vẽtosa, vt p̄dictũ est: meli⁹ ẽ tñ stãte repletione ⁊ maťia existẽte i fluxu ad itestina san guinea, flobotomari venã nigrã dextre ptis. Deide trãs ire ad diuertẽtia q̄ tacta sũt i regiẽ flux⁹ sanguinis ab epate. ¶ Et si flux⁹ ab epate vt a chilli fellis fuerit colera euacua ipam cũ magna diuertẽtia, si posses tñ cũ vomi tu aut cũ deriuatõe ad vias vrine cũ frigidis aliq̄lr̃ api entib; vt cũ sirupo ẽdiuie, aut cũ sirupo scariole, aut cũ si rupo decoctiõis capilloꝝ vener;, aut seiuz cõiuz, vt bulli ãt seia cõia excorticata ⁊ aliq̄lr̃ p̄ssa i pãno, aut educat̃ mã ꝑ vẽtrẽ soluẽdo cũ magno tiore ne mã, q̄ educit̃, valde augeat excoriatõez, ne ẽt solutiuũ sua acuitate excoriet dñte Aui. xvj. iij. trã. ij. de cura excoriatõis vlceꝝ itestioꝝ

Ab epate. colera

disenteria

¶ Et si fuerit necessario euacuatio ꝓpť maliciā humo-
rū fac eā cū timore ⁊ cautela et stude vt non sit solutiuū
vehemēter nocitiuū viscerib⁹ ⁊ vlceri immo sit vt mira
bol'.citri. Hūc ergo modū seruare debes vt materiā mul
tā pmo minores minoratione ꝓpa cū p̄habito minora-
tio ⁊ replico.tamē vt ℞.mirabol'.citri.ʒ.ij.cōterātur sub
tilissime deīde īfundanť decoctioni draganti deīde co-
lenť ⁊ sufficiēter expmāť.⁊ cū dicta expssione ⁊ aq̄ ci-
sterne aut aq̄ extictiōis calib dissolue.ʒ.j.mānevl' cassie
et in potu tribue,nā nōdū est intētio ꝯstrictiōis mańe
nec est retinēda circa epar,cū sit mēbrū nobili⁹. ¶ Se-
cūdo trāsibis ad alterātia epar digerētia materiā cole
ricā cū dict[illegible] sirupis,vt de endiuia.Deīde poteris vt post
exhibitionē sirupi exhibere,si mańa adhuc fluat ⁊ abū
det ī epate,dare solutiuū reliquens vestigiū stipticitat[illegible],
qd̄ est tactum replēdo,vt.℞.reubarbari mirabol'.citri.
ana.℈.ij.torrefiāt aliquātulū ⁊ subtilissime pulerizēť
et denť ī potu cū.ʒ.j.ß.sirupi mirtini vel de citonijs vel
de succo plātaginis aut virge pastoris aut alioꝝ stipti
coꝝ,de q̄bus dictū est.Et distēpereť cū aqua extictionis
calibis aut cisterne vel plantaginis vel virge pastoris.
¶ Postea v̄o fiat hec confectio solida.℞.triū sandal'.
ana.℈.j.margaritaꝝ non pforataꝝ.cora ll'.ru.ana.℈.ß.
spodij pōdera.v.ḡnorū ordei.Smaragdi saphiri gra-
nati ana ponderuz ḡnoꝝ.iij.terāť oīa subtilissime ⁊ cū
aq̄ plātaginis et cū aq̄ endiuie et cū aqua rof.fiat cōfe
ctio solida cū zuccharo,q̄ vti potest.¶ Itē potest vti mi
xtura tacta,vt.℞.zucchari rof.antiq.ʒ.j.ß.sandal'.rub.
cora ll'.ru.carabe añ.℈ ß.incorporēť adinuicē cū vino
granatoꝝ muzoꝝ.¶ Itē ꝯferūt ī hoc trocisci de spodio
cū seīe acetose.¶ Itē trocisci de berber[illegible] pme descripti-
onis modus dādi est vt sumať.ʒ.j.trociscoꝝ subtilissime
pulerizatoꝝ cū.ʒ.j.ß.siruporꝝ alteri⁹ pdictoꝝ aut cū vi
no citoniorū vel succo granatoꝝ.aut cū aliq̄ ex p̄habit[illegible]
robub.Deinde epithia epar cū epithiate frigido p̄di-
cto ⁊ eodē mō inūgať. Si v̄o epar mādauerit itestinis

confectio

metia

melācoliā adustā, tētemus euacuare quāciti⁹ possum⁹ p̄cedēte mūdificatione ītestinoꝝ a fecib⁹, tētemus dico cū mirab. ind. ꝛ citri. ¶ Primo exhibēdo infusionē mō tacto. Deinde trāseam⁹ ad equādum ꝯplexionē epatis. Poterim⁹ ꝗ exhibere sirupū endiuie cū aq̄ decoctionis leuis epithi aut buglose aut aq̄ decoctionis foliculoꝝ sene. Deinde euacuem⁹ dādo substātiā dictoꝝ mirabo. cū p̄habitis sirupis, vt dictū est. ¶ Potes ēt addere reubarbaꝝ valde approp̄atū colericis materijs et vlcerib⁹ ītestinoꝝ dicēte Auic. vbi est allegatū reubar. q̄dē inest ꝑpetas mirabol. ī vlcerib⁹ ītestinoꝝ. ꝛ fluxui algras et ꝑpe q̄n dat cū eo in potu, q̄d est sicut aq̄ arnoglosse cū pauco vino antiquo. ¶ Si vo epar emiserit flegma salsū, tūc post minorationē cōem mioꝛa cū īfusione mirabol. kebul. et citri. cū etiā mastix sit mixta, aut cū infusione reubarbari, cū etiā habeat aspectū ad hāc materiam et da in potu cū miua citonioꝝ. Postea potes facere digestiuū vt. ℞. aq̄ apij aq̄ endiuie añ. ℥. iiij. aq̄ ros. ℥. j. vini citonioꝝ. ℥. j. ß. sirupiza cū zucchato ꝛ da in potu. Deinde potes dare p̄dictos mirabol. aut reubarbaꝝ ī substātia aliq̄l'r tostos. ¶ Itē cōuenit ī isto casu micleta quā describit Nicolaus ī antidotario ī lr̄a M. Et habet nucleta. i. expta ꝑpe val3 emoꝛroydib⁹ al's emotoycis et ad oēm vētris coꝛrosionē ꝛ rugitib⁹ lietericis ꝛ dissintericis optīa ē ī oī solutione cui⁹ desc̄ptio. ℞. mirabol. citri. kebul. mūdatoꝝ ꝛ assatoꝝ añ. ʒ. j. ß. anisi maratri belliricoꝝ ēblicoꝝ assatoꝝ ameos añ. ʒ. ij. ß. nastur cij cinimi aneti carui añ. ʒ. j. ß. Et ista īfusa aceto die ac nocte assata puluerizent, tūc adde spodij balaustie masticis gūi ara. añ. ʒ. j. ꝛ gar. xv. fricent oīa cū oleo ros. ꝛ tempent cū sirupo mirtino. ¶ Et s̄m Nicolaū det cū aq̄ fluuiali al's pluuiali mane meridie ꝛ sero. Et sit dosis a ʒ. j. vsq₃ ad ℥. ß. Aliā nuclete desc̄ptionē collige. iiij. viatici. ca. de dissinteria ꝛ dyaria ꝛ tenasmon. et vulnerum ītestinoꝝ ꝛ excoꝛiationum ꝛ de cōfoꝛtatione stomachi. Et h3 lr̄a sic nucleta valēs ad disinteriā ꝛ egritudines

ftma

Micleta

disenteria

predictas.℞.mirabol.kebul. citri.an̄.ʒ.vj.bell. embl. an̄.ʒ.iiij.fac frāgi oīa ⁊ cū oleo frica:deīde assa: postea accipe nasturcij assi.ʒ.vj.cimī maratri anisi ameos carui an̄.ʒ.ij.oīa īfūde ī aceto.xxiiij.horis. deīde exicca et assa ⁊ cū p̄oribꝰ puluieribꝰ fac.Deīde ℞.spodij balau.masticis boli armeni.sumac gar.an̄.ʒ.j.ß.fac puluerē ⁊ misce oīa priora ⁊ pista ⁊ cū oleo rosa.frica ⁊ tēpera cū sirupo citonioꝝ dādo bibere.ʒ.iij.cū sirupo mirti. Et ista est bona descriptio ¶ Aliā ponit Auic.v.can̄.ca.de suff. cuiꝰ lra nuclete rubori cōferēs ad tenasmonē pūctionē et solutionē vētris ⁊ emorroyda.cuiꝰ descriptio.℞.granatoꝝ nasturcij torrefactoꝝ lib.j.ß.cimī infusi in aceto die ac nocte ⁊ seīs porri torrefacti.ʒ.vij.mirabol. kebulo.butirivaccini an̄.ʒ.iij.Teneat p̄ma aut scd̄a descp̄tio Et melior scd̄a.Deinde post euacuationē attēdat rectificationi epat,vt dictū est.¶ Si aūt ab epate effluxerit sanies aut sanguis corruptꝰ excoriās ītestina,tūc addatur mūdificatio cū aq̄ mellis/aut aq̄ zucchari ru.aut cū aq̄ ordei ⁊ zuccharo ⁊ cū infusione mellis rob.colati aut zucchari rosa.Post mūdificationē attēde ad cōfortādū stomachū.¶ Si vero a meseraicis apostemat ⁊ oppilatis materia q̄litercūq₃ excoriatiua fluxerit,ītestinis attēdat mūdificationi ⁊ abstersiōi. Deīde cōfortātia epatis ⁊ deoppilatiuis.¶ Si vero acciderit ītestinis oppilatio ppt vlcera stōachi cōicātia saniem ītestinis.Tunc p̄mo mūdificet stōachus cū hijs,q̄ dicta sunt,⁊ hic etiā si debet fieri euacuatio,oportet euitare fortia acuta dicente Auic.xiij.iij.tract.v.de cura vlceꝝ stōachi ⁊ corrosione ī ip̄o,in p̄mis cū mūdificatiōe cū eis,q̄ sunt sic aq̄ mell. ⁊ iulep.⁊ nō oportet etiā q̄ sit ī purgatorijs fortitudo purgatiōis vt ledat vlcera plus q̄ oportet.¶ Itē est fiēda purgatio p solutiua potiꝰ q̄ p vomitiua dicēte Auic.ibidē.Et oportet vt sit eoꝝ abstersio ⁊ ablutio ad īferiora.nā materie saniose nō sūt p supiꝰ educēde.Et si illic fuerit corruptio et mortificatio carnis stōachi,tūc conueniret abstergēs mūdificās et incarnans et gene

sanies

Amesicis.

A stoco.

rans carnē ⁊ ꝑ oībus istis cōmendat Auic. yerampi-gram dum sic dicit in lra. Qđ si fuerit corruptio et caro mortua, oportet vt mūdificaret cū mūdificatione medicine carnē mortuā et incarnante et faciente nasci carnem: ⁊ ad quā cōueniēs est yerapigra: ⁊ ad illud. Et post mūdificationē cōueniret refrigerans stipticū, vt sirup⁹ de citonijs et de granatis ⁊ silia. Itē cōueniūt trocisci de carabe: ⁊ de terra sigillata, vt est dictum: et alij tacti. Et si necessariū fuerit mūdificare ventrē a fecibus, detur cassia aut māna cum aqua extinctionis calibis aut pluuialis et attendat deinde cōfortantib⁹ stomachū ⁊ ipendat debitū regimē sex rerū nō naturaliū. Et inter cibos cōmēdat vetres vitulor̄ eorūdem elixi ⁊ conditi cū aceto vel agresta vel alio ex acetosis. ¶ Si vo cōtingeret ista excoriatio ꝑpt flegma salsū aut ꝑpt aliū acutū humorē ~~aut~~ a cerebro descēdentē. tūc attendat cerebro pmo fm q̄ est tactū. Silr si cōtigerit ꝑpt splenē, vt causata sit dissinteria splenetica, fac vt dictū est. ¶ Si vo materie iā sint effuse aut cōgeste i intestinis, attendatur absterfioni istar̄ materierū. Primo si eguit cōsolutiuis, facias vt dictum est. Similiter si abstersiuis aut mūdificatiuis, ꝑ pdicta. ¶ Si vo fuerit i inferiorib⁹ intestinis, attendat regimini sex rer̄ nō naturaliū mō p-habito eligēdo aerē, vt dictū est. ¶ Itē eligēdo cibos ex carnib⁹ tact, si fuerit necessariū ꝑpt vtutē, inter cetera ꝯmēdat Auic. xiij. iij. trac. ij. i ca. dicto ⁊ ꝑpe epar galline piguis dū dicit. ¶ Cibus vo apud necessitatē ⁊ apitione necessitatis siue debilitat ē ille cui⁹ quātitas minorat, ⁊ multi plicatur ꝯfortatio ipius, sicut epar gallie piguis. Infert etiā alia dicēs. ⁊ par panis de simula declinās ad acuitatē, ⁊ testiculi galli, ⁊ oua q̄ ascendunt a sorbilibus scilicet in decoctione et descendunt ab assatis sorbilibus et quandoq̄, quoniā iuuantur valde ex piscibus assatis calidis et pedibus decoctis in lacte dulci et risum torrefactum est bonum eis valde, cum sugunt ipsum. ¶ Et intellige per risū etiā panicū et miliū

yerapigra

Acereto

cibj

disceteria

et sil'ia stiptica de q̇b⁹ dixi Et potib⁹ ꝟo eēt aq̄ extictiōis calib cū īfusione zucchari rob.aut cū aliq̈ rob stiptico. Et si parum necessariū fuerit vinū paruuz stipticum, sit limphatū modo dicto. ¶ Alia ꝟo nō naturalia modera re, vt est tactū. Et si fuerit necessariū inducere somnū cū aliquali stupefactiōe, detur.ʒ.j.filonij cū aqua extinctio nis calibis: aut cū sirupo de citonijs vel sil'ibus. ¶ Exte riora ꝟo fiant, vt dictū est superius. Item fiant semicu pia siue tine ex dictis colligēde. Potest tñ leuis cura fi eri alijs p̄cedētib⁹ vt. ℞. floꝝ tapsi barbati rob.añ.M. ß.aut.iiij.M.j.corticū granatoꝝ gallarū glandiuz añ. M.ß.coquātur in aqua ⁊ fiat semicupium. ¶ Si ꝟo ex coriatio ⁊ fluxus fuerit ab inferioribus intestinis, tunc cōueniūt clisteria. Et p̄mo mundificatiua, sicut facta ex aqua mellis aut ex ordei cuz melle rob.infusi. Aut si ap paruerit magis vestigiū caloris, fiat clistere cum aqua ordei ⁊ infusione zucchari rob. nec est malū si ponatur oleū rob.aut adeps renū caprarum: aut renum vituloꝝ. Et si eguerit fortificari mūdificatione ⁊ abstersiōe, mis ce cum aqua mell': aut cū aqua mell' rob. quartam por tionem aque in qua steterint oliue condite ⁊ salite, licz inducant mordicationē. Itez cōuenit in hoc casu cliste re vini al.aromatici de citonijs aut mirti aut etiam vi ni nigri stiptici facilis decoctionis aut aque decoctio nis furfuris. ¶ Itē conuenit clistere ex vrina factū. Itē cōmēdant auctores clistere in quo dissolnti sunt trocis ci de arsenico: quoꝝ descriptiones multe ponūtur. Tan gam tamē descriptionē Viatici.iiij.li. ¶ Et est p̄ma ista trocisci de arsenico quos etiā ꝓposuimus. ℞. arsenici sandarace añ.ʒ.j.ß.calcis viue.ʒ.iij.carte bōbacine cō buste acacie añ.ʒ.j.fac pulueres ⁊ tempera cū succo ar naglosse ⁊ fac inde trociscos. ¶ Secūda descriptio. ℞. arsenici sandarace fecꝫ aceti assate acacie gūmi añ.ʒ. j.ß.calcis viue carte bombacine cōbuste añ.ʒ.ij. alumi nis opij añ.ʒ.ß.fac puluerē ⁊ tēpera cum vino rubeo et fac trociscos. Et cū fuerit expediens dissolue duos ex

istis.ʒ.ij.in aliqua dictarū aquarū ꝛ hee descriptiones
satis domestice sunt. Prima tñ magis. Descriptiões tñ
quasdam trociscoꝝ debentiū ingredi clistere tāgit Aui
cēna.xvj.iij.tractatu.ij.in cura excoriationis. ¶ Descri
bit eni trociscos de carta cōbusta. Quorū prim⁹. ℞. car
te cōbuste.ʒ.x.arsenicoꝝ combustoꝝ ꝛ corticum eorum
aluminis iameni gallarū calcis viue añ.ʒ.xij.fiant tro
cisci cū succo arnaglosse quoꝝ quilibet ponderet.ʒ.iiij.
Ista descriptio est multū fortis nec administreť nisi in
corpe obtusi sensus ꝛ nisi fuerit multa sanies. ¶ Alter
trociscus ei⁹ est iste ℞.sumac capitū granatoꝝ ꝛ succ⁹
eoꝝ balaustiaꝝ granoꝝ interioꝝ agreste calamēti col-
cotar/erisvsti antimonij hec capianť in dosib⁹ eq̄libus
vt capiať.ʒ.j.florū eris ptē.ß. fiant trocisci ꝛ hij etiam
sunt valde fortes ꝛ modicum de hijs ponať in clisteri.
¶ Tertius est trociscus valde fortis cui⁹ ℞. calcis ꝛ al-
cali acacie gall'.arsenici terāť cū aceto aliquib⁹ dieb⁹
et fiant trocisci. Istud tamē nō est vsuale et est min⁹ for
te. ¶ Positis clisterijs hijs pōt poni clistere, qd̄ habet vi
mūdificandi et cōsolidandi.iiij. Uiatici ca.allegato. ℞
risi lauati supple ī aq̄ arnoglosse balaustia roß.mirti co-
pulaꝝ glandiū ana.℥.ß.coquāť in.iiij.lib.aq̄ vsq̨ dū re-
deat ad.℥.j.et colentur et auferenť.℥.v. ita vt remane-
ant.vij.deinde adde trociscoꝝ de arsenico a.ʒ.j.vsq̨ ad
ij.scd̄m q̄ virtus infirmi pati poterit, et scd̄m albedinē
exeuntis rei. Et si illud, qd̄ exierit, fuerit sanguis ꝛ neces
se sit hoc extergefieri, iūgamus succi arnoglosse.℥.iij.ꝛ
si augeť putredo vlceꝝ ꝛ sanies, oportet accipi arseni-
ci.ʒ.iij.trociscoꝝ arsenici ꝛ risi.ʒ.ij.ꝛ vitellū vni⁹ oui ꝛ
olei roß.℥.j.ꝛ ex sapa.℥.ß. ¶ Aliud clistere fieri pōt post
mūdificationē cui⁹ descriptio. ℞.sumac.ʒ.ij.risi torre-
facti.℥.j.amili.℥.j.ß.trocisc̄ de terra sigillata.ʒ.ij.succi
plātaginis succi moroꝝ īmaturorū succi barbe yrcine.
succi sorbaꝝ succi portulace ana.℥.j.succi burse pasto-
ris succi gallaꝝ recētiū ana.℥.ß.bulliant ī aqua extin-
ctionis calibis ad cōsūptionē duaꝝ ptiū deide coletur

de carta combusta.

clisteria mundific. et absterg.

dissenteria

postea. ℞. vitellorũ ouorum assatorꝝ siue elixatorũ abie
ctis corticibus ĩ aq̄ plãtaginis. ij. nũero: deinde. ℞. olei
mirtini. ʒ. ß. misce oĩa ꝛ fac clistere. ¶ Itẽ põt clistere ali
ud descṕtiõe cõpleta. De. cui⁹ descṕtio ℞. succi oliuarꝝ
ĩmaturarꝝ mori ĩmaturi quantitatꝫ ꝛ fac clistere. ¶ Ali-
ud scd̄z ad eundẽ. ℞. boli ar. ordei excorticati ꝛ torrefa
cti, sanguis draco. ceruse ana. ℈. iiij. rosa. papiri cõbu-
ste acacie ana. ʒ. iij. gũi ara. dragagãti maluauisci añ.
ʒ. j. succi portulace succi plãtaginis vitellorꝝ ouorũ olei
rosa. ana. ʒ. j. ß. puluerizent et ipõnãt clisteri. ¶ Itẽ põt
fieri hoc clistere post mũdificationẽ cõstrictiuũz cõpe-
scens sanguĩs fluxũ et cõsolidationi cõferens. Cui⁹ de
scriptio ℞. ypericõ tapsi barbassi foliorũ querc⁹ glãdi-
um ꝛ copularꝝ suarꝝ gall'. ana. q̄rtã. M. j. corticũ papa-
ueris. M. j. rosa. balaustia. corticũ granatorũ añ. ʒ. iij.
anthere. ʒ. ij. arilliũ vuarꝝ. ʒ. j. ß. racemorꝝ nucleorũ ꝛ cor-
ticũ vuarꝝ ana. ʒ. j. ß. se. citoniorũ. se. pirorꝝ sorbarũ ma-
turarũ nespulorũ acacie plãtaginis burse pastoris ana.
t'tiã p̄tẽ. M. j. bulliãt in lib. ij. aq̄ cisterne ad cõsũptio-
nem medietatis. Deinde colet'. Postea. ℞. nucleorũ mi
rabol'. nucleorꝝ dactilorũ ossis de corde ceruivel cornu
cerui ana. ʒ. ij. puluerizatorꝝ subtilit' et correctorũ troci
scorꝝ de carabe. ʒ. j. amili farinevolatil' boliarmeni añ.
℈. ij. vitella ouorũ duorũz elixatorꝝ in agresta. ij. nũero.
olei rosa. adipis renũ caprarꝝ añ. ʒ. j. fiat clistere ¶ Post
colaturam. Si vis facere calidi⁹ adde nucis cyp̄ssi aut
florũ camomille aut spicã vel sile. ¶ Itẽ puluerẽ quen-
dam ordinat Viatic⁹ loco allegato q̄ põt desup poni ĩ
clisteri ꝛ valet ad excoriationẽ factam ex colera rubea
acuta ꝛ ad egestionẽ sanguĩs et dolorẽ et pondus ꝛ tor
turam. Cuius descriptio. ℞. boli ar. ʒ. vj. gũmi arabici.
se. portulace se. mirti añ. ʒ. iij. acacie. ʒ. j. ß. fac puluerez
cũ oleo rosa. deide mitte. ʒ. iiij. ß. psillij assati. ʒ. ij. pone ĩ
clisteri. Et si dissinteria foret ex humorib⁹ flegmaticis,
possum⁹ iniscere clisteri nasturcij assati ꝛ nucis cypressi
ana. ʒ. ij. ¶ Si v͛o esset de flegmate salso, tunc miscere

constrictiua

possum⁹ sandaracā thus myrrā crocū cuȝ aliis frigidis stipticātib⁹ ⁊ ↄstringētib⁹. Si vō esset dissinteria melā colica, tūc fieri pñt clisteria declinātia ad calidū in qui bus ponat̄ anisū cīminū coriandrū torrefactorū. Cliste re tamē pōt fieri quoddā ex reb⁹ sedātib⁹ dolorē. ⁊ con- glutinātibus, qd̄ ex p̄dictis hr̄i pōt: ⁊ p te collige. ¶ Glu tinatiuū bonū est dragagātū assū. ¶ Itē alia multa, q̄ col lige. xvj. iij. loco allegato. ¶ Si vō ↄtigerit excoriatio in- testinorū ex fece dura, tūc regimē est ex parte aeris ad humidū declinās. Scd̄o ex cibis lenificātib⁹ et exponi iuris galline pīguis. Itē sumere ī p̄ncipio cibatiōis vi tella ouorꝝ tremētia ⁊ cōedere pruna bñ matura aut fi- cus bñ maturos vel cerasa aut fil'ia. ¶ Itē pot⁹ sit vinū ad dulcedinē declinans. ¶ Si vō repugnet calor, sit aq̄ zuccarata vel simpl'r cocta i q̄ fundat̄ zuccarū violatū vel iulep violatū vel zuccharū rosatū nouū. Vel aq̄ in qua fundat̄ iulep sublimatiōis cucurbite, vitet motū ni miū ⁊ inanitionē nimiam ⁊ accidētia aīe. Itē ex medi cinis capere potest hāc decoctionē. ℞. prunorꝝ. ℥. ß. vua rum passularꝝ bñ pinguiū. ʒ. ß. liquiritie. ʒ. iij. fiat deco- ctio in aq̄ post colaturā dissolue māne cassie ana. ʒ. vj. zucchari. ℥. j. da in potu. Itē cōuenit ī isto casu aqua pī- guis decoctionis cauliū aut mercurial' cū carnibus et sunt caules cocti leuissima decoctione p̄ma. Itē conue- nit decoctio spinachie sil' ⁊ cucurbite. Et si ista eēnt ni- mis frigida, potes addere aromatica. Itē cōuenit de- coctio portulace. ¶ Per inferi⁹ vō est fiendū clistere et p̄mo si esset aq̄ decoctionis viol'. ponēdo modicū sal'. vl' pōt facere clistere ex brodio pīguis gallīe solū aut oleo viol'. Itē potes facere clistere ex lenīētib⁹, vt ex decoctio ne herbarū faciendo ip̄m valde pingue, vt. ℞. matrum viol'. ⁊ maluarꝝ ana. M. ß. radicū malue altee añ. q̄rtaȝ M. j. fiat decoctio ī aq̄ colata dissolue olei viol'. ℥. j. adi pis vaccini. ʒ. vj. salis cōis. ʒ. j. potes ponere oleuȝ ami gdalarꝝ dulciū aut sisaminū ⁊ fac clistere. Aut oleū lilio rū alborꝝ ⁊ similia: ⁊ sic facta lenificatiōe non irritetur

glutiantia
A fece dura

Tenasmo 360

virtus ad expellēdū potes acuere clistere ponēdo plus salis. aut ponēdo sal gēme/aut yerā/aut benedictā/aut electuariū de succo ros. aut diagredij/aut alterius siīis virtutē expulsiuā incitātis. Si vero causa fluxus esset debilitas cōtētiue intestinorum, pcede sicut dictū est ī regimine vomit⁹ ꝛ lubricitatis stomachi cū interioribus aut exterioribus.

267

Capitulū de tenasmone.

Expedito regimine excoriationis nunc dicendū de tenasmone. erit ġ regimen duplex in gñali scđm ꝙ tenasmō est duplex. s. verus ꝛ mendosus, vt ptz. xvj. iij. Mendosus tenasmon, vt habet ibidez fit ex sicca fece retēta ī ano. Verus fit a causis corporalib⁹ et magis interioribus. Vel regimē tenasmonis diuidere possumus scđm generalē diuisionē causaꝝ, q2 sunt pmitiue vl' corporee. Regimē tenasmonis a causis pmitiuis distingui pōt scđm eaꝝ distinctionē, nā aliqñ causa est reliqa medicine remanēs circa extremitates ani. aut mala cōplexio calida cui⁹ regimē est p clistere lauans ꝛ abstergens, vt ℞. ordei. ℥. xvj. vitella ouoꝝ recentiū. ij. numero zuccari ru. ℥. j. Et si remāserint ibi hūores colerici ībibiti causantes ibi malā cōplexionē calidā, adde oleū viol'. Et si timueris excoriationē ꝛ mordicationē liqr ℥. j. adipis renū capre ꝛ infunde aq̄ frigide. deinde collige ꝛ ipone clisteri. Et si remāserit sola mala cōplexio calida, pone in clisteri oleū rosaꝝ vigorās oē laxatiuū. ¶ Itē potes infundere spongiā in aquam decoctionis rosa. aut mirti. Itē cape. ꝑrio. ℥. j. olei rosa. ꝛ. ℥. ß. pdicti adipis ꝛ simul liquida ꝛ tepida. Deinde habe pennā cū pil' suis ꝛ cū eadē leniter vnge. Si vero cōtigerit tenasmō pp̄ter acuitatē clisteris aut suppositorij, fac etiā vt dictū est de clisterizatione ꝛ sessione ī dicta aq̄. vel etiā pōt pcepta mūdificatiōe ꝛ timore excoriatōis facere suppositoriū cū adipe pdicto coagulato ꝛ ī forma suppositorij reda-

A cā pmi-na
a farmaco

a clisterj

cto. Silr si ꝯtigisset tenasmō ꝓpter introitū cimicis in extremitatē ani vt desideraret frequēter expellere, fiat etiā abstergēs, vt dictū est. ¶ Similiter si cōtingeret ꝓpter cibos acutos aut salsos, fiat ꝑ acutū clistere ex aq̄ ordei et oleo viola. ¶ Si vo ex salitis aut viscosis, tūc fiat clistere ex magis abstergentibꝰ ponēdo mel rosa. cū aq̄ ordei aut cū aqua mellis, vt tangetur in similibus. ¶ Si vo cōtingat tenasmō ꝓpter frigus extrinsecū debilitans ⁊ laxans anū, regatur tūc ex ꝑte aeris ⁊ alioꝝ non naturaliū vt ad calorē declinet aliqualiter aut saltē non declinet ad frigus. ¶ Itē scd̄o ꝑ debitā texturā corporis et potissime ꝑtiū inferiorū, vt natū/ani/aut testiculorū/ coxaꝝ/et pedū/⁊ cruriū, nā oīum harū partiū infrigidatio est cā infrigidatiōis ani. ¶ Scd̄o regatur expulsis fecibus ani, si fuerit necesse expellere illas siue educere, fiat clistere cum oleo calido oliuaꝝ maturaꝝ aut cū oleo sisamino aut camomillino aut anetino ſm intentionē frigoris aut fiāt decoctiones rerū calidaꝝ, vt camomille vel aneti vel anisi vel cinami in q̄bus ponātur etiā olea calida. ¶ Itē rege eū cū sessionibus in aquis calidis ex ꝑhabitis rebus. ¶ Itē cū sacculis tentis sub ano, sicut ex ꝑdictis rebus. ¶ Itē ex applicatiōe ani ad ventrē catuli. ¶ Itē ex euaporationibꝰ ex decoctiōe camomille aneti melliloti ⁊ siliq̄, vt habeatur scānū ꝑforatū circūcirca coopertū sub quo ponatur vas in q̊ sit dicta decoctio aut sumatur spōgia vel filtrū calefactū in dicta decoctione sufficiēter expressa, q̄ apponatur ano. Aut sumatur oleū anetinū vel camomillinū, vt ℞. olei camomilli olei anetini pīguedinis galline recētis ana. ℥. ß. croci. ℈. ß. cere modicū et fiat vnguentū molle ⁊ inūgatur. Aut etiā sumatur filū īmediate ericcatū ex ꝯdiderio nō nimij caloris tamē ano apponatur. Aut habeatur vas plūbeum in quo ponatur aq̄ decoctionis camomille floꝝ feni. ⁊ dictū vas cū calore eius supponatur ano. Aut ingrediatur stufā siccā a dorso īfra. aut calefiat asser nucis aut quercus aut cyꝑssi ⁊ inūgatur ex adipe capre aut oleo anetino

a cibis

a frigor

⁊ apertis coxis sedeat sup̄ dicto assere inuncto ante p̄-
cedēte mūdificatiōe: ponātur vētose sine scarificatiōe
due circa extremitates natū. ¶ Si ꝓo tenasmō cōtigerit
ꝓpter duriciē rei sup̄ qua sedeat eq̄tando vel nō eq̄tan-
do, vt cōplexio q̄dā et q̄si cōtusio sit facta impͤssio: tunc
erit regimē ꝑ determinata mollificantia ⁊ cōfortantia
mēbrū: tñ primo sedeat super re molli vel puluinar siue
guanciali de pluma. deinde cōpetet spōgia decoctiōis
camomille aut melliloti vł aneti. Eodē modo vnguētū
factū ex oleo camillino ⁊ anetino cū adipe gallino vel
anatis. Vel possumꝰ ordinare vnguētū sic. ℞. olei ca
momillini olei de spica adipe galline añ. ʒ. ß. bdellij. ʒ.
j. dissoluat̄ bdelliū in aqua decoctionis camomille et fi
at vnguētū cū quo inunge: aut cape pānū lineū ⁊ infun
de oleo camomillino calido, nec inunge partē inferiorē
extremā, sed aliq̄liter supra, vt circa finem caude.

Egimē p̄ncipale secūdū est tenasmōis
ꝓueniētis a causa corporea: qd̄ diuidi
pōt, vt ē dictū i tenasmonē nō verū cau
satū ex fece sicca retēta cū cinere irritā
te virtutē ad expellendū vt aliq̄ñ abra
dēte ītestina: ꝫ regimē eiꝰ sit aliq̄lit̄ ta
ctū. Nūc tñ replico. Et p̄mo apparēte si
gno frigiditatꝫ ꝯueniūt clisteria ex rebꝰ calidis mollifi
catiua tñ, vt clistere factū ex brodio pulli antiq̄ bñ pigui
cū modico sal' posito ī eodē oleo anetivel de spica ⁊ po
site aliquātulū piguedis anatꝫ. Itē si ꝓpt̄ clistere illud
nō exiuerit feces, tūc vltra ista olea acuat̄ clistere cū sal'
gēma aut cū tartaro siue fece vini acuti vel maluatici
aut crete ponēdo in clisteri aliqd̄ acutū, vt p̄misi. ¶ Itē
cōfert clistere factū ex decoctione radicū ⁊ seminū al-
tee ⁊ similia. Itē ꝑ os etiā sumātur mollificatiua fecum,
vt ius galline pinguis cū modico zuccharo, vt dixi. Itē
ius leuis decoctiōis cauliū cū decoctiōe carniū piguiū,
aut ius pingue decoctionis carniū. ⁊ dare docet etiam
Auic. in isto casu si materia sit grossa, pillulas de bdel-

lio aut gluten albotim in potu et talia non sunt in vsu. ¶ Si vero sint sig caloris, fiat scdm qd dictu e. ¶ Prio de clisterib' ex decoctioib' matr viol. et viol. aut malue aut spinachie cu oleis viol aut amigdalar dulciu, meli' est tame violatu: forti' vo nenufarinu. Ite pot poni in clisteri adeps galline. ¶ Ite capere pot p os decoctionez spinachie cu pullo aut cu aliis carnibus. ¶ Si vo ca tenasmonis sit apostema calidu, tunc regime in duo vertitur. ¶ Primo in regie reru no naturaliu ¶ Scdo in regimine p medicinalia magis ¶ Primu copletur per debiti aeris applicatione declinante ad frigidu. ¶ Scdo per paucitate cibi et potus de facili digestibiliu paucaru supfluitatum no stipticoru, sicut ptisana ordei i brodio pulli aut panis coctus in brodio pulli contusuz pulli aut pdicu aut similiu. Vinu vo sit albu subtile aut aqua ordei vel zucchari vel aqua cu iuleb ros. vel viola. Item non obstante febre conueniunt vitella ouor. Ite pisces petrini eliti. carnes alie grosse vitent. ¶ Tertiu pro quo videtur inanitionem siue abstinentiam in isto casu conuenire, et vitandum esse repletionem. Itez venter teneatur mundus a fecibus, quantum ad illud conueniunt quies. ad illud somnus couenit. Ad accidetia anime dicit omnia esse vitanda intensa agitantia materia. De coitu etia vitadus est. ¶ Secudu expediendu pro quo videdu an apostema sit pvia defluxus vel paulatine congestionis. ¶ Pro quo videndu est an matia fluat an fluxa sit ex toto. ¶ Si pmo modo, videndu an fluat, et si sit repletio in toto. ¶ Primo debite mundatis intestinis a fecibus materia existente sanguinea vel peccante cum sanguine, fiat flobotomia: non existente alia differentia, de basilica dextra. Et sit quantitas sanguinis extraheudi fm repletionem et tenorem virtutis. Aut si sit epar specialiter mittens sanguinem, existente magna repletione de vena nigra. ¶ Si minor, de basilica eiusdem partis. ¶ Similiter si splen foret in causa multum replente de basilica sinistra aut

a cato

ab apate.

fluxus tenasmg

nigra sinistre partis fiat flobotomia, copiosa tamē mittente epate. Aut si retentio menstruorum aut emorroydarum foret in causa tamē simili materia domināte cōsimilē ex pħabitis faciam⁹ flobotomiā. aut si aliqua euacuatio a sanguine vndiqꝫ restauerit, flobotomandus de vena cōi salrē cōiter aspiciente partes supiores et inferiores. ¶ Itē diuersiones alie a cōtrario fiende sunt postea mēbra mittētia rectificāda sunt cū interioribus frigidis ⁊ exterioribus pluries tactis ex cibis et potibus alteratiuis et declinātibus ad frigidū ⁊ aliqualiť ad siccū peccāte sanguine. ¶ Si vero esset apostema pure colericū nec peccaret sanguis, attēde ad minorationem colere vomitu aut cū medicina solutiua vētris facta ex infusione mirabol'. aut reubarbari: pmissa tamē lenificatione ventris a fecibus. Deinde confortet mēbrum mittens et regatur, vt tactum est.

Capitulum de vnctionibus in fluxibus et tenasmone.

Expedito igitur regimine fluxus ex parte mittentiū partiū partes etiam intermedias debem⁹ regere cōfortādo cū inūctionib⁹ aliqualiť frigidis et stipticis, vt oleo rosa. ⁊c. ¶ Item poteris nō solū circa epar ⁊ splenem facere inūctiones aut embrocatiōes aut emplastra ex pdictis sed etiā circa vmbilicū. ¶ Tamē vnū cōueniēs tangit Auic. vt infundat filtrū aq̄ mirti ⁊ rosarum ⁊ alcāne vel fiat hoc ℞. balaustia. rosꝫ. mēte ana. M. ß. bulliāt in aq̄ pluuiali lb. ij. vsqꝫ ad cōsumptionē medietatis. deinde infundat filtrū i dicta aq̄. Itē fiat clistere ex Auic. et ex aq̄ ordei. ⁊ aq̄ rosa. vt ℞. aque ordei. ℥. x. aq̄ rosa. ℥. ij. aq̄ solatri olei rosarum añ. ℥. j. albumē vni⁹ oui misce ⁊ fiat clistere āt fac clistere ex solo oleo rosꝫ. vl' mirtio. Aut ℞ aq̄ decoctōis plātaginis. ℥. x. aq̄ decoctionis lābrusce balaustiarum añ. ℥. iij. olei mirtini. ℥. ij. albumen vnius oui. ⁊ fac clistere.

Aut fac ex solo oleo ros. aut mirtino. ¶ Item sumatur adeps renũ capre et infundat pluries in aqua vehemẽter frigida: vel i aqua ros. vel plãtaginis. Deinde ex adipe coagulato fac ad modũ suppositorij ꝛ suppone. ¶ Si vero cessauerit fluxus materie ad locũ ꝛ iã apostema fuerit in augmẽto: dico fluxus notabilis vt iam sit materia notabilit fluxa siue sit genita ꝑ paulatiuã cõgestionem tũc cõmisceant frigidis aliq̃lit calida vnde poterit fieri hoc clistere. ℞. ros. M. j. florũ camomille. M. s. aut flor melliloti oli. ℥. j. ouũ vnũ cũ albumie ꝛ vitello: aut fiat clistere cũ oleo oliuarũ bene maturarũ: ꝛ cum oleo amigdalino dulci ꝛ cum adipe renũ caprarũ ꝛ oleo mirtino ita vt frigida stiptica superẽt ꝑ totũ aggregatum Adueniẽte vero statu misceãtur aliqualit calida cũ frigidis ꝛ pones aliq̃liter de camomilla vel melliloto ꝛ ros. Dum aũt ꝑcedit stat⁹ poteris habere resolutiua sola vt emplastrũ de melliloto aut fenugreco aut caulib⁹ decoctis vt tangit Auic. ꝑñti capitulo. Aut põt fieri clistere ex decoctione soli⁹ melliloti aut camomille cũ oleo dulci oliuarũ maturatarũ aut amigdalarũ dulciũ. Et si fuerit necessariũ forti⁹ assent cepe albi sub cinerib⁹ ꝛ de eo ponatur cũ emplastro. Aut sumat parum bdellij vt. ʒ. j. ꝛ dissoluat in aqua decoctiõis melliloti ꝛ apponat emplastro apponendo ano. Aut. ℞. olei camomillini. ℥. ij. bdellij dissoluti vt est dictũ. ʒ. j. adipis renũ capre. ℥. s. liquet adeps in oleo. deinde. ℞. vnũ vitellum oui ꝛ cũ dictis oleis ꝛ modico cere liquate tepide fiat vnguentũ molle ꝛ applicet vt dictum est. ¶ Pro mitigatione vero doloris ꝛ flegmate apostemato docet Auicen. fieri linimẽtũ quod est. ℞. plũbi vsti lauati cũ aqua ros. aut plãtaginis. ʒ. ij. ceruse plũbi ꝑparate siue lauate cum aqua dissolutionis oppoponaci merdasengi siue litargiri añ ℥. j. misce cũ vitello oui ꝛ oleo ros. ꝛ line quãtomagis potes versus locũ doloris. Aut infunde pẽnã in oleo ros. Vel fac emplastrum ex farina ordei ꝛ albumine oui et oleo ros. pro mitigatione doloris ꝛ circa principiũ ad-

de vitellum oui. Sit ergo hic ordo medicaminũ vt pri-
mo lenificemus ventrem et mũdificem⁹ a fecib⁹ cũ cli-
steri aut p superi⁹ et hanc mũdificationẽ fecũ seruem⁹
p totam curam. deinde trãseam⁹ vt dictũ est. Et si conti
gerit sanari apostema aut rumpi attendat abstergẽti-
bus et mũdificãtib⁹ vlcera intestinorum et generantib⁹
carnẽ vel incarnãtibus vt locis suis vidẽda sunt et par
tim colligenda sunt ex dictis pluries dũ ĩ regimine flu
xus p medicinas plura ex Mesue tacta sunt. Si vero te-
nasmon puenit ppter apostema flegmaticũ diuide silr
regimen in regimine nõ naturaliũ et in regimĩe magis
medicinaliũ. Pro primo declinãdo regimen ad magis
calida et exiccãtia siue in summo ad paucificãtia fle-
gma que suis locis colligẽda sunt saluo q nec hic pue-
nit mot⁹ pgressiu⁹ sed quies. Si vero tenasmon prouẽit
ppter apostema durũ rege tũc cũ regimĩe apostematum
durorũ qd diffuse sumit tertia quarti ⁊ remedia fortia
habes ⁊ plura numero in. iij. Cõtinẽt. Pro regẽdo tñ̃ te
nasmonẽ nũc ordina pmo rerum nõ naturaliũ regimen vt
vitent multiplicãtia humorem melãcolicũ vt stet in ae-
re calido. Et vtat cibis ⁊ potib⁹ facilis digestionis ⁊ bo
ni chimi. Unde ex carnib⁹ cõueniunt pulli elixi potius
et brodialia declinãtia ad pĩguedinem. Utatur vino al
bo ⁊ subtili ⁊ vitellis ouorum. Piscib⁹ et similib⁹ que per
te collige ⁊ aliud regimẽ p te collige. ¶ Secundum vero
regimen medicinale magis diuidi potest in meliora-
tionem corporis aut membri singularis. Si fuerit pec
cans immittendo materiam intestinis modo prehabi-
to ⁊ in adhibẽdo regimen particulare patienti. ¶ Pro
secundo videndum an hoc apostema inchoauerit an
genitum sit ex sequenti: ⁊ si duricies magis causata sit
per viam congelationis sicut plurimum est sit intentio
mollificare cum medicinis calidis ⁊ modicissime exic-
cantibus vnde facere poterimus vnguentum seu lini-
tionem quam ponit Auicenna. xvj. iij. tractatu. ij. de te-
nasmone; vt sit descriptio. ℞. bdellij. ℥. iij. croci. ℈. j. al-

canne.ʒ.j.sinapi.ʒ.ß.viol'.citrine.℈.iiij.ceruse plumbi.ʒ.j.terantur omnia subtilissime:deinde.℞.adipis galline ⁊ anatis medulle cruris vituli ana.ʒ.ß.misce omnia inuicez tepida ⁊ cum pecia lini a parte dolente ani Secundo potest fieri aliud.℞.bdellij masticis.ʒ.ß.dissolue in aqua decoctionis maiorane. Deinde.℞.olei sisamini vel amigdalarum dulcium ⁊ inuicez misce bdellium masticem et oleum et cum cera fiat vnguentum et line modo dicto.Aut cape cotum et fac ad modum suppositorij et inunge cotum cum isto vnguento.¶Aut cape butirum recens et adipem anatis non salitum ⁊ aliqua et vnge modo dicto.Aut fac licinium hoc.℞.bdellij masticis.ʒ.ij.laudani licij.ana.ʒ.j.dissolue in aqua decoctionis maiorane.¶Deinde fac licinium cum filo ita ꝙ pars fili maneat extra anum. Et sit licinium longum aut breue ßm situm loci patientis.¶Item si ex solo adipe caprarum fiat ad modum suppositorij et imponatur ano et confert. ¶Item fiat hoc clistere.℞.malue radicum altee maiorane ana.M.ß.coquantur in vino dulci lib.ij.ad consumptionem medietatis. Postea coletur post.℞.adipis galline anatis olei amigdalarū dulcium butiri recentis ana.ʒ.j.⁊ fiat clistere sine sale. Et si velis linire ventrem adde cassie.ʒ.ß.et tenc semper menti vt intestina sint munda a fecibus nec dimitte feces exiccare.¶Item potest fieri sessio in huiusmodi decoctione tenēdo coxas apertas vt aperto ano medicamen melius attingat patientem locum cuius descriptio.℞.malue altee ana. Manipulum ß.caulium. M.j.maiorane quartam. M.j.fiat decoctio in aqua pluuiali in qua sedeat patiens. Et post hanc sessionem fiat vnctio dicta.¶Item ex dictis rebus habitis etiam fenugreci et seminis lini potest fieri euaporatio quam infirmus super scamno sedens perforato ad anum recipere poterit. ¶Si vero tenasmon proueniat propter coleram imbibitam nimia subtilitate peccāte regie huius ēt diuidi poterit ī nō naturaliū rerū ⁊ medicinaliū.

¶ Pro primo vitando aerē calidū et eligēdo cibū de-
clinantē ad frigidū. Unde vtat carnib⁹ pullinis corre
ctis cū agresta aut cū alio simili noto. Conueniūt etiaꝫ
gelatine ⁊ sil'ia infrigidātia ⁊ ingrossantia vt lentes et
panicū. ¶ Itē paruū vinū aliqual'r nigrū ad stipticū de
clinans. Et vitet motus. Itē nō augeat motus: non re
pleatur: nec nimis inaniat vitent accidētia aīe. Exces
siua et coitus. ¶ Quantū ad scōm videndū vtrū hec co-
lera sit in fluxu vel p̄cise fluxa. ¶ Pro p̄mo intēde ad di
gerendū ⁊ euacuandū ⁊ rectificandū mēbrū mittēs si qd
fuerit. Et tu iam habuisti regimē quantū ad fluxā ma-
teriā intendēs euacuādo et alterādo cū clisteri lauati-
uo p̄mo facto ex aq̄ ordei ⁊ decoctiōis viol'. ⁊ oleo viol'.
et modico zucchari ru. et vita sal inquantū potes. ¶ Et
erit hoc clistere lauās ⁊ remittēs acuitatem colere nec
stipticādo ⁊ ip̄am ībibēs in ītestinis. Post ista v͛o leuē
lotionē nō esset īcōuenieus hoc clistere sequi. ℞. aque
ordei. ʒ. xvj. olei ros. ʒ. iij. vitelli oui aliqual'r duri disso-
luti in oleo mirtino. ʒ. j. adipis renū caprarū. ʒ. ß. misce
et fac clistere. ¶ Et si mala cōplexio calida esset in loco
posses addere olea frigidiora vt nenufarinū aut man-
dragore vel papaueris vel aquā sublimatiōis vt rosa.
vel nenuf. aut solatri. Itē poterit infirm⁹ sedere in de-
coctione rosa. viol'. mirti ⁊ similiū. Et pōt fieri additio
frigidorꝝ vt est tactū. ¶ Itē potest epithimari anus cū
dicta decoctione aut recipi fumus. ¶ Sil'r pōt fieri in-
unctio vbi esset vehemens caliditas cū ceroto infrigi-
dante Ga. vel populeon. Vel fiat ista lenis linitio post
clisterizationē ⁊ eductionē materie. ℞. olei rosa. loti. ī
aqua nenufarꝝ. ʒ. j. olei nenufarꝝ. pinguedinis galline
recētis nō salite lote in aq̄ frigida pluries ana. ʒ. ß. cere
albe quātū sufficit fiat vnguētū molle. Aut etiā adeps
renū caprarꝝ lotus cū aq̄ nenufarꝝ ad modū licinij ipo-
natur. ¶ Si autē colera dicta vulnerauerit siue exco-
rianerit ītestina tūc trāsit ad curā ꝑ excoriatione dictā
¶ Deīde facta mūdificatione si valde doluerit infirm⁹

nec dormire posset vt frequēter cogat surgere ad sellā pōt fieri liciniū qd̄ describit Rab.ix.almansoris.ca.de dissinteria vbi dicit. Si eger vehemēter patiat tenasmonē et sepe vadit ad sellā et tñ nil egredit illud collirium subijciat vel liciniū cū filo exteriori vt est tactum cuius descriptio. ℞.thuris licij gūi ara.ana.ʒ.j.formēt colliria ⁊ supponātur ⁊ ꝑ infirmo hoc est vltimū collirium. Tuti⁹ est minorare dosiꝫ opij ⁊ ponamus a.℈.j.vsqꝫ ad duos aut ponamus iusquiamū loco opij. Aut si intētio foret cōsolidare aut ꝓuocare somnū possum⁹ vti licinio michael. cui⁹ descriptio. ℞.sanguis dra.boli.ar. ceruse ablute cū aq̄ ro.ana.ʒ.ij masticis.ʒ.ß.opij iusqamī croci corticū granatoꝝ ana.℈.j.tere terēda et cū vino stiptico aut simili fiat liciniū i forma dicta. Aut. ℞. trociscoꝝ de carabe licij ana.ʒ.ij. cōterant subtiliter et cū oleo nenufarino fiat vnguentū. ¶ Si vo tenasmon fiat a flegmate salso tūc ꝑsupposito regie reꝝ nō naturaliū ⁊ nutrientiū ad localia venientiū. Et pmo educt feci bus fiat hoc clistere. ℞.furfuris.M.j.ordei.M.j. ß.siue ordei.M.j.furfuris.M.ß.fiat decoctio in aqua in qua dissolue mell.rob.ʒ.j.ß.zucchari ru.olei rob.añ. ʒ.j.misce et fac clistere. Et post mūdificationē fiat hoc liciniū ad sedandū dolorē ⁊ somnū ꝓuocandū. ℞.mirre thuris masticis boli ar.terre sigillate.ypoq̄stidos añ. ʒ.j.licij.℈.iiij.croci.℈.j.opij.℈.ß.fiat liciniū. Et si sit expediēs mollificari ⁊ humectari ista fiant cū vino dulci. ¶ Si vo humor est putrefact⁹ ex colera ⁊ flegmate aut sit flegma viscosū docet Auic.facere clistere ex media lib.aq̄ oliuaꝝ salitaꝝ cōditaꝝ. Credo tñ ꝙ mordicaret nimis aut fiat clestere sm ipm qd̄ est hoc. ℞. foliorum sicle viol.ana.M.ß.turbith.ʒ.ij.pulueriẓent et infundant decoctioni dictoꝝ ⁊ debite misceat olei camomil. et adipis capraꝝ ana.ʒ.j. ¶ Aut. ℞.mirti folioꝝ camomille ordei corticū siseleoꝝ ana.M.ß.bulliant in vino albo nō acri ad cōsumptionē tertie ptis. Deinde fiat clistere. Et post mūdificationē pōt fieri colliriū scriptum

ab Auic. vt ℞. castorei. ℈. ß. thuris. ʒ. j. lich laudani añ. ℈. ß. ceruse sanguinis draconis. añ. ℈. j. pulnerizentur omnia ꝛ cum vino vel alio liquido fiant licinia vel colliria. Et si foret magna abundantia flegmatis vt tangit Auicenna presupposita digestione dicta ꝛ dicēda confert sumere pillulas fetidas quas vide descriptiōe Mesue ꝛ attēde matie descriptōi scōe ꝛ pill'aꝝ fetidaꝝ mioruz quaꝝ dosis sit. a. ℈. ß. vsqꝫ ad. ʒ. j. ¶ Si ṽo contingit tenasimon ab vlceribus ꝛ corrosione fiat clistere cum aqua mellis aut cum aqua decoctionis mellis roſ. aut cū vino p̄dicto decoctionis rosaꝝ Et si esset mag: putrefactio sit vinum albū acutū aromaticū Et si īfirmus posset sufferre licet fetidum appareat conueniret clistere ex vrina iuuenis masculini mane micta. ¶ Item ad mūdificandum vlcera conueniunt aliqua vnguenta descriptione prima premisso regimine vniuersali de quo dictum est pluries. Et semper presupposita mūdificatiōe fecꝫ ꝛ eductiōe vlceratiōe existente ex admixta colera ꝛ flegmate salso valet hoc vnguentum de cerusa. Cui⁹ hec est descriptio. ℞. ceruse merdasengi siue litargiri ana. ʒ. vj. plumbi vsti scorie argenti ana. ʒ. iiij. masticis thuris añ. ʒ. ij. ß. olei rosati aceti vini albi si patiens sufferre poterit. ¶ Aut si vis melius loco aceti pone vinuz quantum sufficit ad bene incorporandum ista terantur subtilissime in mortario ꝛ ponatur prius de oleo rosato. ꝛ cuz pistello misceatur deinde infundatur vinum ꝛ tantum cum pistello ducat vsqꝫ quo veniat ad vnam pinguez ꝛ mollem formam. Et si volueris plus siccare ꝛ putrefactionem prohibere adde aloes mirre añ. ʒ. j. ꝛ iterato misce addendo si expedierit de oleo rosato ꝛ redige in predictam formam. Et de isto in clisteri ponere potes aut potes intingere licinium ex predicto vnguento. Aut accipe aloes ꝛ mirre. ana. ʒ. ij. tere subtilissime ꝛ cum succo absinthij aut plantaginis ista incorpora. Et de isto potes ponere in clisteri aut intingere tentaz ꝛ multa alia īde collige sicut illud cuius epithima. Vn-

guentum nobile relatum ad nicodemum cuius descri- ptio. ℞. mirre aloes sarcocolle. añ. ℥. j. mellis dispuma- ti. ℥. vj. vini boni albi quia aromatici ꝛ acuti quantum sufficit ad debite incorporandum coquantur ista mix- ta facilime quousqꝫ inspissentur vt patet supra ꝛ breui- ter cura istius est cura vlcerum intestinorum. ¶ Si ve- ro contigerit tenasmon propter ventositatē multam nō existente febre nec apparētibus signis caloris. Et ita materia existente frigida presuppositis regimini- bus vniuersalibus conueniunt trocisci descriptiōe Ra- sis in. ix. cuius littera. Trocisci ad tenasmonem q̄ dādi sunt cum caloris absentia et non sit ventositas ꝛ soni- tus quorū hec est descriptio. ℞. seminis iusquiami al- bi anisi feniculi. añ. ℥. j. ameos. ℥. ij. ß. opij. ℈. iij. securius est ponere a. ℈. ß. vsqꝫ ad. j. semen apij. ℥. x. fiant trocisci cū succo plātaginis. quorꝫ dos sit a. ℈. j. vsqꝫ ad. ℈. ij. cū miua citoniorum. ¶ Itē conuenit confectio de storace cuius descriptio. ℞. castorei opij azari storacis liqui- de mirre se. iusquiami nigri. thuris. añ. ℥. j. mellis quā- tum sufficit ad horum continuationeꝫ. Et sit dosis a. ℥. j. vsqꝫ ad. ij. Securius tamē est minorare dosim opij vt ponamus a. ℈. j. vsqꝫ ad. ℥. ß. Si vero sit fluxus calefa- ctiuus liquefactiu⁹ ꝛ vnctuosus cuius regimē sumit in duo diuidendum est in rerūꝫ non naturalium debitam administrationem: ꝛ in debitā exhibitionē medicinarꝫ intelligendo hunc fluxū non ex ethica aut ptisi contigē tem quia huius regimen per illa haberi debet: alterius ergo q̄modolibet contingente calore regimen explica bo more solito ab aere inchoans quem in frigida ꝛ fri gidis aliqualiter aromatiza ad stipticum declinantib⁹ vt in regimine acutarū dictū est. ¶ Pro secundo simili ter dicendū cibuꝫ similiter debere declinare ad frigidū ꝛ stipticū vn̄ primo ex carnib⁹ si egebit cōtuso cōueniet perdicū aut ꝑdiconū pullorꝫ aut capponū aut pullorꝫ cō ditorꝫ cū agresta aut berberis aut acetositatis citri aut

vino granatorū et citoniorū aut aliorū succorū vel ro-
bub quorū iā prolixa pterijt determinatio. Itē ɔueniūt
gelatine sulcide. Itē spinachia mirtia aut simile aliud.
¶ Ex pdictis elicere pōt. Itē ɔueniūt oua tremētia aut
tremētib⁹ aliqualr coctiora in aqua ferrata cocta aut
agresta aut aq̄ rosa. aut alia silr ad frigidū ⁊ stipticum
aliqualr declinante. ¶ Itē ex granis panicū miliū mo-
re lōbardoꝝ coctū cū carnib⁹. Itē risū coctū modo nar
rato supius. ¶ Itē panis sit azimus aut paucissimi fer-
menti minime saliti de quo tamē modicū comedat aut
aliqñ ex biscocto cape pōt in medio prādij ante tamen
in aliquo liquidoꝝ primo tento. ¶ Ex fructibus citonia
aut pira leniter tamē cocta aut cōdita cū zuccaro albo.
¶ Itē ex potibus cōueniūt aq̄ extinctionis calibis. vi-
nū aliqualr nigrū stipticū modici vigoris. ¶ Ad tertiū
inanitionez vitet ac etiā multā repletionē et si eadē in
tres partes ptita fuerit aut pluries ſm tenorem virtutꝫ
melius erit. ¶ Quantū ad illud dicendū quietē cōueni-
re et motū nō ad illud silr dicendū somnū cōuenire am
pliorē somno sani. Ad accidētia aīe excessiua oīa sunt
vitāda. ¶ Ad secūdū expedito regie cōuenit in isto casu
iulep infrigidatiuū tēperate tamē cū aliquali declina-
tione ad stipticū. ¶ Itē iulep rosa. iulep aq̄ plātaginis:
aut iulep coriandri vel mirti recētis et silium. Itē cōue
niunt sirupi ꝑhabiti ex succis frigidis ⁊ stipticis facti.
¶ Itē robub prehabitū. Itē cōuenit electuariū hic ptiz
tactū. ℞. zuccari rosa. ʒ. j. dia cora lr. zuccari buglosati.
zuccari acetoselle ana. ʒ. ß. icorporētur adinuicē et fiat
electuariū. De quo capiat coclear. j. cū. ʒ. ß. aq̄ cisterne
dū cōpleta digestione in die sitiet ac nocte ex cōfectio-
nib⁹ diacoralr. dictis aut manuschristi cū plis ɔditis
cū aq̄ rosa. et vino citoniorū aut piroꝝ. Aut aq̄ sublima
tionis eoꝝ. Itē citonia cōdita cū zuccaro aut pira vel
sorbe vel corna. ¶ Itē cōueniūt odoramēta q̄ dicta sunt
sup regīe acutoꝝ. Itē inūctiones stomachi ⁊ ventris q̄
tacte sunt de regīe fluxus ꝓpt medicinā cū signis calo-

ris.¶ Item epithimetur cor et epar vt dictũ est sup regimie acutorum. Item renibus fiat inunctio ex vnguento Galieni frigido de quo dictũ est. ¶ Itẽ spine dorsi fiat vnctio ex oleo amigdalarũ dulcium ⁊ supple oleo ros. loto cũ aqua plantaginis ros. Itez põt fieri clistere ex infrigidãtib⁹ declinãtib⁹ ad stipticũ vt aq̃ decoctionis ros. plãtaginis ⁊ balausti. ⁊ filium colando ⁊ addendo olei ros. ℥. ij. olei amigdalarum dulciũ adipis renũ caprarũ ana. ℥. ß. trociscorum de terra sigillata. ʒ. ij. vnũ albumẽ oui misce oĩa et fac clistere. Et vbi q̃rimus maiorare infrigidationẽ possum⁹ cape aq̃s sublimationũ rosa. plãtaginis ⁊c. Et misce oĩa p̃dicta. ¶ Itẽ põt fieri ex oleis clistere: p̃nt admisceri etiam trocisci alij vt de spodio descriptione Mesue. vel etiaz põt fieri talis trociscus cõstrictiu⁹ descriptione Auic. xvj. iij. trac. ij. de cura fluxus liq̃factiui. ℞. luti armeni siue boli armeni. ʒ. ij. spodij. ʒ. j. castanearum assatarum post puluerizatarum. ℈. iiij. seis acetose excorticate aleni berberis siue berberorum ana. ʒ j. rosa. siccarum ru. gũi assati siue torrefacti cãcrorum adustorũ ana. ℈. ij. terãtur oĩa subtilissime ⁊ fiant trocisci cum vino citoniorum et q̃libet sit. ʒ. j. Et in clisteri potes ponere. ʒ. iij. vel. iiij. ¶ Itẽ p̃nt fieri hij trocisci. ℞. se. acetose torrefacte castanearum glandiũ torrefactorum ana. ʒ. ij. ros. ru. ʒ. iiij. sumac coriandri sicci ana. ʒ. j. alaude torrefacte in furno ⁊ subtilissime puluerizate. ʒ. j. se. corall. terre sigillate añ. ℈. ij. teranẽ subtilissime. Deinde. ℞. margaritarum smaragdi ana. grana. vj. teraẽ quodlz p se subtilissime et cũ aq̃ rosarum fiãt trocisci põdere vt dictũ est et maxime sumendi per os.

¶ Sequitur regimẽ fluxus a spissitudine cutis 2 67

Equitur regimẽ flux⁹ a spissitudine cutis ex obstructione pororum p quo q̃rere possũ curã effimere ex spissitudine cutis ¶ Pro p̃nti tamẽ dicẽdũ q̃ si spissitudo cutis et pororum ɔstrictio a cã p̃mitiua pueniat illa remoueaẽ ⁊ si se corpi rep̃sentaret sine re

pletōe eiusdē ad localia vēire. Et p̄mo īchoabim⁹ dedu
ctis fecib⁹ a balneo ex aquis decoctionuꝫ abrotani vel
folioꝝ petrosil'. aut paritarie ⁊ fricamus cutē ex p̄dictꝭ
herbis aut faciam⁹ decoctionem corticū fasialoꝝ ⁊ se-
minū melonū farine fabarū. Itē cū decoctiōe furfurū
aut corticū ordei ⁊ silꝭiuꝫ quoꝝ est poros aperire. ¶ Itē
faciam⁹ fricationē cū panno aspero circa extrema quo
usqꝫ rubeant. Itē breuiando cibū: cib⁹ sit subtilis chimi
⁊ facilis digestionis. Itē vinū sit subtile album. Itē aq̄
cisterne siue pluuialis distillata. panis sit debite fermē
tatus ⁊ salitus non multū similinus: īmo declinans ad
furfurietatē. Itē queremus sudationeꝫ cū leui cooper-
tura pannoꝝ. Si v̄o occurrerit causa p̄mitiua corpore
repleto tūc ᵽm humoꝝ abundātiā fiat flobothomia ᵽm
variam corporis dispositionē. aut si humor peccaret al
ter a sanguine educ eum cū farmaco ꝓportionato non
querēdo stipticitatē licꝫ remota obstructiōe ⁊ repletio-
ne ⁊ adhuc cessante fluxu cum intestina et stomachus
pluries lassa remaneāt. ¶ Post fluxū v̄o erit inconueni
ens p̄mittere cibū aliquod stipticās ⁊ cōfortans vt dia
citoniten aut coriandrū siccū ⁊ silꝭia nec etiā erit maluꝫ
ante cibū cum aliquo leui stiptico inūgere stomacū: aut
intestina ⁊ epithimare. Si vero spissitudo aut obstruc
tio a cā p̄mitiua corporea aut ꝯsequēte ꝓueniat p̄us ad
illi⁹ abscisionē attendaꝭ p flobotomiā aut solutionē vē
tris p̄misso digestiuo deīde trāseaꝭ ad localia auxilia.

¶ Regimen fluxus opilatiui.

Regimen flux⁹ opilatiui ꝓ eo quo cū per
opilatiōeꝫ itelligim⁹ ī ꝓposito opilatio
nē coartatoriā. De suo nūc regie dice-
m⁹ qđ diuidiꝭ ī duplex regimē ī non nā-
liū reꝝ regimē breuiādo. vt aer supple
declinet ad subtiliādū. vt aer sit clarus
debite euētat⁹ ⁊ alia ꝑcollige. ¶ Pro se
cundo regimine menti tene canonem prime .iiij. in cu
ra effimere ex opilatōe ꝙ si fuerit repletio sāguinea fiat

flobotomia aut si sit pctm̄ alio᷑ humo᷑ fiat solo vētris et miorata matia traseas ad aperiendū. Et si matia sit grossa subtiliās ⁊ si viscosa cōuenit incidās a pncipio tamē matia existēte grossa ⁊ viscosa cōueniūt facilius apitiua. Apitiua vo potissimū via᷑ ⁊ vena᷑ arteriarū colligere potes ex .iiij. iij. tēpate frigida ⁊ calida in apitiōib᷒ cū oppilationib᷒ a materijs frigidis grossis aut viscosis procedentia cōmendat Auic. auctoritate Galieni diacolatū dictū supius. Itē tiriaca antiqua est sumēda cū aqua sublimatōis calamenti aut fenuculi aut absinthij vel spagi aut brusci. Et ista sumātur post debitas euacuationes. ¶ Itē si materie essent frigide siue mixte possunt conuenire multa ex electuarijs tactis vt aromaticū rosatū dscriptōe. Gab. vt plurimū tn̄ iste oppilationes sunt ex rebus frigidis ideo cōpetūt prehabita. Et confectio ex cinamomo Me. item diacitoniten piperion eiusdem. Item confectio de seminibus ⁊ multa alia que ibi vide. Item conueniunt fricationes ante cibum facte cum panno aspero circa corpus totum et circa dorsum et circa ventrem. ¶ Item post cibum dū comphēdit ipm fore digestū in stomaco vt meli᷒ trahat ad epar. ¶ Itē mēti tene ptitōnes cibi. Itē bonitatis vini albi fortꝫ ⁊ subtil acuti nō dulcꝫ pauci sumendi post sumptōnē dyacalamēti vl alteri᷒ denominate confectōis. Deinde sumāt ℥.iij. dicti vini: vinū tn̄ vsuale sit albū nō dulce nec acre sed ad acutū potius declinans.

¶ Regimē colerice passionis.

Equit regimē colerice passionis qd diuidi pōt ꝑm causas ei᷒ q̄ tāgunt. xvj. iij. trac. j. de solutiōe vētris oīm modo᷑ causat aliqn̄ a cibo corrupto aliqn̄ a fetidꝫ aliqn̄ ab hūorib᷒ vt colericis aut aq̄s fetidꝫ aut spālr eruginos aliqn̄ vōitꝫ ad egestiōez q̄ ē sic lotura carnis recētis. ¶ Si sit ex corrupto cibo vl ex corruptōe cibi pōt diuidi qꝛ sentit i stōacho grauedo ⁊ nausea vel sentitur

pa^o colica

in intestinis punctura vel apparet declinatio cibalis materie ad inferiora. ¶ Itē diuidi pōt ſm distinctiōem colerice passionis in pncipiū augmētū ꝛ statū accidētiū ꝛ quodlibet tale regimē in alijs tactum est in duo generalit ꝛ ptiendi in regimē rez nō naturaliū ꝛ rez medicinaliū. ¶ Pro primo, de aere dicendum, vt Auic. tangit in pñti. ca. ꝙ nō sit plurimi luminis vt iste irritetur ad somnū. Non sit etiā frigidus ꝛ maxie ī colerica passione ppria. qꝛ ī. xvij. iij. tractatu prio. ca. de colerica passione est motus materierū. frigus nanqꝫ vt tangit Auic. expellit humores ad interiora. ꝛ sic supple auget fluxum. ¶ Ad secūdū. s. potū ꝛ cibum fiat eorum abstinentia vsqꝫquo materie corrupte complete educuntur semper tolerante virtute. Aut si instante debilitate virtutis oportet nos cibare cibo leui vt aqua pulli vt stomachum lauet et potet vinum non apparente signo caloris album aut modicum rubeū non dulce sed ad acuitatem tendens maxime si habeat magnam prostrationem virtutis stomaci. Dulcedo enim qñdoqꝫ fit causa ad abhorrendū ꝛ leuitatis ꝛ fluxus ꝛ solutiōis nature. xvj. iij. secūdo tractatu. ca. de cura colerice passionis. ꝛ alia cibaria ꝛ potus per te collige. Ad aliud apparet inanitionem vitandam esse pro posse quid sit dicēdum de euacuatione apparebit in secūdo. Ad aliud conuenit quies de accidentibus aūt anime dicēdū nō debere hr̄e supfluitatē patet de coitu ꝛc̄. ¶ Pro scđo pncipali dicēdū ꝙ si a pncipio huius colerice passiōis medio ꝛ fine declinauerit magis ad os stomaci tūc ꝓuocetur vomitus. dico ēt ꝙ ex se variāt ypocrate dicente vt pōit Auic. tractatu. ij. de cura colerice. ꝙ vōitus qñqꝫ ꝓhibetur vomitu ꝛ fluxus fluxu ꝛ id colligi potest quarta primi de retentione eorū que euacuātur. Prouocet ergo leuiter cum sirupo acetoso ꝛ aqua zuccari vel mellis ꝛ modico aceti. Nec ad vomendum vtatur ventosis ꝛ valde prosternētibꝰ virtutē appetitiuā. Post eductionē matie ꝯueniūt inunctiōes fiēde exteriorū ori stoma

chi. ¶ Itē cibaria leuis digestiōis ꝛ post illa aliqđ ꝯfortatiuū oris stomachi vt coctanū et alia pn̄t fieri ex prehabitis colligēda. ¶ Si vero declinauerit ad inferiora fiat suppositoriū ex māna et zuccaro ꝛ sale. Apparēte signo digestionis aut fiat clistere eductiuū supfluitatuꝫ de quo dictū est. Vel ordina sic. ℞. blete mercurial. an̄ M. j. fiat decoctio in aq̄ post colaturā dissolue cassiefistule zuccari rosa. an̄. ℥. j. olei rosa. ℥. iij. salis cōis. ʒ. j. ß. fiat clistere aut cū signis frigoris adde yerepigre. ℥. ß. deinde post euacuationē cōforta partē inferiorē stomachi et stomachū vt dictū est. ¶ Si vero colerica passio pueneruit pter colericos hūores ad itestina missos aut ad stomachum ꝛ intestina. moderare res naturales et tenta educere materiā vomitu vel solutione vētris modis dictis. Deinde cōueniūt cōfortātia stomachū vt sirupus succoꝝ acetosoꝝ nō valde mordicantiū. ¶ Item sirup⁹ de mēta et alia vide in regie fluxus colerici. Et si incessanter pseuerat vomit⁹ habe menti ventose magne appositionem sup vmbilicū et liga extrema vt iam tactū fuit. ¶ Et habe mēti ordinē ligationū ꝛ alia remedia iā dicta in regie vomitus ¶. Et si sit fluxus ventris rege p dicta de fluxu ventris. Et post adhibe cōfortantia interiora et exteriora. Et si fuerit alter modus egestionis vt aquose vel eruginose tēta istius eductionem. Deinde transi ad cōfortationem vt est tactum. Et si videtur debilitari virtus et ventura sincopis prebe vinū aliqualiter dulce stipticum odoriferum commixtum aq̄ citoniorum cui infundatur panis aliqualiter vstus vehementer calidus et potes ponere aliquantulum musci vel cinami. ¶ Item fac contusum ex pullo in cuius ventre steterint mirti et sumac aut partem citonioꝝ vel pirorū vel fac sublimatū ex pullo loto cū vino granatorū aut citoniorū vel simili vel fiant alia ad cōfortandū virtutem vt dicet ī regimine febris sincopalis. ¶ Et transi postea ad cōfortandū cū stipticis trocíscis. ꝛ aliȷ̄s habitis ꝛ tactis p Rasiz. ix. Almāsoris in cura colerice pas

hūoralis.

ventose
Ligaturę

deb. virtu.

sionis. Et si appareat spasmus tunc vnguātur iūcture cū cerotis vel oleis lenificātibꝰ et ꝓfūdantibꝰ operationem sicut yeme oleo de spica vel lilio albo vel camomillino. Et in estate cū oleo rosa. vel viol. Itē docꝫ Auic. pannū infundere oleis lenificātibꝰ, vt oleo de oliuis et sil'ibus. et si l'r oleū amigdalaꝝ dulciū vnguendo spinā et ptes extenuatas. Sil'r vngantur maxille ad supiora trahendo et alia q̄ colligere debes in regie spasmi post farmacū a Mesue de cōsolatione medicinaꝝ. Vide ēt regimē colerice passionis a Ras. nono Almansoris.

¶ De fluxu cretico.

Expedito regie colerice passionis. Determinandū de fluxu vētris cretico. Et breuiter dicendū ꝙ vbi appareat cū cōditionibus boni crisis q̄ tacte sūt pmo Amphorismoꝝ ꝯmēto. xij. ibi. Ea quoꝝ crisꝭ fit extra nō est restringēdū. Si vo supfluat curetur vt iā dictū est in colerica passione. Prio ex pte nō naturaliū p quas nō trāseo nisi tangēdo ex Auic. ꝙ si cōtingit iste fluxus ī febre valde acuta tūc nec caro cōuenit nec eius aq̄ nec cōtusū aut sublimatū. Ex carne fm ptisana ordei cū succo granatorū aut vino citoniorum vl' sil'i. Aut qꝛ nō est vsus obmittere carnē aut eiꝰ aquā Sumātur cōdita cū frigidis ⁊ stipticis ex succis ⁊ rob q̄ dicta sunt. Aut cōdiantꝭ pisces recētes cū succo granatoꝝ aut agreste et seibus vt coriaudro sicco sumach aut mirto vel sil'ibus. Et fiant alia ex diuertētibus que habuisti locis suis.

¶ Capitulum de fluxu epatico

Expedito de fluxu cretico ad fluxū epaticū veniendū. Et pmo de oppilatiuo dicendū esset ꝑpter oppilationeꝫ epatis cōtingētis. Vn̄ regimē eius aliqualit' tactū est breuiare ꝑpositiones transeo Si cōtigerit fluxus vētris qꝛ chilosus erit ꝑpter debilitatem attractiue virtu

tis et epatis et meseraicarū in attrahendo chilum con fortetur epar cū calefacientibus aromaticis et nō mul titudo vna sint cibi leuis digestionis vt pulline carnes cōdite sint aromatizate cū cinamo. Conueniret vinum album. Itē panis cōiter furfureus magis cōditus cum aniso et simili. ¶ Item ex confectionibus conuenit dia ciminum et plures alie confectiones calide. ¶ Item ti- riaca antiq vel metridatū sumptū cū subtili vino cali- do. vel aqua decoctionis cinami vel absinthij. Si tamē esset mala cōplexio fria dependens a mafia digeratur et euacuet mafia cū digestiuo ex euacuatiuis ,pprijs vi dendum loco suo. ¶ Ex fructibus cōueniūt aliqui succi vue passe pingues et auellane sicce depilate recentes aut humidos fructus vitet. Fiat etiam vnctio epati ex oleo de spica vel de mastice. aut cinamomo. ¶ Itē etiā cōferunt fricationes extremorū. ¶ Itē ypocūdri dextri ¶ Itē diuide cibū in multas vices. ¶ Si vo fluxus epa ticus esset lotiu' vt lotura carniū: tūc si ei' causa fuerit debilitatis confortet epar nō existēte mafia calida cū stipticis vel oleo de spica de quo dictū est. Aut si appa- rent signa caloris cū mirtino vel citoniorum vel sifi. et vitetur in isto casu apitiua aut si debilitata esset virtus retentiua ,propter caliditatem tm̄ attendatur infrigi- dantibus declinantibus ad stipticum. Et ita de cibo et potibus. ¶ Si vo esset debilitata propter frigus vt di- ctum est: aut si esset debilitata propter nimias euacua- tiones attendatur etiam stipticis cum' temperie in actiuis. Et similiter si esset debilitata propter nimiam humiditatē cū materia attendatur cuz exiccantib' leni bus interi' vel exteri' assumendo. Et similiter si ,ppter siccitatē attendat correctioni siccitatis. ¶ Si vo foret egestio lotiua ,ppter debilitatem digestiue epat; ad di gestiue eius cōfortationē attendat. Et qz fm plurimuz digestiua per alterantia debilitatur ,ppter frigiditatez calefactioni attendat et exhibitioni pauci cibi z potus facilis digestionis. ¶ Si vo fflux' epatic' sit colericus

vel egestio colerica attēdatur digestioni cū sirupo endi
uie aut rosaꝝ aut simili ex infrigidātib⁹ coleričā mate-
riam et remittentibus ei⁹ acuitatē. Deinde euacuetur
cum infusione reubarbari aut agarici aut mirabol'. ci-
tri. et cū manna vel cassia vel electuario de succo rof.
Post euacuationē potest epithimari epar epithimati-
bus de quibus dictū est sup regimē acutoꝝ. Regimen
vo non naturalium reꝝ patꝫ ex pluries dictis. Cōfecti
ones cōuenientes sunt diacorall'. triasandall'. dyarodō
et cōsimiles ꝯfectiones. Et fiāt sepius clisteria lauati-
ua et alteratiua vt ex aqua ordei aut zuccaro rubeo et
oleo viol'. et postea cū oleo rof. sine sale vl' modico. Si
vo flux⁹ epaticus sit egestio virulēta ꝑpter adustionē
sanguinis et humorum. Si sit pctm̄ colere fiat vt dictū
est in regiē fluxus colerici nisi ꝙ hic intēsiora fria cō-
petunt ⁊ vnctiones resūptine fiende spine ⁊ epati post
euacuationes tacte. Itē cōueniūt cōfectiones ⁊ alia di
cta. Si sit egestio virulēta ꝑpter resudationē aposte-
matis vel debellati attendaꝫ mūdificātib⁹ et abstergē-
tibus epar. Itē fiant clisteria lauatiua. ¶ Si vo flux⁹
epaticus sit egestio feculenta ꝓueniēs post rupturam
apostematis attendaꝫ silr mūdificātib⁹ cuꝫ aq̄ ordei ꝑ
os sumēda vel cū aq̄ zuccari vel mellis. ¶ Itē attendaꝫ
cōfortationi epatis cū triasandal'. vel diarodō vel silri.
¶ Itē cū cōfectiōe de ꝑlis ⁊ cinamomo. Cibi sint leues
ad digerendū. Cōfert ḡ ptisana ordei. alia taceo. ¶ Si
vo cōtingat ꝑpter vlcera putrida et corrosionē fiat mū
dificatio cū dictis abstersionibus. ¶ Deinde trāseaꝫ ad
cōfortationē epatis cum sirupo de sandalis vel sirupo
diarodon. ¶ Itē exteri⁹ post mūdificationē cōfortetur
epar cū oleo rosa. ⁊ spodio ⁊ sandal'. ¶ Si vo ꝓueniret
egestio feculēta ꝑpter adustionē tūc trāseaꝫ ad curam
vt tactū est euacuando digerēdo: ⁊ post alterādo et cō-
fortādo epar. Et attendaꝫ etiā in isto casu cordi et epi-
thimatibus maxime post euacuationē ꝑpter vehemē-
tem caliditatē venaꝝ post epar existentiū siue ante siue

ascendentiū siue descendentiū. Seruet̄ ēt regimē tactū sicki modo in artarijs si foret vehemēs calor a mat̄ia colerica dependēs. Si indiguerit flobotomia fiat. Aut euacuet̄ cū aliq̄ farmaciarꝫ dictarꝫ digerēdo vt tactū est Et alteret̄ cor cū epithimatibꝰ frīs tactis. ¶ Itē spine fiat vnctio cū oleo ros̄. et modico aceti. Regimē xo naturaliū rerū cōcipiat̄ ex p̄habitis. Et si occurrat ad hāc causā totiꝰ corpis calor attendat̄ alterationi illius ꝛ phibitioni adustionis et extuationi cū vnctionibꝰ et infrigidationibꝰ tamē cū isto leui stiptico vt oleo ros̄ ꝛc. Et habeat̄ semꝑ menti. ¶ Si xo fluxus epaticꝰ esset egestio melācolica seruent̄ mōi p̄habiti. Si xo fluxus vētris esset spleneticus tūc si assint signa frigoris attende euacuationi materie cū mirabolanis indis. Itē cū agarico. Itē cū epithimo. Et rege infirmū cū cibarijs ꝛ potibus calidis ꝛ subtilibꝰ. Itē vngat̄ splen cū oleo de capparibꝰ aut anetino vel simili: clisteria fiant ad mundificandū intestina. ¶ Si xo fuerit signa caloris ꝛ adustionis cōuenit sirupus de epithimo. ℥. j. sirupi endiuie ℥. ß. sirupi de citonijs. ℥. ß. cum aqua endiuie et zuccaro. Et abbreuio vlteriorē locutionē de fluxibꝰ vt tp̄s habeā regimē alior̄ accidētiū cōuenienter explicare.

¶ Capitulū de regimine sitis. 268

Expedito regie fluxus seq̄t̄ regimē supfluitatis sitis in febre. Si ergo cōtigerit propter acuitatē medicine sustineat patiēs siti q̄usq; medicina sit opata tñ pōt lauare sibi os cū aqua ordei et gargarizare. ꝛ si ex toto infestaret̄ siti hac de cā vt eandē non posset sufferre habeat de eadē aqua ordei vt aq̄ decoctionis prunorū aut in ore teneat muza vt aliqd succi descēdat. Si xo post cōpletā operationē farmaci cōtingat sitis accipiat lauatiuū ex dicta aq̄ ordei. ℥. viij. ad plus cū. ℥. j. zuccari albi aut tm̄ de aqua de zuccaro aut de brobio macri pulli cū modico zuccari albi nec bibat subito multū. Caueat̄ etiā sūme a potu aq̄ qualitercūq; frigide: ne mortificet̄

calor naturalis. dicēte Auic. p vtroqꝫ. xiij. iij. tracta. de cura siue regie sitis. Et nō bibat sitiens aliqd plurimuꝫ subito nec aquā frigidā valde ne caliditatē mortificet quā sitis debilitauit. ¶ Si vero cōtingat sitis ꝑpter nimiā caliditatē ⁊ siccitatē aeris aut pannoꝝ coopturā rectifica aereꝫ vt dictū est. Et si cōtigisset ꝙ est rarissimum ꝑpter frigus cōstipans poros et calidos vapores detinens, cōferunt vigilie et fricationes faciendo euaporare fumos calidos. ¶ Si vero contingat sitis ꝑpter humores frigidos et ebullientes et mittentes vapores acutos ori stomachi aut ꝑpter cibuꝫ vel potū taliter indigestum, cōuenit somnꝰ dicente Amphorismo ꝑticule q̄rte. lxxxij. Quibuscūqꝫ nocte bibere valde ⁊c. ¶ Si vero cōtingat sitis ꝑpter vehementem caliditatē cordis et pulmonis, tunc cōuenit attractio aeris frigidi et odoramenta rerū frigidaꝝ. ¶ Itē cōfert collutio oris cū aqua ordei et modicissimo aceti. Vel sumpto sirupo acetoso cū aqua zuccari aut sumpto iulep violato. cū aqua frigida nō tamē vehemēter: anhelatio tamē sup rē frigidam, vt aquam simplicē vel rosꝫ. confert valde. ¶ Si vero proueniat ꝑpter vehementē caliditatē capitis ī febre eleuatis fumis calidis ad caput, tūc nō impediēte alio vt debilitate virtutis vel catarro, vngātur timpora cuꝫ oleo rosꝫ. vl' viol'. vel nenufari. Vel. ℞. aque rosꝫ. ℥. v. aceti. ℥. j. cōcutiendo misce et cape pannū lineum et infunde hijs liquidis et timporibꝰ appone ⁊ fronti. vel potes capere olei rosꝫ. vel viol'. ℥. j. aq̄ rosꝫ. ℥. iij. aque viol'. ace. ana. ℥. j. infunde pannū, vt dictum est. Item fac odorare aquā rosꝫ. cū modico aceti aut viol'. aut nenufar'. cum modico aceti. ¶ Item vnge circa medium gutturis cuꝫ oleo viol'. ¶ Item teneat in ore sacculum ad quātitateꝫ sexquialterā ad q̄ternariū ex mucillagibus citonioꝝ. vl' piroꝝ vel pomoꝝ aut candiū infusū aque frigide. aut teneat os plenū aq̄ frigida. vel ordei. vel decoctionis prunorū. vel teneat nucleos prunoꝝ infusos aque frigide ī ore. tamē docet Auic. cōficere medicamen ex mucilla-

ginib⁹ citonioꝝ ⁊ oleo rosaꝝ q̄d non est ĭ vsu. Similiter cōuenit masticare pulpam cucumeris. vel cucurbite. vl' angurie. vl' lactuce nigre ſm Auicēnā. Cōmune tñ est cape pulpaz angurie et eam infundere aque frigide et eam masticare. Similiter potest fieri de melone modo excorticato. aut de pepone. ¶ Potest etiam capi (vt superius tactum fuit) portio piri rotunda et subtilis tante quantitatis vt in ore teneri possit et infunde aque frigide donec calefiat. Deinde capiatur alia portio donec remittatur sitis. ¶ Item (vt est tactum) frequens collutio, vt aque ordei confert. et similiter gargarizatio cū aqua decoctionis prunorum. aut decoctionis tamarindorum. licz quidam reprobent tamarindos vt acetositate stupefactiuos dentium. infundatur igitur in aqua zuccarata vel coquatur in aqua, que post decoctionem et colaturam aliqualiter zuccaretur. ¶ Item conuenit infusio vini granatorum muzorum vel acetosorum in aq̄ zuccari aut aqua simplici. aut dulcium. Si v̄o foret vehementis caliditatis vestigium, dum ergo exhibentur dulcia, sit eorū parua quantitas ⁊ aqua multa. ¶ Si v̄o sitis ꝯtigeret ꝑpt' malā ꝯplexionē siccā ⁊ calidā, tūc cōueniūt ꝑdicta. vide tñ si ĭ stōacho essent hūores, nō exhibeat' aq̄ frigida aut stiptica oppilās ⁊ ingrossās hanc materiā, sz aq̄ ordei cū modico zuccari: lauabit eĭ inde materiā. ¶ Si ēt sit stomach⁹ calid⁹ ⁊ sicc⁹ et in ei⁹ viscositatib⁹ et interiorib⁹ ⁊ vijs siue riuis sit colerica materia aut colerici vapores, aq̄ frigida cōstipādo poros exteriores pluries erit causa maioris ĭbibitionis lz ingrosset colerā subtilez. In isto g̃ casu dicta aq̄ ordei ēt conueniret, vt aq̄ zuccari dicta. ¶ Si v̄o esset in stomacho humor viscosus putridus. et ita causans sitim, conueniret aq̄ ordei cū modico aceti vt ꝓuocetur vomitus aut saltē restringatur viscositas materie. ¶ Si v̄o esset causa sitꝪ humor melācolic⁹ adust⁹, ꝑdicta aq̄ ꝯueniret aut aqua viol'. calida aut simile. Si v̄o in febre nimia violentia sitis sit ⁊ oporteat potari ꝯuenit aqua ordei

aut materia existente acuta colica conuenit quidã potus dictus. vt. ℞. aque zuccari. ℥. iiij. succi arãcij. ℥. ß. misce et da in potu. ¶ Item conueniret. ℥. ß. sirupi de citonijs vbi etiam cordi attendere volueris cum. ℥. ß. sirupi de citro conueniret iulep violatum. ¶ Si vero esset causa sitis laxitas stomaci cõueniret iulep rob. ¶ In febribus non ita ardentibus debet miscere frigida secundum qualitatem materierum. Illa tamen que dantur in potu ad extinguendũ sitim sunt omnia tacta. et ad alterandũ calorem vt iulep viola. vel infusio zucchari rosati. Item iulep nenufarinum aut lactuce vel endiuie vel similis vt anguriе vel citrulli vel sempuiue. aut sirupi acetosi simplicis vel cum succis prehabitis. Regia tamen malarum complexionũ stomaci causatarum vide. xiij. iij.

¶ Capitulum de profunditate somni.

Expedito regie sitis seqtur regimẽ pfũditatis sõni. Si igitur ptigat vaporibus eleuatis a stomaco et mẽbris iferioribus aut materijs venarum aut arteriarum eorum siue sint in pncipio poxisimi siue exacerbationis aut alio tpe eductis supioribus cũ suppositorio vel clisteri attẽdatur diuersiõibus prio ex pte fabularum aut nouorũ accidentalium valde extraneorum inducentium gaudium aut irã ita quod cogatur infirmus loqui. Item ligentur coxe si non sit prohibẽs ex parte apostematis vel alterius. Item fiant fricationes fortes et dolorose cum pannis asperis. Item si non habuisset beneficium ventris tempore quietis febris vel tpe afflictionis supponatur collirium subtile vel acutum vt factũ ex melle vel ampliori sale quod sit in vsu cõi aut salgemma aut factum cum puluere yere et melle et salgemma vel modico colloquintide aut ponatur granum vnum scamonee et intelligatur subtile actiue quia in profundum penetrans et pungens aut subtile vt sonat littera et oblongum vt melius actiuetur. Deinde fiant dicte diuersiões et apponantur ventose circa nates. Pri-

mo sine scarificatione. Postea ponantur super pulpas spatularum. ¶ Item assetur panis ꝛ super ipsum infundatur acetum forte ꝛ odoretur. ¶ Item presuppositis euacuatiōib⁹ ꝛ diuersionib⁹ fiat sternutatio cū puluere ellebori albi vl' impositiōe piperꝫ vl' sal' vel silium. Puto tñ meli⁹ fore vt pmittat' sternutatio. Et diuersionib⁹ vētositationib⁹ ligationibus et fortibus fricationibus et clisteri ꝛ collirio ꝛ odoramēto dicto potissime attendatur ad istud regimē profunditatꝫ somni maxime contingentis in principio paroxismi siue periodorum ꝛ ex euaporationibus materierum quas etiam si constet esse in stomaco prouocetur vomitus predictus. prolixius vero regimen subeth ꝛ profunditatis somni vide prima. iij. tractatu quarto de cura subeth. ꝛ nono Almansoris ꝛ in pluribus alijs locis.

¶ Capitulum de dolore vel grauitate capitis. 270

Sequitur regimē doloris capitis pueniētis ex euaporatione materierum in fe. pro quo sic puto procedēdū. Primo in q̊cunqꝫ tpe sit febris licꝫ regulariter melius eēt facere i quiete aut in minori afflictiōe ptinue fiat clistere acutū vl' suppositorium vt est tactum aut si apparet aggrauatio in stomaco vel repletio post eductionem fecum prouocetur vomit⁹. Scđo fiant fricationes extremorū aut ligatio fortis. Tertio fiat appositio vētosaꝝ vt ē tactū. Quarto fiat capiti sacculus iste. ℞. florum camomille. M. j. rosarum rubearum mellilotti florum sticados. ana. M. ß. macis. ʒ. j. conterantur omnia subtilissime. ꝛ fiat sacculus. Item fiat decoctio florum camomille cum quarta parte violarum. ꝛ ex hac decoctione fomentet' frons ꝛ timpora. Si vo affuerint signa vehementis caliditatis sacculetur caput cum solis rosis. Item odoret acetum mixtum aque roſ. Uitet etiā vt Auic. tangit emulsionem lactis super caput aut effusionez alicuius olei.

¶ Capitulum de inquietudine febris ꝛ impotentie dormiendi. 271

Regimen inquietudinis febriū ⁊ ipotentia dormiendi maxie ꝓpter caliditatē nimiā p q̄ fit ꝓcedendū. Nā p̄mo extremis infrigidātia applicāda sūt. Scdo odores īfrigidātiū sūt applicādi. ¶ Tertio vnctiones exhibēde sūt. ¶ Quarto p os sonniferum exhibendum. ¶ Quinto distractiones siue motiones spirituū. ¶ Sexto ad euacuandum transeamus, si sit materia peccans. ¶ Ad primū fiat ista cōis embrocatio. ℞. violarū. M. j. papaueris ⁊ corticū papaueris florum camomille. ana. M. ß. cum ista decoctione embrocent pedes ⁊ brachia. ⁊ leniter cū manibus aspergantur timpora. Potes ēt facere forti⁹. Ex p̄dict⁹ tamē elige fortiora ex Mes in suo de appropriatis ⁊ in suo regimine vigilie. ¶ Ad scdm cōpetit odor aque violate nenufaris mandragore. Item decoctio papaueris. Itē pōt capi aquaꝝ nenufaꝝ. ℥. j. ⁊ infunde illi granū. j. opij vbi alia non conferrent. Uita tamē opium, inquantū potes. ¶ Ad tertiū vngere possumus timpora cū oleo violato aut nenufari, aut papauere ⁊ populeon ⁊ vltimate ex narcoticis fortibus: caue tamen vnctiones timporū cum repletione capitis vel frigiditate. ¶ Item potes facere hoc leue. ℞. emulsionis siue lactis papaueris: olei violati. ana. ℥. vj. concute inuicem ⁊ vnge timpora. ¶ Ad quartum non existente prohibente ex parte capitis vel alterius quando infirmus dormiturus est, distanter a cibo per quattuor horas, si fieri potest: detur. ℥. j. ß. sirupi de papauere aut violato aut nenufarino aut leuioris. vsualis tamen est sirup⁹ de papauere. Item vsuale est emulsio papaueris albi commisceatur cibo suo. ¶ Et quintum completur per ligationes aliqualiter fortes, que citissime dissoluantur precepto infirmo vt oculos claudat et preparet se ad dormiendum. ¶ Itē distillationes aque ab alto ac si pluat, conueniunt. ¶ Sextum completur si materia sit colerica peccans aut etiam salsa aut m̄lēca ad-

usta euacuetur ꝓprijs euacuatiuis q̄ suis locis narrantur: ⁊ ꝗquiratur regimē pticularius vigiliaꝝ. vide pria iij. tracta. iiij. ī suo de appropriatis. ⁊ nono Almāsoris.

¶ Capitulum de dolore ventris. 272

Egimen doloris vētris siue stomaci potissimū ī febre cōtingēte, vt tāgit Auic. ex effusione colere ad stomacū: qd̄ diuidendū ē in regimē preseruatiuū magis ⁊ sedatiuū actualis caloris. Perficitur primū euacuādo colerā vomitu aut linitione cōi. euacuetur p ventrē cū ꝓprijs euacuatiōib⁹ q̄ tāgent̄ ēt in cur̄ febriū colericaꝝ: postea dādū in potu ante aduētum paroxismi vel exacerbationis panē lotū, deinde asperso vino granatoruꝫ, vt sirupo de agresta, vel succo granatorum, aut oxizacra, vel simili. ¶ Aliud ꝯfortatiuū stomaci ⁊ ꝓhibitiuū colere ad stomacū. Itē cōueniret post euacuationē febris inquiete aut miori affl ictione ꝯtinue epithimatio ep̄is cū ꝑtact̄ de regimine acutorū, ⁊ dicendum in curis colericarum. ¶ Itē stomaco pōt fieri vnctio tpe dicto ex oleo rosarū vel citonioꝝ. ¶ Itē regimē cibi ⁊ potus sit declinās ad frigidū ⁊ aliq̄liter ad acetosū. vñ corrigant̄ carnes cuꝫ agresta vel succo arancij vel similiū. vñ cōuenit gelatina ⁊ similia. ¶ Regimē ꝟo sedatiuū actualiter doloris fit per diuertentia, vt fricationes ⁊ alia tacta. ¶ Item per oppositionem ventosę magne sup vmbilicum, vel propinquius infra tamen locum dolentem. premisso tamen vomitu, si fieri poterit, deinde detur, si vehementissime sitierit, sirup⁹ agreste aut limonis vel succi granatorum vel similium. ¶ Si vero contingat dolor ex ventositate, fiant fricationes trahendo inferius. Item ponantur ventose super vmbilicuꝫ. ¶ Item fiat ista decoctio. ℞. anisi camomille rute semen semi. eius. ana. manipuluꝫ semis decoquantur in aqua, cū infundatur pannus ⁊ supponatur stomacho. Aut cape oleum de

spica et de camomilla ⁊ de aneto cū puluere ameos, et vnge stomachū ¶ Uel fac sacculū ex camomilla sola vł alijs notis ad carminādū ventositatē. Tuti⁹ tamē est cū diuertentib⁹ pcedere et leuib⁹ localib⁹ ⁊ pmo euacuare. deinde trāsire ad fortiora, si sit expediēs. ¶ Si aūt cōtigisset dolor ppter aquā frigidā aut ppter alteri⁹ rei faciēde vsuz, ad calefaciētia transi. Et breuiter regimē doloris stomachi gñalius ⁊ cōius collige. xiij. iij. ita breuiter processi insequens ordinē Auic.

¶ De asperitate lingue cap. 23.

Sequitur regimē asperitatis lingue, q̄ si fuerit cū limositate grossa viscosa. ℞. aq̄ ordei zuccharate calide. ℥. iiij. oximellis simplicis. ℥. ß. et misce, ⁊ collue os bene et linguā. Postea cape pannū lineū mūduz et cū digito inuoluto p̄dicto pāno abstergē ipam bene. aut cape pennā bene subtiliatā et curuatam, et cū illa abrade linguā. aut idē fac cū spōgia. Aut fiat instrumētuz ex ferro vel argēto huius figure, q̄ radici lingue imponat ad debite mūdificandum. ¶ Post mūdificationem autē teneat in ore lz nō sit vsuale, sup lingua māna infusa in infusione seium cōmunium aut eoꝝ decoctiōi. aut liniat lingua cū penidijs infusis aq̄ ros. aut candi infusi in aqua frigida cōi. aut se ie citoniorum. Sed ista nō sunt vsualia. Aut teneat in ore enucleos prunorū. aut iuiubas siccas post mollificatas in aqua tepida zuccarata. Deinde infusas ī aqua frigida. Aut capiat zuccarū tabarzet, et infundat aq̄. deinde teneat sup lingua. Aut sumat succus liq̄ritie et infundatur iulep rosa. aut viol. et cū isto liniat lingua. aut sumatur iulep viol. ℥. j. amili. ℥. j. ß. misce et line linguam. Aut sumat succ⁹ granati dulcis, et ponatur sup lingua. vel prunū valde maturū. ¶ Itē vt tangit Auic. nō teneat puluinaria siue ceruicalia. Uel resupinet vel iaceat sup collū. Itē pōt inūgi collū aut ptes medie iter colluz ⁊ gutt ex oleo violaꝝ. Itē Auic. anhelet sup aquā viol.

¶ Capitulum de sternutatione.

Egimē sternutationis ꝓ quo dicēdū est mēte Auic. ipsi sternutationi merito esse adhibendū. Ledit enī attrahendo materias: ledit etiā motione debilitando virtutē. sic ḡ ꝓ eius remotione ꝓcedendū. ¶ Primo vt fiant diuersiones cū fricationibus et alijs. ¶ Itē fricationes fortes colli. Itē scalpatur pars posterior capitis siue inferiꝰ pectinetur trahēdo. Item cōtingēti sternutatione et frigiditate calefiat pānus ⁊ apponatꝛ capiti. Deinde fricetur caput versus collū: cauēdo tñ ꝙ ī cerebro non sit repletio. Nam tūc nō est valde tutū. Item fiat vt Auicenna tangit fricatio fortis colli ⁊ nasi. Per has enim fricationes vētositates parātur ad exitū. Item fricētur eorꝝ palata. Itez capita eorꝝ extēdātur et cōuertātꝛ. Premātur etiā in ore extrema. Hec enī oīa diuertūt materias. ¶ Item presuppositꝫ euacuationibꝰ cōuenit effusio olei calidi actu et potētia in p̄mo gradu vt camomille. Aut sacculus factꝰ ex floribꝰ camomille appositꝰ naribus. Aut spongia infusa in decoctione eius. Itē pānus calidus appositus collo et capiti. Itē humectatio lacertorū maxillaꝝ ⁊ mandibule cū dicto oleo: facit enī ad resolutionē dictaꝝ ventositatū et ad ꝓhibendū cōtractionem. Itē cōuenit resupinatio sup puluinari calido propter causam assignatā. Itē nō dormiāt multū ne eorūz capita multū repleātur vētositatibꝰ: aut alijs irritantibus ad sternutationē. ¶ Itē nō subito excitētꝛ a sono ne ꝓpter agitationē fiat cōmotio sternutationis. Et vitēt puluerem cuiuscūqꝫ rei valde acute in odore incitante sternutationē. Itē cōuenit odoratus oleoꝝ frigidorūz confortantia caput ne recipiat ⁊c. vt olei ros. et olei de salicibus. Valēt etiā ista olea ad remittendū acuitatē vapoꝝ ad ventositatē irritantiū et sternutandū. Item retentio sternutationis. Sit autē ordo medicaminum

iste siue existente febre siue non tentet non sternutare inquantū potest. Deinde naribus applicentur infrigidantia tacta. Postea fiant alia remedia q̄ tacta sunt.

¶ Regimen doloris capitis. cap. 25.

Equitur regimē doloris capitis q̄ lz multis ex causis proueniat vt experiētia notat. vt sumit̄ pma. iij. et nono Almansor. et in alijs pluribus locis. quantū tñ ad ꝓpositū spectat, doloris capitis regimē ꝓuenientis ex mala cōplexione ꝓcedente a vaporationibus ascendentibus ad caput aut humoribus, nunc est explicandum. in quo auctores more modos est tripliciter procedendum. Nā primo est diuertēda materia. Scd̄o est diuertendū a capite, ne recipiat et alterandū malā cōplexionē calidā. Tertio siq̄ materia fluxit humoralis aut vētosa vel vaporosa, educēda sensibiliter vel insensibiliter. ¶ Cōplet aūt pmū Primo p suppositoria aut clisteria educendū feces ꝛ exonerādū virtutē. Itē si cōstiterit materiā humoralē vel cibalē eē in stomacho, post eductionē factā ꝓuocet vomit⁹ ¶ Itē tertio apponant ventose sup pulpas natuz vel circa natum initia. Et nō restiterit febris et timeant valde ventose partes: et notetur repletio sanguinis, scarificetur, postea applicentur pulpis spatularum. Aut etiam ī muliere applicentur inter costas: aut etiā non resistente febre fiat flobotomia de basilica aut nigra vbi intendas plus diuertere. aut si citius et immediatius, de cephalica eiusdem partis aut diuerse sm corporis repletionē. ¶ Item existente febre cōueniunt ligationes fortes extremorum ad inferiora trahentes. De quibus dictum est. ¶ Secūdum autē cōpletur apponendo fronti aliqd̄ epithima, vt predictum est. cuius descriptio. ℞. aque rosar. ℥. iiij. aceti ℥. j. misce et inuicē concute, et pannum infunde dicte aque et applica extensum fronti. aut cape olei ros. ℥. j. aceti. ℥. ß. aque ros. ℥. iij. fac, vt dictuz est. et per te alia frigida ex dictis collige. Sis tamen attē

tus ne ista valde repleto capite facias. ¶ Item conueniunt odoramenta ex robub frigidis. ¶ Usuale tamen odoramentum ex aqua ros. ⁊ aceto factum. ¶ Tertium cōplet fomentatio facta ex linitiuis et leuiter resoluentibus decoctio camomille vel mellilotivel sticados. aliquando tamen istis linitiuis leniter resoluentibus cōmiscentur aliqualiter infrigidantia et leuiter inducentia somnū, vt corticum papaueris aut papauer. ¶ Aliquando etiā cōmiscentur frigida et confortantia, sicut rose et flores camomille et similia. ¶ Item ad refrigerationem et cōplendam intentionē quartā fomētationes ex lacte mulieris virtute existente debiliori. et ex lacte caprino virtute existente fortiori. Ex mente tamen Auic. vitentur modi lactis. et vnctiones capitis existēte pleno et catarroso. distinctū aūt et extensum regimē de dolore capitis. vide pma. iij. ⁊ nono Almanso. ⁊ maxime ca. pmo vbi posui simplicia ⁊ cōposita valētia in doloribus capitis.

¶ Regimen tussis sequitur.

Egimen tussis seqtur sm Auic. ex caliditate ⁊ siccitate vehementi in febre, cuius regimē erit per infrigidantia ⁊ humectātia cōpletur. Primo autē teneant i ore frustra liquiritie munda infusa in aqua zuccarata. Itē pruna bene matura infusa in eadē aqua. Silr nuclei eorū. ¶ Itē granata dulcia bene matura. ¶ Item iuiube bene mature. Item teneat in ore vuam passam mundatam ab appendicijs et arilibus infusam primo aqua tepida. Conueniunt tamen pillule bichechie que teneantur in ore quarum descriptio nono Almansoris est ista. ℞. succi liquiritie zuccari albi ana. dragmas. x. amili draganti amigdalarū dulciū excorticatarū ana. ℥. v. ex hijs cū mucillaginib⁹ seminū citonior ⁊ aspis forment pillule leniter presse vt sub lingua leniter teneri possunt.

sy. de papa.

¶ Itē valet in isto casu iulep viola. Item syrupus viol. Itē syrup⁹ de papauere, quē tangit Mes. in suo antido tario. Itē tāgit de appropriat; i regimie tussis. Cuius descriptio: sirup⁹ de papauere ex inuētione nostra con- fert catarro ꝛ tussi cum caliditate ꝛ asperitate: cuius de scriptio. ℞. papaueris albi. ℥. iij. ꝛ nigri. ʒ. x. semis mal ue. ʒ. v. gūmi ara. dragāti. se. citrullo se. citoñ. añ. ʒ. v. liq ricie. ʒ. v. psilij. ʒ. vj. cotunde omnia preter psilium ꝛ po- ne sub ea libras sex aq̄ ꝛ dimitte die ac nocte ꝛ fac sub limare quousq; redeat ad libras tres ꝛ pone lib. j. ß. pe- nidioꝝ. et pone oīa ad vas ꝛ pone lib. j. ß. zuccari ꝛ coq̄ lēto igne donec mell' habeant spissitudiez. ¶ Item ad idē conueniret dyapapauer: cui⁹ descriptio ꝛ littera est

diapapauer

Dyapapauer cui⁹ iuuamētum est sublime ad tussim ca tarralē cū caliditate ꝛ asperitate: ꝛ sitim ꝛ rancedinē vocis ꝛ pleuresim. ℞. papaueris albi penidiorum añ. ʒ. v. succi liquiricie gummi arabici draganti. ana. ʒ. x. amigdalarum dulciuz. ʒ. viij. amili seminis citonioruz portulace. ʒ. v. seminis cucurbite citrulli melonis lactu ce ꝛ malue. ana. ʒ. iij. confice cum sirupo violato. dosis ē a. ʒ. j. vsq; ad. ℥. ß. cum aqua ordei ꝛ decoctione iuiubaꝝ ꝛ sebesten. Et si habet vigilias, cum eo q̄ mulgetur ex semine papaueris cum cortice suo, dosis ēt sirupi de pa pauere dicti sit. ℥. j. cum aqua zuccarata vel ordei vel de coctionis iuiubarum. ¶ Item conueniunt vnctiones ex teriorum. vnde existente caliditate vehementi ꝛ siccita te vngatur pectus ꝛ guttur hac vnctione. ℞. olei vio- lati. ℥. j. ß. vl'. ℥. ij. cere albe modicū ꝛ fiat vnguentū mol le. Ex quo etiam potest vngi spina, vel si intendis plus resumere. ℞. olei violati. ℥. ij. pinguedinis galline recē- tis non salite. ℥. j. lauentur in aqua violata. ꝛ cum mo- dico cere albe fiat vnguentum. ¶ Item possumus vti electuario de cucurbita vel alijs speciebus infrigidan- tibus et humectantibus, que etiam dicentur in cura ethicarum: domesticum tamen est oleum violarum. ¶ Itez fomentare possumus pectus siue epithimare ex

vnctio

decoctione violarum aut lactuce vel similium domesticarum infrigidantium et humectantium. Item est regendus infirmus per potum aque ordei aut decoctionis iuiubarum vel liquiricie.

¶ Cap. de destructione appetitus.

Sequitur regimē destructionis appetitꝰ quod in multa diuidendū est ſm diuisiones causarum facientium. Diuiditur ergo scdm ꝙ est destructio appetitus ꝑ essentiam et colligantiā. Si igit̃ sit cā destructionis appetitus fluxus catarri ad stomacū, regat̃ prīo. ca. de regimine catarri. Post attēdat̃ stomacho modis dictis in regīe vomitus cerebral̃ vel de fluxu cerebrali. Silr̃ si sit ꝑpter destructionem et debilitatē virtutis appetitiue sensibilē stomachi ex defectu neruoꝝ deferentiū sensū stomacho et ita cōicate cerebri, attendat̃ confortationi cerebri cum sacculis et alijs p̄dictis. Deinde attendatur fricationi oris stomachi cum oleo de spica. ¶ Itē adhibeantur excitantia appetitum et suscitantia sensum, vt cappari conditi, et oliue condite. ¶ Item ex confectionibus cinamomum cōditum. ¶ Item conueniunt tyriaca antiqua et metridatum et diamuscum dulce. ¶ Si vero fuerit propter debilitatem epatis et membrorum in sugendo chilum et sanguinem: et si fuerit spissitudo cutis, fiat primo mūdificatio communis. Et si sit repletio, fiat euacuatio ꝑportionata, vt per flobotomiam vel alio modo. Deinde attendatur rectificationi et destructioni cutis cum fricationibus cum pannis siccis vel infusis decoctioni mellilotí aut similium. ¶ Item prouocetur sudor facta decoctione calamenti aut origani et tentis cruribus ī dicta decoctione calida et cooperto panno circumcirca. ¶ Item conueniunt in isto aperitiua, vt potus vini albi subtilis, et cibus facilis digestionis, et panis infusus brodio pulli et pullus contusus more solito et brodium

appetitu

cicerum rubeoꝝ. Si ṽo epar fuerit causa destructõnis appetitus mittẽdo colericũ humorẽ fiat vt dictuȝ est in regimine vomitus colerici et fluxus. Si ṽo emittat epar materiam flegmaticaȝ: mũdificet̃ p̃mo epar et corrigatur complexio sua. in euacuãdo humorẽ colericum couẽit infusio mirabolanoꝝ citrinoꝝ. aut reubarbaꝝ vl' pillule de aloe solum licȝ cõmendat Auic. in isto casu. xiij. iij. sirupum acetosum cum aloe quod tamen non est vsuale propter displicibilitatem aloes. Et similiter educatur flegma cum infusione agarici aut kebul'. In quolibet tamen istorum casuum si in stomacho fuerint materie tentetur earum eductio vomitu aut solutione ventris dicta. ¶ Si ṽo epar emittat stomacho melancoliam destruentem appetitum, mũdificetur epar cum infusione mirabolanorum indorum. et cum epithimo. vel agarico. ¶ Si ṽo epar emiserit sanguinẽ multum venis stomachi et destruxerit valde appetitum. ¶ Aut si epar sanguinem valde repletum et non attrahatur a stomacho et intestinis, tunc flobotometur basilica post mundificationem cõmunem s'm quantitatem ex signis comprehensam fiendam esse. Et regatur infirmus per cibaria modicum nutrientia, vt ex oleribus frigidis et cibarijs acetosis. ¶ Si ṽo contingat destructio appetitus propter colligantiaȝ splenis, quia splen transmittat melancoliam excitantem appetitum, tunc attendatur presupposita communi euacuatione aut minoratione propria, si extiterit multa repletio et oppilatio viaꝝ cum appropriatis spleni. Unde poterit fieri iste sirupus. ℞. corticum radicuȝ capparum scolopendrie ana. M. ß. siue ana. ℥. ß. corticũ tamarasci. ʒ. iij. seminis portulace. ʒ. ij. fiat decoctio in lib. ij. aque ad consumptionem medietatis et prope finem decoctionis. ℞. epithimi. ʒ. iij. et iterum leniter coque. Deinde cola et infunde colature. ℥. j. ß. aceti et cum zucharo sirupiza. et capiat sirupum istum in vicibus quinqȝ. ¶ Deinde euacuetur cum pillulis indis, aut cum infusione mirabolano-

rum aut cum alio dicendo in cura quartane. ¶ Si vero splen nimiam melancoliam emiserit, euacua materiam in stomacho existentem vomitu et rege infirmum cibarijs facilis digestionis non siccis et stipticis et ita vitetur vinum nigrum. ¶ Si vero contingat destructio appetitus ex colligantia matricis in muliere propter retentionem menstruorum aut in viro propter retentionem emorroydarum, tunc attendatur prouocationi istarum euacuationum. aut si contingat propter aliquam retentam euacuationem, prouocetur illa. Aut si contingeret propter dimissionem exercitij, reuocetur exercitium et tantomagis minorentur cibi et potus. ¶ Si vero contingit destructio appetitus propter nimium somnū tunc precipiatur vigilare: fiant fricationes: abstineat a cibo longo tempore. ¶ Item vtatur cibis et potibus exiccantibus. ¶ Item vnctionibus stomachi vigorantibus appetitum et aliqualiter calefacientibus, vt oleo de spica vel mastice. ¶ Item in brodijs suis vtatur cinamo gariofilorum et similibus. ¶ Si vero contigerit destructio appetitus propter accidentia anime. vt nimium timorem &c. attendatur remotioni accidentium. ¶ Item tentemus extrahere sanguinem et spiritum cū confricationibus extremorum. ¶ Item adhibeantur odoramenta incitantia appetitum cordialia ex parte cōfectionis, vt dyamuscū dulce et electm̄ de gēmis. ¶ Et si cōtigerit propter aliqđ aliud accidens, attende remotioni accidentis. Et si contingeret propter nimiū coitū, attendatur refectioni virtutis et restaurationib[9] ex pte rer nō naturaliū. Et aerem eligat temperatum in actiuis modicū declinātem ad humidū aromatizatum reb[9] temperate calidis, vt fumo thuris et alior similiū. ¶ Cibos etiam eligat facil' digestionis, vt oua sorbilia. aut brodium factum ex vitellis ouor in brodio pulli. aut testiculi gallorum, vel contusum pulli, vel sublimatum eius vt cibarium factū ex pulpis caponū contusis et cōditis cum modico zuccaro zinzibe agreste lacte amigdalino

et brodio cappōis cū aqua assate carnis cū modico ci-
nami et aqua rof. aut testiculi iuuenis arietis aut ca-
preti iuuenis aut pullus puus lardatus et assat⁹ lento
igne et cōtinue aspsus aq rof. Deinde post decoctionē
dismēbratus ⁊ aspsus modico agreste cū cinamo ⁊ zuc
caro. ¶ Item cōuenit vinū aromaticū declinās ad dulce
paruū ſm naturā aut limphationē. ¶ Itē ex cōfectioni
bus cōueniūt grana pini cōfecta. ¶ Itē cōueniūt pulpe
capponis trite ⁊ cōdite cū zuccaro ⁊ modico cinamo ⁊
aq rof. Post. ℞. carniū3 cappōis subtilit ꝯtritarū. ℥. ß.
margaritaꝝ saphiri smaragdi granate ana. ʒ. ij. cina-
mi. ℈. j. musci ambre. ana. granū. j. terant subtilissime ⁊
cū. ℥. viij. zuccari in sufficienti quātitate aq rof. ⁊ aque
buglosse fiat cōfectio solida aut in morsell'. aut fiat ele
ctuariū. ¶ Itē valet in ꝑposito electuariū quo vtūtur re
ges et delicati tam pme q̄ scđe descriptionis Mesue.
¶ Itē vitet iste subitam et nimiā repletionez imo poti⁹
parciat cibos in multas vices. ¶ Itē vitet motū ⁊ vtat
qete ampliori sibi debita tpe sanitatis. Itē somno vta-
tur ampliori et gaudio ⁊ vitet accidentia debilitātia vt
timorē et irā ⁊c. ¶ Si ꝟo cōtingeret destructio appeti
tus in febre ꝑpter vermes tūc cōueniunt interficiētia
et deponētia ꝟmes ⁊ educētia materias corruptas. Itē
cōuenit yera simplex Ga. dando. ʒ. iij. cū aqua decoctio
nis seminū citri ⁊ pulueris cornu cerui aut detur infu-
sio reubarbari vt. ℞. reubarbari. ℈. iiij. spice. ℈. ß. infun-
dant in vino albo ⁊ sufficienter exp̄mant. Deinde. ℞.
sirupi acetositatis citri. ℥. j. ß. aq decoctionis lupinoruz
aut vini granatoꝝ muzorū. ℥. ij. misce ⁊ in potu tribue.
¶ Itē cōueniūt pill'e aloetice cōmunes. Itē regat in-
firmus cū cibarijs ad acetositatē declinātibus. ¶ Itez
stomacho fiat hec vnctio cōis. ℞. olei rof. ℥. iij. pulueꝝ
cimini pulueris lupinoꝝ cora ll'. ru. ana. ℈. j. misceantur
cū oleo sufficient trita. Deinde ponat ī pomo arancij ꝑ
forato cū fuso a filo. Deinde ponat dictū pomū sub ci-
neribus calidis vt debite calefiat. Deinde sufficienter

vermes fol. 95.

exprimat cū corticib⁹ deinde fiat inūctio vt est tactū: multa alia possunt fieri q̄ videāt in mafia vermiū. sic sunt remedia magri Anthonij de lacipola. ¶ Si aūt cō tingat destructio appetit⁹ ꝑpt intestina aut ꝑpter dissinteriā aut colicā: aut dolorē renalē aut vesicalē attendat p̄mo regimē illoꝝ. deinde attendat vigorationi stomachi cū vnctionib⁹ ⁊ ꝯfectionib⁹ ⁊ alijs calidis aut frigidis ſm ꝙ indigebit dispositio. ¶ Si vero contigat propter malā dispositionē siue cōplexionē stomachi calidam diuidat silr regimē in nō naturaliū rerū ⁊ medicinaliū magis. ¶ Pro primo eligat aer declinās ad frigidū nō multū tamē correct⁹ aromatisat⁹ vt dictū est sup regie acutorū. ¶ Eligant etiā cibi frigidi vt ptisana ordei mixta vino granatoꝝ aut agreste aut silr ex frigidis acetosis quoꝝ sit infrigidare et stipticare et corrugare os stomachi laxatū ꝑpter caliditatē. Eodē modo cōueniūt gelatine sulcide ⁊ silia multotiēs dicta. ¶ Itē carnes pulline vel auicularū infuse aceto. Itē cōuenit panicū. ¶ Ex carnib⁹ cōueniūt pulline edine leporine ⁊ caprioline. Itē perdicū: fasianoꝝ et auiū paruaꝝ de quibus dictū est. Vitet caseū ⁊ lac: ⁊ pinguia. Itē cōueniunt oua cōdita cū agresta ⁊ vino granatoꝝ aut ex alio silr corrigente caliditatem. Itē cōuenit aliaꝝ reꝝ non naturaliū regimē declinās ad frigidum qđ per te vide. ¶ Simplicia tamē valētia ad destructionē appetitus accipiendo ⁊ maxime cū raritate oris stomachi sunt rose: aq rof. sumac vel decoctio eius vel aqua sublimationis coriādrū siccuꝫ. vel citonia: vel pira aliqualiter stiptica: acetosella: granata muza: vel acetosa ribes: berberꝭ. corna: nespula: sorba: agresta succus panziarum: vitis acetositatis citri limonū arātij glans recens masticata ad maturitatē tendens acetositatis citrāguloꝝ acetositatis limonū lambrusci acacia. ¶ Ex compositis vero cōfert sirupus rof. iulep rof. zuccarū rof. Sirupus aut rob frigidi ex p̄dictis acetositatib⁹ vt citri citoniorum ⁊c. Ex cōfectionibus cōueniūt aliq̄ tacta ꝑ Mes.

vt illa posita in antidotario electuariũ de ꝑsicis ⁊ ma-
gis illud electuariũ de fructib⁹ magni iuuamenti ad so
lutionẽ vẽtris ⁊c. Itẽ illa ꝯfectio de sorbis cõfortãs sto
machũ. Itẽ illud electuariũ cõfortãs stõachũ ⁊ viscera
Itẽ mirabolani citri. cõditi cũ mũa simplici citonioꝝ
Itẽ pira cõdita. ¶ Silr̃ vnctiões etiã applicãdo stoma
cho exteri⁹ i ꝓposito ꝯueniẽtes note sunt. vt ex oleo ro-
sarũ ⁊ oleo citonioꝝ vel mirti vel alia re frigida aroma
tica tñ ⁊ stiptica qd̃ oleũ ꝑ te vide. ⁊ ordina faciẽdo bul
lire illã cũ oleo elephãcino lãbrusca tñ ⁊ coralli ru. val-
de approꝑant. ¶ Vñ potes facere oleũ isto mõ. ℞. olei
onfancini. ℥. j. lãbrusce. ʒ. vj. coralli ru. ʒ. ij. bulliãt ad cõ
sumptionẽ q̃rte ꝑtis aut i sole seruẽt. Et sic ex aliis reb⁹
potes ꝑ te cõstruere oleũ qd̃ nõ habes i ꝓ̃ptu. Si v̾o
cõtigeret destructio appetit⁹ ꝓpt malã cõplexionẽ fri-
gidã. Silr̃ diuidat regimẽ in regimẽ nõ naturaliuz et
medicinaliũ. Pro ꝑmo eligat aer declinãs ad calidum
correct⁹ cũ aromaticis calidis ⁊ fumo thuris vel masti
cis aut sandarace aut iuniperi vel ligni aloes ⁊ cyꝑssi
vel eius nucũ. ¶ Scd̃o cibi vsuales aromatizent cũ ci-
namo ⁊ zinzib. aut mace. aut gar̃. aut nuce muscat. Ex
carnib⁹ cõueniũt ꝑ̃tacte correcte cũ his aromatib⁹ aut
anisi feniculi aut carui. Itẽ cõuenit panis fermẽtatus
magis cõi saltior debite decoct⁹ ⁊ pinsat⁹ cũ modico li
phinij. ¶ Itẽ ꝯuenit vinũ vet⁹ aromatisatũ sumptũ ipotu
calidũ caliditate panis aliqualr̃ assi actualr̃ valde ca
lidi infusi vino. Itẽ põt fieri iste puluis. ℞. cinami. ℥. ß.
zinzib. ʒ. ij. macis gar̃. ana. ʒ. j. ß. subtilissime pulueriʒẽ
tur ⁊ misceant cũ duplo zuccari albi bene triti ⁊ aspga
tur vipa infusa vino: ⁊ de isto potet. ¶ Itẽ in isto casu cõ
uenit claretũ siue more frãcigenaꝝ ypocras. Et fit vinũ
nõ stipticũ nec grossũ nec nigrũ. Sed albũ clarũ subti-
le aromaticũ modicissime declinãs ad dulce. ¶ Hic etiã
cõueniret iulep melise aromatizatũ cũ musco vel ambra
Itẽ iulep aq̃ sublimationis absinthij aromatizatũ cuz

gar. Itē cōuenit aqua decoctionis masticis vel cinami vel macis vel piperis nigri vel longi vel albi. Ex cōfectionibus cōuenit vt Auicenna tangit dyatritonpipereon. Itē dyacalamentū dyamuscū dulce descriptione Mesue. Electuarium de gēmis diambra. Confectio de cinamo. Itē corticū citri cōditi. zinzib. cōditum. Cinamum conditū anisuz cōditum. Citonia condita cū speciebus et melle. Ex medicinalib⁹ vo cōuenit tiriaca magna antiqua dādo. ʒ. iiij. al's. ℈. iiij. cū. ℥. ij. vini antiqui. Item conuenit metridatum mirabolani cōditi cum speciebus. ¶ Item conueniunt odoramenta calida ex aromaticis calidis tactis. conueniunt sacculationes vt tāgit Auicenna ex milio fumi euaporationes. vel fiat sacculus iste. ℞. mente absinthij ana. Manipulum. ß. spice. dragmas. iij. corticum citri dragmam. j. masticis cinami calomi aromatici ana. dragmam. j. gariofilorum ℈. iiij. macis. ℈. ij. puluerizentur subtiliter et fiat sacculus. ¶ Item conuenit vnctio ista. ℞. olei masticis olei de spica. olei de absinthio ana. dragmas. vj. pulueris gariofilorum. ℥. j. ß. cinami macis ana. ℈. ij. modicum cere et fiat vnguentum molle. ¶ Item aspergantur extrema cum vino calido aromatizato cum predictis aramatibus aut si expediat fortius aromatizetur aqua vite cum predictis aromatibus aut limphetur vinum predicta aqua aut aqua melise aut fiat aqua vite cum vino predicto et taliter aromatizato. ¶ Si vo contingat destructio appetitus propter colligantiam intestinorum vt dissinteria aut colica aut yliaca regantur primo dispositiones iste cum sibi proprijs dictis in locis proprijs suis vt. xvj. tertij. Si vo contingat destructio appetitus propter debilitatem virtutis cura eius apparebit per dicta plura etiam valentia ad stomachi cōfortationem vt triferas et alia vide a Mesue in quinto canone,

270

¶ Sequitur regimen bolismi.

Equitur regimē de bolismo q̄ ē appetit⁹ mēbroꝝ cū sacietate stomachi ⁊ cōphēdi pōt cū destructōe appetit⁹. Si ergo cōtingit bolism⁹ ꝓpter frigiditatē aeris ꝯtinētis. Pro isto regimine plures intētiones hn̄de sūt. Primo ad rerū nō naturaliū ordinē aerē cm̄ calidū ordinare debem⁹. Et p̄mo moderate calidū. deinde ordinate trāsire ad calidiorē ne subito occurrat aeri valde calido. Itē alioꝝ regimen ⁊ medicinaliū ipendat̄ ſm q̄ dictū est in destructiōe appetit⁹ siue regimīe eius ꝓueniēte a frigido. Si vero cōtingeret post appetitū caninū a flegmate acetoso cōtingentē. Considerādū in stomacho si aliūde cōmunicatū fuerit corrigat̄ mēbrū mandās. Deinde educatur flegma vomitu cū oximelle simplici⁹ ⁊ aqua decoctionis rafani. Aut pōt fieri hoc digestiuū. ℞. aque mēte aque absinthij sublimatarū. ana. ℥. ij. aque melise. ℥. iij. aromatizētur cū. ℥. j. ß. cinami. Deinde fiat sirup⁹ cū melle. Aut. ℞. cinami. ʒ. ij. gar. macis. zinzib. ana. ʒ. j. cōterant̄ debite ⁊ coquant̄ cū lb. j. aque ad ꝯsumptionē tertie ptis ⁊ cū zuccaro fiat sirup⁹ quē capiat in tribus vicibus vel quattuor. Deinde capiat. ʒ. j. aut minus ſm q̄ ꝯstabit inferi⁹ pil'aꝝ stomaticharū aut elephanginaꝝ de yera simplici Gal'i. vt educta materia regat̄ patiēs vt dictū est de regimīe bolismi ꝯtingētis a frigiditate siue in regimīe destructiōis appetit⁹ ꝓueniēt a frigiditate. ¶ Si ꝟo ꝯtingeret ꝓpter humores melācolicos vētosos vt aliq̄n apparet in quartana. p̄mo euacua illos cū ꝑtactis aut vomitu. Et siliter si sint grossi viscosi putridi. Si ꝟo cōtingeret sequendo appetitū caninū a febribus causatū rege hūc bolismū vt dictū in regimine destructiōis appetit⁹ ꝓueniētis a caliditate. Et si sit ibi materia dirige ⁊ euacua ipsam. Si ꝟo cōtingeret bolism⁹ ꝓpter debilitatē seu destructionē sensus oris sto-

machi: q2 mordicationē duoꝝ neruoꝝ ramoꝝ venientiū ad os stomachi vt ꝓhibeat̄ debita dilatatio spirituū aīalium ꝑ ramos neruoꝝ ad stomachū maxīe in febre tūc duplex generalis habet̄ intētio: scꝫ ad regēdū nō naturales res vt declinet aer ad frigidū ꝛ humidū leuit̄ tñ cū aspsionibus ꝛ alijs dictis sup regimīe acutoꝝ. Cibi silr̄ eligant̄ vt pulline carnes ꝛ alie siles note correcte cū lactucis aut endiuia aut silia. Cōuenit etiā gelatina facta cū extremitatib⁹ vt pedib⁹ edoꝝ aut agni aut castrati ꝛ vino dulci ꝛ modico agreste: ꝛ cū modico aceti vini dulcis. Itē cōueniūt oua sorbilia cū albumine aspsa zuccaro. Itē ex olerib⁹ ꝯueniūt spinachia. Itē lactuca cocta ꝛ silia declinātia ad frigidū ꝛ humidū. Alia ꝑte collige. ¶ Ex pte medicinaliū multiplex est habenda intētio pⁱma ad cerebrū infrigidādū ꝛ humectādū. Primo ex odoramētis vt odoret aquā viol̄. aut aquā decoctionis viol̄. aut oleū viol̄. Itē epithimet̄ frōs ꝛ timpora cū aqua sublimatiōis eoꝝ aut lactuce aut portulace ꝛ similib⁹. Itē fiat embroca hoc. ℞. viol̄. siccarū aut recentiū matrū viol̄. lactuce ana. M. j. ordei aut floꝝ camomille fiat decoctio ꝛ embrocetur tpe quo exponit se somno. ¶ Itē. ℞. olei viol̄. ʒ. j. lactis mulieris lactantis puellā. ʒ. iiij. aceti. ʒ. iij. misce sepius ꝯcutiēdo ꝛ leni timpora ꝛ frontē. ¶ Si ṽo ꝯtingeret bolismus ꝓpter debilitatē virtutis nō solū stomachi imo cōiter totius tunc multiplex intētio habēda est. Una ad cōfortationē cū odoramētis. Itē scđo cū cibis ꝛ potib⁹ stomacho ꝓportionatis. Itē cū cōfortantibus cor. Itē cū cōfortantibus epar. Quantū ad primū quia hic loquimur de bolismo in febre sint odoramēta ex reb⁹ cū aromaticitate frigidis. vnde docet Auicē. odorare lutū aluex ꝙ est lutum rubeū ꝙ habet quasi saporē aluminis. Item lutum armenū siue bolū armenū infusum aceto. Item cōuenit odor fructuū odoriferoꝝ maxīe citonioꝝ piroꝝ ꝛ pomoꝝ citri citranguli limonis melonis rosarū lambrusce. Itē aqua rosarū: aqua buglose. Itē existente caliditate ni-

bolismo

mia conueniunt odores magis frigidi vt aque neнufa-
⁊ camfore ⁊ cum aliꝫs aquis dictis ſuperius. ¶ Item in
iſto boliſmo et aliꝫs conuenit odor panis calidi infuſi
aqua roſ. vel viol. cum decoctione ſandalo. Item odor
pulli aſſi ⁊ aſperſi etiã odoriferũ de quibus dictum eſt.
Item cibi conuenientes ſunt contuſi pulli correcti cum
aqua roſea. vel agreſta vel vino citoniorũ vel ſimili vel
ſublimatum pulli aſperſum aque roſ. et ſandal. rub. et
lambruſce ⁊ aque endiuie. Item conueniunt oua ſorbi-
lia rupta in aqua ⁊ in illa cocta. Item teſticuli gallorũ.
¶ Item teſticuli iuuenis arietis conditi cuꝫ frigidis a-
cetoſ ⁊ cum leui aſperſione cinami aut garyo. aut condi
ti cum ſucco prepuciarũ vitis vel ſucco arancij. ¶ Item
conuenit panis coctus in brodio pulli correctus etiam
cum aliꝫs dictis excitantibus appetitum. Item conue-
niunt contuſa perdicum faſianorũ aut ſublimata con-
dita aut aromatizata vt eſt tactum. Item cõuenit ptiſa
na ordei cocta in brodio pulli magni vt iuuenis cappo
nis aut marcialis pulli biſcocti et preſſi inter duo inci-
ſoria vt humidũ membrale influat brodio. Deinde aſp-
ſi zuccharo vel manuſchriſti cuꝫ perlis vel diacorallis.
¶ Item conuenit vipa in bono vino aromatico albo et
limphato cum aqua cocta ⁊ ſimplici. Item conuenit ta-
le iulep. ℞. aque roſ. aque bugloſe ana. ℥. ij. ß. aromati-
zentur cum. ℈. j. ſandal. rub. ⁊. ℈. ß. corall. rubeo. ⁊ cum
ſmaragdi ſaphiri iacincti granate ana gra. j. ß. Deinde
poſt colaturam cum zuccharo albo fiat iulep de quo ca
piat. ʒ. iij. pvice cũ duplo aque cocte. ¶ Itẽ vngatur ſto-
machus ex iſta vnctione. ℞. olei roſ. olei citonior. ana
℥. j. lambruſce ſandalorũ rub. corallo. rub. ana. ℈. j. am-
bre carab. ana gra. iij. garyo. ʒ. j. ſete. ℈. j. puluerizãda pul
uerizentur et fiat vnctio aut cum modico cere fiat vn-
guentum molle. ¶ Poſſet etiam ex ſimilibus fieri ſaccu
lus aut cerotum. Iſta tamen tetigi ſuperius ⁊ tangam.
¶ Item conueniunt confectiones cordiales vt manuſ-
chriſti cum perlis cum aqua roſ. ⁊ aqua bugloſe. Item

dyacorallus. Item citrum conditum cum zuccharo. Itē pira condita aut citonia. ¶ Item pruna damascena si occurrerēt cōdita cū zuccharo more Damascenoꝝ. Itē pro epate conueniunt triasandali ⁊ diarodon. Itē pōt fieri diarodon. Item potest fieri confectio hec. ℞. sandallo. alb. ⁊ rub. ⁊ citri ana gra. iiij. corallo. ru. gra. vj. karabe ambre musci ana. gra. ij. conterātur omnia subtiliter ⁊ infundantur vino maluatico ⁊ aqua roſ. cum sufficiēti quātitate zucchari fiat hec confectio solida ⁊ ista que dicta sunt intelligātur in debilitate contingente a calore febris aut malicia materie calide. Si vero bolismus esset cum obtusione virtutis excitantis conueniūt fricationes vt manuum ⁊ pedum. Item fricatio cuꝫ manu circa stomachum. Item aspergatur cuꝫ aqua roſ. subito iniecta faciei. Item cum vnctionibus fiendis stomacho aromaticis ad calidum declinantibus ⁊ in pauco confricando adhibeatur regimen dictum per destructionem appetitus a frigido.

¶ Capitulum de nigredine lingue. cap. 29. 279

Egimē nigredinis lingue, que si cōtingat propter humorem melancolicum nigrum vaporantem vaporē nigrum ad linguam emissum a splene, corrigaꝫ modis ꝑhabitꝭ. Splen digerendo humorem colericum cuꝫ appropriatis sibi et euacuando, vt apparebit in regimine quartane. a splene

¶ Si vero contingat, vt est plurimum, propter humores adustos in stomacho existentes aut in venis stomacho appropinquātibus emittētes tandem vapores adustos aut quia partes eoꝝ stomacho mittuntur. primo colluat os ⁊ lingua lauetur cum aqua ordei aut zucchari ⁊ modicissimo aceti aut cum sirupi acetosi simplicis. ℥. j. quadruplo aque zuccharate. Deinde abstergatur cum panno aliqualiter aspero, aut modis dictꝭ superiꝰ ⁊ teneaꝫ a stoco

nigredo lingue

ab epate

sub lingua nucleus pruni aut ossa amariliū siue amari-
lia infusa Primo aq̄ tepide, vt est tactū aut iulep viol'.
Et si causa adustionis foret epar attendat epati. Et si
causa esset mala cōplexio calida sine materia, attendat
alterationi ex parte cibo⁊ ⁊ potuu⁊ dicto⁊ ⁊ epithima-
tum exteriorum Si vero sit mala complexio pendens a
colera, attēdatur digestiuo remissiuo caloris qualis est
sirupus acetosus simplex. vt. ℞. sirupi acetosi simplic⁊.
℥. j. ß. aque zuccari. aque endiuie ana. ℥. j. ß. sumat quinqȝ
vicibus. Deinde. ℞. folliculorum sene ℈. iiij. salgemme
zinziberis ana. ℈. ß. ⁊ infundat in aq̄ zucchari. Deīn
℞. reubarbari. ʒ. j. īfundat vino albo subtili aromatico.
Deinde dicta infusio post colaturā sene et reubarbari
īfundat aqua zuccari in qua dissolue māne cassie ℥. j. ß.
postea vtat cōfectione infrigidāte facta cū sandal' ⁊ a-
lijs de quib⁹ dictū fuit in precedēti capl'o. ¶ Conueniūt
etiam tria sandali. Si vero cōtigerit ꝑpter flāmā cordis
et materie⁊ q̄ sunt in venis ꝑpinquantib⁹ cordi, attēda-
tur alterationi cū cordialibus ꝓhibentibus adustionē
⁊ putrefactionē. Unde cōuenit iste sirup⁹. ℞. sirupi ace-
tositatis citri. ʒ. ij. aque ros. aq̄ viol'. aq̄ zuccari. ana. ℥. j.
Aut si nō habes istū sirupu⁊, vtere sirupo de limonibus
aut agresta aut de succo arantij aut de succo acetoselle:
¶ Itē potest fieri hoc iulep. ℞. aq̄ ros. aq̄ viol'. aque bu-
glose ana. ℥. ij. aque nenufar⁊. ℥. j. ß. aromatizent dicte
aq̄ cū sandal'. ru. corall'. ru. ℈. j. et cū grano. j. camfore.
Si nō abhorret illā. Aut cū saphiri iacincti an̄. grana
iij. deinde fac iulep cū zuccaro. Itē cōuenit iulep rosa.
nenufarin̄. Lactuce endiuie agreste ⁊ similiū. Ex cōfe-
ctionib⁹ cōueniūt manuschristi cū perlis diacorall'. Itē
ꝯuenit zuccarū ros. viol'. boraginatū buglosatū, de ace-
tosella, de lactuca. Itē ꝯuenit diazuccarata. Itē ꝯuenit
cōfectio de melone cōdito. Itē pira ⁊ alia poma cōdi-
ta. Fiant vero euacuationes cū hijs q̄ dicta sunt. aut cu⁊
mirabol'. citri. et indis. regimina alia obmitto. Atten-
datur alterationi stomachi cū exterioribus, vt unctio-

nibus tactis aut fomẽtationibus ex rosis et similibus. semper tenendo menti ne nimis infrigidemus. Menti tamẽ teneatur vt teneatur lingua quotidie humida. Et continue post cibum capiat vnum bolum coctanati de zuccaro sine speciebus. aut coriandri conditi. aut modicum panis infusi aque ros. aut agreste aut alicui succorum acetosorum prenominatorũ. Qualia tamen non naturalium rerum ex dictis super regimine acutaꝝ colligenda. Teneat et menti ne decubitus fiat super collum et ne ceruicalia et auricularia ꝛ culcitra fit nimis plumosa.

¶ Sequitur regimẽ appetitus canini.

Sequitur regimẽ appetitus canini: qui si cõtingat post euacuatiões ꝛ febres ꝑlixas resoluẽtes regẽd᷒erit patiẽs primo ꝑ res non naturales debitas aerem frigidũ aromaticũ vt dictũ est pluries: ꝛ ꝑ cibũ ꝛ potum facilis digestionis satꝫ nõ tñ ex toto ĩ fumuz transmutabiles. Unde ꝯueniũt gelatine facte ex grossiorib᷒ aut ex capreto ꝛ extremitatib᷒ animaliũ ꝛ maxĩe cõstãte virtute ꝛ caliditate potẽte ad transmutãdũ non faciliter mutabilia ĩ stomachis hũs mutarẽtur in fumũ. Uñ nec sublimatũ pulli aut perdicꝫ vl' fasiani nec oua sorbilia ĩ isto casu cõuenirẽt nisi alterata mẽbro ꝑ infrigidãtia stiptica: cõueĩt panis azimus aut modicissimum fermẽti ꝛ panis de pura simila. ¶ Item cõuenit vinũ nigrũ ꝛ aliqualiter stipticũ. Item cõueniũt pisces petrini aut bone aque conditi cum succis frigidis et stipticis et agresta citoniјs ꝛ similibus. Item nõ repleantur multũ nec inaniãt ꝛ supfluitates per sua loca expellant q̃ de aliјs rebus nõ naturalib᷒ dicendũ satis patet. ¶ Quantũ ad regimen si contingit. Primo post euacuationes attendat regimini euacuatiuo vt est tactũ. et eodẽ modo si per nimiã resolutionẽ febrium. ꝓmo enĩ cõuenit codegnata aut cõfectio de citro, diacorall', et similia tacta. ¶ Item zuccarum rosa.

buglosũz boraginatũ. Itẽ coriãdra cõfecta pira ⁊ cito nia vt est tactũ. Unctiones vero exteriores stomacho fiẽ de sunt ex oleo roſ. aut citonioꝝ aut mirti ⁊ aromatica frigida vt rosa aut lãbrusca ⁊ alia filia frigida poni pñt Itẽ odoret frigida de qb⁹ dictũ est. Si vero puenerit ex debilitate retẽtiue virtut; tã stomachi ꝙ alioꝝ mẽbroꝝ ꝯsidera cõplexionẽ debilitat; virtut; q̃ ſm plurimũ fri gida est vt colligit ex Auic. xiij. iij. tractatu. ij. in cura bolismi. ¶ Ad hãc g̃ corrigeñ. transi cũ calidis aromati cis tã cibis ꝙ potib⁹ ⁊ ꝙ alijs. Unde cõdiãtur cibaria cũ cinamo aut alio aromatico noto. Pot⁹ eñ sit vinũ ali qualiter nigrum. Panis autẽ bene fermẽtatus tempe ratus in sale ⁊ in furfure ⁊ vitella ouorũ ꝯueniũt aſpſa aromatico aliquo. Item conueniunt confectiones cali de tacte ſm frigoris intentionẽ ⁊ conueniunt resumpti ua ex cibis ⁊ potibus. Itẽ vnctiones calide tacte ⁊ sac culationes ⁊ fomentationes. ¶ Si vero sit debilitata cõ tentiua ꝓpter humiditatẽ vel aliã qualitatem attenda tur eius remotioni. Eodem modo si dicta mala comple xio esset cõmunicata toti aut penderet ex aliquo prin cipaliuz attendat remotioni illius attentio soli altera tioni si fuerit immaterialis: aut si fuerit materialis etiã euacuationi attendamus. ¶ Si vero cõtingat ꝓpter su perfluas vigilias ꝓuocetur somnus cum embrocationi bus extremitatũ de quib⁹ dictũ est in regimine inquie tudinis ⁊ vigiliarum ⁊ attendatur resumptioni ex parte cibi ⁊ potus vt carniũ pullinarum contusarũ aut debite elixatarũ. Itẽ ꝯueniũt castratine iuuenes. Itẽ vituline lactãtes maxie elixi lz eñ ꝯueniret pull⁹ paru⁹ leuit as sus ⁊ aſpſus aq̃ roſ. Cõueñiũt brodia ex ouis ꝯdita siue decocta: spinachia: boragines cũ carnib⁹. Itẽ panata cũ brodio pulli. Itẽ vina parũ rubea declinãtia ad dul ce. Itẽ oua sorbilia cũ albumie. Quies etiã ⁊ oĩa ĩducẽ tia gaudiũ ⁊ distillatio aq̃ in camera ad moduz pluuie. Itẽ strat⁹ camere cũ folijs salicũ aut viol'. aut nenufar; ¶ Itẽ ꝯueniũt ex medicinalib⁹ sirup⁹ viol'. a ut sirup⁹ de

papauere vel ei⁹ iulep. sirup⁹ de nenufar. ¶ Ex ꝯfectio
nibus diazuccharatū manuschristi cū perlis ꝛ siue plis
Itē zuccharū viol. ꝛ boraginatū. videat tn̄ bene que sit
causa vigiliarū ꝛ illi intendat intentio. Si vero contin-
gat fames caliditate oris stomachi quā tangit Auicē.
xiij. iij. in causis appetit⁹ canini lʒ Serapio. iij. sui bre-
uiarij videat dicere oppositū. Credo tn̄ posse causari ap
petitus canin⁹. Si etiā fortes euacuationes aut vigilie
aut caliditates totius possunt causare appetitū caninū
vt oēs tenēt. similiter poterit caliditat resoluēdo lʒ de
beret esse caliditas quodāmodo intēsa. Nam caliditas
remissa est liquatiua magis ꝙ laxatiua ꝛ rarefactiua
oris stomachi ꝓsternit appetitū. ꝛ qꝛ ſm plurimū cali-
ditat stomachi est etiā hmōi. volebat etiā Serapio ꝙ
caliditas faciens appetitū caninū est in reliquo corpe
ꝛ nō in ore stomachi. Et cuius lr̄a dicit ita. Et hec calidi
tas nō est in ore stomachi imo in reliq̊ corpe ꝙ est qꝛ se
quit appetitū ꝙ̄ accidit ex malicia cōplexionis frigide
in stōacho. Si ḡ ita cōtingat regat ꝑmo p res nō natu
rales vt aerē frigidū ordinatū vt dictū est. ¶ Itē p pot⁹
ꝛ cibos frigidos vt breuiter tangat fiat regimē aliorū
vt in appetitu canino sequēte vt dictū est caliditatē in
stomacho. Itē ex pte medicinaliū mag vt odoramētoꝝ
frigidoꝝ. Itē ex pte cordialiū frigidoꝝ. Itē si epar ap-
paret in cā ēt epati attēdat īfrigidādo ipʒ ꝛ fiāt vnctio
nes stomacho ꝛ alia predicta in appetitu canino. ¶ Si
vero cōtingat expgere ꝓficiscētibus in frigore ꝑmo re-
gant nō naturalia. Sit igit ꝑmo aer tēperate calid⁹ ꝛ
in passiuis quasi medius: deinde gradatim ad calidio-
rem trāseat. ¶ Cibi sint vnctuosi vt brodiū pingui cap-
ponis aromatizatum pipere aut cimino aut alio simili
calido. Aut carnes castratine valde pingues aut deco
ctio baucie cum carnibus valde pinguibus. Aut deco-
ctio petrof vel raparum vel naponum vel nauonum.
Itē oua frixa in oleo aut aqua. Deinde facta vnctuosa
cum oleo oliuarum maturarum vel butyro vel panata

brodij pinguis cū pipere trito. ¶ Item cōuenit potus vini dulcis copiosus aut acuti potētis aut claretū ex vino dulci factū cum ampliori pipere ꝗ̄ cinamo. aut aq̄ mellis cū pipere. ¶ Itē ꝯuenit eductio supfluitatū cum clistere ꝑme eductiōis. Itē repleat cibo ꝛ potu fastidiātibus aut vnctuosis. ¶ Itē cōueniūt fricatiōes extremorum ꝛ regionis stomachi cū pāno ꝛ toti⁹ corꝑis. Itē cōuenit somn⁹ moderat⁹. Accidētia aīe cōueniūt diuertētia ab appetitu. ¶ Si ꝟo tenetur propter flegma frigidum sua frigiditate faciēs appetitū caninū regatur patiēs ꝑ nō naturalia vt dictū est. Deinde trāseat ad euacuādmu flegma vomitu cum aqua decoctiōis rafani vł semie sinapis aut cū decoctione agarici. vt. ℞. aq̄ mell' ℥. iiij. agarici. ℥. ß. zinzibe. salisgēme ana. gra. iiij. trita buliāt in dicta aqua mellis ꝛ infusa maneāt duab⁹ horis. Deinde colātur ꝛ hoc totū tepidū cito deglutiēdo sumat. Aut digerat materia sic. ℞. piretri. ʒ. ij. cinami. ʒ. j. ß. piꝑis. ʒ. ß. fiat decoctio in aqua q̄ sit. ℥. vj. ad cōsumptionē tertie ꝑtis. deinde colet ꝛ sirupizet cum modico zuccari. Et ꝑ quolibet die capiat. ʒ. j. tm̄ vsq; ad quinq; dies. Postea recipiat. ʒ. j. pillularū de yerapigra simplici Gali. infusa decoctione agarici vigoratis cū salisgēma ꝛ zinzib. Post euacuatiōez ꝯueniūt in appetitu canino a frigore exteriori ꝛ a frigore ꝑpter flegma post euacuationē ꝛ silia. ¶ Ex cōfectionibus calidis q̄ tacta fuere in dyatritonpipereō: dyacinamomū: dyamuscū: dyacalamētū. dyābra. ꝛ similia. ¶ Itez vtrobiq; cōuenit antiqua tiriaca exhibita cū vino potēti. Aut stante valde magna vehemētia frigoris posset dari. ʒ. j. tiriace antique cū. ℥. ij. aque vite. ¶ Item exterius cōueniūt silia et calefactiones stomachi cū epithimatibus aut fomētationib⁹ vt. ℞. piꝑis nigri. ʒ. iij. piꝑis longi. ℥. j. ß. galāge costi ana. ʒ. j. gar. ℈. iiij. fiat decoctio in vino albo acuto Deinde cape pānū albū lineū aut filtrū ꝛ infunde huic decoctioni valde calide. deinde post aliqualē expressionem applica stomacho aut infunde cōsimilē decoctio-

nem in vase vitreo aut eneo. Deinde applica stomacho Deinde cape tiriacā antiquā ⁊ misce cū aqua vite ⁊ ita applica: aut cuȝ aqua simplici actu calida ⁊ lini bñ os stomachi ⁊ stomachū totū. Aut fac sacculū aut cerotuȝ ex similibus. Memora tamē ex dictis ꝙ si appetit⁹ caninus contingat ꝑpter flegma frigidum an sit in stomacho cōgestū. ⁊ fac vt dictū est. vel si defluxerit ⁊ tūc meliora mēbrū mittēs. ¶ Si vero contingat ꝑpter flegma acetosum. hic etiam vide an sit cōgestuȝ vel influat vel influxerit ⁊ tūc meliora mēbrū mittēs euacuādo similit̄ ⁊ cōfortando mēbrū ne generet talē humorem. Deinde attendat̄ humori defluxo aut cōgesto euacuādo ipsuȝ vomitu cū his que dicta sunt. Aut digestiuū tactū fiat. ℞. origani calamēti ana. M. j. sinapis piretri ana. ʒ. ij squille sufficiēter exiccate. ʒ. j. fac decoctionem in lib. j. aque vsqȝ ad consumptionē medietatis. deinde cola ⁊ aromatiza cū triūpiperum: deinde cola ⁊ sirupiza cum melle spumato. Post in potu tribue. ℥. ij. cum. ℥. iij. aque mellis aut decoctionis galāge. Post euacua assumpto sirupo quinquies cum prehabito euacuāte. ℞. turbith agarici ana. ʒ. j. zinzib. ℈. ij. salisgēme. ℈. semis pulneris yerepi. ʒ. j. pulueri zentur omnia subtiliter ⁊ cum succo cepe fiant pill'e quarum dandarū post exiccationē dos' sit a. ℈. ij. vsqȝ ad. v. deinde fiant vnctiones siue linimenta ⁊ alia exteriora vt nunc dictum est. ¶ Item similiter cōuenit tiriaca interius assumpta aut metridatū. ¶ Item confectiones calide tacte. Item cinamū conditum garȝ. conditi. cum zuccaro cōueniūt. Cibaria calida vnctuosa. Item acuta incisiua vt sinapis cepe capparis bene mature elixe ⁊ debite salite asꝑse vino acuto potenti aut illi infuse ꝯuenit modicū saliti piscis aut carnis. Item conuenit panis bene fermētatus ꝑlus cōmuni salitus aliqualiter furfuraceus. Conuenit vinuȝ acutum potens copiose bibitum. Carnes etiā vnctuose conueniunt aromatizate vt est dictum. Item conuenit brodium caulium leuis coctionis cum carnib⁹ vnctuos'

et similit decoctio petrot. Itē sparagi elixi ꝛ sale aspsi
et infusi vino acuto potenti loco aceti et licȝ īcidat ace
tum tamen qꝛ stipticū habens et irritans ad appetitū
et ita euitetur omne acetosum. ¶ Si xͦo appetitus ca-
ninus ꝑpter melancoliā a splene infusam stomacho cō
tingat si apparuerit repletio splenis non solum ex me-
lancolico humore: sed cū peccauerit sanguis, conuenit
flobotomia basilice sinistre, et attēdatur digestioni me
lancolici humoris cū sirupo de epithimo. Aut fac siru-
pum hūc. ℞. scolopendrie. M. ß. corticis tamarisci cor
ticis radicū capparis ana. ʒ. iij. fiat decoctio in. ℥. x. aq̄
ad consumptionem medietatis. deinde post colaturaȝ
cum melle fiat sirupus. Cuius pro vice capiat. ʒ. iij. cuȝ
℥. j. aque buglose. Deinde euacuetur cum pillulis de epi
thimo: aut cum infusione mirabolanorum indorum et
agarici vt. ℞. mirabol. indorum. ℈. iiij. agarici. ʒ. ß. spi-
ce salisgemme ana. ℈. ß. et infundātur in aqua mellis
decoctionis scolopendrie in quo dissolue manna. ℥. j. ß.
et in potu tribue. Et post clistere lauatiuum in die secū-
do aut tertio a medicina da in potu. ʒ. j. tiriace antique
cum vino odorifero subtili acuto ꝛ aque buglose aā. ℥. j.
aut. ℥. j. ß. ¶ Si xͦo contingat propter vermes, exhibe-
antur amara per os et pro nunc solum punctualiter di
cenduȝ cōueniūt yerepigre. ʒ. ij. cum aqua decoctionis
aut sublimationis graminis vel cum aqua decoctionis
cornu cerui. Et vide multa alia. xvj. iij. tractatu quinto.
¶ Clistere tamen vsuale, quod fieri potest in febribus
et lacte asine et aqua sublimationis graminis. ¶ Item
stomacho et vētri potest fieri inunctio. ℞. olei rot. ʒ. ij.
aloes subtilissime triti. ʒ. ij. misce et perforetur pomum
aranceū ꝛ per foramē iniciatur hoc totum et sub cine-
ribus calidis elixetur: deinde subtilissime comprimat
et ex isto tota fiat inunctio. ¶ Si xͦo contingat appeti-
tus caninus cōiunct⁹ solutioni ventris vt cause. ex par
te non naturalium rerum impendatur regimen, vt ta-
ctum est. attendendo tamen potui ne sit vinum extremi

saporis. Nam in isto casu reprobat vinum Auicenna xiij. tertij. intelligēdo vt non sit extremi saporis in acuitate aut stipticitate ad dulcedinez scilicet coloris vigoris et saporis et alijs. Et ita oportet mediari cibaria. ¶ In cura tamen magis appetus canini transeuntia aut euacuationes vt vinum altero fuerit intensius et ꝑm ꝙ vinum fuerit causa aut magis debilitauerit virtutem. Et si vtraqꝫ equiparia fuerint medientur omnia inter stipticum et vnctuosum et ita intrinsecus applicanda vt inunctiones et similia: eodem modo medient et ita confectiones et alia. ¶ Si ꝟo appetitui canino coniungatur sincopis illi vt infestationi impendatur regimen cum fricationibus et aspersionibus faciei cum aqua rosarum et similibus. ¶ Item cum confectionibus cordialibus vt plurimum calidis. Videatur tamen causa appetitus canini causa similiter sincopis Et si vtriusqꝫ causa fuerit resolutio, impendatur regimen, vt est tactum. Et si ex nimia afflictione appetitiue sincopis contingeret, ciba cū proportionatis rebus cōmunis appetitus.

¶ Sequitur regimen constrictionis anhelitus.

Sequitur regimen constrictionis anhelitus cuius Auicennna ꝑma q̄rti triplicem tangit causam scꝫ aut propter spasmum et siccitatem contingentem lacertis pectoris siue anhelitus. Secundam causam tangit, vt materiam prefocatiuā descendentem a superioribus ad guttur ⁊ partes illas. ¶ Tertiam causam tangit propter debilitatem virtutis contingentem in neruis anhelitus. ¶ Quartam causaz prout proposito pertinet est multitudo fumorum eleuatorum ab humoribus qui sunt in venis appropinquantibus cordi, ⁊ hee cause sufficienter in proposito latius vide. Istā materiā vide. iiij. ij. tractatu ꝑmo. capitulo de strictione anhelitus. ¶ Regimen autem constrictio

hanelitus strictum

nis anhelitus p primā causam filr est diuidendū in mē
surā rerū nō naturaliū. Primo vt eligatur aer ad frigi
dū declinās et humidū gradatī tamē ꝛ ordinatī q ordi
net et stratū in estate vt dictū est in regimine acutaruz
vt sit mansio ꝓpe aquas: sternat etiā carmea frōdibus
salicū asꝑsis aqua frigida. ¶ Itē cibi sint facilis dige
stionis ꝛ resumptiui vt cōtusa et sublimata pulloꝝ aut
capponū iuuenū. aut pullaꝝ aut sublimata eoꝝ aut aq̄
carnis siue succis factis post cōpressionē pulli aut cap
ponis assati. deinde cōditi cū succo granatoꝝ dulcium
aut pomoꝝ dulciū aut alioꝝ aromaticoꝝ aut leuiter as
setur pullus et continue aspergat aqua sublimationis
viol. Deinde coct⁹ dismēbret ꝛ condiat cū zuccaro aut
aqua ros. aut cū succo arātij dulcis aut granati dulcis
aut dicti pomi dulcis. ¶ Itē cōueniūt condimēta ex la
cte amigdalino ꝛ aqua pulli aut cōtuso pulli et zucca
ro correcto pullo dū coq̄tur cū lactucis. ¶ Itē cōueniūt
pultes farine ordei et aqua decoctionis et exꝓssionis
carniū pulli. Itē cōueniunt oua sorbilia ꝛ vitella ꝛ al
bumina tremētia lacteo. Itē conueniūt pisces petrini
elixi aut leniter frixi ꝛ butiro deinde ꝯditi ꝛ cū vino gra
natorū dulciū aut arācijs dulcib⁹. ¶ Ex oleribus cōueni
unt lactuce aliqualiter elixe. spinachia cocta cū carni
bus ad modū cucurbite. ¶ Ex fructibus cōueniūt pruna
bene matura bene dulcia ꝛ infusa aq̄ cocte frigide. Ce
resa tamē matura in aqua calida seu tepida deinde po
sita in frigida. ¶ Cōuenit panis de pura simila nō sali
tus ꝛ cōi aliquātulū minus fermētatus ꝛ bene pinsat⁹.
Itē in sue farine tēperatione aq̄ aliquantulū plus reci
piens sit moderate ꝛ non violēter coctus. Huic etiam
ꝯueniunt gelatine vsuali modo: excepto tn̄ q̄ declinēt
ad dulce in ꝓposito pauce acetositatis immo ad dulce
dinē declinans ex tribianisoꝝ dulcis ꝛ bene maturorū
ꝛ illi⁹ loco īpositovini granatoꝝ dulciū aut succo pomo
rū dulciū aut si affert tps cerosoꝝ dulciū ꝛ bn̄ maturorū.
¶ Ad aliud educant supfluitates p ꝓprias effluxiones

nec repleat cibo vel potu. sed paulatim sumat eodem. Somnus sit cõmuni ãplior. Quietē queret aīe ⁊ corporis gaudio et delicijs. Et de coytu non expedit dicere. Mēsura scdꝫ iquātum regimē dictū sepat pmo ex parte iulep in quo casu cōuenit iulep viol. Itē iulep sublimationis lactucarꝫ. Itē sublimationis portulace et plimum similiū. Itē iulep ros. licꝫ modicum habeat de stiptico. Itē syrupꝰ viol. zuccarū viol ⁊ similia q per tevide. ¶ Et confectionibus ꝯuenit dyazuccaratū. aut pepo cōditus aut pruna condita cū zuccaro albo aut pira citonia multū matura ⁊ dulcia. Itē manuschristi cū perlis aut sine ipsis cōfectis cū aqua violarꝫ. Itē cōuēit marciapan sine calce siue coaglm zuccari cū oleo viol. Itē cōueniunt masticationes melonis indi ī aqua frigida decocti leniter tamē. Itē angurie: cucumeres. Iteꝫ anhelatio facta sup aquas decoctionis aut sublimatiōis viol. Similit odoratio viol. vl nenufarꝫ vl salicū vl rosarꝫ. Itē linitio capitis cū oleo violarꝫ. vt. ℞. olei viol. ℥. j. ß. aq sublimationis lactucarum aut portulace ⁊ epithima frontem et tympora. Aut cape lac asininum aut muliebre ⁊ misce cū aqua viol. aut oleo viol. ¶ Item stomaco fiant inunctiones ex oleo rosarꝫ aut oleo citoniorum vel simile. Itē cōueniūt ꝯfectiones humectātes et infrigidātes vt dyazuccarū ⁊ similia etiā cōuēit zuccarū violarꝫ iulep violarꝫ manuschristi cuꝫ perlis. Si vo cōtingat cōstrictio anhelitus ppter defluxū humorꝫ a capite attēdat ad euacuādum caput ⁊ cōfortādum ⁊ deriuādum materiam ad nares. Itē fiant fricationes cū diuersionibus ⁊ cum clisteribus lauatiuis primo: deinde atteritis in quibus ponat yerapigra ac agaricuꝫ vt tactū est. Item ponātur vētose circa nates. Iteꝫ in principio fiat gargarismus cum repellentibus materiam a gutture vt cū dyamoron. Item cum aqua zuccari ⁊ modico aceti ⁊ cū alijs similibus suo loco videndis. Si vo ꝯtigerit ppter neruorꝫ debilitatē veniētiū ad mēbra anhelitus qꝛ hec debilitas matie cōtigit ppt caliditatē ⁊

Anhelitus strictura

siccitatē, attendat correctioni cōplexionis cerebri cū ī frigidātibus & humectantib⁹ sup̄ tactis. Itē cū iunctione colli & triplo olei viol. & simplo pinguedinis galline recētis lote in aq̄ salicis. Auic. ℞. olei viol. amigdalarum dulciū mucillaginis psillij ana. ʒ. ij. agitat invicē et lauent cū aq̄ frigida & postea liniat collū. Itē stomacho fiant fomētationes ex aqua decoctionis salicū et ros. Itē fiat inūctio ex oleo viol. & ros. mixt. Aut ex Auic. ℞. ros. corticū cucurbite recentiū. ʒ. ij. portulace. ʒ. j. ß. sandalorum ru. ʒ. j. olei ros. ʒ. ij. cere albe quantum sufficit fiat vnguentū molle. Itē per os cōueniūt tacta in regimine p̄me cause. ¶ Si vero cōtingat constrictio anhelit⁹ propter fumos (vt tactū est) eleuatos a sanguine multo ad cor & pectoralia, flobotomat de basilica sinistra aut extrahat de sanguine s̄m tenorem virtutis & attēdat alteratiōi sāguis cū frigidis. ¶ Cordi etiā fiant epithimata frigida post euacuationē ne recipiat materias. ¶ Si vero fiant p̄pt̄ abundātiā vētositatis, cōsidera an cōicet cordi, & corrige mēbrū mittēs. Et semp cōsidera an solita euacuatio sensibilis vel insensibilis sit restricta. Et si emiserit stomachus euacuet a materia humorali. dein de adhibeant carminātia vētositates. vt anisū confectum, feniculi, carui, anetū, ameos, ciminū, gariofilū, calamenti aromatici, galāga, cinamomū, et confectiones facte ex hijs. ¶ Itē inunctiones exteriores cum oleo de spica vel mastice. Item oleū rutaceū conuenit. ¶ Si vero vētositas fuerit circa cor, cōuenit oleū liliorū alborum cum croco. Aut. ℞. olei aneti. ʒ. j. ß. spice. ℈. j. croci. ℈. ß. musci ambre. an̄. g̃. iij. galāge gar. ana. ℈. ß. misce oīa p̄ter ambrā et muscū & subtiliter pulueriza & cū modico cere fiat vnguentū molle. Circa finē decoctionis iā refrigerate adde ambrā & muscū tritos & vnge in regione cordis. Et in isto casu cōuenit diamuscū dulce, et tiriaca, & metridatum. Et si stante paroxismo fe. aut exacerbatione propter vehementissimū cauma et fumos valde acutos conuenit ista cōstrictio, vt aliquotiens vidi tribne-

Marginal notes (manuscript): a fumis ad cor; a ventositate; In paroxismo

re in potu in francia cordialia, vt aquã simplicẽ ro. aut iulep roſ. aut aquã frigidam infuſionis zuccari ro. medij inter antiquũ ⁊ nouum, vt aquaꝝ ſublimationes violaꝝ. aut iulep. viol̕. vel aquã frigidã infuſionis zuccari viol̕. aut ſirupũ viol̕. Itẽ daꝛ de aqua nenuꝼ. ſtante vehemẽti caliditate. Itẽ cõuenit aqua boraginis. Item fieri poteſt hoc iulep. ℞. aq̄ ſublimationis viol̕. ſublimationis nenufa. ſublimationis roſ. rub. et ſublimationis endiuie añ. ℥. j. camfore ſubtiliſſime trite. grana. iij. ſandolorũ. ℈. j. aromatizenꝛ dicte aque et hijs duobus deinde cũ zuccaro albo fiat iulep. Conuenit etiam iſto caſu ſirupus acetoſitatis citri cũ aqua frigida cõuenit regimẽ aliarũ reꝝ ad frigidũ ⁊ humidũ declinans.

¶ Capitulum de vehementia triſticie.

Equiꝛ regimẽ vehemẽtis triſtitie ⁊ anguſtie eoꝝ q̄ noĩari pñt ꝯturbatio anxietatꝫ ſtõachi de q̄ deꝼminat Auic. xiij. iij. trac. v. ⁊ hoc dũ vult q̄nqꝫ multiplicari triſtabile ꝓpꝛ anguſtiãtẽ humorẽ os ſtõachi ⁊ maxime colerã q̄ hꝫ mordicare, ĩ q̊ etiam ad duo videndũ ꝑncipaliter. ꝑmo ſuꝑ menſurando res nõ naturales vt declinent ad frigidum et humidum et minime multiplicent coleram. Unde ei conueniunt cibaria condita cuꝫ acetoſ. Puto etiam acetoſorum ſiruporũ factorũ cum agreſta ⁊ ſimilib⁹ pluries dictis. Itẽ ex carnibus ⁊ alijs fiat vt tactum eſt multotiens. Quantum ꝟo ad ſcd̃m ſi colera mordicans affluxerit ab epate in ſtomachum aut ciſtifell̕. q̄ plurimum eſt, attẽdaꝛ meliorat ĩõe epatis aut ciſtifell̕. et euacuantib⁹ precedente digeſtione. deinde attendaꝛ alterantibus epar ĩterioꝛib⁹ ⁊ exterioꝛib⁹, vt pluries dictũ eſt. Deinde attẽdatur ſtomacho vt euacuatiões humorẽ mordicantem. Poſt attendaꝛ infrigidãtib⁹, vt vino granatoꝝ ⁊ ſil̕iuꝫ. Et ſi ꝑcipue ĩ paroxiſmo aut exacerbatione contingit, ante aduentum paroxiſmi per duas horas detur mica panis de pura ſimila tritici loti cuꝫ aqua frigida aut cũ exꝑſ-

fione ⁊ poſt lauaturã cũ vino granatorũ muzorũ aut aceto aut ſucco arancij ⁊ ſimiliũ. Et inſtante paroxiſmo prouocetur vomitus cum aqua ordei ⁊ ſirupo acetoſo ſimplici tepido. Item poſt vt vſus finẽ ſtatus aut ante valde inualeſcente ſiti vt non tolleret cõuenit aqua ordei zuccharata cum ſucco arancij aut aliorum dictorũ ſuccorum vel viol. ſimiliter preparatarũ. Item mundificet ſtomachus in die quietis cum linitiuo facto ex mãna ⁊ decoctione prunorũ aut lupuli. vt ℞. mãne. ℥. j. ß. diſſoluantur in dictis decoctionibus: ⁊ adde reubarbari. ℥. j. ſpice. ℈. ß. infundant cum vino ⁊ miſceantur cum dicta mãna ⁊ in potu ſba detur poſt leniſſimaʒ colaturã. Aut ſi vis leuius facere infunde. ℈. iiij. reubarbari. Aut ſi pceſſiſſent euacuationes alie et iam materia eſſet complete digeſta ⁊ partim euacuata ⁊ peteres quodãmodo confortationẽ ſtomachi ⁊ remiſſionẽ raritatis texture conueniret infuſio mirabol. citrinorũ. Iteʒ ex parte nõ naturaliũ rerum que cõueniunt ſatis patere põt: de exterioribus tamẽ cõuenit rectificatio aeris modo dicto in regimine acutarũ. Item odoramẽta rerũ frigidarũ aromaticarũ vt roſ. nenufar. ſalicũ viol. pomorũ citoniorũ: pirorũ ⁊ ſimilium. Iteʒ conueniunt inunctiones ſtomachi factas ex oleis frigidis vt roſ. citoniorũ nenufar. viol. vbi expediret ĩmo in caſu vehemẽtiſſimi caumat conuenit oleum camphoratum. Cõmendat etiam Auicen. cliſteria infrigidãtia. vt. ℞. aque cucurbite citrulorum ana. ℥. ij. ſucci portulace ſucci ſemperuiue ana ℥. j. olei roſ. ℥. ij. Vel ſi vis. ℞. aque ſublimationis viol. aque roſ. ana. ℥. ij. aque nenufar. aque ſalicum ana. ℥. j. olei roſ. viol. ana. ℥. j. ß. albuminis oui crudi. ℥. j. fiat cliſtere. Aut. ℞. matrum viola. viola. florum lactucarum ana. M. j. ſemperuiue. M. ſemis fiat decoctio in qua poſt colaturam. ℞. olei roſ. viol. ana. ℥. j. ſemis. Alia pte vide.

¶ Capitulũ de difficultate deglutiẽdi.

Equitur regimen difficultatis deglutiendi que si contingit propter malam complexionem calidam et siccam sine materia transeat ad alterantia et lenientia. et primo vt tactum est ponatur regimen non naturalium rerum vt aer declinet ad frigidum et humidum. Cibi vero sint ptizana ordei in brodio pulli aut lac amigdalarum dulcium cum emulsione seminum comunium: aut cum emulsione pauci papaueris aut cum decoctione spinachie cum pullo. Item lactuce vel portulace. Item contusum pulli alteratum per lactucas aut cucurbitas vel peponem et similia. Item panata siue panis infusio in brodio pulli aut aliarum carnium domesticalium magis. Item conuenit gelatina posito vino granatorum dulcium loco aceti. Item conueniunt pisces elixi. Item oua sorbilia trementia. Item panis de simula pura minime salitus. Item vinum dulce limphatum aut parum limphatum cum aqua zucchari. Item aqua ordei cum zuccharo. Ex fructibus conueniunt pruna bene matura: cerasa bene matura. Quantum ad istud vitetur nimia repletio vel inanitio, nec tolleret sitim, nec famem, vnde frequenter colluat os et gargarizet cum aqua ordei vel zuccharata. Ad illud conuenit gaudium somnus et leticia. ¶ Quantum ad medicinalia primo sumenda per os conuenit iulep viol. et eius sirupus et zuccharum viol. cum aqua decoctionis viol. aut sublimationis earum. Similiter iulep ros. infusionis zucchari ros. Item sirupus ros. aque infusionis zucchari ros. medij inter antiquum et nouum. Item decoctio iuiubarum. Item sebesten prunorum maturorum bene aut cerasorum bene maturorum. Item dyazuccharatum. Item pepo conditum. Item aque angurie cum zuccharo. Item iulep eius aut iulep lactucarum endiuie vel portulace vel nenufaris. vel si esset magna flamma iulep semperuiue aut iulep spinachie. Item conuenit sirupus succi granatorum valde dulcium aut cerasorum aut prunorum valde dulcium et maturorum. Item in ore teneat que dicta sunt. Item iulep viol. et similia dicta. ¶ Inferius potest fieri clistere tactum in regimine anxietatis stomachi.

deglutio

Exterius vero in medio colli trahẽdo sursum et deorsum ad mediũ spatularũ fiat inunctio cũ oleo viol. loto cum aqua sublimationis viol. aut lini cũ succo lactucarum aut salicũ aut cũ aqua sublimationis harũ rerũ aut aqs decoctionis. Itẽ odoret aquã nenufar. aut viol. aut similiũ. Itẽ aspiciat cã huius male cõplexionis principaliter, et si mẽbrũ aliqd cõicat illi impendat regimẽ. Itẽ nõ alio repugnãte epithima cor et epar, vt est tactũ s. in regie acutarũ. ¶ Si vero fuerit mala cõplexio cum materia, attẽdat eductioni et fiat lenificatio cũ cassia aut mãna aut decoctione prunor aut violarũ aut passularum. ¶ Si vero esset mala cõplexio sicca tñ attẽdat humectãtibus tactis eligẽdo minus frigida. ¶ Si vero cã fuerit nimia repletio sanguinis, tũc educ pmo feces cũ clisteri lenitiuo: post flobotomia de vena cõi vel basilica dextre partis sm q repletio fuerit maior vel minor et sm q intendis magis vel min⁹ diuertere. Deinde adhibeat regimẽ nõ naturaliũ rerũ, vt aeris et alior. Sint tñ cibi pauci nutrimẽti, vt ptisana ordei cocta in aqua cũ modico zucchari aut in aqua pulli nõ pinguis. Itẽ potet aquã ordei cũ zuccharo aut limphatissimũ vinũ: et alia per te vide. ¶ Ex parte medicinaliũ post flobothomiã cõueniũt vẽtose sup natibus posite. Post ventosas sup finẽ colli medio cõueniũt fricationes fortes extremor. Itẽ frequẽtes solutiones vẽtris cũ clisteri vel suppositorio. Conueniunt gargarismata saltim in principio et post euacuationes cum modicissimo aceti cũ aqua zucchari, aut dyamoron: aut aliis pcipiendis locis suis. ¶ Si vero contingerit, pp̃ter malã complexionem humidã remollientẽ, tunc preeuacuata materia attendatur siccantibus aromatib⁹ stipticis. Unde conuenit decoctio zinzib. vel cinami aut thuris, lz non sit domesticum. conuenit iulep rob. aromatizatum cũ cinamo vel simili. Potest fieri inunctio cum bdellio et oleo masticino vt de spica. Item mensurantur non naturalia et declinent ad siccum et cibi similiter ponendo aliquid de puluere cina

mi vel anisi garꝫ. ⁊ zinzib. ¶ Potus sit vinū rubeū aliq̄liter stipticū. Si vero contingat constrictio ꝑpter malā complexionē frigidā, mensurētur similiter non naturalia vt ad calidum declinent per te ex prehabitis collige ⁊ exteriora applicando etiaꝫ locis dictis sup̄ ⁊ etiā ori stomachi, quia ſm plurimuꝫ sequit̄ in pluribus materia in sua cōplexione cōplexionē oris stomachi. Si vero cōtingat cōstrictio ꝑpter apostema oris gutturꝫ aut meri, regimē earū sume ex locis ꝓprijs vt. ix. iij. ⁊. xiij. iij.

¶ Capitulū de frigiditate extremitatū.

SEquit̄ regimē vltimi accidētꝫ, q̄ est frigoris extremitatū ſm Auic. ꝓfundatio caloꝛꝫ, ⁊ attende ad caput vel ad loca appostematis aut dolore de frigiditate cōtingēte in principijs paroxismoꝝ dictū est. Si ergo ꝯtingeret extremorum frigiditas et profundatio caloris ꝑpter multā materiā opprimere spiritus ⁊ impedire eorū expansionem, attendat̄ primo euacuationi cōi tacte sup capitulo de cura putridarū in generali. Deinde fiat minoratio ꝓpria ꝑ flobothomiā vel farmaciā, vt iudicat repletio. Deinde obstruent̄ pori cū fricationib⁹ factis cuꝫ vino albo subtili aut cū decoctiōe melliloti aut maiorane vel ysopi. Et fiant sepe fricationes nō repleto vētre. Et deductis superfluitatibus per ꝓpria loca. Itē adhibeant̄ digestiua ⁊ euacuātia ꝓpria ſm materias peccātes que omnia inferius patebūt. ¶ Item ponātur extremitates ⁊ pedes ⁊ crura vsq̄ ad media coxarum ⁊ manus ⁊ brachia in aqua decoctionis dicte. ¶ Item si retente forent alique solite euacuationes, isto aperiatur: ⁊ si non esset apertionis modus per aliam equipollentem regionem, euacuentur maxime tamen fricentur inferiora, vt coxe ⁊ crura, ⁊ ponantur ventose super natibus sine scarificatione aut scarificando, si indicauerit scarificatiōeꝫ timor aut aliud signū. Si vero ꝯtigerit submersio caloꝛꝫ ꝑpter apostema magnū itrinsecū staticū

maxime vt ventosa ad se trahēs regat regiē approbat; al's apostemat; illi⁹ p fricatiões euacuatiões ⁊ alia. Deinde fiant fricationes et positiones extremorum ad aquā calidā ⁊ ventositiões in natibus. ¶ Si vo contingat pfundatio caloris a paucitate spirituū et sanguis attendatur refectioni virtutis in febribus cū refouentibus virtutem cibalibus et medicinalibus et aliis nō naturalibus reb⁹ a quibus inchoandū est. Unde aerē habeat in actiuis et passiuis temperatū ⁊ in passiuis aromatizatū rebus odoriferis vt pomis piris corticib⁹ citri aut citranguli aut limonū aut arācij vel frondibus iuniperi aut expressionibus aquaꝝ tactis sup ca. regiminis acutaꝝ. ¶ Cibi sint leues ad digerendū resūptiui tacti pluries vt contusū pulli siue capponis vel perdicis vel fasiani vel coturnicis vel sublimatū horū aromatizatoꝝ cū cinamo ⁊ aliis aromaticis cordialibus. Et si non abhorret muscū vel ambrā siue muscatū sublimatum vel ambratum vel gariofilatum. aut decoctio carnium post vehementissimam coctionem inter duo incisoria expressarum aromatizatarum cum aliquo dictorum aromatū aut misceatur modicū vini boni odoriferi saluiati dicte decoctioni. ¶ Item aqua capponis assati taliter aromatizata cum modico vini assumpta: aut aqua carnium vitelli lactantis et similiter condita aut etiā boragines et sine multis speciebus aut multa agresta. Item cibariū factū ex lacte amigdalino ī brodio pulli aut brodetū ex vitellis ouorū leuissime coagulatorum ex decoctione capponis vel pulli. ¶ Item oua sorbilia trementia. Itē testiculi gallorum nō coeuntium aut arietum iuuenum aut capreorum. Panis modicū comedat et loco eius cialda vinum sit album aromaticum et sapore mediū magis ad dulce declinans. Alia satis patent. Eligantur leues extremorū fricationes. Item aspersiones cū vino aromatico tēperato cū aqua buglose et mellise in quo si non abhorret ponatur muscus cum ambra. Et potes si vis ordinare vinum. ℞. vi-

ni.lib.ij.aq̄ buglose.aque mellisse ana.ʒ.iij.pulueris ele ctuarij de gēmis descriptione Mesue.ʒ.ß. bulliat pul- uis in dicto vino aut melius ponatur in fine decoctio- nis vini ne resoluat in fumū aut cape dictū vinū et fac bullire gar.solū.Aut lʒ nō sit vsuale.℞.tiriace antiq.ʒ.ij vini dicti.ʒ.x.calefiat ⁊ misceat ⁊ lini extremitates siue epithima aut cape aquā vite ⁊ tepida ⁊ pōe i ista coctio ne croci triti.ʒ.ij.aut.℞.aq̄ maiorane mente calamēti pulegij acori.ana.ʒ.j.ß.cimini gar.an̄.ʒ.j. bulliant i lib. j.vini aromatici ⁊ in illo bene calido epithimētur extre ma ⁊ liniantur.Aut.℞.croci.ʒ.j.gar.ʒ.ß. bulliant in.ʒ. x.vini ad cōsumptionem q̄rte partis: et in fine decoctio nis iam tepidante vino.℞.musci ambre carabe an̄.gra na.iiij.misce et lini testiculos et eorum appenditia. Deinde calefiat pannū fumigatū fumo huius pulueris ℞.puluis dyamusci dulcis tamarisci thuris mastic an̄ ʒ.iij.ponat vnuʒ coclear ad prunas. deinde suffumiget pannus ⁊ humectatis locis applicet.¶ Item cordi fiat istud epithima.℞.aque buglose.ʒ.ij.melise.ʒ. iiij. pul- ueris electuarij de gēmis descriptione Mesue.ʒ.ß.pā- num cape scarlati quadratū ad quantitatē palme man et imerge dicto liquori calido: ⁊ exprime et superpone sinistre mamille.Aut fac sacculū de dicto puluere ⁊ fo- menta ipsum vaporibus decoctionis citri et in vino va porāte caliditate lacertos dicto vino aspersos ¶ Item fi ant odoramenta sicca ⁊ humida Primo humida.℞.vi ni aromatici.ʒ.iij. ambre grana. iiij. gariofilorū subti- lissime tritorū.℈.iiij.nucis musca.subtilissime pulueri- zate.℈.ij.aque mellise.aq̄ maiorane an̄.ʒ.ß.ponantur in ampulla stricti orificij.⁊ post cōsumptionē liquor i am pulla recipiatur odor. Siccum odoramentum poterit esse hoc.℞.gariofilor subtilissime tritorū.ʒ.ij. corticū citri similiter tritorum cinami macis nucis musca. an̄. ℈.ij.musci ambre grana tria. Aut si abhorret muscum ponantur ambre grana. vj .storacis calami.ʒ .ß. pul- uerizata hec omnia subtilissime in sindone de grana

textture densissime ⁊ duplicati serici liniatur etiaȝ sepe facies cum vino decoctionis dictorum aromatum predictorum.

¶ Regimen singultus.

Equit regimē singultus. qui si cōtingat ꝑpter repletionē stomachi ex cibo vel potu nimio sumpto in se. aut ꝑpt materias multas aggregatas in stomacho. primo eductis fecib⁹ suppositorio aut clisterio ꝓuocet vomit⁹. ⁊ si remāserit post vomituȝ remanēte grossa ventositate aut pte rei molestātis stomachū: tūc post vomitū conuenit accidēs aīe subito applicatū. Item fricatio extremitatū aspera. Itē ventosa posita sup vmbilicū. Itē circa fundū stomachi ⁊ sup mediū sine scarificatiōe. Iteȝ ventosa posita sup spatulas vel posita in pulpis spatularū vel posita circa. xij. vl xiij. spondilē. Iteȝ aspersio subita faciei cum aqua ros. vel simili. Item retentio anhelitus ex causa quā ponit Auic. excrescit eñ calor ⁊ subtiliat humorē ⁊ agitātur ⁊ magis exteriora petunt. Item cōfert somnus post vomitū ⁊ dictas euacuatiōes ebetās sensuȝ oris stomachi ⁊ ad resolutiones materierū faciens. Itē cōmotio corporis. Item tollerantia famis ⁊ sitis. Item sternutatio supposito ꝙ non noceat capiti. Agitatio pectoris ac si homo vellet expellere catarrū. Itē calefactio stomachi ⁊ colli cū panno calido. Si vo cōtingat singult⁹ ꝑpter materiā flegmaticā vel colericā vel vētositatē, fiat eodē modo eductio fecū. Deinde ꝓuocet vomit⁹ ⁊ postea exhibeant. iij. ʒ. yerepigre cū aqua absinthij. aut dētur pillule de yera simplici Gal'i. a. ℈. ij. vsqȝ ad. iij. ß. aut pille aloetice sole i eadē dosi. Deinde debite euacuata materia a stomacho si remāserit laxitas in stomacho ꝯuenit kebulus cū zuccharo cōditus ⁊ spēbus aut cinamū cōditum aut trocea grossa. Similiter exteri⁹ cōueniūt inunctiones ex oleis stomaticis. vt de spica de mastice de absinthio: aut sacculationes ⁊ cerota ꝑtacta. ¶ Si vo con

tingat singultus a materia viscosa, triplex habet intentio secundum Auic. Una est resolutio materie siue remotio siue subtiliatio et incisio eius. Secūda pmutatio complexionis oris stomachi ab ista materia alterante aut ne materia alteret. Tertia intētio est aliqualis stupefactio sensus oris stomachi maxime si fuerit materia viscosa mordicans. ¶ Prima intētio cōplet per multiplex oximel. Illud tñ quod cōmendat Auicen. in. iij. cañ. est oximel squille. vt. ℞. oximel squillitici. ℥. iij. aque tepide. ℥. ij. ß. misce et da ad bibendū vt vomat. Aut si vis potes dare loco digestiui. aut fac hoc digestiuū. ℞. cinamomi garī. ana. ʒ. iij. bulliāt in. xxj. ℥. aque ad cōsumptionē quarte partis: postea colet. Deinde. ℞. aceti cōis. ℥. j. et cū melle sirupiza et in potu tribue quattuor vicibus, puoca vomitum. aut solue ventrem cum yera aut pillulis de yera pigra et similibus. ¶ Item conuenit post inunctionē materie oximel compositū et similia ex subtiliātibus et incidentibus materiā. Item post cōueniunt solutiua tacta. aut etiā infusio agarici tacta correcta cum salisgēma et spica. ¶ Secūda intētio cōplet per alterātia et subtiliātia et incidentia, vel ex parte nō naturaliū rerū cōuenit aer declinans ad calidum et siccum. Item cibaria habētia vim incidendi et subtiliandi. vnde conueniūt cappari conditi cum aceto. Aut auicule cōdite cum saluia et rozemarino et menta. ¶ Item epule sue condiātur cum cynamomo aut aspergantur. Item panis sit cōmunis fermentatus et magis furfureus et salitus non tamē oppugnante fe. aut si oporteret, limphetur cum aqua decoctionis cynamomi. alia per te collige. ¶ Ex medicinis corrigentibus cōplexionez frigidā primo in interioribus est confectio de cynamomo aut zinzib. conditū aut tragea grossa aut metridatum. ¶ Conueniunt inunctiones exteriores calide: vt ex oleo spice vel de absinthio aut ex oleis de cynamono sacculos et cerota intellige. ¶ Tertia intentio cōpletur per quosdam trociscos laudatos per Auicennā decimatertia tertij. tractatu quinto.

singultus

de cura singultus quorum descriptio. ℞. costi. croci. ros. recētiū mastic. spice ana aur. iiij. siue. ʒ. iiij. siue sm quosdam aureos duos aloes opij ana aur. j. cōficiātur cum succo psilij et bibat ex eis medietas aurei. j. psiliū em̄ et opiū stupefaciūt: spica confortat et resoluit et satis inclinat humiditates ad ptes vie vrine et p eas illas educit: Aloes tn̄ inclinat ad vias fecum et expmit eas costus et crocus et aromatizāt et cōfortant calefaciēdo. ppter hoc ergo fiāt isti trocisci valde cōueniētes singultui vehemēti et submersioni materie. nec hec est magna dos. ¶ Itē cōmendat etiā Auic. tiriacā. s. nouā. et Philoniū in hoc qz in ipsa est de stupefactiōe resolutione et expulsione et cōmēdat etiā p solutiuo pillulas stomaticas quas vide a Mes. lz em̄ ponātur in. v. ¶ Si vo singultus proueniat a materia flegmaticā grossa: cōsidera etiā si sibi aliunde mittat et meliora mēbrū mittens euacuādo et confortādo: deinde extrahe materiā in stomacho exn̄te vomitu semp p̄suppositis eductionib9 fecū. Rege etiā per nō naturalia calida et sicca et silr medicinalia. Et si materia singult9 sit grossa frigida intētio ē frigidare et subtiliare. Scdo euacuare materiā. Tertio corrigere malam cōplexionē frigidam. ¶ Cōpletur pma intētio eductis supfluitatib9 minoratiōe qn̄qz p sirupū duarū radicū: deinde assumpto sirupo euacuet cū infusiōe agarici mō tacto: aut pillulis factis cū simplici agarico isto modo. ℞. agarici. ʒ. iij. salisgēme. ℈. j. spice. ʒ. ß. epithimi. ℈. ß. terātur omnia subtilissime et eis cum oximelle squille fiant pille cum oximelle simplici. sitqz earū dos. ℈. ij. vsqz ad. ℈. iiij. Itē cōueniūt pille stomatiche. ¶ Itē post euacuationē conuenit zinzib conditū. Item anisum confectū. Itē ciminū confectū. Et si sit necessariū iterato subtiliare materiā cōuenit iste sirup9. ℞. aque acori aque absinthij ana. ℥. j. ß. aque melise. ℥. ij. aque abrotāi. ℥. j. ß. aromatizent dicte aque cum. ℥. ij. cimini. Post. ℞. aceti. ℥. j. et post colaturā cum sufficienti quātitate mellis fac sirupū postea euacua vt est tactū. Et post euacua

tiones cōuenit tiriaca antiqua aut metridatum. cōue-
niunt cōfectiones calide tacte vt dyacinamomū. ¶ Itē
ꝯuenit puluis iste quo possunt aspergi cibaria. ℞. anisi
feniculi ana. ʒ. iij. ameos azari ana. ʒ. j. abrotāi. ʒ. ß. pul
uerizent omnia subtilissime. Deide. ℞. cinami. ʒ. ij. zuc
chari albi quātū ad oia. Quartū in isto casu dicit Auic.
castoreū habere mirabilē ꝓprietatē: melius est tamē ꝙ
exteri⁹ invnctione ponat sup loco castorei videlz pip
albū vel etiā nigrū vel galanga. ¶ Si vero contingat sin
gultus ex puro frigore tūc couenīūt calefaciētia iterio
ra ⁊ exteriora. ꝑmo tñ habeas menti regimē nō natura
lium tactū. ¶ Item cōueniunt tiriaca ⁊ metridatū. cōfe
ctiones tacte. inunctiones fricatiōes extremitatū cū pā
nis calidis. Itē ventose posite sup stomachū sine scari-
ficatione. ¶ Si etiā cā singultus sit humor mordificās
vide an sit effusuz aut actualiter effundat aut sit in eo
cōgestus. Et si ꝑmo effusus sit ⁊ effundat querat primo
mēbrū effundēs. Et si sit repletū euacuet mēbrū vt dictū
est. Similiter in memoria ꝙ si sint retēte euacuatiōes
aliq̄ ille reiterant ⁊ fiant: ⁊ si nō est possibile vt fiāt eq̄-
pollēter ꝓuocent. ¶ Si sit materia effusa vel ꝯgesta tūc
temptet vomitus illius si fieri pōt: aut soluat venter vt
tangit Auic. cum yera ⁊ sirupo acetoso vt. ℞. yere sim-
plic; Gal'i. ʒ. iij. sirupi acetosi simplic; ℥. j. ß. aque ordei
℥. ij. vel. iij. misce ⁊ in potu tribue. Aut tribue pill'arū de
yera. ʒ. j. vel etiā cū infusione agarici vel infusione mi-
rabila. citrinoꝝ. Et si vis facere digestionē vel cōforta-
tionez stomachi potes dare oxizachare. ℥. j. ß. cum. ℥. iij.
aque ordei aut aque zucchari. Aut. ℞. aque sublimatio
nis acetose vt dos. fit. ℞. aque acetose. ℥. ij. endiuie. ℥. j.
ß. vini granatorum muzoꝝ. ℥. ij. zucchari quātuz sufficit
sirupiza cum zuccharo et fit pro vicibus duabus ⁊ post
euacua si expedit. ¶ Et si actualem ⁊ fortē mordicatio-
nem percipit tribue aquam dictā acetose cū iulep. viol'.
aut ros. aut lac recens aut aquam ordei in qua dissolu-
ta est mucillago citoniorum. Item conuenit decoctio

singultus

prunorũ granatorũ dulciũ. Exterius vero cũ oleis stomaticis frigidis vt ros. vel citoniorũ vel sil'ium. Itẽ regimen nõ naturaliũ rerũ declinet ad frigidum. In hoc casu cõuenit gelatina modicissime acetosa de qua dictũ est. ¶ Si vero singultus sequeref vomitũ retenta ventositate circa os stomachi vel circa stomachum vel meri vel pcepta mordicatione fiat vt tactũ est. In hoc tamẽ casu Auicenna cõmendat enulã siccã et enula sicca est vltima ĩ hoc. ¶ Si vero materia remanẽs est humor mordicãs attendaf lubrificãtib⁹ siue facientibus lubrificare sicut decoctio prunorum tamarindoꝝ ana. ℥. ij. passularum. ℥. iij. fiat decoctio in aquã. Post colaturã dissolue manne. ℥. j. ß. et tantũ cassie. ¶ Similiter cõuenit decoctio viol'. vt. ℞. viol'. siccarum siue fere siccaꝝ. ℈. j. prunorum tamarindorum. ℥. j. fiat decoctio postea coletur in aqua. ℞. succi ro. recentium. ℥. ij. zuccari albi. ℥. j. et in potu tribue. ¶ Si vero contingat singultus propter apostema epatis existens in concauo, attendatur cure faciendo cursum contractum per flobotomiam et per alia que suis locis videnda sunt. deinde attendatur stomacho cum ipsis confortantibus cũ inunctionibus frigidis et stipticis sicut oleo ro. vel citoniorum vel simili vel dando in potu aquam ordei vel succum granatorũ vel alium succum frigidum siccum stipticum de quo superius facta est mentio. ¶ Si vero contingat singultus propter assumptionez farmacie tunc vt tangit Mesue aut supuẽit purgatiõi aut sbseqt eã. supuẽtio aũt ei⁹ infdũ est ppt catartici dispositionẽ. infdũ ppt dispositionẽ matie mote p ipm. dispositio catartici aut ẽ cal'itas excedẽs nocẽs mordicatõe sua aut ẽ siccitas corrugãs ⁊ coartãs. Fact⁹ ppt mordicationẽ aut pueit a mã cal'a mordicãte q̃ effũdit ad stõachũ sua mordicatiõe irritãs vt ɔ̃haf. et huius regimen esse patet p ea q̃ dicta sunt ĩ singultu proueniente a materia calida mordicante q̃ratur tamen eductio materie vomitu aut etiam in solutione ventris vt est tactum et potu refrigerante acuitatem et mordicationẽ vt ex aqua ordei vel simili q̃ nõ

nomino tedio narrationis. Aut si contingat materiaz commotam esse grossam et frigidam aut esse grossam ventositatem fiat vt predictum est in vtrisque. ¶ Si vero contingat mordicationem medicine queratur eius depositio et depressio acuitatum vt dictum est. Si vero cōtingat propter fortem euacuationem vt presumptio esset frigiditatis tunc impendatur regimen non naturalium rerum vt ad humiditatem declinet. qualis cōplexionis debeat esse aer patet. ¶ Cibi vero sunt contusa pullorum correctorum cum lactucis aut endiuia aut cucurbita. ¶ Si vero oppungeret fluxus vel aliud conuenit similiter sublimatum pulli. ¶ Item gelatina dulcis. Item pisces petrosi aque bone. Item oua sorbilia et testiculi gallorum &c. de quibus dictum est. Item cibaria facta cum lacte amigdalino de superius dict. ¶ Item vinum album aut colore mediū limphatuz subtile mediocri et aliqualiter declinans ad dulce. ¶ Ex medicinalibus vero cōuenit iulep viol. Item sirupus violarum Item zuccarum ro. zuccarum viol. medium inter antiquum et nouum. Et si esset actualis fluxus collige ex dictis competentia. ¶ Item ex cōfectionibus manuschristi cum perlis. ¶ Item diazuccaratum. Confectio de pepone marciapanū factum cū oleo ro. aut amigdalaruz. vel nenufa. conuenit loto pluries in aqua simplici frigida vel ros. vel nenufa. et confectio ex pulpis capponis et zuccaro. ex exterioribus vero conuenit inunctio facta collo et spine vt. ℞ olei viol. ℥. j. ß. olei amigdalarū dulcium. ℥. j. olei de cucurbita vel lactucarū. ℥. ß. pinguedinis galline recentis. ʒ. vj. lauentur dicta olea ī aqua ro. Postea cum cera alba fiat vnguentum & vngentur dicta loca. ¶ Item inungatur stomachus ista inunctione. ℞. olei ro. ℥. j. olei citoniorum viol. ana. ℥. ß. inungatur stomachus et epithimetur cor aut epar aut stomachus si appparuerit signa caloris epithimatib^9 tact & tāgēdis. Renib^9 vero fiat isto stāte inūctio ex īfrigidātibus oleis supi^9 descript p Mes. aut ex oleo ro. & modico aceti quod est meli^9. ¶ Sequitur regimen vertiginis.

In fluxu

Renes fol. 18.

285
vertigo

SEquitur regimen vertiginis et scotomie que in febre cōtingit seruentur ista que Auicenna tāgit pma .iij.tractatu.v. de vtigine vt vitet in spectus omniū rex citovoluētiū, pfūdatax rex aut altax valde etiam terribiliū valde et intēsax in sua obiectione:auditus etiam sonox altox ꝛ horribiliū. Itē omne accidens anime vel intensum ꝛ illatū cito corpori. Et si cōtingat vtigo a vaporib⁹ a toto corpore eleuatis tempore febris fiat colliriū de melle. post cuius operationē fiant fricationes corporis et cruriū deīde aliorum extremox. vt ad interiox etiam et brachiox. Item cōueniūt vētosationes circa nates et circa pulpas spatularū posite cōueniūt refrigerantia ꝛ phibentia euaporationes ꝛ ascensus vaporis vt sunt iulep frigida tacta vt robub et sirupus acetosus simplex. Item fiat cōfortatio capitis post diuersiones epithimādo cū hoc leui nō repugnāte catarro vel alio. ℞. aque ros. ℥. iij. aceti. ℥. j. cōcute bene ꝛ infunde pannū lineū album estate hyeme vo tepidū. aut epithima ex aqua viol. cum aceto vel cū aqua nenufar. aut lactucarū aut simili ex notis aut ex oleo ros. cū modico aceti fac etiā hūc odorare aquā ros. cū sandal' ru. ꝛ modico aceti. ¶ Regimen vo naturaliū rex satis patere potest Cōtinue post cibū et potū capiat bolū codognate cū zuccaro sine speciebus. Aut citoniū conditū cū zuccaro sine speciebus aut assatū. Vel pirū aut pomū aut coriandrum conditū vel correctū. Aut micā panis infusi alicui robub acetoso ex dictis. ¶ Itē si epar fuerit in causa euaporationis sua caliditate aut cor vel spiritualia impendat illi mēbro regimē cū refrigidantib⁹ et epithimatib⁹ aut inunctionibus seruatis in canone euacuationū. Silr si contingat vertigo pter vacuitatē stomachi vt effluens colera ꝛ mordicans sit causa agitationis ꝛ cōmotionis spirituū visibiliū: attendat eni eductioni cum vomitu vel eductione ventris: postea vigoret stomachus cū assūptione robub acetosox de quib⁹ dictū est. ¶ Et similiter

si afflictio sitis vel famis contigerit aut euaporatione acutarum et morbiliū tēpore euacuationis cibetur patiens aut potetur refrigerātibus et vigorātibus stomacum Et si phibētur euaporatiōes: quale est quod dictū est. Aut iubeatur infirmo: motus: locutio: et alia tacta sunt sup. Item camera: sit obscuri aeris. ¶ Si vero euenerit vertigo ex nimia abūdantia sanguinis: in toto euaporante: ad caput premissa fecum eductione: siue cōmuni minoratione: cum cassia. aut manna: aut decoctione lupulli: attēdatur ad flobotomandum: non deficiente virtute: et flobothometur basilica dextre partis vbi euacuare proponis cū attentione notabilis diuersionis: aut si non intēdis diuertere tātū. Sed minus medietate earum alio quo modo equaliter: aut quasi euacuato flobothoma venā mediam siue cōmunē aut nigram. Et si cum hoc intenderis ad inmediatius euacuādum: tūc erit conuenientior flobothomia cephalice. Deinde si intēdis imediate euacuare: et diuertere a parte anteriori ad posteriora: flobothoma venā que est post aurem. De qua dicit Auicēna prima iij. tractatu. v. in cura vertiginis. Est enim optima in cura vertiginū materialium: et quandoque flobothometur: nō solū in vno latere ymo in duobus: secundum Mesue existente magna repletione: et quasi in toto. Et si ex altero laterū facere volueris: tamen ex dextro magis fiat quam sinistro. Aut etiā cōuenit scarificatio cartilaginis aurium: quā Mesue dicit valde cōpetere. Item conuenit ventosatio crurium aut coxarum vel natum: et ventosatio pulparum spatularum: et ventosatio sup collum facta. Item conuenit secundum Auicennam cauterizatio dictarum partium siue venarum: que sunt post aures dicēte Auicenna allegato capitulo. Et quādoque cauterizatur dicta vena proprie: scilicet: in vertigine: cuius causa est accessus: vapor ex corpore in quacūque via eleuetur. Itē rege infirmū si in solo capite esset sāguis abūdātia: per flobothomiam cephalice: et per ventosas tactas. Et in omni vertigine vide quod ditū est pluries: si aliqua euacuationum sanguis retēta sit: tūc ad illā prouocādum redi aut

Acena. vertigo

equipollenter fac. ¶ Rege post p non naturalia debite aut per aerē declinantē ad frigidū ⁊ siccū. talē per naturā vel artificiū pōt regi per cibos ēt frigidos quales sunt gelatina ⁊ sulcida aut ptisana ordei cū succis granatorum vel agresta que per te vide'. ⁊ alia nō naturalia similiter rege. ¶ Item ex medicinalibus cōuenit sirupus acetosus simplex. aut iulep ros. aut robub acetosa dicta vel alia remissiua caloris vel feruoris coriandrum conditū vel correctū cōuenit in isto casu aut sirupus factus ex decoctione coriādri Aut si volueris frigidius. ℞. mucillaginis psillij. ʒ. j. ß. aque. ro. ℥. ij. zuccari ℥. j. ß. concute bene inuicē et in potu tribue ⁊ ex Mesue sumit. Aut cape mucillagines seminis citoniorū ⁊ idē fac. Itē ꝯueniūt alia satis nota ꝓhibentia feruorē prunorū tamarindoꝝ ana. ʒ. ij. coriandri correcti. ʒ. j. viol. tertiaz. M. j. fiat decoctio: deinde coletur ista et ī aqua post colaturā. ℞. cassie aut māne. ℥. j. ß. deinde timporibus ⁊ fronti fiat epithimatio ex oleo ros. ⁊ modico aceti secū concusso. Itē fiant odoramēta tacta et adde cāphorā si vis. ¶ Si vero causa vertiginis sit humor colericus si cū eo peccauerit sanguis fiat flobotomia leuis postea transi ad digerendū humorē si sit vehementer calidus aut sicc' cū sirupo viol. vel simili. Postea euacua vt Auic. ⁊ Mesue tangūt cū pillulis de yerapigra aut ī fusione aloes aut cū mirabol. aut infusione mirabol. citrinoꝝ vel māna vel cassia fist. ¶ Itē in hoc casu cōuenit regimē declinans ad frigidū ⁊ humidū aliqualr vide p te ⁊ ita dic de odoramētis et alijs. Si autē fuerint humores melācolici digere vt predictum est et euacua cū pillulis de epithimo aut infusione mirabol. indoruz in aqua lactis. addito manna vel cassia et infusione folliculorū sene. ¶ Si vero sint flegmatici cū sirupo de sticados digerant deinde euacuant cū pillulis cochijs aut cū agarico vel manna vel cassia. Et si sint mixti tunc digere cū aqua sticados vel viol. Postea euacua cū pillulis stomaticis descriptione Mes. aut cōfectione de sti-

cados quã ponit Mes.in suo de approbatis auctoritate cuiusdã in ca.de vertigine cuius lrã hz ita. Confectio de sticados cuius iuuamẽtũ est sublime ad vertiginem cuius materia est flegmatica et colerica.⁊ alia lrã habet:augmẽtũ ad ru.adaptare possumus addendo mirabol.citrinos cui⁹ descriptio est hec.℞.yerepigre.ʒ.x. agarici epithimi ana.ʒ.iiij.mirabol.indoꝝ emblicoꝝ sticados ana.ʒ.iij.sal.indi.ʒ.ij.confice cum secaniabin et fit dosis a.ʒ.j.vsqꝫ ad .iij.cum ieiuno stomacho cum aqua calida siue aq̃ zuccari vel ordei.¶ Si ṽo sit causa vertiginis casus vel pcussio: attendat qeti ⁊ regimini istoꝝ.In tpe ṽo actual vertiginis fiat qes ⁊ fiãt diuersiones ⁊ alia diuersiua.Et si fuerit a stomacho vt plurimum est euacuet stomachus.Et silr si ab alio mẽbro attendat regimini illius.Et si materia sit in capite attendatur pprijs euacuationibus que tacte sunt.

¶ Regimen terroris in somno.

Egimẽ terroris i sõno ⁊ sõnioꝝ terribilium.q̃ tũc i sõno lexistẽte fe.ptigũt vt plurimũ.ppt effumationẽ vapoꝝ hũoꝝ melãcolicoꝝ adustoꝝ ex fe.aut ẽt ciboꝝ corruptoꝝ.Si g cõstiterit in stõacho cibos esse corruptos psuppositis eductionib⁹ fecũ educant vomitu aut clisteri.Postea regat infirmus p nõ naturalia debita vt aeris satis tẽperati.Itẽ p cibos ⁊ potus faciles ad digerẽdũ ⁊ ineptos putrefactioni.sicut ptisana ordei ⁊ panata ⁊ cõtusuz pulli correcti cũ agresta ⁊ alia similia q̃ p te vide.Si non sit causa melancolicus humor adustus pmo digere sic.℞. aque sublimationis fumi terre.ʒ.iij.ß.aque buglose.ʒ.ij.aromatizẽtur cum modico carabe.vt grana.ij.postea sirupizantur.et in.iiij.assumptiones postea diuidatur:post exhibe infusionem mirabola.indorum et citrinorũ infusorum in aqua lactis.Et tribue cũ manna aut cassia.Et si causa sit humor melãcolicus nõ adustus regat vt predictum est et apparebit in cura quartane.

¶ Capitulū de non vera frenesi.

Egimen nō vere frenesis ⁊ alienatiōis cōtingentis plurimuz ex eleuatiōe vaporuz ad caput ⁊ contigit pluries adueniente augmēto principio pozisimi vel exacerbatiōis post somnū pluries etiā pro eius regimie querat̄ pmo eductio fecū ⁊ cōis minoratio clisterio aut supppositorio. Et si nō institerit porism⁹ fiat clistere in quo pone de yerapigra.ʒ.j.aut pone.ʒ.j. agarici ⁊ alia iam tacta. ¶ Et instante tamē pozisimo nō est malū imponere suppositoriū de melle cū tribus granis salisgēme et ℈.j.de yerapigra aut agarico. Deinde fiāt ligature coxarū ⁊ cruriū ⁊ adiutorioꝝ. ¶ Item fiant fricatiōes fortes ⁊ dolorose extremoꝝ. ¶ Item ponant̄ ventose super natibus etiā instāte pozisimo ⁊ etiā post sup pulpas spatularū ⁊ replicent̄ pluries. ¶ Itez in potu detur aqua ordei cum vino granatoꝝ aut cū alio liquore frigido acetoso. ¶ Item si appareat flāma magna circa cor ⁊ spiritualia attendat̄ epithimatib⁹ cordis non oppugnāte repletione aut retentiōe caloris aut saltē eligat̄ aer frigidus ⁊ anhelet sup aquā roſ.frigidā. Item colluat sepe os cum aqua ordei vel frigida vel sibi simili. Itez teneat linguā bene abstersam ⁊ mundā. Epithimet̄ frons cum aqua roſ.⁊ timpora ⁊ modico aceti aut alio simili ex infrigidātibus notis. Itē odoret infrigidātia ⁊ prohibentia ascensuz vaporum cū tactis.

¶ Capitulū de motu spasmoso.

Regimen motus spasmosi qui si contingat ex ventositate grossa regatur regimine de quo habet̄.ij.iij.in fe.tamen pestilentiali sincopali.vide hunc motū cōtingentē ex venenosis vaporibus delatis cerebro ⁊ partibus neruosis in quo casu attendat̄ euacuationi predictorū. Et in isto casu cōueniret digestiuū pmo repressiuū ma-

le materie. ℞.aque buglose.ʒ.iiij.aque ros.viol. ana.ʒ.
j.ß.aque sticados ⁊ nenufar.ʒ.ß.bulliāt inuicē, deinde
aromatizent cū ambre.gra.iij.sandal.rub.℈.iiij. Et si
valde intensa fuerit caliditas, ⁊ nō abhorreat infirmus
valde, addat camphore.gra.ij.Deinde iupilizet cū suf
ficienti quātitate zucchari albi, ⁊ sumat in quattuor vi-
cibus.Deinde. ℞.agarici mirabolo. citrinoꝝ ana.℈.ij.
ß.spice salisgēme.ana.℈.ß.infundantur puluerizata in
aqua buglose mellita.Deinde. ℞.māne.ʒ.j.ß. maioran-
do aquā buglose aut mellitā aut infunde p̄dictis sirupū
acetosum simplicē. Postea dissolue totū in aqua buglo
se. Post euacuationē attende cordialib⁹ ⁊ odoramētis
confectionibus ⁊ alijs tactis, sicut cibaria infrigidan-
tia, vt acetosa ⁊ gelatina. ¶ Si etiā nō valde prohibet
calor, nō esset inconueniens post euacuationes capere
℈.ij.vsq₃ ad.ʒ.j.tiriace antique cū.ʒ.ij.aque ros. aut vio
la.aut nenufar.aut succo granatoꝝ, vel cerasoꝝ, vel si-
miliū. ¶ Item fiant fricationes partiuz inferioꝝ. Item
colli cum oleo amigdalino. Aut si institerit caliditas ⁊
siccitas, cum oleo violarū. Fricet etiā pars, que mouet
spasmoso, trahendo deorsum.

¶ Capitulū de dolore pulpe cruriū.

Regimen doloris pulpe cruriū, qui si con-
tingat tēpore frigoris aut rigoris, rega
tur regimine calidorū, qui si cōtingat in
se. sicut contingit pluries, ꝑpter ventosi
tatem grossam, aut ꝑpter frigiditatē q̃r
crura tenuiora discoopta, calefiat pan-
nus, et apponat cruri. Aut fiat sacculus
ex mileo ⁊ flore camomille ⁊ aneti: ⁊ infundat spongia
dicte decoctioni, ⁊ bene expressa ⁊ calida applicet pul-
pe cruris. Aut ponat ventosa sup locū dolētē. Similit
si doleat ꝑpter frig⁹ extrinsecū, cōferūt p̄dicta remedia.
Si vero doleret cū quadā ꝯctione marie siccitate apparē
te, attendat inunctionibus humectātibus tactis.

¶ Capitulum de grauitate membrorū.

a reptone

Equit regimē grauitatis siue pōderositatꝫ mēbroꝝ. q̄ si ↄtigerit ꝑpter humores grossos in viscerib⁹ ⁊ q̄si toto exn̄tes attendatur digestiōi. ꝑmo. ℞. oximell' simplicꝫ. ℥. j. ℞. aque sticados. aq̄ saluie: aque rorismarini ana. ℥. j. misce. ⁊ sumat quattuor vicib⁹. Deīde purgeꝶ cū pill'. cochijs. ʒ. j. Aut si materia fuerit mixta purgeꝶ cū dyafinicōe aut electuario indo. Aut si materia fuerit melācolica, sic purgeꝶ cū pillulis indis aut de epithimo: ⁊ si sit mixta cū agaricꝫ vel stomaticꝫ. In hoc casu ↄuenit etiā ↄfectio Mes. tacta in regie ꝟtiginis. ¶ Si ꝟo cōtigerit ꝑpter corpis siccitatē rege vt tactū est ex hūectātibus. ¶ Si ꝟo contigerit ꝑpter debilitatē ꝟtutis motiue ꝑ essentiā attēde refectioni ꝟtutis ex ꝑte regis nō naturaliū ꝑmo vt eligatur aer tēperat⁹ vel tēperate declinās ad frigus aromatizatꝫ vt dictū est in regie acutarū. ¶ Itē exhibeam⁹ cibos resumptiuos vt cotusum pulli aut ꝑdicis aut fasiani aut sublimatū istoꝝ aromatizatoꝝ ⁊ lotoꝝ cū aq̄ roß. aut buglose aut vino citonioꝝ aut decoctione carniū ꝑdictarū: aut aqua carniū ꝑtactarū. Itē cōueniunt carnes auiculaꝝ. testiculi galloꝝ conditi cū amigdalis dulcib⁹. Itē cōueniūt grana pini recētia tenta ꝑmo in aqua zuccharata. Itē oua sorbilia. Itē ex potib⁹ lipha tū bn̄ vinū medij saporꝫ cū leuissima declinatiōe ad dulce. Cōueniūt ↄfectiōes odoramēta ⁊ alia plura tacta.

a siccitate
a debi. vir.

A85

¶ Capitulum de fetore oris.

Equiꝶ regimē fetoris oris de q̄ loquēs Auic. ij. iiij. de signis sumptis ex ꝑte lingue ⁊ oris sic dicebat. Scias ꝙ vehemētia fetorꝫ oris in egritudinib⁹ acutis est mortal' significatio. Qm̄ sigt corruptionē hūoꝝ oiuz: q2 cū fetor oris nō tm̄ cuz fe. acuta ↄtingere possit, imo ī alia febre ex multꝫ causis ⁊ multiplicis regimini attendaꝶ. Si g̃ ↄtingeret ex putrefactiōe gingiue aut carnis circa dētes exn̄tis atten

putredine

daꝛ mūdificatiōi dentiuꝫ cū instro debito. Postea ad-
de acetū decoctiōis saluie ꝛ idē fiat. aut mastꝫ. aut gar.
aut galāge. Aut colluaꝛ bñ os cū isto ꝛ fricēꝛ gigiue cū
toto ifuso aceto: aut sumaꝛ acetū decoctōis saluie ꝛ idē
fiat. Aut. ℞. rozismarini. Et si non eēt hoꝛribile, sumaꝛ
acetū decoctiōis mirre aut squille ꝛ cū eo calido fiat vt
dictū est: aut sumaꝛ vinuꝫ dulce. Postea. ℞. ligni aloes
gar. añ. ʒ. j. zinzi. pipis añ. ʒ. ß. nucleoꝝ mirabo. citrinoꝝ
tostoꝝ ꝛ subtilissime pulueriꝫatoꝝ. ℈. iiij. bulliant in di
cto vino. deinde fiat collutio, vt dictū ē. ¶ Si ꝟo fuerit
putredo maioꝛ, adhibe remedia foꝛtia, q̄ tāgit Aui. xvj. tr. 2. c. 30.
iij. caplo de fetoꝛe oꝛis. Et si cā fetoꝛꝫ sit dens putridus,
si ratificationē facere potes cū radētibꝰ ꝛ exiccātibus
dictꝫ: aut cū aq̄ vite colluēdo fac. ꝛ si nō vꝫ, eradica. ¶ Et ña retēta
si cā fetoꝛis sit retētio cibi intra dētes aut intra foꝛamē
dentis, mundificeꝛ cōtinue dens post cibū ꝛ colluatur
bene os cū vino ꝛ cum pāno lineo bene mūdo tergātur
gingiue ꝛ dētes. Solet etiā foꝛamē dentis īpleri auro.
¶ Si ꝟo cōtingeret fetoꝛ oꝛis a catarro retento ex op- d' catarrho
pilatiōe narium, attendaꝛ deoppilationi nariū cuꝫ di-
ctis loco suo. ¶ Si etiā cōtingeret ꝓpter cibū aut potū d' stõco
coꝛruptū in stomacho, sicut plurimū est, educaꝛ vomitu
aut lenitiōe vētris medicīa superiꝰ adhibita, aut cliste
ri. ꝛ vtaꝛ cibis ꝛ potibꝰ facilis digestiōis. Si ꝟo ꝯtinge d' cata
ret ꝓpter humoꝛes colericos putridos cū frigida aut si
missi fuerit a stōacho ab epate. aut cistifellis, tunc attē-
de vt pluries dictū ē, melioꝛando epar ꝛ cistifellis eua-
cuādo deīde alterādo ne mltiplicēt dictos hūoꝛes. Co-
lera ꝟo exñs ī stōacho educaꝛ vōitu aut sirupo acetoso
simplici ꝛ aq̄ oꝛdei tepide. deinde si hūoꝛ sit explete edu
ctꝰ vomitu, admisceꝛ nō naturalia declinātia ad fridū,
vt aer. et cibi acetosi tacti ꝛ succi acetosi. ¶ In isto tñ ca
su cōmēdat Auic. crisomila recēs aut psica ꝛ filia. Tñ
qꝛ isti fructꝰ sunt dispositi putrefactioni, eligātur potiꝰ
pꝛedicta nō matura cōplete, imo acetositatem haben-
tia aut citonia aut pira. Similiter vinum sit bꝛuscum

Accena

pauciferū limphatū. Pisces cōditi et acetosi cōueniūt. ¶ Si aūt humor est educibilis sic vomitu educat solutione vētris cū pillulis aloeticis cōibus aut yera simplici aut māna exhibita cū decoctione lupuli. aut cū cassia vel fis'i. vt decoctione prunorum vel succo ro. ru. aut cū infusione agarici vel reubarbari aut mirabolanorū citrinorū. Deinde attendat vigorationi stomachi cū iulep acetoso. ¶ Si vero hūor sit flegmatic9 petat etiā eductio vomitu cū oximelle simplici et aq̄ decoctiōis raphani. Deinde attendat regimini ne multiplicet flegma. ¶ In isto tamē casu cōmēdat Auic. triserā minorē descriptā in. v. ¶ Itē conuenit yerapigra Gal. si volumus vigorare cū agarico. Itē pillule etiā de ipa. Itē elephāgine. Itē stomatice. Itē comendat Auic. pillas de galāga. Et hoc est earū descriptio. ℞. gar. galāge an. ʒ. ß. musci cāfore grana. iiij. obmitto dosim Auic. piretri. ʒ. j. aloes. ʒ. iiij. sinapis. ʒ. j. fiant pillule cū vino. Vel. ℞. pulueris yerepigre. ʒ. iij. myrre. ʒ. j. musci ambre cāfore ana. grana. ij. fiant pille cum sirupo acetositatis citri. Itē post euacuationes cōuenit zinziber cōditū. Itē ciminū cōditū gar. cōditi. galāga cōdita. cipi cōditi cū vino. zinzib. aut cōditū cū zuccaro. ¶ Itē kebuli cōditi. Cōuenit etiā acetū sqlle aromatizatū cū cinamo et mace facta collutione aut sirupizatione cū melle et sumpto ad modum sirupi. ¶ Item aliqua simplicia cōueniunt, vt thus, lignū aloes, cinamū, cortex citri, cubebe, gar. nux muscata. mastix, macis, spica, zinzib. galanga. cipi calamus aromatic9, sandaraca, storax, calamita, ambra, muscus. ¶ Frigida vero sunt ros. camfora, sandali. lambrusca. ambra. myrt9. ¶ Ex compositis vero calidis tyriaca metridatū dyamuscū dulce et amarum. ¶ Electuarium de gemmis. dyacinamomum. dyambra. diagalanga. trifera seracenica. descriptione Mesue. ¶ Si vero contigerit fetor nimia acuitate humorum et adustione, adhibeantur repressiua acuitatis ex aromaticis acetosis siue acetosis aromatizantis aromatibus frigidis

preeuacuatis humoribus adustis cum medicinis pro
prijs.

¶ Capitulum de alcola

Equitur regimē alcole. & si apparuerit repletio sanguinis fiat flobotomia de vena cephalica aut mediana. Aut si fuerit magna repletio in toto & fuerit intētio diuersionis de basilica: deinde colluat os cū aq̄ ro. aut cū aq̄ decoctionis ro. vel mirti. vel modico zuccari vel modico vino granatorum muzorum. aut si fuerit magnus fumus acetosorum aut cū aq̄ zucchari et modico aceti: aut etiā infūdātur penidie in aq̄ ro. vel viol. vel vino citoniorum vel granatorum dulciū vel muzorum. in processū vero iā influxa materia conuenit decoctio liquiricie cū vino granatorum dulciū. Ulterius conuenit vinū dulce pauciferū in quo bulliāt ro. aut mirtū. aut vinū dulce cū modico iulep ro. vel decoctione iuiubarum. Si vero materie rūpantur sumatur aq̄ cuz modico melle ros. & colluatur os. aut liniatur aq̄ ordei cū infusione zuccari ros.

¶ Capitulum rubedinis vuee

Regimen rubedinis vuee et partium circunstantium et si patiens fuerit puer conuenit iulep rosarum. & alia tacta sunt in principio cure alcole. Cibi vero sint non salsi cum ptisana ordei. panata in decoctione cucurbite vel lactuce vel portulace vel similium. ¶ Item gelatina leuis acetositatis et alia per te vide. ¶ Item si non sit valde puer fiāt ventosationes in natibus et spatulis. ¶ Si vero sit magnus fiat flobotomia in alcola. Et si apparuerit peccare humor colericus vel salsus educatur modis dictis.

¶ Capitulum de excoriatione
dictarum partium.

Avenzoar

Egimē excoriatiōis dictaꝝ partiū cōplē duꝫ ē p mūdificātia abstergētia vt aquā ordei viol'. vl' ros. p̄suppositꝭ semp euacuatiōib⁹ vniuersalib⁹. Itē ꝯuenit vinū dulce post dictuꝫ regimen decoctiōis mirti aut cū succo granatoꝝ dulciū aut cū vino citonioꝝ. Itē decoctio iniubarū ⁊ alia que p te vide vel collige. Itē vinū dulce decoctiōis sandalo. rubeo. ⁊ coralloꝝ rub. aut decoctio glandiū recentiū.

¶ Capitulū de inuoluntario mictu.

Equit regimē inuolūtariꝫ mict⁹ aut egestionis. ⁊ q2 ista ꝺm plurimū ꝑpter debilitatē cōtentiue virtutis ⁊ ꝑpter debilitateꝫ cereb. et neruoꝝ attendat ad confortationē cereb. ⁊ misce cū sacculis odoramētis ⁊ inunctiōibus. ⁊ si appareat repletio ex humorib⁹ flegmaticis educant ꝓprijs eductiōib⁹. Si vo apperet debilitas cerebri ꝯfortet ēt cerebrū cū odoramētis ⁊ alijs q̄ collige ex. j. iij. ⁊ sil'r si fiat īpotentia mingēdi vltra cās instrumētorum vrine q̄s videre debes. xix. iij. vide si ebetudo fuerit sensitiue virtutꝭ vt inde ebetetur expulsiua naturalis. ⁊ tūc attende sacculationē cerebri ⁊ fac hūc sacculū superi⁹ dictuꝫ ⁊ inunctiōes colli. Unge etiā circa testiculos ⁊ virgā siue inter cosdē cū oleo scorpionū aut lilioꝝ alboꝝ. Et impone foramini vge modicū succi cepe aut squille si fuerit maior indigētia. vel pone virgā in decoctione mentastri aut calamenti aut sauine aut rubee tinctorū vel apij vel petrosilij vel sparagi.

¶ Capitulum de apertura oris.

Egimen apture oris q̄ si naturalis fuerit ei⁹ curā obmitto nisi contigerit sicut sepe euenit post grauationē ꝑpter oppilationē aut strictura nasi: tunc em̄ attēdat de opilatiōi narium p̄supposita mūdificatiōe corpis ⁊ fiāt deoppilatiua p̄dicta. Si vo ꝯtingat in ꝓcessu febris vt siccitatē cōprehēdam⁹ in cā ⁊ caliditatē attēdam⁹ infrigidātib⁹.

ꝛ humectātibꝫ ꝛ odoramētis aut caputpurgijs aut fiat odorāmēta ex aq̄ ꝛ decoctiōe viol. ꝛ eodē mō caputpurgia lactuce aut salicis ꝛ filiuz tactoꝝ. Itē inungat collū ex oleoviol. aut de salicibꝫ vl lactucis. Itē embrocet caput cū ista embrocatiōe. ℞. viol. matrū. viol. lactucaruz ana. M. j. folioꝝ salicū. M. ß. ordei. ℥. M. j. fiat decoctio in aq̄ fluuiali ꝛ embrocet caput. Itē attēdat humectationi ex pte aeris ꝛ fit ꝓpe inundationes aquarū ꝛ corrigat vt dictū fuit sup regie acutaꝝ. ¶ Itē cibi sint resumptiui, vt ꝯtusa pulloꝝ aut sublimatū cum aq̄ viol. Itē ꝯueniūt cōtusa ꝑdicū ꝛ fasianoꝝ. Itē carnes capretine valde iuuenes puto tñ meliꝰ esse vt sole exhibeant pulline. ¶ Ex cibarijs ꝯuenit panata ī brodio pulli aut panis īfusus ī eodē brodio. Itē coctio cucurbite aut peponis aut spinachie aut lactucarū. Vel sumatur pullus paruꝰ ꝛ impleat venter eiꝰ prunis bñ maturis ꝛ coquat in furno aspsus etiā leniter cū pinguedine recētis capponis. ¶ Itē ꝯuenit aq̄ carnis de qua dictū est. Cōuenit lac amigdalarū cū pulpis galline aut capponis subtilissime cōtus aut ꝯtrit addēdo modicū aq̄ ros. cū modico aceti agreste ꝛ zucchano. Itē conueniūt vitella ouoꝝ lac azininū vel muliebre de quo dicet in cura ethice. Itē cōuenit ptizana ordei in brodio pulli, conueniunt pisces petrini elixi maxime cū sufficiēti lotiōe ꝛ cocti in aqua ordei. Item testiculi galloꝛum ꝛ alia predicta. Ex potibus conueniunt vinum paruū non stipticum nec ponticum imo potius declinans ad dulce ꝛ limphet continue vinum ¶ Item cōuenit aqua cocta cum zuccharo albo, vel aqua ordei cum pauco ordei iniungatur quātū fieri potest. Item somnus non patiatur inanitionez nec repletionem magnam sed diuidatur potius cibatio tota xxiiij. horarum in tres vel quattuor vices. ¶ Item educantur superfluitates per proprias vias et si eligatur clistere fiat hoc. ℞. decoctionis galline aut capponis lib. ij. aut vnciā. j. semis aut. j. fm quātitatez corpis. olei viola. ℥. iij. cassie. ℥. j. pul. zucchari. ℥. semis fiat clistere.

cibi

clistere

Accidentia aīe extrema vitet gaudeat delectet iuxta possibile. de coitu nō nō expedit dicere. Item nō oppugnāte alio cōuenit balneū decoctionis violaꝝ matrum viol. lactucarū folioꝝ salicis. Et post balneū inungatur collū ꝛ spina oleo viol. ꝛ timpora ꝛ frons. Ex medicinalibus cōuenit iul. ros. viol. nenufar. ꝛ lactu. cucur. melonis. Item cōfectio de cucurbita vel melone. Item poma dulcia condita cum zuccharo vt apia ꝛ similia. Itē conuenit marsapanū cum oleo viol.

¶ Capitulū de febre tertiana pura.

Oportet vt rememoreris regimīe tertiane pure tacto in p̄senti caplo. et diuidit in duas ptes p̄ncipales s̄m duplicē colericā materiā purā naturalē ꝛ genitaꝫ ex putrefactione siue adustione sanguinis quā Auicē. tāgit p̄ma p̄mi caplo de humoribꝰ regimē tertiane pure q̄ a pura materia ꝓuenit. diuidit in duas p̄ncipaliter s̄m debitam administrationē nō naturaliū rerū ꝛ medicinalium. ¶ Pro p̄mo ab aere incipiendū quē eligamus frigidū non nimis tñ tertiana existēte in p̄ncipio vniuersali ne sua frigiditate nimia constringat siue opilet poros: deīde cū frigidis aromatizet. Venio scdo ad cibū ꝛ eligātur declinātes ad frigidū naturalit ꝛ artificialiter ꝛ bñ tuti esse debemꝰ ne in tertiana exhibeamꝰ calida ꝛ est cā clara ꝛ ꝓ isto est lr̄a. vij. Viatici ī cura tertiane sic dicēt: qꝛ i febre molestū est genꝰ putredinis: caute caue ne dent res calide ne forte colera rubea suo acumine cerebrū ascēdat ꝛ apostema faciat: ꝛ infirmꝰ frenesim īcurrat q̄ febris tardior ꝛ molestior qꝛ colera rubea ex mobilitate sua ꝛ velocitate cū acumīe suo nō patit peccare infirmū nec errare medicū. ¶ Cibꝰ igit q̄ cōuenit in p̄ncipio vl'i dꝫ esse ptizana facta in brodio pulli alterata cū lactuc aut cucur. aut portulaca aut aceto sella: aut cū p̄unis vel piris vel pomis aut panata vel panis infusus in brodio pulli ꝛ decoctiōis spinachie.

¶ Et regulariter nō cōuenit caro ꝓpter tñ cōem errorē Et q̄ infirmi ⁊ eoꝝ affines volūt assumere carnes dent pulline elixe vt extremitates illarū ⁊ carnes humerorū vel alarū. ¶ Itē saltiz florētie satꝫ a ꝑncipio volūt cōtusum si parū ibi opꝫ dare sit pullus ꝯtusus alteratus vt dictū est: ⁊ sit paruꝰ nō pinguis ⁊ cōtundant ale pulpa interioꝝ exclusa. Pullus sit quātitatꝫ ſm corꝑis dispositionē ⁊ etatē ⁊ alia plus aut minus indicātia de cibo aut ꝯtusuꝫ sturiōis vł fasianiculi. Sublimatū nō placꝫ mihi: tñ si expedit parū exhibere corrigat pullus vt dictuꝫ est. Lauet em̄ ante sublimationē cū aqua lactucarum aut viol. vel rosꝫ. nec ꝑtes pingues ponant ad sublimādū. ¶ Itē ex piscibus ꝯueniūt pisciculi tacti petrini cogniti meliꝰ tñ esset stare in ptisana ordei aut panata Ex oleribꝰ etiā cōueniret decoctio cucurbite in brodio pulli aut lactuce vel spinachie: cauti tñ simus ne demꝰ in ꝑncipio nimis infrigidātia ne vie expulsiōis matie ꝯstringant. ¶ Ex fructibꝰ ꝯuenire pñt granata muza ⁊ pruna matura ⁊ imatura: ⁊ maxie in corꝑibꝰ maxie siccis ⁊ valde calidis. ¶ Ex potibꝰ v̄o ꝯuenit aq̄ zuccharata aut aq̄ infusionis candorū aut aqua coagulationis zucchari. Julep. rosꝫ. vel viol. ⁊ aque ordei. Et q2 in vsu est talibꝰ exhibere vinū: in tꝑe interpollatiōis sit vinuꝫ aquosuꝫ albū. Deinde saltiz limphatū cū aqua simplici cocta in qua sit potiꝰ virtus vini q̄ꝫ vinuꝫ. In cibatione aūt ⁊ potu in dicta tertiana diuisa sit potissimū duplex magis realr operādo. ꝑmo ex ꝑte tēpoꝝ vniuersaliū: vt in ꝑncipio sit dicta grossior nō repugnante aliq̄ vt dixi sup libro afforꝫ. vt multa repletio q̄ indicauerit tenuitatem q̄ꝫ remissio ꝑncipij indigeat ingrossatione. In augmēto aūt ⁊ statu subtiliori dieta vtimur vt vbi i ꝑnci. debeamꝰ dare iuxta cōem errorē cōtusuꝫ pulli demꝰ ꝑcipue panatā vel pōt fieri diuersitas rōne quātitatꝫ vel subtiliatiōis vt pōt dari ꝯtusum subtilius. Aut ex pullo minori hñdo mēti cōe illud ꝑme particule afforꝫ. ꝯmēto. iiij. dietaꝫ subtiliari ex ꝑte qualitatis aut quātitateꝫ

nutrientis etiã pma.j.caplo.j.Tenendo etiã menti istã regulã gradati debere saluari nõ debilitata valde virtute ꝓpter essentiã.¶ In declinatione ꝟo vl'i ingrossetur dieta ex parte quãtitatis et qualitatis et ita gradatim intendetis ad ingrossationez procedente declinatione vt ꝑueniat ad testiculos galli. vitella oui ⁊ sil'ia. aut pullũ minutim incisum. Comẽdat etiã Auic. lz nõ sit in vsu cerebrũ edi nõ existẽte nausea.etiã intellige cerebrũ galline ⁊ testiculos alios de qbus dictũ est. Item cõueniũt in declinatione gelatine ꝑdicũ aut pulloꝝ siue perdiconuz aut fasianorũ.¶ Itẽ pulli leniter assi de quib' dictũ est cõditi cũvsualibus ⁊ domesticis acetoꝝ.¶ Itẽ auicule in rubis degẽtes ⁊ a supfluitatibus munde condite etiã debito modo:diuersificaꝝ etiã regimen cibi ⁊ pot' in quiete fiendũ ratione pme ⁊ vltime ptis. Nã cibatio cibi ⁊ potus qui fiunt post declinantẽ poxismũ ⁊ ductis debite vaporibus ⁊ fumis ⁊ alijs supfluitatibus possunt esse grossiores.q ꝟo fuerunt in scda pte aut vltima ante poxisinũ p quattuor horas minus grosse debent esse vnde pluries nisi intendamus repugnare fluxui colere ad stomachum exhibem' ptisanã ordei ex aqua simplici factam aspersam et clare agreste aut vini citoniorum murorũ succo arancij. vel damus oppugnante stomacho ab acetosis a pncipio morderi ptisanam solo zuccaro aspsam.Aut exhibemus panẽ predictum lotũ. Memora tamẽ h ꝙ mica panis mediocriter fermentati ⁊ vt est debite pinsatũ tertie diei ⁊ debita decoctione aut scde teraꝝ et infundatur aque frigidissime et debite lauetur ter.illa mũdata: deinde aspergatur vino aquoso:aut melius vino granatorum murorũ cum debita quantitate zuccari aut propter stomachum sit vinum granatorum sit succus arancij dulcis aut similiũ de quo dictũ est.Aut etiã dare potes.ʒ.ij. manuschristi cum perlis simplicis constructi cum aqua rosaꝝ vel violaꝝ.aut cum perlis aut etiam dyacorallum cum perlis aut eodem modo dyasandalum. vt ponas sanda

los rubeos loco corallorum. aut si te coactum volunta-
tibus infirmorum aut attinētium vel astantiū visibus
oportuerit dare cibum alium exhibe panatam cibum
christianorum auctoritate Aueroys factam in brodio
macri pulli. aut panem in dicto brodio infusum altera
to pullo vt est tactum. Si etiā cogatur saltem florētie
dare contusum pulli sit valde subtile ꝛ ex pulpis abiecta
pinguedine: ꝛ sic alteratus pullus vt est tactum ꝛ simi-
liter de sublimato est dicendum si etiam opportunum
fuerit dare oua non coquantur cum cortice more florē-
tino in aceto: sed coquantur sub cineribus vt tremant.
Deinde frangantur et aspergantur agresta vel alio suc
co acetoso non valde stiptico aut frangantur et coquā
tur in aqua: deinde cum agresta vel simili cōmedan-
tur et constante virtute vitellos cum albumine lacteo
conuenientiores puto. ¶ Potus autez regulariter dicē
do sit aqua ordei aut iulep violatum cum vino grana-
torum muzorum. aut iulep rosatum cum aqua simplici
tactum. Et modico vini granatorum dulcium aut aqua
zuccarata. Aut si expediat dare vinum sit odor eius
odoriferum siue sit aqua vinata non vinum aquatum.
¶ Nam vt dictum est valde debemus vitare calida siue
inflammabilia. ¶ De motu dicendum qui vitandus est
tempore quietis maxime fortis motus: fricationem ta-
men corporis facere debemus ante cibum expulsum
superfluitatibus debite. ¶ De somno dicendum. Dor-
miat ergo patiens aliquantulum plus ꝙ̄ in vsu commu
ni suo maxime colericus licz possit habere instanti-
am. Non repleatur patiens nec valde inaniatur sed
seruetur dicta dieta. ¶ Item expellantur quotidie su-
perfluitates per loca debita per naturaz aut auxilio ar
tis qđ tāgeť. Accidētia aīe oia excedētia vitet maxime
iram gaudeat delectetur quantū fieri pōt. Coitum vita
re debere satis ꝯstat ¶ Expedito regimine nō naturaliū
rerū ad medicinalia veniendū. Occurrēs igiť medic⁹ i
firmo tercianario in horą quietis: ꝛ vbi sit tēpus faci-

endi:faciat que sequūtur. Si venter sit cōstipatus:⁊ cō stiterit intestinis esse exiccatas feces:fiat clistere ꝑtim lenitiuū qđ ꝑtim distribuere debemus ex Auicēna pri/ ma.iiij.in cura tertiane pure nō insequendo ex toto de/ scriptionē istam.vt.℞.foliorum altee aut malue.M.j. blete et matrū viol.añ. M.ß.iuiubaꝝ sebesten.liqritie mūde añ.ʒ.iij.fiat decoctio in aqua:in qua dissolue cas/ siefistul.℥.j.olei viol.℥.iij.zuccari ro.ʒ.vj.sal.ʒ.iij.misce et dissoluto sale cola ⁊ exhibe clistere. Aut replicando predicta.fac hoc.℞.malue spinachie. matrū viol.viol. mecurial.añ.M.ß.ordei.M.j.fiat decoctio ī qua post colaturam dissolue cassie.℥.j.ß.olei viol.℥.iij.zuccari ru bei.℥.j.sal.ʒ.iij.fiat clistere.¶ Post exitū fecū exhibeat lenitiuū mūdificās mūdificatione cōmuni: remittens etiam feruorem colere vt.℞.tamarindoꝝ.℥.ß.fiat de/ coctio in aqua lib.j.vsqꝫ ad ꝯsumptionē tertie partis.de inde sumantur.℥.vj.dicte decoctionis:⁊ in ista dissolue mãne.ʒ.x.et in potu tribue.Aut.℞.dictam colaturam cui inmitte aque duoꝝ granatoꝝ aut dulcꝫ aut musoꝝ.℥. ij.Scđm lenitiuū qđ ex Auicēna sumitur potest esse.℞. lubleb siue lupuli.M.ß.passulaꝝ enucleataꝝ.℥.j.fiat de coctio in tanta aqua:in qua dissolue manne ad quanti/ tatem dictam et quantitas tacta sumatur in aq̄: dissol/ ue manne.ʒ.x.vel ad.℥.j.vsqꝫ ad.℥.j.ß. Aut.℞.etiā pru/ norū enucleatorū.℥.j.fiat decoctio in qua dissolue mā/ ne ad quantitatē dictam.Aut q̄rto.℞.sirupi viol.℥.ij.ß. dissolue in tribꝰ.℥.aque decoctionis prunorū.Aut cape viol.conditarū siue zucchari viol.℥.ij.dissolue in dicta decoctione prunorū.Aut fiat sirupus de prunis vt.℞. prunorū enucleatorū siue pulpe eoꝝ.℥.j.ß.fiat decoctio in lib.aq̄.j.ad ꝯsumptionē tertie ꝑtis.deinde sumāt.℥. viij.dicte decoctionis ⁊ sirupizet dicta decoctio cū zuc/ caro albissimo.Et in huiusmodi sirupo.℥.iij. dissolue.ʒ. iij. mucillaginis psillij ⁊ in potu tribue ⁊ tribuatur dicta quantitas mucillaginis psillij cū dicta decoctiōe lentiū quod est domesticū vel cū decoctione lupuli. Item ī isto

casu:cōueīt dyaprunis descriptione Nicolai nō scamoneata:cuius littera habet:ita dyaprunis:vel dyamascenon:a prunis damascenis:in ea positis dr:valet ꝓprie acutis ⁊ pacutꝫ febrib⁹:marīe causoni et synocho ī principio :et augmēto ⁊ statu egritudinis. Daf oī hora diei sine dyagredio cōfecta. Qđ si etiam in declinatōne:purgare volueris infirmū:dabis laxatiuū:vt inferius in receptione preparatum est:in matutiali hora ad modum castanee:tamē talia cuius descriptio. ℞.prunoꝝ damascenoꝝ numero centū:que poni debēt invase stagneo: ⁊ tātū aque bene capiātur:vel cooperiātur:bulliātqꝫ quousqꝫ dissolui videātur. Cūqꝫ aliquātulū fuerit calefacta siue tepefacta ab aqua extrahant : et crebro supposito catine pruna in crebro ponātur in manib⁹ tamdiu fricētur:vt nihil preter ossa et cortices remaneāt in crebro:et fiat syrupus:in ista aqua:vbi pruna decocta sunt de duabus lib. zuccari: in quo syrupo ponatur lib.j.de pulpis prunoꝝ:et ad spissitudinē coquatur incipiente ꝟo inspissari ad.ʒ.iij.tamarindoꝝ medulle cassiefꝫ dissolute ⁊ mūdate cū predictꝫ decoctionib⁹ℨ.j.memēto tñ ꝙ in aqua prunoꝝ bulliat ℨ.j. mell'. viol'.cūqꝫ ad decoctiouē perueniunt perfectam semꝑ cū spatula agitando istaꝝ spēꝝ puluerem:supraasperge qui est. ℞.sandaloꝝ al.et ru.spodij et reubarb.añ.ʒ.iij.ro.ru.se.portulace se.scariole berberoꝝ succi liquiritie draganti añ.ʒ.ij se.meloīs citruli cucurbite mūdate.añ.ʒ.j. misceāt oīa et confice vt dictū est:dof est a.ʒ.ij.vsqꝫ ad.ℨ.ß.cū aqua zuccarata. Aduerte tamē hic. ꝙ in principio valet hec confectio:non adiuncto puluere isto. Cūqꝫ ad decoctionem peruenerit:⁊c. Item in isto casu:conuenit fructuuz aqua descriptione Mesue:cuius descriptio: aqua fructuum seminis et colere:feruorem reprimit.⁊c. ¶ Item si queris minorationem propriam et non communem solam:potest competere hec decoctio. ℞.lupulloꝝū.M ß.prunorum tamarindorum .añ.ʒ. iij. fiat decoctio :in qua dissolue manne.ℨ.j.ß.cum zucco rosato et zuccaro.

ad modum electuarij:et tribue ad comedendum. Aut forma cassiam:ad modum dactili. aut cape aloes:et infūde aque ro. aut aque viol'. et laua bene: et ex eo forma pillulas cū mirra lota et croco. ¶ Si vero peccaret cū colera sanguis post clistere lenitiuū vel post lenitionem cōem ex assumpto per os factā fiat minutio ex basilica dextra vbi magis inferioribus euacuare proponis et ab epate et a partibus cordis. ¶ Ubi vero magis a toto equaliter flobotoma venā nigrā mediā siue comunem. aut si abhorret aut forte non ita constaret virtus flobotomia non potest fieri:ventosentur nates cū scarificatione et intendatur semper fieri flobotomia non existēte febre. Et ita etiā lenitiones et clisteria operādo regulariter. Post flobotomiā vero si stiptic9 sit vēter clisterisa lenstiuo et alteratiuo clisteri:et alteratione qua caliditas potissimi facta est intensior ad hec inquiete febris. ¶ Ad digerendū autē transi post lenitionē cōem et propriā saltim cū hoc digestiuo. ℞.sirupi acetosi simplicis ʒ.j.ß.vsqꝫ ad.ij.aq̄ simplicis cocte cū zuccaro misce.ʒ.j. et in potu tribue. ¶ Silr cōuenit iulep simplex acetositatis duplicata aq̄ tacta ad ipm nec credo esse simplex etiā hoc aggregato ꝓhibente decoctionē ei9 cōpensato aceto et zuccharo et aqua simplici. Et cōueniret magis vbi timerem9 laxitatē stomachi nimia lenitate silr posset acetosari iulep viol'. Aut sirupus viol'. si non abhorreret stomach9 acetū. Et si cū hijs q̄reres stōachi cōfortationē et ꝓhibitionē transitus colere ad stomachū misce iulep aut sirupū viol'. aut vinū granatoꝝ muzorum. aut iulep eorum vt. ℞.iulep vel sirupi viol'.ʒ.j.ß.succi granatorū muzoꝝ maxime aquositatis siue subtilioris partis.ʒ.ß.misce et fac inuicē bullire leuissime et in potu cū duplo aq̄ zuccari vel ordei misce et tribue. Aut si nō abhorret acetū conuenit oxizacra in dicta dosi loco sirupi acetosi siue succo pone aquaꝫ oximell' simplicis vt.ʒ.ß.et ita sirupi acetosi simplicis. ¶ Aut si q̄ris confortationem et abstersionem. ℞.mellis ros. colati.ʒ.ß.

sirupi acetosi simplicis.℥.j.aq̄ zuccari duplū post assum
ptionē digestiui assumpti cōiter q̄ttuor vel q̄nq3 vicib⁹
stet nūerus assūptionis in p̄paratione materie.¶ Si tē
taret natura crisim aut tētasset aut tentatura3 putares
cum clisteri lenitiuo ꝓcede nec de euacuatione tenta.
Si v̄o ante diē crisis oportet euacuare vt allevies na
turā in crisi materia existente multa tunc minora vt ta
ctum est.vt.℞.electuarij de succo ro.descriptione Me
sue.a.ʒ.j.vsq3 ad.ʒ.ij.manne.℥.j.ß.misce et dissolue in.℥.
iiij.aq̄ decoctionis prunoꝝ et tamarindoꝝ vel iuiuba
rum vel sebesten aut liquiritie.vel.℞.reubarbari a.ʒ.j.
vsq3 ad.ʒ.j.ß.infundatur in vino albo subtili cum.ʒ.ß.
spice:deinde.℞.manne aut cassie.℥.j.ß.aque zucchari
aut endiuie cum zuccaro et in potu tribue. ¶ Simili
ter cōpeteret nunc infusio mirabolanorū citrinoru3 in
aqua decoctionis passularum aut in sero caprino aut ī
aqua lupuli vel cum manna et cassia. ¶ Post v̄o com
pletam crisim attende si remanserit vrina valde tincta
notans flammam epatis et fiat epithima epati ex tact9
super regimine acutarum.replico tamen leue.℞.aque
lactucis aut cucurbite.℥.ij.aque endiuie.℥.iiij.sandalo
rum rubeorū.℈.iiij.spodij.ʒ.ß.aceti.ʒ.ij.misce et fiat epi
thima ante cibū expulsis superfluitatib⁹ et tepidū appo
natur.Sis tamen certus epithimare epar quando cō
plete euacuatū fuerit. ¶ Si v̄o post crisim diminutā
oportet euacuare epar considera an natura tentauerit
crisim per sudorem et tunc attende infrigidantibus et
obstructionibus pororum et alijs tactis prouocantib⁹
sudorem.Et si natura tentauerit euacuare per vrinam
exhibe in potu aquam decoctionis seminū frigidorum
Et si addatur aliquantulum aq̄ feniculi non erit malū.
et si tentet aut si tentauerit euacuare vomitu prouoce
tur vomitus et ita de fluxu sanguinis nariu3 est dicen
dum. ¶ Si v̄o tentauerit euacuare solutione tenta
etiam tu euacuare et illud est ꝙ communiter tentatur

vnde si nō declinet feb. post dictā euacuationē potes digerere pmo cuz sirupo endiuie. vt. ℞. sirupi endiuie. ℥. j. sirupi acetosi simplicis. ℥. ß. aque endiuie aq̄ zucchari ana. ℥. j. Aut si colera apparuerit tibi grossior. ℞. sirupi endiuie. ℥. j. sirupi acetosi de radicibus feniculi vel apij. ℥. j. aque zucchari aque endiuie ana. ℥. j. ß. detur q̄tuor vicibus aut aromatizet cuz sandalis rub. Vel fiat hic sirupus. ℞. endiuie scariole lactucarū nouiter ortarum ana. M. ß. se. frigidorum maturorum vt melonis cucurbite cucumeris citruli ana. ʒ. iij. fiat decoctio. deinde coletur in aqua. pone aceti. ℥. ß. deinde aromatiza cū sandalis tribus. ana. ʒ. ß. et post aromatizationē siue alterationē sirupū cum zuccharo albo. Deinde fiat euacuatio pmo ex dictis Auicē. vt. ℞. scamonee correcte sufficiēter trite a gra. j. vsq ad. ij. iulep rosarum. ℥. ij. aque zucchari ℥. j. ß. in potu tribuat. sed hoc non est domesticuz. ¶ Secunda descriptio tangitur per Auicē. vt. ℞. mirabola. citrinorū a. ʒ. j. vsq ad. iij. terantur sufficiēter et infundantur dicte decoctioni passularum in qua dissolue cassie fistule. ℥. j. ß. in potu tribue. ¶ Aut. ℞. prunorum tamarindorum passularū ana. ℥. ß. mirabola. citrinorum. ʒ. ij. coquantur inuicē postea cola et in colatura. ℥. v. aut. iiij. dissolue māne aut cassie. ʒ. vij. Vel si trāsierit colera versus adustionē. ℞. folliculorum sene. ʒ. ij. prunorum tamarīdorum passularum ana. ʒ. j. ß. mirabola. citrinorum indorum ana. ʒ. j. coquātur omnia in aqua fluuiali. ℥. x. ad consumptionē tertie partis. deinde. ℞. aque sublimationis fumiterre ℥. j. et in illo toto post colaturam in. ℥. v. dissolue manne aut cassie. ʒ. vij. Aut. ℞. reubarb. ℈. iiij. infunde in vino albo subtili. ℥. j. aut gra. iij. spice. Deinde cola et exprime vt est tactum cum aqua. ℥. iiij. decoctionis prunorum et tamarindorū et modico capillorū veneris misce in aqua et dissolue māne. ℥. j. cassie. ℥. semis. Vel. ℞. electuarij de succo rosarum. descriptione Mesue a. ʒ j. vsq ad. ij. manne aut cassie vt dictum est dissolue in dicta decoctione aut in aqua decoctionis lupulorum. Aut. ℞. dyaprunis de-

scriptione Nicolai a.ʒ.ij.vsq̄ ad.℥.ß.⁊ dissoluantur in aq̄ decoctionis lupulorũ aut zucchari: deinde in potu tribuatur. ¶ Item conuenit decoctio capillorũ veneris clarificans sanguinē ⁊ mundificans ipsũ a corruptione materierũ permixtarũ ⁊ competit ad acuitatē eius ⁊ coleram cuius descriptio hec est. ℞.capillorũ veneris ℥.j.ß.fumiterre.℥.ß.lupulli.viol.siccarũ.añ.ß.ʒ.viij.prunorum.iiij.numero.iuiubarũ.xx.coquātur in lib. aque.iij. cum facilitate vsq̄ dum redeat ad librã.j.⁊ pone in ea cassiefistule.mundate a corticibus suis.℥.iij. tamarindorum.℥.ij.māne.℥.j.reubarba.ʒ.x. fricentur manib⁹ et colentur ⁊ propinetur in mane.⁊ quādoq̄ ponitur loco aque seri caprini lib.iij.dosis est a.ʒ.iij.vsq̄ ad quinq̄ cum aqua zucchari ⁊ aqua sublimationis fumi terre. ¶ Aut.℞.cassie pingl.⁊ bone.℥.j.dymāne.ʒ.ij.ß.bñ misce inuicem ⁊ fiat ad modum dactili ⁊ asperge modico zucchari ⁊ ad comedendũ tribue. ¶ Aut.℞.reubar.ʒ.ij.spice.℈.semis.⁊.℥.j.ß.vini boni subtilis aromatici infundantur ⁊ bene misce subtilissime puluerizata ⁊ post q̄ꝫ siccata sunt fac pillulas cum succo de roß. tribue a.ʒ.j.vsq̄ ad.℈.iiij.Eodem potes facere pillulas ex mirabola.citrinis.Aut etiã.℞.succi roß.rub.recentiũ.ʒ.iij.māne.℥.j.in potu da cum aqua lupulli. Post'vo debitas euacuationes tempta ꝓuocare vrinā dando in potu vinum subtile album. ¶ Item ponendo ad bulliendũ cũ cibarijs suis semina cōmunia.aut cōmiscendo fercula decoctionis emulsionum seminũ:aut capiēdo duas radices endiuie ⁊ vnā feniculi. ¶ Itē in fine ad ꝯfortationem epatis confert confectio de sandal' siue triasandalis descriptione Nicolai dando.ʒ.ij.dicte confectionis siue.ʒ.j.per horas tres ante cibum cuius descriptio est hec.Triasandal'.dicitur a tribus generibus sandalorũ scilicet alboꝝ rubeoꝝ ⁊ citrinorum qui illic intrant proprie valet contra dolorem epatis et stomachi ptisicis ethicis ictericis mane et meridie ad modum castanee datum multum confert.Cuius descriptio.℞. sandaloꝝ

3.a

alborum rubeorum et citrinorum ros. zucchari ana solidos.ij.reubarba.spodij.succi liquiricie seminis portulace solidum.j.semis amili gumi ara.draganti seminum melonum.citranguli cucumeris cucurbite seminis scariole solidum.j.camphore.℈.j.ros.spodij.quadruplum et detur in modum castanee.Vel sumatur puluis huius totius dragme.j.semis.et cum modico zucchari fiat confectio solida.vel potes ita facere.℞.pulueris triasandalorum.℈.iiij.margaritarum nouarum.℈.semis fragmentorum saphiri iacincti ana gra.ij.subtilissime tritorum auri.℈.semis infundatur puluis aque rosa.et aque buglose duplando aqua rosarum. et cum zucchari albissimi vncijs sex fiat confectio solida.¶ Et si velimus confectionem minus frigidam conuenit dyarodon descriptione Mesue aut Nicolai dando dragmas tres pro vice. ¶ Post vero euacuationes et in fine tertiane pure licet non sit vsuale tempore presenti conuenit balneum aque dulcis tepidum boni aeris in quo stet modicum: post intret lectum et ibi sudet post sit hora balnei declinante paroxismo toto.Et si apparuerit conuenientia prime balneationis iterandam fore opinor.Deinde.℞.olei rosarum violarum ana dragmas tres aceti dragmam vnam concutiantur inuicem et ex his concussis inungantur spina et renes aut sit hora balnei hora quietis a paroxismo distans siue ordinem sequens vt tibi apparet.Post balneum et sudationem et post vnctionem fiendam tribue in potu etiam bene quietato corpore vinum album sapore medium virtute paruum aut limphatum aqua cocta cum zuccharo.Et ad comedendum exhibe de dicta confectione vel manuschristi cum perlis et si abhorret confectionem tribue modicum subtilis mice panis infuse vino post ciba ipsum hora sua tempore paroxismi quale sit habetur ex prehabitis.

¶ Quid sit fiendum tempore rigoris.

Egimen vero seruandum tempore paroxismi quale sit ex prehabitis patere potest. tempore em̄ rigoris quid sit de cibatione fiendum satis patet. tunc tamē vitetur potus somnus ⁊ comestio. Et si reuerteretur ad vomitum vel nauseam iuua vt tactum est cū aqua zucchari tepida ⁊ modicissimo aceto cū sirupo acetoso simplici cū triplo aque tepide. aut decoctionem cape seminū cōmunium. ʒ. iij. ⁊ cum. ʒ. semis sirupi acetosi simplicis prouoca tu vomitū digito imposito gule aut pēna inuncta vel non inuncta colluat sibi os cū aqua ordei. ¶ Adueniente vero augmento temptetur debita fricatio ⁊ regulariter non bibat. Sed colluat sibi os frequēter ⁊ sitim decipiat tenendo in ore candeos aut que dicta sunt in regimine sitis. ¶ Et si doluerit caput aut alia accidentia prefuerint perquire superius in regimine eorum. Adueniente statu alleuia infirmū pānis maxime circa pectoralia sit aer frigidus aromatizatus. attende etiā siti cum his que dicta sunt. Et si omnino desiderauerit bibere tribue aquam ordei si potes sine alio aut modicum zucchari: aut aquam coctam cum iulep viola. Aut si descesserit laxitas stomachi tribue iulep rosa. ⁊ si abhorret ex toto dulcia tribue sirupum acetosum simplicem cum aqua cocta simplici aut tribue alia que dicta sunt ad sitim: cauendo tamen a principio ne stipticis dominantibus in mixtione vtaris. ¶ Si vero fuerit sitis iuxta finem et temptauerit natura sudorem et valde sitiuit infirmus in potu tribue ciphum vnciarū sex aque ordei vel zuccharate. ¶ Deinde leuiter cooperi infirmum vsquequo dormiat et sudet et completo sudore absterge. ¶ Et si iterum sudare voluerit proba. Et si iterum declinata febre dormire voluerit bonum erit. Et si post dormitionē expediens fuerit lenificare ventrem fac cum clisteri vel suppositorio; vel balnea vt di-

3.6 - 292

xi: licz non sit vsuale: horam balnei ex dictis collige. ¶ Si vo post complemētum paroxismi remaneat ad calorē aut post completā crisim fac fricationes et si tibi videt epithimare epar epithma ⁊ cor ex hijs q̄ dicta sunt in regimine acutarum. ¶ Et si constet tibi poros esse obstructos aut vias vrine aut grossioris materie aliquid remanserit conuenit tunc sirupus acetosus cō positus ex decoctione radicū frigidarum vt endiuie et lactucarū. Et si sit expediens facta ingrossatione maiori materiei prebe sirupum acetosū compositum ex de coctione dictarū radicū feniculi et apij.

292

Seq̄tur regimen tertiane continue ex colera pura.

Expedito regīe tertianepure interposite ex dicta matia colerica ꝓueniente. seq̄t regimē t̄tiane ꝯtinue ex eadē matia ꝓ cedēte. Cui⁹ regimē sit̄r i. ij. ꝑtiendū scz in regīe nō naturaliū rex ⁊ medicinali um. ꝑmū cōplet sit̄ib⁹ quib⁹ ⁊ regimē nō naturaliū rex tertiane īterposite nisi q̄ regimē cōtinue deberet esse subtili⁹ qr in ea nō est q̄es et qr est fortiox accidentiū. et qr natura est magis intē ta circa materiā vnde regularit̄ operando nec hic cōpeteret caro. ꝑpt̄ tamē cōem vsuz qr exhibere oz minoret inquantū possibile est ⁊ sit magis limphatū vinū et caro ex infrigidātibus correctorū. Medicinaliū vo regi men sit̄ vt interpōita: deiñ est ꝑmo attēdēdo lenitati cū clisteri lenitiuo faciēdo ipm frigidū ⁊ p̄la alia vide ex dictis aut exhibēdo aliqd lenitiuox tactox ꝑ os. Deīde si apparuerit abūdātia sanguīs ex admixto colere fecū fiat flobotomia ex vena dicta ⁊ extrahat maior quanti tas sanguis alio p̄ti q̄ in t̄pollata ꝑpt̄ maiorē feruorē colere et sanguinis. Et ꝑpt̄ flobotomiā stipticū ventrē oportuerit lenificare fiat linitiuū clistere. vel det ꝑ os linitiuū tactū. et fiant hec oia tp̄e minoris afflictionis

et distantia ab acerbatione. Et si necessariũ fuerit maiorem minorationẽ ꝓpria vitetur solutiua calida vt scamonea ꝛ silia ꝛ exhibeatur mãna vel cassia in decoctione prunorũ et tamarindoꝝ vt dictũ est' aut alia q̃ ex regimine tertiane pure collige. Aut si pur volueris addere aliq̃d adde infusionẽ reubarbari cũ vino albo subtili paucifero. Digestiuũ vero similiter fit sirupus acetos' cũ sirupo endiuie vt. ℞. sirupi endiuie sirupi acetosi simplicis ana. ʒ. vj. aq̃ endiuie. ℥. j. aq̃ zuccari. ℥. ij. misce et sumat. iiij. vicibus aut v. Deinde euacua cũ isto. ℞. decoctionis seminũ cõium viol'. passulaꝝ. ℥. v. dissolue cassie aut mãne. ℥. j. ß. elec. de suc. ro. a. ʒ. j. vsq; ad. ij. et exhibe dyaprunis descriptione Nicolai non scamoneatuz. aut exhibe infusionẽ reubarb. tactã aut infusio agarici cum sirupo acetose simplici cũ aqua decoctionis seium cõium ꝛ viol'. ꝛ aqua endiuie sublimata. ¶ Deinde si fuerit oportunũ dare digestiuũ exhibeatur sirupus acetosus cõpositus cũ decoctione seium frigidorum addendo aquã decoctionis feniculi anisi apij. aut aquã sublimationis dictaꝝ vt. ℞. endiuie aque viol'. aq̃ capill'. veneris aque acori ana. ℥. ij. aque feniculi aque buglose. aã. ℥. j. aceti. ℥. ß. aromatizentur cũ sandal'. ℈. v. Deinde post colaturam sirupizentur cũ zuccaro albissimo. diuidantur in tres partes ꝛ in qualibet partium sumatur aq̃ endiuie. ℥. j. aque decoctionis seium cõium zuccarate. ℥. ij. post assumptionem sirupi vicibus q̃bus apparet assumenduz tribue solutiuũ tactum. Posses etiam tribuere infusionem mirabol'. citrinorum. ¶ Post euacuationes epithima cor et epar cum epithimatibus dictis. Aut vnge epar vt est tactum in regimine acutarũ. Iteȝ conuenit ex confectionibus confectio triasandalorum Item pruna zuccarata vel pira. ¶ Tempore vero exacerbationis seruentur modi proportionabiles regimini paroxismi interposite vt quia in principio non dormiat nec cibetur Et si sitietur blandiatur siti colluendo os aut tenendo alia blandientia in ore vt candi et sil'ia.

¶ Item fiant fricationes leues ⁊ deobstructiones pororum. Procedente vero augmento ⁊ in statu non cõuenit potus ⁊ etiam blandiatur siti vt dictum est in regimine sitis. Et si pur cogatur bibere fiat vt dictũ est in regimine sitis de potu aque ordei solum vel modicum zuccharate. Aut sumatur aqua zuccharata ⁊ ita transeat vsq; ad finem status. Similiter conueniunt prehabiti pot9 vt aqua simplex cocta cum iulep viola. aut rosarũ aut lactucarũ vel endiuie. aut etiã in aqua cocta cũ succo arãcij ⁊ modico zucchari. ¶ Vinũ autẽ exacerbationis nõ conuenit9. Et si ppter debilitatẽ aut laxiuiam virtutis ⁊ stomachi expediat dare vinum sit aquavinata. ¶ Itẽ conuenit in isto casu mixtura ista. ℞. zucchari viola. ℥. j. boraginati zucchari buglosati manuschristi cu; plis añ. ℥. ß. icorporent ad inuicẽ: ⁊ sumat ℥. ß. ⁊ infundat i ℥. iiij. aq simplic; cocte frigide ⁊ post infusionẽ colet et colatũ in potu det. Et si circa declinatiões apparuerint signa sudor; fiat vt dictũ est de adiutorio eius in reg ie iterpolate. ¶ Itẽ post sudorẽ aut nõdũ vento vel vẽturo in declinatione conseruante ꝯuenit somnus ⁊ post somnum fricationes ⁊ alia que per te vide.

292 ¶ Remediũ tertiane ꝯtinue ex adustiõe sanguĩs.

Habito regimine tertiane interpolate vel continue procedente a materia colerica naturali sequitur regimen cõtinue vel interpolate a colerica materia ⁊ putrefactione vel adustione sanguinis causata. Cuius regimen est silr in duo diuidendum: qr in regimen non naturaliũ rerũ ⁊ medicinaliu; magis primũ regimen est conforme satis regiminibus p̃habitis nisi qr magis ad frigidũ ⁊ humidũ declinare debeat in tertiana interpolata proueniente ex ista materia et ita in continua ꝙ interpolata vel etiã ex predicta colera ppter hanc colerã debet esse calidiorẽ ⁊ sicciorem ⁊ pbabitur grossiorem. ¶ Regimen vero medicinale seruetur vt est tactum ⁊ lẽniatur venter cu; clisteri tacto. Aut

℞.viol.matrū viol.salicū lactucarum.ana. M.s.aque cucurbite.a que viol.ana.℥.j.fiat decoctio p̄marū rerū ex qua capiatur.℥.x.aut lib.j.deinde.℞.cassief.℥.j.olei viol.℥.iij.zucchari viol.aut iulep viol.℥.ij.salis.ʒ.iij.cola aut clisteriza ⁊ augmenta clistere ꝭm corporis dispositionem ⁊ quātitatē.Deinde flobothoma ꝭuatis alijs ꝯditiōib⁹ habitis.deinde leni ventrē vt est tactū.Deīde p̄be sirupū tactū:adde tn̄ aque sublimatōis fumisterre.

¶ Regimen tertiane nō pure ex colera citrina.

Equit regimen tertiane non pure cuius non puritas potest esse ꝓpter mixtione3 flegmatis ⁊ hoc potissimū diuidendū in duo ꝭm ꝙ colera fit preter naturam ad mixtionē flegmatis aquosi vel grossioꝝ. A p̄mo ergo inchoādū diuidendo sic̄r regimen hui⁹ in regimen medicinaliū ⁊ nō naturaliū inchoādo a p̄mo dicendū de aere que3 oportet declinare ad frigidū ⁊ hūidū min⁹ tn̄ q̄ in p̄habit; tertianis sit tn̄ aromatizat⁹ modis q̄s ex p̄dict; hr̄e potes.¶ Scd̄o de cibo dicendū ꝙ sit grossioꝛ ī p̄nci.q̄ in pura nisi cōiungeret multa repletio ꝓpter q̄s vt al's dixi op3 nos plus subtiliare in ꝓcessu q̄ in p̄nci.ingrossando tn̄ maioꝛ sit aut minoꝛ ꝭm ꝙ plus a puritate aut īpuritate recedit ⁊ ita ꝭm.ꝙ est lōgioꝛ vel breuioꝛ:⁊ ꝭm alias conditiones plus aut min⁹ cibationē indicātes ⁊ ꝭm accidētia ⁊ mūdificationē febriū ⁊ prolongationē paroxismoꝝ:⁊ ita de potu dicendū.qd de motu ⁊ quiete dicendū satis cōstat. Et quia fricatiōes motui quodāmodo supponant de fricatione dicendū ꝙ op3 esse longiorē fortiorē ⁊ frequentiorē q̄ in tertiana pura.Causa clara est ꝓpter colera3 esse grossiorē ⁊ flegma aquosu3 grossius colera:quō ꝭo debeat fieri fricatio ⁊ q̄bus horis satis ex dictis cōstat. ¶ De somno ⁊ vigilia dicendū somnus igit̄ minoꝛ sit in tertiana non pura q2 maioꝛ intentio est ad resolutionem materie:nec tanta restauratio requiritur ex actione caloris preter naturam in non pura sicut in pura.

¶ Posset tamen hoc molestari ꝑpter longitudinē ter-
tiane non pure. Puto tamen vt dixi tenendum: mensu-
ra somni sit horarū sex aut septem ad plus. Vitet som-
nus diurnus quātum fieri potest. Nec dormiat assum-
pto cibo nisi saltim transactis horis duabus. De inani
tione ⁊ repletione cibi ⁊ potus quid sit dicendū patet
per dicta ⁊ euacuatione ⁊ retentione vnde querat val-
de expulsio superfluitatū per loca ꝑpria. Et querat ex-
pulsio fecum omni die bis saltim cum suppositorio cō-
muni de melle. Et aliquādo fiat clistere minus frigidū
q̄ in tertiana pura ſm gradum in puritate: poterit ta-
men hoc cōmune fieri. ℞. mercurialis blete malue spi-
nachie matrū violarum. ana. M. ß. ordei. M. j. fiat de
coctio in libris duabus aque ad cōsumptionē tertie par
tis. deinde cola vt. ℞. colature librā vnam vsq̄ ad. ij. in
qua dissolue cassief. bone pinguis ab. ℥. j. vsq̄ ad. ij. ouo
rum vitella. ij. mell. viola. zucchari ana. ʒ. vj. olei com-
munis. ℥. iij. Aut. ℞. lupullorū blete mercurialis florum
altee ana. M. j. ordei. M. ß. fiat decoctio vt dictum est.
Deinde. ℞. cassief. yerepigl. ana. ℥. ß. ouorū vitella. ij.
mell. ros. zucchari rubei ana. ℥. j. olei ⁊ salis. vt dictum
est. ¶ Venio ad quintū vitent excellentia accidētia aie
⁊ fiat sicut in tertianis p̄dictis lʒ minus verenda sint
in ista q̄ in alia tertiana pura alio pari. Quid de coitu
dicendū satis constat. ¶ Expedito regimine nō natura-
liumvenio ad medicinaliū qd in multa parciendū est.
Primo in euacuatione materierū cōmuniū ⁊ ꝑpriarū.
Secūdo in p̄parationē earū. Tertio in eradicationem
earū. Quarto in rectificationē membrorū. Quinto in re
gimine attendendum in tēpore actualis afflictionis.
¶ Quātum ad primū p̄mo querat lenificatio cōmunis
de quo dictum est. Aut vt cōmunior fiat hic lenificatio
detur p os. hoc lenitiuū ⁊ pro parte absterfiuū. ℞. iuiu-
barum passularū ana. ℥. semis prunorū tamarindorum
ana. ʒ. iij. liquiricie. ℥. semis. fiat decoctio in. x. ℥. ad con
sumptionē tertie partis in qua post colaturā dissolue

⁊ misce oximellis simplicis.℥.ij.aut mell'.rob.colati.℥.j. semis cassief.℥.j.mane.℥.ß.aut si non fit magna impuritas potest exhiberi dyaprunis descriptione Nicolai siue pulueris tacti.℥.ß.in.℥.iij.aque decoctionis prehabite ⁊ dissoluti mellis rosati colati.℥.j. ¶Si vero oportuerit minorare minoratione vtraq; tunc.℞.iuiubarū liquir͡.passularū ana.ʒ.ij.prunorū.ʒ.j.viol'.v.M.j. fiat decoctio modo dicto in qua dissolue mane cassie ana.ʒ.vj.electuarij indi.ana.ʒ.ij.et in potu tribue. ¶Aut.℞.turbith.ʒ.j.zinzib.℈.ß.fac bullire leniter in dicta decoctione.Deinde colet sine expressione ⁊ in potu det.Si vero facta minoratione cōmuni apparuerit materiā esse ꝯmixtā sanguini fiat flobothomia: ⁊ quātitas sanguīs sit in medici cōiectura.Si vero post flobothomiā remanserit stipticus vēter leniat clisteri aut lenitiuo vt tactū est.Digestiuū vero conueniens vt ex Auicē.sumitur.pōt esse hoc.℞.sirupi acetosi simplicis.℥.j.mell' rosati colati vnciā semis aque zucchari.℥.iij.Aut.℞.sirupi rosati ro.recētiū.℥.j.oximellis simplicis.℥.semis aque zucchari vt dictum est.Aut.℞.iulep rosatū oximellis vt dictū est.vel mellis rosati colati.Aut sirupi endiuie.℥.j.mellis rosati colati.℥.semis aque zuccharivt tactū est. Et iste diuersitates siruporū intelligātur fm diuersas proportiones calidarum materierum ad flegmaticas subtiles.Et intellige sirupum acetosum ex lactucis siue ex alijs quorum preterijt sermo.Deinde post assumptionē sirupi exhibe solutiuū liquidū vt.℞.manne ab.℥.j.vsq; ad.j.semis dyasiniconis a.ʒ.ij.vsq; ad.iiij.dissolue in aqua zucchari.℥.ij.aque capilli veneris.aque endiuie ana.℥.semis.Aut exhibe pillularū aggregatiuarum a ℈.ij.vsq; ad dragmā vnam.Deinde pertransito alio die ⁊ minorata materia potes resoluere digestiuum.vt.℞.aque endiuie scariole cicoree ana vnciaȝ vnam semis. Aque absinthij feniculi ana vncia vna ⁊ fiāt aque sublimationis sirupizentur cuȝ zuccharo rubeo.Et sit hec duarum vicum dosis ⁊ multiplicetur vsq; ad quinq; vi-

tes. Deinde euacua cum hijs que dicta sunt. Post euacuationes conuenit confectio diarodon tacta loco trociscorū. Et si expedit propter stomachum frigidum addesupradictis cynamomū. Eius dosim fac. ¶ Tempore vero accessionis actualis quod fit frigidis satis constat. ¶ De somno cibo et potu seruetur ordo qui tactus est sed fiant fricationes fortiores. Sed minus de potu in hoc casu necessarium conuenit. Balneum etiam: quia non est vsuale et quia maiores requirit circunstantias in isto casu vitetur. Sed licz scita natura et completa declinatione vniuersali et quasi tota euacuata materia conueniret balneum aque dulcis: tamē conuenit aqua in tertiana pura et in summa alio pari minus frigida ex parte omnium conueniunt calida in ista febre quam in tertiana pura. In augmento autem ad coquendum in cibo ponatur duplum aut quomodolibet aliter plus radicum endiuie et sub multuplo aque feniculi et ita potu subtiliori aut vino albo magis subtili subutendo in ista febre et aqua cocta decoctione radicum endiuie et post etiam in processu ponatur aliquid radicū feniculi iste tamen aque non sunt in vsu cōmuni.

49 ¶ Capitulum de febre tertiana nota ex colera vitellina.

Posito regimine tertiane non pure note prouenientis a colera citrina prouenitendum est regimen tertiane prouenientis a colera vitellina quod eodem modo bipartiendum est. Et quātum ad regimē non naturalium dicendum res illas debere declinare ad frigida cum colera dominetur flegmati. Et attendere debemus magis subtiliātib⁹ et incidētib⁹ et magis debem⁹ vitare stiptica et grossa in hoc casu naz discurrere per regimen quia patere potest transacto septimo die et maxime sumptis

minorationibus communibus et cibarijs radicis feniculi bul liende etiam sunt. Et post decimūquartum diez maxime precedente minoratione propria aliqd de capparibus in principio cibationis tribuatur. ¶ Item auicule infuse aceto tribuantur cocte cuz saluia et roremarino vel aliquanto eupatorio vel altero simili aperiente. De somno patet in hoc casu minorem conuenire q̄ in dictis tertianis. ¶ Item fortiores fricationes. de alijs patet quid fiendū. Quantum ad medicinalium regimen dicendum minorationes communes debere premitti cum clisteribus de mente Auicenne acutioribus quorum acuitas ex parte fieri potest vt plus ponatur ī istis aut secundo vbi in primis in puris tertianis cōpetentibus ponebantur solutiua: hic ponatur de yerapigra vt. ℞. blete mercurial'. matrum violarum aā. M̄ ß. ordei quartam. Manipuli vnius fiat decoctio in aq̄ quantitatis solite. Post colaturam. ℞. cassiefistule bone et pinguis zuccari rubei ana. ℥. j. yerepigre. ℥. ß. vitella ouorum numero duo olei communis. ℥. iij. salisgemme dragmam. j. aut salis communis more solito. Consideretur tamen vt ex Auicēna sumitur impuritas gradus et proportio colere et flegmatis et acuitas clisteris et ſm hoc varietur. ¶ Aut potes per os linire vētrē primo ex mente Auicenne. ℞. mellis roß. colati. ℥. ß. sirupi acetosi simplicis. ℥. ij. bulliat mel siue coquatur lento igne cum. ℥. ij. aque zucchari. Deinde coletur et colature. ℥. ij. semis. vel. iij. sumātur et cum dicto sirupo acetoso misceantur: deinde detur in potu. vel. ℞. aque zucchari albi. ℥. quattuor. in qua dissolue cassie ab vncia. j. vsq3 ad vnciam vnam semis. ¶ Si vis facere fortius ℞. turbith boni et gumosi. ℈. duos. al's dragmas duas fac bullire in aqua zuccari leui bullitione sine expressione. Deinde cola et misce vnciam vnam cassie et in potu tribue aut loco turbith ponatur agaric⁹ cū modico zinziberis vt grana. iij. ¶ Si v̄o fuerit distātia magna huius tertiane non pure a pura tribue agari-

cum et dimitte turbith. Iterū et ꝑcepto Auic. si soluti-
ua vitare possumus bonū est ⁊ cōpeterent clisteria ⁊ ex
Auic. hoc colligere possumus vt. ℞. timi aut ysopi flo-
rum camomille blete ana M. ß. viol. M. j. iuiubaꝝ se-
bestē ficuū siccarū pinguiū. añ. ʒ. iij. maluе altee añ. q̄si
M. ß. fiat decoctio in aqua dissolue siue puluerizatum
pone turbith. ℈. iiij. zinzib. ℈. j. fac bullire leniter deīde
cola et misce cassiefi. bone pīguis ab. ℥. j. vsq℥. ℥. j. ß. zuc-
cari ru. ℥. j. olei sisamini olei cōis ana. ℥. j. ß. vł ī dosi cōi
et fiat variatio clisteri ſm impuritatē graduū. Aut. ℞
malue mercurial. blete matrū viol. ordei camomille añ
M. ß. fiat decoctio in aqua post colaturā bulliant. ʒ. ij.
agarici. Deinde cola sine expressione. Postea. ℞. cas-
siefi. ℥. j. ß. zuccari ro. ℥. j. vitella. v. ouoꝝ recentiū salgē-
me. ʒ. j. olei cōis. ℥. iij. aut loco agarici turbith pone ele-
ctuarij indi ⁊ sine bullitione cola et fac clistere. Si vo
facta lenitione appareat dominiū sanguis flobotoma
de venis tactis in cura tertiane pure ⁊ extrahe sangui
nem vt apparet tibi. Deinde ad digestiua transeundū
⁊ si remāserit impuritas tunc ꝯuenit prehabitum dige
stiuū cōe vt. ℞. sirupi acetosi. ℥. ß. mell. ro. colati. ℥. ß. aq̄
zuccari. ℥. iij. misce et bonū est vt hic sirupus sit minoris
acetositatis et de hoc sirupo sumat vsq℥ ad cōplemen-
tū. v. diei siue ad operationē digestionis. Si deinde vi-
detur minorandā esse materiā ex prehabitis addendo
virtutē turbit ⁊ vt agarici vel electuarij indi aut diaf.
¶ Aut si esset dn̄atiuus flegma non dico supra colerā sȝ
respectu ei⁹ qḋ etiam in alia tertiana supra colerā. ℞.
sirupi acetosi vt dictū est et adde aquā viuam q̄ꝛ feni-
culi. ℥. j. ¶ Pertransito vo alio dic potes exhibere siru-
pum acetosuȝ duarū radicū descriptum supius cū melle
ro. aut. ℞. aq̄ feniculi aq̄ absinthij ana. ℥. j. ß. infusi. ℥. ij.
mellis ro. in aqua zuccari. ℥. iiij. aceti. ℥. j. incorporentur
fit ꝑ duabus vicibus et ita capiat vsq℥ ad. xiiij. vsque-
quo appareat manifesta digestio. Deinde euacua addē
do dosim dictoruȝ solutiuoꝝ aut ex Auic. ℞. yerepigre

vel eius pulueris.ʒ.v. succi lactucarum eupatorij an̄.ʒ.
iij. seminis apij si nimis sicce fuerint dosim dic esse .ʒ.
iij.sit dosis a.ʒ.j.vsqꝫ ad.℈.iiij.Et iste pillule sunt satis
vsuales:loco quarum vti potest yerapigra simplici Ga
lieni aut pillul̃. de turbith quas nominat Mesue aure
as ⁊c̃.cuius littera habet:Pillule turbidate coleram et
flegma sine molestia: purgant stomachum ⁊ epar con-
fortant ⁊ digestionē perq̄rant.℞.turbith boni.ʒ.iij.alo
es boni.ʒ.j.ß. et licꝫ in alio sit alia dosis: masticis roß.
an̄.ʒ.vij.mirabolanorum citrinorꝝ ⁊ kebulorum ana.ʒ.
v. licꝫ aliter habeat littera alia:croci.ʒ.ß. confice cum
succo absinthij.⁊ dosis sit.ʒ.j.Item describit descriptio
ne inmediate sequenti alias pill̃as turbidatas ibi:pill̃e
turbidate alie similis ꝟtutꝫ.Item conueniunt stomati-
ce prime pillule descriptione Meß.Item.ij.et.iij.Itē
stomatice pillule quarꝝ denominatio est hec. Pill̃e no-
stre stomatice.Item pill̃e alie stomatice et earū doß est
a ℈.ij.vsqꝫ ad.ʒ.j.Item cōueniūt pill̃e aggregatiue q̄rꝝ
denominatio est ex Meß.ex inuentione nostra.Pillule
aggregatiue maiores et minores.Itē cōueniūt de ele
ctuarijs dyasinicon de quo dictum est. Item electuari-
um indum . Item in littera Auicenne posita decoctio
ex inuentione sua.Cuius descriptio.℞.eupatorij absin
thij. mirabo.kebulo.an̄.ʒ.v.se.melonis.se.cucumerꝫ.se.
citruli apij polipodij sucaha bedagar.an̄.ʒ.iij.turbith.ʒ
j.cassie.ʒ.vj.passularꝝ enucleatarꝝ.ʒ.xx.sebesten.xxx.nu
mero ficuum.x.gelaniabim facti cum rosis siccis .ʒ.xv.
coquantur omnia ßm hanc descriptionem ex quo suma
tur quātitas .j.lb.ī qua post colaturā poue.iiij.gra.sca-
monee correcte et ex tota decoctione sumātur.ʒ.iij. ista
tamē non est vsualis.Et tutius est loco scamonee pone-
re.℈.iiij.vel.ʒ.j.electuarij de succo ro.aut.ʒ.j.ß.dyaman
na descriptione Mesue aut sumantur.ʒ. iij. dyasinico-
nis cum.ʒ.iij. dicte confectionis excluso turbith. ¶ Itē
in isto casu ꝯuenit medicia fortꝫ de interlocutione Aui
cenne cuius descriptio, ℞. turbith.ʒ.ß,scamonee grana

ij. Credo sic meli⁹ vt sumam⁹ dyaficonis.ʒ.ij.cū.℥.j.mā
ne vel cassie in aqua zuccari aut aq̄ decoctionis passu-
laꝶ et liquiritie aut sumaꝭ agarici.ʒ.j. fundaꝭ in melle
ro.cū modico spice et salgēme et sumaꝭ.ʒ.j. dyafinico-
nis et sumaꝭ cū melle ro.℥.ij.infuso in aqua cocta. Aut
infundaꝭ agaricus caliditate exñte intensiori in succo
ro.recentiū vel in sirupo ro. Aut. ℞.agarici.℈.iiij.infū
dātur in succo ro. recētiū cōsolatis cū spica et salisgē-
ma ana.℈.ß.Deinde infundauꝭ ista oīa in aq̄ feniculi
zuccarata.℥.iiij.aut infundaꝭ illius agarici.℈.j.in siru
po ro.℥.j.aut iulep ro.et infusione cū triplo aq̄ dicte su-
maꝭ. Conueniūt etiā in isto casu pillule aggregatiue pre
bendo dosim ꝓuā. Aut pillule auree sicut turbidate de-
scriptione Mesue. ¶ Itē cōpetere pōt electuariū indū
ꝓbēdo.ʒ.j.aut.ʒ.j.ß.cū.℥.j.māne vel cassie. Item diafini
con descriptione eiusdē exhibēdo.ʒ.j.vsq̧ ad.iij.cū.℥.j.
ß.cassie ⁊ māue cū aq̄ zuccari vel feniculi.

493 Capitulū de febre colerica permixta melā-
colie aduste siue colere aduste.

I vo ꝓuenerit vel fuerit tertiana ipura
ꝓueniēs a colera ꝑmixta melācolie ad-
uste siue colere aduste seruet regimē ta
ctū in tertiana ꝯtinua declinās valde
ad frigidū ⁊ hūidū et cōuenit tale dige-
stiuū. ℞.sirupi acetosi simplicis sirupi
viol.ana.℥.vj.aq̄ simplicis cocte.℥.iiij.
zuccari.℥.j.Aut.℞.iulep viol.℥.j.ß.aceti.ʒ.iij. zuccari.
℥.j.misce deinde.℞.māne.℥.j.ß.reubarb. infusi vt dictū
ē.℈.iiij.electuarij de succo ro.ʒ.ß.i potu tribue.Aut.℞
aq̄ sublimationis fumiterre aq̄ endiuie aq̄ decoctiōis
foliculoꝶ sene aq̄ buglose ana.℥.j.reubarb.infusi vt de
cet.aut aq̄ infusionis ei⁹.℈.iiij. infusionis mirabolano
rum indoꝛuz.ʒ.ß.cassie ab.℥.j.vsq̧ ad.℥.j.ß.misceantur
oīa in dicta aqua addita aqua decoctionis pꝛunoꝛum
et in potu exhibe. Aut pꝛo digestiuo.℞.aque buglose.
℥.j.ß.misceantur omnia in dicta aqua addita aqua de-

coctionis prunorum et in potu exhibe. Aliud pro digestiuo. ℞.aque buglose.℥.ij.aque fumiterre.℥.iiij.aq̄ ros.℥.j.aceti.ʒ.vj.iulipizet cum zuccharo et in tribus vicibus sumatur deinde euacuetur vt est tactū aut cū alijs dicendis in cura quartane.

¶ De tertiana si fuerit permixta mel'ie naturali.

I vero ꝑueniat tertiana a colera ꝑmixta melācolie naturali siue frigide melācolie declina regimē ad min⁹ frigidū ⁊ hūidū ⁊ in isto casu sic digerere potes. ℞.sirupi acetosi simplicis.℥.j.ß.aq̄ decoctionis epithimi aq̄ decoctionis scolopēdrie ana.℥.j.ß.in potu tribue.¶ Aut.℞.sirupi viol'.acetosi ℥.ij.dissolue in.℥.iij.aque buglose ⁊.℥.j.aq̄ zucchari aut aq̄ endiuie aut aq̄ fumiterre aq̄ sticados aq̄ buglose aq̄ decoctionis epithimi ana.℥.ij.sirupizet cū modico zuccaro ꝑ vicibus duabus.Deinde euacuet cū reubar.aut agarico p̄cedēte p̄ncipio fiat euacuatio cū ifusione reubarb.et mirabol'.indoꝝ.et tangent etiā alia loco suo.

¶ De tertiana si fuerit ex colera prassina vel eruginosa.

I vero fuerit ī tertiana et ypostasi et colera prassina vl' eruginosa q̄ratur illaꝝ eductio quāto citius potest.vt.℞.agarici reubarb.ana.ʒ.j.salisgēme spice ana.ʒ.ß.fūdatur in sirupo acetositatis citri vini albi subtilis acetosi ana.℥.j.deinde dicte infusiōi post debitam expressionem misceat aque ros.℥.ij.aque buglose.℥.j.aque zuccari.℥.ij.et in toto isto liquore dissolue manne.ʒ.x. et in potu tribue. Et declinet regimen totum ad frigidum et intentionis prohibitionem ¶ Unde conueniunt sirupi acetositatis citri sirupi limonū sirupi acedule. Itē iulep istorū. Itē cōfectio cordial' vt dyacorallū.Itē cōfectiones facte ex margarit

Item iulep rosatū. Item nenufarinū. Item infusiones zucchari rosꝫ. ꝛ boraginate ꝛ buglosate. Cordialia tamē plura tangent in regimine febriū pestil. Voluit tamē ysaac ex his coleris non posse fieri feb. hoc tamen als discussi ꝛ in presenti relinquo.

294 ¶ Capitulum de causone a colera et humore flegmatico salso. cap. 42. 43. 44.

Egimen causonis qꝫ diuidi pōt ſm diuisionez causonis colerici ꝛ causonis precedentis ex flegmate salso. primo more solito diuidi potest in regimen non naturalium ꝛ medicinalium. Primū regimen sit eiusdē descriptionis ꝛ simile tertiane pure ꝛ continue, ꝛ ab isto non differens nisi ſm magis ꝛ minus. Ceteris eñ paribus frigidiora ꝛ humidiora coueniūt in causonide. Itez egemus dieta magis tenui quātitatiue ꝛ qualitatiue clisteribus ꝛ magis lenificātibus alteratiuis. ¶ In isto etiā casu non coueniunt carnes regulariter operādo: aut si exhibētur, alterate sint cum cucurbita lactuca vel cucumere vel simili vel cum agresta aut endiuie vel sint acetositatis. Pisces similiter parui lꝫ non sint in vsu acetosi. Similiter vt moris est, couenīunt gelatine: vitentur omnia apta inflāmari. Et ideo si exhibeātur oua sorbilia rumpant ꝛ ponātur vitella in aqua frigidissima sepe frigore renouata. Deinde coquantur in agresta aut aceto limphato aqua frigida ꝛ ita acetosata cōdiātur aut coquētur in aq̄ cōmuni et postea comedant īmitto aliquo acetoso cōmuni. ¶ Item in potu regulariter nō competit vinū. Si autē aliqua causa necessitaremur ꝛ maxime cōsuetudine aut laxiuia cōtingēte, sit aquosuz ꝛ sit potius aqua vinata q̄ vinū limphatuz. Comunior igit potus est predictus, vt aqua ordei vel zucchari aut iulep viol. cum aqua vel iulep endiuie, vel lactucarū vl acedule vel rosꝫ. cū aqua zucchari cuz modico arācij vitando aquā simplicē a pncipio. ¶ Somnū etiaz magis

dieta

vinū

sōnꝫ

queramus in ista q̄ in p̄cedentibus febribus matie in tepidiori aere, vt nocte vsq3 ad horā tertiarū diurnium satis vitemus. accidentia anime, excessiua vitāda sunt. alia satis patent.

Sequit̄ regimen medicinaliū. pro quo primo a lenificatione inchoandū si sit expediens faciendo clistere lenitiuum alteratiuū magis, vt est tactuz. vt. ℞. viola. matrum viola. lactucarū ana. M. ß. nenufa. sempuiue. ana. ʒ. ij. fiat decoctio in aqua. Post colaturā dissolue cassiefistule vel māne. ℥. j. ß. zuccharī ros. ℥. j. olei vio. ℥. iij. salis cōmunis. ʒ ij. fiat clistere. Aut fac lenitiuū sic. ℞. prunoꝝ. ℥. j. iniubarū. ℥. ß. matrum violarū lactucarū ana. M. ß. fiat decoctio, in qua potes ponere, si ē magna exiccatio fecū, olei viol. ℥. v. et de cassia ⁊ de zuccharo rub. vt est pretactum. Aut ex solo oleo viol. vel oleo de cucurbita vel lactucarū. Vel sil'r potest fieri clistere aut potes dare p̄ os lenitiuū, nisi venter fuerit stipticꝰ de quo dictū ē in cura tertianē. Unde in ꝓposito ꝯuenit sirupꝰ viol. cū mucillagine psilij, vt superiꝰ est tactū. ¶ Itē aqua fructuū de qua dictū ē descriptione Mes. ⁊ ꝯuenit hoc fortiꝰ lenitiuū ⁊ magis alteratiuū ꝑpter magis exiccari feces in isto causone ⁊ caliditatē esse intēsiorē ipsius plus remissiuū ⁊ lenitiuuz. Cōis tn̄ lenitio est, q̄ dicta est ⁊ p̄habita etiā lenitio intelligit̄. Et facta lenitiōe vētris si vrina ⁊ aliq̄ signa indicauerint colerā esse ꝯmixtā sanguini ⁊ cū ipso peccare, fiat flobothomia basilice dextre: multuz tn̄ caute ne trāseat quātitas. ℥. vj. Et fiat satis mane estiuo tp̄e aut satis sero. Expulsis supfluitatibꝰ ⁊ aliis ꝯditionibus reseruat. ¶ Si vo necesse fuerit in p̄ncipio minorare minoratione ꝓpria colerā, tūc cū lenitiuo misceat̄ infusio reubarba. noīata cū aqua endiuie vel lactu. vel viol. vel cū aqua decoctiōis seminū cōium. ¶ Digestiuuz vo pōt esse sirupꝰ acetositat̄ aut acetositas simplex cū aq̄ endiuie aut aquis tactis. Deinde pōt fieri solutio vētris cū

ſolutiuo tacto. Pillˀe ħ vitande ſunt niſi ꝯficeremꝰ iſto modo. ℞. reubarba. ʒ. ij. ſpice. ℈. ij. infundatur in vino albo ſubtili aromatico ⁊ poſt infuſionē ſiccentur in vmbra. deinde fiāt pillˀe cū ſirupo ro. ⁊ ſit doſ. ℈. iiij. Item cōueniret īfuſio agarici cū ſirupo vio. corrigēdo ipm cū ſpica ⁊ ſaliſgēma ⁊ ꝓbēdo ipm aut cū māna aut caſſia. Itē poſſet infundi reubar. cū modico ſpice cū ſero caprino ⁊ in potu tribue. ¶ Materia etiā miorata et manifeſte ⁊ cōplete digeſta ꝯueīt etiā īfuſio mirabol. citrinoruꝫ. Si v̾o nimiū flueret vēter, ſupiꝰ habuiſti regimē in de regīe acutaꝝ. Itē in regīe fluxꝰ vētris. Itē trociſcos quoſdā ꝯmēdat Auic. in cura cauſonis dū dic; Et ſi fuerit illic ſolutio vētris, etiā dent illic trociſci de ſpodio cōſtricti quoꝝ deſcriptio. ℞. ſpodij roſ. ān. ʒ. ij. ß. croci. vj. ʒ. j. ſeīs portulace cucumerꝫ. ana. ʒ. ij. ſandal. ru. ana. ʒ. j. ß. ſucci liquir. amili ana. ʒ. j. camphore. vj. ʒ. j. ꝯfice trociſcos ⁊ pulueriza puluerizāda, ⁊ ſi aliq̇d eguerit, cape ſirupū mirtinū vel acetoſitatis citri. doſ eſt. ʒ. j. ¶ Scda deſcriptio. ℞. roſ. ru. ʒ. iiij. ſeīs melonis citruli cucurbite ⁊ portulace oīuꝫ ana. ʒ. ij. croci. ℈. j. cāphore ſertā. ʒ. vniꝰ gūmi amili dragagāti ſucci liquir. ān. ʒ. j. fiāt trociſci doſ. ʒ. ij. ¶ In declinatiōe epithimet cor ⁊ epar regulariter operando aut etiam in tempore ſtatus vel augmenti timēdo in eo flāmā ⁊ deſcribat epithima in ſtomacho. ℞. aque ro. ℥. v. aque bugloſe. ℥. ß. ſandaloꝝ alb. ru. ⁊ citrinoꝝ ana. ʒ. ß. ſerici crudi ⁊ minutiſſime triti ⁊ īciſi oſſis de corde ceruī ana. ℈. j. acedule ſeu eiꝰ ſucci ſiue aque ſublimatiōis eiꝰ acetoſitatꝫ citri. aq̄ viol. ana ℥. j. margaritaꝝ ſubtiliſſime tritarū: iacīcti ſaphiri ſmaragdi ana. ʒ. ℈. j. croci. cāphore karabe coralloꝝ rub. ān gra. iij. foliorum argenti ſubtiliſſime tritoꝝ. ʒ. j. miſce ⁊ cū pāno lineo epithima cor. ¶ Iteꝫ epar epithimanduꝫ eſt iſto modo. ℞. aque endiuie. ℥. iiij. aq̄ lactucarū aque viol. ana. ℥. j. ſandal. rub. ſpodij. ana. ℈. ß. aceti. ℥. ß. fiat epithima cū pāno. aut pōt inungi epar, vt tactuꝫ fuit in regīe acutarū. ¶ Itē renes etiā inungi poſſunt cū infri

gidatiuo Gal. vt tactū fuit. ¶ Itē anhelet frequēter su-
per aquā rof. vel nenufar. Et si appareat valde exicca
ri: nō erit malū inungere pect⁹ cū inunctione hac. ℞.
olei viol. ℥. j. ß. olei lactucarū pinguedis galline recētis
ana. ℥. ß. misce ꝛ liquātur oīa ꝛ liquata ponātur ad aquā
frigidā in qua diu stēt. Deinde cuꝫ modico cere fiat vn-
guentū ꝛ vngat pectus. ¶ Item ne caput recipiat vapo
res epithiment frōs ꝛ timpora. aut cape aquā rof. solā
cū modico aceti cōcute et epithima. Alia plura colligi
possunt ex p̄habitis. Ne caput recipiat vapores. ℞. aq̄
viol. rof. ana. ℥. ij. sandal. rub. boli ana. ʒ. j. cāphore gra.
ij. aceti. ʒ. ij. misce ꝛ inunge pānū et epatia frontē ꝛ tim-
pora. ¶ Si vero pateret instātia vigiliaruꝫ regimē ex p̄-
habit colligere potes. Auicē tamē in p̄senti caplo do
cet exhibere sirupuꝫ de papauere nigro tn̄ a leuioribus
est inchoandū. Incipe ergo a sirupo viol. et transi ad si
rupū lactucarū ꝛ ad sirupū de papauere albo: ꝛ tandeꝫ
ad sirupū de nenufar. ꝛ demuꝫ de papauere nigro: alia
collige ex prehabitis. ¶ Pro siti etiam quid habeas fa-
cere satis est notuꝫ. Item si infestetur siti rege vt tactū
est. Si etiā patiatur bolismū rege cum eius regimīe et
in hoc casu conueniunt acetosa: cōueniūt etiā odoratio
nes et alia incitantia appetitū. ¶ Si vero supfluat in eis
sanguis fluxus nariū recurre ad eius regimē de q° dictū
ē. Si vero patiēs fuerit iuuenis carnosus ꝛ alie ꝯditiōes
affuerint cōsenties potui aq̄ frigide ꝛ p̄cesserit lenitio
vētris ꝛ ī estate fuerit tūc ꝓpt vehemētē flāmā nō ē ma
luꝫ dare in potu aquā frigidā fluuialē maxīe p arenā di
stillataꝫ de qua bibat vsq ad satietateꝫ ꝛ vltra hāc vidi
seq̄ sepissime vel copiosissime vomitū colere ꝛ sudorē co
piosissimū. Postq̄ ꝯsecuta est pfecta sanitas maxīe cō-
petit digesta materia iste pot⁹. Itē ꝯuenit ī ista febre ex
tinctio feb. ꝛ ꝯfortatio vtut cū iulep alteratiuis tact⁹ vt
ro. mell. nenufa. acedule ꝛ sil'ia. Itē electuaria cordialia
maxīe minoratis materijs vt. ℞. vio. ℥. j. zucchari buglo
sati boragi. man⁹ xp̄i cū plis fcꝫ cū aq̄ ro. Itē diacorall⁹

causon

bal[m]

et alie similes confectiones. Itē marzapanū factū cuz oleo ro. et acetositate citri. Item citonia condita et poma damascena condita et pruna et pira. ¶ Itē sepius colluat sibi os cum aqua frigida cocta et teneat alia in ore sitis extinctiua de quibus dictuz est. ¶ Item in hac febre licz tēpore moderno non sit vsuale, confert balneum. concedit tamē Auic. ipm maxime in declinatione, et sit balneū aque dulcis tepide qua aperientur pori et disponatur residuū materie resolutiuū. & queramus per ipsum infrigidationē et humectionē, coquantur i eo viol. et folia matrū viol. et salicū et similia. et stet in balneo tēpore quo nō laxetur in illo. Et post balneū portetur ad lectum & si dormiat bonū erit. Aut detur. ʒ. j. trociscorum de camphora puluerizatorum cū. ℥. j. sirupi endiuie &. ℥. ij. decoctionis seminū cōmuniū frigidorum. Aut detur in potu solus sirupus endiuie. aut iulep viol. cū acetositate citri. Aut detur. ℥. ß. manuschristi cum perlis. Et loco potus aque ordei aut foret necesse dare vinū, sit album subtile valde limphatū cū decoctione seminū frigidorum vel aque endiuie, si nō abhorret. Deide reponatur qeti et capiat suū cibū hora debita. Et si in declinatione vteretur sirupo isto, nō esset malū. vt. ℞. aque endiuie. ℥. iiij. decoctionis seminū frigidorum. ℥. iij. aromatizentur cū sandal. ru. et modico carabe & acetosetur cū acetositate citri et fiat sirupus cū zuccaro albo infuso aqua ro. vel viol. vel nenufa. et hec sumat in. iiij. vicib9 & sit sirup9 long9. ¶ Habe tamē menti qꝫ sicut tertiana pura est duplex. qr vel de pura colera naturali, vel de colera genita ex adustione vel putrefactione sanguinis, ita duplicē contingit esse causonē videlz colericū sm talē materie distinctionē. Et sicut in tertiana pura de colera naturali cōueniunt minus frigida qꝫ in alia tertiana pura, ita et in causone dicendū est. In quo etiā existēte de colera genita ex sanguine, cōueniunt frigidiora & magis cordialia et aperitiua frigida post lenitionē et minorationē materie, vt in pmis. Deinde solū. sirupū acetosum paucio-

ris zuccari et pluris aque, vt sirupuz viol'. acetosũ. ¶ In augmento aũt dare possumus sirupuz endiuie cũ acetoso simplici. In pcessu aũt et in statu et in declinatiõe cõuenit sirupus endiuie cũ sirupo acetoso cõposito ex decoctione seminũ cõmuniũ frigidoꝝ maioꝝ et minorum. ¶ Itẽ in declinatione sandal'. dare possum⁹ ⁊ sirupũ sil'r epithimata cordialia: ⁊ epithiata frigidiora q̃rant ⁊ p babũt hũidiora in causone de mãtia colerica genita ex putrefactione vel adustione sanguinis.

¶ De causone noto famoso et minoris fame ex colera.

Icto de causone puro: de causone est dicendũ ĩpuro. Cuius ĩpuritatẽ multipliciť ymaginari possum⁹, sicut in tertiana non pura aut interpolata aut continua dictũ est. Vñ distinguere possumus hũc causonem in causonẽ notũ ⁊ famosũ, et in causonẽ minoris fame. diuidiť aũt in causonẽ de colera citrina. et in causone de colera vitellina. Qui duo modi cõprehenduntur sub modo gñali causonis noti et famosi causari ab aggregato ex colera ⁊ flegmate dominãte tamẽ colera. Itẽ causari põt causon notus et famosus a flegmate salso etiã qñ amboꝝ facta est eq̃pollentia flegmatis et colere. Et hũc sil'r diuidere possum⁹ ſm ꝙ flegma salsuz duplex cõtingit, q2 vel aquosũ vel grossũ. Et sil'r diuidi põt ſm colere mixtionem cũ flegmate q2 aut colere naturalis aut geitẽ p putrefactionẽ ⁊ adustionẽ sanguinis. causon minoris fame diuidi põt sil'r vt de tertiana dictũ est. Nã põt esse causon dominãte colera cõmixta melancolie naturali aut aduste aut ex eo genite. Aut põt esse causon aut ymaginatur esse ex colera prassina vel eruginosa. Aut possumus ymaginari equã cõmixtionẽ colere cũ dictis materijs. ¶ Item possumus ymaginari causonẽ nõ purũ minoꝝ fame ex cõmixtione equa aut dominante colera sanguini nõ pura famosa. Procede ſm easdem intentiones, que dicta

causon

sunt in cura tertiane nō pure, nisi ꝙ hic cōueniūt frigidiora magis al's minus lenitiua. Pori etiā cutis magis deobturādi sunt ⁊ ita etiā apitiua magis necessaria sūt. ¶ Si vero cōtingat flegma esse salsuꝫ, cōueniūt remissiora ꝙ dominante colera et aperitiua, que collige. xiiij. iij. de cura oppilatiōis. Et in dieta etiaꝫ medio mō pcede ⁊ diuersifica curaꝫ fm flegma admixtum aquosum aut grossum, lꝫ flegma grossum causet ex cōmixtione aquosi flegmatis. ¶ Similiter si fuerit causon minoris fame procede vt dictum est in non puris tertianis continuis vel interpolatis. nisi quia intensiora frigidiora conueniunt vel intensioris lenitionis vel obstructionis pororum. Aut magis cordialia ⁊ magis epatica ⁊ cerebralia ⁊ magis stomatica. et hoc ex dictis collige breuiter: quia per habituꝫ intentionis remedia defacili comprehenduntur. ¶ Si vero cōtingat causon a colera cōmixta sanguini dominānti vel equa illi, Similiter a leuiorib⁹ inchoare debemus cum clisterib⁹ tactis aut dando decoctionem fructuū descriptione Mes. vel dando sirupum viol'. decoctione prunorū aut tamarindorū. ¶ Deinde fiat flobothomia de basilica fm tenorem virtutis a dominante flegmate sanguinee. Et si fuerit expediens post flobothomiā lenire ventrē, leniatur cuꝫ clisteri aut decoctiōe lenitiua. Deinde detur sirupus acetosus simplex dominānte colera fm hanc proportionem. ℞. sirupi acetosi simplicis tantū ex decoctione prunoꝝ tamarindorū. ℥. j. aque vt dictū est. Post assumptioneꝫ sirupi totiens vt manifestet digestio ⁊ mundificetur sanguis cum decoctione fructuū Mes. vel dyaprunis Nicholai non posita scamonea. Et attendat vlterioribus lenificationibus ventris cum clisteri aut lenitiuo, vt exigerit ventris dispositio. ¶ Item attendat cordialibus ⁊ aliis, vt tactum est in tertianis puris, lꝫ ista aliqualiter remissiora esse debeant. ¶ Potus aque frigide in isto casu est competens saluis tamē circunstantiis, quas ex Auicenna collige. Dieta fiat vt in tertiana pura continua lꝫ

a flate salso

a cola sang^a

merito materie frigidiora in ista conuenirent, vt modo dixi corrigendo tamē dictū credo φ medicine ꝓpter sitim in causone frigidiora cōueniunt.

¶ Capitulum de febre sanguinea. cap. 45. 297

Equit regimen febris sanguinee cui⁹ diuersitas esse pōt rōne sanguinis putridi vel non putridi in substātia vel quātitate spāliter ꝑmutata aut vtroq̧. Pro pmo igit ex pmissis more solito regimē in duo diuidā. in mensurā nō naturaliū rerū ⁊ medicinaliū. Quātū ad pmū de aere dicendū φ ad frigidū declinet ⁊ ad siccū. Et sine magna applicatiōe aromatizet cū aq̄ ros. sandal' ⁊ aceto. aut ꝓpter paupes cū aq̄ ⁊ aceto. ¶ Nūc de cibo ⁊ potu dicendum q̄ sit declinās ad frigidū ⁊ siccū pauci nutrimēti vt panis coct⁹ in aq̄ simplici cū modico salis: aut mica panis cōtrita. Deinde lota cū aq̄ postea aspsa vino gnatorū muzor ⁊ modico zucchari aut succo arancij dulcis. Aut existēte multo ardore vel feruore cū succo acetositatis citri. Vel aspergat dicta mica iulep viol'. ⁊ succo acetositat dicti gnati vel aspsione modicissimi zucchari. ¶ Itē couenit decoctio panici vel milij. Verum quia moderno tēpore saltem florentie statim ꝑuenit ad contusum pulli ⁊ alibi in ista dieta nō starent modo paduano ad panatam coctā in brodio pulli alterati per endiuiam inchoandū esset a ptisana taliter cocta. Nec competunt carnes nisi post flobothomiā ⁊ lenitionē vētris Et si pur expediat dare dent extremitates pulli vt alarum infusi aceto. Si etiā cōtusuz dare volueris sit etiā ex pullo paruo concussis ptibus alarū ⁊ nō partib⁹ pinguibus ⁊ sit alterat⁹ pullus vt est tactū et sit brodiū valde liquidū. Et si cū predicto brodio valet capere succuz granator muzor facta residētia placet. Si etiā cogamur dare sublimatū pullus sublimandus bene lauetur cum aqua endiuie et aqua ros. violarum ⁊ granatorum acetosorum. ¶ Item post flobothomiam competere potest gelatina facta ex pullis satis acetosa ex aceto albo

claro ꝛ ſubtili aceto. Ex oleribus cumpetēter poſt eua cuationem competere poſſunt endiuie acetoſelle ſpi nachie cucurbite coꝛrecte cum agreſta. Legumina ob mittentur. ¶ Ex fructibus nulli competere vidētur niſi foꝛte pꝛuna matura ad leniēdum vel amarilia ad ſitis extinctionē vel īfrigidationē. ¶ Ex piſcibꝰ ꝯueniūt poſt flobothomiā parui petrini acetoſati cum aceto aut ſuc cis aliis acetoſis quāto minus ſtipticis. ¶ Uitet lac ca ſeuꝫ ꝛ cibaria ex ipſis facta ꝛ amigdalata niſi foꝛte ali quando exhibeātur emulſiones amigdalarum ꝛ ſemi num cōmuniū cum aceto ꝛ modico zucchari. ¶ Iteꝫ pa nem eligat leuiſſimum ꝛ mundiſſimū a furfure ꝛ mini me ſalitum debite coctum. ¶ Nunc de potu dicendū ꝛ re gulariter operando non conuenit vinum ſed aqua co cta cum iulep viol. ꝛ ſubtilioꝛi ſucco granati ꝛ ſi cogat exhibeas. Uinum ſit aquoſum coloꝛe ꝛ ſubſtātia ꝛ vi goꝛe aliqualiter aciduꝫ non repugnante alio ꝛ limphe tur cum aqua decoctionis ſeminū frigidoꝝ. ¶ Nunc de inanitione dicendū: nunc de motu ꝛ quiete dicendum ꝛ clarum eſt ꝙ non deberet pꝛogredi notabiliter tamē fri cationes iam dicte ſibi conueniūt maxime poſt flobo thomiā. ¶ Nunc de ſomno qui non tranſcendat hoꝛas ſex nec doꝛmiat de die nec ponat ſe ad doꝛmienduꝫ niſi tranſactis hoꝛis duabꝰ poſt comeſtionē. ¶ De accidēti bus anime ꝛ de coitu patet ſatis ꝗd dicendū ſit. ¶ Com pleto pmo pncipali venio ad ſcōm in quo multe inten tiones cōplende ſunt. Una eſt mūdificatio ſtomachi ꝛ inteſtinoꝝ ꝛ partiū paruarū venarū inteſtinis ꝓpinquā tiū neceſſaria pꝛopter ſupfluitates cōiter in hac febꝛe collectas ꝛ in illis mēbꝛis reptas ꝛ ꝓpter feces retētas grauātes virtutē ꝛ fouētes febꝛē ad quarū remotionē fouentiū cauſarū ꝛ nō pcedente flobothomia in iſta fe bꝛe copioſa debita inanitione vene has attrahant. Et cōpletur hec intētio per lenitiua ſiue minoꝛatiua mino ratiōe cōi. Et poſſunt eſſe lenitiua que dicta ſunt in ter tianis puris. Docet tñ Auicē. lenitionē debere fieri ex

aqua duorum granatorum.vt.℞.aque zucchari.ʒ.iiij.aq̄ granati muzi.ʒ.j.aque granati dulcis.ʒ.ß.misce ⁊ in potu tribue. Aut fac lenitiuū ex decoctiōe prunorum ⁊ tamarindorū addēdo mānā vel cassiam.vt.℞.sirupi viol.succi granati dulcis ⁊ muzi.ʒ.ß.aque zucchari.ʒ.ij.misce ⁊ in potu tribue. ¶ Scd̄a intētio p̄ncipalis ē euacuatio cause febris que quātitate peccat nec vigore nature pluries separabilis est. Eget em̄ euacuatiōe sibi p̄pria q̄lis est flobothomia que si fieri pōt aliis cōsentientib⁹ fiat vsq₃ ad lipotomiā ad mētē. Gal.ix.terrapētice.⁊ Auic.loco p̄senti.lz Bernardus de gordonio dicat tutius esse per plures flobothomias quātū expedit ducere sanguinem vbi tū nō patiatur inducias fe.vsq₃ ad lipotomiā ducere oportet et fiat flobothomia de basilica dextra. Si non pōt fieri flobothomia ex brachio docet Auic̄ flobothomare venā frontis:cuius flobothomia non est vsualis. ¶ Si ventosas natibus ponere possum⁹ ⁊ ibi sacrificare aut p̄uocare fluxū sanguinis nariū aut emorroydarum vel mēstruorum. Et si ꝯtingeret naturā mittere aliūde sanguinē vt narib⁹ ⁊c̄.nō restringatur nisi sup̄fluens. ¶ Tertia intētio est infrigidatio vltra flobothomiā q̄ p̄ multa cōpletur.p̄mo seruatis ꝯditionib⁹ ad potū aque frigide p̄ eius potū exuberātē ad quē pluries sequitur sudor copiosus aut fluxus vētris. Cōpletur igitur p̄ epithimata cordialia ⁊ epithimata frigida ⁊ etiā apponēdo capiti de q̄b⁹ dictū est. Itē ex iulep infrigidātia vt est iulep ros.viol.nenufaris.⁊ plura alia tacta. Itē zuccharū ros.⁊ viol.⁊ sirupi tales. Itē iulep endiuie aut sirupi decoctōis seminum frigidorum cōiuz. Itē ꝯfectiōes frigide:vt diacorallus manuschristi cū p̄lis diazuccharatū marsapanū tactuz supius cū oleo nenuf. Itē cōpletur p̄ vnctionē spine ⁊ renū cū oleis frigidis de q̄bus dictū est. vel asp̄siōes aq̄rū frigidarū dictarū. ¶ Quia vero post floiam pluries remanēt stiptici vētris ideo replicetur prima intētio q̄ est lenitio vētris cū clisteri lenitiuo ⁊ alteratiuo aut cū lenitiuis tactis desup̄ positis. ¶ Quia vero factis oibus re-

manēt in declinatiōe mēbra debilia cū aliq̄li flāma et ex retētione vaporis surget intētio resolutiōis et apertionis pororꝝ cōplēda fricatiōe tacta ⁊ de ostructiōe pororꝝ. Itē tādē cōueniūt ꝯfortātia epar ⁊ cor. Et tādē alterātia ⁊ leniter apientia sub qua intētiōe cōueniūt trocisci de cāphora ⁊ de spodio vt tangit Auic. quorū descriptionē tu habes a Mes. ⁊ supius noiati fuerūt. De scriptionē tamē quorūdā ponit Auic. cū cura fe. sāguis licȝ sint cōes ad multiplicē febrē sanguineā. Quorū descriptio. ℞. spodij. ʒ. iij. se. portulace. ʒ. v. se. cucumeris. ʒ. viij. se. cucurbite. ʒ. vj. gūmi draganti amili. añ. ʒ. iiij. succi liqritie. ʒ. vij. fiant ex illis pulverizatis trocisci cū sirupo endiuie aut decoctionis seminū cōium. q̄rꝝ dosis sit. ℈. iiij. vel. ʒ. j. cū. ℥. ij. aq̄ endiuie vel dococtiōis se. cōium. ¶ Scdam descriptionē ponit cōtra debilitatē epatis. ⁊ vbi q̄ramus apertionē viarꝝ epatꝭ aut alicuiꝰ colere eductionē est ī hoc descriptio. ℞. ro. ʒ. iij. succi berberis. ʒ. ij. se. cucume. citrulli portulace spodij ana. ʒ. j. gūmi ara. dragāti ana. ʒ. ß. reubarb. ʒ. j. croci cāphore ana q̄rtā. ʒ. j. et ex hijs pulverizatis fiant trocisci cū sirupo acetositatis citri quorꝝ sit dosis vt dixi. Et q2 trocisci nō sunt in vsu possumꝰ facere electuariū cū puluere p̄dicto trociscorꝝ aut cōfectionē solidā. vt. ℞. pulueris dictorū trociscorꝝ. ℈. iiij. margaritarꝝ nouarꝝ fragmentorꝝ iacicti smaragdi saphiri granate ana. grana. iiij. fiat cōfectio solida cū aq̄ endiuie ⁊ aq̄ ro. Aut vtatꝛ cōfectione triasandalꝝ. descriptione Nicolai faciēdo electuariū aut cōfectionē solidā dādo. ʒ. ij. ß. p vice. Si vo sanguis non sola quātitate peccauerit sed erit subtilior debite cōmixtioni colere attendatꝛ p̄mo regimī nō naturaliū in frigidāti vt est tactū ⁊ aliqualitꝛ ingrossanti. Vñ cōueniūt ex cibis res acetose q̄ ptim tacte sunt. Docet etiaȝ Auic. exhibere cibos ex iuiubis ⁊ lentibꝰ in aceto ⁊ cū granatis ⁊ sumac. Et si p ista fiat nimia cōstrictio docȝ trāgere cū māna et cucurbita ⁊ acetosella vel acetosa. Hec tamē cibaria nō sūt in vsu tamē ipa ad formā redu

cere possumus elixãdo lentes ⁊ abiectã decoctione as pergãtur vino granatoꝝ muzoꝝ. aut alio simili acetoso ¶ Itẽ cõuenit cucurbita cũ agresta tacta. ¶ Itẽ si expediat exhibere carnes corrigant vt est tactũ. ¶ Ex potibus ꝯuenit vinũ stipticũ aliqualr̃ paucifeꝝ. ¶ Ex fructibus cõueniũt pira cocta vel citonia. ¶ Itẽ granata acetosa muza. ¶ Itẽ ex olerib⁹ endiuia et cucurbite vt est tactum. Item portulaca. ¶ In regimine vͦo medicinali um multiplex seruetur intentio. Una est mundificatio a superfluitatibus cõmunibus clisterizando et lenificã do ventrẽ vt est tactũ. Et per alia que non expedit replicare. ¶ Secũda intẽtio est extractio sanguinis q̃ min⁹ copiosa sit ꝙ̃ sanguinis sola quantitate peccantis. Et est causa nota. Et pro isto fac ex auctoritate Auic. in. c. pñtis matie dum dicit: Et partitio quidẽ i ea est melior si non fuerit ꝙ necessario facit festinationem. Et iuuamenta flobothomie intellige. ¶ Tertia intentio est mũdificatio sanguinis a colera fienda cũ decoctione fructuũ auctoritate Mesue. ¶ Quarta intentio potest esse infrigidatio facta per potũ aque frigide ⁊ alia q̃ tacta sunt. Iuuamenta aque frigide ꝓportionabilia aliquo modo flobothomie tacta sunt precedat flobothomie mundificatio potũ aque frigide. Alia intentio est post minorationem sanguinis et colere flobothomia mundificare sanguinem ita subtilem pro quo potest fieri iste sirupus. ℞. viol. ℥. iij. granorum mirti recẽtiũ. ℥. ij. carnositatis citonij aut piri. ℥. j. ß. fiat decoctio in. ℥. x. aque ad consumptionẽ tertie partis. Et post colaturaꝫ ℥. vij. aut circa. ℞. ℥. iij. aque endiuie et aromatiza cũ. ℥. j. sandalorum rubeoꝝ. et post colaturã fac cum zuccaro iulep. Quo expedito consurgit intentio euacuatiõis colere cum predictis. ¶ Deinde in declinatione consurgit intentio confortandi cor et epar et stomachũ complẽda per habitos trociscos. Uel per confectiones habitas. Conueniũt ẽt tũc epithimata cordialia et epatica.

¶ Alia pars capituli.

I vero sit sanguis aquosus regimē in ista febre sil'r partit' i duo. i regimē nō naturaliū et medicinaliū. Primū declinet ad siccū vñ cōueniūt cibaria acetosa min⁹ tamē frigida. ¶ Itē cibariū cū panico et riso. vitent' tamen lactuce cucurbite nisi correcte cū acetosis. Et alia sicca p te vide. ¶ Ex carnibus cōueniūt potius auicula𝔯 ꝛ in sūma ficciores regulariter tamē datū carnib⁹ imo i hac fe. abstinētia satis faceret. ¶ Itē cōueniret abstinētia pot⁹. Potus tamen hic cōueniens sit aqua extinctionis calibis vel ferri in qua coquat' ordeū aut in qua decoctū sit zuccarū rubeū Aut si pur voluerit vinū sit rubeū paruū declinans ad stipticū parū tamē. vitet' in hoc casu repletio quantuȝ fieri potest. Quid aūt de aliis rebus nō naturalibus sic dicēdū cōstat. Fricationē tñ oȝ facere satis magnā fricando indifferēter totū corpus maxime post lenitionem vētris et flobotomiā. ¶ Expedito regie nō naturalium rerū ad medicinalia veniendū ꝭm intentiones q̄ tacte sunt. Et pmo extrahendo sup̄fluitates faciendo clistere lenitiuū. ¶ Itē leniendo ventrē cū succo granati muzi duplo aut succo granati dulcis dissoluendo ī aq̄ infusionis iulep ro. vel zuccari ro. vel fiat hoc lenitiuū ℞. iuiuba𝔯. ℥. ß. pruno𝔯 tamarindo𝔯 ana. ʒ. ij. liqritie. ʒ j. ß. passula𝔯. ʒ. ij. fiat decoctio in qua dissolue māne. ℥. j succi granatorū muzorum. ℥. ij. misce et in potu tribue. ¶ Secūda intentio est euacuatio sanguinis q̄ cōpletur p flobotomiā minus tamē q̄ᵖ si solus sanguis peccaret. ¶ Tertia intentio est p flobotomiā iterata lenitione si post solutionē ventris esset stipticatio. ¶ Quarta intētio est inspissatio materie q̄ cōpletur per digerentia et exiccantia. Vñ in isto casu cōpetit sirupus ro. ꝛ similia alicuius stipticitatis. ¶ Quinta intentio est euacuationis et cōpletur p medicinas mūdificantes sanguineȝ ab aquositate. vt. ℞. capillo𝔯 veneris. M. ß. thimi. ʒ. ij. fiat decoctio i quaȝ dissolue turbith siue infunde eiusdē

a.ʒ.j.vsq ad.℈.iiij.zinziber.℈.j.ꝛ sufficienter exprime. Deinde cola ꝛ misce in dicta decoctione in qua dissolue mane.ʒ.x.Deide in potu tribue. ¶Alia intentio ē alteratio que cōpletur p epythimata cordialia et epatica tacta. Alia est resolutio que complet p fricatioēs tactas. Alia intētio habetur in fine ad ꝯfortandū mēbra lapsa cū trociscis tactꝫ adiūcto alquāto ciami aut p tactas ꝯfectiones scꝫ adiūcto mace aut gario. Si vo sanguis sit grossus ex mixtione flegmatꝫ nō naturalia disponātur non multum declinātia ad frigiduꝫ. Et cibi sint non stiptici imo incisiui et subtiliātes nec potet si non lymphetur vinum cū aqua calibis siue cum aqua fluuiali vel cisterne Et sit vinum album clarum. Alia non naturalia colligantur ex dictis. ¶ Pro regimine medicialium obseruētur tacte inunctiones Et primitus fiat lenificatio cum predictis addendo syrupum acetosū simplicem. vel sm quantitatem mixti flegmatis addendo oximel simplex. ¶ Secunda intentio est extractio sanguinis per flobothomiam. ¶ In isto etiam obseruetur mensura: minus sanguinis extrahat sed sanguinis sola quātitate peccātis. ¶ Tertia intētio ē iterata lenitio ventris si stipticus fuerit cū medicinis supius assumendis vel clisteri. ¶ Quarta intentio est subtiliatio hūoris grossi. vñ fiat hoc digestiuū. ℞. aq ysopi aq capill. veneris añ.℥.ij. aque cocte endiuie buglosse.añ.℥.j. aromatizentur cum cinamo.ʒ.j. et acetozentur cū.℥.j. aceti. post coletur. et post colaturam sirupizetur cuꝫ zuccaro. et in quattuor vicibꝰ in potu tribuat. Quinta intētio est euacuatio matie flegmatice grosse q̄ pōt cōpleri huiꝰ medicia. ℞. capilloꝝ veneꝝ. ysopi. añ.ʒ.iij. als cicoree citrinoꝝ endiuie. añ.ʒ.ij. passulaꝝ.ʒ.iiij. fiat decoctio i aq. Post colaturam. ℞. turbith boni ꝛ gumosi.ʒ.iiij. zinzib. ℈.j. infunde in dicta decoctione et sufficienter exprime vt est tactum in qua dissolue cassie.ʒ.x. potes dulcorare cū sufficiēti quātitate zuccari. ¶ Aut fiant iste pille. ℞. turbith boni et gūmosi.ʒ.ij. zinzib.℈.j. agarici.℈.j.ß.sa

lisgẽme ſpice añ.℈.ß.capilli veneris.ʒ.ß.terant̃ oīa ſub tiliſſime cū ſirupo acetoſo ſimplici fiāt pillule quaꝝ doſis ſit a.ʒ.j.vſqꝫ ad.℈.iiij. ¶ Sexta intētio eſt alteratio q̄ cōplet̃ etiā cū tactis ſiue potu aque frigide. ¶ Septima intētio eſt reſolutio et aptio poroꝝ q̄ ſil'r cōpleat̃ ꝑ fricationes ſatis fortes et cū vino faciēdo vt eſt tactuꝫ. ¶ Octaua intētio cōplet̃ ꝑ aliqual'r ꝓuocātia ſicut ponēdo ad bulliendū cū pullo aliquantulū radicū feniculi cicoree ⁊ endiuie. ¶ Nona intētio cōplet̃ ꝑ confortationē membroꝝ cū p̄dictis trociſcis addendo aliquātulū feniculi vel aniſi. Et etiā cōuenit hec cōfectio: cōuenit diarodō deſcriptione Meſue aut Nicolai. ¶ Itē cōueniūt in fine medicinalia inciſiua vt capparis cōdituꝫ. Item auicule elixe. deinde acetoſate ī aceto decoctionis ſaluie. ¶ Si ṽo ſanguis fuerit putrefactus hui⁹ fe. regimē in multa diuidit̃. Nā ſi p̄mo ad mētē medicoꝝ ſub ꝓp̄a forma putreat diuidat̃ regimē in duo. vt eſt tactū. ſ. in non naturaliū et medicinaliū. ¶ Primū ſ̄m diuiſionē rerū nō naturaliū ſeparat̃. Unde aerē oportet eligi frigidū ⁊ ſiccū aromatizatū aromatib⁹ infrigidātib⁹ ⁊ exiccantib⁹ vt roſ. aqua ro. ⁊ ſimilib⁹. Camphora in hoc caſu valde cōuenit. Itē acetū rorendo parietes camere vt eſt tactū ¶ Cibi autē ſint acetoſi pauci nutrimēti tacti ī regimine fe. ſanguinis. Si etiā oporteret exhibere vinū ſit acre ſubtile clarū. De aliȷs rebus nō naturalibus quid ſit dicendū ꝑ te tempta. ¶ Habito regimine nō naturaliū ad medicinalia veniendū. Pro p̄mo regīe plures intētiones exhibende ſunt. Et p̄ma intētio eſt lenificatio expediēda per tacta vt ſuccis granatorū muzorū cū ſirupo viol'. aut cū illo. ℞. caſſief(.ʒ.j. diſſoluat̃ in aqua decoctionis prunorū cū ſirupi acetoſi ſimplicis.ʒ j.ß. et in potu tribuat̃. Aut elige alia ex lenitiuis q̄ tacta ſunt in regīe ſinoche inflātie. ¶ Scd̄a intētio eſt vt tactū ē euacuatio putridi q̄ etiā vſqꝫ ad lipotomiā fieri debet. aut auctorum mente cū ſentētia Auic̄. eſt partim melius ſi moram dederit febri licꝫ minorem quantitatē

in hac febre ducere debemus. ¶ Completa hac intentione que est digestio et prohibitio putrefactionis que cōpleri potest per huius digestiuum. ℞. aque endiuie ℥. iiij. aque cicoree ro. buglose ana ℥. j. ß. aceti ℥. j. aromatizetur cum sandalo. ru. ʒ. j. camphore granis. iiij. carabe grano. j. deinde colentur et sirupisentur cum sufficienti quantitate zucchari: aut. ℞. sirupi ro. acetosi ℥. j. ß. aq̄ endiuie ℥. j. aq̄ zuccari ℥. j. misce et fiat pro vice vna. Deinde euacua cū dyaprunis reubarb. descriptiōe Mesue. Cōueniret etiā decoctio fumiterre descriptōe Mesue. Nā ꝓbabile est putrētē sanguinē cōiūgere secū colericas mat̄ias adustas. cōuenit ēt in isto casu decoctio capilli veneris aucte eiusdē. Itē ꝯueniret mod᷒ īfusionis de succo herbaꝝ. Post vero mūdificationē si indiget digestio, pōt vti isto. ℞. succi endiuie cicoree buglose lupulli an̄ ℥. j. bulliāt ⁊ post bullitionē colent᷑: tunc. ℞. aq̄ capilli vener̄. fumiterre an̄ ℥ j. aq̄ decoctiōis iuiubarū ℥. j. aceti albi ℥. j. aromatisa cū camphore. ℈. iiij. al's etiā ℈. j. si nō abhorret cū ʒ. j. sandal'. ru. et sirupisa cū sufficienti quātitate zuccari. sūpto sirupo cū p̄habitis iterato potes euacuare. ¶ Quita ītētio est aptio poroꝝ q̄ fit vt dictū est. ¶ Sexta intētio est alteratio q̄ fiēda est cū epithimatib᷒ dictis applicandū cordi epati ⁊ capiti. ¶ Itē p iulep infrigidātia ꝓhibētia putrefactionē: et per electuaria ⁊ ꝯfectiones cordial'. i fine vo cōueniūt trocisci tacti aut ꝯfectiones ex eoꝝ pulu erib᷒ aut electuaria vel alie cōfectiones q̄ dicte sūt i regīe sanguis fe. Si vo cōputruerit fl'a vel melācolia sangūi ex p̄hitis collige regimen.

¶ Capitulū febriū flegmaticarum. *cap. 59.* 300

Equit᷑ regimē febriū flegmaticaꝝ, q̄ in multa diuidit᷑ ſm mat̄ie diuersitatē cui᷒ diuersitas multiplicit᷑ colligere p̄t p̄ma . j. c. de hūorib᷒. scd̄a diuersitas eē pōt ſm q̄ sunt repl'onales siue repl'o fit massa toti᷒ hūoral' tm̄ fl'atici aut flemat̄ ⁊ alterius hūoris. Tertia diuersitas, vt tāgit Auic. rōne tem-

fleb. flmatica

poris fe. ſm q eſt in principio augmēto et ſtatu ⁊ decli- natione. primo igitur regimē flegmatice febris ex fle- gmate dulci pcedēti eſt inchoādū ⁊ in duo diuidit gnā liter, vt dictū eſt. De aliis. ptinēdū. ſ. nō naturaliū ⁊ medi cinaliū inchoandū eſt ab aere, qui declinet ad mediū in actiuis ⁊ ſiccum in paſſiuis. Unde ſi expediret, redi- ge aerem in has qualitates, vt ſi fuerit frigidus ⁊ humi dus, rectificet cū ptactis, vt ſubfumigatiōib⁹ iunipi aut corticum citri aut thuris aut ſandarace aut maſtic aut nucis cypreſſi. Et fiat fumigatio maior aut mīor ſm fri giditatē et humiditatē aeris. Et ſit locus nō ppiquās terre aut aque. non etiam ſit murorum nouorum et quoti die renouetur. ¶ Nunc de cibo dicēdum eſt. et primo de pane, qui ſit cōmuni fermētatior et ſalicior de quo mo- dicū comedat, vt pdictū eſt de aliis. ¶ Nunc de carnibus quas ſi opz exhibere, ſint ex auiculis. ¶ Item extrema coturnicis pdic allaude ⁊ ſimilib⁹ in ſuo tempore: con- ueniūt carnes captiue capoline aliqn lepuſculorum pluri- mū a natiuitate diſtantiores q in tertianis. Piſces vo non conueniūt. aut lac: aut caſeum. Oua ſorbilia cōue- niunt etiam aliquando, vt tangā. ¶ Ex oleribus conue- niunt decoctiones fenicli, quia foliorum aut radicum. Itē petroſilii. Item leuis decoctio caulium. Ex ferculis con ueniunt panata ī brodio pulli ptiſana ordei in brodio decoctionis caulium. ¶ Nunc de potu dicendum q pōt eſſe aqua ordei zuccarata cū zuccaro rubeo aut aqua zuccari rubei. ¶ Si vo expediret exhibere vinū, ſit albū ſubtile: habens aliquātulum de acri non ex toto aquo- ſum. Et ſi ſit vinum altius potentia, limphet cū aqua ci- ſterne zuccarata, ſi vis. Fruct⁹ frigidi et humidi hic nō conueniunt. Aliquando tamē in declinatione aut ante poterit comedere pirū aſſatum cū modico fenicli ſubti- liſſime triti et confecti cū zuccaro. Hanc vo dietam di uerſificari oportet ſm ea, que tacta ſunt. Nam ſi a prin cipio fuerit mlta repletio hui⁹ flegmat dulcis, cōuenit dieta ſubtilior indicando a repletione non a remiſſio-

A ſtate dulg nali. Aer

℞ cor. citri gariofil. nux. mus. thuris ſandarac lign. aloes an ʒ. i. ... ʒ. 5.

Cibi.

potus

fructus

ne fe. aut distantia eius a statu. in pcessu autem conuenit dieta grossior. et nõ erit incõueniens ingrossare ipsam cuz distet status imo adhuc in morbo acuto ppter multã repletionẽ in pncipio existentẽ pueniret in casu plus subtiliare a pncipio q̃ in pcessu. ¶ Si vo a principio nõ fuerit multa repletio, fm cañ. iiij. j. ca. j. t. j. iiij. capitulo de cibatione febricitãtiũ. A pncipio cõuenit dieta grossior diminuẽdo gradũ vsq3 ad declinationẽ exclusiue: in qua grossiori dieta incipies vti. Deinde poteris dare plus de carnib9. Aut si incepisti dare contusuz, vt florentie, aliqualiter diminuẽdo pcedes dando contusum liquidius et ex minori pullo vsq3 ad declinationem. deinde ingrossabis pullos. et ita in aliis cibis intelliges et potu. in cibis vo põt aliũ potũ ponere ad bulliẽdũ radices feniculi. aut potes ponere in pãno lineo semẽ feniculi ad bulliẽdũ et augere apitiua et subtilãtia fm pcessum digestionis et ita pcede vsq3 ptransito statu. Tũc em cõueniũt cappari cõditi etc. ¶ Itẽ si esset tẽpus sparagoz, cõueniũt in pncipio comestionis conditi cũ modico aceti. ¶ Nũc de inanitiõe et repletione dicẽdum. repletio in hac feb. est vitãda: imo fames tollerante virtute cõuenit: nimia tñ inanitio vitãda est. vnde indicãdo a materia valde cõueniret abstinẽtia. Verũ qr plus indicam9 fm distãtiã stat9 et morbi lõgitudinẽ, op3 nos vti dieta grossiori. Et qr sub inanitiõe cõprehẽdit euacuatio, tẽptet omni die bis ante prãdiũ vl' ante cenã educt9 supfluitatib9 pme digestiõis cũ clisteri aut suppositorio, vt tanget. ¶ Nũc de somno et vigilia tangẽdũ est. Et l3 dicat Auic. q somn9 debeat adequari vigilie, vt digestio materie fit p sõnũ, et resolutio p vigiliã. Credo tñ nõ esse intelligẽdũ equalitatẽ, vt sonat nõ solũ ad resoluẽdũ materiã fe. s3 ad resoluẽdũ supfluitates alias. sed intelligit equalis, qr pportionalis modo gẽtilis vl' equaliter respectu effect9, vt q tãtũ faciat somn9 ad digerandũ, quãtũ vigilia ad resoluẽdu3. Sit igit somn9 sex vel septẽ horaz. ¶ Nunc de motu et quiete dicendũ et notũ

flatica

est ꝙ indicādo a corpulētia materie ⁊ q̄litatis extremi tatū sup̄ famē cōueniret, vt tāgit Auicē. j. iiij. quia tunc corpora febricitātiū debilitanẜ ex motu loco motus vel exercitij. Conuenit fricatio fienda post cōplemētū digestiōis ⁊ expulsis sup̄fluitatib⁹ ⁊ fiat fricatio de qua di ctum est: incipiēdo ab humeris. ⁊ fit ista fricatio fortior ꝙ in tertianis febrib⁹ ⁊ sanguinea. ¶ Nūc de accidenti bus aīe, que lz in omni febre excessiua sint: tñ in flegma tica intendiẜ p̄mo tristicia, vt accidētia ⁊ trahētia ma terias ⁊ sp̄us itrinsecas. ecōtrario ꝯueniūt alia. vñ ꝯue nit gaudiū aliq̄liter tp̄e quietis. De coitu q̄d dicendum sit, satis patet. ¶ Expedito regīe nō naturaliū rerum de regīe medicinaliū dicendū: ⁊ p̄mo de lenitione ventris siue euacuatiōe vł minoratiōe cōi inchoādū est: ꝙ si nō fuerit fluxus vētris, fiat p̄mo lenificatio cū clisteri. Si cōstiterit feces esse duras intestinis. vt. ℞. blete mercu rialis ana. M. ß. matrū viol. iiij. M. j. ordei tertiā. M. j. fiat decoctio in qua dissolue cassīe. ℥. x. zucchari rub. ℥. j. mellis viol. ℥. j. ß. vitella ouoꝝ recētiū duo. olei cōis oli uarū bñ maturaꝝ. ℥. iiij. salis cōis. ʒ. iij. fiat clistere. Itē in potu potes dare hoc lenitiuū, q̄d ex Auicē. sumiẜ. ℞. cassie māne añ. ʒ. vj. dissoluātur in. ℥. vj. aque mellis aut aque zucchari rub. aut aque zucchari acetosi simplicis ℥. j. aque zucchari. ℥. ß. dissolue māne. ʒ. iiij. Aut. ℞. mell rof. colati. ℥. j. ß. infunde. ℥. vj. aque zucchari. Post. ℞. cassie. ℥. j. ⁊ da in potu. ¶ Si v̄o facto clisteri de quo di ctum est, nauseauerit ante lenitiuū dictū, p̄uoceẜ vomit⁹ cū aqua decoctionis rafani: aut cū oximelle simplici ⁊ aqua zuccharata. Deinde exhibeaẜ lenitiuum. Postea si appareat ex vrina ⁊ alijs signis etiā sanguinē domi nari ⁊ sanguinē flegmati mixtū fore, cōuenit facere le uē flobothomiā ex basilica aut vena cōi sm̄ ꝙ necesse vi deris. postea iterato si stipticetur venter, clisteriza cum leni, vt tactum est. ⁊ fiant omnia ista in quiete possibili ⁊ cibentur etiā ante initium paroxismi. p. iiij. horas. Dein de transi ad digerentia. vnde. ℞. mellis rof. colati ace

tosi.ʒ.ij.aque fluuialis distillate per arenaȝ. Deinde co cte addito modici zucchari rubeo .ʒ.iij. misce et in potu tribue vsqȝ ad diem quintũ. Et apparentiã digestionis et in processu notabis ꝑncipiũ. Deinde euacua isto mõ. ℞.agarici turbith añ.℈.ij.spice salisgẽme añ gra. iiij.zinzib.ʒ.ß.infundãtur omnia in aqua mellis.Deinde colentur et sufficienter exprimentur ⁊ in dicta aqua dissolue manne cassie ana.ʒ.vj. ¶Aut potes conficere pillulas.℞.agarici.ʒ.j.semis.turbith.ʒ.iij.salisgemme spice ana.℈.semis.zinzib.ʒ.j.puluerizentur subtiliter ⁊ infundantur aque eupatorij deinde fricẽtur ⁊ cum oximelle simplici fiant pillule quarum dosis a.ʒ.j. vsqȝ ad ℈.iiij.¶Item conuenire potest mãna de turbith, quam Auicenna ponit in littera.et sumitur.iiij.Almansoris capitulo de febre quotidiana cuius descriptio. ℞.turbith fricati cribellati cum panno sericino, quod vocatꝰ terialbe.ʒ.x.masticis zinzib. ana.ʒ.j.zucchari quãtum de omnibus istis et hoc quoqȝ detur nocte pond.aur.j. ¶Si ꝟo solutus fuerit venter per se,nõ est tamẽ vsuale illud saltem ita frequenter exhibituȝ,posset tamẽ cũ illa dosi dari nũc.ʒ.semis manne ⁊.ʒ.iij.mellis aq̃ aut aq̃ zucchari rubei.¶Sumpto solutiuo replicetur digestiuum.vt dẽtur oximellis simplicis.ʒ .ij.vsqȝ ad.xiiij. diẽ ⁊ isto pertransito iterato potes euacuare.vt predictum est.¶Deinde fac sirupum magis aperitiuum addendo oximel radicum quinqȝ et aromatizata propter stomachum cum cynamomo vel mace vel gariofi. aut mastice. Aut.℞.aque feniculi aque buglose ana.ʒ.j.aque absinthij aque eupatorij ana.ʒ.j.semis.aque cicoree.ʒ.j. aromatizetꝰ cũ aliquo ꝑdictoꝝ aromato. Deinde iulepizetꝰ cũ melle dispumato: ⁊ fiat iulep longuȝ,qđ diuidãtur in quattuor partes.Deinde soluatꝰ cũ dicto solutiuo. ¶Conueniunt etiaȝ pillule elephãginee.aut pillule de yera addito agarico. In declinatione ꝟo siue in statu etiã materia cõplete digesta cõueniũt pillule de turbith.vt Auicẽna tangit:aut pillule alie quarũ descriptio ꝑ Auicẽ.

ponitur et etiā talis est. ℞.masticis.ʒ.ß. yerepigre.ʒ.ß. succi absinthij q̄rtam.ʒ.j.pulpe colloq̄ntide.℈.ß.agarici ʒ.ß.formenꝫ pillule cū oximelle simplici ⁊ tribuatꝫ ī potu a.℈.ij.vsq; ad.ʒ.j. ¶ Itē iuuat in hac febre confectio hec solida. ℞.trociscoꝝ diarodū cinami electi ana.ʒ.ij. pulverizenꝫ subtiliter ⁊ cū zuccaro fiat cōfectio solida de qua accipiat.ʒ.iij.in p̄ncipio sue comestionis. Regimen vō poxismi sit hoc, vt cū incepit poxismus, nec dormiat nec bibat nec comedat, sed calefiāt extrema, vt dictū est modis p̄dictis. Deinde circa finē p̄ncipij iā caliditate spgente fiāt fricatiōes cōtinuādo quātomagis fieri possunt dūmodo non ledatꝫ infirmus resolutione. Si vō sitierit, sepe colluat os cum aqua zuccari albi aut rubei aut aqua ordei ⁊ si circa finē statim cogatꝫ bibere detur aq̄ ordei aut aqua zuccari de qua dictū est. ¶ Et si in potu caperet sirupū acetosū simplicē, nō esset malū aut aquā coctā infusionis zuccari boraginati aut buglosati zuccari roß. manuschristi cū plis ana.ʒ.ß.īcorporētur adinuicē. Et vnū coclear dicte mixture detꝫ in potu. ¶ Si fe. pueuerit a flegmate vitreo, aut mucillagioso.

Si vō flegma sit mucillaginosum aut crudum aut vitreū, diuidatur siłr regimen in nō naturaliū et medicinaliū. Et p̄mo nō naturalia plus declinēt ad calidū ⁊ siccū q̄ cū p̄habitis flegmaticis. fricationes etiā fiāt fortiores imo maxime post euacuationes conuenit fricatio facta ex vino albo subtili cū aqua eupatorij vel apij vel sparagi. ¶ Itē veniēdo ad medicinalia cōuenit lenificatio post clistere facta cum cassia dissoluta ī aq̄ decoctiōis ysopi mellita et acetosa cū oximelle simplici. Deiñ fiat digestiuū h̄ ℞.mell̄ roß. colati.ʒ.j.ß.aq̄ mell̄.ʒ.ij.misce ⁊ detur ī potu p vnavice. Deiñ euacuetꝫ cū p̄dictis. Vel. ℞.pill̄.de yerapigra.ʒ. ij.agarici turbith ana.ʒ.j.spice zinzib. salisgēme ana. ℈.ß.formētꝫ pillule cū oximelle simplici. Quoꝝ dosis sit ʒ.j. Deinde replicetꝫ digestiuū. ℞.radicū feniculi spara

gi brusci sucaha bedagar aan.ʒ.iij.buglose mellise añ.
ʒ.j.fiat decoctio.Deide post colaturã. ℞.aceti albi sub
tilis valde acuti.ʒ.j.ß.misce ⁊ aromatiza cum cinamo
post sirupiza cũ melle dispumato et da vicibꝰ sex.Dan-
do vice q̃libet.ʒ.ij.cũ aq̃ feniculi tacta.Deĩde euacua cũ
dictis pillulis. Unde ĩ isto casu valde cõueniunt multũ
agaricꝰ ⁊ turbith. Et si vlteriorẽ sirupũ sit expediẽs fa
cere subtiliationẽ ⁊ aperientẽ oppilationes potes dare
sirupũ de eupatorio descriptione Me. cũ iã febris ve-
nerit ad statũ versus declinationẽ vt. ℞.sirupi de eupa
terio.ʒ.j.ß.aque absinthij.ʒ.ij.misce. Deinde cõueniunt
pillule tacte et pillule de turbith. ¶ Item potes facere
istum sirupũ. ℞.radicũ.v.ʒ.ß.sucaha bedagar ana.ʒ.iij.
capilli veneris cuscute ana.ʒ.ij.fiat decoctio in aq̃ flu-
uiali de qua post colaturã. ℞.ʒ.viij. absinthij eupatorij
cũ cinami.ʒ.ij.et spice.℈.j.Deinde sirupizent cũ melle
et sumat in q̃nq; vicibus cũ ꝓportionali quantitate aq̃
zuccari aut mellis vt.ʒ.ij.Deinde purgetur cũ dictꝭ eua
cuatiuis.¶ Si vͦo sit flegma aquosũ,regat sil'r cũ dieta Ab aquoso
declinãte ad calidũ ⁊ siccũ,q̃ tacta est.Et hic iterũ cõue
niũt fricationes sed subtiliores q̃ in predictis.¶ Itẽ fi
at lenificatio cũ clisteri aut lenitio p osyt est tactũ.Itẽ
digerat materia cũ melle ro.vt ℞.mellis ro.ʒ.j.ß.aq̃ de
coctionis feniculi.ʒ.iij. tribue in potu. Deinde euacua
cũ ista decoctiõe siue infusione. ℞.capilli veneris.M.
ß.ysopi thimi añ.ʒ.ij.fiat decoctio in q̃ dissolue cassiet.
ab.ʒ.j.vsq; ad.ʒ.j.ß.turbith bõi gũosi.ʒ.j.zizib.℈.ß.suc
cari.ʒ.j.et si vis dare ĩfusionẽ pone.℈.iiij.vel cõfice pil
lulas. ℞.capill'.ysopi succi thimi ana.℈.j.zinzibe.ʒ.ß.
turbith boni et gũmosi.ʒ.ij.salisgẽme.grana.iij.pulue-
rizentur oĩa subtiliter ⁊ conficiant pillule cũ oximelle
simplici. Aut. ℞. pulueris yerepigre turbith boni et
gũmosi ana.ʒ.ij.zinzib.ʒ.j.capilli veneris ysopi thimi
añ.℈.j.puluerizẽt subtil'r,⁊ fiat pill'e cũ eodẽ oximelle.
Et sit dosis.ʒ.j.vsq; ad.℈.iiij. Aut cõueniũt pillule ele-
phangine descriptiõe Me.Itẽ pillule de yera simplici

Galie. Regat igit patiēs tēpore potisimi, vt dictū est. ¶ Si vo circa declinationē cape voluerit solidā confectionē ɔueniret ista lenis. ℞. anisi feniculi ana. ʒ. ß. cynami. mac. ana. ℈. ij. pulverizētur subtiliter et fiat cum zucchāro albo cōfectio solida cum aqua buglose ⁊ feniculi. ¶ Itē si vellet cōfectionē calidiorē stomatichā. ℞. pulueris de cynamo fm Mes. ʒ. j. margaritarū gra. v. fiat cōfectio solida cū zucchari. ℥. vj. ⁊ aqua absinthij ⁊ melise. Dieta tamē sit vt dictū est. ¶ Tene tn̄ menti ꝙ sicut arguim⁹ fm ꝓcessum temporum; vniuersaliū et fm euacuatiōes apitiuas sirupoꝝ. Itē dietat inde aperiēdo vias vt v̄sus declinationē ɔueniūt capperes cōditi ⁊ etiā sparagi. ¶ Itē decoctio cicerū rub. vł nigroꝝ. Itē cū carnib⁹ suis ɔuenit decoctio petrosilij vł feniculi vel filis. ¶ Si vo flegma esset acetosū: tēdat etiā dieta ipo exīte simplici ad calidū siccū aliq̄lr, vt dictū ē. ¶ Si vo flegma eēt pōticū ɔueīt etiā filis dieta ⁊ fiāt ēt lenificatiōes vētris. Deide digerat cū digestio isto. ℞. oximell simplicis. ℥. j. aq̄ mellis. ℥. iij. sumat duab⁹ vicib⁹. Deide euacuet cū īfusiōe agarici ⁊ turbith. vt. ℞. capill. veneris. M. ß. radicū fenicli. ʒ. ij. fiat decoctio in q̄ post colaturā dissolue cassie bone ⁊ pinguis. ℥. j. turbith agarici ana. ℈. ij. zinzib. spice ana. ℈. ß. salisgēme gra. iiij. infundant in dicta aq̄ ⁊ in potu tribuat. Et fiāt pille ex puluere yerepigre addit turbith ⁊ agarico ⁊ det. ʒ. j. ¶ Si vo flegma esset dulce ꝓpter comextionez flegmatis sit dieta quasi media in actiuis declinās ad siccū. Et fiant fricationes ⁊ similia. ¶ Itē lenificatio cū p̄dictis in aq̄ zucchari aut in aq̄ decoctionis liquir. ⁊ fiat clistere vt tactū est. deinde capiat hoc digestiuū. ℞. mellis rob. colati. ℥. j. sirupi acetosi simplicis. ℥. ß. detur cū duplo aque zucchari vel feniculi. Deinde euacuet cum turbith aut agarico modis p̄tactis. Aut cum pillis cōstrictiuis de yera ⁊ turbith de q̄bus dictum est. ē. ¶ In ꝓcessu vo fiat additio aperientiū vt capi pōt sirup⁹ de radicibus. Et possum⁹ euacuare vlteri⁹ cū maiori dosi dicti euacuati.

Ab acetoso. A pōtico.

A dulci per admixtionez.

¶ Si vero esset flegma cõmixtũ ex flegmate cõmixto co- Ab admixto
lere. ℞. tũc multiplicẽ distinctionẽ. pmo penes flegma colerꝫ.
mixtũ subtile vel aquosuꝫ. secũdo penes distinctionẽ co
lere q̃ cõmiscet᷑. tertio penes cõmixtionẽ ſm ꝙ est equa
cõmixtio ad bonũ intellectũ, vt ex flegmate salso aut nõ
equa. ¶ Leuissime igit᷑ dicẽdũ de regie flegmatice no- Flatiam nota
te puenientis a flegmate salso siue colerico q̃ in duo
diuidẽdũ est in regimẽ nõ naturaliũ ⁊ medicinaliũ. Re Dieta
gimẽ igit᷑ nõ naturaliũ declinet ad frigidũ tẽperate et
ita ad siccũ ⁊ intendat᷑ subtiliatiõi materie ex regimie.
¶ Pro regie medicinali si fuerit stipticus vẽter fiat cli- Medꝫ
stere lenitiuũ. Deinde leniat᷑ vẽter cuꝫ hoc lenitiuo. ℞.
lupulloꝝ passularũ ana. ʒ. iij. fiat decoctio in aq̃ in qua
dissolue. ʒ. vj. cassiefistu. mãne penidiarũ. ana. ℥. ß. mell᷑
roſ. colati. ℥. ß. aque zucchari rubei. ℥. iij. in potu tribue.
Deinde p euacuatiõe. ℞. viol᷑. ℥. ß. vuarũ passularũ. ℥. ß.
radicũ feniculi. ʒ. ij. fiat decoctio in qua dissolue cassie
fistu. bone ⁊ pĩguis. ℥. j. ß. dyasiniconis descriptiõe Me
sue. ʒ. ij. ⁊ ĩ potu tribue. Potes etiã dare. ʒ. j. pill'arũ ag-
gregatiuaꝝ. Aut. ℞. reubar. turbith añ. ℈. ij. zinzi. spice
ana. ℈. ß. infundatur reubarbarum in vino subtili albo.
Postea sumat᷑ infusio post expssionẽ reubar. ⁊ misceat᷑
aqua decoctiõis iuiubarũ capilloꝝ venerꝭ ⁊ viol᷑. ⁊ post
in potu det᷑. Aut cũ infusiõe turbith. ʒ. j. aut. ℈. j. zinzib.
misceat᷑. ʒ. j. electuarij de succo roſ. cũ mãne cassie. ana
ʒ. vj. ⁊ in decoctiõe capillo. venerꝭ tribuat᷑. ℞. diamãne
descriptiõe Meſ. ʒ. ij. turbith infusi vt tactũest. ʒ. j. cas-
siefistu. ℥. j. da in potu cuꝫ. ℥. iiij. aque zucchari. ⁊. ℥. ß. aq̃
endiuie. ¶ In pcessu vero cõuenit sirupꝰ de bisancijs. ℥. j.
ß. sirupi endiuie. ℥. ß. aque endiuie aque feniculi aq̃ zuc-
chari ana. ℥. j. misce ⁊ in potu tribue. Itẽ ꝯuenit sirupus
acetosus cũ radicibꝰ descriptiõe Meſ. cũ p̃dictis aq̃s.
Itẽ ꝯuenire põt sirupꝰ acetosus dyarodõ descptõe eius
dẽ ⁊ sil'es q̃ ꝑ te vide. Deinde euacuacũ p̃dictꝭ. Bernar.
tñ de gordonio describit quasdẽ pill'as quas valde cõ
mendat quarũ descriptio est hec. ℞. turbith. ʒ. j. agarici

reubar.corticū mirabol᷑.citrinoꝝ kebuloꝝ bene gūmo-
sorū ana.ʒ.ß.folioꝝ mente.foliorū absinthij ⁊ eupatorij
ana.ʒ.ij.zinzib.lactuce anisi mastic̄ꝫ pipis vuarū passu
larū mūdatarū ab arill᷑.liquir̄ꝫ.mūde ana.ʒ.j.cōficiāt
pill'e cum oximelle squille dosim ponit magnā sit a.ʒ.j.
vsqꝫ ad.ij. Possunt tñ acui cū electuario de succo ros.
¶ Itē in isto casu vt est tactū ꝯueniūt aggregatiue. Re
gimē vo potisimi ex p̄habit̄ꝫ patere pōt. Si vo essꝫ quo
tidiana ex flegmate ꝯmixto melācolie mł'tiplicē posset
habere diuersitatē rōne flegmat̄ꝫ ⁊ melācolie ⁊ rōne eq̄
vel nō eque cōmixtionis. ¶ Tangā tñ aliquid de quoti-
diana causata ex flegmate ⁊ melancolia grossis inter-
mixtis. Regimē vo est in duo diuidendū. Primo nō na
turaliū regimē declinet ad calidū ⁊ siccū tēperate ⁊ ad
subtiliās. ¶ Scōm regimē incipiat a lenitiōe de q̄ dictū
est cum clisteri aliquātulū floꝝ camomille vel anisorū.
Et ita sumēdo per os in decoctione ponat᷑ aliq̄d anisi
vel epithimi. Postea digerat᷑ materia cum ħ digestiuo
p̄mo. ℞.oximellis simplic̄ꝫ.ʒ.j.ß.mellis ros.colati.ʒ.ß.
aque buglose aque feniculi aq̄ zucchari.ana.ʒ.j.misce
⁊ in potu tribue. ¶ Deinde euacua cū agarico ⁊ turbith
vel pillulis gordonij. Aut cape pill'as indas ⁊ pill'as
de turbith ana.ʒ.ß. Et postea transi ad fortiorē sirupuꝫ
vt.℞.radicū.v.ʒ.ij.ysopi.capilloꝝ veneris ana.ʒ.j.sco-
lopēdrie endiuie cicoree ana.ʒ.ij.ß.boroginati buglosa
ti ana.ʒ.ij.eupatorij.ʒ.j.ß.fiat decoctio ⁊ aromatizetur
cum cinamo ⁊ adde in fine decoctiōis epithimi.ʒ.ij.ß.
post cola. Deīde sirupiza cū melle ⁊ euacua vt est tactū.
¶ Ex cōfectionibus vo ex Auic̄.cōuenit diaciminū dia
muscū dulce ⁊ alie similes ⁊ cōfectiones quas ex Mes.
collige p te. ¶ Si vo melācoliā flegmati alio mō misce
ri cōtingat ħm eius cōplexionē ⁊ modū resultātē varia
re opꝫ regimē. Et q2 de modis melācolicarū in regimīe
quartane est dicēdū illuc: vsqꝫ differaꝫ loqui. ¶ Quid vo
tpe potisimoꝝ sit agēdū equalit᷑ ħm incessuꝫ tēpoꝝ vni-
uersaliū ꝓcedēdū ex p̄habitis colligere possum⁹. Nec re

stat ꝓ regimine flegmaticarū iterpositarū nisi recordare regimē quorūdā accidentiū de q̄bus Auic. intētionē facit in lr̄a. Primū est ꝓstractio appetit⁹ cuius regimē tactū fuit. s̄. Tamē attēdere possum⁹ stomacho ex interioribus vngēdo cū oleo masticino vt est tactū. Itē masticet masticē. Item cynamū ⁊ garioff. ⁊ macē ⁊ sitia q̄ tacta fuerūt. Scdʒ accidēs ē vomit⁹ regēdū vt. s̄. tactū est. Auicē. tn̄ loco p̄senti docet exhibere miuā ⁊ intelligatur cū cynamo. ¶ Itē docet exhibere succū granatorum muzorꝝ cū menta aromatizata cum cynamo vel garioff. Item docet admīstrare istud. ℞. granorꝝ granatoruʒ muzorꝝ. ʒ. x. thuris aloes masticꝫ ana. ʒ. v. mēte. ʒ. vj. decoque in. ij. lib. aque in qua sūt folia mēte. Et post decoctionē cola ⁊ aromatiza cū gar̄. ⁊ fiat sirup⁹ de q̄ᵒ vtatur. Aut. ℞. aque mente. ℥. iij. absinthij. ℥. ij. aque melise aque buglose ana. ℥. j. vini granatorꝝ muzorꝝ. ℥. ij. ß. aromatizenꝫ cū cynamo. Deinde sirupizeꝫ cum zuccharo. Aut fiant alia p̄tacta. s̄. ¶ Itē ꝓ regimīe fluxus vētris remittit ad superi⁹ dicta. ¶ Itē debilitatis docet succurrere cū pullis assatis et in patella coctis. Vel cōserueꝫ mod⁹ vsualis ⁊ capiaꝫ pullus ⁊ lardeꝫ: ⁊ apud quālibet lardelā ponaꝫ gar̄. j. ⁊ infundaꝫ: ⁊ in vētre eius ponaꝫ menta feniculū ⁊ saluia. Et pullo cocto debite abiectis iterioṙib⁹ ⁊ exterioṙib⁹ lardelis odoret p̄dictū pullū. Deinde minuti incidaꝫ ⁊ de illo comedat. ¶ Iteʒ comedat cōtusum ex pullo in cuius vētre fuerint cocti gar̄. cū cynamo. Aut fiat sublimatū ex pullo ita aromatizato loto etiā cū aqua buglose et vino granatorꝝ muzorꝝ. Item cōueniunt vitella ouorū trementia ⁊ testiculi gallorum nō coeuntiū ⁊ arietis iuuenis assi ⁊ cōditi cum vino citoniorū aut granatorꝝ dictorꝝ: aut cum agresta ⁊c̄. Iteʒ odoramēta facta ex gar̄. infusis aque roſ. et buglose et melise aut alia q̄ dicta sunt. Itē nō obuiāte caterro cōuenit mūdificare faciē ⁊ sup ipsamʒ aquā rorare. Viuificat em̄ virtutē q̄ laxata est ex nocumēto et inflāmatione febris ⁊ cū adest sincopis. Et cū adest febris ⁊ ꝓprie

cum aq̄ ro. et aceto ⁊ etiā cū desiderio medicat̄ ⁊ obstat reumatisationes patiētib⁹ ⁊ dolorē capitis habētibus scđa p̄mi doctrina scđa sūme. j. ca. xx. In arena sepiliri. Itē fiat saccul⁹ cordi vt nō existēte multa flāma. vt. ℞. pulueris electuarij de gēmis descriptione Mes. ℈. iiij. fac cōfectionē solidā cū. ℥. iiij. zuccari ⁊ aq̄ ro. ⁊ buglose ¶ Itē pōt facere cōfectionē ex specieb⁹ cōfectis cum ligno aloes descriptione Mes. ⁊ multa alia p te videre poteris. Itē cōfectio de citro. Itē si acciderit inflāmatio in facie ⁊ extremitatib⁹ cōuenit sirupus de eupatorio. postea euacuare poteris cū pill'is cochijs aut alkekēgi descriptiōe eiusdē q̄re denominatiōes pillularū ad fe. antiq̄s. Itē pill'e de reubarb. al's de robub. vbi materia esset magis cōmixta. Itē pillule de eupaterio maiores aut minores. Itē exhibe hanc infusionē. ℞. capill'. veneris eupatorij feniculi spagi brusci ana. ℥. iij. ysopi ℥. ij. fiat decoctio in aq̄ in q̄ dissolue. cassief[?]. ℥. j. deinde infūde. ℈. iiij. agarici in oximelle ꝯposito. Et postea. ℞ salisgēme spice ana. ℈. ß. et misce cū p̄dictis ⁊ in potu tribue. ¶ Post euacuationē conueniūt trocisci quos describit Auic. et sirupi hij. ℞. anisi blace ablute amigdalarū excorticatarū zinzib. melise an̄. ℥. iij. se. anisi feniculi florū squināti ana. ℥. iij. florū eupatorij. ℥. iij. ß. spice. ℥ vj. yerepigre. ℥. vij. ro. ℥. x. fiāt ex hijs trocisci cum sirupo de eupatorio sit dosis. ℈. iiij. Sꝫ hij nō sunt multū vsuales rediganꝫ poti⁹ i substātiā pillulatā. Itē si pseueret ista cacetica dispositio cōueniunt dialacca ⁊ omorusia. Itē dyacucurma quarū descⁱptiōes ex Me. q̄ꝛ vtiles sūt explicare ꝓpono ⁊ p̄mo diacucurma ꝯferēs magna ad egritudines antiq̄s ⁊ cacesiam ⁊ ydropisiꝫ. Iuuamētū maximū ⁊ eradicāt egritudies splenis ⁊ epat[?] cronicas q̄ indurate sūt ⁊ ꝯferūt ad stomachi corruptionē ⁊ feditatē colorū ⁊ hūorū frigiditatē ⁊ vētositates grossas in eis ⁊ dolorē renū ⁊ vesice. ⁊ ꝓuocat vrinā. cui⁹ hec est descriptio ℞. croci azari petrosilij dauci se. apij. an̄. ℥. iiij. rauetseni. fu. meu. spice ana. ℥. vj. costi cassie lignee sq-

nanti carpobalsami seu seis balsami rubee tinctoꝝ suc
ci absinthij succi eupatorij olei balsami calomi aroma
tici cinamomi añ.ʒ.j.ß.scordeõ siue allei siluestrꝫ scolo
pẽdrie succi liq̃ritie añ.ʒ.j.ß.dragagãti.ʒ.j.ß.ꝯfice cum
melle dispũato sufficiẽti quãtitate.Et sit doß a.ʒ.j.vsq̧
ad.ij.Et hec res qꝛ satꝫ ẽ displicibilꝭ obmisso melle.Ce
tera pulueriʒẽda pulueriʒẽt ꝛ fiãt pillꝰe cũ succo eupa
torij quaꝝ doß sit a.ʒ.j.vsq̧ ad.ij.¶ Ponit scdã3 descri
ptionẽ dyacucurma minoꝛ valẽs sic maioꝛ ꝛ est ista bñ
ꝯueniẽs ꝛ minꝰ gustui displicibilꝭ valẽs sic maioꝛ ℞.spi
ce mirre cassie croci floꝝ sq̃nãti cinamõi añ.ʒ.ij.tere et
ꝯfice cũ melle dispũato.doß sit vt dictũ ẽ. vel ꝑpt mirrã
ꝛ spicã redige ĩ pillꝰas vt dictũ est.¶ Itẽ describit atha
nasiã dicẽs ipam eẽ multaꝝ vtilitatu3 sic dyacucurma
magnũ ꝛ expta ꝛ nimis efficax ad dolorẽ stõachi ꝓpe
ex frigiditate factũ.Et hũores ꝛ egritudines epatis et
splenis cronicas frigidas factas ĩ ipis ꝛ ydropsim.℞.
croci acori.añ.ʒ.v.mirre.ʒ.iij.dauci cinamõi cassie ci
mini cordumẽi carpobalsami.floꝝ sq̃nãti se. anisi.apij
spice mẽte sicce marmacoꝛ ameos. añ.ʒ.j. costi triũpi
perũ añ.ʒ.ß.ꝯfice cũ melle dispumato da a.ʒ.j. vsq̧ ad
ij.vel.iij.Si vis ẽt redigere ĩ pillꝰas vt est tactũ.¶ Ite3
describit dyalacã dicẽs dialaca magna cõferẽs ad debi
litatẽ stõachi ꝛ epatis ꝛ egritudĩes frigidas ĩ eis oppi
lationẽ epatis apit ꝛ oẽm duriciẽ resoluit lapidẽ renũ
et vesice frãgit ꝛ vrinã ꝓuocat.rẽ ad cacesiã ꝛ ydropi
sim medicĩa solẽnis cuiꝰ hec est descꝑtio. ℞.lacce ablu
te reubar.añ.ʒ.iij.spice aromatice masticis se. apij. fu.
meu.dauci.absinthij squinanti. succi eupatorij ameos
semen amigdalarum amararum costi mirre rubee tin
ctorum.semis feniculi anisi aristologie gentiane cro
ci cinamomi ysopi sicce cassielignee cimarum squinan
ti et absinthij ʒinʒiberis bdellij ana.dragmam.j.ß. mir
re et piperis ana.vnciam.j.infunde mirram ꝛ bdellium
in vino ꝛcetera.Contere et confice cum melle dispuma
to.dosis est ab aureo.j.vsq̧ ad duos.siue a.℈.quattuor

vsq₃ ad.ʒ.ij.et cum vino subtili detur in potu ieiuno sto⸗
macho et in matutinis ꝛ tp̄e quietis febris. ¶ Item de
scribit dialacā minorē intentione maioris cui⁹ descri⸗
ptio. ℞.lacte abluce croci costi florū vel foliorū squinanti
rubee tinctoꝝ aristo.ro.liqritie piperis ana.ʒ.j.ß. rauet
seni.ʒ.iij.mirre bdellij.ʒ.j.cōfice sicut prius. Itē medi⸗
camētū de amigdal'. amaris docet Auic.ↄstruere ꝛ tro
ciscos conficere. Itē in isto casu cōmendat ameos cō⸗
ficere cū melle Unde potest fieri ista cōfectio. ℞.feni
culi dauci anisi ana.ʒ.j.ß.ameos.ʒ.ij.cinami.ʒ.j.ß.gar.
ʒ.j.puluerizent subtilissime et cū melle dispumato cōfi
ciant et mediū coclear siue.ʒ.iij.dent cū aqua sublima
tionis eupatorij aut absinthij. In isto etiā casu cōuenit
tiriaca antiqua vt. ℞.tiriace antiq̄ dialacce añ. ℈.ij.tri
buant i potu hoꝝ iā dictis. Aut dissolue i dictis aquis
aut in.℥.ij.dicti vini albi subtilis clari aromatizati.

302 ¶ Capitulum febris flegmatice continue.

Egime flegmatice cōtinue q̄ duplicē di
uersitatē recipe potest ſm duplicem di
uersitatē īterpolate subtingā tamē hoc
regimē intelligere dans p dicta q̄ sit i
mensurā nō naturaliū rerū et medicina
liū diuidā. Regimē v° nō naturaliū reꝝ
diuidit ratione tēporū vniuersaliū ꝛ particulariū vnde
vt notū est.nisi sit magna repletio cōuenit a p̄ncipio di
eta grossioꝛ diminuendo gradati vsq₃ ad declinationē
exclusiue. Debet etiā declinare cōtinue ad magis subti⸗
liantia. Unde minorata materia iā manifeste digesta
cōueniūt cappari ꝛ silīa cōdita hn̄tia vim subtiliandi
et incidendi. Reliquū regimē p te vide. Et differt men⸗
sura nō naturaliū flegmatice cōtinue a regīe interpo⸗
late. Nam dieta cōtinue deberet esse subtilioꝛ et minus
calidis debemus vti. Pro scd̄o regimine fiāt lenitiōes
modis tactis. Deinde si cōstaret sanguinē peccare cō⸗
peteret flobothomia. Deinde cōueniūt digestiua tacta
in iterpolata: variātia tamē sunt ſm diuersitatē matie

Commune igit hoc est. ℞.syrupi acetosi simplic.ʒ.j. mell.ro.colati.ʒ.ß. aque mell.aut zuccari rub.ʒ.iij. Deinde euacua cum dictis in fleg.interpolata. Deide trās eat: visa digestione ad syrupum de radicib᷑ duabus vel trib᷑ acetos.vt fenicli apij.petrosilij cū melle ro.vt ē tactū. Postea cōpleta digestione conueniūt subtiliātia aperitiua vt trocisci qui ponūtur.v.cañ. tractatu tertio. dicebat trocisci ꝯuenire huic feb.et maxime ꝑ Auicē nā ca.de illa.j.paragrapho.Et de medicis bonis adest. Et ꝑmo cōmēdat Auicēna trociscos et docet medicias que descripte sūt quinto cañ tractatu octa.de trosci.des criptione penult ima troc.positoꝝ in illo tractatu quorum iuuamēta vt tāgit Auicenna ibidē sunt ad quartanam dolores epatis et molliciem ⁊c̃.quoꝝ descriptio habet ita.℞.anisi folij indi absinthij.se.apij.spice amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ.añ.ʒ.j.aloes.ʒ.ij.succi eupatorij.ʒ.iiij.terēda tere et aggrega pulueres cū succo eupatorij et aqua decoctionis absinthij quoꝝ debite sic catoꝝ ⁊ tritoꝝ da.ʒ.ij.in trociscis.ij.cuz sit trocisc᷑ cōit j.ʒ. ⁊ dent in aqua tepida ⁊ nō frigida. Hij enī trocisci vt patet ꝑ simplices igrediētes subtiliāt materias grossas tā flegmaticas ꝙ melācolicas aperiunt vias: resoluunt et termināt ventositates grossas. ¶ Item confortant epar vt patz ꝑ spicā nardi ꝑ eupatoriū et decoctionem absinthij lesum.ꝑpter flacas et grossas materias. Verꝫ quia iste modus capiēdi trociscos nō est in vsu ⁊ reddentur satis horribiles.ita sumpti.ꝑpter aloes ⁊ absinthium.[Hic modus saluari potest vt troc. puluis in pillas redigatur deglutiēdas cooptas nebula siue zalda.Et cōmunis modus cognitus cōmūis tamē dos tro c. est a.ʒ.j.vsqꝫ ad.iiij.϶.¶ Secūda descriptio troc. ab Auicēna ponitur conuenienter ita et iterū de medicis expertis.quaꝝ est ista descriptio.℞.ro.ru. que valēt ad stomachi confortationem et epatis et cordis dum ista circa declinationez feb.ex caliditate febrili debilitata sunt. Valent etiam rose qꝛ aromatice sunt ad vigoran

dum cor immo mēbrum omne cum se substantie spūōse conformat. Item habent tandem vnire membra ista ex se. laxata haꝝ ponūt. ʒ. vj. deinde ponit succ⁹ liqritie ad dulcorādū alia. q̄ in recepta ponūt sunt aliqualr ad humectādū ptes extenuatas fumiterre apitiu⁹ existens appropat adustis materijs ⁊ grossis flegmatic; parue adustiōis spica epatica ē vt tactū est hoꝝ triū an̄. ʒ. iiij ponit ēt mastic; ⁊ ponit. ʒ. iij. Mastix hʒ maximā ꝟtutē i ꝯfortādoos stōachi debile ex mat̄ia flegmatica huius se. karabe ponūt. ʒ. iiij. maxīe ad cordis ꝯfortatio-nē. Itē ponūt anisi. ʒ. ij. ad carminādas vētositates gros-sas. cōiter i ista se. ꝯcurrētes hui⁹ descript; medicie ca-pite ⁊ facite vt est dictū i p̄habitis trociscis. ¶ Tertia descp̄tio est trociscoꝝ de eupatorio q̄ꝝ descp̄tio. ℞. eu patorij. ʒ. iiij. ro. ʒ. j. ⁊ tertiā spodij. ʒ. iij. f. ad q̄d valeāt p habitū patere pōt excepto q spodiū de se valʒ ad epat; ꝯfortationē parūp ex debilitate caliditat;. ¶ Quarta de scp̄tio est trociscoꝝ de absinthio. vt. ℞. azari. azarū va let ad subtiliādas mat̄ias ⁊ ad resoluēdas vētositates ¶ Ponitur semē apij ad subtiliādas mat̄ias flegmati-cas. ⁊ ad apiendū ⁊ ꝓuocādū vrinā. Anisū q̄re ponatur euidēs est. Amigdale amare h̄nt vim apitiuā ⁊ abster-siuā ⁊ debēt excorticari ꝑpt corticē ⁊ grauare digestio nem ⁊ exiccare nimis. ¶ Sucaha q̄ spina egyptiaca ⁊ bedagar spina azara apitiue opilationū epatis ⁊ subti liatiue materieꝝ grossaꝝ cōferūt. Succ⁹ eupatorij spi-ca ⁊ mastix q̄re ponant tactū est hoꝝ an̄. ʒ. ij. ⁊ supple te renda terāt ⁊ fiat vt dictū est pmo. ¶ Ultima descriptio est hec. ℞. eupatori. ʒ. iij. rof. ru. lib. j. spice lib. iij. spodij ʒ. iij. sumatur. v. pars hui⁹ descriptionis et fiat vt predi ctum est in primis trociscis. Et quia isti conueniunt ex prehabitis patet: per dictos trociscos itelligere potes plures alios positos in quinto. tractatu octauo. de tro-ciscis. vt trociscos ad inceptionem aque ⁊ duriciez epa tis ex dictis eorum vtilitates comprehendēdo. Tamen nocumenta quibus repugnant in hac febre reperiātur

aliquãdo. Itẽ cõueniũt trocisci de roſ. ⁊ de eupatorio. Itẽ trocisci de lacha. Itẽ trocisci cõueniẽtes ad oppilationẽ splenis. Itẽ vbi cõueniat valde apire cõueniũt trocisci de rubea tinctoꝝ. Itẽ trocisci de cuscuta. Itẽ ad alias intẽtiones cõueniunt trocisci dicti ad vomitũ ⁊ le nitões Itẽ trocisci de eupatorio ⁊ trocisci de absinthio. Item trocisci noĩati cachiõ dicti ꝯferẽtes fe. mł'icis ⁊ fł'atic; Itẽ trocisci de ro. cũ spica. Itẽ trocisci de cappare. Itẽ trocisci de reubar. ad intentionẽ aptionis ⁊ solutionis ventris. ¶ Per habitos trociscos intelligamus etiam trociscos Mesue. vt trocisci de aniso trocisci de lacha. ⁊ trocis. de eupatorio ⁊ trocisc. diarodõ ⁊ roſ. ⁊ ligno aloes de capparibꝰ quorũ vtilitates ⁊ fines dicti sũt siue cõphẽſi ex dict; Auic. Ad q̃s intẽtiones ẽt aliq̃ ꝯfectiones poterũt ꝯuenire vt cõfectio de eupatorio a Me. põita ad intẽtionẽ apiendi ⁊ subtiliãdi materiã ⁊ euacuãdi. ¶ Itẽ diacinamomũ eiusdẽ ponẽdo cũ. ʒ. viij. zuccari. ʒ. j. ß. spẽꝝ diacinamomi Me. Itẽ valẽt vbi q̃ramus aptionẽ ⁊ solutionẽ cõfectiones de reubar. ¶ Itez aromatica pł'a descripta a Me. q̃ p te vide ponẽdo dosim spẽꝝ dictaꝝ cũ doſi dicta zuccari. ¶ Ulterior vo modus cure habeaꝛ ex dict; ĩ cura fł'aticc intpolate ⁊ per hoc nomẽ turmach ĩtelligamꝰ ꝯdita cũ sale vł'a ceto ad ꝓuocãdũ appetitũ vt sũt oliue ꝯdite aut cappares cõditi mõ cõi vt anetũ ẽt suo mõ ꝯditũ aut oliue ꝯdite cũ aq̃ ⁊ sale aneto ⁊ finicł'o ⁊ maxie cõpleta digestiõe ⁊ minorata mãia dũ nõ est timor de agitatione ⁊ cõmotione mãie ad eductionẽ subtilis ⁊ diuiſionis groſſiciei.

¶ Capitulum de febre ampiala ⁊ liparia. 3-05

Cura eaꝝ ꝓpiqua est. Istud est capitulũ cure ẽpiale dicte ab epy ꝙ est ſ̃ q2 ĩ ista febre ẽ calor sup̃ frigꝰ. Calẽt eñi exteriora et frigent interiora Et liparia dicit a liparis ꝙ est pingue. Naz exteriora frigent ⁊ calent interiora vt in pinguibus

obsesso ⁊ in interioribus recluso calore vt ad exteriora expandi nõ possit. Pro quarũ feb. cura supponam⁹ in p̃mis ex cap̄lo de empiala. hãc feb. causari ex flegmate vitreo cõprehenso in loco occulto ⁊ p̄fundo. Et lipariã ſm plurimos esse flegmaticã ⁊ q̃nq; colericã ex colera valde grossa. Intentio ergo cure est subtiliare materiã grossaꝫ flegmaticã aut p̄ratã colericã ⁊ tandẽ vt expedit euacuare et vigorare stomachũ ⁊ corp⁹ totũ ne multiplicent̃ materie siles. ¶ Et q2 ad has feb. aut ad earũ materias subsequit̃ lesio stomachi. ideo ad ipsuꝫ vigorandũ erit intẽtio. Ut igit̃ habeas intẽtiones assequemur p̃mitus regimẽ nõ naturaliũ rerũ p̃mittẽdũ est. secũdo ad medicinaliũ veniendũ. Regimẽ p̃mũ nõ naturaliũ rerũ patet quãtũ ad ampialã ⁊ quãtũ ad lipariaꝫ ma̅tie de flegmate per regimẽ dictũ in feb. flegmatica interpolata. Regimẽ aũt liparie ex colera grossa haberi põt p regimẽ tertiane note seu famose. ¶ Uenio igit̃ potissimũ ad scd̃m regimẽ ⁊ cũ flegmatice feb. antedicte ꝯueniãt satis in materijs vt empiala et leparia flegmatice quapropt̃ dixit Auic. p̄habit⁊ ⁊ p̄sentib⁹ appropinquare in cura ⁊ vnã esse viã p̄cedendi ad curam et vnã esse generalẽ intentionẽ ad subtiliandũ liquãdũ et incidendũ flegma: lꝫ vt ponit Auic. in fine cap̄li regimen liparie egeat maiori subtiliatiõe regĩe empiale p̄pter in liparia materiã eẽ magis intrinsecãtẽ ⁊ obscidẽ naturale calidũ nec ext̃riorib⁹ euaporãtib⁹ regimẽ g̃ subtili⁹ q2 attenuat⁊ vel cũ liparia ma̅tie colerica sit mag⁊ afflictiua ⁊ citioris terminatiõis empiala ſm canonẽ sitũ. dieta min⁹ grossa liparie q̃ empiale ꝯuenire dicit̃. Subtili⁹ ꝟo regimẽ q2 plus subtilias materiã empiale vt flegmati vitreo ꝯueniet. ¶ Pro regĩe isto expediẽdo p̃mit⁹ a miorãtiõe materie vl̄ euacuatiõe cõi ichoãdũ iuxta cañ. colligẽdo ex cap̄lo de cura putridaꝝ in gñali ¶ Si igit̃ sit vẽter stiptic⁹ ⁊ feces ex ꝯiectura dure ⁊ sicce p̃mittat̃ vnctuosuꝫ clistere. deinde acutis in p̄habit⁊ iam descript⁊ multotiẽs iuxta cañ. iij. Tegni positũ tra-

ctatu.ij.⁊.c.iij.⁊ in cura oppilationis est duro stercore pcedēte. Deinde detr per os minorās minoratiōe cōi si nō fuerit materia multa minorāda a p̄n. minoratiōe ppria. Sit igitr hui⁹ cōis minoratiōis descriptio. ℞. māne.ʒ.ij.ß.oximellis simplicis.ʒ.iij. dissoluatur māna cuꝫ dicto oximelle ⁊ in potu tribuatr cū sufficienti quātitate aque decoctiōis zucchari rub. Et si post istā assumptionem remanserit in stomacho flegma superiora petens tūc fiat vomitiuū. Auic. ex reb⁹ subtiliātib⁹ flegma īcidētibus ⁊ resoluētib⁹ siue liquātibus. vt. ℞. fasiolorꝝ.ʒ.ij. aneti rafani calamēti ana.ʒ.j. bulliant in.ʒ.vj. aque fluuialis ad ꝯsumptionē tertie ꝑtis. Deinde. ℞. oximellis simplicis aut in liparia colerica sirupi acetosi simplicꝫ ʒ.j.ß.⁊ p̄habite decoctiōis.ʒ.iij. tepidum detur in potu. Et duꝫ vna hora retinuerit vel media imponatr digitus ori aut pēna vt vomitu puocetr. ¶ Deinde exhibeatr digestiuū ppriū. Tamē in mēte retentis ⁊ p̄missis canonibus gn̄alibus.j.iiij. de cura putridarū habita intētione ad stomachū cōfortādū ꝑ aliud vniēs os stomachi siue rugās remissiuū caliditatꝫ putredinalꝭ aut putrefactionis cibi vel pot⁹ in stomacho phibitiuū vt in empiala ⁊ liparia flegmatꝫ. ℞. oximellꝭ simplicis siue decoctionis duarꝝ radicū.ʒ.j.ß. rob agreste decocti in oximelle.ʒ.j. aq̄ decoctiōis zucchari ru.ʒ.ij.ß. misce ⁊ calidū sumatr. Uel ℞. aq̄ decoctōis radicū apij ⁊ feni.ʒ.viij. oximellꝭ simplicis.ʒ.iiij. rob agreste.ʒ.j. aut succi ḡna. muzorꝝ.ʒ.j. bulliant aliquātulū ⁊ ī potu tribuantr. Et magꝫ ꝯuenit rob agreste q̄ agresta q2 plus hꝫ vnire ⁊ rugare os stomachi sua pōticitate. ¶ In liparia v̄o colerica ꝯuenit sirupus acetosus zinarinis p̄paratꝫ cū rob ⁊c̄. In empiala tn̄ ⁊ liparia flegmaticꝫ si aromatizetr sirup⁹ cū modico cynami valde ꝯuenit ad oris stomachi ꝯfortationē vt spāliter colligēdo ex Galꝭ. in lib. experimētorꝝ. ⁊ ex Auicen. xiij. iij. tracta. ij. in regie debilitatꝫ stōachi. Deinde trāsacto. vij. trāsire potes ad forti⁹ digestiuū. Aut potes dare in potu oximel squilliticū cōpositū ⁊ miscere ipsuꝫ

cum melle rof. Aut in liparia colerica pones sirupū de bisanciis aut sirupū acetof de radicib⁹ descriptōe Mesue: aut sechaniabī de radicib⁹ aut siru. acetosuz de succis herbaꝝ. In empiala potissimū ꝛ dū ꝓprie minorare ꝓponim⁹ ꝯuenit sechaniabin cuius vtilitas est educere flegma. Itē sechaniabin de keysim siue leuistico. Itez intendēdo ad oppilatiōes viarū ꝛ abstergēdo ꝛ aperiēdo sirup⁹ de calamēto: ꝛ sirup⁹ de eupatorio descriptiōe Mef. Itē ex Auic. sirupū describere possum⁹ de seminibus. vt. ℞. anisi feniculi se. apij sparagi brusci añ. ʒ. ij. bulliāt in lib. j. aque ad cōsumptionē. vj. ptis ꝛ sirupizetur ista decoctio cū melle rof. ꝛ vino granatoꝝ ꝛ fiat gradatiꝫ trāsitus ab assumptiōe istius sirupi trib⁹ vel quatuor vicib⁹ ad assumptionē cōfortantiū stōachi ꝛ epar de q̄bus dictū fuit p̄habito capl'o. Et p istā gradationē itellige assūptionē sirupi aliq̄t vicib⁹. Deīde assumptio alicui⁹ leuiter soluētis vt pill'arū cōiuꝫ de aloe quaruꝫ est euacuare colerā ꝛ flegma Aut elephāginarū descriptione Mef. plus stōachuꝫ cōfortātes ꝛ in empiala valentiū. Aut denr̄ pill'e de yera simplici Gal'i. descripta yera. vij. terrapēti. Nā īfusio aloes ꝛ ēt pot⁹ yerepigre satis abhoīabil' est: infusiōes tñ yere vide a Mef. Et si intēder̄ ad aptionē viarū ꝛ eductiōeꝫ grossaꝝ materieꝝ tribue. ʒ. j. pill'aꝝ de eupatorio. ¶ Si v̄o itēder̄ ad stōachi ꝯfortationē ꝛ capit̄ vide a Mef. multiplicē descriptionē pill'arū stoamticharū ad hoc ptinētiuꝫ. Et in liparia de colera cōueniūt aggregatiua descriptiōe Mesue: assumpt̄ v̄o pill'is attēde semꝑ ori stōachi cū vnctiōib⁹ ꝛ aliis ꝑtact̄. Et reitera sirupū post quē p̄be solutiuuꝫ cui⁹ descꝑtio ꝭm Auic. ℞. mirabol'. nigroꝝ eductiuos materieꝝ adustaꝝ ꝛ ꝓhibitiuos ne hee flegmatice fe. trāsmutent̄ in q̄rtanas. Itē. ℞. mirabol'. citrinoꝝ vt colere eductiuos ꝛ turbith vt eductiuū flegmat̄ viscosi ꝛc. ꝛ a locis remot̄. Et h̄ ē descriptio maḡ ꝯueniēs lipa rie colerice. hāc aūt sic forma. ℞. mirabol'. nigroꝝ subtiliter tritoꝝ. ʒ. j. ß. mirabo. citrinoꝝ. ℈. ij. turbith electi. ℈.

iiij.zinzi.℈.ß.infundant oīa cū oximelle simplicꝫ.ʒ.j.ß. ⁊ misceātur aq̄ decoctiōis passulaꝝ ⁊ zucchari.ʒ.iiij.⁊ p̄dicta debite colent̄ p pānū lineū q̄ sufficiēter exprimat̄ deinde tribuat̄ in potu. Cōuenit etiā ſm Auic. clistere acutū in ēpiala maxie ⁊ liparia flegmaticꝫ minoratis materijs ⁊ digestis cui⁹ descriptio. ℞.medulle cartami flegmatꝫ eductiui. ¶Itē centaureā mīorē vt vtiliorē et meliorē in educēdo materiā flegmaticā vt pȝ p Mes. caplo de cētaurea. ℞.ēt anetū ⁊ camomillā vt dissolutī ua flegmatū viscosaꝝ ꝯtentoꝝ in ītestinis. Itē. ℞.alahesch.i.tribulū marinū ⁊ ē syma q̄dā faciēs vt puto fructū spinosuȝ ⁊ pūgētē:vn̄ a tribulēdo vel pūgēdo tribulus dict⁹ est quāuis etiā repiat̄ tribulus fluuial' in altitudinē cubital' stipticitatē educētē fre. Et. ℞. ēt mellīloti ꝓpter dicta de camomilla. Itē. ℞.almuri q̄d est cōdimētū pisciū si volum⁹ salsoꝝ vel salsuȝ q̄d īcidit et abstergit ⁊ ꝓpt̄ hoc etiā. ℞.mel.forma.descriptio est hec. ℞.medulle cartami cētauree mīoꝝ ana.ʒ.iij.aneti camomille melliloti.an̄.M.ß.almuri siue ꝯdimētū olinaruȝ.ʒ.ij.fiat decoctio in lib.xvj.aq̄ vsq̄ ad cōsumptiōeȝ ʒ.iij.Deinde ista coletur ⁊ post colaturā adde olei aneti mellis ana.ʒ.ij.⁊ de oleo.ʒ.iij.si placet dimitte sal ⁊ clisteriza. Si vis maius clistere maiora intrantia ⁊ eius aquā. Solutiua etiā alia cōueniētia empiale ⁊ liparie flegmaticis collige et cura flegmaticarū posita sicut ēt solutiua appropata liparie colerice ex cura tertiane nō pure colligātur. ¶Itē post euacustiones maxie in empiala ⁊ liparia flegmaticꝫ ꝯuenit tiriaca antiq̄ cū aqua melise. ¶Item cōueniūt ex cōfectionib⁹ dyambra diamuscum aut electuariū de gēmis ⁊ sufficit.

¶Capl'm de cura febrꝫ sincopal' hūorose ex flegmate. 308

Hec febris est difficillis cure. Regimen curatiuū febris sincopalis humorose prima sui diuisiōe diuidit̄ i febrē humorosaȝ ſm plurimū ꝯtingētē ex flegmate. ⁊ in feb.humorosaȝ ex colera grossa ꝯtigētē ex flate.

Et in febrē humorosā et colera grossa cōtigētē ex san guine. ¶ Primo sepabit in debitā administrationē sex rex nō naturaliū ⁊ iachoabo ab aere ⁊ est nota cā ordi nis. Aerē igit eligam⁹ ꝓm plimū clarū orietalē ad sic cū delinantem. ⁊ in actiuis tpatus aut cōstante virtute parūp declinātē ad calidū. Et iō vt als tactū est de fle gmatica febre vitent māsiones ꝑpe aqs. Vitēt etiā do mos noui cimēti aut subterranee aut terranee aut ter re ꝑpinq̄ quax est tostudo lapidea. ¶ Et sit camera pati entis euētata debite. Cuius aer oī die renouet apertis fenestris nec stet patiēs hic in camera obscura imo cla ri aeris tpe vigiliax. Et si fuerit hyems vel tps humidū et nebulosū corrigat aer ex igne iunipi aut foliox lauri aut igne lignox primorū nō infusox in aqua apponan tur iunipi aut cortices thurꝫ aut nucis cipressi aut gar. fustes aut silia p te colligenda. Vel si patiens nobilis existet ⁊ debilitatus ⁊ in expēdēdo sufficiens. ℞. thuris mas. corticū thurꝫ sandarace siue vernicis. ʒ. iij. storacꝫ calamite lignialoes anā. ʒ. j. ß. fustiū gariof. ʒ. j. tere gros so modo et coclear vnū aut mediū aut sicut vis prunis sufficiēter ignitꝫ supincēde ⁊ potes addere ambre ⁊ mu sci ana grana. x. Et cōuenit ista rectificatio qn̄ maxime est sincopis aut dū timet ei⁹ euētus qꝛ circa pncipium paxismi aut exacerbationis: tpe eni status paxismi aut exacerbationis nō declinet aer notabilr ad calidū: cōti nue sit declinans ad siccnꝫ. ¶ De aere dicto ad motū ⁊ qe tē venio ⁊ pmo dicēdū patiētē nō debere de lecto moue ri nec ad expellēdas supfluitates ne cōmotione ⁊ agita tione ipse incurrat sincopim imo pānus prorsus dupli catus aut triplicatus supponat sup quo emittat feces. Aut etiā instrumētū siue scannū i supiori pte pforatuꝫ vt ad modū capse in se cōtinēs paruū bacile supponat patiēti ⁊ dū feces emittit aspergat facies vt dicet. De inde odoriferx narib⁹ apponat. Itē nec ad vrinandum surgat sed iacens in vrinali mingat aut in dicto panno Fricationes etiam in isto casu valde cōueniūt dū time

mus sincopiz. Et cū adest actu sincopis imo substinēte virtute p totā accessionē lz nō stati post acceptū cibum Per quas fricationes intendim⁹ deuersionē materieꝝ siue fumorꝫ a corde ꝛ inferiora siue exteriora ꝛ excitemus virtutē ne succūbat ex sincopi aut illā incurret aut etiā apienť pori et subtilieť maťia. ¶ In fricationibus aūt debet esse modus ex pte ptiū pfricandaꝝ. Scđo ex parte qualitatis fricationis. Tertio ex pte ei⁹ cū q̇ dꝫ fieri fricatio. Quantū ad primū vt tāgit Auic. in pūti ca. ꝙ incipiať a coxis ꝛ crurib⁹ trahēdo ꝟsus inferi⁹ ppť intēsionē tactā. s. diuertēdi materiā. Deinde trāseamus ad fricationē manuū ꝛ brachiorū vsqꝫ ad spatulas trahēdo etiā ppť eandē intētionē cōtinue a spatula ꝟsus manū. Deinde fricenť collū spatule dorsū ꝛ nates ne maťias traham⁹ ꝟsus cor sed lateraliť poti⁹ versus brachia. Si ꝟo partes fricauerim⁹ subteriores cordi deorsū traham⁹ fricādo. ¶ Deinde fricam⁹ pect⁹ trahēdo ēt lateraliť ꝟsus brachia ꝛ ptes inferiores pectoris fricem⁹ trahendo deorsuꝫ. Fricatis aūt hijs oibus partibus sic replicemus fricationē coxarū et cruriū vt ante. Et cōsequēter aliaꝝ partiū. ¶ Quantū ad scđm dicendū fricationē saltē in pncipio debere esse fortē ppť materiā tūc debere esse frigidiorē ꝛ grossiorē et tūc nō oportet magis intendere diuersioni et extractioni materie tamē limitat Auic. vt abradat cuti. Delicati tamē et nobiles nō patereňť hoc ideo sufficiat plries fricatio dolorosa aliqualiter. ¶ Quantū ad tertiū vult Auic. fricationē esse fiendaꝫ cū mātili siue cū panno aspo vt asperitate ipam fortiorē faciamus fricationē. ¶ In pcessu ꝟo febris vt in augmento fiat leuior fricatio. licꝫ adhuc satis fortibus materijs cordi fumātibus in statu leuiorē facere debemus iā magis extracto calore a pte et fumis et materijs iā valde subtiliatis. In declinatione autē leuiori vtendum est. causa patꝫ. ¶ Hij tamē canones fricationū teneanť semper et strictissime et assidue inspecto tenore virtutis contētiue. ¶ Fricationes

do debilitant ꝛ fastidiunt patientē. Nec videt incōue-
niens a ꝑncipio ꝛ timore sincopis suffumigari pānum
cū fienda est fricatio: maxīe pectoraliū fumo musci aut
ligno aloes aut ambre aut cinami. Nec ēt cōueniret in-
fundere dictū pānū vino maluatico cū decoctiōe alicu-
ius ꝓhabiti aromatici. deinde cum panno ita infuso ꝛ
post infusionē sufficiēter expsso fricationē facere vt tn̄
nō remaneat in poris vinū sua corpulētia obstruēs po-
ros: ideo tuti⁹ est cum fumigato pāno fricationez face-
re. ¶ Ad somnū ꝛ vigiliaz venio. Et ꝑmo quo tēpore sit
dormiēdū ꝛ quo nō satis per cañ. generales de cura pu
tridarū in gn̄ali poterit apparere nō tn̄ obstāte tēpore
porisimi indebito ad dormiēdū vt tāgit Auic. medietas
temporis digestioni respōdeat ꝓ digestiōe ꝛ reforma-
tione virtutꝫ. Alia medietas fricationi ad materiaz re-
soluendā maxīe flegmate vitreo mucillaginoso aut cru
do faciētez febrē. sicut etiā in flegmatica somnū posuit
equalem vigilijs Auic. vt sit ad digestionē ꝛ vigilie ad
resolutionē. ¶ Dicendū de inanitione ꝛ repletiōe vnde
in summa dicendū superfluitates in hoc corpore per de
bitas effusiōes esse ducēdas vnde a somno surgēs mu-
cositates ꝑ nares tēptat educere ꝛ sic cōueniēter alias.
Et si non emitteret feces ponere debetis sibi saltez sup-
positoriū siue colliriū ex melle ꝛ sale vt cōmunit fit inij
ciat siue imponat: repletiōes cibi ꝛ potus vitande sunt
que nō sint mēsura cibi ꝛ potus. sciat medicus ex reple
tione patientis ꝛ vigore virtutis. ¶ Sit tamē genera-
lis ordo vt ad saturitatē comedat ꝛ bibat iuxta prece-
pta Auicen. iij. j. de repletiōe eius qͥ comedit. ¶ De acci
dentibus anime nulla excedētia conueniunt ne fiat agi
tatio humoruz aut debilitas per viam resolutionis. Ac-
cidentia tamē leuiter excitatiua caloris nō tamē inflā-
matiua multū vt temperata gaudia poterūt conuenire
ꝛ delectantiū visiones ꝛ auditus. Timores autē ꝛ tristi
cie ex toto vitentur. Ira etiā est nimis humorum agita
tiua. ¶ Ad cibum ꝛ potum venio ꝛ ꝑncipaliter cibo cō-

uenienti tēpore quietis feb. si in principio fuerit ꝛ con
uenienti in pncipio vniuersali. Et est dicēdū ꝙ quia fe.
est repletionalis ꝛ potissimū est apta fieri sincopis ra-
tione multe materie suffocātis. Aut etiā frigoris cōmu
nicabilis cordi. Ideo a principio oportet nos vti dieta
subtiliori ꝙ̄ in pcessu cōtra cōem dietationem aliaruꝫ
febriū in qbus pter maiorē intentioneꝫ feb. ꝛ in rela-
tione ad statum in processu dieta magis tenui vtimur.
Et est tenendus iste modus ꝛ in qualibet alia repletio-
nali valde timendo maius nocumentū ex parte oppres-
sionis caloris ꝛ aggrauationes virtutis que ad nocu-
mentum ex parte alterius erit cibus ptisana ordei liqui
da satis cocta i aqua simplici ponendo modicū zuccha
ri rubei desuper. Et poterit esse ista dieta vsqꝫ ad diem
tertiū. ¶ Postea paucificata materia timendo debilita
teꝫ virtutis poterimꝰ coquere ptisanam in brodio pulli
macri ꝛ ita consequēter augeri poterimus dietam ſm
exonerationē virtutis ꝛ maiorem resolutioneꝫ attento
tamen statu ꝛ intensione fe. ¶ Si autem abhorret ex to-
to ptisanam vt pluries est posses a principio exhibere
panem coctum in brodio pulli macri valde rarum exhi-
bere. Aut si foret valde delicatus et solitus vti contuso
pulli. Sit etiam corpus aptum valde resolui contunda
tur tunc pullus macer aut etiam perdix et fiat brodetū
valde modicum cuius modicam quātitatem tribue ſm
repletionem tamen ꝛ virtutis constātiā ꝛ ita incede au
gendo vel ingrossando dietam. aut etiam aliquādo sub
tiliando attēta virtute ꝛ repletione. ¶ In statu ꝛ decli-
natione ꝟo et est clarum debes vti dieta grossiori sem-
per tamen non alio repugnante aperitiua subtiliatiua
et declinantia ad siccum temperata in actiuis et parū-
per calida saltez tempore valde frigido ꝛ humido sicut
tempore estiuo sit temperata in actiuis aut parumper
declinante ad frigidū. Non est ergo malū scꝫ cum pullo
saltē aliqualiter digesta materia ꝛ minorata bulliat ali
quātulū radices feniculi ꝛ ita perseueret ista correctio

vt in declinatione solēt in die semel bulliāt grana cice-
rum rube. plura aut potiora fm grossiciez materie aut
viscositatē inspecto tñ virtutis tenore. ¶ Si etiā in de
clinatione condiant cappares vsuali modo cuz aceto
vini satis acuto ⁊ aspgent cinamo in initio comestio-
nis. iiij. cappares aut. v. cōueniret. Sed etiaz aliqñ di-
missis capparib⁹ auicule mōtane aut in locis siccis de-
gentes elixent: in quarū vētribus iunipa posita sint et
bulliāt in aceto decoctiōis saluie ⁊ rorismarini. fm ali-
quas pticulas dent in pncipio ad comedendū: cōferūt
subleuādo appetitū ⁊ incidēdo ⁊ subtiliādo flegma: asp
so tñ aliquāto cinamo aut mace aut gar. aut zinzi. Sē
per etiaz tñ attenta febre. Alia vo cibaria p te poteris
excogitare. ¶ Potus aūt pueniēs recidiue febr ⁊ ma-
terie habita etiā intētione ad febrē quedā mō. Sit vi-
num albū clarū subtile odoriferū nō habēs virtutez sti-
pticā saporem mediū conseruate tñ in hoc cōsuetudine
stomachi ⁊ dispositione q̄ pluries ledit in ista febre sin
copali humorosa vt etiā aliqñ cōcedit vinū dulce. vt ex
xij. Terrapēti. colligere possum⁹. Limphet tñ fm vigo-
rem vini ⁊ repletionē psentis si fuerit ptinua: febre aūt
vētura si fuerit īterpollata cū aq̄ mellis aut aq̄ zuccha-
ri rub. aut si de virtute cōfides pueniret aqua mellis in
potu saltē vsq3 ad diē quartū. Vel aq̄ ordei zuccharata
cū zuccharo rub. tñ vsuali⁹ est exhibere vinū limphatuz
maxie solitis ⁊ amātib⁹ illud. Quātitatē tñ tua cōiectu
ratiōe mēsura vidēdo repletionē feb. ⁊ illi⁹ cōfortādo
virtutē tantū incursus in sincopim siue sit timor cōcur-
sus. q̄lis cōueniat pot⁹ suo loco dicet. ¶ Venio ad medi-
cinalia quoꝝ regimē diuidet in medicinalia diuidētia
vl' respiciētia materiā siue cām. Et ista medicialia siue
cibaria q̄ respiciūt vtutē ⁊ accidēs qp est sincopis ⁊ vir-
tutis dissolutio vl' resolutio: ⁊ in medicialia q̄dāmō ⁊ re
spiciētia morbū materie nota ī hac fe. duplices ītelligi
possunt mō cōi. Gñalis ⁊ plurimū alioꝝ materie cōes
repte in stōacho aut intestinis aut etiā grosse vētosita-

tes. Aut circa pmas venas creatas ad itestina quales materie sūt feces ⁊ vētositates q̄daȝ repte in itestinis aut etiā grosse vētositates: ⁊ q̄daȝ hūorose supfluitates colerice vel flegmatice etiā ꝯtingēter pulse ⁊ cōgeste ī stōacho aut intestinis fouētib⁹ materiā ꝓpriā ac febreȝ harū aūt cā pmo facili⁹ inchoādo ꝯuenit vsuale ⁊ notissimū suppositoriū ex melle factū: aut si plus de ꝟtute ꝯfidis fiat clistere cōe tale hora ḋetis aut in cōtinua hora minoris afflictiōis ⁊ tpe ieiunij ⁊ nō dietatis est h'. ℞. floꝶ camomille cauliū blete aā .M.ß. ordei. M.j. mercurial ptes. ij. bulliāt oīa ī aq̄ bullitiōe pfecta excepto caule q̄ modicū bulliat. ⁊ ideo ponat circa finem decoctionis. Deinde ex colatura sumat lib. ß. cui adde olei cōis dulcis. ℥. iiij. mellis vio. cassiefi. aā. ℥. j. yerepigre. ℥. ß. salis. ℈. iiij. aut. ʒ. ij. cauendo mordicationē. Aut si timeres debilitatē ꝟtutꝫ aut foret puer: cape pingue brodiū capponis aut galline vel vituli quātitateȝ q̄ tibi videt ꝓportionare virtuti. Et si intēderis mollificationē fecum adde de oleo predicto aut amigdalarū dulcium. ℥. ij. ⁊ salis modicū ⁊ fac clistere. ¶ Si etiā eductis fecibus cōstaret materias in stomacho remansisse que leuiter educerent vomitu cōueniret leuissime ꝓuocare vomitum cuȝ oximelle simplici. vt. ℞. oximellis simplicis ℥. j. ß. aque zucchari. ℥. ij. da in potu tepidū. Deinde post vnam horā mitte pennā aut digitū in ore vsqȝ ad radicem lingue vt facile euacuet. ¶ Si appareat etiā virt⁹ constantior cōuenit misceri aque seminuȝ decoctionis raphani cum oximelle vt euacuat aut simile aliud ex cōmunibus pretactis semp tamē tenore virtutis attento ⁊ dispositione etiā stomachi exhibendo bene semp aliud non agitatiuū siue cōmotiuuȝ valde crude materie. ¶ Si etiā fuerit expediens lenire ventrē ⁊ stomachum pro parte mundare tunc cassiefi. aut mannā possumus exhibere hoc modo. ℞. medulle cassiefi. ℥. j. dissoluatur in. ℥. v. aque mellis aut zucchari rubei ⁊ tribuat in potu. ¶ Item si potionē abhorret dare poteris pillulas de

yera' Gal'.vij.terrapētice.a.ʒ.j.vsq ad.ʒ.j.ß. aut de pil lulis elefāginis dosim tactam vbi tamen de virtute val de dubitas nō naturaliū regimē attende scʒ fricationi ꝛ suppositorio ꝛ solutiua dimitte. ¶ Si vero cōstaret vir tus satis non incōueniret miscere agaricum pillulis de yera aut elephanginis vt. ℞.specierꝝ pillularꝝ de ye ra.ʒ.ij.agarici.ʒ.j.salisgēme spice ana.℈.ß.infundatur agaric⁹ p horas.iiij.in oximell'.simplicis.ʒ.ij.deide hec oia misceant adinuicē ꝛ fiant pillule. ¶ Et si fuerit ex pediēs addere de oximelle fiat ꝛ in die q̄rta a factione pillularꝝ detur.℈.j.perquire tm̄ semper consuetudinem infirmi per cōparationē ad pillulas ꝛ medicinas. Qui dam soluuntur a pillula.j.quidam requirunt doses am pliores cōmunibus cum frigida aut etiam vltra ingre dientes cōmunes vigores eorū antiquitatē aut nouita tem et ita formationes pillularum cū frigida in tēpus anni et plura alia suis locis exquirenda. ¶ Degesti uum vero in re.presenti factis saltē cōmunibus euacua tionibus siue minorationibus hui⁹ esse poterit. ℞. aq̄ feniculi.aque sublimationis ysopi ana.ʒ.iiij. aque me lise.ʒ.j.cinami ad aromatiʒandū illas. ℈.iiij.aque post aromatiʒationem sirupiʒentur cum.ʒ.ij. ʒuccari rubei aut.ʒ.j.mellis puri .de quo sirupo redacto ad.ʒ.viij.me dietatem capiat in matutinis et iterum reficiatur. ¶ Et ista hora sumatur vsq pertransito septimo die aut etiā predictis aquis omittendo mel adde oximel' simplicis ʒ.iij.pertransito septimo die potes exhibere de pillulis de agarico dosim vnam. ¶ In isto casu cōuenirent etiaʒ pillule stomatice pma descptione Me.quarꝝ p̄dictam dosim tene 'vsq ad .ʒ.j. ꝛ minora vsq ad extenuatio' nem virtutis ꝛ materiā educendā.Deinde facto clisteri lauatiuo sat; in die.ij.resume sirupū quē fac apitiuum magis ꝛ incisiuū vt. ℞.feniculi.ʒ.iij.aq̄ petrosilij.aque spagi.aq̄ brusci an̄.ʒ.ij.aq̄ ysopi.aq̄ capilliveneris ana ʒ.j.ß.aq̄ mellise.ʒ.ij.ꝛintelligat decoctiōis aut sublima tionis aceti sqllitici.ʒ.ß.aromatiʒet cū p̄dicto cinamo

mo ꝛ sirupizet vt dictũ est. Et huius sirupi potes dare ℥.ij.bñ cocti cũ.℥.j.ß.aq̃ zuccari.Deide cũ apparuerit ti bi mat'ia digesta iteꝝ euacua vt scis.Deide ĩ declinatio ne vl'i post euacuatiões pl'es tribue tiriace antiq̃.ϑ.iiij cũ.℥.ij.vini albi subtilis aromatici. ¶ Itẽ sil'r ĩ declina⸗ tione ex cõfectionib⁹ ꝯueuire p̃t aromaticũ ro.Gabel'. cuius descriptionẽ ĩ Me.habem⁹.Et si volueris cõfe⸗ ctionẽ efficere mitiorẽ.℞.speꝝ aromatici.ro.ʒ.ij.mar⸗ garitaꝝ fragmẽtoꝝ saphiri.iacicti smaragdi granate ana.grana.iiij.tere vt alcocol ꝛ cũ aq̃ mellise et buglo⸗ se ꝛ.℥.vj.zucchari fiat confectio solida.de qua ĩ p̃ncipio prãdij aut cene pro vice vsqꝫ ad.℥.ß.capiat.Si fuerit tẽ pus estiuum poteris minuere calida ꝛ addere dosim fri gidorum vt roß.ru.aut sandalorum. Hyemali ꝟo tem⸗ pore contrarium faciendo conueniret et in hyeme cõ⸗ fectio de gemmis Mesue.¶ Instante ꝟo paroxismo q̃d fiendũ explicandum et primo inchoante paroxismo in tende diuersionibus cum confricatione vt prohibeas ingressum materie ꝛ infusionem materie frigide ad cor ¶ Et si intestina appareret rugire et constaret fumos superioribus dominari conueniret tunc suppositorium ex melle factũ vt.℞.pulueris yerepigre.ϑ.j.anisi thimi ameos añ tertiã.ϑ.j.salisgẽme grana.ij.tere subtiliter et fiat cũ hijs ꝛ melle suppositorium.¶ Post hec si nau⸗ seam pateret ꝓuocet leuiter vomit⁹ vt dictũ est. ¶ Si etiã cõstaret tibi ab inferiorib⁹ vẽtositatẽ et materiam deriuari stomacho ꝛ cordi potes etiã p̃misso supposito rio vmbilico ventosã applicare magnã sine scarificati one.Cordi etiã poteris lꝫ videat extraneum applicare vnctionem ex aromatib⁹ defendentib⁹ cor a mat'ia fri gida apta effundi ꝛ facere sincopizvt.℞.olei lilioꝝ.℥.j croci.ϑ.j.ambre grana.ij.vnge sub mãmilla sinistra ye me oleo camomille.tepido ꝟo estate. Aut fumiga pan⸗ num sup aromaticꝫ tactꝫ ad aeris rectificationẽ ĩ prin cipio regimĩis huius fe. ¶ Aut saccella cor huius sac⸗ cello.℞.ozimi gariofilati melise ana. dragm̃.ij.florum

buglose.ʒ.j.serici crudi cōbusti.℈.iiij.been.albi ⁊ ru.añ. ℈.j.macis corticis citri mente ana.ʒ.ß.ligni aloes.ʒ.j. roß.ru.sandaľ.ru.ana.℈.ij.ambre musci margaritarum ana.grana.ij.subtiliter oīa tere et pone in sacculo quadrato sindonis de grana. Deinde. ℞. aque melise.℥.j. aque ro.℥.j.croci.ʒ.j.lapis valde calidus aspergat᷑ illa aqua.⁊ pretactus sacculus fumo respsus applicet᷑ cordi q̄ amoueat᷑ succedēte augmento febris. ¶ Itē etiam odorent᷑ aromatica ad calidū declinantia.vt gar̄.macꝫ cinamomū aut ambra vľ muscū timore euētus sincopis Et dū iā lipothomiā incipit incurrere nisi foret mulr̄ cū hoc ex retentione mēstrui spmatis in cursura p̄focationum aut sincopiꝫ ponit᷑ q̄nta.iij.de cura sincopis.Tpe etiā lipothomie et inchoante sincopi debes intendere ad stomachi cōfortationē ⁊ cōsequēter cordi infundere modicū panis de pura simila vino aromatico subtili claro maluatico aut muscatello cretēsi liphato si patiatur infirmus cū tertia pte aut q̄rta aq̄ rosate aut liphetur cū aqua simplici cocta.potes etiā exhibere cōfectionem solidā et ad comedendū da.ʒ.j. ¶ Itē videte dū cōprehendim⁹ frigiditate et malicia materie cor succūbere licꝫ sit irregulariter in curatione fe.⁊ repletione dare in potu.℈.ij.tiriace antiq̄ cū vino subtili aut aq̄ melise.¶ Expedito regie p̄ncipali patꝫ etiā q̄d fit in augmēto faciendū nā debemus q̄rere cū debitis etiā fricationibus cōpletā extensionē caloris aptionē poroꝝ extractionē caloris ⁊ subtiliationeꝫ materie.Et q̄ꝛ a sincopi iā securiores sum⁹ vitem⁹ potū inquātū possibile est:pōt tamē sibi colluere os ex aq̄ ordei zuccarata zuccaro ru. aut ēt aq̄ mellis pauci melľ ⁊ ꝑ vino.℥.j.aq̄. ponat᷑.℥.j. mellis ⁊ ita abstringet᷑ bibere. De hijs potibus bibere potest aut fiat iulep simplex cū zuccaro ru. ⁊ potū ī estate bibat ad frigidū nō min⁹ declinantē. Hyeme ꝟo calidū bibat vľ saltē frigorꝫ valde paucividete si posset fieri iulep ex aq̄ melise aut zuccaro albo ⁊quasi plus attendamus materie q̄ꝫ febri. ¶ Si etiaꝫ dicto iulep parum

admisceret acetositati citri vt tẽperet iulep et vigoret cor etiã cõueniret tpe instãtis sitis. Posset etiã tpibus suis sugere masticando grana dul. granatoꝝ aut muzorũ preinfusa aq̃ zuccari aut mellis mẽsuret tamẽ pot⁹ in quantũ fieri põt ne grauet virtutẽ: ex oĩbus apparet intentũ esse et ꝟe discrasie virtuti.

¶ De febre sincopali a colera grossa 309

Expedito regĩe febris sincopal' humorose nũc cõiuncte apostemationi viscerũ cũ illa nõ recipiat curã vt ptꝫ. xij. Terrapentice in pñti ca. restaret ponere regimen sincopal' rari⁹ ꝯtingẽtis a materia colerica grossa qd̃ in pñti succingam vt colligendũ est ex regimine tertiane nõ pure et duobus extremis regiminib⁹ vt sincopal' hũorose ⁊ sincopal' minute tanq̃ medians inter ista ꝓ quo tamẽ colera petente stõachũ docet Auic. ꝓuocare vomitũ intellige ex tactis vomitibus in tertianis nõ puris. suspendat etiã regimẽ sincopalis sanguinee ꝓcessus ad regimẽ sincopalis minute et incipit illud capl'm. Oportet ꝙ ministret emplet qd̃ etiã more solito diuidã in regĩe nõ naturaliũ et medicinaliũ. ¶ Pro pͥmo moderemur aerẽ vt estate declinet ad frigidũ vñ eligant loca terrena Et ꝓ potẽtibus sternant loca estiuo tpe folijs salicũ aut matrum viol'. aut nenufaꝝ. imo roret aq̃ frigida puteali. Aspergat ꝟo camera aq̃ ⁊ aceto mixtis nõ repugnãte instãtia vigiliaꝝ ꝓ q̃bus augendũ noceret acetum. Aut si fuerit potẽtior parietes camere aspgãt aq̃ ro. aut violaꝝ aut lactucaꝝ aut cucurbite vel nenufaꝝ. Aut si nõ abhorret odorẽ cãphore modicũ misceatur dictis aq̃s. ¶ Tpe ꝟo hyemali declinet aer ad frigidũ ⁊ humidũ ptim hu. faciente hanc fe. exñte vt pl'imũ colerico vl' acuto ⁊ sicco nisi foret nimia aptura poroꝝ cutis ꝓpt quã timeres virtutis dissolutionẽ. Et q₂ hyeme est pl'in humiditat₃ dñium ⁊ frigiditate ⁊ pte exiccante vel stipticante fumigio vti potes vnde. ℞. ro. ru. mirti sumach corticũ pomoꝝ

aromaticorum ana. ʒ. ß. trium sandalorum añ. ʒ. j. caphore. ℈. ß. trita oia subtiliter. Et ex hoc toto capiatur coclear et inijciat qd vis ꝛ fumus p camerā dispergatur. ¶ Item infundat caputpurgiū satis magnū in aqua ꝛ aceto si mul mixtis et pēdeat lignū ante lectū infirmi. ¶ Item marie estiuo tpe vitet lectū ꝛ cerui cal multe plume imo cōstante virtute dormiat sup culcitra coti. Possūt etiā teneri alij modi lectorū de qbus dixi ex Auic. mente su pra caplo fe. acutarū. ¶ Itē pulueriзent sandali et ro. ru. Et aspergat lect⁹ sup quo dormit ꝛ recōbit et maxi me estate. Hyeme etiā vitet nimia cooptura pannorū. Biretū etiā qd capiti die noctuqꝫ teneat nō repugnāte catarro sit bene fumigatū etiā dicto fumigio camere. ¶ In cibo et potu sit intētio ad virtutē sustinendā ꝛ re staurandā et generandū humidū ineptuꝫ resolutioni. Ad alterādum etiā et prohibendū ventositatē et mali ciam humoris colerici ꝛ plurimū venanosi et mala pu tredine putridi. Exeqmur etiā primū ꝛ scdm dando ci baria facilia ad digerendū et satis resumptiua inepta putredini alterata tamen vt tanget. ¶ Ptisanā ꝫ ordei dare poterimus cū succo granatorū acetosorū aut mu zorū aut cū succo arancij. Aut si fuerit iuuenis nec ti muerim⁹ mordicationē in stomacho cōueniret succ⁹ ci tri siue acetositatis siue limonis aut succus acetosel le. Et ptisana facta in brodio pulli alterata cū agresta aut lactuca aut endiuia aut cucurbita aut simili. Aut panis de pura simila infundatur et fiat panata in bro dio pulli aut perdiconis aut fasionati alteratoruꝫ cum aliquo predictorum. Et si vt quando est in declinatio ne requireret zuccarū sumatur candi iulep viol. aut ro. et subtilissime tritis aspergantur cibaria. ¶ Item si ap paret debilitata virtus potest fieri contusum ex perdi ce aut pullo alteratum vt scis. Uel etiam fiat aque sub limationis pulli primo alterati et loti cum aqua ros. et aspersi modico caphore et posset postea acetosari cum aliquo predictorum. ¶ Item in aliquo casu conueniret

ru.ouorũ galline aut perdicũ recentia atq̃ tremẽtia co
cta in aqua ro.etiã agresta cũ succo granatorũ ꝛ similiũ
Dimisso albo oui qd̃ nõ ẽ bene digestibile. xij. Terrapẽ
ce.c.de cura sincopalis minute.¶ Itẽ cõueniũt testiculi
gallorũ nõ coeuntium leniter cocti elixando et aspersi
postea cũ agresta vel simili.¶ Item conueniũt auicule i
fuse aceto in quarũ ventribus steterint mirta vel simi-
lia.¶ Itez conueniũt gelatine saporate cũ agresta aut
succo acetoselle aut granatorũ vel similiũ cũ carnibꝰ pul
li pdicis aut fasiani aut minutarũ auiũ in rubis degẽti-
um aut montanis.¶ Itẽ nõ obuiãte stomacho cerebrũ
galline assatũ lenit̃ etiã cõuenit.¶ Itẽ si panẽ accipere
voluerit leuẽ accipiat qꝛ vt digestũ leuẽ ꝛ ex pura simi-
la nõ salitũ aut paucissimi salis.nõ multũ fermẽti pin-
satum debite ꝛ optime spongiosum debite coctionis et
die.ij.aut.iij.et a crusta debite tunsum.¶ Ut enĩ p̃habi-
te intentiones teneãtur in cibãdo oportet ad frigidum
declinare cibaria et aliqualiter stipticum vt prohibea-
mus putrefactionem et citam resolutionem et aliquali
ter subtilem materiã ingrossemus obseruatis aliis.Est
tamẽ attentione condignũ ne stipticando et ingrossan
do et infrigidando oppilationem faciamus ꝛ humores
magis imprimamus cũ sint multe profundationis Ut
patet per Auic.caplo de sincopali minuta.¶ Ex fructibꝰ
ṽo qui siti cõueniunt explicandũ est.p̃ma amarilia ali-
qualit̃ passa cõuenirẽt inter fructus nõ apta putrefacti
oni et ebullitioni.¶ Item granata muza et acetosa in-
fusa aq̃ frigide.¶ Item si infirmꝰ abhorret carnes ꝛ di-
ligeret pisces sint parui degentes in aq̃s currentibus
elixi aut frixi conditi cũ aliquo acetosorũ predictorum
Itẽ ex oleribꝰ parũ elixis ꝯuenirẽt lactuce quibꝰ acetũ
ad modũ cõposte fuerit aspsũ.Itẽ borago.Item spina-
chia cũ pullo cocta.Itẽ acetosella.Itẽ cucurbita recẽs
aut sicca attẽto tñ q̃ ppt̃ nullũ spãlez casuz vt icursuz
colicã aut ppt̃ nimiã stõachi exilitatẽ aut sil̃e istavitẽt̃
¶ Cõueniũt etiã endiuia vt dicendũ est. Itẽ plantago.

¶ Item portulaca maxime nimiū subtili ⁊ calida mate ria existente. ¶ Item cōueniūt folia coriandri et vbi in cumbat etiā ꝓuocare somnū ꝯuenit emulsio papaueris azari imixta cibarijs infirmi. ¶ Item emulsio seminum frigidoꝝ ad alterādū etiā epar et renes. ¶ Aqua ordei pauci conuenit ⁊ non multe coctionis eius etiam pauci zucchari albi. ¶ Et si expediat exhibere vinū sit aquosum sapore. vigore colore et odore de quo fit mentio in plerisqꝫ locoꝝ specialiter tamen in lib. de vinis Galie. ¶ Item cōuenit aqua zucchari cuꝫ succo granatoꝝ muzorū vel acetosoꝝ vel arancij vel similiū. ¶ Iteꝫ simplex iulep acetosum cū modico acetositatis citri vł limonis nō saliti aut arancij vel similis aut iulep viol. vel nenufar. ⁊ similia de q̇bus a principio tactū fuit. Distinguēdo tamē potus in vigorē frigoris ⁊ humectationis ſm quietē febris si fuerit interpolata aut ſm minorē afflictionē si fuerit cōtinua ꝓportionalis aut ꝯclusa distinguendo etiaꝫ inter potus qui sił'r sumūtur rōne prandij aut cene aut potus magis alterationis caloꝝ ⁊ siccitatis inducem⁹ etiā a tpe anni de potu magis infrigidatiuo vt cōpetentiori estate q̄ꝫ hyeme alijs parib⁹. ¶ De inanitione ⁊ repletione in puncto est dicendū magnaꝫ inanitionem esse in taliter patiente vitandam: timendo virtutis casum. Unde in isto casu cōes regule de nō cibando in ꝑncipio aut statu seruande sunt ad vnguē. ¶ Accidentib⁹ eñ virtutē dissoluētibus illico cib⁹ dandus est. j. afforismoꝝ. cōmēto. ix. Contēplari. Nec etiaꝫ est patiēs taliter valde replēdus existēte morbo multe intēsionis ⁊ malicie: debili existente etiaꝫ valde virtute ad regendū cibū habemus in multas partiri vices. vt in iij. iiij aut. v. Aliqñ tamē attēdere debem⁹ semꝑ vt quā tomin⁹ possum⁹ repleto stomacho occurrat exacerbatio aut paroxism⁹. ¶ Sup̄fluitates aūt ꝑ ꝓpria loca querant quotidie expelli vt qđ habeat bñficiū vētris cū leui suppositorio de melle aut saltē ducēdo cū clisteri. ¶ De motu ⁊ quiete dicto pro quo leuissime dicendū motū loca-

lem in patiente isto fore omnino vitandū: imo nec p lectum valde moueat aut multū subleuet pransurus aut cenaturus. Et dum subleuat aspergat facies eius odoriferis et aromaticis que dicent et manus etiā dum aselare voluerit aut mingere teneāt mora p sincopali humorosa dicēda. quiescat ergo inquātū fieri pōt nisi forte fieret pedibus aut manib⁹ leuis illa fricatio q̄ induceret somnū aut cū rebus aromaticis viuificātibus virtutem. ¶ De somno et vigilia dicendū p quo dicēdū paruā vigiliā cōpetere huic corpi et somnū ampliorē timendo nimiā virtutis resolutionē quia tñ materia est multe pfundatiōis vt Auic. tangit in caplo de sincopali minuta: ideo etiā querat vigilia: amplient ergo pportio somni ad vigiliā respectu pfundationis in dispositiōe naturali. Silr qrat quies aeris camere et aliqualr obscuritas eius vt prohibeat nimia resolutio. Si autē dormire non posset recurre ad somnū puocantia prescita. ¶ Accidentiū vo anime nullū extremū aut valde intensum esse dico: tñ delitiosa et gaudiosa suauia et delectātia cōueniūt et obiecta pulchra quorum aspectu distrahat ab afflictionib⁹ febris. Quid de coitu dicendū satis est euidens oībus. ¶ Venio ad remediū principale regimen scz medicinaliū qd tactū est in regie partim respicit virtutē partiz discrasiā. ¶ Quātū ad pmū vt est tactū fuit respicienda cōis materia supfluēs humoralis aut pportionata illi reperibilis in stomacho et intestinis. ¶ Itē fecales. Itez grosse ventositates et putride repte in febribus cōiter circa loca ista: harū igit cā: tentabimus lenire ventrē lenitiuo cōi vnde fiat ista descriptio ℞. aque zucchari. ℥. ß. aut aque ordei ī qua dissolue māne. ℥. j. ß. Vel si vis lenitiorē cū aliquali mundificatione corporis a locis ppinquis. ℞. lupullorum violr. ana. M. j. prunorū tamarindorum ana. ℥. iij. bulliant in lib. j. aq pluuialis ad cōsumptionē tertie partis. Deinde cola et cape quātitatē in qua dissolue māne quātitatē tactā. Et si vis potes miscere succū granatorum muzorū recentiū. ℥. j.

ß.et postea in potu tribue in matutinis aut alia hora q̄ videris cōuenire. ¶ Item potes linire ventrē cum aqua fructuum quam scribit Mes. vij. distinctione de decoctionibus et infusionibus et descriptione. ij. Cuius primum aque fructuū sanguinis ⁊ colere feruorē reprimit dando dicte descriptionis. ℥. j. cum aqua decoctionis lupullor̄ aut aque decoctionis viol'. Aut sumatur succus prunor̄ bene maturor̄: aut succus pomor̄ dulciū aromaticor̄. Itez succus granator̄ dulciū. Ut. ℞. hor̄ succor̄ ana. ℥. j. sirupizētur post eor̄ depurationē cū aqua viol'. sublimationis ⁊ cum zuccharo albo: fiat sirupus cuius ℥. j. in potu detur ad leniendū. Vel etiā. ℞. spinachie lactucar̄ ana. M. ß. prunor̄ post completā maturationez pomoruz succorū dulcium mundatorū et sufficiēter cōtusor̄ ana. M. j. balliant in sufficiēti quātitate aque cū M. ß. viol'. siccarū ⁊. ʒ. iij. iuiebarū siccaruz maturarum deinde colent ⁊ accipe ipsius colature. ℥. v. aut. vj. ⁊ dissolue in eo cassia f. ℥. j. sirupi viol'. ʒ. vj. Et si expedit cuz clisteri liniri collige ex predictis multa clisteria. ¶ Itē conuenit in isto casu dyaprunis Nicholai scamoneata. Lenito ventre ad digerendū materiā transire possum⁹ constante tamē nobis φ non sit furiosa tunc euacuem⁹ illam cum diamāna Mesue aut cum alio solutiuo ducēdo. ¶ Si ℣o non fuerit materia furens subtilis tamē et multe flāme circa cor stomachuz et epar cōuenit sirup⁹ Mes. in antidotario posito descriptione. vj. cuius p̄ncipiū: modus sirupi acetosi de succis fructuū. ¶ Item cōuenit sirupus acetosus de pomis in cuius littera ponitur descriptio nr̄a. ¶ Itē seq̄ns sirup⁹ cuius descriptio Modus sirupi acetosi Alterniabim ⁊ cōfert feb. sincopalibus calidis quor̄ descriptiones ex Mes loco allegato superius etiā tetigit ⁊ valent hij ad remittendū calorem cordis stomachi ⁊ epatis. Et ꝑpter eorū cordialitatem potest inspissare subtilem coleraz et prohibere putrefactionē eius et ventositatē et totā spirituū ⁊ humoruz resolutionē. vbi ℣o intenderemus lenitionē ven

tris et infrigidationē ꝛ humectationē sirup⁹ viol'. conueniret. Ubi vero intenderes ꝓuocare somnū cōueniret sirupus de papauere. Aut si velles vlteriorē cōueniret nenufarꝫ. Plurimū tñ descriptiones infrigidantiū. descriptiones siruporꝫ vide superi⁹. ¶ Et si distinctas habueris intētiones potes etiā quosdā eorꝫ ꝯmiscere quorum doses ꝛ aquarū miscendarū eis descriptiones vide in p̄habitis. Conuenit etiā in isto casu sirupus quē cōtra acutas egritudines ꝛ pacutas fe. dicit Nichola⁹ valere in antidotario. Silr valet sirup⁹ acetoselle: etiā sirup⁹ de portulaca ad liniendū humectādū ꝛ refrigerādum. ¶ Similiter sirupus de cucurbita aut melone indo aut anguria quorꝫ descriptiōes et p̄habitis colligere: ꝛ ita ex amarilib⁹ pōt imaginari sirupū quia ex succo eorum aut decoctione valet: etiā sume ad vehementer infrigidandū ꝓhibenduꝫ etiam putrefactioneꝫ extinguendo sitim et prohibendo venenositatem materie et vigorando cor calidum. ¶ Sirupus cum acetositate citri datus cum aqua endiuie: ꝛ sirupus viol'. vt. ℞. sirupi acetositatꝫ citri. ℥. j. sirupi viol'. ℥. ß. aque endiuie. ℥. ij. ß. misce ꝛ in estate tribue frigiduꝫ vehementis frigoris tm̄ in aqua frigida putei. Detur vero yeme remissi frigoris: valet etiā sirupus limonū aut aranciorū aut acetositatis citrangulorꝫ aut de agresta aut de cornis. ¶ Itē sirupus de berberis maxime vbi stipticitatem aliquam petamus ꝓpter stomachi aut intestinorꝫ lenitateꝫ. Si vero infirmus ꝙ vt pluries est abhorret sirupos loco eorum iulep capi potest vt sumatur aque decoctionis siue sublimationis et melius est vt aque rosꝫ. ℥. vj. aque viol'. ℥. ij. aque buglose. ℥. j. aromatiza cū sandalis rubeis aut corallis rubeis. ℈. iiij. Et si nō abhorret camphorā existente vehementi calore intendēdo ꝓhibitioni putrefactionis ꝛ ventositatis cōuenirent duo grana cāphore posita cum sandalis ad aromatizādū. Post aūt aromatizationē ꝛ cū zucchario albo fiat iulep. Itē pōt ꝯuenire iulep vio. ꝛ ro. ꝛ de portulaca aut cucurb. aut cucumere.

¶ Si vero qris cordialitatē refrigerationē et cōfortatio
nē stomachi et inspissationē colere ⁊ ꝓhibitionē resolu
tionis cōuenit iulep de citonijs aut mirto sublimando
citonia vt iā feci fieri mirtū aut pira aut poma aroma-
tica aut acetosella aromatizando cū sandal'.spodio co
ral'.⁊ carabe vt.℞ aq̄ sublimationis eoꝝ ana.℥.j.aq̄ en
diuie ne fiat nimia stipticitate aut oppilatiōe.℥.j.ß.aro
matiza.¶ Aut sic.℞.triūsandal'.cora ll'.ru.ana.℈.j.spo
dij.℈.ß.carabe cāphore si non abhorret an̄.grana.ij.te
rant oīa subtilissime et ponantur in dictis aquis et ibi
stet horis tribus Deinde colent dicte aq̄ aut distillatio
imposita sacculo ita aptentur et facta claritate cū zuc-
caro al.fiat iulep.Aut ligent dicti pulueres cuꝫ globo
de sindone de grana prius lota in aqua mellis. Deide
ponatur dictus globus in dictis aquis ⁊ ita teneantur
per horas.v.Et si volueris aliqual'r acetosare poteris
cū succo granatoruꝫ aut sil'i aut modico zucchari albi.
¶ Post vero assumptionē siruporū aut iulep si apparue-
rit cōstare virtutem ad solutiuum capiendū poteris da
re.℥.ij.vel.iij.si fuerit sirupus longior dicti sirupi aceto
si cuius descriptio Me. ita incipit.Modus sirupi ace-
tosi solutiōe educēs colericā aut flegma.℞.tamarindo
rum prunorū ana.℥.ß.iuiubarū sebesten ana.℥.ij.viol'.
endiuie ana q̄rtā.M.j.capilloꝝ veneris acetoselle an̄.
ʒ.j.ß.fiat decoctio in lib.j.aq̄ ad cōsumptionem quarte
partis.deinde .℞. agarici infusi in sirupo acetositatis
citri reubarba.infusi in vino maluatico et aq̄ ro.mira-
bolanorū citrinoꝝ.ʒ.ß.aut.℈.ij.spice.ʒ.j.salisgēme gra
na.ij.ista infusa ponantur in aqua predicta.℥.vij.dein
de coletur et ista retenta in panno debite exprimantur
deinde dissolue cassie.℥.j. aut manne. Et si forte times
agaricum propter stomachum auge dosim reubarbari
et mirabola.citrinorum.Dare etiam posses mannam.i.
diamannaꝫ descriptione Mesue .ʒ.ij.aut.ʒ.iij. cū.℥.ij.
cassie Gal'.serua tamen semp tenorē virtutis. Et licꝫ
dixeri de dyamanna inquantū tamē potes vites scamo

neam ꝛ scamoneata et vtere reubarba. aut mirabo . ci-
trinis . aut lenientib⁹ vt vio. prunis et sil'ib⁹. ¶ Isto fa-
cto debes epithimare coꝛ cuꝫ isto epitimate. ℞. aq̄ bu-
glose. ℥. iij. aq̄. ros. ℥. vj. sandal'. ru. ʒ. ij. coꝛall'. ru. ʒ. j. pul'.
coriandri. ℈. ij. puluer. ro. ru. ʒ. ij. ß. carabe. ℈. ij. folioꝛuꝫ
auri ꝛ argēti añ. ℈. ij. musci. g̃. iij. post caliditatē ei⁹ po-
nat siue sumat pānus alb⁹ quadrat⁹ ad quātitatē pal-
me man⁹ ꝛ submergat dicto liq̄ri tepido aut stāte multo
stare frigido : deiñ sufficiēt exp̄ss⁹ ponat sub mamilla
dextra. Et si foret expediēs ifrigidare pl⁹ addere potes
aq̄ viol'. vel nenuf. aut aquā sublimatiōis coriādri re-
cētis aut folioꝝ ei⁹. Et si videris pectorꝫ nimiā excreati
onē ꝛ tussiꝫ loco epithimatꝫ liq̄di coꝛdial' saccū ex p̄di-
ctis facere potes. Addēdo si fuerit diues de margaritꝫ
et fragmētis saphiri ꝛ lapidū p̄ciosoꝝ vt. ℞. triū sanda
loꝝ añ. ʒ. j. coꝛall'. ru. ℈. j. coriādri sicci ro. ru. ana. ʒ. j. ca
rabe. ℈. ß. cāphoꝛe musci si nō abhoꝛreat infirm⁹ añ. g̃.
ij. margaritaꝝ fragmētoꝛū saphiri smaragdi iacincti ꝛ
granate añ grana. ij. floꝝ buglose. ℈. j. tere sufficienter
et pone in sacculo de grana qui fomentet eleuatis fu-
mis a lapide foꝛtiter calido asperso aqua ro. et modi-
co croci ꝛ grano musci. ¶ Item si apparuerit flegma cir
ca epar maxime post eructuationē poterit epithimare
sic. ℞. aque endiuie. ℥. vj. aque ro. ℥. ij. sandaloꝛū ru. ʒ. ij.
spodij. ʒ. j. aceti. ʒ. ij. infunde dicto liquoꝛi pannū album
et bene exprime et applica epati ante cenam et prandi
um. ¶ Potes etiam inungere epar cum vnctione quam
etiam superius tetigi cuius potest esse ista descriptio.
℞. olei ro. loti in aqua frigida aut ro. ℥. j. ß. sandaloꝛum
rubeoꝛum spodij ana. ℈. ij. aceti si vis. ʒ. j. vnge in regio
ne epatis. potes etiam si vides necessitatem incumbe-
re ad foꝛtioꝛa epithimata transire et etiaꝫ vnctiōes vt
ad aquam solatri aut nenusaꝝ aut aquam semperuiue.
¶ Habe tamen semper mēti non facere epithimata aut
inunctionem epati quin iuxta canonem auctoꝛum po-
nas aliquid stiptici odoꝛiferi. ¶ Si etiam in isto casu

valde caluerit stomachus cõueniẽs erit inungere ipm̄ ex infrigidãtibus. vt. ℞. olei rosꝫ. ʒ. x. olei citonioꝝ. ʒ. ij. coralli rubei lãbrusce rosꝫ. rub. ana. ℈. j. fiat vnguentū molle cum cera ⁊ vnge. ¶ Si etiã constiterit valde calere renes sumatur cerotũ infrigidãs Galieni descritione Mesꝫ. ⁊ vngãtur renes aut sumatur aque rosꝫ. lib. j. aq̄ violꝫ. ℥. ij. intingatur pãnus ⁊ applicetur renibus. ¶ Spinam etiaꝫ inungere debes. vt. ℞. olei rosꝫ. olei violꝫ. ℥. j. ß. laua in aqua rosꝫ. ⁊ cum modico cere fiat vnguentũ et cum calido aut frigido inunge spinã. ¶ Tẽpore ṽo sincopis aut appropinquãte para epithimata aut sacculũ cordialẽ. Item infunde micã in succo acetoselle aut pomoꝝ aromaticorũ aut succo granatorũ acetosoꝝ vel citonioꝝ vel similiũ. Item põt etiã modicũ assari panis ⁊ infundi vino albo aromatico bene limphato cũ aq̄ rosꝫ. aut buglose aut acetoselle aut aq̄ sublimatiõis coriãdri recẽtis. Et si videris valde debilitari ṽtutẽ cape sublimatũ pulli bene mũdũ. ab vnctuositate pulli dicto p̃mo loti. Deinde ponatur ad sublimandũ cum aquis aromaticis. Et aspersis sandalis ⁊ coriãdro ⁊ illi sublimato im misce acetositatẽ citri aut recẽtis limonis: aut aquã ro. aut simile qḋ ꝓhibeat subtilitati ebullitionẽ ⁊ putredinẽ. Aut cape aquã carnis de q̄ superi⁹ dixi. ⁊ ipsaꝫ in p̄habitis acetositatib⁹ misce. Aut cape brodiũ decoctionis ⁊ expressionis ꝑdicis cocte cuꝫ buglosa aut acetosella aut ꝑte citonij tẽpore suo aut aromatici pomi aut piri. deinde da aliq̇d brodij ad deglutiẽdũ si vis cuꝫ aliquo acetosorũ. ¶ Itẽ habe parata aromatica ad faciei aspersionẽ cuius descriptio. ℞. aque rosꝫ. ℥. iiij. aque buglose aq̄ acetoselle. ana. ℥. j. triũ sandalorũ. ana. ʒ. j. pulverꝫ coriãdri. ʒ. ß. carabe. ℈. j. garꝫ. ℈. ß. misce ⁊ cũ spergulo aque sancte potes aspergere faciẽ aut capere aquã buglose cum aqua rosꝫ. aut alio ⁊ impetuose mittere. Ex eisdẽ potes facere odoramẽtũ vel odoret rosꝫ. vel in dispositione valde calida nenufar odoret ⁊ etiaꝫ violꝫ. recentes aut tp̄e suo citonia bene matura aut odoret po-

ma siluestria vel domestica. ¶ Postq̄ vero exiuit sincopis intende feb. ꝯm tempora vniuersalia particularia. modum etiā ex canonib⁹ tactis tene. Habe etiā mēti iulep de q̄bus dictū est. ¶ Itē electuaria frigida cordialia ex zuccharo rof. boglosato borroginato: ꝛ cōfect. cordialiū tacta. Aut cape pulueres cordiales: ꝛ cum zuccharo albo fac condimētū siue electuariū de quo capere poterit infirm⁹ cum aqua ordei aut simili ꝯm etiā cōiecturam. Et si videris infirmū resolui spirituum subtilitate ꝛ humorū poteris etiā ventilare ꝛ refrigerare infirmū flabellando. ¶ Item aspergēdo tutissimū puluerē rof. sandal. ꝛ mirti per lectū ꝛ sup infirmum bene operaberis. ¶ Item madefaciendo circa testiculos aut pudibunda mulieris cum aqua predicta. ¶ Item confert infrigidare pulpas auriū cum aqua rof. aut simili. ¶ Item extremitates imo si videris in extremis calorē deficere siue spiritū. adde p̄dictis aquis modicū aromatici vini muscatelli cretēsis aut maluatici vel similis ꝛ extrema inde madefac vt dictum est. Unde in hac feb. sis attentus virtuti vt cogar in principio paroxismi aut augmēto vel statu timore sincopis vel casus virtutis siue resolutionis ꝛ memorie tene euacuationes ꝯm possibile fore vitandas nisi leniētes sint ꝛ leues: ꝛ aliquādo ex infusionibus reubarbari aut mirabolanorum citrinorū. Et hec de cura ista sufficiunt.

¶ De cura colerica.

Onsiderec in hac febre siue egritudine an sit melancolica flegmatica ꝛc. Presens capl'm qd est de regimine quartane ipsum in multa diuidit ꝯm melācoliā efficiētem q̄rtanā multiplicē: q2 q̄rtanā colericā cui⁹ efficiētie modū ꝛ sequētiū vide lati⁹ inter auctores ceteros ex Auic. p̄ma. j. capl'o de hu. ꝛ in melācoliā sanguineā melācolicā vt sic dicā siue mag pprio nōie nālē ꝛ i flaticā: ꝛ hāc regis distictionē mostrat capitulū añdictū. p̄mo igit q̄rtane regimē positū i aliis. s.

solito more partiar in regimen nō naturaliū ⁊ medicinaliū ⁊ in expediēdo p̄mū iuxta habitū ordinē ab aere īcipiā quē in actiuis medicare opꝫ vt parū p ad frigidū decliaret. Videat ne ī calore supfluēs ītētionē arguat in colera ⁊ adustionē: nec etiā supflue frigidū ne poros claudat ⁊ intrinsec⁹ faciat ebullire ⁊ adustiōe grossuꝫ a resolutiōe ꝓhibeat et subtiliatiōe ad humidū merito declinare debet vt colere incēdiū remittat et ꝓhibeat sic actio vlterior. Hunc autē aerē satis facile est in hyeme inuenire: estate aūt rabiosa. Cui⁹ artificio subministremus eundē p̄mitus ꝑquirēdo cameras satis ꝓpinquantes terre: aut si haberi nō possunt stratu humidorū mediorꝫ in actiuis vt tactū reficiant ⁊ refectionis moduꝫ et artificiū per te cape ex regimīe feb. acutarū ⁊ ex regimine partim aromaticorꝫ correctorꝫ tñ de quib⁹ in regimine sincopalis minute tactū est. ¶ De motu ⁊ quiete quē dico in hoc casu modicuꝫ cōuenire motū scꝫ in tp̄e quietꝫ ⁊ ne inflāmatiōe multiplicet melācolia siue adustio. Cōuenit tñ fricatio leuis remotiua cōstrictiōis pororū vt trāsperata colera ⁊ euētata min⁹ aduraf. Et fricatio fit mēbrorꝫ trahēdo inferius: et fit fricatio cū manu tepida aut modicū ad frigiditatē decliui. ¶ Si etiaꝫ in die quietis paulatim ⁊ si modo sponse incedat p camerā ad supfluitatū resolutionē ꝯferret. Si tñ incessio pauci tēporis ⁊ cōprehēso vigore caloris illico dimittatur. ¶ Somnus in isto casu dꝫ esse copiosus si metire voluerís horarū. viij. Menti tñ tene etatē cōsuetudinē naturalē cōplexionē ⁊ tēp⁹ anni. ¶ Hijs eñi calore ⁊ siccitati subseruiētibus ampliorē vt parū ꝯuenit esse somnum sicut cōuenire minuēdus est. Unde estate ceteris paribus lꝫ irregulariter ꝯueniret modicū in estate dormire vita tñ somnum supuacuum iuxta cañ. ex. iij. j. colligi debet de regimine eius ꝙ comedit ⁊ bibitur. Et etiaꝫ in. iij. j. doctrina. ij. de his que ꝑueniunt ex somno et vigilia. ¶ De inanitione ⁊ repletione siue inanitiōe ⁊ retentione satis cōstat in isto casu nō conuenire nimiam

inanitionē. Conueniunt tamē debite superfluitatū eua
cuationes vel eductiones que ex suis locis colligende
sunt. Et huic corpori cibi et potus diuidātur in plures
vices ꝙ̄ vna vice fiat nimia repletio. ¶ Ex accidentib᷒
anime est notuꝫ ꝙ nulla excessiue anime accidētia con
ueniunt vt nimia ira: quia incensiua colere cum ira bo-
no intellectu sit incēsio sanguis circa cor. Conueniunt
ergo in hoc casu tēperatū gaudiū ⁊ leticia. ¶ Itē aspe-
ctus delectantiuꝫ et tēperate delectātur ⁊ blandicie et
omnia que moderate extrahunt sanguinē et spūs atq̃
ventilant floridant atq̃ ipsum clarificāt. Relationes
etiā nouarū delectantiū sicut summe me delectaret re-
gem vngarie vicisse teucros. Quid sit de coitu dicendū
satis constat: nam vitandus est nisi forte coire solitus ⁊
vsus copiose regimine multū abstinuisset cum reueren
tia aut obiecti carētia. ¶ Cibus etiā est multipliciter di-
uidendus vt apparebit inchoando a pane vt quasi fun
damento cibationū quē eligamus fermentatum cū cir-
cunstantijs boni frumenti de pura simula non salitum
aut paucissimi salis. Pauci etiā fermēti sibi ꝓportiona
lis non nimie coctionis secūde aut tertie diei a coctiōe
spongiosum et bene pinsatum et fermentatione leuissi
mum forme rotunde aut sursum leuiter presse. De quo
tamen modicū comedat. ¶ Secundo de carnibus vt ex
alio colere dicaꝫ capl'o. Carnes a principio cōueniunt
minutarū auium declinantiū ad pingue in locis tamen
non lacunalibus aut palludibus degentib᷒ sed magis
in locis medijs aut siccioribus habitātiū. ¶ Itē carniū
condimentū esse poterit vel elixe potius sint ꝙ̄ asse. In
processu tamē quia minorata materia nec cōprehenso
ꝙ feb. sit habitura crisim ad magis nutritiuas carnes
debemus procedere siue possumus vt pullorū et vti mi-
nutioribus aut grossioribus ꝑm tenorem virtutis et in-
tensiorem ⁊ remissiorē morbi alterando tamē illas cuꝫ
lactuca aut spinachia aut boragine vel eisdem. ¶ Aut si
poneretur aliud agreste non esset malum vel simile licꝫ

forte aliqua istarum simplicium non conueniunt atq; i
pauco conferũt. Conueniunt carnes boni et facilis nu
trimenti de se declinãtes ad temperiem aut calidũ aut
humidũ parũp ideo excludende sunt leporine capreoli-
ne nisi forte etate valde frigida aut calida et sicca sunt vi
tãda. ¶ Ex piscib⁹ cõueniũt etiã petrini sq̃mosi libere et
fluẽtis aq̃ elixi aut lent friti cõditi etiã cũ succo pomo-
rũ dulciũ aut agreste aut aracij dulci et modico zucca-
ro. ¶ Itẽ cõueniũt oua sorbilia recẽtia gallinar fracta
et in aq̃ cocta et saporata vt sic dicaz cũ aliquo leui ace
toso et zuccaro vitetur. lac et caseus. ¶ Itẽ ex oleribus
cõueniũt endiuia spinachia borago. Itẽ modicũ lactu
ce elixe. Vitent caules cicle et blitis tamẽ nõ incõue-
nit q in pcessu et grossiori existente materia sumãtur
folia fenicli aut petrosilij. p quarta parte spinachie mi
sceat vel lactuce vel boraginis vel filis. ¶ Ex fructib⁹
v° cõueniũt maxime nõ existẽte stipticitate materie pru
na damascena matura excoriata infusa agreste et dant
patienti. ¶ Pruna etiã sicca cõuenire possunt infusa vt
scis. Itẽ poma dulcia aut apia calamãna muscata et si-
milia leuiter sub prunis cocta etiã cõuenire possũt se-
cũda mensa vt decoctione resolut aquosis superfluita
tibus remoueatur aptitudo ebullitioni et putredini imo
licz videatur extraneũ si etiaz coquãtur sub prunis aut
leuiter in furno persica deinde depilata ponantur in
succo granatorũ muzorum. Erit etiã inconueniens ex-
hibere etiam illa de piris odoriferis et bene maturis
cerasa v° et plures alij fructus vitandi sunt. Vitentur
etiam ciborum distinctiones ex ferculis. ¶ Ex cibis v°
cõueniunt panata in brodio siue panis infusus brodio
cum decoctione spinachie aut similis. ¶ Itez conuenit
aliquando panata potissime in processu facta cũ emul
sione seminum frigidorum et amigdalarum dulciũ pro
iiij. parte ¶ Item ptisana ordei in dictis brodijs aut de
coctionibus. Itez brodium factum ex vitellis ouorum
alteratis p̃mo in aq̃ violarũ et agresta et leuissime coa-

gulatis in dictis brodijs. Alia condimenta et fercula per te vide. et exposita in de cibis collige. In secũda po mensa ꝑpter debilitatos capi possunt in zuccaro condita citonia aut interduz coriandra zuccarata aut poma cõdita damascena alexandrina aut cucurbita aut etiã caperet grana granatorũ muzoruz vel cõmisceret dulcia muzis. Aut si cocti piri sumeret aut pomi particulã persici vel citonij. Si etiam caperet aliquid ex seminibus frigidis qꝛ eorum medulla et magis vsualibus deputatis ad passulas etiã cõueniret. ¶ Dicto de cibo nũc de potu et ꝑmo sumendo grã nutricationis vt prandio vel cena: conueniret ergo pro potu saltez diebus ꝑmis aqua ordei aut zucchari aut vinũ subtile album clarum minime stipticuz aut ponticuz ad acre declinans modicum aut saporem medium. ¶ Et si pur montano solitus fuerit vti patiens limphetur tamen bene cum aqua simplici cocta fluuiali aut cum aqua ordei aut cum aq̃ zuccharata pauci zuccari. potum autem vitet valde frigidum actu. ¶ Sit etiam hora cibi aut potus a paroxismo distans qꝛ a ꝑncipio eius saltem horis q̃ttuor aut tres etiã retento canone ꝙ surgat a mensa cum reliq̃s famis aut sitis in stomacho remanentibus. ¶ Venio ad medicinalia. Ad medicinalia et primitus dicenduz quid faciendũ sit tẽpore quietis quartane colerice. scđo quid fiendũ tꝑe paroxismi. ¶ Quantum ad ꝑmum a lenitione ventris est inchoandum si non per se fluxerit venter. Et ꝑmo a clisteri inchoare possumꝰ humectãte leniente et mollificante vt. ℞. viol'. siccaꝝ aut recentiũ si foret caliditas magna. ℳ. j. malue spinachie lactucarũ ordei. ℳ. ß. fiet decoctio ex qua. ℞. mezetã vnam aut lib. ß. et in illa dissolue cassie aut manne. ℥. j. zuccari vio. ʒ. x. salis. ʒ. j. mitte clisteri. ¶ Plura etiã clisteria ex alijs tactꝭ colligere potes nec sꝑ ĩvno stes ꝛ sit ĩtẽtio clisterꝭ ĩfrigidatio ꝛ hũectatio lꝫ ñ nimia. scđo si viderꝭ expediẽs qꝛ ꝯstet tibi sup̄fluitates colicas eẽ ĩ stõacho aut supiorib ĩtestis aut ẽt circa extrẽitates mesaycaꝝ

terminatarum ad intestina leui cū hoc potu tollerat infir-
mus. ℞.seri caprini.℥.v. manne ab.℥.j.vsq ad.℥.j.ß. aut
vsq ad.℥.ij.ſm patientis dispositionē. zuccari.ʒ.iij. tri
bue in potu. Vel. ℞.dictā quātitatē veri syrupi viol.sy-
rupi acetosi simplic aā.ʒ.x.misce et in potu tribue. Aut
℞.viol.M.ß. prunorum tamarindorum aā.ʒ.x.fiat decoctio
in qua scilicet.℥.v.post colaturam dissolue manne vel
cassie.℥.j.ß.et da in potu. Et si volueris potū liquidiorē
adde plus de decoctiōe predicta. Dixi hoc ꝓpter diuersi
tatem patientiū. Si ꝟo ex vrina et alijs cōstaret tibi co
leram peccare cū sanguine et sibi fore mixtā alijs con-
sentientibus flobothoma de basilica dextra. aut saluatel
la et ramo eius vsq.℥.vj.quantitatē tū mēsura ex reple
tione sanguinis et tenore virtutis et duratione morbi.
¶ Itē attēto humore colerico ꝑ sanguinē nec obedien-
te flobothomare ꝑmissa flobothomia. Ad digestiuū ve-
niendum. Et in primis exhibeat istud. ℞.sirupi acetosi
simplic.ʒ.vj.aque zuccari.℥.ij.ß. Aut si abhorret istorū
duorum syruporum cōmmixtionem fac iulep in isto modo. ℞
aque sublimationis violarum.dicte.℥.vj.aque buglosse.℥.j
aceti albi et clari subtilis.ʒ.iij.fiat iulep cū zuccaro. Et
si est iulep longū capere potes.℥.iij.aut.iiij.non iponen
do aliam aquam. Aut si forte ꝓpter debilitatē stomachi
volueris facere syrupum coctiorem et pluri zuccaro con
mixtum exhibe.℥.ij.cū tot.℥.zuccari. Post assumptionē
syrupi.iiij.vicibus aut.v.ſm ꝙ videris materiam digeri
per leue solutiuū ipm solue vt. ℞.cassie.ʒ.x. mirabola-
norum citrinorum.℈.iiij.mirabolanorum indorum.℈.ij.tere subti
liter deinde infūdātur in decoctione passularum et viola-
rum siccarum.aā.ʒ.ij.deinde comisce totū vt cass.et istam i
fusionem cū.℥.iiij.seri caprini. deinde colet et exprima
tur. Et hoc serū ita colatū dulcoretur cū.ʒ.iij.zuccari al-
bi et da in potu. ¶ Aut. ℞.dyasmāna a.ʒ.ij.vsq ad.ʒ.iiij.
et dissoluatur in.℥.iiij.dicti seri aut in decoctiōe violarum
Vel. ℞.reubarbari mirabolanorum citrinorum indorum
aā.℈.ij.ß.spice grana.ij.tere omia subtiliter et infundā

tur vini subtilis aromatici decoctionis passularum.ʒ.ß.an
te decoctionem fractarum.Deinde ista infusio i modico vi
no imittatur dicto sero aut tante decoctioni prunorum et ta
marindorum aut quātitate maiori:vt debite potari pos-
sit addita.ʒ.j. cassie aut māne.¶Aut potes exhibere il-
lam infusionē cū.ʒ.ij.syrupi violarum aut rosarum.ʒ.iij. suc-
ci ro.recentiū a.ʒ.iij.vsqȝ ad.ʒ.ß.dissoluātur hec oia i aq̄
decoctiōis lupullorum cum.ʒ.j.cassie posit℥.ʒ.ij.zuccari ad
dulcorādū.Et fiat debita colatura. Et sit quātitas deco
ctiōis quātū minor pōt sufficiēs tn̄ potui vt.iiij.vel.v.ʒ.
¶Et si vis addere aquam sublimationis fumiterre erit
bene et dū potes vti infusiōib⁹ in aqua casei bonum ē:
immo aqua casei sola siue aqua lactis pluries sufficit.
¶Si des etiam aquā lactis siue casei cū aqua fumiter-
re et lupullorum bene erit aut violarum.aut simil̄.dicēte Aui
cenna in caplo de cura quartane.¶Et scias q aqua ca
sei est bonum vehiculū ei q administratur ex virtutib⁹ pdict℥
et forte cū fiat administratio ei⁹ soli⁹ quādo caliditas ē
violenta.Si vero abhorret potum solutiuuȝ est in forma
electuarijs si capere vellet tribue dyamāna ēt vt tactū ē
potes consolare eandeȝ cōfectionem terendo mirabola
nos citri.et indos optime deinde infundātur viuo pre-
habito decoctiōis passularum et dimittātur p se exiccari
in vmbra.Et ex hijs siccis cū electuario de succo rosarum
fiant pillule.quarum dosis esse potest a dragma.j.vsqȝ ad
℈.quattuor.¶Si vero facta euacuatione adhuc remane
at febris resume transactis duobus diebus post euacua
tionem digestiuumvalde subtiliās et magis appropria
tum materie aduste vt.℞.endiuie Manipu.j.bedagar
sucaha quia spine egyptiace an̄.dragmas.iij.capillo-
rum vener℥.ʒ.iij.lupulli.ʒ.j.ß.fumiterre. M.ß.bulliant
in libris.xviij.aque siue lib.ij.ad consumptionē.iiij.pt℥
deinde cola et ex dicta decoctione.℞.ʒ.duodecī et vini
pomorum aromaticorum vt apiorum.ʒ.j.aceti subtilis
et albi.ʒ.vnam bulliant lento igne et in fine dicte deco
ctionis infunde epythimi mirabolanorum citrinorū et

indorū ana.ʒ.j.infunde dicte decoctioni vt dictum est. Deinde cola et cuꝫ.℥.vj.zucchari albi sirupiza. Et si fuerit expediens clarifica sirupum propter delicatos maxime:et sirupi dicti zucchari.℥.ij.aque zucchari aq̄ buglose ana.℥.j.da in potu. Aut si vis propter abhorrentes sirupos cape aquas sublima tionum vt. ℞.aque endiuie aq̄ buglose an̄.℥.ij.aque fumiterre.℥.iiij.ß.aque capill'.veneris.℥.j.vini pomorū dulciū aceti dicti an̄.℥.ß. iulepiza cū debita quātitate zucchari albi aut sirupi de epithimo.℞.dū materia fuerit grossior.℥.j.sirupi endiuie.℥.ß.aq̄ zucchari azari aq̄ endiuie an̄.℥.j.ß.da ī potu Post assumptionē sirupi potes exhibere solutiuū ꝑmo vt dictū est aut exhibere pillularū aggregatiuarū pillularꝫ de fumoterre ana.ʒ.ß.vel etiā potes exhibere potagiū vt.℞.seri caprini.℥.iiij.aq̄ sublimationis capillorū veneris aq̄ fumiterre aq̄ scolopendrie an̄.℥.ß.succi pomorū dulciū an̄.℥.j.depurati misce ⁊ dissolue cassie.℥.j. Postq̄ infuderꝫ dyamāne.ʒ.ij.reubar.mirabol'.citrinorum indorū an̄.ʒ.j.spice.℈.ß.vini albi subtilis aromatici.℥.ß.post dissolutionem et infusionem horū cola ⁊ colatum in potu da.⁊ in die sequēti adhibe clistere. Deinde vtatur in ꝑncipio prandij aut cene de capparib⁹.¶ Itē attēde si splen fuerit durum ⁊ tunc vnge ipsum cum hac vnctione.℞.olei violaruꝫ olei de capparibus aceti an̄ ℥.ß.seminis portulace contriti.ʒ.j.scolopendrie.℈.ij.lauentur omnia in aqua portulace aut cum modico cere albe fiat vnguentū ⁊ inungatur regio splenis. Et si apparuerit in stomacho flegma potes inūgere stōachum cum oleo ros.coral'.coriandro vel lambrusca et facere vti patientem loco saporis succi granatoruꝫ muzorum aut sil'i immo ⁊ vehementi ꝓcepto fl'ate nō incōueniret epithimare stomachū cū aq̄ ros.decoctiōis corall'.ru.et coriandri⁊ potes facere vnctionē. Itē cōuenit cōfectio triūsanda.ad vigorē stōachi epatis⁊ cordis.¶ Quid ꝟo fiēdū tp̄e potissimi explico. Nā ꝑmo ī ꝑncipio regal' ſm gn̄ales ⁊ scitos canon̄.cū ꝓhibitione somni cibi ⁊ pot⁹.

Item cū calefactionib⁹ et aliis suo loco tactis. ¶ Adue niente augmento ꝛ cōpleta expansione caloris cōueni unt fricationes aut amplius subtilieꝛ materia vt citius in declinationē ꝛ statū veniat potissimus nec etiā tūc cō uenit potus regulariter sed lotio oris cū aq̄ or. aut zuc chari aut aq̄ simplici cocta ꝛ hay frigidatiōes vitēt itē sus actualis: pōt etiā iā vēto statu aliqua grana grana torū muzorū masticare aut dulcia cōmixta acetosis. nec incōuenit etiā vt capiat iulep viol'. vel roſ. aut cicoree: aut iulep endiuie q̄ omnia ex prehabitis videre potes aut saltez in processu proficiente vigoratione virtutis ex isto electuario accipere potes. ℞. zucchari ro. bora ginati buglosati zucchari viol'. manuschristi cū perlis ana. ℥. ß. foliorum auri ꝛ argenti ana. ʒ. ß. incorporentur inuicem ꝛ de isto dissoluto in aqua cocta detur in potu. Aut hanc confectionē cordialem factā ex margaritis ꝛ fragmentis saphiri iacincti smaragdi granate ꝛ aque buglose roſ. quā cuz cutello in aqua cocta rade ꝛ da in potu. ¶ Si sudauerit quid faciendū cordi constat et si flegma fuerit vehemens epithima ex dictis aut saccu lum apponere potes. Si vō vt plurimū contingit ī vri na appareat vestigium liquefactionis appareat etiaz valde extenuari infirm⁹ spinā ꝛ etiā renes inungere de bes ex prehabitis. Et si vigilias haberet immensas q̄d facere debes ex regie accidentiū collige dicta supra et ideo sufficiant ꝛc.

¶ Sequitur regimen q̄rtane flegmatice. 319

Equit regimē q̄rtane flegmatice siſr in duo diuidendū nō naturaliū scz et medi cinaliū. Primo autē more solito diuidit ſm nō naturaliū rez diuisionē lz ēt p̄mū ꝛ scd̄m ptiri possent ſm statum species quā ptitionē ex dict̄ sup̄ ca. de ſtate vide Intētio vō hui⁹ primi regiminis esse debet ad prohibē dum multiplicationem indebiti flegmatis. ¶ Alia ad prohibendum ne antecedens causa vt flegma transeat

inconiunctam ⁊ possumus addere tertiā vt abijciātur coniuncta ⁊ antecedens: nam in quartana non melāco lica ⁊ maxime flegmatica duplicem antecedentē cau⸗ sam imaginari possumus. Primo flegma transiturū in melancoliā. secūdo melācoliā nondū motā ad minerā putredinis in quā flegma transmutatū est. Intentio pri ma completur per calefaciētia et exiccantia. Intentio secūda completur per prohibētia adustionē que de feb. frigida ⁊ humida. Tertia vero intentio cōpletur per sub⸗ tiliantia ⁊ humida. Et quia pendet causa coniuncta et antecedens melancolica ab antecedente flegmatica p̄⸗ mario antecedendū est ⁊ a p̄ncipio egritudinis dū est amplius flegma et paucior melācolia. Et cū regia ista vel intentiōes cōtrarient̄ mediū regimē est ministran⸗ dū: morbis em̄ compositis cure cōposite cōueniunt. Et ita magis regimina: et vni attendat̄ non neglecto alte ro iuxta Galie. dictum p̄mo afforisinorū cōmento. xvj. Unde diete. ¶ Prefatū ergo regimē expeditur⁹ iuxta solitū inchoabo ab aere: quē in actiuis et passiuis opꝫ esse medium: sic em̄ medians non augebit flegma nec adustionem eius nec obstruit poros ⁊ claudet aut reso lutionem impediet quē collige clarum subtilem et lu⸗ cidum. Et si hunc naturaliter non habes tibi artificio noto debite efficias. Qui etiā non sit ventosus nec va⸗ porosus. Sit camera etiā ex toto munda ab īmundicijs plurimis ⁊ aliorū habeat etiā lectum in pluma mediū. ¶ De motu et quiete in die quietis exponat se constan⸗ te virtute ab exercitijs solito minoribus et omnibus prehabitis intentionibus attendamus et debēt esse so⸗ lita vt aptiora corpori nisi essent exercitia cōtra inten tiones aut intentionē vt piscandi aut fabri exercitium. ¶ Somnus et vigilia ita proportionētur vt quasi equē tur a principio: tamen morbi vt est causa cōstet ampli⁹ esse flegma vt dictum est: debet esse paucior somnus et ita in processu maiori existēte siccitate maioret̄ quies siue somnus et minoretur etiā vigilia. teneantur etiam

in dormiendo prehabiti situs. ¶ Jnanitio et repletio sunt vitanda et a principio dietando supfluitates etiā digestionum expurgentur per suas regiones: artificialiter tamen tenenda dicentur in secūda parte regiminis. ¶ Accidētiū anime oīuz vitenf excessus potissime trāseuntiū ad transitū humorū in melancoliam. Ut tristicia timor nimia ira ꝛ omnium rerum fixe intentionis vt cogitationes. attendat ꝟo patiens gaudiosis delectantibus ꝛ deliciosis que opponūtur generatiōi melācolie. ¶ De annexo quia coitu constat nullatenus conuenire nisi in casu quo foret patiens qui multum abstinuisset vt quasi compressione caloris genuisset flegma vt incitetur satis ad coitum tunc eñ non inconueniret moderate factuz. ¶ De cibo ꝛ potu. Primo de pane dicendum quē a principio propter causam primariam vt flegma eligamus ex toto sine sale sed vsu cōmuni habēte salem et ita cōmuni vsu fermentatū et debite pinsatum. Nec ex toto de pura simula imo habeat furfurꝫ aliquantulum. Et est causa clara cuius decoctio de forma etiam sit cōmunis. Sit etiam secūde aut tertie diei de quo tamen non comedat' multum. Uitet etiam pastalia multa inquātum potest. vitet etiam comestionez panis sicci quātuz vitare potest: ꝛ infusuz potius comedat iuxta ꝯditiones ciboꝝ positas. j. iiij. de Libatione febricitantium siue patientiū quartanam illo cap'lo: necessarium est dum dicit. Et scias ꝙ conditio in eo ex quo cibatur habens quartanā est vt sit aggregās ꝓprietates quarum vna est vt non sit crudū imo resoluens cruditatem quā facit accidere melācolia. ꝛ secūda est vt sit nō grossum. Et tertia est vt non sit constrictiuū imo soluēs ventrem. Et quarta est vt sit sanguis ex eo generat' laudabilis. Et plurimum quidē est illud qđ habet caliditatem ꝛ humiditatem per quā litterā patet causa dictorū ꝛ dicendoꝝ. ꝛ primo de carnibus quia eligātur pulline aut alie dicte. Uitentur leporine caprioline capretine vitelline nisi forte in declinatione exhibeātur. ¶ Jtem

vitentur porcine silvestres et domestice. Sint vero car-
nes potius elixe quam asse. Et si fuerint pulli in eorum ven-
tribus elixetur radix feniculi aut fenichuz aut buglose.
¶ Item conveniũt panata aut panis infusus in brodio
pulli aut in processu in brodio decoctionis spinachie
et petrosilij aut spinachie et feniculi. Item si queras cõ-
sistentiam virtutis brodium ex vitellis ouorum recen-
tium in brodio decoctionis aliquarum carniũ. ¶ Item
in processu digestionis et valde minoratis materijs cõ-
veniunt decoctiones cicerum rubeo. aut nigrorum cum
carnibus non comesta substantia ciceruz: aut brodium
cum carnibus castrati iuuenis. Alios modos ferculorũ
vide: cõmuniter tamẽ conuenit amigdalata siue emul-
sio amigdalarũ dulciũ in decoctione carnium dictaruz
et si aspergatur modicũ cinamomi bonuz est. ¶ Ex ouis
patet gallinarũ recentia conuenirent et maxime vitella
et sint mollia. ¶ Item omnis caseus vitandus est et ma-
xime antiquus et salitus: et quãto grossior tanto peior.
¶ Item lac etiã est vitandũ: serũ tamẽ caprinum debite
factum in alijs medicinis vt tanget conuenit. et simili-
ter cascata: et cibaria capientia lac vitanda sunt saltez
a principio et frequenti vsu. Vitetur etiã ex toto lac et
carnes salse imo etiã tente in aceto vt gelatina sulcida
et similia nisi aliquãdo modicissimũ sumeret ad incidẽ
dum flegmaticũ humorẽ et melancolicũ et potissimũ ad
incitandũ appetitum. Quibus etiam modis ad deop-
pilandum splenem conueniunt cappares. ¶ Nunc etiã
de piscibus dicendum qui non sunt in vsu multũ et sint
pisciculi de quibus dictum est elixi et postea aspersi mo
dico cinamomo aut leuiter frixi. Vitentur etiã quod omi-
seram viscera animaliuz vt epar cor et similia: maxime
si fuerint ex coctione dura. ¶ Ex oleribus omnia cruda
vitentur. Ex coctis siue eorũ coctionibus cõuenit bora
go folia petrosilij. Item spinachie decoctio fructus in
proposito conuenientis sunt ficus sicce comedat duas
in principio prandij aut cene. Item cõueniũt vue passe.

¶ Item conuenire possunt poma aromatica ꝛ pira odo
rifera cocta que si post coctionem aspergantur aniso
confecto bonum erit aut cum tragea pulverizata. Per
sica vero quia putressibilia sunt non conueniunt nisi foret
vt est extraneum ab vsu comuni assentur super prunas
aut leuiter exiccentur in furno et potissimu citonia co-
medantur in secuda mensa et in quatitate valde pau-
ca. ¶ Item conueniunt amigdale dulces sicce depilate ꝛ
in aqua zucchari modicum infuse. Pepones vero no nisi
raro conueniunt et maxime dentur in die quarta ab in
cisione in campo. ¶ Si tamen in processu coqueren-
tur siccati ꝛ incisi vt de cucurbitis fit non esset inconue
niens saltem cum aliquado per correctionem carnium
corrigantur. ¶ Item iuiube passe conueniunt recentes
etiam licet raro et in quatitate pauca. ¶ Ex granis ꝛ le
guminibus grana pini in aqua tenta zuccharata aut in
aqua feniculi postea sicca: saltem in processu quartane
poterunt conuenire. Item ex leguminibus nullius cor-
pulentia conuenit: sed decoctio. zuccharuz ros. bene co
uenit cum carnibus vel simili coctorum. Siqui vero ci-
bi salsi conueniunt in aliqua quartana dicetur in quar-
tana melancolica. pro potu dicendu nullam aquaz cru-
dam et simplicez conuenire in quartana flegmatica: et
est causa in promptu. Nam licz aqua ista conferret pro
hibendo adustionem: noceret tamen plus incrudando
flegma et ingrossando humorez melancolicum. Item
claudendo vias. Aqua tame ordei a principio cuz zuc-
charo albo conueniret eligendo aquam fluuiale condi
tionatam debite circunstantie sumendo ex secuda primi
doctrina secuda. de aqua capitulo. Aut forte quia plu-
res abhorrent aquam ordei sit salte aqua cocta in zuc-
charo siue aqua cocta in qua postea ponatur zuccharum:
ꝛ quia non contentantur infirmi bibere aquaz istam nisi
vino comixtam saltem limphetur aqua ista vinum: ꝛ si
ante distilletur aqua per arenam erit bonum. Vinum

autem quo vti debet sit vinum album clarū subtile sub stātia: sapore mediū min⁹ tñ pauciferū φ in q̄rtana cole rica: et minus limphatū. Stet vo limphatura in piectu ra medici debentis vigorem infirmi cōmēsurare ꝛ mor bi ꝛ cōsuetudinē infirmi ꝛ etatē ꝛ vini vigorē ꝛ etatem ¶ Dicto de p̄mo p̄ncipali ad scd̄m accedo q2 medicina lium dationē et q2 morbus materialis est intētio dicen dū esse ad materiam et ad morbū sequentē et ad virtu tem p̄ncipaliter conseruādam. ¶ Circa materiā p̄ncipa liter duo sunt videnda. ¶ Primū exquo ad benignū du ci nō potest est digestio que est p̄paratio materie ad ex pulsionē. aut scz posset verti ad benignū digestio esset p̄paratio huius materie vt reduceret ad benignū. ¶ Tri plicē autē materiā habem⁹ cōsiderare in q̄rtana f'latica sed cōiter et in alijs q̄rtanis ꝛ feb. vt muchositas aut se rosa sup̄fluitas reperta in stomacho et intestinis quia cōgesta et debilitato stomacho aut etiaz pulsa ab alijs membris ad stomachū ꝛ intestina: postea sunt materie ꝓprie quartane flegmatice ꝛ melancolice ꝛ flegmatice tacte aliquo mō antecedentes circa q̄s mat'ias oportet habere digestiuū ꝛ q̄ conueniret digestiuū pro flegma te ꝛ materijs melācolicis. ¶ Itē habemus intentionem euacuandi materias nō eradicabiles ad benignū et in ter actus haꝝ debet esse ordo q2 p̄mitus ille materie cō munes euacuāde sunt in locis expulsionū. Et lz nō sint ꝓprie q̄rtane f'latice tamē impediūt membra ne debite digerant et trahibiles sunt a stomacho ꝛ ab intestinis ad venas: q̄ p̄mo leniente et abstergente conducantur. ¶ Itē et si venter fuerit stipticus incipiatur a clisteri li nitiuo et abstersiuo partim vt. ℞. blete mercurialis fo liorum maluauisci ana. M. j. ordei. M. ß. matrū viola. q̄rtam. M. j. fiat decoctio in sufficienti quantitate aq̄ fluuialis et circa finem decoctionis. ℞. caulium. M. j. ita vt caules sint prima coctione cocti ꝛ cola: deinde. ℞ colaturam lib. ij. aut lib. j. ß. olei cōmunis. ℥. iij. cassie. j. ß. salis. ℈. iiij. et post dissolutionem horum iterum cola

et mitte clisteri tempore suo. Et si tibi constaret isto facto nauseari patientem aut si haberet in stomacho aliquid grauans et maxime circa os stomachi tenta leuiter prouocare vomitū. vt. ℞. aque ordei. ℥. iiij. oximellis simplicis. ℥. j. da tepida ista ⁊ fac ꝙ lignando bibat seu ꝙ citissime bibat. Et postꝙ modico tempore tenuerit immittat digitum ori aut pennam oleo intinctā. ¶ Et si fuerit expediens dare linitiuum ad debitam mundificationem stomachi et intestinorū potes exhibere istud ℞. iuiubarum grossarum ficuum siccarum pinguium ana. ℥. iij. liquiritie passularum. ℥. ß. fiat decoctio cuius post colaturam. ℞. ℥. vj. in qua dissolue mellis viol. mānne ana. ℥. j. et da in potu. Et potes maiorare dosim ſm infirmi conditionem et si potes desinere addendo aliquid bonum est. ¶ Circa digestiuum et euacuatiuum imo circa regimen totum plura sunt aduertenda que ex auctoribus colliguntur vt ex Auicenna partim in cura quartane et ysac in q̄nto febrium: quorum primum ne nimium calefacientia applicemus quibus subtile educatur et materia augeatur quia melancolia genita ingrossetur. ¶ Secundum ne nimium infrigidantia tribuamus constipantia vias et ingrossando materias et a resalutione prohibentia. ¶ Tertium ꝙ ex primo et secundo sequitur est vt valde siccantia vitemus et inde augeatur melancolia aut genita durior fiat et grossior ¶ Quartum nimia regiminis subtilitas vitanda est ne in grossitate morbi virtus succumbat. ¶ Quintuȝ in digerendo prouocantia fortiter a principio viteutur vt oximel compositum aut sirupus de epithimo et similia vt est in promptu causa ne agitetur materia et ad vias strictas deducatur et oppilet: non etiam propter digestioneȝ educatur subtile remanente terrestriori grosso. ¶ Sextum teneantur euacuantia propria a principio materia non existente apta educi plene: farmacum per forte ꝟo non ducibili nisi cum magno dispendio patiētis. ¶ Si tamen foret materia a principio valde exube

rans non inconueniret a principio minorare melanco licam materiam aut flegma antecedens eadez quibus minoranda sunt per dicta in cura flegmatice patet ex eodez modo quo sit minoranda melancolia audire poteris dum ponetur medicine euacuatiue. ¶ Item habementi vomituz in quartana flegmatica valde conferre tum ꝓpter flegma vt tactum est aut ꝓpter humorē melancolicū quē ad splenē natura deriuat: ꝓhibet eñi vomitus pluries potissimuz in quo tñ tempore sit fiendus vomitus tangā. ¶ Hijs premissis in quartana flegmatica ab isto digestiuo poteris inchoare. ℞. oximellis simplicis.ʒ.ij.ß.aque feniculi aque apij aque sublimatiōis fumisterre ana.ʒ.semis aque zucchari aque ordei ana ʒ.ij.ß.Et si fuerit antecedēs flegma salsum potes ita describere. ℞.sirupi acetosi simplicis.ʒ.j.ß.mellis roß.ʒ.ß. aque endiuie aque fumisterre ana.ʒ.vj.da in potu pro vice vna ⁊ ita continua vsq̄ quo videris vestigiū digestiōis manifeste et ita augmētet quātū ad aliquā partē materie aut si abhorret sirupos obscuros distillent per filtrum aut pendentē sacculum ex tela multū texta fixe vel cape aque feniculi aque endiuie ana.ʒ.ij.aq̄ buglose.ʒ.j.aceti.ʒ.semis.fac iulep cum zuccharo albo.ʒ.ij.et facias longum iulep cum.ʒ.quattuor pro vice tribue de quo sumatur vicibus quinq̄ aut pluribus vt operanti videbitur. Deinde minoret materia per hunc modum. ℞.aque feniculi aque buglose ana.ʒ.j. seri caprini.ʒ. iiij.misce et infunde polipodij turbith ana.ʒ.j. zinzib. gra.iij.passularum.ʒ.ij.colentur ⁊ leniter exprimantur. Et dissolue in eis māne aut cassie.ʒ.j.ß. Potes etiā addere aliq̄d agarici correcti vt prius tactuz est. Post euacuationē debes replicare sirupū fortiorem.vt. ℞.radicum apij feniculi petrosilij ana.ʒ.iij.foliculorum sene ʒ.ij.semis.florum sticados florum boraginis et melise. ana.ʒ.ij.polipodij.ʒ.j.fiet decoctio.deinde colet ⁊ accipe ex colatura.ʒ.x.et adde ei aque sublimationis fumi-

terre.ʒ.ij.Deinde.℞.mirabolanoꝝ kebulorum indoruꝫ
ana.ʒ.ij. infunde eos in aqua decoctionis passularum
deinde in prima decoctione cola ⁊ aromatiza cum.ʒ.j.
cinami ⁊ cum zuccharo fac sirupum quo assumpto vici
bus aliquot euacua cum turbith et polipodio et agari-
co augendo dosim. Potes etiam exhibere pillulas ag-
gregatiuas Mesue distinctione decima.quarum prin-
cipiuꝫ dicit. Pillule aggregatiue ex inuentione nostra
coiungentes aggregationē expertorū iuuamentoꝝ ⁊c̃.
¶ Item conueniunt pillule Auicen.p̃ma quarti dum re
memorat solutiua in quartana:⁊habet ita:pillule lenes
que administrantur in omnibus quinqꝫ diebus semel
sunt iuuantes in ea ⁊ sunt experte quarum descriptio.
℞.epithimi turbith ana.ʒ.v.carui.anisi ana.ʒ.vij.ame
os.ʒ.viij.seminis feniculi apij ana.ʒ.iij. polipodij.ʒ.vj.
agarici albi qꝫ facile teritur.ʒ.viij.salis indi.ʒ.v. yerepi
gre.ʒ.v.fac pillulas cū aqua mente dosis.ʒ.j.semis. Ex
hac descriptione tota fac tertiam parteꝫ et da.ʒ.j.Va-
lent etiam pillule quas ibidem appropriat Auicēna in
casu isto dum dicit.Et cum materia est flegmatica cōfe
runt iste pillule.℞.thimi ameos agarici ana.ʒ.iiij. se-
minis apij anisi feniculi ana.ʒ.ij.salis naptici.ʒ.v.yere
pigre turbith ana.ʒ.x.dosis.ʒ.ij.semis.fac tertiaꝫ par-
tem descriptionis et cum oximelle simplici tribue.ꝯ.q̃t-
tuor.¶ Item facta euacuatione adhuc potes vti sirupo
quem ponit Mesue in suo de appropriatis in cura so-
de cuius littera habet ita. Mesue sirupus conferens
ad ea que diximus et est nobile et expertum et confert
quartane et oppilationi splenis ⁊ omni egritudini que
est in melancolia et notate istum cuius est hec descri-
ptio.℞.capilloruꝫ veneris florum buglose et radicum
eius domestice ⁊ siluestris polipodij camepitheos epi-
thimi ana vnciā vnam foliorum sene camomille stica-
dos ana dragmas duas camedreos squinātī ana.ʒ.iij.
fumiterre.ʒ.viij.eupatorij.ʒ.iiij. succi pomoꝝ du.ʒ.viij.

omnia preter epithimū et succum pomorꝫ bulliant in libris.iiij.aque ad cōsumptionē medietatis.deinde bulliant in predicta bullitione vna epithimus et colentur ista ⁊ cum succo pomorū ⁊ lib.ij.zucchari fiet sirupꝰ huius descriptionis.fac similiter tertiā partē ⁊ da pro vice.ʒ.j.ß.aut.ʒ.ij.cum aqua feniculi aque buglose aq̄ zucchari ana.ʒ.j.⁊ post assumptionē sirupi detur euacuatiuus.potestis etiā capere oximel cōpositū flegmate non existēte cōposito aut sirupū de radicibus Mes.⁊ maiorare dosim eius si apparuerit magna repletio ⁊ maiorare sirupū de epithimo qui partis solitiuꝰ est vnde ita describes.℞.oximellis compositi siue sirupi de radicibus Mes.ʒ.ß.aque buglose aque zucchari ana.ʒ.j.ß.misce ⁊ tribue pro vice.ʒ.j. Aut flegmate existente salso potes ita describere.℞.sirupi de fumoterre maioris descriptionis Mesue sirupi endiuie ana.ʒ.vj.aque endiuie ʒ.ß.aque feniculi aque buglose aque zucchari ana.ʒ.ß. misce ⁊ redigātur omnia in corpus vnū inter tamē sirupum de fumoterre ⁊ de epithimo est differētia. Nam sirupus de fumoterre leuior est nec ita solutiuus sicut ille de epithimo:⁊ conuenientior in materijs calidioribus. Sirupus ꝟo de epithimo est magis solutiuus ⁊ magis apertiuus oppilationum ⁊ plus eductiuus flegmatis.

¶ Post autem digestionē materierū potes euacuare cū prehabitis euacuatiuis.¶ Item cum quibusdā que tangit Auicē.in caplo de cura quartane dum dicit:des eī omni nocte medicina de turbith.Et per hanc medicinā potes intelligere medicinā liquidas recipientē turbith aut pillas turbidatas potissimus dandas in flegmate salso:⁊ describūtur a Mes.descriptione.x.de pillis miscendo secū pillulas de fumoterre.¶ Item si constaret maxime flegmata esse in stomacho ⁊ in instrumētis sensuum in isto casu cōuenirent elefangine mixte cum pillulis de fumoterre.Item cōmendat Auic.hanc descriptionē.℞.yere Galieni.ʒ.vij.turbith.ʒ.x.mirabolano. nigrorum.ʒ.ij.eupatorij.ʒ.v.salis indi.ʒ.iij.bedegar

sucaha.ana.ʒ.iiij.anisi.ʒ.iij.decoquētur cuʒ aqua apij. Ex hac yera dare in potu potes dosim quā ex predictis collige.¶ Et post euacuationē si expediret posses iterare digestiuum fortius ⁊ maxime ratione melācolie vnde potes dare sirupi de epithimo.ʒ.j.et dare.ʒ.ß. sirupi tacti de radicibus aut oximellis compositi ⁊ cū prehabitis euacuare. Unde ad materias mixtas valere possunt aggregatiue. Itē pillule inde quas describit Haly quarū descriptio ponitur a Mes.iiij.distinctiōe de pillulis ⁊ vtrarumq3 dosis est a.ʒ.j. vsq3 ad.℈.iiij. oportet tamen curanteʒ diuersas facere doses ꝰm coniecturam eius in ꝑportione virtutis ad morbum ⁊ in sustinendū euacuationeʒ.¶ Item ad materias mixtas licʒ pillule cochie sint capitales etiā iste valerent. Item conueniūt pillule que tanguntur a Mesue in suo d c appropriat3 ⁊ pro cura sode ex flegmate et ex melancolia: capl'm vide in modis pillularū conferentiū in egritudinibꝰ a flegmate ⁊ melancolia.¶ Item cōueniūt pillule inde quarum descriptione capitulū incipit. Confectio pillularū stomaticharū solutione educētiū flegma ⁊ dosa vtrasq3 vt est dictum. ¶ Factis ꝟo euacuationibus non obstante potes dare tiriacaʒ antiquā.vt.℞.tiriace antique a ʒ.j.vsq3 ad.ij.sumatur cum vino aromatico subtili albo tante quātitatis vt debite bibi possit aut cum aqua dissoluatur scilicet distillatur sticados vel buglose ⁊ absinthij aut sola sumatur aut inuoluatur nebule ad modum pillularū.¶ Similiter confert metridatuʒ tanta dosis. Si ꝟo remansisset dolor splenis vt intenderemus ad apertionē subtiliationem eductionem ad aliqualē materiam conueniret medicamen Auicē.cuius littera sic habet. Et quando est cum dolore splenis vtatur hoc medicamine: nam soluit cum facilitate.℞.scolopendrie.ʒ. xv.agarici.ʒ.xij.mirabolanoruʒ nigroꝝ yerepigre ana ʒ.x.kebuli absinthij ana.ʒ.viij.sucaha bedegar ⁊ camepitheos succi eupatorij ana.ʒ.semis.fiat confectio aut pillule. Sed videte: potius facite pillulas et valebunt

vt tactū est contra ventositatez resoluendā ꝛ educendā materiā grossā melācolicā ꝛ flegmaticā siq̄ fuerit. huiꝰ tamen facite tertiā partem ꝛ dosare potestis vt est tactum ꝛ cōficere electuarium ꝛ dare in potu. ¶ Item potestis exterius vngere cū ista vnctione. ℞. olei anetini olei de capparibꝰ .ʒ.vj.vel.℥.vj.aceti squille.ʒ.ij.puluer. scolopendrie.corticum citri tamarisci.se.portulace añ. ℈.j.ameos feniculi anisi añ.℈.ß.cere qđ sufficit fiet vnguentū. ¶ Item splenem cuz filtro epithimare poteris sic. ℞.scolopēdrie corticū tamarisci añ. M.ß.capparorum ꝛ radicū eorum añ.ʒ.ij.florū camomille anisi feniculi cimini ameos añ.ʒ.ij.agarici foliculoꝝ sene añ.ʒ.j. bulliāt ī vino subtili albo.℥.xvj.ad cōsūptionē q̄rte ptis deiñ ī dicta decoctiōe īfūdaƭ filtrū ꝛ īfusū calidū debiteq; expressū apponaƭ regiōi splenis aliq̄tiēs.deiñ terso loco cū pāno fumigato scolopēdrie ꝛ inungaƭ locus vt tactū est. ¶ Itē stomachū vigorare debemus mūdificando aliquādo cum pillulis elefanginis Me. Postea possumus inungere stomachū cū isto vnguētovsuali satis. ℞.olei masticꝫ olei de absinthio añ.ʒ.j.vl.℥.j.masticis corall' ru.lambrusce coriandri.corticuz thuris pulueƭ.ro.ru.siluestriū añ.℈.j.gariofꝫ.ʒ.j.cinami.ʒ.ß. cere q̄ sufficit fiatvnguentū. ¶ Si etiā cōstet stomachū esse lapsum ad frigidū ꝛ humidū potes etiā facere fomētationem isto modo. ℞.ligni aloes.℈.iiij.thuris corticuz thuris masticis sandarache añ.ʒ.ß.ro. siluestriuz mirti coriandri ana.℈.j.ex hijs contusis medium coclear.apponatur igiturꝛ fumigetur pannus quo fumigato post vnctionem fomentetur stomachus. ¶ Item epithimare etiam potes stomachū epithimate pretacto vt. ℞.mente absinthij ro.ru.añ.Manipu.ß.calami aromatici ciperi acori añ.℥.ß.mellise.corticū citri ana.ʒ.ß. gariofꝫ. ʒ.j.ß.cinami macis añ.℈.ij.bulliant in vino aliqualiter nigro lib.ij.ad consumptionem quarte partis: deinde habeatur filtrum siue pannus scarlati in scuti figura vt strictior pars obtusa versus os stomachi protenda-

tur et pars latior versus fundum. ¶ Si vultis ex preha-
bitis rebus facere sacculum potestis et sit ordo appli-
cationis medicaminum sic vt primo fiat epithimatio
Secundo inunctio facta abstersione. Et tertio fomēta
tio cum fumigato panno. Et si volueris panno post tem
pus retento etiam remoto apponatur stomacho saccu-
lus. ¶ Ex predictis etiam facere potes stomacho cero-
tum cum modico laudani ⁊ gummositate masticis. Itē
in isto casu conuenit confectio de citoniis et codegna-
tū de melle et speciebus. Potes etiam facere confecti-
onem cordialem et stomaticam et epaticam patet vt
℞. margaritarum fragmentorum saphiri smaragdi ia
cincti granate ana grana. iij. pulueris dyamusci dulcis
Mesue. dragmam semis. pulueris dyarodon Mesue.
℈. duos. conficiatur confectio solida in morsellis aut
rotulis cum aqua melise buglose et mente et capiat ꝑ
vice dragmas tres. ¶ Si v° constaret in stomacho esse
oppilationem et incensionem quibusdam prehabitis
premissis poteris quoddam prehabitum replicare. vt
℞. aque mente. ℥. j. aque absinthii: aque feniculi: aque
eupatorij ana. vncias. ij. aque endiuie vncias. iij. aque
buglose aque melise ana vnciam. ß. aromatizentur cuꝫ
speciebus diarodon: deinde cum speciebus et zuccha-
ro fiat iulep quod diuidatur in partes quattuor. ¶ Ex-
terius v° poteris inūgere cū oleo de spica. Et si appa-
rēt signa calorꝭ siue vestigia tēpera cū oleo ro. et modi
cū aceti impone. Si v° acciderit post q̄rtanā hāc yma
ginatio aut magna obtusio visus sicut plerūqꝫ fit trāsi
ad mūdificanduꝫ caput ⁊ oculos ⁊ vt debes hoc facere
ꝓprio loco ꝑquirere tertia. iij. Si v° cōstiterit venturꝫ
esse paroxismū tene mēti regulas de prohibitione somni
et cibationis aut potes si posses in p̄ncipio paroxismi
omittere cibū esset meli⁹: in ꝓcessu tamē non est vsuale
ita dietare infirmum: paroxismo existēte ita longo. Iō
cibetur infirmus tribus aut quattuor horis ante parox-
mum cum ptisana ordei: aut simili leui. semper tamen

attento tenore virtutis et aliis cõsentientib⁹ ꝛ dissenti
entibus de cibatione ad inuicẽ cõparatis. Adueniẽte
ꝟo paroxismo si aduenerit rigor aut instaret rigor ex re
gimine rigoris ptꝫ q̃d sit fiendũ. tamen ẽt vt fuit preta-
ctum diacalamentũ Me. est cõueniens facta inunctio
ne potissimũ spine tote. ¶ Itẽ cõmendat Auic. fomen-
tationẽ siue embrocationem vel epithimationẽ quã ita
describere possumus. ℞. sucaha. i. abrotanũ vel absinti
um sed abrotanũ forti⁹ est: camomille melliloti sticados
et similiũ ana. M. j. sumant spõgie ꝛ infundant deco-
ctioni dictaꝝ reꝝ in aq̃ fluuiali et sufficiẽter exprimant
dicte spõgie ꝛ applicent spine. Alia etiã fortiora fieri
possunt q̃ ꝑ te vide. Uomitus tamẽ in isto casu esset cõ-
ueniẽs factus cũ aq̃ tepida et oximelle. Quid autem in
aliis tp̃ibus sit fiendũ patet satis. Habe tamẽ menti ꝙ
ꝓpter fumorũ grossitudinẽ ꝛ terrestreitatẽ et maliciam
subethicant aliquãdo q̃rtanarii. Et semel in quodã mo
nacho vidi dormiente q̃si a p̃ncipio paroxismi vsq̃ ad
finẽ i quo prouidere debes ex his q̃ dicta sunt in regie
subeth. ¶ Si ꝟo appareat tp̃e status aut in fine ꝓpter
verã adustionez materie poteris exhibere electuarium
hoc. ℞. zuccari de melisa zuccari buglosati et zucchari
boraginati zuccari ro. manuschristi cũ perlis cũ modi-
co cinamomo ana. ℥. ß. incorpora adinuicem bene trita
cõfice et de electuario detur in potu cũ aq̃ ordei cocta
cũ zucchoro siue zuccharata aut cũ aquis sublimatiõis
dictarũ reꝝ q̃re melise buglose boragi. ꝛ roß. cũ modico
cinamomi facto iulep cũ debita quãtitate zucchari lim
phetur cũ aqua cocta ꝛ detur.

¶ Regimẽ ex melancolia fecali.

434

Expedito regimine q̃rtane flegmatice ve
nio ad regimẽ ex melãcolia fecali ꝛ non
ex alio humore genita ꝑ adustionez q̃d
etiã in duo p̃ncipaliter diuidẽdũ est. s.
non naturaliũ ꝛ medicinaliũ. Et ꝑ p̃mo
ab aere inchoandũ quẽ in sũma tẽpere

mus in qualitatibus actiuis maxime cuz declinatione ad humidū vel parūper ad calidū quē etiā ex prehabitis possumus aromatizare. ¶ Pro cibo ⁊ potu a pane inchoabo qui sit ex frumēto circunstātiato ẜm debitas circunstātias suo loco videndas ⁊ sit tēperatus quātū ad alia vt fermentū sal tp̄s coctionis de quo quantū minus pōt comedat. Vitet etiā oīa pastalia ẜm possibile. ¶ Itē vitet comedere crustas panis saltē crustarum exteriorū ideo crustet panis. ¶ Secūdo de carnibus dicēdum ⁊ omniū specierū antiquas carnes vitet ⁊ valde ꝓpinquantes natiuitati: vitet etiā comedere viscera animaliū predicta maxime valde cocta. ¶ Itē neruos et ligamenta: vitet etiā oēs antiquas carnes paludosas et lacunosas maxime pulli ⁊ pulle et iuuenes cappones. Itē domestici pipiones comedi possunt aliquādo lz superflua sint ⁊ aliqualiter duri ad digerendū nec etiā alī qñ icōuenirēt impiguate turtures domestice. Itē ex silvestribus iuuenes qualie ꝑdices fasiani ⁊ frācolini. Itē iuuenes gallinarū pulli vel pulle siluestres in nemorib⁹ degentes. Itē auicule pingues nō antique in rubis aut nemorib⁹ degentes. ¶ Itē ex quadrupedib⁹ cōueniunt etiā aliquādo saltem post euacuationē carnes porcellorum lactentiū domesticorū ⁊ siluestrium. Et sint carnes pulline elixe vt plurimū et aliquādo post euacuationes asse vt q̄si ꝑ elixationē sint cōplete cocte vt eaꝝ assatura coctio cōpleat̄. Itē ex ferculis ꝯuenire pn̄t panata i brodio pulli aut panis coct⁹. Itē brodeta ex vitell' ouorū leuissime coagulata. ¶ Itē etiā in ꝓcessu ⁊ post euacuationes cōuenire pn̄t iura oleoꝝ quorūdā lenissime coctoꝝ vt cauliū fenicl'i boragis ⁊ folioꝝ petrosilij media nō comestis corpulētijs radicū. Itē ꝓlōgata fe. ꝯueniret decoctio castrati iuuenis aut annualis agni. Itē ꝯuenire pn̄t lz pulline sint meliores carnes vitelline lactentis ⁊ cōsimiles vt captine ⁊ capriolinc lactentis et corrigere valētes stipticitates ipsoꝝ p̄dictoꝝ. Itē ꝯueniūt vitella ouoꝝ recētiū ⁊ tremeñ. lenissime decocta cū

modico sale aspersi. ¶ Caseus omnis vitetur. licz minus inconueniat recens et pauci salis leuiter coctus: oui⁊ vitentur tamen cōmuniter cōdimēta ex ipso facta. Itē vitentur oua indurata per coctionē et carnes etiā fortiter cocte siue elixe vel asse. ¶ Sapores etiā aliquos comedere potest vt saporem factum ex brodio pulli et succo granatorum dulcium et cynamo et zuccaro. ¶ Item cōueniunt cibaria facta ex amigdalis et vuis passis. aut amigdalis tm̄ vt blāmāzir ⁊ siʼia. Itē et leguminibus cōuenit brodiū cicerū ru. cū carnibus aut lacte amigdalino. Itē ex olerib⁹ cōueniūt spinachia mēta feniculus aut petrosiliū borago brodiū cauliū coctorum vt tactuz est nō comesta corpulentia. ¶ Ex fructibus vero dicit Auic. cōuenire ficus siccas cū endiuia. Itez si pira aut poma comedere vellet sint cocta ⁊ cū aniso pulverizata zuccarato in mēsa scd̄a grana pini cū passulis cōueniūt. Ficus tamē sicce si comedant premittēde sunt. Uuas aūt recētes p diē aū appense aliqn̄ potes exhibere. Itē recentes ficus omittant aut castanee cerasa pepones et similia. Pepones vero aliqn̄ comedere potest ⁊ in quātitate pauca. ¶ Venio ad potū ⁊ in ꝓposito eligat vinuz subtile albū clarū sapore mediū ⁊ etate: si modicissimū ruboris hēt vt glaucū vel cisolū nō vitet tn̄ qd̄ limphatum est ſm sui vigorē ⁊ tps ⁊ alia iudicātia limphationē aq̄ tamē sue limphationis sit debiti fluminis aut fluuialis p arenā distillata aut fluuialis post purgationē cocta etiā ⁊ nō cruda nō etiā valde frigida actu. ¶ De inanitione ⁊ repletione dicendū q̄s extrema oportet vitare fiat tn̄ supfluitatū debita euacuatio ad debitas effusiones. q̄les vero p artē euacuationes fiēde sunt apparebit i scd̄o ṗncipali: mēti tn̄ teneam⁹ morbū illū esse cronicū iter ceteros: ⁊ ita menti teneam⁹ morbū dietādi nā cū pluries finiat sine crisi nō debem⁹ dietā ita grauare sicut si hec fe. esset habitura crisim. dato etiaz ꝙ crisim valde longam habitura sit staret tn̄ a ṗncipio qꝛ multa foret repletio vt ēt in aliis casib⁹ dictū est a ṗncipio magis tenuitas esse reficiendi siue dietandi. ¶ De somno

et vigilia sicut in flegmatica est dicendu3 d3 equari in vigilijs trāscendēte tamē in q̄rtana somno ⁊ ita differē ter a fl'atica ⁊ plus differēter p humectationē q̄ nociuo p infrigidationē ⁊ retētionē mat'ie ⁊ impedimētū reso- lutionis: q̄bus v̄o horis est dormiendū ⁊ q̄bus non per habita satis patere potest. ¶ Motus v̄o nullo modo su perfluus cōuenit. sed minor tēperato. fiat etiam motus horis dictis ⁊ non supra repletionem ⁊ per loca fiat de lectabilia. ¶ Item q2 fricatio quodam modo equipollet motui ip̄am etiā attentem⁹ in isto corpe post emissionē superfluitatū ⁊ apertionem pororum ⁊ subtiliationem materiex l3 nō cōueniat fricatio vt apparebit scd̄o di- cendorū. ¶ Dia aīe accidentia vitanda sunt excessiua et maxime suffocātia calorē ⁊ attrahentia materiam vt timor tristitia assidua omnis cogitatiue virtutis ope- ratio tēperatū gaudiū ⁊ delicie ⁊ inspectus iocundorū cōferunt dixi regulariter ⁊ de per se q2 vt tangit̃ fortis et subitus timor vt serpentū applicatio aut lupi aut al- terius terrētis agitando ⁊ commouendo materiam me lācolicā modo qui tangetur confert. ¶ De coitu anexo accidentibus anime quid dicam namvitand⁹ omnino. ¶ Ad secundū principale venio pro quo exponendo di- cendum q̄ si patiens habuerit ventrē stipticū vt educā tur feces primo fiendū est lenitiuū clistere satis ex me- dicinis dictis multotiens colligibile. ¶ Scd̄o si nausea aduenit patienti aut fastidiens fuerit ipse tentemusvo mitum leuiter cum aqua ordei ⁊ oximelle simplici pro- uocare. ¶ Tertio si apparuerit superiora intestina ⁊ sto machi fundum a superfluitatibus debere mundari po- tes etiam dare mundificans ⁊ leniens siue abstergens leue. vt. ℞. florum boraginis. ℥. ß. ordei Manipulu3. ß. liquiritie passularum an. ʒ. iij. bulliant in lib. j. aque ad consumptionem tertie partis. et in decoctione ista co- lata. ℞. mellis ro. ℥. j. ⁊ aliquantulum calefac. deinde in ista decoctione que erit. ℥. viij. dissolue cassie aut manne ℥. j. ß. zinziberis grana tria. da in potu. ¶ Aut exhibe

serum caprinū cum māna ꝛ melle rof.si quereres maiorem lenitatē adde mellis viol. Vel si coniecturaueris aliquid de colerico esse admixtum et adusto vt supfluitatem talem velis a stomacho educere et intestinis tūc hoc exhibere poteris. ℞.sticados lupullorum florū buglose ana.M.semis.fiat decoctio in aqua fluuiali. deinde coletur ex qua.℞.ʒ.viij.aut.vj.aque endiuie.ʒ.j.in qua dissolue māne.ʒ.j.semis.et tribue.Facta vero ista lenitione si constaret tibi peccare sanguinem et melancoliam illi fore mittam flobothoma ex basilica partis dextre non extrahendo sanguinem multum sed vsqꝫ ad ʒ.vj. Isto vero facto ad digestiuuꝫ transeunduꝫ ꝛ primo inchoando a leuiori.vt.℞.florum boraginis florū buglose.floꝝ sticados ana.M.semis sucaha bedegar.aā ʒ.iij.fiat eorum decoctio in aqua fluuiali. Deinde aromatizentur cum modico cinami et cuꝫ zuccharo fiat sirupus aut melle mundo bene et de isto sirupo capiat.v. vicibus.Et dum videris materiam esse magis digestā euacuare poteris vt dic am.vt.℞.aque decoctiōis floꝝ buglose.ʒ.vj.epithimi īfusi ī dicta decoctiōe.ʒ.ij.ß.Vel si vis et melius erit:adde decoctioni buglose passalas et dulcorari cum melle.Et post habitam infusioneꝫ.℞. cassie.ʒ.j.semis.aut.ij. zinzib.gra.ij. et in potu tribue. aut pone māne loco cassie.¶Aut etiā potes dare pillulas tales.℞.pithimi.ʒ.semis foliculoꝝ sene.ʒ.iij. agarici.ʒ.ij.zinzib.salisgēme spice ana gra.iiij. infundant omnia ista puluerizata in succo passularuꝫ primo elixatarum:ꝛ emulsioni amigdalarum dulciū.Et post exiccationem conficiātur pillule aut epithimū puluerizatum infundatur paucissimo oleo amigdalarum recentium deinde commixto alijs fac pillulas et da.℈.iiij.Assumptis hijs pillulis potest fieri clistere lauatiuū ſm ꝙ est tactum. Et si visum fuerit debere replicare sirupum ad fortiorem transire poteris vt ad sirupum de epithimo. vt.℞.sirupi de epithimo.ʒ.j.ß.aque buglose aque zuccharate ana.ʒ.j.aut si sirup⁹ fuerit spissior aā.ʒ.j.ß.post

sumptionē sirupi capere pōt pillulas indas. Pōt etiam vti pillulis de lapide lazuli positis a Mes. in caplo de lapide stellato cuius dosis est. ʒ. iij. et capiat in matut. in die. viij. als non post assumptionē pillularū ⁊ iteruʒ post assumptionē istam potest replicare sirupū istuʒ predictū ⁊ euacuare similit. ¶ Et si abhorret pillulas positas ex spēbus pillularū indarū cum melle cōficere electuariū ⁊ quātū puluer corespōdet melli considerare vel econtra: vt si cā exempli. ℥. j. pul. forte essent due lib. ⁊ media mellis: ⁊ tunc dosa vt tibi videbitur: tamē scito ꝙ ex pillulis indis debes dare a. ʒ. j. vsqꝫ ad. ʒ. j. ß. ¶ Si tamē materia quartane esset cōposita ex materia fecali ⁊ materia colerica cōueniunt pro isto pillule de lapide lazuli ⁊ pillule de lapide armeno Mes. Posses etiaʒ si patiens abhorret sirupū habere aquas sublimationis ⁊ facere vt dictum est. s. ¶ Item si post melancolie digestionem appareret dominiū sanguinis cōueniens essꝫ flobothomare basilicā vt sciuisti. ¶ Item post euacuationes etiā cōueniret quedā triphera de epithimo cuiꝰ dos est a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. ʒ. iiij. quā posuit Mesue in suo de appropriatis in regimie manie ⁊ melācolie. Cuius littera hꝫ ita. Trifera de epithimo que administratur inter euacuationē ⁊ euacuationē quādo in diebus nō administrat euacuatio. fac em̄ iuuenescere ⁊ generat gaudiuʒ cuius ꝑmixtio. ℞. mirabol. kebuloꝝ indorum: emblicoꝝ ana partes equales: vbi causa. ʒ. ij. epithimi sublimationis ꝑtes duas vt gratia exempli. ʒ. iiij. yere. ʒ. ß. confice cū melle emblicoꝝ aut kebuloꝝ. ¶ Itē valēt pillule Gabrielis de lapide arme. que ponūtur loco allegato cuius descriptio est ista. ℞. polipodij epithimi an̄ ʒ. v. lapidis armeni loti ſm artem. ʒ. ij. ß. mirabol. kebulorū indoꝝ ana. ʒ. ij. sticados. ʒ. x. salis indi interioꝝ colloquintide ana. ʒ. iiij. mirabol. kebuloꝝ emblicoꝝ asse ellebori nigri ana. ʒ. ij. yere turbith ana. ℥. j. ß. cōfice cū oximelle ⁊ dosat Mesue. a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. j. tutius est dare ʒ. j. vel. ℈. iiij. ¶ Conuenit confectio quedā quam posuit

Mesue ex inuẽtione simpliciũ suo capl'o de lapide stel
lato capl'o.xiiij.in ordie medicinaꝝ laboriose operãtiũ
vide ibi descriptionẽ potestis dare.ʒ.j.¶ Jtẽ ad istã in-
tẽtionẽ videte ibi duplicẽ ꝯfectionẽ descptiõe Amech.
Et dosat Mes.primã a.ʒ.ß.vsqꝫ ad aur.iij. detis a.ʒ.j.
vsqꝫ ad.ij.¶ Cõuenit quedã decoctio epithimi quã po-
nit Mes.in ordine decoctiõis distinctiõe.ix. cuius de-
scriptio Mes. ℞.mirabol'.nigrorũ sticados epithimi
passularũ ana.ʒ.j.kebu.fumiterre añ.ʒ.iiij.eupatorij.ʒ.
v.oĩa pter epithimũ bulliãt in lib.iij.aque casei vsqꝫ dũ
redeãt ad lib.j.deinde proijciat sup ea epithimũ ꝛ bul-
liant bullitione vna.deinde colet ꝛ cõfricent in eo elle
bori nigri.ʒ.j. agarici.ʒ.ß.salis indi.aure.ß. huius da
quartẽ partẽ.Aut si vis fac pulverizare oĩa bene et fac
pill'as.ꝛ a.ʒ.j.vsqꝫ ad.ʒ.j.ß. tribue et eodẽ mõ potes ex
plurib' dictarũ cõfectionũ Amech facere pill'as. Post
vo debitas euacuatiões cõfert loco cõfect.letificãs po
sitũ.ix.Almãsoris qð põt fieri i substãtia solida ꝛ sumat
in die in q̃ nõ capit tiriacã.¶ Jtẽ ꝯuenit succ' calamẽti.
Jtẽ succus camedree vel camedreos. Jtem succus men
te.¶ Jtem succus absinthij ꝛ possunt hij succi cõfici cum
zuccharo aut sirupizari ꝛ maxie cõueniũt post digestio
nem ꝛ euacuationẽ maioris partis materie.¶ Aut si in
firmi abhorrerẽt hos succos sumant aq̃ sublimationis
harũ rerũ ꝛ fiat iulep.Et si in splene aut epate apparet
oppilatio aut grossitudo aut duricies attendam' oppi-
lationi pmo cũ decoctiõe epithimi dicta. Jtẽ cũ vnctio
ne exteriori ꝛ alijs q̃ ex pħabitis colligere potes.Vide
etiã p hos trociscos p Auic.positos in cura q̃rtane. Tẽ
pore vo potissimi quid sit fiendũ satis in littera explicat
Auicẽ.tñ diatrionpipereõ Mes.põt dari a.ʒ.j. vsqꝫ ad
ij.in matutinis ꝛ potãdo modicũ vini subtilis aromati-
ci.Aut dissoluat in aqua vite.Jtem diacalamentũ. Jtẽ
cõfectio de musto dulcis.Jtẽ electuariũ de gẽmis. Jtẽ
dyambra ꝛ cõfectio de galãga quã ponit Mes.Sis tñ
tutus qualiter sunt calide he medicine ꝛ quãtũ etiã tri-

buas ⁊ in quo tpe feb. Quid autez de balneo in hac feb. sit dicendū explicabo vn̄ ꝯuenire possunt in declinatiōe huius feb. expulsis sup̄fluitatib⁹ eius lʒ nō sit vsuale et ꝯuenit balneuz aque dulcis decoctionis aneti ⁊ camomille vt aperiant pori ⁊ humectet et dissoluat materia vt dixi: tamē nō est vsuale. Similit valent in hoc tēpore fricationes facte cū oleo anetino aut cū vino subtili Et similiter in declinatiōe particulari ⁊ statu poxismi.

¶ Regimen quartane sanguinee.

Expedita quartana melācolica ad sanguineā veniendū. p̄mo p̄missis lenitionibus vt in colerica est tactū. p̄misso ēt modo dietandi ex p̄dictꝫ colligēdo fiat flobothomia: ⁊ si appareat abūdantia ī toto ⁊ ƀm epar fiat flobothomia ex basilica dextra ⁊ ƀm ptes ꝓportiōales repletioni ⁊ cōstātie virtutꝫ: ⁊ ƀm splenē fiat flobothomia p̄missa p̄mo ex basilica sinistra. Post ꝟo possum⁹ lenire ventrē. Itē exhibere mūdificātia sanguinē ⁊ p p̄mo cō uenit decoctio capilloꝝ venerꝫ descriptiōe Meƀ. ⁊ melius est decoctio fumiterre Meƀ. Vel potes lenit dare decoctionē ꝯueniētē hāc. vt. ℞. aq̄ sublimatiōis fumiterre. ℥. j. ƀ. aq̄ sublimatiōis capilloꝝ venerꝫ an̄. ℥. j. aque endiuie aq̄ lupulloꝝ an̄. ℥. j. ƀ. aq̄ casei. ℥. iij. ƀ. misce hoc ⁊ in eis dissolue cassie aut māne. ℥. j. ƀ. ⁊ da in potu. Deide potes facere hūc sirupū. ℞. endiuie buglo. siue floꝝ ei⁹ vio. an̄. M. ƀ. sucaba bedegar an̄ ʒ. iij. lupulloꝝ. iiij. M. j. ferueāt in sufficiēti quātitate aq̄ fluuial. deinde colature accipe lib. j. aceti albi de q̄ fiat sirup⁹ de q̊ capiat ℥. ij. pro vice. Et si sirup⁹ foret valde long⁹ ⁊ liquidus posset capere. ℥. iiij. nō miscēdo aliud. ¶ Aut si foret spissus cape. ℥. ij. pro vice. Et cum. ℥. ij. ƀ. aque zuccharate et ita continuet accipere diebus quinqꝫ vel sex. Post assumptionem sirupi capere poteris decoctionem fumiterre allegatam ex Mesue. Et etiam capere potest hanc decoctionem. ℞. endiuie cicorce capillorum veneris lu-

pulli añ q̃rtam.M.j.ꝛ fiet decoctio in aqua fluuiali de qua.℞.℥.v.mirabol'.citrinoꝝ indoꝝ añ.℈.ij.infundant in dicta aqua aut in aq̃ decoctionis passularuꝫ.Et post infusionẽ exprime decenter in p̃dicta decoctione.deinde.℞.diamãne Mesue.ʒ.ij.cassie.℥.j. dissolue in dicta decoctione ꝛ da in potu.Uel capere potest seri caprini ℥.vj.in quo dissolue cassie.℥.j.electuarij de succo ro.ʒ.j. mirabolanoꝝ citrinoꝝ et indoꝝ añ.℈.ij. ꝛ infundantur in dicto sero aut in aq̃ decoctionis passularuꝫ. Uel recipe has pillulas.℞.reubarb.℈.iiij.mirabol'.citrinorũ indoꝝ añ.ʒ.j.puluerizent subtiliter.Deinde.℞.spice.℈.ij.infundatur reubarb.invino subtili albo aromatico ꝛ mirabolani fricent cum oleo amigdalaꝝ dulciũ. siue cũ succo passularũ ꝛ ex oĩbus istis aliqualiter sicc꜔ fiant pill'e cũ electuario de succo ro.dos harũ est.℈.iiij. aut.ʒ.j.vsq ad.ʒ.j.ß.Post euacuationes cõuenire posset cõfectio facta ex margaritis ꝛ fragmentis lapiduꝫ preciosoꝝ cũ modico sandaloꝝ rub. Et si vis potes sic describere.℞.margaritaꝝ al.nouaꝝ.℈.ß.fragmẽtoꝝ smaragdi saphiri iacincti añ grana.ij.terre sigillate.g̃. iiij.serici crudi triti tosti.℈.ß.sandaloꝝ ru.ʒ.j.fiat cõfectio solida cũ.℥.vij.zucchari albi et aq̃ buglose endiuie et ros.vel.℞.specierũ diarodõ.ʒ.j.ß.et margaritarũ dictarũ.℈.ß.fragmentoꝝ dictoꝝ lapidũ preciosoꝝ quãtum dictũ est.et fiat vt supra.¶ Quid hora potissimi fiendum sit patet per habita si etiaꝫ in hac febre cõueniunt cordialia exteriora aut ẽt refrigerẽtiaꝛvigorãtia epar ptꝫ ex dictis q̇d ꝛ q̃ facere debesꝛ cũ q̇busꝛ quando.

¶ Regimẽ quartane continue.

Expedito regimine quartane interpollate q̃ ẽt posset habere diuersitatẽ pleniorẽ ratione materie mixte et tamẽ ꝑ simplicia intelligi possit.ad quartanaꝫ continuã veniendũ in qua ex Auicẽna diuersitates etiam contingere possunt ratione materierum vt ĩ interpollata di

ctum est.in quibusdā tamē cautiores esse debemus ī cu
rando quartanam continuā ꝙ interpollatā ceteris pari
bus protelabili quartana continua sicut interpollata.
¶ Itē plus infestante virtute continua in quartana cō-
tinua antecedētes ⁊ coniuncte sunt in venis ī interpol
lata ꝟo ſm plīmum est antecedēs duplex quaꝫ superi⁹
tetigi intra venas:cōiūcta tamē extra venas vnde cō-
mixtior videt̄ ceteris parib⁹ in quartana cōtinua me-
lancolia sanguī ꝙ interpollata.Itē ceteris parib⁹ ī q̄r-
tana cōtinua est sanguis ebullētior ꝙ īterpollata ex q̇b⁹
oīb⁹ cōparationē ⁊ dr̄am ceterꝫ parib⁹iter cōtinuā ⁊ in
terpollatā poterimus assignare. ¶ Primo ex pte diete.
Nā min⁹grossa cōuenit ceterꝫ parib⁹ ī ꝯtinua ꝙ intpol
lata pꝫ qꝛ ipa est breuior ⁊ intēsioris accidētis ⁊ plus
aggrauatia virtutꝫ ceterꝫ parib⁹ g̊ nō ita cito nec tāte
carnes cōcedēde sunt ī cōtinua sic ī interpollata.¶ Itē
videte vbi interpollata nō sit habitura crisim ⁊ ita nō
dietem⁹ in illa regīe vł'i in relatione ad creticū statū in
quartana cōtinua Illud pluries cōtingere pōt nā plus
tētante vnā creticā expulsionē antecedētis cause ⁊ cō-
iunncte exrstētiū i venis⁊ magis infestātiū virtutē¶ Itē
in cōtinua attētiores esse debem⁹ī mēsura applicando
rum calidorū interius aut exteri⁹ ipsa existente ceteris
paribus intētior et ita in potu vini strictiores esse de-
bemus vt minus vinorū aut limphatum sit:album tamē
subtile et odoriferum siue aromaticum. ¶ Alia ꝟo que
in dieta tacta sunt interpollate q̄rtane intelligantur et
in q̄rtana cōtinua,pportionabili interpollate ex pte ma
terie.Dia etiā de fricationib⁹ aut exercitio tēperent̄ in
q̄rtana cōtinua.¶ Quantū etiā ad regimen per medici-
nalia cōueniūt in quartana cōtinua ⁊ interpollata par
tim differūt stāte etiā cōueniētia materieꝝ ad bonū in-
tellectū ⁊ pportionabilia medicinalia cōuenire debēt.
differētia tn̄ sit vt est tactū ex pte clisterꝫ ex pte euacua-
tiui ex pte digestiui ⁊ ex pte flobothomie.et ex pte etiaꝫ
eoꝝ q̄ post euacuationē administrāda sunt vt ꝯfectionū

⁊ electuarioꝝ. ¶ Primo ex parte clisteris vt eligat minus acutū. Item si fiat suppositoriū sit de melle simplici ⁊ nō cū multis spēbus valde calidis. Vitent etiā euacuātia valde calida ⁊ fortia. ¶ Itē digestiuū sit a pncipio oximel simplex siue sirup⁹ acetosus simplex si esset materia colerica aut alia valde calida. Et dicit hoc solū vel cōmixtū melli roſ. vt scis. Postea potes vigorare ipsum cū seminib⁹ subtilib⁹ vt in quartana colerica poteris ponere seīa frigida maiora noīata cōia cū seminib⁹ feniculi apij petrosilij sparagi brusci cū radicib⁹ endiuie ⁊ cicoree lactucarū ⁊ buglose ⁊ fiet aque equal' scʒ inter calidū vehemēs ⁊ frigidū vehemēs cū declinatione ad calidū nisi forte in q̄rtana valde colerica ponas istā aquā ex toto equalē. Vel si vis. ℞. sirupū de fumoterre ⁊ tēpera ipsū cū aqua cauliū aut cū aqua violarū. Et si volueris vti sirupo de epithimo corrige valde vt dictū est. ¶ Itē dicebā esse differētiam ex parte flobothomie. nā securius pcedat alijs paribus in quartana cōtinua interpollata ppter cās superi⁹ tactas: etem̄ sanguis feruētior ⁊ cōiter permixtior melācolie ⁊ ita ipsa educibilior per flobothomiā. De q̄bus vo venis sit flobothomādū iā est tactū. Vulgariū etiā est opinio q̄ si flobothomet basilica sinistre part' aut ram⁹ in reuolutione lune cū tūc agitabilior sit melācolie materia ideo pueniēs erit. Et si post dictas flobothomias ⁊ vniuersales euacuationes pmissas vel magis a splene euacuare flobothoma venā ventris indarcon splenis. Item ex parte alioꝝ vt cōfect. ⁊c. differūt. Nam in q̄rtana continua nō debes ceteris parib⁹ ex tiriaca tm̄ dare aut vinū ita potens non debes exhibere nec miscere tiriace aut metridato. ¶ In quartana cōtinua ppter alio pari esse intensiorē q̄ in quartana interpollata dares. ʒ. iiij. da in cōtinua a. ʒ. ij. vsq̄ ad. iij. canonē similē tene in dando diacalamētū aut diatrionpipeon aut diasulphur in quartana cōtinua minoris respectu interpollate ppter cām nūc assignatā: cōparationē vo harū quartanarū

fm alia per te collige ex predictis.

¶ Regimen quintane feb. ⁊ sextane. cap.^m 72.^m 325

Expedito regimine quartane venio ad succinctū regimē quintane ⁊ sextane⁊ ex Auicenne mente dicendum illo cañ. appropinquat cura harum vtraqꝫ regimē non naturalium ⁊ medicinaliū satis regimē flegmaticarū cōuenire pōt. earū tm̄ regimē solito more in duo diuidit in nō naturaliū scꝫ regimē ⁊ medicinaliū inchoandū ab aere quē modifica vt est dictū in regimine quartanarū ⁊ flegmaticarū. ¶ Cibi ⁊ pot⁹ debent esse cōsimiles dict⁊ in quartanis ⁊ partim in flegmaticis existēte tñ differētia nam cū harum fe. materie sint grosse ⁊ inobediētes et diuerse plurimū. Idcirco in istis saltē a pncipio pluri ieiunio vti possum⁹. Et quia hee feb. longe sunt in qbus cōiter nō expectat crisis ideo grossius dietare possum⁹ ne in processu cadat virtus. ¶ Est etiam somnus pro digestione vigilijs proportionandus ⁊ ita per non naturalia per te discurre. ¶ Apparet etiaꝫ veniendo ad regimen medicinalium magis subtiliantiū in his feb. conuenire vt yera archigenis vniuersalis descriptione Mesue que ita incipit Confectio yere archigenis cuius dosis vt dicit est aur. iiij. ⁊ essent. ʒ. iiij. ⁊ media. vij. cum decoctione epithimi ⁊ passularum mundataruꝫ: dosis tamē intelligatur securior a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. iij. aut nō posito melle sumunt res ingredientes dictam descriptionē et ex illis puluerizatis fiant pillule cum pauco melle aut oximelle. ¶ Itē potes vti prehabitis euacuationibus ⁊ post euacuationē dare poteris tiriacam modo dato in flegmatica ⁊ qrtana. ¶ Prouocet etiā vomit⁹ cū aqua decoctiōis raffani aut seminū eius aut decoctiōe seis atriplicis. Itē post oīa ꝯuenit balneuꝫ siue euaporatio siue fomētatio balneō dico facto ex reb⁹ subtiliātibus vt decoctione aneti calamenti origani et saluie.

¶ De ethica febre. Trac. 3.

E regimine ethice nūc dicendū est qđ in duo ꝑncipaliter est partiendū quia in regimen ethice feb. ⁊ quorūdā suorū accidentiū. Primū intellectū in simplici fe. ethica diuidi potest in tria: quia in regimen curatiuū ꝑme speciei feb. ethice. Et secundū quia resumptiuum in secunda specie eius. ⁊ in regimē tertiū tardatiuū mortis in tertia spē. ¶ Et ꝑmū more solito in duo ꝑncipaliter diuidēdum. i. in debitam nō naturaliū administrationē incipiēdo ab aere quem eligere oportet frigidū ⁊ humidū. ⁊ ratione ꝯtrarietur discrasie vł discrasis: qꝛ feb. fixe ⁊ siccitati. ideo dicebat primū caplm intētio in curatione fe. ethice est infrigidatio ⁊ humectatio. Cauti tñ simus in mēsurādo infrigidationē siue infrigidās, qꝛ intensuꝫ existens ⁊ occurrens siccitati spūum ⁊ sanguīs debilitaret valde corrūpendo spūs: nō sit etiam qualiscūqꝫ infrigidās aer, imo aromatizatꝰ maxīe estate ⁊ aspersus aqua viol. ⁊ aqua rof. Itē in stratibꝰ camere cū viol. ro. fo. salicū aut quercinis aut arācijs aut īmisceat vna ps aceti dicte aq̄: et aspgant parietes. Itē camera saltē estate sit terranea saluato tñ moderamīe frigorꝫ ⁊ humiditatis. Sit etiā culcitra ex coto nō ex pānis. Si etiā fo. rof. recētium ꝑ lectū aspgant, ꝯueniret aut viol. aut matrū viol. Si ēt misceamꝰ sandaloꝝ. ℥. ij. cū. ℨ. iiij. aq̄ sublimatiōis viol. ℨ. ij. aq̄ rof. simul in ampulla: et si nō abhorret infirmus cū gra. iij. cāphore orificio ampulle cū syndone obstructo ⁊ nō nisi rorando aq̄ exinde exire possit ⁊ lenit cuꝫ ampulla aspgatur lectꝰ vel latus, cōueniēs erit. Forma aūt decūbendi q̄lis esse dꝫ, satis ꝑ habita tibi patet. Et si nō obstet debilitas ꝟtutis vitet ex toto decubitꝰ suꝑ spinaꝫ. ¶ Tēpore ꝟo hyemis vitent hec aspsiones, nec requirantur terranee mansiones propriam seruāte naturā imo frigorꝫ saltē inueniēda est tēperies. Et si expediat fumigare lectū. ℞. puluerꝫ viol. mirti viol. siccarū nenufarꝫ. sicci lābrusce ana. ℥. ij. corticū pomoꝝ aroma-

ticorum. M. f. ponātur cortices cum cocleari. j. dicti pulueris supra prunas bene ignitas et patiēs tamē non recipiat fumū sed tamē aliqualiter alteret aer camere. Et si fuerit expediens accendere ignē in camera sit ignis salicum et nō quercuū. hyeme vero satis leuibus pannis cooperiatur tēperato aere tamē vt dictū est licet pluries tam hyeme quam estate requirat. Locus etiā habitatiōis eius hyeme nō tm̄ appropinquat aque sicut in estate. ¶ Somnus diurnus saltem post prandium non cōuenit obuiāte alio. Nam si dormiat bene nocte et etiā mane obuiatur iste somnus. ¶ Si vero male dormierit vt cogeret dormire de die melius foret differre somnū tribus horis post assumptionem cibi et breuiter iam expāsa flāma contingibili post assumptionem cibi et ita expedit quod post cenam multo tēpore differat nisi valde obstaret virtutis debilitas et appetitus et cōsuetudo dormiendi ante istam elapsam horā: et in summa in feb. ista augeamus somnum vltra solitū in sanitate querētes ex isto humectationem ad bonū intellectū. ¶ Motus saltē vehemens aut prolixus et etiā exercitiū vitandus est. Non incōuenit etiā dum surgit a somno vt superfluitates debitas cognitas debite expellat. Conuenit etiā leuē fricationē facere pororū: leuiter aperitionē si constat eosdē esse obstructos. Conuenit etiā leuiter pectinare caput. Item mundare inter digitos pedū: et potest fieri ista lenis fricatio cum aqua sublimationis viol. tepida aut oleo viol. vt tangā maxime per obstructionē pororū. ¶ Repletio oīno vitāda est imo in plures vices cibi et potus sunt diuidēdi siue cibationes pro qualibet dando modicū. ¶ Itē inanitiones ciborum et potuum sunt vitande. Item euacuatiōes fortes vt dicet in scđo pncipali. ¶ Omnium vero aīe accidentiū superfluitates sunt vitande et alia ex toto: imo oīa preter gaudiū et leticiā siue deliciū que cōueniūt moderata debito modo moderātia spiritū. Similiter cōuersari cū dilectis. Aspicere etiam delectātes formas et pulchras et stare in aere claro non tamen excessiue lucis.

coitus
cibi
panis

¶ Quid de cogitationib⁹ dicẽdũ ⁊ studijs, sat3 cõstare potest, q2 nulla assidua et vehemens excogitatio confert nisi deliciosa ex qua non fatiget̃. ¶ De coitu ṽo dicere non laboro. ¶ De cibo ⁊ potu primitus a pane inchoandũ est, quẽ frumentaceũ eligamus ex frumento illi⁹ anni debite mes℞. genito in loco hu. Et fiat panis ex pura simila siue ex flore farine bñ triconizate. Sit ẽt debite pinsatus et leuigatus, sine tamẽ leuissimo aut alio fil'i valde calido leuigante potẽtiã dico, in quo tamen fermento moderemur, salem etiam ex toto auferamus vl' ipsum valde minoremus, cruste cũ cutello superius ⁊ inferius. Panis etiã incidatur in partes valde subtiles. Alias formas panis vitemus. Si non abhorret etiam portulace semina cõtrita cõmisceri pani siue paste cõuenirẽt. Cõueniunt etiã nebule siue zalde vel clade pastalia tamen alia vitanda sunt, nisi in vsu valde raro et maxime si fuerit pastalia vel de pasta extẽsa subtili fermentata ⁊ ex fermento bene porizata siue leuigata. Vitet tamẽ quantũ potest panem ad digerendum grauez et maxime vtetur isto infuso brodio carnium, si expedit aut alio simili humectanti. ¶ De carnibus p̃mo videndũ, q̃ species earũ sibi ꝯuenit. Scd̃o q̃ ptes earũ. Tertio q̃ sit forma coquẽdi. Pro p̃mo ex domesticis carnibus pulli masculi cõpleti in pẽnis vsq3 ad coitũ: exclusiue ẽt pullas vsq3 ad ouifactionẽ cõueniunt. Cõueniunt etiã cappones p̃me etatis medij inter pingues ⁊ macros et eodẽ mõ galline noiate caponisse, q̃ steriles sunt, nec ipsas calcauit gallus p̃me etiã etatis ciuiles aut rurales debiti etiã exercicij albe potius ⁊ ita pulli nigri aut rubei ⁊ cristarũ ad albũ declinantiũ potius. ¶ Itẽ aliqñ cõuenire pñt pulli colũbini vsq3 ad potentiã primã volandi. rurales tamẽ, domestici siue ciuitatis sint tamẽ ĩ valde raro vsu ⁊ correcti infrigidãtib3 vt suõ loco dicet̃. Ex q̃drupedib⁹ aũt ꝯueniũt carnes lactẽtis edi aut vituli. Et lic3 nutrius carnes valde appropinquantes natiuitati omnino cõueniũt cũ nimis in hũiditate supfluãt

carnes

tertio Alimētorū. ca.pmo tamē a natiuitate minus di-
stent vitelline. ¶ Itē virtute exn̄te forti in se.illa possūt
esse carnes iuuenis castrati modicū declinātis ad pin-
gue. Hoꝝ tamē omniū pascua ex frigidis ⁊ humidis in
telligant, vt folijs salicū lactuce ⁊ similium. ¶ Itē por-
cine carnes siue porcellorum aliquādo saltē conuenire
possunt exhibite cū aromatico corrigēte quod dicetur.
¶ Nūc vero de siluestribus dicendū et pmo de bipedibus
q̄ sunt sicut qualie iuuenes aut callioni ⁊ pdiconi ⁊ iuue
nes fasiani. Itē minute aues in rubis stātes aut nemo
ribus, vt philomene. ¶ Itē auicule nominate bechafigo.
¶ Itez regia auis: excludamus aūt alias, vt passeres et
alias aquaticas vel lacunales. Item aliquādo licet vti
merulis turdis vel saluterijs pmo pennatis. Itē si cor-
rigerentur, non inconueniret aliqn̄ vti pipionibus sil-
uestribus. ¶ Ex quadrupedibus conueniunt carnes ca-
poloꝝ minus a natiuitate distantiū q̄p capreti cōueni-
enter distēt. ¶ Itē lactētes lepusculi aut cuniculi, lz sm
naturalē cōplexionem ista disconueniant. ¶ Vtatur ēt
aliqn̄ piscib⁹ ⁊ raro, ⁊ vtatur aproꝝ non multum a na-
tiuitate distantium. ¶ Expeditis speciebus carnium q̄
nutrimentales magis ⁊ via cibi exhibētur, nunc expli-
cande sunt partes animaliū dictorū cōuenientiū ⁊ dis-
cōuenientiū. Et pmo dicendū oīa viscera, qz mala ad di
gerendū ⁊ cōmuniter generantia malū chimū, sunt vi-
tanda. tamē non inconneniret aliquādo vti epate gal
line pinguis lenissime cocto. ¶ Itē discōuenit cerebꝛuz
vt inconueniēs stomacho Alimētoꝝ. iij. c. de illo. Item
cōueniunt testiculi galloꝝ nō coeuntiū. ¶ Item lacten
tium edoꝝ aut agnoꝝ. Itē lactētes vituli maxime tamē
vituloꝝ dictoꝝ. Ex bipedib⁹ cōueniunt ale, maxime et
non crura, nec coxe. Itē pulpe cōueniūt sub alis exn̄tes
et circa alas non valde pingues aut dure ad digeren-
dum. De pelle galline quid dicēdum sit pz. Nam tenuis
existens, vt circa alas potest cōuenire. Aliarum vero par
tium pellis durioꝛ existens aut pinguis non confert.

qua

pisces

ptes alium.

ethica

¶Quadrupedum vero carnes eligantur medie, vt dictum est, inter pingues et macras humidioribus animalibus, p pinquiores ossibus, vt carnes circumcirca coxas et spondiles satis conueniunt. ¶Quid de medulla, quam omiseram satis sit dicendum patz. Nam sit in valde raro vsu vt communiter nimiũ vnctuosa. et sic nauseatiua. ¶Nũc de forma coquendi dicẽdum. et primo patet carnes has esse potius comedendas elixas quam assas: assa tamẽ assature cortice remoto conuenirent et humidiores existentes hũiditate naturali: elixe tñ sunt in vsu communiori. Pisces parui noĩati petrini, sunt conuenientes. Itez anguille reperte in bona aqua saltim aliquãdo conuenirent leniter asse in veru. Pisciculi etiam sint leniter ĩ pinguedine frixi aut elixi cũ modico sapore cõditi cũ succo granatorum dulcium aut muzorum aut sumatur acetositas dulcis arancij cũ modico zuccari albi dulcorati. ¶Item conueniunt cancri rectificati secundum artem electi etiam ex fontibus et liberis aquis, et ante artificium cũ modico sale aut modico cineris. Deinde mũdentur et abijciãtur extrema siue pedes, quia partes ille magis superflue sunt et sicciores. Vel etiã coquantur in aqua cũ ordeo vt etiã salsuginose partes abijciantur propter quas decoctio cancrorum redditur solutiua. comedantur quod ita elixi. Et si velles saporizare easdem, posses cũ succis predictis. Potes etiã partiri isto mõ aquã et cancros, vt in lib. j. aque ordei: cã crorum coquas ℥. ij. sed in isto non est magna vis. nam potes adhuc coquere tres. ¶Oua gallinarum recentia leniter cocta et lenissime coagulato albo et rubeo cõueniunt multum. Si tamen rumperentur oua in aqua vehemẽter frigida in qua diu dimitterẽtur: deinde coquerẽtur in aqua vt remanerent tamen mollia et trementia. Illa tamen, que coquuntur cum cortice, solẽt corrigi vt coquantur cum cortice in aceto vini. de quo modicũ curo. Si tamen comedentur fracta, vt dictum est, poterũt corrigi cum succo granatorum aut simili, vt tangebatur. De ouis piscium non curo in presenti aut aliorum aĩaliũ.

Artificiũ carnium. pisces cancri oua

¶ Fructus conuenientes recentes siue humidi possunt esse in principio crudi, vt pira bene matura, ⁊ aliquãdo modicũ psici aut piri muscatellini aut pomi apij. Conueniunt etiam pira et poma cocta: raro tamen conueniunt, dico fructus vt poma et pira aspsa modico zuccari albi. Item amigdale dulces recẽtes depilate et contuse cum duab⁹ scutell' cũ aqua ordei zuccarata ꝯueniunt. Item aliquando modicum melonis bene maturi. Item aliquando masticatio angurie. Item melo indic⁹. Itẽ coriandrum humidũ. Forma ṽo ferculoꝝ esse poterit vt dentur brodeta ex ouis coctis aut aliquo infrigidante, vt cũ succo ĝnatoꝝ muzoꝝ aut succo de arancio aut simili. Item conuenit ptisana ordei facta in brodio pulli aut pdic; aut cum lacte amigdalino correcta cũ lacte seminum cõmunium. Aut panata cocta cuꝫ lactuca aut endiuia vel portulaca vel cucurbita vel panis infusus brodio. Item conuenit vbi in patiente foret magna raritas pororuꝫ et humorum subtilitas ⁊ spirituũ, ptisana facta ex amilo vel amido. Item ꝯuenit nisi queram⁹ infrigidationẽ et humectationem panis infusus brodio pulli alterati, vt est tactũ. Aut etiam aliquãdo cũ lacte amigdalino ⁊ papauere albo. Item sapores aromaticos eligere potes et capere carnes lactentis edi et saporizare ipam cũ succo granati alio nõ repugnãte acetosorũ vel agresta aut simili. Item potes accipe dictũ brodium ⁊ cũ ipo ⁊ lacte amigdalaꝝ ⁊ aque roſ. ⁊ de pdicto succo facere saporẽ quẽdam. Item potes facere gelatinaꝫ faciliorẽ cõi ad digerẽdũ, vt ponẽdo loco aceti agrestã aut succũ aliũ acetosũ miscẽdo aliquid zuccari coquẽdo carnes tamdiu donec remoueãtur ⁊ dissoluant ab ossib⁹ quib⁹ remotis cola, ⁊ tãtũ expme carnes ĩ brodiũ vt non nisi terraceũ carnis inde remaneat. decide pulueriza sub tilier lãbruscã aut rosas rub. aut sandalos trinos vel sumac vl' coriãdrum. postea ad coagulãdũ põe ⁊ de ista gelatina vt tibi videt, da patienti. Alia etiam condimenta per te considera. Itẽ potes in brodio cũ gelatina fie

frutti
ferculla
sapores
gelatina

Ethica

da ad incitationē appetit⁹ paciētꝫ facere bullire poma aromatica aut pira frustatim incisa ꝛ post colaturā vel cocturā exꝑme illā simul cū carnib⁹ erit forsan sapidior pacieti sic olfacta quia poma vel pira ꝙ recta sunt non dispositiua putredinis. ¶ Medicinaliū regimē diuidē dum est in applicāda interi⁹ ꝛ exterius. Applicāda ṽo exterius distingui possunt ꝫm mēbra quib⁹ sunt applicāda. Nam q̄dam sunt applicāda timporib⁹: q̄dam frōti: q̄dam narib⁹: q̄dam lateribus gule siue colli: quedam pectori siue epatis regioni aut cordis: q̄dā testiculis vł circa testiculos: q̄dā spleni toti ꝛ regiōi renū: q̄dā medio cordis ꝫm ꝓfundū diuisum aut ꝯiūctū: q̄dā applicanda sunt alicui ꝑti corporꝫ. Recipiūt etiā ꝫm distinctionem ipsorūmet applicādoꝝ vt q̄dā sunt aquea: q̄dā i forma vnguentoꝝ. ¶ Quātū ad ꝑmū alio nō oppugnāte itēdētes refrigerationē ꝛ humactationē cerebri. epithimam⁹ tympora siue nuda roram⁹ aut aspergim⁹ vt tali. ℞. aq̄ sublimatiōis violaꝝ. ℥. j. ß. aq̄ sublimatiōis lactucaꝝ. ℥. j. aq̄ ro. ℥. ß. misce. ꝛ tpe estiuo młti calorꝫ et hijs nō vehemēt frigidꝫ epithīa tipora aut cū spargło respge. Et ꝑ istas aq̄s itelligere potes alias aq̄s vt sublimatōis cucurbite citrulli aut melonis idi aut āgurie. Itē itelligere potes aq̄s istaꝝ reꝝ ꝛ sine madefactiōe pāni potes madefacere manū. Deide cū ea tympora et si velles miscere modicum aceti posses: nō tamen eges, sicut in epithimatiōe frontꝫ in quo est os grossius. Item inungere potes timpora ex hijs oleis vt olei violaꝝ. ℥. j. ß. rosaꝝ. ℥. ß. misce ꝛ lini tympora. Aut si esses in rure et non haberes aliud. ℞. succi extremitatū rubi nouelli. succi matrum violaꝝ. aut succi folioꝝ cucurbite. añ. ℥. j. infundāt succi estiuo tempore i aquis frigidis. Deinde cū hijs succis iungāt tympora. Hyemali ṽo tempore sufficit oleum violaruz cum oleo rosaꝝ ambobus tepidis existentib⁹. ¶ Ad frōtem frigidiora appropriare poterimus et etiam dicta remedia flamma tamen existēte forti ꝛ cōstāte virtute ne obstante alio sic poterimus describere vltra ꝑhabita.

Medicina

fol. 18.

℞. aq̃ sublimationis sempuiue.aque vio.ana.℥.j.aque ro.aq̃ nenuf.ana.℥.ß.aceti.ʒ.ij.misce ⁊ ex hijs fiat epithima fronti. ¶ Vel potes hoc magis domestico vti, vt aque violarum vel lactuce. Aut potes vti vnctionibus frigidis tactis. ¶ Naribus autem potes applicare medicamen in forma vnguenti et odoramenti. Forma vnctionis numeretur inter intrinsecus applicanda. ¶ Odoramentū ergo poterit esse hoc in substātia liq̃da. ℞. aque violate.aq̃ nenufa.aque ro.ana.℥.ß. sandalorum ru.℈.j.cāphore grana.ij.gar.℈.ß.mitte oīa in ampulla stricti orificij ⁊ pone aquā ⁊ cōcute vt euaporationes operentur intra nares infrigidando ⁊ humectando ⁊ confortando. Aut si vis odoramentum pulueris. ℞. triumsandalorū ana.℈.j.rosarū ru.viol'.nenufa.lambrusce ana.℈.ß.camphore grana.ij.gariofilorū.℈.ß.infundantur hij pulueres in aqua rosarum et post exiccationem ponantur in syndone de grana ⁊ globus syndonis odoretur: vel sumantur cortices citri sicci ⁊ puluerizentur ⁊ infundantur aque rosarum ⁊ odorentur. ¶ Item ad infrigidandum et humectandum intingere possumus pennam in oleo vio.aut salicum vel de cucurbita vel alio simili superius tacto et linire intra nares calore nimio ⁊ siccitate languētis. ¶ Aut etiam fiat linitio cum dictis aquis aut etiam stante nimia siccitate et instantia laborum. ℞.adipis galline recentis.℥.semis.quem infunde frigidissime aque siue dissolutum siue liquefactum cum cera alba.vnguentum infunde dicte aque et leni nares. ¶ Itē partib⁹ etiā lateralibus colli et gutturis potest fieri inunctio cum oleo violarum aut oleo cucurbite. ¶ Item pectori potest fieri inunctio ista. ℞. olei violarum.℥.vnam.pinguedinis galline recentis aut axungie porci recentis non salite aut butiri recentis.℥.vnā. cere albe.℥.iij.misce omnia liquefacta aque frigidissime aut aque nenufaris. ¶ Deinde cum dicto vnguento vnge pectus vsq₃ ad guttur. Aut laua dictum vnguentum cum aqua violarum aut frigida simplici. ¶ Item

nares

latera

petty

cor
vi fol. 17.

ethyca

cordi fiat istud epithima. ℞. aque rof. ℥. iiij. aq̄ endiuie silvestris. aq̄ buglose an̄. ℥. ij. triū sandal'. an̄. ʒ. j. margaritarum gra. vj. carabe gra. iiij. Et si forte esset flāma nec abhorreret infirm⁹, mitte cāphore gra. ij. croci. gra. iiij. oīa misce ꝛ cū sindone de grana epithima cor vel meli⁹ cū panno subtili lineo bene mūdo. Aut fiat iste saccul⁹ cordi. ℞. rof. rub. siccarū viol'. siccarū an̄. ℥. j. ß. florū buglose. ℥. ij. triū sandal'. an̄. ℈. j. carabe gra. iij. croci gra. j. cāphore gra. ij. fiat saccnlus quadrat⁹ leniter cōsut⁹ et aspergat aqua rof. aut buglose. Et recipiat fum⁹ harum aquarum cū modico croci asp̄so ignito lapide ex hijs aq̄s. ¶ Si aūt voluerꝭ, p̄pter intētionē feb. habere aquā cordialē frigidiorē, poteris addere aquā nenufarꝭ. Sis tn̄ cautus ꝛ mēti tene mēsurā infrigidatiōis, ne ledas cor ꝛ pectoralia nimis. ¶ Itē si appareat flāma circa epar, poterit etiā epithiari sic. ℞. aq̄ endiuie. ℥. v. aq̄ rof. ℥. ij. sandalorū rub. ℈. j. ß. spodij. ʒ. j. spice (lꝫ calida sit) gra. ij. aceti. ʒ. iij. cōcutiant bene inuicē puluerizatis sandal' ꝛ alijs ꝛ cū quadrato pāno lineo ad quātitatē palme fiat epithia. Aut fiat ista inunctio. ℞. olei rof. ℥. j. olei viol'. ℥. ß. sandalorum ru. spodij an̄. ℈. ij. cere albe modicū fiat vnguentū molle et vngat regio epatis. vel si expedit trāsire ad frigidiora, potes vti aqua nenufarꝭ. ꝛ epithimare cor. addito modico vini tepefacto aromatici: etiā potes epithimare testiculos aut circa pudibūda mſ'ieris. Itē spine ꝛ renibus pōt epithimari ex aqua rof. ꝛ viol'. Itē ex aquis nenufarꝭ. aut salicū. aut sempuiue. aut salicꝭ circa renes. Menti tn̄ tene vt nō ex toto frigida humectātia adhibeātur quādo cōmisceamus aquā habentē aliquid stipticitatis aut aromaticitatis, vt aque rof. Aut si nō posses habere aquā sublimationis, cape aquā decoctionis. Itē cōuenit emulsio lactis, aut aspersio ꝯmixti aque rof. et asperse spine toti ꝛ renibus: ꝛ sit lac mulieris primo: aut scd̄o asine: et tertio capre nutrita dico muliere aut asina vel capra infrigidātib⁹ et humectantibus, vt lactucis endiuie non dico p̄cise ꝙ mulier istis

epar fol. 17. 2°

spina

nutriat sed cibaria alterent per ista: et eligatur mulier flegmatica in fine adolescētie aut in pma iuuētute. iiij. aut saltē. iij. Mēsis a partu que pepit puellā eligat asi na semp iuuenis cōsimilis part⁹ flauella potius q̄ bru na strigillanda et regenda modis pportionalibus di ctis a Galieno. vij. Terrapentice. Item pōt fieri spine inunctio ista. ℞. olei viol. ℥. j. olei ros. olei de cucurbita ana. ℥. ß. pinguedinis porci nō salite ⁊ porci iuuenis. ℨ. vj. cere albe prū fac vnguentuz et lauent hec oīa cum aqua frigida. ¶ Renib⁹ vo pōt fieri cerotū infrigidans Galieni scriptum a Mes. in suo antidotario: vel si vis potes ita describere. ℞. olei viol. olei citonio⁊ ⁊ calidi tate existēte vehemēti olei nenufar. ana. ℥. ß. camphore gra. ij. cere parū ⁊ fiat vnguētū lauatiuuz et molle vt. s. dixi. aut ponat parū cāphore. ¶ De balneo dicendū qua liter fieri debeat ⁊ modū longum applicationis vide a Galieno. x. Terrapētice in cōputatione mea caplo. xij. de regimīe febriū ethicarū. Per balneū modū tn̄ vsualē dicā. ¶ Primo igit ordinet vas pe lectū patiētis omit tendo casas balnei quas dicit Auicen. ij. j. doctrina. ij. ⁊ Galieni. x. Terrapētice loco allegato. Et sit vas rotun duz oblongū tante latitudinis vt in eo possit debite cu bitos extendere vt infirmus cōmunius se totū extende re possit: sit etiā tante altitudinis ⁊ pfunditatis vt se to tum mergere possit in ipso: habeat etiā in longitudine duo extrema ligna siue asseres subleuatos: ita vt extre mitatibus superiorib⁹ ligno apposito pānus poni pos sit ad cooperiēdū si fuerit expediēs. Aqua vo in q̄ laua ri dz infirm⁹ sit fluuialis aq̄ quā pmo ponere possumus simplicem vt aquā decoctionis aliquarum reruz si sim plicem ponimus poterit esse tepida aut ad bonū intelle ctum in frigore imediate tepida aut veri frigoris. Po nam⁹ igit ad tepidā: deinde imediate tepidā. Deide ad tertiā est cā ordinis: qz si pmo ponat ad tepidā cuz ista tepiditate sit obiectū tēperatū respectu tactus: deliciā quādā inducet ⁊ delectationē ⁊ nō dz esse amplius cali

Renes fol. 18.

baln:

ethyca

da ne resoluēdo siccet ⁊ debilitet. Ponat̄ scd̄o ad scd̄az nō assuetā. Primo nō ledit̄ a secūda et sibi pare, et fortior fiet infrigidatio et ita dicas de tertia. ¶ Modus igit̄ balneādi debet esse talis siue post nō repugnantibus alijs balneis, vt debilitate virtut; apostemate, ⁊ sic dū infirm⁹ expulit supfluitates, nec ieiun⁹ nec famelic⁹ nec sitiēs portet̄ p q̄ttuor mistros sup duplicata sindone in p̄senti portet̄ sup culcitra aut sup corio vsq₃ ad tinā. Deinde cooperiat̄ p os lenissime, ⁊ ponat̄ in tinā ⁊ submergat̄ in aquā paulatine fm oīa mēbra vsq₃ ad mentum: et modicissimo tēpore pmittat̄ in balneo donec delectet̄ i eo: al's nō pmittēdo donec ⁊c. Et sit quātitas vigesime ptis hore: deinde si fortis est, iponat̄ aq̄ frigida in dictā tinā. Aut si foret tina scd̄e aque, ⁊ ita tertio augeat̄ frigiditas, vt sit aque frigor; veri ⁊ in omni aqua totali, quia tepida aut sibi immediata aut in aqua veri frigoris, et in hijs cōpensata mora nō transcēdat. x. horam: vel possum⁹ imaginari q̄ postq̄ stetit aliqua morula in aqua tepida, reducat̄ siue reportet̄ ad locuz: ⁊ factis alijs, que fieri debent, post balneū hora cōuenienti eiusdē imittat̄ secūde aque et ita alia hora tertie. Sed fm primū modū reputo leuiorē et expeditiorē: fm scd̄m x̄o tenorē virtutis possum⁹ facere aquā frigidiorē vel minus frigidā. ¶ Vel omni die balneare patientez. vel de tertio in tertiū vel de quarto in quartū. ¶ Scd̄o possumus cōficere tinā magis cōpositā cum decoctionib⁹ herbarū infrigidantiū et humectantiū, vt viol'. ⁊ herba earū ⁊ ros. rub. ⁊ folior̄ salicuz lactucarū nenufar;. ana M. s. coquētur oīa in balneo, qd̄ diuidere potes mō dicto in tepidā, et in balneū sibi imediatū ad bonū intellectum in frigore, et in balneū tertiū veri frigoris. ¶ Itez pōt fieri cōpositio veri balnei, licz nō ita vsuale et vltra illas herbas ponant̄ duo capita castrator̄ ad bulliēdū in aqua dulci scz balnei. Item diuersimode fieri potest balneū respectu diuersarū partiū corpis, quia vel totuz corpus balneam⁹ vel solū medietatē posteriorē vel an-

teriorē, vt in semicupio. i. balneo mediā ptez corpis ca-
piente. Item videte crurib⁹ et iuncturis ꝛ brachijs fie-
ri possunt vnctiōes alteratiue ex triplo oleo viol'. ꝛ sim
plo oleo ros. Interi⁹ ꝟo eorū que applicāda sunt, quedā
p superi⁹ applicant, et quedā per inferi⁹. Inferius ap-
plicant suppositoria et clisteria. ¶ Clisteria quedā fiūt
ad alterandū, quedaz ad feces educendū et leniendū.
Pro primo ꝟo non repugnante alio posset fieri clistere
ex lacte asine et ex aqua sublimatiōis viol'. ℞. lact; asi-
ne. ℥. x. aque viol'. ℥. iij. vel cape partē decoctiōis rerū fri
gidarū dictarū, et fac clistere ꝑcise alteratiuū. aut si que
ris tale, potes describere. ℞. viol'. et herbe earū lactuca
rum spinachie ana. M. ß. fiat decoctio cui⁹ colature ac
cipiant. ℥. xij. vel. xvj. ꝛ ī ea dissoluat cassie. ℥. j. olei vio.
℥. iij. zucchari viol'. ℥. ij. aut iulep viol'. salis. ʒ. j. fac cliste
re. Aut si queris ex clisteri resumptionē ad bonū intel-
lectū, liqua butirū recens non salitū in dicta decoctione
et clisteriza. Et ex solo oleo viol'. potes clisterizare aut
ex aqua decoctionis capitis castrati ꝛ herbis infrigidā
tibus ꝛ humectātib⁹: aut loco butiri potes capere pin-
guedinē recētē iuuenis porci. Aut si nō eēt ītēsa flāma
triplo olei viol'. posses addere simplū olei sisamini aut
amigdalarū dulciū. ¶ Suppositoriū ꝟo si expediat fie
ri fiat ex sepo recenti dum coagulat modico sale īposi
to. Et si fuerit expediens, ex melle fiet: melius tñ est pri
muz: nō incōueniret etiā facere suppositoriū factum ex
penidijs. ¶ Nūc ad interi⁹ applicāda venio p sursuz, que
etiā multiplicē diuersitatē capiūt p diuersas intētiōes.
Nā q̄daz adhibent ad sitis extinctionē, q̄daz ad guttu
ris ꝛ oris īfrigidatiōez ꝛ hūectationē. Pria explicata ꝛ
scōa, de regie accidētiū dicet. tertia ꝟo recipe pōt di-
stinctionē: q2 quedā sunt iulep, q̄dā electuaria mollia, ꝛ
quedā fruct⁹ cōditi. ¶ Iulep alteratiuū ꝛ aliq̄lis resum-
ptionis ꝛ iulep viol'. perfecte decoctionis alteratiuū, ꝛ
per viola. infrigidando ꝛ humectādo per easdem, ꝛ per
zuccharum, q etiam virtute nutritiua participat. vnde

Intra, extra clisteria

suppo^ria

supi^j

Iulep.

ethyra

propinquo nutrimento dictū est, vt p̄ma q̄rti ca. de cura fe. effimere ex oppilatione, cuius lr̄a hꝫ ita. Et zuccarū cū hoc ꝙ est ꝓpinquū cibo. Itē iulep ro. cōuenit infrigidādo coꝛ ꝛ stomachū: resumit ēt ꝑ zuccaꝝ. Si g̊ q̄sieris maioꝛē infrigidationē ꝛ extinctionē sitꝫ vel humectationem, iulep viol. ꝯueniēs erit. Et silr̄, vbi q̄reres lenificationē vētris. Si v̄o q̄reres coꝛdialitatē maioꝛē ꝛ vigorare stomachū, vtere roseo. Itē ad alterādū cōuenit magis iulep nenuf. q̄ ēt coꝛdiale est. vñ ſꝑ quere iulep nō solū alteratiuū ꝛ refectiuū, qꝛ nutritiuū, ſꝫ ēt spūi cōfoꝛme, qꝛ coꝛdiale ꝛc̄. Itē ꝯuenit iulep de acetosella, dū non adest stipticatio vētris. Et si vis reddere ista iulep magis coꝛdialia, potes circa finem cōpositionis exhibere modicū cāphoꝛe aut carabe, aut si nō fuerit tāta flāma, potes capere. iij. ꝑtes aq̄ ro. aut viol. aut vnā aq̄ buglose ꝛ facere iulep. Itē cōuenit iulep de boꝛagine. Itē de endiuia siluestri, aut lactuca, aut poꝛtulaca, siue cucurbita, aut melone indo. vel dul. vel sempuiua vbi q̄reres vehemētis flāme extinctionē. Et si miscueris cū aq̄ nō coꝛdiali, aquā ro. vel buglose silr̄, meli⁹ erit. Itē potes facere iulep resumptiuū, vt sumatur capo iuuenis aut pulla q̄ nōdū ouificauit: aut ꝑdix. ꝛ q̊dlibet istoꝝ sublimādū lauet cū aq̄s sublimationis dictaꝝ reꝝ q̄re ro. vel acetose vel ponat ad sublimādū vt fiet iulep cōpositū cū folijs ro. ru. ꝛ boꝛagis ꝛ acetoselle. ꝛ ex ista aq̄ sublimatiōis et zuccaro al. dissoluto ī aq̄ ro. ꝛ viol. ꝛ mlt̄o retēto tp̄e fiet iulep. ¶ Eodē mō potes sublimare limacias recētes p̄mo bñ lotas ī aquis aut herbis sublimatis. Et eodē mō potestis sublimare carnes testudinū ablatis testis ꝛ abscisis pedib⁹ ꝛ ex toto a coꝛtice mūda testudine ꝛ euiscerata ꝛ lota siue infusa p̄mo in feruenti aq̄: deinde posita ad sublimandū, vt tactū est. ꝛ iulepiza cū aq̄ sublimationis. Vel si vis facere cōpositū iulep ex istis recipere potes gūi ara. dragãti se. citonioꝝ añ. ʒ. ij. triū sandal. añ. ℈. ij. coꝛiādri recētis. ℈. iiij. se. melōis citrulli ꝛ cucurbite excoꝛticatoꝝ ana. ʒ. ß. cinami. ℈. iiij. gar. ℈. j. liq̄ritie

aque

recētis si haberi potest minuti incise.ʒ.ß.ↄtunde cōtun
denda ⁊ pulueriza puluerizāda: ⁊ aspergat caro subli-
manda hijs vel si volueris saporizare iulep dictū vt ali
qualiter declinet ad acetosuȝ funde vinū granatoꝝ sup
dictā carnē aut aliquid sibi ꝓportionatū. ¶ Julep aliud
posset fieri ad restaurandū si q̄s sciret bn̄ sublimare. vt
inueniat iuuenis masculus humanus vel femella tēpe
rate cōplexionis vel sanguis boni ⁊ recti regie debito si
ue recto vl' tēperato vl' recti regie infrigidante a quo p
flobothomiaȝ sanguis extrahat ⁊ sublimet ⁊ ex triplo
aq̄ ro. ⁊ ex simplo sublimatiōis dicti sanguis cū zuccha
ro fiet iulep. ⁊ notate hoc multū valere ad resumendū.
Et si vultis p̄mo aromatizare sanguinē potestis. Sil'r
vbi q̄reres alterationē lȝ nō cū resumptiōe tāta potes
pisciculos sublimare aut anguillas recētes optimi flu-
uij cūctis comestis viscerib⁹ ⁊ extremitatib⁹ abiectis ⁊
corio: immo si ponerēt in vētre galline vt forēt semico
cte: deinde lauarent in frustra diuise in aq̄ ro. ⁊ ponerē
tur ad sublimandū ēt ex aq̄ sue sublimationis posset fi-
eri iulep ↄueniēs mō dicto Et potes facere simplex aut
cōpositū tuo mō ex p̄dictis. ¶ Jtē videte potest fieri iu-
lep īfrigidās humectās resumēs insolitū tn̄ ⁊ inusuale
est: ⁊ est vt sumant ranule post leuē rorē ⁊ pluuiā in ne-
morū mōtanoꝝ aut ī siccorū locoꝝ arborib⁹ repte viri-
des ⁊ tenelle ventrib⁹ lacteis. quaꝝ igit abscišo capite
et euiscerat ꝫ vētrib⁹ ⁊ kelarū ⁊ pedū exterius remotis
partib⁹ fiat sublimatio adiūctis herbis p̄habitis ⁊ plu
ribus aromaticis vt p lib. carniū sit lib. ß. ceterorū aut
tertia quātitas iuxta itēsiones q̄s ↄcipis adipisci. ¶ Ex
fructib⁹ v̄o aromaticꝫ aut eoꝝ folijs p te vide ⁊ vtere vbi
expedierit nec sp incede p solita dūmō noua sint s̄m cō
munē rationē ⁊ dilecta ⁊ placida patiēti. ¶ Ex p̄habitꝫ
iulep de quoꝝ quibusdā supius feci mētionē sirupos ēt
ꝓportionabiles cōcipe possum⁹. Ubi enī p faciēdo iu-
lep vtebamur aq̄s sublimationū p faciēdo sirupos vti
possum⁹ decoctionī reꝝ q̄ꝝ radicū aut folioꝝ al's seium

ethyca

vt dicebā in prioribus. pōt etiā ex decoctiōibus carniū cōfici sirup⁹. vt qlibet ītellect⁹ terminos concipere pōt. ¶ Docet em hmōi cōponere Gilbert⁹ anglicus ī sua practica gilbertina in regīe ethice: ⁊ silr Guil. de placētia de salso in antidotario guilkene in parte incipiēte de cōditis. ¶ Si qrat an iulep magis ꝯueniat q̄ sirupi: dicendū vbi qram⁹ alteratiōnē citā ⁊ citā resumptionē iulep cōueniētiora sūt. Ubi vo ꝯstantiores alteratiōes ⁊ resumptiōes magꝫ ꝯueniūt sirupi. Alie pñt esse differētie suis locis explicāde. Electuaria cōueniētia sūt ista. Et pmū est hoc electuariū vsuale cordiale cognitū infrigidatiuū ⁊ hūectatiuū in lenitiōe poti⁹ ventris addēs. ℞. zucchari viol. ℥. ſ. zucchari boragiati. zuccari buglosati añ. ℥. ij. manuschristi cū plis. ℥. vj. incorporent adinuicē ⁊ cū aq̄ cocta frigida. vt. ℥. iiij. coclear vnū dicti electuarij da in potu. Ubi vo qras maiorē cordialitatē nec multā lenificationē ponam⁹ zuccharū ro. antiquū s. mēsiū. iiij. aut saltē nō pterierit annū. Si vo qras maiorē īfrigidationē potes ponere zucchar nenufarꝫ. i. de eius florib⁹ aut folijs. Potes etiā facere electuaria magis cordialia cū cōfectiōib⁹ solidis. q̄ ꝯmiscent zuccaris dictꝫ aut fm trociscos siue suffuf aut pulueres. Itē pōt fieri electuariū resumptiuū: vt. ℞. pulpe capponis iuuenis in pectore vel alis exñtis. ℥. iiij. ⁊ sit cappo paulatiꝫ assus vel fm cōeꝫ modū elixus. deinde in mortario ⁊ pistello cōtundat subtilit. Aut si vis dictaꝫ capponis quātitatē aut multā ⁊ pone postq̄ ꝯtusa est sub mola ad molendū ponēdo aquā ro. ꝑ triplo ⁊ buglose ⁊ acetoselle ꝑ simplo. Eodē mō. ℞. amigdalarū dulciū recētiū g̃noꝝ pini ⁊ phisticoꝝ vtrorūq; īfusoꝝ in aq̄. ℥. j. molent vt dictū est: ⁊ ita molita inuicē misceant. deinde. ℞. liquirꝫ subtilit pulueriꝫate aut succi ei⁹. ℥. iij. seminū cōium maioꝝ sufficiēter tritoꝝ aut cōtusoꝝ añ. ℥. j. se. endiuie. se. lactuce. se. papauerꝫ albi añ. ℈. iiij. Hec sēia contūdi pñt. tñ meli⁹ est vt ex amigdalis ⁊ istis seminibus fiāt emulsiōes. et cū pˀhabitꝫ misceant. Deinde. ℞. gūi

gra. dragāti. ana. ʒ. j. triū sandalorꝫ aā. ʒ. ß. corallo. ru. ℈. iiij. coriādri. ʒ. j. cimini electi. ʒ. ij. tere oia subtilr. ꝛ cū liqdis misce ꝛ cū. ʒ. j. ß. zuccari fiat electuariū. Et si volueris liqdare adde aq roß. aut buglo. aut borag. aut aquā pulli aut acetoselle vel siliis, vt tibi videt. ¶ Electuariū etiā resumptiuū ꝛ alteratiuū potes cōficere ex p̄habitis pulpis cū puluerib⁹ ꝛ trociscis. de cāphora Meß. aut potes cape etiā trociscis ab Auic. duplici descriptiōe descptos illa pte. Ille vo q de eis sūt. Conueniunt etiā in isto casu dragagatū frigidū. vl' diapapauer, ꝛ stōatichū frigiduz Nicholai. Itē ꝯueniūt qlee siue in vulgari marsapānu siue scamōca faciēdo fieri ex optio zuccharo ꝛ oleo viola. aut roß. vel nenufaris. ꝛc. Trociscos hīc poteris etiā in isto casu ꝯferētes ꝛ maxie ad īfrigidādū, vt sūt trocisci p̄fati Auic. loco alleg. Itez dicti trocisci de cāphora, ꝛ pquire in aliis locis etiā multis. ¶ Itē fieri pnt confectis. solide, vt manuschristi cū plis facti cū aq ro. viol. vel nenufaris. vel ad maiorē cordis cōfortationē, ꝛ maxime ad ꝓhibendū dissolutionē spūuz, potes hāc ꝯfectionem facere. ℞. trociscis. de cāphora. ʒ. ij. sandalorꝫ rub. corallo. rub. aā. ℈. j. margaritarꝫ nouarꝫ gra. vj. fragmētorꝫ saphiri smaragdi iacincti aā gra. ij. Et si fuerit flāma magna, adde cāphore gra. j. t re sigillate gra. ij. zucchari qꝫ sufficit, fiat cōfect. cū aq endiuie siluestris buglosse ꝛ vio. alias etiā p te vide. ¶ Ex fructib⁹ cōditis cōuenire possunt poma aromatica cū modico cinami et sandalis ru. ꝛ aliis plurib⁹ frigidis dictis. Itē pira ꝛ citonia ꝯdita. Itē cucurbite aut carnositates citri. ¶ Itez h tm ordo eē dꝫ. nā si fuerit p̄ncipiū ethice, ꝛ fuerit flāma magna ꝛ vt⁹ fortis, cibaria ḡuiora ad digerēdū ex p̄habitis sūt eligēda, ꝛ possum⁹ plus p vice dare semp tenēdo mēti qꝫ diuisio cibationis in trinā cibationē, vt hore. viij. interueniāt, melius est. Si vo virt⁹ esset debilior, maiorez diuisionē facies, ꝛ cautior eris ad infrigidandū. ¶ Secundo p̄ncipaliter te accedēte ad patiētē ethicā ordinare debes res nō naturales ƒm p̄ncipale p̄mū. debes igit

Ethyca

balneare patiētē et dare.ʒ.j.exēpli cā trociscos de camphora cū.ʒ.ij.iulep viol.ʒ.ʒ.j.aq̄ ordei aut aq̄ zuccharate:vel trāsi ad aliud iulep vt tibi videt oportunū. Deinde trāsactis horis duab' potes balneare infirmū ⁊ post quietē suaz potes exhibere prādiū ex aliq̄ dictor̄. deinde si steterit trib' horis post prandiū ⁊ videas flāmā ex cibo addito declinare nō incōueniret extremitatib' leuē fricatiōez ⁊ p̄cipe patiētē dormire ⁊ post somnū vnā horā poterꝫ epithiare cor ⁊ epar semel aut bis cauēdo sp̄ infrigidationē vehemētē. Deīde cape potes.ʒ.iij.lactis mulieris cū.℈.j.trociscꝫ.de camphora ⁊ da in potu patiēti.aut lac asininuz aut caprinū dicto tantūdē. Et si abhorret puluerē predictor̄ trociscor̄ potes admiscere modicū iulep viol aut ros. Aut si abhorret deīde potes capere.ʒ.j.succi granator̄ muzor̄ ⁊ cōmiscere dicto lacti. Deinde transactis horis duab' tēta pulsuz q̄re etiā ab infirmo an ex lacte p̄ceperit agitationē stōachi. Et si dixerit nō:audacior eris in exhibēdo lac ⁊ poterꝫ trāsire ad quātitatē maiorē. ¶ Deinde tarda cenaz infirmo ⁊ p̄babit prandio leniorē ne reclusis flāmeis vaporib' in somno sequat semp̄ inflāmatio.lꝫ si quererem' vigorationē digestionis forte cena amplior esse deberet et posses post cenā invigilia tātū tenere īfirmū vt euanuisset flāma in cibo. Expone deinde infirmo dormitioni vt scis ⁊ tangit p̄ Auicē.in l'ra ⁊ modū cōcipere potes ex cap'lo de regīe acutarū. Balneatur' scd'o infirmū q̄r de sero post balneationē debes inungere spinā ⁊ renes et loca p̄habita ⁊ ita continuare ⁊ mutare remedia ꝫm fines q̄s intendis et ordinate ab vno ad aliud remediuz trāseas. Et si in balneo delectaret infirm' potes omni die balneare:et si nō interpolare diez vel dies. Et semp̄ tene mēti vt feces ante educte sint. ¶ Electuaria v̄o resumptiua potes exhibere ante prādiū vel ante cenaz et dederis lac manne.ʒ.ij.vsq̄ ad.ʒ.ß.de electuario añ cenam vel ecōtra. ¶ Habito regīe hui' p̄me speciei ethice vt succingā breuiter dicā locutiōes. Nam cōcipere po-

tes regimē secūde speciei ex dictis. nam filia cōueniūt
cauēdo magis a frigidis q̄ in pͥma spē ꝓpt maiorē de⸗
bilitatē ṽtutis ceterꝫ parib⁹ ꝛ maxie facilitatē spirituū.
Jtez faciliora ad digerēduz vt in plurib⁹ vicibus denť.
¶ In tertia ṽo spē attende blāditiuo ꝛ resumptiuo regi
mini omittēdo balñ. aut aliud infrigidās notabiliť. Ex
peditis regiminib⁹ feb. ad accidētia veniēdū q̄dā ethi⸗
ce, si foret necesse illis attēdere, inter q̄ sunt sincopis, vt
in lr̄a ponit. cui⁹ regimē accipe debes ex. xj. iiij. ꝑtim et
quedā ex hijs sunt in regie accidētiū. Tamē cōfect. cor
diales ꝛ sacculi et epithiationes et odoramēta subue⸗
niunt istis. Jtez pot⁹ vini limphati cū aqua roš. vl' suc⸗
co granatoꝝ muzoꝝ vel pomoꝝ aromaticoꝝ. Aliud est
fluxus vētris cui⁹ regimē est tactū. Docet tñ Auicen. in
littera exhibere aquā ordei in qua sit miliuz maxie mi⸗
liuz torrefactū, q2 leniter vstulatū, et per miliū etiā itel⸗
ligať panicū. Jstud tñ nō est vsuale, loco cuius potestis
aquā fluuialē siue cisterne siue distillatam ꝑ arenaz in
vase ī quo ignit⁹ calibs ter extinguať: aut ꝯuenit aqua
decoctiōis sumac aut mirti aut coriādri sicci. Conuenit
etiaz lac dulce debite coctū ad ignē in quo sit contrituz
℈. j. trocisci de spodio cum semine acetose descriptione
Mes. Aut trocisci Auicē. in textu, quos statim dicaz, q2
vtiles sunt. Jtez ꝛ notate, quia vsuale est, lz nō sit ita do
mesticū, lac dictū in quo extincti sint lapides igniti cru⸗
di aut calibs ignitus. Jtez alia fienda sunt superi⁹ loco
suo dicta. ¶ Descriptio trociscꝫ. Auic. est ista. ℞. boliar.
ʒ. x. scamonee vel castanee torrefacte roš. ana. ʒ. iiij. spo
dij carabe ana. ʒ. iij. seminis acetose exiccati vel excor
ticati berberis vel granoꝝ berberis ana. ʒ. vj. fiant tro
cisci cum succo citonioꝝ ꝛ dentur in potu cū aqua piro⸗
rum in mane et apud somnū. Jllud remediuz videte est
bonum ꝛ domesticū: potestis tamē vti eo hoc modo. ℞.
miue citoniorū sine speciebus. ℥. j. horū trociscoꝝ pulue
rizatoꝝ subtiliter a. ʒ. j. vsq3 ad. ij. succi pirorū siue aque
piroꝝ. ℥. j. ß. misce ꝛ da in potu ante diē per horaz. Non

facias tamē hāc totā descriptionē sȝ medietatē aut tertiā partē. ¶ Sed q̄ differētia est inter aquā piroꝝ ⁊ succū videte: differētia est hec. nā p aquā piroꝝ intelligere possum⁹ aquā sublimatiōis ipoꝝ vel aquā decoctiōis eorū vel liq̄dū vel succū eoꝝ. ¶ Vel tertio vt est plurimo vsu aquositatē succi factā p̄lima residētia ⁊ ita itellige de aq̄ granati aut agreste vel sil'iuz. In p̄nti tñ credo spissiorez succū cōuenire. Cōmendat eni Auic. psiliū torrefactū: habeat eni lamia ferrea ad ignē min⁹ q̄ ignita ⁊ calefiat sup quā ponant seia psilij q̄ debite cōturāt ⁊ vniformit fiāt torrida ⁊ ptes ignite calide sufficiēt abijciantur. det i potu. ℈. j. huius psilij ⁊ cū. ℥. j. ß. sirupi de mirto. Hoc tñ nō est vsuale. Cōmēdat eni Auic. suffuf. i. puluerē de spodio in quo est bdelliū ⁊ isto mō fiat. ℞. spodij bdellij ana. ℈. j. terant subtilissime ⁊ hui⁹ medietas detur in potu cū. ℥. j. ß. sirupi de mirto vel succi vt dictū est. Dicit etiā Auic. excoriatiōi. intestinorū si ɔtingit cōferre clisteria ex p̄habitis de regie fluxus in farmaco.

¶ Regimē febris ethice senectutis.

Expedito regimine febris ethice veniēdū est ad regimē febris ethice senectutis. q̄ est in duo silr partiendū. s. in regimine nō naturaliū ⁊ medicinaliū. inchoando ab aere q̄ modicū declinet ad calidū ⁊ magis ad humidū. vel in estate ad tēperiē inter calidū ⁊ frigidū Sit tamē aer aromatizat⁹. Primo in hyeme vitet ignis in camera nimiū calefaciens ⁊ exiccans potius ex lignis salicū q̄ quercinis. Posset ēt suffumigari camera si expediret hoc suffumigio. ℞. floꝝ buglo. M. ß. ro. ru. ℥. iij. melise. ℥. ij. thuris masticis aā. ℥. ij. ß. vio. siccarū. M. ß. corticū pomorū odoriferorū q̄rtā. M. j. supponat prunis ⁊ suffumiget camera infirmo tamē nō recipiēte notabilē fumū. Estate vo poterit sterni solium camere ex

folijs melise aut mente aut folijs salicum. Et iuxta intentionem habitam sit tēperies in actiuis cum declinatione ad humiditatē. ¶ Quid etiaʒ sit de lecto dicendū satis constat. sit etiā in pluma medius ⁊ culcitra ⁊ plume immediate ī hyeme. In estate vero bombacina magis ⁊ poterit aspergi lectus hyeme folijs citri aut arancij. aut ipsoꝝ corticibus: aut estate folijs melise aut mēte. ¶ De indumētis etiā quid sit dicendū satis patet: nā non sint nimiū calefacientia nec nimium tenuia etiā si volumus aromatizant̄ p̄dictis odoribus, aut sint tēta in vase aut scrinio in quo steterit muscus ambra vel gariofilus nux muscata vel macis aut enula. propter pauperes aūt citrum vel citrangulum. Et si vult et potens sit, induat pannos de grana. ¶ Dicto de aere ⁊ sibi proportionali ad cibum et ad potum veniendum in quib⁹ Auicenna testante in cura presentis dispositionis sit humectatio facilis penetratiōi et velox descensus a stomacho in quo non sit viscositas supple grandis et oppilet et hoc dixi pro tanto quia vbi patiens habeat spiritus et humidum valde subtiles et raros non impediant cibi et potus sed ad viscosum modicum declinauerit. ¶ Descendens igitur ad hoc regimen inchoabo a cibo. Et primo a pane inter cibos alios, quem eligam⁹ vt tactum est in ethica febre saluo q̄ infrigidantia non ponantur in pane isto et habeat iste panis aliquantulum plus fermenti et salis q̄ prehabitus de quo tamen sicut dictum fuit saltem eo sapiat modicū ⁊ sit valde crustatus panis et incisus in partes valde subtiles. Et alius modus panis intelligatur, vt dictum est. ¶ De carnibus pariter dicere possumus, vt in febre ethica tactum est nisi q̄ sunt corrigende carnes per infrigidantia, vt in febre ethica tactum est. Ouorum vitelli recentiū cōueniunt valde et si non abhorret infirmus possum⁹ ponere ī eo modicū cinamomi. ¶ Case⁹ saltē vitet̄ freq̄nti vsu et ī quo nō sit aliq̄d salis, comedat̄ ⁊ eligat̄. ¶ Lacte cocto vti potest aut extincti lapides ī tali lacte aut sibi

cōmitto aliqd zucchari vel mellis vt sit quātitas lactis
pmo vsq ad.ʒ.ij.ꝛ in pcessu vbi bn̄ tolleret lac vsq ad
ʒ.iiij.ponēdo vnā mellis aut zucchari. Et si adhuc istis
relictis poneres parū croci,vt.℈.ß.aut gra.j. couenies
esset. Nō est tn̄ visualis mixtio. Vitent pisces,correcti
tn̄ aliqn̄ cū cinamomo aut alio aromatico pn̄t dari,ꝛ si
mile de cācris intellige. Ex oleribꝰ borago ꝛ folia feni
culi cōferre possunt. Itē folia saluie,ꝛ roris marini. Itē
decoctio bauciaꝝ.i.pastinace Itē potes cōmiscere ole
ra frigida de qbus dictū est cū oleribꝰ calidis,vt puenia
tur ad tēperiē actiuoꝝ cū declinatiōe ad humiditatem.
Et potes vti decoctionibꝰ boꝝ cū carnibꝰ. ¶ Itē aliqn̄
brodeto vitelloꝝ ouoꝝ aut aq̄ carnis de q̄ dictū est siue
panata. ¶ Ex granis cōuenire pn̄t miliū ꝛ panicū. lꝫ ra
ro:vel parū panici aut milij coquat cū amplioribꝰ car-
nibus ꝛ supfluitatē perdat. ¶ Ex leguminibꝰ aliquādo
cōuenire pn̄t grana pauca ciceꝝ cocta cū carnibꝰ ꝛ cō
tusa satis,vt medulle in decoctionē transeāt.imo aliqn̄
pultes ex farina ciceꝝ ru.abiectis corticibꝰ ponant in
decoctione carniū. ¶ Ex fructibꝰ oēs recentes vitentur.
Vuis bn̄ maturis tamen ꝛ dul.ꝛ notabili tp̄e tent, pōt
vti valde raro ꝛ i quātitate pauca pponēdo hos fructꝰ
in prādio aut cena aut alios cibos. ¶ Itē aliqn̄ ēt ꝛ val-
de raro vti pōt piris aut pomis aromaticis coctis: de-
inde aspsis cū modico cinamomi ꝛ zuccaro. ¶ Ex fructi
bus aūt siccis colligere potes dulces amigdalas gra-
na pini ꝛ phisticos ꝛ auellanas. Interdū etiam vti pōt
vuis passꝭ.cōmixtis amigdalis depilatis aut ēt grana
pini vel phistici. ¶ Potus si vis sit vinū mediū inter po
tens ꝛ aquosum colore splendidū nō nigrū sed albū aut
paucissimi coloris sapore mediū cū declinatione aliq̄li
ad dulce ꝙ nō capiat in quātitate multa ꝛ mediet inter
vetus ꝛ nouū. Et si fuerit expediēs liphare,liphet cū aq̄
ordei mellita aut zuccharata zuccharo ru.vel aq̄ in qua
coctū sit modicū cinami aut piperis aut masticis. Alie
res nō naturales,vt in ethica dictū est,ordinent. ¶ Ad

potus

Med.

medicinalia venio ⁊ pmo tangat odoramentū. Scdo sacculus cordis. Tertio inūctio spine. Quarto clistere. Quito pncipaliter tāgent applicāda interius. ¶ Pro pmo patiēs pōt odorare citrū aut citrāgulū vl' citrariā i. melisaȝ ⁊ lignū aloes ambrā gariofilos ⁊ muscū ⁊ nucē muscatā macē ⁊ mentam. Et si vis potes describere odoramētū tale pmo siccū. ℞. corticū citri mellise buglose aā. ʒ. ij. mēte. ʒ. j. gar. macis nucis musca. aā. ℈. iiij. musci ambre aā. grana. ij. et hijs puluerizatis cū laudano ⁊ dissolutione masticis in aq ro. ⁊ maiorane fiat pomū q saltē i hyeme odoret mane. Vel si vis facere liqdū cape. ʒ. ij. hui9 pulue. ⁊ infunde in. ʒ. iij. aq ro. aut ⁊ melius ⁊ mellise buglose ⁊ pone in āpulla stricti orificij qd cooperi cū sindone subtili aut pannū lineū pone ad medīū globi. Itē odorare pōt solū lignū aloes. ¶ Itē estate vo tēperent iste res cum aq ro. ¶ Quātū ad scdm. ℞. flor buglose florum boraginis aā. ʒ. ß. melise ro. aā. ℈. ij. ozimi gariofilati. ʒ. j. ß. serici crudi. ℈. ij. enule campane. ʒ. j. croci. ℈. ß. ligni aloes sandalorum. rube. aā. ʒ. ß. gar. ℈. ij. ābre musci aā. gra. ij. oīa subtilit trita inuicē pter ambrā ⁊ muscū q tere p se ⁊ ex istis mitt fiet sacculus cordialis suffumigand9 aq buglose cū modico croci lapide ignito ⁊ ex illo fumo fumigato sacculo. ¶ Ad tertiū q i inūctiōe spine hāc ita notare potes. ℞. olei amigdal. d. olī sisami piguedīs gallie recētis olī ro. aā. ʒ. ß. cere citrine. ʒ. iij. aceti. ʒ. j. oīa simul igni i cacia pone q redacta in formā vnguēti tolle ⁊ vnge spinā totā. ¶ Ad quartū q balneū qd obmiserā venio q fit ex aq dulci decoctiōis flor camomille mellilo. ⁊ maiorane aut mēte vel melisse ⁊ fac balneū corpore ieiuno existēte tn nondū famelico aut sitiēte. ⁊ modicissimā in bal. cōtrahat morā vt dictū est. Et portet postea ad lectū modo dicto et ppinet sibi aliqd ex pdictis ad comedēdū. ¶ Quātū ad aliud pncipale. s. de clisteri dicēdū qd taliter ordina. ℞. florū comomille. M. j. blete. M. ß. mercurial quartā. M. j. ficuū. ʒ. j. fiet decoctio i aq i q post colaturā dis-

ethyca semij

solue olei sisami.ʒ.ij.salis.ʒ.j.Aut.℞.olei amigdalarū dulciū lib.j.cuz modico salis fiat clistere:aut cum solo oleo oliuarū bene maturarum: nec inconueniens foret addere etiā aliquid cassie aut māne aut mellis viola.si habes intentionez vlteriorē lenitionis ⁊ abstersionis.

confortatia ¶ Secūdo dicendum ex sumēdis per os semel in ebdomada sumenda est.ʒ.j.tiriace antique aut metridati cū ʒ.j.vini pretacti: aut aque sublimationis melise. ¶ Ex confectionibus ꝟo cōuenit electuariū de gēmis Mes. Aut diamuscum dulce eiusdem aut diambra. Et potes facere per modum electuarij aut in confectione solida.

cautela Item electuariū regum Mes.cōuenit.Sumus tamen cauti ne describamus istas confectiones ꝑcise cum proportione posita in libris,imo capiamus.ʒ.ij. specierum gratia exempli et infundamꝰ aque ros.et aque endiuie ⁊ cum.ʒ.viij.aut.x. zucchari faciamus cōfectionez solidaz aut electuariū de quo capiat a.ʒ.ij.vsqꝫ ad.ʒ.semis.

Restaurātia ¶ Electuaria aut restaurantia potes facere ex pulpis capponū addendo dictis pulueribus puluerez dictarū specierū siue cōfectionū calidarū,vt perueniatur quasi ad temperamentū.Et ita potes de alijs facere ⁊ sic fac iulep sublimando pullum vt fuit habitum et aspergendo puluerez ipsum cinami et gariof.Deinde ex illo sub limato accipe.ʒ.iij.aque melise:et.ʒ.iij. aque buglose et cum zuccharo albo fiat iulep aut cum melle. ¶ Et si volueris componere et aromatizare,potes facere cum cinamomo et modico musci aut ambre. Si etiā volueris cōficere puluerē,poteris ex aromaticis facere addendo puluerē liquiritie: et lingue auis siue seminis frasani. Quo puluere posset aliquando vti super cibarijs. ¶ Si

stomaci rō ꝟo stomachus foret causa passionis,transi ad regimen stomachi suo loco dicēdū vel videndū.Tene aūt ex Auicenna vel ita patientibus multū cōferre coctanū maxime coctū:et dum alia cum eo cōdita sunt,vt in codegnata cuz spēbus paucis aut citonijs cōditis:in hoc cōpletur regimē huius nō confirmatis paleacio.

¶ Capitulū de febris pestilentialis cura.

Expedito regimie febriū ethice ad regimē febris pestilētialis est ex textus seriē veniēdū: qd̄ in duo est ex lr̄a diuidēdū. s. in regimie egritudinis. s. iā actu patiētib⁹ ptinens. Et in regimie sanis attendēdo ne pestem incurrāt sub p̄mis etiā cōprehēdēdo neutros. Et appellat̄ regimē primū potissime curatiuū, lz actu taliter patiētibus cōueniat aliq̄ p̄seruatio, quia oīs feb. pestilētialis humoralis p̄ncipalit̄ aut spūalr̄ est fiens. neutris aūt debet̄ p̄seruatio ⁊ sanis ⁊ marie temperatis, lz debeat̄ ꝯseruatio ⁊ a cōibus causis egris minime alterabilia sunt tñ̄ intētionē causaꝝ pestilētie labilia sūt oīa corpa sana, ꝓinde in aere pestilētiali oīb⁹ est p̄seruatiuū regimē adhibēdū lz lapsis mag̃ ⁊ quāuis in ordine textus ponat̄ egrorū regimē, inchoabo tñ̄ a preseruatiuo. Et ille sit dator auxilij, qui solus languores sanat deus misericors benedictus et excelsus in secula seculorum. Amen.

¶ Regimē igit̄ p̄seruatiuū executurus, qd̄ inchoatur in lr̄a ita, Oportet q̄ in corpe extrahant̄ humiditates ⁊c. more solito in duo diuidēdū. in rerū nō naturaliū. s. mūdificationē: et in medicinaliū mensurā, et applicationē debitā. Jnchoabo igit̄ ab aere, pro quo est generale remediū vt ab eo pestilenti nos remoueam⁹ inquātū possumus. ¶ Scōm generale est vt qualitatiuas eius excellentias vitemus quātū possum⁹, quarū cuiuslibet est virtutē debilitare. Tertiū vt turbiditatē eius ſm possibile vitem⁹ ꝯtingentē ſm pluries a vaporib⁹ multis ⁊ grossis. ¶ Quarto vitem⁹ fetorē ſm possibile cui⁹ est v̓tutem debilitare corrūpendo spm̄. ¶ Quīto vitem⁹ aerē cauliū et ficulnearū ⁊ similiū infectiuoꝝ aeris. ¶ Sexto vitemus stare sub radijs lune quoꝝ effect⁹ vide. iij. creticorum capl̄o. ij. ad finē. ¶ Septio lz īfectio sit in aere ⁊ ex terra aut celestib⁹ tñ̄ aerē vallosū ⁊ nō bene ventatū ex flatu vēti aut nō bñ̄ depuratū actiōe sol' vitare debem⁹.

¶ Item vitemus aerē multoꝝ hominū conuersationis. Eligam⁹ igitur potius aerē solitariū montanū a lacunis et stantibus aquis remotū orientalē vel ciuitatem versus oriēs discoopertā. Eligam⁹ et domū amplā paucoꝝ hominū cōuersationis: et sic sint bone cōplexionis hoies et boni regiminis. Et eligam⁹ etiā camerā amplā nō habētē fenestras ꝟsus occidēs aut meridiē: sz versus oriens aut septētrionē. ꝛ fit in mane aptarū fenestrarū vt innouet aer. deinde saltim estate vsqꝫ in sero sit pauci luminis. ¶ Nono ad corrigētia siue rectificantia aerē venio: quoꝝ quedā corrigere possunt qualitatiuas excellētias. Et ita quedā erūt calida: quedā sicca: q̄dā frigida: q̄dā humida. Quedā ꝟo sunt corrūpētia vapores putridos venenosos rectificātia: et ideo aerē quoꝝ q̄dā hoc faciūt caliditate resoluēte: q̄dā siccitate exiccante humiditatē: q̄dā ptib⁹ subtilib⁹ calidis subtiliātibus grossiciē vaporis. In hoc tn̄ oīa cōuenire debent, vt boni odoris sint. Nam sicut fetor opponit spiritibus, ita bon⁹ odor eisdē ꝓportionat. Et sicut fetor debilitādo virtutē corruptionis spūs ꝓducit corp⁹ ad pestē: ita bonus odor ad oppositū operat. Eligantur ista potissimū q̄ ꝓprietatē habent vt aspectū ad p̄ncipalia mēbra siue regalia siue mineras virtutū: et q2 q̄dā numerant p Auicē. ꝑmo caplo. summa curatiōis illo paragrapho. In ista ꝟo q̄ ꝓm sanoꝝ. x. xvij. Cōtinētis caplo de aere, ita et a calidis ꝛ p̄ncipalioꝝ⁹ intiū faciā. Ambra em̄ est aeris frigidi et humidi correctiua, nā calida est ꝛ sicca et habet vehementē aspectū ad cor etiā ad cerebrū. Secūdo est muscus calidus ꝛ siccus in secūdo gradu. Item tertio nux muscata. Itē macis, q̄ oīa sunt cordialia et capitalia. Itē gar. Itē storax calamita. storax liquida. i. sigia. Itē thus et cortex suus. mastix. sandaracha. i. vernix: aloes ꝛ mirra: terbētina: rasina pini et cipressi: lignū aloes. Laudanū: iuniper⁹ ꝛ gūmi suū. Itē ebanus: acorus, bdellium. Cortex phisticorū. enula cāpana; squinantū, sticados p̄ncipaliter cipri ꝛ tama-

corrigen. aerem.
cata c. 6.
ambra
muscus
nux musc.
macis
gariofil.
thus

riscus. subtiliãdo ꝟo zinzib. ⁊ cynamomũ. ¶ Item cõue-
niũt briorielli. i. ſm vnã descriptionẽ brasiliũ ⁊ est lignũ
cum quo tingunt pãni in rubeũ. Nõ possum⁹ tñ certe ex
ſmone alio al's ex ſmone scire q̃d sit, qr dicit borinchiz.
iij. tamẽ Almansoris ponit borith aut boriza et est res
aromatica stomachi cõfortatiua. Item cortex citri cum
folijs suis ⁊ suo semine valet ad rectificandũ aerẽ. Itẽ
curaria siue melisa id est menta: saluia: serpillũ: menta
strũ et calamentũ. Item costus aromaticus ⁊ dulcis. Itẽ
spica. ¶ Ex frigidis autẽ sunt aromatica carabe roſ. co
rall⁹ rub. ⁊ alb. triũ sandaloꝝ: camphora acetosella siue
acedula: margarite acetũ: aque roſ. ⁊ aq̃ endiuie silue-
stris: aque folioꝝ coriãdri: balaustie: lambrusca. ¶ Hec
sunt simplicia ad rectificandũ aerẽ. Modus aũt vten-
di esse poterit vt ista q̃ sunt vnctuosa initiantur prunis
nõ valde ignit;. Plura etiã sterni pñt camere. Quõ igit
facies dicã. ¶ Dico pmo de citro: nã citrũ itegrũ vł citra
si est dñs poni pñt in camera ⁊ p eã sterni: ⁊ ita intelli-
ge de citrãguloꝝ si vis folijs. Et ita etiã de pomis aran
cijs aut limonib⁹. ¶ Citonia etiã valde odorifera ⁊ ma
tura cõueniũt. Nam similit potes cape cortices citri sic
cas ⁊ puluerizatas et prunis ĩponere. Eodẽ mõ de iuni
pero, qr folia poni possunt igni ⁊ ligna: p dñis est excel
lentior ambra. Lignũ aloes: muscus: storax calamita et
similia. p pauperib⁹ iuniper aut laurus aut menta aut
cipressus ⁊ similia cõia: ex frigidis etiã cõissimũ est ace
tuz. ¶ Ex cõpositis pmo eligere potestis galliaz musca
tam Mes. Item trocisci de ligno aloes: trocisci de ci-
pero Mes. ¶ Item vnũ cõpositũ describit. xvij. Cõtinẽ
tis ꝟsus finẽ ita. ℞. bdellij clari seminis nasturcij albi
gũmi granoꝝ viridiũ siue terbẽtine storacis croci blete
bisancie siue vulgariter amariliũ aromaticoꝝ assari li-
gni aloes: indi ana. ʒ. iij. trita subtiliter oĩa ⁊ ex hijs cuz
aqua roſ. fac trociscos quoꝝ quilibet sit. ʒ. j. et qñ sit ex-
pediẽs terat vnus istoꝝ ⁊ apponatur igni modo dicto.
Uel si vis potes facere et etiã cõponere ista vel ita. ℞.

frig.ª Artificiũ cor citr citonia cpo.ta

thuris corticũ thuris ana.ʒ.ij.ß.melisse.ʒ.iij.trita subti-
liter. Deinde. ℞.musci ambre ana gra.iij.tere ⁊ cuʒ aq̃
melisse fac trociscos de cãphora faciẽdo vt dictũ est.vel
℞.foliorum ro.rub.ʒ.ß.lambrusce coriandri sicci ana.ʒ.ij.
acetoselle sicce.ʒ.j.ß.triumsandalorum corallo.rubeo.ana
℈.ij.florum nenufar.sicci.ʒ.ij.tere omnia subtiliter.Dein
de.℞.camphore gra.iij.carabe margaritarũ nõ pfora
tarũ ana gra.ij.tere ⁊ ex hijs et alijs mixtis cũ aqua ro.
fac trociscos etiã siccandos quorum vnus pulverizatus põt
igni supponi. ¶ Usuale tñ frigidum esse potest ex ace-
to et aqua. Aut potes cõponere frigidũ hoc p delicatis
et potentibus expendere. ℞.aque ros.ʒ.iiij.triũsanda-
lorũ ana.ʒ.j.ß.fiet aspersio loci ppinquãt vel asperga
tur paries lecti. Aut etiaʒ vt superius tangebatur infun-
datur pãnus lotus aceto ⁊ aqua et in camera suspẽda-
tur in qua sternantur frondes salicuʒ aut quercus aut flo
res vel folia nenufar.vel similia ex infrigidantibus que
bene per te vide. ¶ Simus tñ cauti in rectificãdo aerẽ
vt cõsideremus qualitatẽ et maliciã ipsius vt nõ simili-
ter rectificãs faciamus. Estate tñ rabiosi caloris et sic-
citatis nõ debes frigida ex toto exhibere: sed cõiuncta
humiditate refrigerẽtia acuitatẽ et siccitateʒ estatis et
modicũ aceti: causa exempli miscendũ est vel cuʒ aqua
simplici vel cõmiscebimus acetum et aquã endiuie vel
aquã endiuie vel aquã lactucaruʒ vel aquã viol. vel si-
miliũ attendendo tamẽ semp vt in tali rectificatiõe sit
aspectus cõfortationi mẽbrorum regaliuʒ ⁊ maxie cordi.
Et valde simus cauti in hoc qd dictũ est de humectatiõe
in autũno valde sicco: habeamus etiã mẽti diuersificare
siue diuersitatẽ partiũ diei si magna fuerit siccitas ĩ au
tumno: tenẽdo tñ mẽti q si aer fuerit valde vaporosus
ad vaporationẽ vaporum corruptorum ⁊ aeris rectificatio-
nẽ inter cetera cõfert ignis mane in camera factus ex
lignis salicũ aut potius mirti si habeantur: ⁊ nõ solũ ignis
iste cõfert aliqbus tñ in speciali ĩmo si fiat in locis ciui-
tatis discooptis ⁊ si fuerit tps estiuũ fiat etiã. ¶ Simus

etiã cauti dum aeris particulariũ hoĩuz rectificationẽ querim⁹ p frigida aut calida etiaz vt cõsiderem⁹ cõplexiones hominũ ꝛ ꝯsuetudines ꝛ naturas ꝛ eoꝝ etates. ¶ Clarũ est eñi ꝙ vni iuueni colerico in estate frigidiora ꝯueniũt ꝙ̄ flegmatico. Juueni etiã delicato ꝛ nobili mitiora cõueniũt ꝙ̄ rudi ꝛ ignobili. ¶ Itẽ ex parte strati sup quo decũbit regẽdus habẽda est intẽtio vt varietur lectus in vigoratiõe calefactionis ꝛ duricie ꝛ mollicie ſm quãtitatẽ aeris. ¶ Itẽ variant̃ lintheamia, vt in lixiuio lauent̃ fortiori hyeme ꝙ̄ estate ꝛ teneant̃ in vase in quo steterĩt citra vel melissa aut mẽta vel filia ꝛ tẽpore frigido sint aromatizata eodẽ modo. tpe vo calido ros. viol. ꝛ silibus. ¶ Eodẽ modo ĩtellige de camisia blãca bracha ꝛ ceterrs pãnis. Tene etiã mẽti ne ligna, q̄ ponunt̃ ad ignẽ putrida sint: aut nec in loco paludoso aut putrido genita. Nam fumuz inde genituz debes valde vitare. Nam debet etiã regẽdus tempore frigido anhelare frequẽter sup aquã buglose aut melise in quibus sit modicũ ambre aut musci. ¶ In aere vo nõ correcto aut infecto vitet loqui quãtum potest ꝛ stare vbi sit magna multitudo hominum. Vitet etiam inquantum potest cimiteria ecclesiarum et sepulchrorum ꝛ in summa omnẽ aerem cõmunis infectionis aut macelluz vel piscinã siue piscariam et similia loca stricta. ¶ De cibo et potu dicendum est ꝙ stante infectione aeris aut etiã terre cibus et potus illius regionis sunt vitandi, lz iudicando a consuetudine debeamus vti illis et maxime vitemus comprehendẽdo moros herbas et arbores et animalia bruta que illis nutriũtur, dicente Auicẽ. scda primi doctrina. ij. caplo. viij. de impressionib⁹ anni ad finem. Amplius mortalitas corrũpit vegetabilia ꝛ arbores ideoq̧ ea que ex animalibus nutriunt̃ eis corrũpuntur. Ideo signum cõmune ad ostendendũ maliciaz aeris est. Dimittatur panis aut carnes per noctem ad aerẽ ꝛ detur canibus aut alijs animalibus ad comedẽdum. Nam pluries inficiuntur bruta licz nõ necessario.

Lecto

vestes

cibi

pestis.

Licz aliqua infectio possit esse hoībus pestilēs, q̄ bru-
tis pestilēs nō est ⁊ ecōtra experiētia notat, q2 tñ ꝓpter
ꝑfectionē forme hūane ad bonū intellectū strictior est
et facili⁹ ad illa descendit q̄ꝫ cōiter fit in brutis. iō cōti-
git aerem pluries esse pestilentē hoī et nō alijs brutis.
¶ Querant igit cibi ⁊ potus regionis nō infecte. Si re
gēdus est tant⁹ vt reqsitiones illoꝝ hꝛi possint. Si ꝟo
sit necesse vti cibarijs illi⁹ regiōis, mēti teneat ista cor
rigere fm possibile inchoando a pane. Vñ ꝑmo eliga-
mus frumentū si antecedēti anno nō fuerit infectio ⁊ sit
bene mūdū ex puluerib⁹ natū ex sana messe ⁊ in loco sic
ciori ⁊ in horreo liberi aeris, sit etiā remolitū fermento
aq̄ libere nō paludose lacunalis ⁊ tpe frigido ⁊ hu. non
sit farina ꝑ triconizationē multū mūda a cātabro .i. fur-
fure. Tpe ꝟo calidiori ⁊ sicciori ⁊ in horreo liberi aeris
fiat panis de puriori simila siue flore farine ad cōficiē-
dū panē. Nā sit aq̄ liberi ⁊ frigidi flux⁹ circūstātias ha-
bens ex scđa ꝑmi. doctrina. ij. de hijs q̄ ꝑueniūt ex aqua
colligēdi ⁊ si ꝑus coq̄retur vel distillaret ꝑ arenā mun-
dicissimā i vase positā vt fiat cōiter bonū esset quāuis
nō sit in vsu, si dū coquit, bulliret ꝑ tp̄s ꝓportionatū añ
cōfectionē panis ratione fermēti plus eisdē habiturꝫ
hyeme q̄ꝫ estate: diuersitas tñ ponat ex ꝑte salis. Nam
plus salis ⁊ fortioris exhibere dꝫ pani hyeme q̄ꝫ estate.
Sal ēt sit potius marinus q̄ꝫ mineral, nec sit ex loco pa
ludoso aut lacunoso fetēte sꝫ aq̄ maris liberi. ¶ Forma
ꝟo panis qualis esse debeat, est notū. Nā debet esse pa-
nis rotund⁹ a sursuꝫ ⁊ deorsuꝫ leniter ꝑssus debite eo-
ctionis vt medulla minus ꝓportionet cruste. nec sit pa
nis valde crustosus sed tēperatus in medulla ⁊ crusta.
Licz tp̄a anni requirāt diuersaꝫ coctionē. Tene tamē
menti q̄ꝫ sit coctus i furno satis alto ⁊ lato nō nouo nec
vetusto ex creta potius q̄ꝫ ex cemēto cōstructo. ¶ Attēde
ēt qualia ligna sunt q̄bus calefit furn⁹ vt nō sint putrida
modo dicto. Attēde ēt q̄ꝫ scopās furnū scopet estate cuꝫ
vardana vl' sibi simili cōmixta cū aqua mētastri. Et hye

panis

sal eig

furnus

me si posset hēe calamētū aut mētastrū aut folia lauri aut citri vel talia ⁊ cū hijs furnū scopet si etiā in pane et ante decoctionē ⁊ qn̄ pinsat̄ ponant̄ aliq̄ aromatica lȝ nō sit in vsu tn̄ cōueniret ⁊ sit iste panis scd̄e diei aut tertie a decoctione ⁊ nō trāscendat quītū. Alios modos panis vitare dȝ in frequēti vsu. ¶ Ad carnes venio ⁊ p̄mo domesticas. scd̄o siluestres. Cōueniētes g̊ carnes in hyeme sunt vitulorum a natiuitate distātiū p mēsem ⁊ mediū aut duos. Estate v̄o ⁊ sicciori tp̄e eligant̄ potiꝰ vitu line p̄habiti tp̄is. Cōueniūt etiā edine carnes remote a natiuitate sua, ēt tātū, vt attēdamus pascuis dictorū animaliū quorū lac sumat̄ p̄habita cōedenda. vitentur porcine carnes domestice saltē vsu frequenti et adhuc magis agnine. Itē ouine/arietine/⁊ castratine nisi forte raro castratine comedāt̄ iuuenes mōtanee ⁊ pascuorū siccorū ⁊ aromaticorum, vt animaliū comedētiū serpillū ⁊ saluiā, q̄ tm̄ in sclauonia vidi merie attēdendo cōsuetudini vtentiū castratinis a qua tanq̄ a natura iudicandū. Et sint hee carnes potissimū animaliū ruris ⁊ montibꝰ liberis retētorum ⁊ ꝓprijs exercicijs exercitatorum. ¶ Ex bipedibꝰ domesticis aut sint pulle ⁊ polastre ⁊ galline castrate ⁊ iuuenes cappones rurales et montani. Matie vitēt anseres ⁊ anseruli anates ⁊ earum filij maxime ī frequēti vsu. ¶ Itē turtures domestice. Colūbe piziones s̄m vsū frequētē. ¶ Venio ad carnes siluestres et p̄mo dico carnes capolorum ⁊ leporum lactētiū cōuenire. Itē carnes iuuenū aprorum q̄ nōdū coierūt habitātiū mōtana loca ⁊ a locis paludiū remotorum ⁊ nutritorum glandibus. Itē aliq̄n cōueniūt carnes cuniculorū habitātiū loca sicca, vitent̄ tn̄ ip̄orum antiquorum ⁊ aliorum aīalū antiq̄rū. Cōueniūt starne p̄ncipalius. Itēȝ coturnices. Item frācolini/p̄dices/fasiani/galline siluestres/galli nō coeūtes. ¶ Itē lȝ raro sint in vsu, cōueniūt qualie ⁊ magꝭ carnes pectoris. Itē turdi/⁊ meruli comedētes mirtū aut iuniperū nō exn̄tes in locis inuētionis iusq̄ami ⁊ maxime napelli. Itē ꝯueniūt minute aues degētes ī rubis

carnes

pestilen

et mõtanis vt philomene siue oẽs cardueli. Auicula re
gia merula pua non itere loquor licz etiam iter .i. gar-
berius aliqñ cõueniat. Carnes vo pauonis nõ cõedat
regendus nisi raro q2 graues sunt ad digerendũ. ¶ De
ptibus animaliũ comedendis dicendũ. Vitent igit sm
cõem vsum animaliũ potissimũ quadrupedum cerebra
nauseatiua licz cerebrũ edi ⁊ galline sint in vsu cõiori: si
militer vitent galline viscera oia. Itẽ criste ⁊ barbe gal
lorũ ⁊ gallinarum quãuis nec laudet multũ nec vituperet
vt ptz p Ga. iij. Alimẽtorũ. de ptibus aialium. ¶ Elige-
do igit carnes pmo ex parte ppinqtatis ⁊ distantie ab
ossibus potissimũ i aiali ppinqores ossib9 sapidiores
sunt: ⁊ meliores carnes ẽt inter costas pectoris exñtes
ẽt sapide sunt lũbales. Itẽ musculose nõ multũ neruee
et chordose in pposito ⁊ macriores siue modicũ pingue
dinis habẽtes sunt meliores. ⁊ ita ex bipedibus eligan
tur ale marie ⁊ partes pectorales Oculi lz sint sapidi ⁊
vnctuosi vitent tamen. Itẽ porcellorũ grũci ⁊ auricule
brachia ⁊ pedes minus mali sunt. ¶ De modo coquẽdi
dicendũ nec est dubiũ carnes elixas nõ tñ elixature vt
carnes separent ab ossibus esse assis ad digerendũ me
liores lz assate habeãt plus de hũido ppo. tẽporib9 vo
hũidis ⁊ digestiua exñte forti assatis potius esset vtẽdũ
vt tpe hyemali immo tpe vernali. estiuo vo tpe et autũ-
nali plus esset vtendũ elixis ⁊ penes hanc distinctionẽ
tẽporum cõprehẽde distinctionẽ cõplexionũ ⁊ exercitiorum.
¶ Inter ceteras tm carnes magis nutritiuas. q2 dati-
uas simul maioris et cõstantioris nutrimenti ⁊ plus p
pinquantes corpori saltẽ ex parte saporis etiã sunt por
cine carnes. Unde. vij. Terrapentice dictũ est nutribi-
lissimũ omniuz q̃ nos scimus est caro porcina. Et idem
affirmat Galien9 tertio Alimentorum capitulo de car-
nibus. Oportet igitur diuersitatem facere in carnibus
sm artem quibus vtũtur regendi. vnde prefate maxi-
me carnes intelligantur in delicatis ⁊ vtentibus tẽpe-
ratis exercitijs vel artificijs non est dubium quia illud

faceret caro porcina, et delicato efficeret caro pullina, immo nec rusticus pullinam comedens posset arare et alios actus facere imo forte exinde trãsiret in se. Oportet igitur debite recturus corpa vt oīa cōsideret ꝛ bene nec vnūquēqꝫ eodē modo regat nec etiam quolibet anni tēpore equaliter nec ſm omnē ciuitatem. ¶ Nunc de condimentis carniū dicendū est ꝛ est cōmunis in regimine canonū vt declinet ad siccū et paucitatem superfluitatū inquantū possumus, ꝛ cañ. intelligatur maxime in corporibus humidis ꝛ maxime aptis habere multaꝫ humiditatum abundantiam. et commendantur condimenta carnium cum acetosis, vt sunt sulcida. Communis vsus est sulcidam facere ex extremitatibus porcellorum: meliora tamen (vt dixi) sunt brachia, tamē carnes humide cum aceto siue circa finem coctionis ponendo aliquod aromaticum olus sine plantis aromaticis vt folia saluie vel roris marini vel mēte vel similium frig⁹ aceti aliquo modo corrigentiū ꝛ oppugnantiuꝫ hyemi. ¶ Item si teneat quis huius acetosi commixtionez hyeme propter frig⁹ stomachi sine materia, aut quia ibi habuerit flegmaticum humorem, aspergantur dicte carnes cinamomo trito. ¶ Cinamomuꝫ ṽo est vltima rex ad frigus stomachi ꝛ purgat illud, qḋ in eo est de humoribus propter mirabilem eius proprietatem, vt ponit Galienus in libro Experimentorum satis ad principium, et vtatur aliquo modo dictarum carnium aut similium acetosarum. Et est communis mos vt premittantur aliīs edulīs ad incitandum appetitum et incidendum flegmaticos humores, siqui fuerint et parandum vt educantur nec videtē ita premittere omnino: repugnat regulis Auicenne tertia primi de regimine eius quod comedit ꝛ bibitur. Nam licꝫ habere carnes grossiores sint et digestiōe grauiores, si in notabili quantitate sumāt ꝛ ita ex illa postponēde ꝛ intelligat subtile postponēdū esse grosso: sumēdo ī quãtitate notabili tñ

condimenta

sulcide

cinamomū

pestilen.

saporis

acetosa

nō incōuenit pmittere grossuz subtili valde parue quā-
titatis vt citius vel eque cito digeratur quātitas multa
vbi vtilitates quedā accidunt, q tacte sunt. ¶ Aut si ge-
latinā facere volueris, in hyeme corrige acetuz modo
dicto aut cū gar. aut alio simili. Aut tibi sufficiat vt re-
gendus capiat brodiū carniū aut saporē cū re acetosa
faciat aut cōficiat cū modico piperis siue cinami ꝛ bo-
lum sapori infundet. Potest etiā vti in hyeme piperis
quātitate parua vt nimis calefaciat. ¶ Vitet tñ sapo-
rem cōem factū ex rugeta cōtrita. Itē salsis etiā vti po
test factis ex mēta et serpillo siue saluia ꝛ melisa siue si
milibus comedēdo tñ de saporibꝰ hūjs modicū. ¶ Tēpo
re autē calido potes vti saporibꝰ istis acetosis frigidis
ꝛ agresta acetositate citri citranguli ꝛ similiū. Itē suc-
co prunoꝝ acetosoꝝ, ꝛ aliqñ amariliū. Itez succo piro-
rum cornoꝝ citonioꝝ pomoꝝ acetoselle. Et si succi bul-
liant modicū cū brodio carniū, minꝰ possent nocere sto-
macho. Cōueniūt etiaz estate gelatine facte ex agresta
aut alio simili acetoso. Memora tñ cōprehēdere sicci-
tatē tēporis et aeris ꝛ modereris siccitatē acetosorum
ne nimis siccātia tribuant tēporibus siccioribꝰ, vel sic-
ciora moderemꝰ cū zuccharo albo aut aqua simplici vł
aqua endiuie vel lactucarū etiā, et ita cōsidera cōplexi-
ones etates et cōsuetudines. Nā quidā sunt summe lesi
biles p acetosa in qbus poteritis vti cōdimētis aroma
ticoꝝ frigidoꝝ, vt aque ro. et similiū, vt estate pullꝰ assus
dismēbret nō ex toto mēbris separatis et aspergat aq
ro. ꝛ modico cinami. ¶ Est em̄ vsuale qñ nō reperit agre
sta aut nimiū antiqua est ꝙ accipere potes caprilos vi
tiū vel earū extremitates et ex illis cōtusis et pistatꝫ re
cipere succū loco saporis simplicē aut cōmixtum, vt tibi
apparet. Vel etiā accipere potes ex rob alicuius aceto
si et cōmiscere brodio carniū aut aque ros. aut buglose
ꝛ exinde saporem facere: sic etiā estate conficere potes
salsas ex folijs lactucarū et endiuie aut boragine ꝛ bu-
glose cum aceto aut re acetosa. ¶ Potes etiā aliū con-

ficere saporem estate ad modum blāmanger: siue albi cibarij construendi ex lacte amigdalino et emulsione seminū cōmuniū et agresta aut acetositate citri arancij limonis et cum zucchario et modico cinami et aque rof. et contuso capponis aut pdicis. potes etiā per te conficere piperatas excedētibus tamē frigidis ingredientibus potissimū in eis aquis cordialibus. ¶ Item in autūno etiā potes facere condimēta vt minus declinent ad siccum et acetosum: minus etiā ad frigidū suarū qualitatum naturā seruantes aque si permutatio fuerit rege patientē vt pmutatio illius obstet, semp hoc cōmune tenendo vt ad paucitatē humiditatū declinet corpus ⁊ debitam expulsionē supfluitatuz omni die nō dico corpus temperatuz a tēperie fore pmutandū per hoc sed in sua temperie fore cōseruandū cañ. seruato. Non dico etiaz alia regēda corpora nisi debite pmutanda fore. ¶ Ulterius de lacte caseo ⁊ lacticinio istorū in corpore debite etatis esse vitandū, saltim vt est tactum in frequēti vsu. et si lacte vti volueris, sit recens ex mammilla sumptuz aut leuiter sumptū. id est coctū. Cui etiā si aliqd misceatur acetosum, coueniret ex animali satis constat. Nam vsualius est caprarū, caseus tamē rarus: sit ouinus medius etate et ꝺm alias circūstantias et cōiter alijs cibarijs pponēdus. ¶ Ouis etiā vti pōt diebus qbus nō comedunt carnes, gallinarū aut perdicuz vitello poti⁹ ꝙ albumine: et sint trementia cocta cōmuni decoctione, et comedenda sunt tēpore frigido cū modico cinamomi ⁊ aceto: et estate cū aceto ampliori ⁊ modicissimo cinami. Aut possis corrigere aptitudinē inflāmationis ouorū primo ꝺm cōem modū coquēdo ipsa in aceto vel faciendo, vt dixi. Et est vt frangantur ⁊ infundant aque frigide simplici: aut aque rof. vel endiuie. Oua alijs cibarijs in ordine comestionis preponenda esse, satis constat ex famosa regula subtilium et grossorum. et idem de subtilibus testiculis, quos obmiseram, est dicendum. rarissime tamē est comedēdū et cōditū cū acetof ⁊ phi-

Lac

oua

pestilen.

pisces

bentib⁹ putredinē ouoꝝ et chimi. ¶ De piscib⁹ dico qui licz humidi sint et proinde vitandi, tamē ꝑpter consuetudinem hominū et dies debite celebrādos eoꝛuz regimē est etiā celebrandū, vt eligātur min⁹ humidi supfluitatib⁹ et aqꝝ dulciū maxime cōditionataꝝ cōib⁹ conditionib⁹, sicut maxime cū decoctiōe aquaꝝ petrini pisces satis cogniti, vt striliones oꝛtali marsenles temal ⁊ trutelle. ¶ Ex marinis etiā aliquādo cōpetūt cephali liberi maris. Itē trilie. Itē rubei siue pasceres dulcis aque vł marine. ¶ Itē lucioli tincte vel anguille cācri et oēs similes ex toto vitēt. pisces vo comedāt cocti frixi. vł si fuerint masculi, comedāt cōiter cocti in veru, ⁊ cōdiāt etiā vel saporizētur cū acetos ⁊ aromaticis maxie hyeme: vł aspgāt puluere anisi aut feniclī aut carui. Vel comedātur elixi cū cōib⁹ piperat⁹, estate comedant cum acetosis vel cum piperatis coctis aut cum salsis frigidis. et si pur requirerēt alleū, fiat salsa cū odoꝛe allei pistando herbas siue i vase siue in pila i qua alleū fuerit ante con tusū. Oꝛdinē comedēdi pisces cōsidera ex oꝛdie eoꝝ ad alia comedenda in subtilitate et grossitie siue facilitate siue difficultate digestionis. ¶ Ex oleribus conuenit hyeme decoctio petrosilij blete boꝛaginis lactuce endiuie ⁊ coꝛrectis cū aliquo acetoso. Item fieri potest cōpositum hyeme ex citro. estate vo ex lactucis magnis. Itez ex piris et pomis. ¶ Ex leguminibus conuenit decoctio ciceꝝ rubeoꝝ. Itez lētiū remota aq̄ p̄me decoctionis. Item miliū ⁊ panicū saltē estate. ¶ Ex fructib⁹ vo vitentur putrescibiles et aquosi, vt cerasa melones pepones crisomila pꝛuna moꝛa valde matura ⁊ similia vuaꝝ et ficuum freqnens vsus persica etiam. Si tamen regēdus in ista comedendo pur lasciuiet, minoꝛetur vsus et alio pari pꝛeponantur. ¶ Aquam potius potando post. ¶ Fructibus etiam coctis audacius vti potest q̄ crudis. Amigdalis ⁊ granis pini auellanis. Ficubus autem siccis hyeme potest vti et nucibus vt coꝛrectoꝛijs piscium. Item hyemali tempoꝛe si aliqñ vtentur ficubus pꝛo pte dupla et nucibus pꝛo simplo et ruta pꝛo medio cōueniūt,

Legumina
fructus

nam talia beozartica et ad pestem vitandam conferē-
tia. varietatem vero ciborum aut compositionem variam
vitet inquātū potest. ¶ Nunc de potu dicendum et quia
communis vsus vini inter christicolas non ex toto aufer
ri debet pro regendo aliquem. vitetur tamē inquātum
fieri pōt siue frenet, ne inflammet ꝛ ad putrefactionez
ducat et maxime pueris ꝛ iuuenibus ꝛ estate ꝛ autūno.
¶ Nam tempore frigidiori securi⁹ dari pōt, tamen hye-
me cū cordialib⁹ ꝛ buglose aq̄s cōferet. via tamē medici
ne nō incōuenit dare vsqꝫ ad. ʒ. ij. vini aromatici potē-
tis cū gra. iiij. margaritaꝝ subtilissime tritaꝝ aut sma-
ragdoꝝ aut gra. j. musci vel ambre. ¶ Eligant igit hye-
me vinū mediū etate ꝛ virtute: ꝛ alijs circūstātijs pluri
es tactis aromaticis. estate debilius limphādo cū aliq̄
aqua frigida cordiali, vt ro. aut tarascon. i. endiuia sil-
uestris. ¶ Si etiā regend⁹ extiterit senex vl' adhuc iuue
nis, aliquātulū aromatici vini capere pōt cum tanto aq̄
ro. ꝛ smaragdi carabe ana. gra. j. aut vino imisce modi
cū sirupi acetositatis citri vel limonis. Et capiat hec ī
matutinis super quo dormiat. ¶ Tēpore vero estiuo si vl-
tra prandiū vel cenā sitiuerit, si pōt obmittat vinū ꝛ bi
bat aquā cum modico iulep de quibus dicam vel cū suc
cis acetosis. Et horum potus dixi supra cap'lo de regi-
mine acutarū. nō bibat etiā post cenā: si sitiuerit, colluat
sibi os et gargarizet aquam, et dormitum vadat. ¶ De
inanitione ꝛ repletione dicendum. primo nanqꝫ famez
et sitim intensas vitet, nisi plenus esset: querat tamen
omni die, vt sciuisti, expellere superfluitates digestionū
omnium ꝛ prime digestionis in die bis, si potest aut sal
tem semel et querat vt proportionētur assumptis. ¶ Itē
omnē repletionem vitet ꝛ maxime putressibilium, quoꝝ
noticiam vide p̄ma quarti de causis putredinis. ¶ Mo-
tus sit paulatinus et horis debitis, quia post digestio-
nem scilicet complementum eius ad superfluitatum
expulsionem conuenit hyeme prolixior q̄ estate et au-
tumno. ¶ Exercitium in aere pestilentiali gentium

pestilen.

multarum vitet ne cogat regend' attrahere multū aerem infectū.tñ in loco solitario q̄si ꝯtinue renouatiōis aeris cōcedi pōt aptis corporib' exercitio ⁊ potentib',q̄ amplius iuuant diuersitate cōfrigidationis aeris in re pestilētiali ⁊ remissione accidētū aīe q̄p pestilēs,q̄ vt dixi quotidie pmutat in mōtanis nocere valeat. Ideo ī epidimia quadā oēs mortui sunt p̄ter venatores vtentes exercitio,vt sumit.xvij.Cōtinētis.c. de aere. ¶ Quid de quiete sit vide. Nā cū q̄ramus supfluitatū ⁊ hūiditatū excussionē,amplior mot' cōuenit q̄ete infra tñ exercitium (vt tactū est) in aere ex p̄habitis correcto vt sale vel camere Fricatio sic fiat,nā qñ infirmus surgit aut surgere dz a lecto ⁊ tētauerit siue expulerit supfluitates p̄me ⁊ scđe digestionis,fricet a sursū in deorsū incipiēdo a pedibus trāseūdo demū ad coxas ⁊ crura donec veniat ad collū ⁊ caput.⁊ fortior fricatio fiat hyeme q̄p alijs tēporib' media inter fortē ⁊ debilē vtilis ad deobstruēdū poros ⁊ subcutanearū supfluitatū expulsionē. ¶ Coit' q̄r auctores annexerūt ip̄m exercitio,p̄m possibile rarificand' est.nec ex toto dimittend' coire solit'.cui' vsus hora ⁊ ordines suis pquirant locis.pquirat tñ regend' cū q̄ ⁊ quali mulieri coiturus. ¶ De somno ⁊ vigilia dico primo Sōnus diurnus (vt clarū est) regēdus debite etatis vitet ,ppter infantes dictū isti regimini non subitu ros ⁊ iuxta capl'm p̄mi Pronosticorū.si diurnus esse dz minus mal' est a mane vsq̄ ad tertiam,et si ,ppt solitos et natura debiles fuerit expediēs dormire post prādiū inchoat somnū trāsactū post cibū duab' horis ⁊ ita post cenā quātitas somni cōis est horarum.vj.aut septē.oportet tñ respicere ad lapsas cōplexiones ⁊ tpa anni: hūida enī aut frigida siue in tpe frigidiori vel hūidiori minus dormire dz:ecōtra de alijs. ¶ Accidētia oīa aīe vitet excessiua,vt notū est,cōfert tēperatū gaudiū ⁊ leticia. Itē cetera delectātia ex pte obiectorum oīum. ¶ Vitet tñ oē grāde studiū aut fixā in aliq̄ cogitationē.pmutet igitur de ꝯsideratiōe leui delectātis vni' in cōsideratione

alterius.pōt tñ suauit͛ pmutari de loco ad locū vel de ca
stro ad castrū in aere ⁊ ceteris cōsideratis nō exeat ēt
domū tēpore vehemētis frigiditatis hyeme aut humidi
tatis: nec estate vel autūno: ⁊ vere excessiuarū qualitatū.
¶ De medicinaliū regimine dicendū. ⁊ primo dico ꝙ q̄
dam interius. quedā exterius applicanda: silr͛ exterius
applicandoꝝ quedā superius adhibent͛. quedaȝ inferiꝰ
applicari possunt lotiones. ¶ Itē epithimata. Itē sup-
positoria ⁊ clisteria: primo satis constat cruriū ⁊ peduȝ
lotiones esse fiendas vt supfluitates pedū debite abijci
antur nō possibiles abijci solo fricatu immo nec sola lo
tione pluries aut solearū pedū superfluitates egētes vl
tra lotionē abstersionē cū cultello. ¶ Fiat igit͛ hyeme lo
tio cū decoctione stipitū camomille sicce aut floꝝ vel fo
liorum eius. Et si velles pro dñis addere aliq̄d spice pos
set aut ēt aliq̄d folioꝝ lauri aut cū mētastro aut calamē
to. Estate ꝟo poteris facere lotionē cū decoctione folio
rum salicū. aut ro. aut vio. ⁊ ita autūno. vere autē pote-
ris miscere florē camomille floribꝰ viol. ¶ Expedita lo-
tione illaꝝ partiū ad epithimationē aliaꝝ partiū venio
cū aq̄s p̄habitis. Itē circa testiculos possumꝰ lauare vl͛
epithimare. hyeme ꝟo curo cū panno lineo ⁊ aq̄ melise
vel mēte vel buglose. estate ꝟo cuȝ aq̄ ros. ¶ Simus tñ
cauti circa inguiua ne circa ipsa valde frigida applice
mus ne claudamus poros ⁊ ꝓhibeamus exitū supflui-
tatū ab ipsis emūctoriorū locis epatꝭ saltē per carnes
glandosas ibidem existentes. vnde estate conueniret lo
tio cum decoctione violarum et modico mente aut folio
rum camomille et ita debita lotio queratur in viris et
ita ī muliere siue queratur debita mundificatio. ¶ Itē
femoralium debita tonsura. et similiter inguinum ⁊ eo-
rum debita mundicies. ¶ Nunc ad suppositoria clisteria
venio quorum aliquo non vtaris, si natura bene opera-
retur per se: sed si debite non expellantur feces et si pro
babitur easdem esse duras debes vti clisterio vnctuo-
so humectante feces. ¶ Et primo hyeme potest capere

Med.ª ex. & infra

Lotio pedū

epith.ª

clisteria

pestiln.

brodij decoctiōis pinguis capponis.℥.viij.aut lib.j. olī cōis.℥.iij.sal' cōis.ʒ.j.si vis cū hoc abstergere, adde duo vitella ouoꝝ recētia.si vis, etiā potes addere cassie.℥.j. ¶ Cōis tamē descptio est hec. ℞.ordei furfuris añ.M. ß.mercurialis blete añ.M.j.fiat decoctio in lib.ij. vsqꝫ ad cōsumptionē tertie vel q̄rte ptis.deinde cola.postea ℞.mellis viol'.vbi q̄ras lenitionē maiorē aut mell'. sim plicis.℥.ij.ß.si q̄ras abstersionē, olei cōis.℥.iij.cassie ab ℥.j.vsqꝫ ad.℥.ij.salis paꝝ.Vel si timeres vētositatē mel lis in corporib⁹ quibusdā, pone loco mellis zuccari rub. vel si velles etiā trahere a stomacho ⁊ superioribus, po tes ponere cassie.℥.j.⁊ yerepigre.℥.j.⁊ si a renib⁹ ⁊ ma trice potes istam describere. ℞.cassie yerepigre bene dicte añ.℥.ß.⁊ pone in clisteri ⁊ potes augere ⁊ minora re dosim ſm patientē siue regēdū. ¶ Suppositoria vō si necessaria sint, fiāt vt scis, ex melle ⁊ sale. ¶ Estate vō po test fieri ex p̄habitis frigidis ⁊ humidis clistere. vt. ℞. matrū viol'.spinachie licꝫ non sit in cōi vsu ana. M.j. Si vis precipue facere lenitiuū huius decoctionis ac cipe lib.j.ß.cui immitte olei violarum.℥.quattuor.et sa lis vt dictum est.et fac clistere. ¶ Et si vis cum hoc ma gis linire, magis adde zuccharí violarum.℥.vnam.ß.cas sie si vis.℥.vnam.Quando vō velles infrigidare et con fortare intestina, zucchari rof.etiam melius. Sic ergo quando queris alterationem siue infrigidationem in estate, noli imponere clisteri mel purum vel conditum de melle, sed zuccharum vel conditum de zuccaro. ¶ Et quāuis sint tacte decoctiones ex quibus facere potes clistere: nihilominus alia per te vide. ¶ Expedito que per inferius applicantur venio ad ea, que per superius ¶ Et primo ex eis, que per exterius p̄o quo primo in choabo a lotionibus capitis. Secundo aliorum: dicam colli suspensiones. Tertio odoramenta. Quarto subas sellarum mundificationem. Quinto sacculationes cor dis. Sexto epatis. ¶ Primo dicam caput in ebdoma da semel lauandum esse lixiuijs solitis. ¶ Nam si temp⁹

suppo.ria

per.s.

Locio capitis

hyemis fuerit frigidum et humidum fit lixiuium ex cineribus quercus factum non mordax cum decoctione huius. ℞. florum rorismarini florum camomille ana. Manipulum semis. pulegij. foliorum lauri ana. quartam Manipuli vnius. corticum citri. ℥. j. contundantur et bulliant in lixiuio. Et si vis potes addere frustum gariofilorum. ʒ. iij. ¶ Estiuo vero tempore fac lixiuium ex cinere mirti aut granati aut salicum cum decoctione huius. ℞. rosarum rubearū. lambrusce corticum citri ana Manipulum vnum. ¶ Autumno autem potes vti viol. aut matrici eius: et ita vere vtere lixiuio medio quod tamē ingrediantur capitalia. ¶ Memora etiam semper complexiones naturales etates consuetudines et pones ista tria varia lixiuia. ¶ Post vero capitis lotiones fumigandi sunt panni hyeme pro delicatis et potentibus puluere hoc. ℞. ligni aloes crudi et vnctuosi vncias. iij. fustium gariofilorum corticum thuris ana. dragmam. j. thuris masticis sandarace ana. vnciam vnam semis. contundentur grosso modo. Et ex hijs mixtis coclear vnum superponatur prunis quāuis pro remedijs in diuitibus potest capere corticem thuris et thus. ¶ Item fustes gariofilorum pro pauperibus sufficiūt iuniperi gūmi aut folia lauri et mente. ¶ Estate vero potes ita fumigationem facere vel describere. ℞. aque rosarum rubearum lambrusce ana. ℥. semis. coriandri. ʒ. iij. ligni aloes. ʒ. j. In autumno adde puluerem violarum aut nenufarum. Similiter si regendus capitis lotionem abhorret vt nociuā fiant suffumigationes prehabite. ¶ De suspendendis ad collum dico in hoc casu cōuenire suspēsionem iacinctorum ad collum potissimum si quis illos auro munierit. Unde in tractatu iacinctorum alias incantationum imposito Galieno. si non fuit eius: littera habet ita. Itē Aristo. dicit qōlibet genus iacinctorum suspendens collo siue habens in digito si intret regionem pestiferam non leditur sed mentibus hominum honoratur et a maioribus petitiones eius complentur.

suspēsio colli

¶ Item conueniũt suspẽsiones smaragdoꝝ ⁊ eoꝝ inspe
ctus maxie ꝓ cõfortãdo cerebrũ ⁊ oculos stõachũ ⁊ inte
stina. Itẽ ꝯ epydimiã al's epileptiã valde valẽt smara-
gdi i eodẽ tractatu sic lr̃a dicẽte Arist. in li. de lapidibꝰ
Aut suspẽdens smaragdũ collo aut portãs digito defẽ
dit a casu epilẽtie. Unde semꝑ madamꝰ nobilibꝰ vt col-
lo filioꝝ suoꝝ suspendaẗ ne hanc incurrãt infirmitatẽ.
Qd ṽo cõferat oculis explicat pliniꝰ. xxxvij. naturalis
hystorie caplo. vj. dicẽs i lr̃a. Tertia auctoritas ex sma
ragdis ꝓhibeẗ pluribꝰ de causis. Nullius aspectꝰ iocun
dior est. Nam herbas quoqꝫ virẽtes frondesqꝫ despecta
mus. smaragdos ṽo tanto libentius qm̃ nullum oĩno vi
ridius cõparaẗ illis videlꝫ ꝓpterea in sole gẽmarũ con
tinuatarũ impleri nõ faciũt quin ab intentiõe alia in-
spectu smaragdi recreeẗ acies sculpẽtibusqꝫ gẽmas nõ
alia gratior refectio oculoꝝ est: ita viri lenitate lassitu-
dinẽ mulcet ꝓpterea longinque applicanẗ visui infe-
rentes contra se repercussuꝫ aera non soluꝫ mutata nõ
vmbrã: nõ lachrymas sempqꝫ sursum radiãtes ⁊ visum
admittẽtes ad crassitudinẽ sui facilitate translucendi
ꝙ etiã in aquis non iuuãt plerũqꝫ eideꝫ cause vt visum
colligant. cuius ṽo corpus extentũ eadẽ speculatiõe su
prema imagines reruꝫ reddunt. Nemo ꝑnceps gladia
torũ pugnãs spectet smaragdo. smaragduꝫ etiã cõfer-
re intestinis tangit Auẽzoar caplo. j. sui thesir cuius
littera habet: ita ex ꝓprietatibus ipsius smaragdi est
quãdo suspendiẗ ad collũ vt stet sub vẽtre illius qui pa
titur fluxũ ⁊ lubricitatẽ intestinoꝝ liberabiẗ. ¶ Similẽ
tangit serapio simpliciũ simplici. xvj. cũ smaragdo que
dam addens si addaẗ oculus tiri sup smaragdos dissol
uũtur oculi eius et liquescunt. Breuia etiã solẽt ꝓ istis
suspendi ad collum ex verbis diuinis vt psalmorũ quo
rum non habeo noticiam: semꝑ tamen in peste auxilia
torem petamus deum ad quem cuncta festinant ⁊ respi
rant et a quo mĩsicordie oẽs ꝓcedunt. vt Mesue in ꝓ-
logo simplicium ⁊ ita est etiaꝫ si non tangeremus. So-

lent etiam suspendi collo potissimū puerorū ita filo pē-
dens corallus lapis cordi conferens et stomacho.¶Ad
odoramēta venio. quedā pñt esse simplicia quoꝝ quedā
composita. De primis dicenduꝫ habendo menti ne sint
nimis calida permutātia valde cerebrū que applicen-
tur: aut valde frigida ꝛ humida vel sicca: ꝛ maxime vi-
tentur illa capite repleto. tēpore vͦo hyemali potissimū
humido ꝯuenit odorare cortices citranguli: arancij vel
limonis et similiū. Item folia lauri. Iteꝫ lignum aloes
Item cinamū gariofi. macis nux muscata. Vitet tamē
post cibuꝫ horū vehemens odoratio. Et si cōtingat etiā
exire domū non querat etiā nimis frequēteꝫ odoratio-
nem. Odoramēta autē sunt cōueniētior a mane vel no-
cte vel sero ante cenā ꝙ horis alijs. ¶Item ꝓpter deli-
catos et nobiles cōuenit odor musci vel ambre: sufficit
tamē vt in manu portet siue teneat cotū in quo diu ste-
terit muscus bene coopertus aut ambra vel inuoluat co
tum illū sindone grana muscate aut ambrate et in for-
ma globi portet in manu.¶Tempore vͦo estiuo odora-
re potest rosas pira et poma. Itē aliquādo flores nenu
far. ad plus sandalos rub. aliquādo camphoraꝫ.¶Au-
tumnali vͦo tēpore in principio ꝓpinquāte hyemi pro-
cedat remittēdo frigida: adde tm̄ autumno humida au
tumno ꝓcedente sicco.¶In vere etiā mediabit odora-
re camphorā etiā si nō abhorret regendus odoret esta-
te ipsam potissimuꝫ. ¶Ex cōpositis autē primo hyeme
esse potest galliamuscata descriptione Mesue in suo
de appropriatis in cura sode frigide cuius principiuꝫ
ita dicit.¶Odoramentū conferens sode frigide. et po-
testis ex pulueribus illis facere pomum cum laudano.
¶Item valet aliud cuius descriptio incipit: odoramen
tum aliud expertum ad frigiditatem cerebri. Item con
ueniunt alia tria quorū primū. Aliud conueniens ꝛ est
bonuꝫ cuius est ꝛc. Aliud valens similiter ꝛ est secūdū.
incipit tertium et vltimum.¶Aliud notabile satis. po-
testis etiam per vos multa componere alia eligēdo ca-

odoramta

pestem.

pitalia et cordialia et cōprehendendo gradus eorū vt ipsa pportionet tēpore frigido ⁊ humido. Et potestis ipsa facere calidiora fm mutationē tēporū. Memorare tamē semp vitandā esse frequentē odorationē odoriferor saltem fortiū capite repleto. Et ppter repletionē stomachi: hyeme vero etiam tempore humido odorifera potius sunt in substantia pulueris aut pomi et etiā in summa in substantia solida et sicca ꝙ in actuali humida. ¶ Si tamen velles in actuali humida facere recipere acetum potes cum puluere gariof. vł simili ⁊ hoc potes leuiter facere: vel potes accipere aquam melise vel aquam ros. muscatā et infundere pulueres cordiales ⁊ intingere spongiam quā in manu portabit. ¶ Itē estate facere potes composita odorifera frigida: vt. ℞. ros. rub. ʒ. ij. sandalorū rubeor. ʒ. j. balaustie. ʒ. j. semis. florum nenufarū siccorū. ʒ. j. tere omnia subtiliter. Deinde. ℞. carabe. ʒ. iiij. camphore grana. ij. terantur etiam ista subtilissime quodlibet per se ⁊ continuent cū modico olei rosati aut simili q̄ hic prehabiti pulueres ⁊ cū sexquialtera laudani fiant poma quibus regendus vti potest. ¶ Similiter hic vide cordialia odorifera frigida et comprehende gradus eorum et distingue descriptionem tempora cōplexiones etates ⁊ consuetudines. Potes etiam describere odorifera liquida: sunt enim vsualia vt infundantur spongia aceto et aque ros. mixtis. Et si fuerit tempus valde siccū potes addere aque viola. ¶ Restat circa assellas ponenda tangere. Nam cum loca illa bene munda vt hyeme ⁊ alijs temporibus cum panno fricando et postea lauando cum aqua cordiali non constipando tamen vt hyeme cum aqua buglose scilicet decoctio aut sublimatio. ¶ Estate vero cum aqua viola. scilicet decoctio vt prius. Tamen remoueamus superfluitates deinde cum aqua lauemus. Et existentibus superfluitatibus non est ex toto tutum cordialia applicare sub asellis ne forte dirigantur superfluitates ille expulse ad emunctoria ad ipsuz cor. ¶ Saccu

lationum rememorans dico q̄ sacculum temperatū ap plicare possumus et quasi temperatum in actiuis. pmo vt in ipso ponātur quasi temperata. Secūdo vt tempe-riem acuemus in sacculo et per cōmixtionem frigidoꝝ cum sacculis aut cum calidis. ¶ Pro primo. ℞. florum buglose et folioꝝ eius ana. ʒ. ij. semis iacincti smaragdi ana gra. iij. foliorum auri et argenti. ana. ℈. ß. et ex hijs fiat sacculus de rubea sindone infundens ex vaporib⁹ aque buglose ⁊ modicissimo aceti et croci ⁊ iacta aqua dico tegule valde calefacte. Et si vis facere sacculū tem peratuꝫ vt dixi. vt. ℞. melise ⁊ seminū eius ana. ʒ. ij. ro. rubea. ℈. j. margaritarum nouarum gra. iiij. alꝰs. viij. te-re et fac sacculum vaporatiōis vt supra. ¶ Secūdo prin cipaliter potest fieri sacculus calidus. vt. ℞. melise ⁊ se minis eius ana. ʒ. ij. ligni aloes crudi gariofꝰ. ana. ℈. j. been albi et rubei ana. ℈. ß. croci gra. iij. et fac sacculuꝫ vaporatiōis vt supra cum aqua melise aut decoctione enule aut zedoarie aut cubebarū aut similiū cordialiuꝫ calidorū vel minus calidorū ſm necessitatē. ¶ Saccu-lus calidus ita describiꝰ. ℞. ro. rub. ℥. ß. coriandri sicci. ʒ. j. spodij corallo. rubeo. sandaloꝝ rubeo. ana. ℈. j. mar-garitarū. ʒ. vj. Si vo non abhorret camphorā gra. j. ß. panatur et fiat sacculus vaporandus cum aqua roß. et modico croci aut cuꝫ aqua violꝰ. ¶ Epithima aūt imagi nari possum⁹ frigidū tēperatū ⁊ calidū. Primo frigidū sic. ℞. aque ro. ℥. v. aq̄ buglose. ℥. j. triūsandalꝰ. aā. ℈. j. ro. spodij aā. ℈. j. coral. ru. ℈. ß. Si vis forti⁹ īfrigidare ad-de cāphore ǧ. iij. ℞. aq̄ acedule. ℥. vj. aq̄ pomoꝝ aroma-ticoꝝ aq̄ acetositatꝭ citri aā. ℥. j. coral. ru. ʒ. ß. croci. gra. j. cāphore parū. Itē potes addere coriādra sicca. ¶ Epi-thima vo calidūꝫ fac sic. ℞. aque melise. ℥. vj. aque bu-glose. ℥. j. ligni aloes. ℈. iij. gariofilo. ℈. ij. serici combu-sti. ʒ. semis ozimi gariofilꝰ. zedoarie ana. ℈. j. musci am-bre ana gra. ij. tere et fac epithima cum panno albo li-neo mundo vel cum panno scarlato vel sindone de gra-na. Aut. ℞. aque sublimationis enule aque melise ana

epithīa

pestilen.

ʒ.ij.ß.aque sublimationis ozimi gariofilati.ʒ.j.ß. cinamomi cubebarum ana .ʒ.j.ß.gar.ʒ.j.corticū citri.℈.iiij. misce ꝛ fiat epithima vt scis.¶ Itē pōt fieri epithia tēperatū vt sic.℞.aq̄ buglose.ʒ.vj.floꝝ ꝛ folioꝝ buglose an̄.ʒ.ij.smaragdi.℈.ß.iacincti gra.iij.foliculoꝝ aur̄ gra.vj. fiat epithia cū pāno lineo vt scis.vel videte cōmiscēdo grana cordialia mediū facere possum⁹ vt cōmiscēdo calida cū frigidis ꝛ illud p vos facite.ꝛ ꝓ ita faciēdo habete igit̄ calidoꝝ ꝛ frigidoꝝ grad⁹ ꝛ tūc eq̄parate gradus gradib⁹ ꝛ dosim dosib⁹.Cōsiderate etiā reꝝ substātias si etiā vult; facere epithia cordiale nō valde siccās vl' humectās addite flores nenufa.licȝ quidā ponāt nenuphar esse siccū vel aquā recentē endiuie lȝ siccata ponat̄ sicca.¶ Hijs expeditis ad vnctiones cordiales venire poterimus frigidas.s.ꝛ calidas ꝛ medias inter humectationes ꝛ exiccationes.Potest igitur describi ista inūctio.℞.olei ro.ʒ.j.ß.magaritaꝝ.℈.ß. Itē spodij coriādri an̄.tertiā.℈.j.ꝛ si flāma esset vehemēs camphore gra.iij.acetoselle.℈.ß.croci gra.j.fiat inūctio cordialis calida ex oleo lilioꝝ alboꝝ vt.℞.olei ex oliuis bene maturis lib.j.folioꝝ lilioꝝ al.aliqual'r post cōtusionē retentoꝝ ī sole.ʒ.ij.si fuerit necessariū cito bulliāt ista inuicē. Si aūt nō fuerit tāta necessitas ponat̄ ad solē ꝛ fiat in unctio.Postea mō tuo potes si vis addere olea cordialia ꝛ alia vt gar̄.aut ambrā aut ligni aloes vel sil'ia.Itē potes facere vnctionē tēperatā addēdo ol'i ro.ʒ.j. croci ℈.j.aut gra.iij.vl'.iiij.aut cape flores buglo.ꝛ īmitte ol'o oliuaꝝ ꝛ potes addere tēpata cordialia aut smaragdū aut folia auri.¶ Iteȝ fumigia ēt cordialia facere potes calida frigidaꝛ media q̄ p te collige sup ca .acutaꝝ ꝛ vide calidā vnctionē quā p te fac ex oleo de spica descṕtione Me.cū modico aceti vel potes capere olei ro.ʒ.j.ß. et spice.ʒ.iij.aut macis aut ciperi. ¶ Epithima calidū sic fac.℞.aque mēte.ʒ.iij.aq̄ eupatorij aq̄ absinthij an̄. ʒ.j.spice melise an̄.ʒ.iij.aceti.ʒ.j.fac epithia.¶ Fumigationes epati calidas ꝛ frigidas ꝛ medicinas fiēdas ap

vnctiones cordiales.

ponendas facere potes ex dictis. ¶ Expeditis exterius applicādis ad interi⁹ applicāda facile veniam⁹ quorū qdā erūt digerētia ꝛ ꝯfortātia mēbra pncipalia. ꝛ qdaꝫ euacuātia. ꝛ qdā post euacuationē rectificātia mēbra ꝛ defendētia a peste ꝛ dū de euacuationib⁹ fiet mētio cō sequēter dicet ꝛ de flobotomia ꝛ vētosatiōe cū scarificatione aut appōne sanguisugaꝝ ꝛ tñ ordo inter pdicta explicabit ¶ Pro pmo iulep aliq memorāda sunt quoꝝ qdā sunt calida. qdā frigida. qdā hu. qdā sicca ¶ Frigida sunt sic iulep ro. Itē boraginatū fm quosdā: teneant tñ p nūc ro. tm. ¶ Itē iulep viol. Itē iulep agreste ꝛ aceti aut acetositat citri arācij limonis pomoꝝ aromaticoꝝ piroꝝ cornoꝝ ꝛ filium ex quoꝝ aqs p sublimationē iulep cordialia fieri pñt q potes aromatizare añ appōeꝫ zuccari cū sandal. aut corall. aut cū luto armeno. ¶ Vl faciatis cōpositū iulep rōne aqꝝ aut cōmiscēdo aquaꝫ ro. aquā viol. aut nenuf. Itē iulep calida facere potes pmo simplicia vt iulep de melisa aut ex aqs sublimationis ozimi gariofilati aut ex aq sublimatiōis roris marini aut mēte aut aq sublimatiōis floꝝ citri aut carnositatis siue acetositatis dimisso cortice. ¶ Vel potes facere cōpositū rōne distinctaꝝ aquaꝝ vel aromatizent volentib⁹ cū aromatib⁹ calidis ꝛ ligni aloes vel gar. vel similib⁹. ¶ Silr potestis ex aq sublimationis enule cōficere iulep. Potestis etiā seruare cordialitatē aq frigidevt ro. faciēdo tñ iulep calidū addēdo aqs calidas aut calida aromatica vt. ℞. aq ro. ℥. ij. aq buglose. ℥. j. aq melise. ℥. iiij. gar. ligni aloes añ. ℈. ij. ista puluerizata infūdant dictis aqs. ¶ Deiñ postq̄ steterint īfusa p sex horas saltē vl bullierit lenit in dict aqs distillet p filtruꝫ deiñ fict iulep cū. ℥. viij. zuccari vel. vj. vel. vij. vel. v. fm q̄ vis facere iulep liqdius vel min⁹ liqdū. Nā forte melius est zuccaꝝ min⁹ esse in sexquialtero vt nō egeas cō mixtione alteri⁹ ad liqdādū iulep. ¶ Et si forte regend⁹ qreret acetosuꝫ vel receptur⁹ qreret hoc ppt maiorē pseruationē addere potes. vij. ℥. aquaꝝ aromatizādaꝝ vt

Ab intra

Iulep

pestilen.

dictū est.ʒ.ij.acetositatis citri aut alteri⁹ cōsimilis ace-
tosi. ¶ Expeditis calidis ꝛ siccis iulep ad tēperata ve-
nio. ꝛ primo facere possumus temperatū ex aqua buglo
se ꝛ zucchero albo p magnū tēpus retēto in aq̄ frigida
vt. ℞.aque buglose.ʒ.vj.zucchari al.ʒ.iiij.fiat iulep sim
plex. Aut si vis potes facere ista sola aq̄ sublimationis
augere cordialitatē eius addēdo iulep cōpleto gra.iij.
tritissimi auri. ꝛ gra.iij.smaragdi ꝛ tātū margaritarū.
Uel scdo potes facere iulep tēperatū miscendo calida
cū frigidis vt cōsurgat tēperamētū ꝛ cordialitatis au-
gmentū ꝛ pro isto opꝫ te hr̄e gradus cordialiū ex aucto
rib⁹ habitꝫ iulep: sirupos ꝯsiles facere possum⁹ calidos
frigidos ꝛ tēperatos acetosos ꝛ simplices in sua deno
minatiōe vt sirupū ro.dupl'r cōstrictibilē sic. ℞.ro.rub.
M.j.siluestriū bulliāt in li.j.ß.aq̄ fluuial' ad cōsumptio
nē tertie ptis. Deinde colet ꝛ cū.ʒ.viij. zucchari al. fiat
sirup⁹.j.lib. Et si vis vt placibilior sit sirupus pone.iiij.
mellis ro.vt. ℞.succi dictarū rosarū.ʒ.j.ß. aq̄ fluuial' di
cte lib.j.bulliat succus ad ꝯsumptionē tertie ptis dein-
de colet ꝛ cū.ʒ.viij.zucchari fiat sirup⁹ vni⁹lib.aq̄. Et si
vis vt placibilior fiat sirup⁹ pone.iiij.mell' roß. Uel. ℞.
sirupū dictarū ro.ru.ʒ.j.ß.aq̄ fluuialis dicte lib.j. fiat si-
rupus ad ꝯsumptionē.iiij.ptis. Deinde iteruꝫ sirupizet
cū tāto zucchero dcō aut miori quātitate ſm ꝙ vis. Itē
vtrūq; sirupū dictū potes facere acetosuꝫ ad tui libituꝫ
acetositatis: tn̄ citri appropriat multū defensioni pestꝫ
ꝛ sirup⁹ acetositatꝫ acedule domestice vn̄ acetositatis ē
granati acetosi ꝛ muzi adhuc domestica magis est etiā
acetositatꝫ arācij dulcis bn̄ maturi. ¶ Et potestꝫ facere
sirupū cordialē frigidū ꝛ aliq̄liter humidū ex decoctiōe
vel succo endiuie siluestris faciēdo vt dictū est. ¶ Itē ex
florib⁹ nenufarꝫ.eodē mō potestꝫ facere ꝛ acetosare po
tes cū dictis acetositatib⁹ ꝛ qr cordialia ſm plurimum
sunt sicca potestis addere aq̄s humidas vt endiuie re-
cētis vel lactuce ꝛ aliqn̄ aquaꝫ decoctiōis aut succū po
moꝝ aut piroꝝ vel aquā sublimatiōis portulace a ut cu-

curbite vel angurie vel alterius sil'is. Potes etiā cōpo-
nere dictos sirupos cordiales frigidos cū frigidis aro-
matib⁹. Eodē mō potes cōpōere dictos sirupos cordia-
les calidos sumēdo vt scis succos vl' decoctiōes ⁊ facies
simplices vl' cōpositos vt scis. Et lȝ sit cōis vsus pmisce
re aq̄s alias sirupis vt iulep: tñ si potestis facere iulep
debite coctū ita tñ vt nō req̄rat mixtionē aliā erit meli⁹
Cōsidera ēt q̄ cū in peste valde ledat cerebruȝ pluries
aut valde epar vt appet ex glādulis post aures veniēti
bus in peste aut in inguinib⁹ q̄ramus ēt quātū possum⁹
vt adhibeam⁹ cordialia nō repugnantia cerebro aut ēt
epati p aliq̄ vltra cordialitatē lȝ putē oē cordiale aro-
maticitate eē cerebrale ⁊ epaticū. ¶ Expedit hys ad so- sotua
lutiua veniēdū. Et pmo est vnuȝ leue q̄ valde cōmēdat
ruffus vt pȝ. xvij. Cōtinēt capl'o de aere ⁊ regiōibus. ⁊ pill. coes
scribit isto mō. ℞. aloes ptes. ij. mirre croci aā ptē. j. et
et hoc fiāt pill'e aloetice ⁊ cōes dicte ⁊ mēti tene. Auic.
docet hui⁹oi die sumere regēdū. ʒ. j. hoc tñ multū displi
cibile est ⁊ inuoluat nebule mollificate in vino aut cor
diali aq̄. Et si vis eas facere mag cordiales adde cuili-
bet. ʒ. pill'aꝝ musci gra. j. aut ābre. Tēpore frigido ⁊ hu
mido. calido vo tm̄ cāphore addere potes aut margari-
taruȝ g. ij. aut tm̄ luti armeni subtilissimi. Tpe ēt estiuo
aloes lauare poterim⁹ cū aq̄ ro. mirrā silr ⁊ crocū aut cū
succo pomoꝝ arōaticoꝝ ⁊ ɔficere pill'as cū succo aceto
sitat citri. Tñ mēti teneat phibēdo vsū aloes. vitet ei i Aloes usq
puo emorroydali fluxu ⁊ i hñte epar debile. Vitet etiā
tpe magni frigor aut multi calor. Tēpore vo multū ca
lido aut frigido aut sicco valde ɔuenirēt elephāgie mū elephagine
dātes stōachū ⁊ intestina ⁊ instra sensuū phibētē a pu-
trefactiōe rōne aloes ⁊ arōaticoꝝ pill'as ingrediētiuȝ
si tñ sumant in septimana bis satis erit ⁊ pluries. ꝯ. so-
lo vtunt pro vice ⁊ ita tm̄modo vnā pill'am aut tres cō
stituūt. ʒ. j. maxie qñ itēdim⁹ a capite euacuare pl⁹. Aui
cen. iuxta sententiaȝ summa. j. iij. cañ. cum materiā eua
cuare volueris ⁊ post cenam capi intendendo vt est ta-
ctum a capite euacuare vel sumantur in matutinis.

pesthen.

¶ Potest etiã dictus puluis aloes infusus oui vitello: aut posset dict⁹ puluis infũdi in vino dulci aut aq̃ valde zuccharata. Itẽ ad educẽdũ materias cões ⁊ mũdificã dũ etiã cor valet agaric⁹. Itẽ numerat int cordialia ab Auic. in de virib⁹ cordis. ⁊ p̃mo mõ Gal'i. quẽ tãgit Me. sue cap'lo de agarico faciẽdo trociscos p hũc modũ. ℞. agarici. ʒ. iij. tere subtilit. Deĩde. ℞. zinzi. boni. ʒ. ij. pul uerizet deinde bulliat ad ꝯsumptionẽ tertie ptis zinzi. in. ℥. iiij. aq̃ buglose: deĩde colet ⁊ fortiter exp̃mat zinzi. in pãno: deinde agaric⁹ huic infundat infusiõi ⁊ dimit tatur in vmbra aut leui sole siccari ⁊ inde fiant trocisci. Quoꝝ q̃libet sit. ʒ. j. hoꝝ trociscoꝝ puluerizatoꝝ det vn⁹ cuz. ℥. j. ß. cassie aut cũ. ℥. ij. mãne: vel possum⁹ ita descri bere. ℞. puluerꝫ yerepigre. pul'. dictoꝝ trociscoꝝ añ. ʒ. j. forment pil'e. dos sit vsq ad. ʒ. j. ß. Cõis tñ dos est. ʒ. j. cõsimilẽ cõmixtionẽ hoꝝ trociscꝫ. ⁊ pil'arũ elephangi narũ facere potes. ¶ Itez cõmendant mirabolani dãdi vtscis. Et habe semp mẽti eoꝝ nocumẽta corrigere dũ queris solutionẽ ⁊ cõstipationẽ: vitarem⁹ p̃bere infusio nez et põt tñ vti quasi quolibet tp̃e anni infusiõe mira bo. speciei distincte ẜm inductionẽ siue intentionẽ edu cẽdi humorẽ: posses etiã ex mirabolanis ⁊ aloe cõfice re pil'as: vt. ℞. mirabol'. citrinoꝝ. ʒ. ij. aloes. ʒ. ij. ß. mir re croci ana. ʒ. j. mirabol'. triti infundantur decoctiõi ⁊ exp̃ssioni passularũ ⁊ ex satis ab humiditate remotꝫ et aloe mirra et croco fiãt pil'e ⁊ sumẽdo estate. ʒ. j. in co lericis marie. ¶ Itẽ infusionib⁹ reubarbari vti possum⁹ exhibẽdo cuz manna aut cassia aut aquis cordialib⁹: vt ℞. reubar. ʒ. ij. spice gra. iiij. tere ⁊ infunde in. ℥. viij. vi ni subtilis aromatici: deinde dissolue mãne. ℥. j. ß. aut. ℥. ij. si fuerit tp̃s valde calidũ in. ℥. viij. aq̃ endiuie siluestrꝫ ⁊ misce tũc infusionẽ reubar. bñ exp̃ssi ⁊ da in potu. Vi ta tñ inquãtũ potes scamoneã. ¶ Ex scamoneatꝫ tñ cõfe ctio de mãna descriptiõe Mes. bñ ꝯuenit. Itẽ cõuenit cõfectio electuarij de succo ros. descriptione illius. Et si dederis aliquã istarũ cõfectionũ, adde aquã cordialem

agariq
mirabol'
reub'
scamoneati

frigidā vt rof.aut endiuie de qua est dictū. Posset etiā
de descriptiōe de māna aut electuario de succo rof.au-
ferri scamonea ꝛ loco illiꝰ ponere triplū reubar. aut mi
rabol.citrinoꝝ.ꝛ eodē mō si velles educere flegma pos-
ses ponere mirabol.kebol.ꝑm dictā dosim aut p̄dictos
trociscos de agarico.Et si melācoliā pone indos aut se
ne foliculos vigoratos cū cinamomo vl zinzi.vl modi-
co salisgēme aut saltē gra.iij. ¶ Pōt ēt respectu tēpoꝝ
anni vti diuersis pillis ī hyeme nō exn̄te vehemēti fri-
gore ꝛ ī nō suspecto ex emorroydibꝰ ītēdēs educere ma
teriaꝫ aut plures diuersas mat̄ias cōmiscebis pulueri
pillarū elephāginaꝝ eq̄lit̄ de trociscꝫ de agarico dictis
aut ex solis ꝯstructis cū vino facies pillas.Et de eisdē
vti poterꝫ in vere ad educēdū flegma.In estate poterꝫ
vti pillis cōibꝰ de aloe cōsolidādo illas cū cāphora mō
gn̄ali.Aut cū margaritis vt tāgebā aut alio sil'i cordia-
li frigido:ꝛ ī estate potes ꝯficere pillas ex mirabol.ci
tri ꝛ īdis ꝛ folijs sene tāgēdo correctoria sua ex Mef.
caplis suis.Potes ēt vti estate diaprunis Nicolai dia
reubar.Potes ēt ꝑ te facere electuariū solū aut ꝯfectio
nē solidā īponēdo ista solutiua dc̄a.Itē ēt potes facere
sirupos solutiuos infūdēdo decoctiōibꝰ aut sirupis solu
tiua tacta.s̄.Expeditꝫ solutiuis leuiter dicēdū ex mēte
Rasis.xvij.cōtinētꝫ.ꝛ Auic̄.loco p̄senti tiriacā ꝯuenire
ꝛ metridatū q̄rū descriptionū cōis vsus ē.ʒ.j. hyeme cū
ʒ.j.ß.vini albi arōatici aut vini et aq̄ melise an̄.ʒ.vj.Et
sumat̄ ī matutꝫ.expulsis debite sup̄fluitatibꝰ ꝛ bn̄ cele-
bratꝫ digestiōibꝰ ꝛ differat̄ comestio ꝑ.iiij.horas saltē
post tiriacā.In vere ēt pōt capi ī vino liphato cū aq̄ bu
glose ꝛ ī estate cū aq̄ rof.Autūno xͦo cū aq̄ vio.Memo
ra tn̄ vt aspicias ad etatē cōplexionē nat̄alē ꝛ ꝯsuetu-
dinē.Expeditꝫ hijs duobꝰ q̄ p̄seruare dicūt̄ cōiter a pe-
ste ꝯfectiōes cordiales ꝛ alia mēbra respiciētes dicēde
sūt:ꝛ p̄mo ꝯfectōes calide q̄ p̄n̄t cē ī forma electuarioꝝ
sūt ꝯfectio de gēmis Mef.ꝛ ē ꝯfectio cordial multū et
capital ꝛ potestꝫ reddere ipaꝫ magꝫ calidā aut minꝰ cō

pestilen.

ficiēdo electuariū de melle apū aut minꝰ calidū cōficiē
do cū zuccaro vł loco simplicꝫ zucca. potes arōatizare
zuccarum cū spēbꝰ electuarij de gēmis. Potes etiā red
dere hāc cōfectionē minus calidā ponēdo puam dosiꝫ
spēꝝ dictaꝝ vt.ʒ.ij.p.ʒ.v.zuccari ita aromatizati vł po-
tes augere frigida igrediētia dictā descptionē vł ēt cō
fectio de siloaloe. ¶ Itē cōfectio de citro. Itē dyamuscū
dulce Me. Itē dyambrā. Itē dyamargaritō Nicholai.
et mēti habe. ꝙ nō semp ꝓm hanc dosim ⁊ eandē pones
aromatica nec semp equaliter de zuccaro. frigidas aūt
confectiōes cordiales ēt alijs mēbris regalibꝰ cōueniē
tes colligere potes ex dictis. ¶ Potes ēt citissime cape
trocꝫ de cāphora ponēdo simpliciter .p.ʒ.q̄libꝫ puł. tro-
ciscꝫ.ʒ.iiij.aut.v.zuccari cōficiēdo cū aq̄ roſ.aut nenu-
pharꝫ aut endiuie aut similiū. ¶ Eodē modo potes fan-
tasiari ex ꝑhabitis ī forma electuarioꝝ aut ꝯfectionuꝫ
solidaꝝ tēperata ī actiuis aut ī altero tm̄. Est tm̄ vsuale
ꝯfectio restiua manusxp̄i cū pł: quā potes facere calidā
addēdo margaritis calida aromatica. ¶ Iteꝫ describi
potest ꝯfectio de lapidibꝰ. ⁊ ista est descriptio. ℞.succi
pomoꝝ dulciū succi buglosse dispumati. ana.ʒ.v. doro-
nici corticū citri floꝝ boraginis roſ.ru.been al.et ru.co
rallo.rube. limature eborꝫ aū.ʒ.iiij.spodij macis galle.
musci carabe ossis de corde cerui .sādał.ru.aū.ʒ.iij.ozi
mi folij mirtilloꝝ melisse coriādri cynamomi cubeba-
rū smaragdi.iacicti sardonij saphiri.aū.ʒ.j. margarita
rū al.ʒ.iij.folia auř.⁊ argēti aū.℈.j.ß.ābre.ʒ.ß.cāfore.ʒ.
j.musci.ʒ.ß.ƒ elřariū cū bono zuccaro aut solida ꝯfectio
ꝓporcionādo puluerē zuccaro vt tactū ē.⁊ poterit eē do
sis cōfꝫ a.ʒ.ij.vsqꝫ ad.ʒ.ß. ¶ Expeditꝫ ꝯfectionibꝰ modū
zuccari ī elřio explicare possū.ad ꝓhibendū enī putrefa-
ctionē valꝫ zuccaꝝ ro. Itē mel ro. Itē de floribꝰ buglo.
Itē de flo.boragꝫ. Itē de flo.rorismari. Iteꝫ de acedu-
la. Itē de acetositate citri aut limōis aut arācij. Et q̄ōlꝫ
istoꝝ ꝑt ꝓporciōari suo tpe.vt calřm frio tpe.frigidū ca
lido. ¶ Itē ꝯfert zuccaꝝ de floribꝰ nenufa. ¶ Itē viola.

de siloaloe
de citro
diamusco
diambra
diamargariton
Tro. de caphora
margariti cord
de lapidibus
zucharata

¶ Et potes tu cū p̄habitis cōfectionibus calidis aut fri
gidis aut aliquo istoꝝ zuccharatorū facere electuariū
vt tēpore vehemēti calido. ℞. zucchari ro. ʒ. j. zucchari
violarū manuschristi cū perlis ana. ʒ. ß. incorporēt ad
inuicē cū sirupo acetositatis citri ꝶ ita si vis facere ca-
lidū. vt. ℞. zucchari de mellisa. ʒ. j. zuccari de buglo. dia
musci de p̄habitꝫ an̄. ʒ. ß. incorpora cū iulep de melisa.
Et potes dare ꝓ vice. ʒ. ij. vsqꝫ ad. ʒ. ß. cū vino aut cū aq̄
zuccari. Expeditꝫ hijs oībꝰ de flobotōia dicēdū. Et p̄mo
suppōamꝰ ipaꝫ ꝯpetere sāguie peccāte cū alijs hu. ꝓpor
cionalr̄, sic i vera plectorica flegmatica aut aliq̊ hu. secū
peccāte educibili ꝑ flobotho. Scd̄o dicēdū de q̄ vena sit
fiēda floboto. ⁊ ē rn̄dēdū ꝙ exn̄te replōne sāguis i toto
⁊ ꝓportiōablr̄ i iferioribꝰ ⁊ supioribꝰ de vena cōi ē flobo
tomādū i brachio dextro n̄ repugnātibꝰ alijs flōie tali ⁊
pꝫ cū hmōi flīa aspiciat supiores ptes ⁊ iferiores ad bo
nū itellectū. Si v̄o steterit replō i toto, maior tn̄ i supio
ribꝫ nec eēt i fluxu satꝫ mā ad supiora, ꝯueniret flōia ce
phalice partim prohibitiua fluxus sanguinis ad caput
et eductiua illius. si v̄o nō esset tāta repletio in corpore,
maior tamē circa cor, conueniret flobothomia basilice
dextre, patet q: per istā diuertit̄ sanguis a corde ⁊ ma-
xime a loco cordis: vt a loco cordis vētriculo dextro in
quo sanguis abundat. ¶ Et si esset multa repletio i toto,
melius esset flobothomare p̄mo saphenā ⁊ euacuantē
ab inferioribꝰ et diuertentē deinde basilicā dextrā. Si
v̄o velles etiā diuertere a sinistro vētriculo cordis, basi
lica dextra potiꝰ esset flobothomāda vt magꝫ diuersiua.
¶ Si v̄o intēderes potissimū diuersionē vel eductionē
vaporum cordis ⁊ arteriaꝝ calidaꝝ p̄suppositis mino-
rationibus repletionis totiꝰ ꝑ flobothomiā dextre par
tis flobothomanda esset basilica sinistri brachij. ¶ Va-
let etiā basilica dextra plus ad eductionē siue diuersio-
nem sanguis a corde. ¶ Flobothomia v̄o sinistre par-
tis plus valet ad educendos humores siue educendas
fumositates. ¶ Et bene tene menti pro quo habes

Auic.x.iij.tract.j.in cura asmatis sic dicēte in asmate
vero et constrictione anhelitus satis propter vapores
fumosos dn̄antes in corde ⁊ ab hu.exn̄tibus in arterijs
cordis ꝯfert flobothomia.⁊ melior est illa q̄ fit a latere
sinistro.Et.v.iij.tracta.j.in vniuersalibꝰ canonibꝰ cura-
tionū egritudinū sic dicebat.Et repletio quidē sangui-
nea remouet̄ flobotomia basilice dextre.si repletio va-
porosa,flobotomia basilica sinistre.¶Si vero repletio est
circa epar,clarū est basilicā dextrā ratione euacuare ab
epate.¶Si vero cōstaret vobis p signa debita sanguinē
et alios hu.in epate exn̄tes peccare solo quāto dato ꝙ
epar dirigeret istā materiā ad inguina,bonū esset flobo
tomare vt dictū est.Si vero dirigeret ad intestina faciē-
do egestionē sanguineā,nō incoueniret ēt flobotomare
eandē venā etiā timēdo lesionē intestinoꝝ mat̄ia p ip̄a
trāseūte. Si vero mat̄ia eēt corroborata,eēt tn̄ expediēs
flobotomare basilicā. ¶Si vero mat̄ia pelleret ad īgui-
na,quā ꝯstaret tibi esse corruptā aut corruptibilē,potiꝰ
saphenā eiusdē ptis minuendū esset.¶Et si in ptibꝰ eēt
repletio sanguis nō corrupti,ex basilica vel cōi aut ce-
phalica minuēdus,si minuamꝰ ex cephalica,diuertemꝰ
plus ex epate. ¶Si ex cōi,minus ⁊ adhuc minꝰ ex basi
lica. Sm̄ igit̄ distictas intētiones oportebit nos ex disti
ctis venis flobotomare.Semp igit̄ p canone teneamꝰ
ꝙ vbi p̄ncipale pellet materiā ad emūctoriū aut valde
viliꝰ mēbrū ne mat̄ia ab isto cursu phibeat̄ ne tn̄ ꝙ cōi
us cōem venā flobotbomare debemus pticularibꝰ tamē
alijs attētis circūstātijs.Nā in q̄busdā pestilētialibꝰ re
periunt̄ corrupte materie aut corrūpēde trahūt̄ ad vnū
p̄ncipale mēbrū plus q̄ꝫ ad aliud,nec de illo mirādū.Nā
sicut certe medicie solutiue vel nō ad terminata mēbra
aspectus hn̄t specificos,⁊ ita determinata vena ad que
dā etiā odiū speciale ⁊ ita de corruptis ⁊ corrūpendis
materijs imaginandū est,pīn̄ diuersiuas flobothomias
ab isto mēbro aut euacuationes alias oꝫ nos fantasia-
ri ⁊ attēdere multum membris,q̄ nocumentum magis

illis afferre puit. ¶ Pro primo mebrorum colligantie investigande sunt anothomijs et mebrorum iteriorum patietium notionibus in libro interiorum pulcherrime traditis. Et modi colligatiarum traditi .ij. j. doctrina. j. ca. j. de copledis dispositionibus. ¶ Si vero materia esset in fluxu ad splene, flobothomia ducibilis et maxime ab epate, basilica dextra flobothomada foret melioras epar et educes a splene materia. ¶ Si vero esset in splene congesta nec defluxisset nec alia deflueret, si dubitaret an esset mala valde, tuc conveniret flobothomia saphene sinistre. Si vero intederes educere hac materia ab splene no corrupta etc. tuc conveniret flobothomia sinistre basilice divertedo et educedo materia. ¶ Si vero qreres imediata evacuatione, posses vena vetris in directo epatis flobothomare. ¶ Et ita de capite dicendu est. nisi aliqn tetante natura provocetur fluxus sanguis nariu vel flobothomemus vena front aut capitis aut timporu attento tn sm canone ut locales flobotomias ut sic dica ex proporu locorum eductivas pcedat, si extiterit fluxus aut fiut sive vles et pncipaliu venarum floe. Et si materie forent i alio quis mebro cotete aut fluxibiles vel fluent ad illud nota nobilitate aut utilitate mebri et colligatia eius ad pncipale: nota et dispones totius corpis ne evacuas materia p loca icovenietia. Et tene meti Amphorismu .ij. prime pticule, q ducere oz. Quid ex vetosis cu scarificatione dicedu breuissime explicare possum cp si vetose natibus iuxta Avic. snia z. c. de vetos qdamo ftie vene cois eqpollent vel i evacuado similatur et p isto et p alijs vide ibide Avic. Inter alia tn q dicta sunt, primitus e ordo attededus sm corpis diversitate et remediorum opatioes qr qda alia pcedere dnt. Si igitur tepatu corpus nec ianitu nec hu. heat evacuatioe egetes. Regamus ipm tepato regie ut futura peste p calm et hu. cu levi declinatioe a teperie ad frigidu et siccu. Et ita alia corpa no egetia evacuatioe cu alteratibus pservada sut. Et si evacuationibus egeat corpa teneatur ordo si egeat floa, ut vitetur quatu possibile e i aere extreme qlitatis valde debilitas vtute. Attedatur et ordo

vetosis 1. 4. c. 2j.

pestilen.

et p̄cedat lenificatio vētris ⁊ ēt si expedit vt sequat̄ i die
ij. vel. iij. a f'l'oia. ⁊ ita euacuatiōes i farmaco p̄cedūt di-
gestiua nisi p multā materiā p minorādo esset añ dige-
stionē furia matie. Exhibitio ēt tiriace aut metridati
sequat̄ debitas euacuationes ⁊ supfluitatū eductiones
Et ita de odorib⁹ et alijs localibus dicendū est.

340 ¶ De cura febris pestilentie. cap. 6m

Expedito regie p̄seruatiuo ad curatiuū ve
niendū qd̄ sil'r in duo ptiri debemus nō na
turaliū. s. cōtēplationē ⁊ medicinaliū cōsi-
derationē debitā. Primū rōne inspectur⁹
p̄dicta cōprehēdere poteris habitis ēt ex
locis alijs canoñ. dietādi ⁊ rectificādi aerē
q̄ etiā sup regie acutaꝝ sunt tacti. ¶ Pro scdo dicēdū q̄
lz in oī patiente febrē pestilētialē sit cōiter putrefactio
sit etiā pluries ābundātia humoꝝ vñ egeam⁹ solutione
vētris aut flobothomia tamē regimē est spāliter diuer-
sificandū s̄m fe. pesti. quā cōtingit aliqñ esse effimerā.
aliqñ flegmaticā. aliqñ colericā. aliqñ sanguineā. vt for
te q̄ nūc distincto effimera sit ceteris paribus peioꝝ q̄
quātā diuersitatē recipiat. et p̄ma q̄rti vide. ⁊ cuiuslibz
eaꝝ iā p̄misi curā nō de illā dicturus nisi put supposito
suppetit. Habitis igit̄ curis s̄m vnūquēq̧ modū ei⁹ ge-
neralia premittant̄ de lenificatione ventris. Et atten-
datur interiorib⁹ cordialib⁹ ⁊ exterioribus: et attendat̄
valde anhelitus cū inspiratione sup res frigidas de qui
c. pori bus dictū est. ¶ Si vo fuerit sanguinea feb. querat̄ ex-
tractio sanguinis attēta repletione. si fuerit circa epar
aut cor spāliter ⁊ minuat̄ vena hec vel illa s̄m cano. i di
ctione p̄missa tactos lenificatione premissa. deinde le-
nire possumus ventrē ⁊ cū hoc mūdificare sanguinez a
colericis supfluitatibus cū decoctione fructuū descptio
cordialia ne Mes. Aut dyaprunis Nicholai sine scamonea. Ap-
plicemus deinde cordialia exterius ⁊ interi⁹ ⁊ attēda-

mus infrigidationi ⁊ exiccationi ⁊ dare possum⁹ in po tu. post dictas euacuatiões hoc. ℞. trociscos de cāpho ra. ℈. iiij. sirupi acetositatis citri aq̄ rosa. ana. ℥. j. Item in isto casu couenit iulep de acetosa. Item iulep rosarū et potes tribuere ista iulep cū modico camphore trite et cū tritis margaritis, que omnia ex prehabitis collige et ex regimine feb. sanguinis cum putredine. ¶ Si vo febris esset colerica pestilēs in casu interpollata licz vt plurimū continua, recipit diuersitatem plurimam ꝺm ꝙ pura vel nō pura: vel ꝺm diuersitatē specierum colere, q̄ oia cōprehendi p̄nt ex p̄habitis ⁊ silr regimina spālia quantū ad res nō naturales ⁊ medicinales magis i p̄senti succīctissime dicenꝫ esse p euacuationez ⁊ alterationē ⁊ confortationē. ¶ Quantū ad primū vel pestilential' colerica fe. siue antrace vel bubone vl' cū altero istorum vel cū ambobus. Itē vel est cū sputo sanguinis et est pessima vel non. Si fuerit sine aliquo istoꝝ ⁊ flobothomandū fuerit ex canon̄ de flobothomia tactis ostēdentibus flobothomandū esse et superantibus oppositas medicationes eligevenā et partē in flobothomādo ꝺm regulas nuperrime tactas. ¶ Deinde si non fluxerit venter aut remisse stantibus etiā medicationibus ⁊ cō sentiente virtute euacua peccantē materiā ⁊ furientez et venenosam cuz reubarbaro aut infusione mirabola. citrinoꝝ cum decoctione lupuli aut viol'. Aut si vis. ℞. sirupi viol'. cassie aut manne ana. ℥. j. ß. dissoluatur in. ℥. vj. aque endiuie siluestris: deinde. ℞. reubarbari. ʒ. j. ß. spice gra. iij. infundanꝫ ista in. ℥. vj. vini odoriferi et cū cassia bene colata miscentur. valet etiā in hoc casu diaprunis Nicholai reubarbaratū ⁊ non scomoneatuz q̄ꝺ exhibe cuz aqua acedule aut aqua dicte endiuie aut succo aquoso pomorū dulciū aromaticoꝝ vel granatorum muzorū. Vel. ℞. reubarbari. ʒ. ij. spice gra. iiij. infunde in. ℥. vj. vini dicti. Deinde infunde totū i vini granatoꝝ muzorū. ℥. iiij. ⁊ cola ⁊ sufficienter exprime. deiñ i potu tribue. Vel infunde p̄mo in aqua violaruz. aut endiuie

tro· d cap̄h͠o·

dicte ⁊ cū zucc̄haro iulepiza vel cū iulep ro. fac corpus vnū ⁊ da in potu. Et ita vbi patiēs nō posset nullo mō capere medicinā fac aliū modū vt electuariū de succo citonior̄ aut amariliū pirorum pomorum aut cerasorum ⁊ sil'iuz addēdo cordialia tñ: potes etiā recipe spicā ro. ru. siluestres ⁊ reubar. hoc totū ad modū electuarij ꝯficias. Itē potes zuccha. ro. facere solutiuū siue in solone augere cū reubar. aut mirabol'. citri. Uel ēt ex dict̄ potes facere pill'as. ℞. mirabol'. citri reubar. añ. ʒ. ij. spice. ℈. j. tere subtil'r ⁊ infūde vino arōatico decoctiōis passularū. ℥. ij. Deide post leuē desiccationē ꝯficiant̄ pill'e. Quarum dos a. ℈. iiij. vsqꝫ ad. ʒ. j. ß. si tñ liquidā medicinā capere pōt meli⁹ est. Deide vtere iulep frigidis ⁊ ea q̄ tacta sūt. Et si potatur⁹ vinū lipharet ꝯtinue cū aq̄ endiuie siluestr̄ meli⁹ eēt aut cū aq̄ vio. ⁊ aliqñ stāte vehemēti incēdio cū aq̄ nenufar̄. ¶ Quid aūt sit de acetos dicēdū sat̄ ꝯstare pōt. ¶ Si vo febricitāti ꝯtingeret antrax siue bubo ⁊ icūberet necessitas flobothōie diligēter attēde i q̄ pte sit antrax siue bubo. Et pmo si antrax vl' bubo sint in pte dextra ⁊ fuerit cā exēpli in iguine dextro vt cōiectures epar misisse hāc materiā tūc dꝫ eē intētio tua diuertere materiā ab epate flobothomādo. cā exēpli saphenaꝫ vl' venā exteriorē clauicule q̄ est ram⁹ sciatice. Et si ꝯstaret tibi in supiorib⁹ vl' in toto eē repletionē tūc tibi ꝯstāte potissimū materiā corruptā fuisse circa epar flobothomab venā cōeꝫ vt aspiciētē sup ⁊ īfra. Si vo ꝯstaret sanguinē īfectū circa epar ⁊ supi⁹ nō eēt incōueniēs lꝫ videat extraneū sil' flobothōare vtrāqꝫ venā ⁊ ita debite euacuarem⁹ nec traherem⁹ materiā ad locū incōuenientē vbi si facerem⁹ harum aliquā solā vt iferiorē ad ep traheret matia a supiorib⁹ ⁊ eꝯ: faciēdo tñ supiorē impedirem⁹ aliq̄lit epar ne ad loca phabitā matiaꝫ transmitteret. Si vo ex ꝯtigēti eēt bubo vl' antrax ī sinistro inguie vt ꝯstaret īfectionē circa ep ꝯueniēti⁹ eēt flobothomare basilicā dextre ptis ne epar mittēs materiā sinistre pti eādē cōicaret cordi: ⁊ si velles āplius deriua-

re debes flobothomare cõem. Deinde si adhuc appeat repletio posses flobothomare saphenã aut sciaticaz vt dictũ est. ¶ Si aũt foret ãtrax seu glãdula sub asella dextra ꝛ fuerit ĩdigẽtia flobothõie de basilica eiusdẽ ptis flobothomãdũ ẽ. Deĩde si ↄstiterit circa coꝛ eẽ materiã melãcolicam furiosam calidaz vel vapoꝛosam nõ incõueniret facere flobothomiã de basilica sinistra. Et si vel les magꝫ ꝟuare tenoꝛẽ ꝟtutꝫ eẽt meliꝰ flobothõare ĩ manu ramũ basilice aut vene cõis. Si ꝟo ↄstaret tibi splenẽ mafiaz cõicare ĩ ĩguine sinistro si pte sinistra sit antrax vl' bubo ↄsil'r tẽta euacuare a splene p eãdẽ ptẽ. Et si ĩ toto eẽt repletio nõ incõueniret flobothomãdo euacuare basilicã dextrã. ¶ Si ꝟo appeat signũ in emũctorijs tũc stãte repletiõe totiꝰ ex p̃habitꝫ operari poteris. Si ꝟo eẽt hec pestilẽs feb. cũ sputo sanguis si appet repletio flobothõa dextrã ꝛ pone in potu boliarmeni triti vt alcochol. ʒ. j. cũ. ℥. j. ß. sirupi acetositatꝫ citri. et. ℥. ij. aq̃ ro. aut endiuie aut buglose. Itẽ ãhelet ẽt sup bolũ armenuz ĩfusuz aceto aut aq̃ ro. Aut. ℞. boli armẽi. ℈. ij. tre sigillate. ℈. j. cãphoꝛe. g̃. j. smaragdi iacicti añ. g̃. j. tere vt alcochol ꝛ ĩfũde siru. acetositatꝫ citri vt scis. Itẽ vtaꝛ electuarijs ꝛ iulep p̃dictis nõ omittẽtia bolũarmenuz: lꝫ ẽt valde ↄueniat cãphoꝛa coꝛallꝰ ꝛ sandali ꝛ acetosella ꝛ alia plura de q̇bꝰ dictũ est. Euiteꝛ tñ anhelitꝰ taliter patiẽtis. ¶ Dietã ꝟo q̃liter ꝟuare dꝫ satꝫ cõcipe põt. Si ꝟo fuerit flegmatica fe. distĩgui ẽt posset ꝟm dictos modos in flematica fe. succigendo igiꝛ ꝟmonẽ ex p̃habitꝫ ĩtelligẽdũ euacuatiuũ ĩ isto casu potĩt eẽ vt exhibeamꝰ agaricũ cũ mãna aut cassia siue trociscos dãdo ꝟm cõez dosim cũ aq̃ buglose ꝛ melise. Vel ẽt facere possumꝰ pillulas approp̃atas ad hoc. ℞. trociscos de agarico turbith boni añ. ʒ. ij. cinamomi. ℈. j. salisgẽme. g̃. j. tere oĩa deinde. ℞. ãbꝛe musci. añ. g̃. j. q̃ misce cũ p̃dictis ꝛ cum melle ro. fiant pill'e quarũ dosis sit a. ℈. ij. vsq3 ad. ʒ. j. ß. ¶ Potes ẽt dare de turbith ꝛ de dictꝫ trociscꝫ cũ mãna. vt. ℞. cassie aut mãne. ℥. j. ß. turbith. trociscꝫ de agarico

añ.ℨ.ij.ß.zinzi.ℨ.ß.salisgēme.ℨ.j.ifūde i aq̄ buglose de
inde cola ⁊ exp̄me ⁊ cū dc̄a cassia totū dulcoret cū zucca
ro. Et potes exhibere turbith ⁊ dictos trociscos cū ele-
ctuario de succo ro. Et potes recipe diafinicon ⁊ exclu
dere scamoneā et addere duplū trociscꝫ de agarico post
euacuationē vtet sirupo ⁊ iulep cordialib⁹ q̄ ex p̄habitꝫ
potes colligere. ¶ Si v̄o fe. eēt melācolica eodē mō in-
tēde euacuatiōi. Et si incubuerit necessitas flobothōie
opare ꝑm cañ. p̄hitos: euacua ēt hu. melācolicos cū eis
q̄ tacta sūt i regīe q̄rtane addēdo si nō fuerit liq̄da me-
dicina aq̄ buglose. Itē mēti tene ꝯfect. quā pōit Mes.
caplo de lapide stellato ⁊ ex cōfectione de lapide lazuli
ex iuētiōe sua quā cōmēdat idē. Et potes dicte cōfect.
puluerē cōficere cū zucca. i aq̄ buglose ⁊ facere electua
riū cui⁹ dos posit eē ꝑm quātitatē zucchari ⁊ ꝑ vice rū-
deat. ℨ. j. sp̄erū. Itē potes facere fieri ꝯfect. solidā i mor
sellis ꝓportionādo puluerē zucca. vt scis. Itē potes ex
puluere hay rerū cū iulep viol. cōficere pillas q̄rū dos
sit a. ℨ. j. vsq̄ ad. ℨ. j. ß. ¶ Si v̄o pestilēs fe. pēderet a ver
mib⁹: tūc trāsi ad euacuādū v̄mes ꝑm cañ. xvj. iij. et ap-
plica cordialia ⁊ alia ꝯfortātia mineras v̄tutū. Et eodē
mō si ꝓpt alicui⁹ mēbri putrefactionē ⁊ corruptiōez et
herpetē cruris vl fistlis ptis ꝯtingat fe. pestil. tēta abiice
re corruptiōez illā cū dictꝫ loco suo ⁊ tēta materiaz trahe
re a p̄ncipalib⁹ ⁊ ꝯforta cor ⁊ alias v̄tutū mieras. Pro-
inde sis caut⁹ i hn̄tib⁹ crura p̄ter naturā ne facias icaute
stricturas ne materie ad supiora putrefcē ⁊ venenosate
pluries corrūpāt mēbrū p̄ncipale. Et iō in podagricꝫ ⁊
fistlibus nō debem⁹ applicare caustica et restrictiua nisi
p̄mo euacuem⁹ corp⁹ totū ⁊ postea regam⁹ ne supfluita
tes malo regīe a te traducant ad locū aliū cui⁹ sit i lesio
ne hn̄da alia suspectio. ¶ Perq̄rendū ēt i peste ne solite
euacuatiōes malarū materiey minuant aut totalr au-
ferant sicut menstrual aut emorroydal fluxio aut fistles
imo clausi aut diminute facti nouit fiāt aut augeant: ⁊
hoc sit a pestilētia p̄seruatiuū ⁊ regis ei⁹ succicta ōnsio

a qua nos p̄seruet ⁊ liberet si ī illā ꝯtingat icidere oīpo
tens deus q̄ solus lāguores sanat ⁊ ꝓhibet ꝑ infinita se
cula benedictus Amen. ¶ De variola. cap.^m 10.

Portet in variolis regimē ī p̄senti caplo in
clusum in duo diuidi p̄ncipalr in regimē. s.
variolarū ⁊ ī regimē morbillorꝫ. Variolarꝫ
aūt regimē diuersitatē capit rōne etatū ⁊ ra
tiōe cōplexionū naturaliū. Et tertio pōt re-
cipere distictionē ī regimē p̄seruatiuuꝫ ⁊ ī regimē cura
tiuū. Variolarꝫ actualit existētiū regimē p̄seruatiuū. de
q̄ in p̄senti est s̄mo, itelligi pōt regimē adhibēdū ebulli
tioni sanguīs aut humorꝫ alteri⁹ parati ad factionē va-
riolarū ⁊ morbillorꝫ. Itē itelligi pōt regimē p̄seruatiuū
aliq̄rū determīatarꝫ ꝑtiū, q̄ custodiēde sūt ne variolr ledā
tur ⁊ morbillr. h̄ nūerabunt caplo suo ⁊c̄. ¶ Accedo igit Etates
ad p̄mū distiguēdo etates, q̄ variolāt aut morbillant ī
etate lactētiū corpuꝫ nec alijs cibis nec potib⁹ cōit vtē
tiū q̄ȝ lacte, ⁊ in etatē septēnij vsqꝫ ī etatē in q̄ flobotho
mia in eo nō cōcedit lꝫ vētosatiōes cōius cōcedant, ⁊ ī
etatē, puectiorē in q̄ euacuatiōes ꝑ flobothōiaꝫ ⁊ farma
ciā cōcedi p̄nt. ¶ A p̄ma igit ichoādu ꝫ in q̄ supponatur lactantes
ebullitio sanguīs p̄ma ad variolas ⁊ morbillos: ī tali em̄
lactenti puero aerē moderare possum⁹ regēdo nutricē
⁊ rectificādo lac. Inchoem⁹ ḡ ab aere, quē eligam⁹ aliq̄ Aer
liter declinātē ad siccū ⁊ in actiuis tēperatū. Et si ꝯsta-
ret flāmā eē valde magnā ⁊ eēt estiuū tp̄s, paululū decli
net ad frigiduꝫ ne frigiditate ei⁹ ꝯstipent pori. Et ꝑ sig̃
cōp̄hēder sūpta ex pulsu ⁊ alijs ex suo loco sumēdis vē
turū eē sudorē. Sit aer tēperat⁹ ac parū p hyeme decli-
nās ad calidū. Sit aer camere mūd⁹ aut pauci luīs nec
ex toto obscur⁹ teneat ēt lactēs ī cunabulo seu lecto me
die plume āpliori, vt tactū ō hyeme q̄ȝ estate: ⁊ ita medio
mō coopiat ⁊ sic circa carnē h̄eant rubea sindon estate
aut hyeme rube⁹ pānus, si sit de scarlata, est meli⁹. ¶ Ia- setty
ceat ēt patiēs capite eleuato debite: nutrix ēt stet ī aere
cōsilī. Cōplōnē tñ ei⁹ tēta: ⁊ cetā alia reqrēvt replōnē.
y. frūc. a pede [illegible] blasiū [illegible]

variole

cibi ¶ Dico de cibo ꝛ potu: lac igit̃ dādū lactāti q̄rat̃ declinās ad frigidū ꝛ siccū itētiōe ꝓhibitiōis putrefactiōis. ¶ Si igit̃ lactēs haberet nutricē valde calidā, cōueniēs esset inuenire nutricem frigidā ſm naturā, vel corrigere lac suū vt vtat̃ pane de pura simila pauci fermēti nō saliti aut paucissimi salis spōgioso tñ ꝛ ad digerēdū lenissimo.

caro ¶ Venio ad carnes quaꝝ comestionē minoret. cōueniūt ēt interdū carnes pulloꝝ, que tamen corrigāt̃ et i pulloꝝ vētrib⁹ ponāt̃ folia acetoselle aut g̃ua granatoꝝ aut capoli vitis. pira aut poma nō valde matura aut citonia vł amarilia aut ponat̃ agresta ī brodio dū coq̄t̃ pull⁹ aut vinū g̃nati aut modicū aceti vel filium. ¶ Itē carnes ꝑdiconū aut lepusculoꝝ aut lactētiū capꝛ torū aut capolorū. ¶ Itē gelatine ꝛ sulcide ꝯueniūt. Itē

pisces cōuenire pñt pisciculi ꝑui petrini cōditi cū aliq̄ aceto-

legumia soꝛū. lac case⁹ ꝛ filia vitet̃. ¶ Ex leguminib⁹ comedant̃ lētes excorticate ꝓfuse agresta aut fili acetoso. Aut elixent̃ cū cortice suo abiecta ꝑma aq̄ vt recedāt ꝑtes calide subtiles. Deiñ acetosari pñt. Itē cōuenire pñt pani

poto cū ꝛ miliū coctū i brodio pulli correcti, vt scis. Ex potib⁹ aūt cōuenire pñt iulep ro. cū medietate sui vini g̃natoꝝ acetosoꝝ aut succi arācij vel filium. Aut si puer vult bibere vinū, eligat̃ acre valde paucifeꝝ adhuc liphatū. Et sobria sit nutrix talis in cibo ꝛ potu q̄tū fieri pōt salua tñ g̃natione lactis. ¶ Si q̄s tñ ī estiuo tp̄e pect⁹ ꝛ mā-

replo millā lactātis alteraret ꝛ epar suū saltē cū aq̄ endiuie cōueniret. ¶ Expedito regie cibi ꝛ pot⁹ dicendū de ianitione ꝛ replōne, ꝛ ꝑmo ī lactāte q̄rat̃ minoratio suctionis lactis vt mēti tñ teneat̃ etas. ¶ Itē purgent̃ ēt debite superfluitates nutric cū clisterijs ꝛ suppositorijs. Querat̃ ēt si ventri pueri nō obediat eductio fecū cū suppositorio facto ex zuccharo penidiaꝝ aut ex modico sepi. Et si vis, cōtere modicum stercoris muris ꝛ miscere sepo aut zuccharo ꝓ suppositorio cōueniret.

somo ¶ De somno et vigilia vlterius dicēdū lꝫ lactēs nō possit ī somno et vigilia debite regi ex toto: q̄ram⁹ tñ si possum⁹ ꝙ nō statim post lactationē dormiat, imo differat̃ dormitio per

vnā horā post. Et qrat etiam in dormiēdo debitus situs. ¶ Nutricē etiā regamus in somno ꝛ vigilia, ꝛ si nō repugnaret aliqd, dimittet somnū diurnū vz qꝛ pluries propter vagitū pueri nutrix de nocte dormire nō pōt: tūc eni somnū diurnū cōcedere expedit. ¶ Venio ad motū et quietē et clarū est lactētē a cunabulo remouendū eē nisi icubuerit necessitas mutādi aut aliqd sile tale. Vitemus etiā quātū fieri pōt, cōmotionē cunabuli saltem fortē et imediate post lactationē maxime ꝙ nutrix facit vt placeat lactēti aut ipm ad dormitionē ducat. Ad accidētia aīe ex parte pueri ꝛ ex parte nutricis. Oia igitur deliciosa ꝛ tēperati gaudij/ ꝛ oia ꝓhibentia vagitū/ et ꝓuocantia irā ꝓhibenda sunt. Et taliter regamꝰ nutricē. Est ei intētio nō calefacere sed ifrigidare lac: similiter est intētio ꝓhibere calefactionē sanguis lactētis. ¶ Nutrix etiā vtat motu infra exercitiū ꝛ ad excussionē superfluitatū nec ducat ad flāmā ꝛ lactis calefactionē. Nec lactet puer famelica valde existente sed saturata potius nec etiam postq̄ mota est. ¶ De coitu vero nutricis quid dicendū, patet, nā absolute est prohibendus saluo ꝙ si multū appeteret et esset cōiectura materiam spermaticā esse valde multā, forte non inconueniret cōcedere coitū: tñ illo celebrato deberet salire apertis coxis vt efflueret sperma et prohibeatur impregnatio, quod est turpe et malū dictu et facto peius: quia leditur deus omnipotēs. ¶ Expedito regimine non naturaliū ad medicinalia venio saltem respectu nutrientis. Expedit igitur medicū aspicere signa nutricis, ꝙ si viderit necessariam esse flobothomiā, flobothomet basilicā aut cōmunē venā ducens quantum non repugnet multiplicationi debiti lactis premissa ante lenitiōe ventris cū manna aut cassia et aqua endiuie, si fuerit tempus estiuū: aut hyeme cū aqua zucchari ꝛ brodio pulli vel simili. Et si apparuerit calidior debito et colericior, nō est malū exhibere sirupū endiuie aut sirupum acetosum simplicem otizacharum. Deinde exhibere sibi de dyaprunis non scamoneatis Nicholai. Non esset incō

variole

ueniens etiã exhibere electuariũ de succo ro. Meš. aut diamãne Meš. lʒ q̃olibet sit scamoneatũ exhibẽdo vsq̃ ad. ʒ. iij. diamãne cũ aq̃ endiuie aut aq̃ ordei vl' nenuf. vel exhibe cũ. ʒ. j. mãne aut cassie. Et postea fac vti sirupo endiuie aut ro. aut vio. aut nenufar ꝫ sm quãtitatẽ flãme. ¶ Si vo patiẽs ebullitionẽ sit in etate in qua possꝫ fieri vẽtosatio ventoʒent nates cũ aliquali scarificatione: deinde pulpe spatularũ. Si vo in etate esset in qua possꝫ fieri flobothomia, possum9 flobothomare basilicã pmo dextraꝫ. deinde eadẽ die cephalicã eiusdẽ ptis maxime si appareat sanguis ebulliẽs supiora petẽs. tertio in die scda, si times materiã hre ratũ ad oculos ⁊ potissimũ si intẽdis minorare materiaꝫ defluxã ad faciẽ nõ secuturo fluxu sanguinis nariuꝫ nec te potẽte puocare flobothomet (qd est valde isolitũ) vene leporis nasi. de qua vide. iiij. j. caplo de flobothomia. De cõi tñ more ẽ dimittere flobothomiã istaꝫ: colaturã tñ dare potes puta stante necessitate phabita. Et pmissis euacuatiõib9 vniuersalib9 ⁊ linitiõib9 vẽtris psupposito et regie non naturaliũ rerũ phabito. Post vo flobothomiã aut debitaꝫ vẽtosationẽ ꝯueniũt iulep infrigidãtia ⁊ aliq̃lit ingrossantia sãguinẽ, sic iulep ro. iulep de plãtagie. de acetosella agresta ⁊ de gnatis acetos aut musis. Itẽ sirupi ptacti ros. aut de succo granatoꝝ aut acetositat ꝫ citri ⁊ multa rob de q̃bus ante facta ẽ mẽtio. Et silr multa electuaria, q̃ p te vide. ¶ Et si potes ante aptionẽ variolarum euacuare cũ mũdificantib9 sanguinẽ, q̃ tacta sũt, est bonũ: quãdã tñ descriptionẽ sirupi alcori cõmẽdat Auicenna, q̃ nõ est domesticus in cura variolarũ. j. iiij. ¶ Expedito tẽpore regiminis ebullitionis, que forte cõplebit in die secũdo ab initio feb. ita q die tertio remittet vel cũ ea nõ remissa incipient apparere variole aut vestigia sua ita q cõstabit tibi materiaꝫ iam pelli ad exteriora, ⁊ tunc est ponendũ regimẽ pmo variolis adhibẽduꝫ. secũdo ad pseruandũ pretacta mẽbra. ¶ Pro pmo intentio est vt materia mala extrahat debite. Secũdo

2a etas ventoss flomia

an. expulsio digo

In exitu

vt expellatur per sudorē aut insensibiliter aut tertio vt variole maturent ⁊ vt sensibiliter aut insensibilit exeāt. ¶ Pro primo est naturaliū regimen rerum ꝑmittendū: aerem igit moderemur vt aliqualiter tendat ad calidū saltim hyeme. Estate vo ad temperatum saluo si videres ex magna flāma valde debilitare patientē, ⁊ vt tangit Auicēna, valde denigrari linguā. Nam tūc caue tibi a calefactiōe: ⁊ caue ne teneas patientē valde coopertum pannis scarlatinis: caue tamē ne aeris frigiditas inducat materiā in interiora. Secūdo est ponēdū regimen ex parte ciborū et potuū a pane principiū faciēdo, qui debet esse bene fermētatus leuis ⁊ spongiosus in q impastata sint semina feniculi ⁊ endiuie trita. de cōmuni tamē more est exhibere simplicē panez alijs circumstātijs moderatū. ¶ Carnibus si vti debeat, vtatur ipsis aut ipsarum brodio lz sit melius omittere. Carnes sint pullorūz galline cum quibus sit coctum modicum radicis feniculi et endiuie stante adhuc vehementi flāma. Et in isto casu pro ferculo cōuenit valde ptisana ordei in brodio tacto aut panata in eodem. ¶ Vinū autez nō conuenit adhuc, sed aqua decoctionis ficuū siccarum. ¶ De lente non dico, quia nō est multuz in vsu ⁊ det illa aqua cuz modico zucchari aut aque feniculi aut aq endiuie ꝑm eqs ptes fiet iulep de quo cū dicta aqua sumatur in potu. ¶ Ex Auicē. autē capiam descriptionē istā loco allegato cum dicit. Et de illis, que sunt vehemētis iuuamenti ad faciendūz aperire variolas, est vt sumat ficuum pinguium caricarū siccarum supple ⁊ bene maturarum. ʒ. vij. lentiūz excorticatarū lacte draganti seminū feniculi ana. ʒ. iij. coque in lib. ꝭ. aque vsqꝫ q̄ cōsumant quasi due ptes ⁊ colet et det in potu. Expellit em̄ caliditatem a partibus cordis et prohibet pulsum cordis. ¶ Simus tamen cauti ꝙ non statim apparentibus variolis et semper valde calida ⁊ valde aperitiua exhibeamus. ¶ Si igitur faciamus aquam extractiuam poterimus facere ficus albas siccas quattuor aut

Aer
cibi
panis
caro
vinū
Lētes
canon

variols

vj. ⁊bullire ordeū secū aut radiculā endiuie. Propterea
ꝯsiderare debem⁹ fe. ⁊ flāmā tūc existentē vt nec ex toto
calefaciēdo inflāmem⁹ sed moderate operemur, vt scis.
Et fm ꝙ remittet flāma ⁊ incubuerit necessitas aperiē
di fiat ⁊ sufficiēter extracta materia ꝯueniūt aperien-
tia vias ⁊ ductus vt natura intraneas materias ꝑ loca
expulsionū expellere possit. ¶ Quid ꝟo de flobothōia di
cendū explicare possuz, ⁊ si nō eēt facta vsqꝫ ad hoc tps
et esset magna repletio sanguis, necessaria esset flobo-
thomia ꝓpter duo. Primū, vt natura redderet potēs op
pressa ꝓpt multā materiā ad debite expellēdū ad exte-
riora. ¶ Scdm ꝓpt qd necessaria est, qꝛ dato ꝙ natura
esset potēs expellere materiā, esset tāta vl posset tāta ex
pelli, ꝙ corrūperet mēbra ad q̄ expelleret nec sequeret
nocumētū ꝑ flobothomiā retractiōis materie tāta ipsa
exñte imo adhuc variol cōpletis stāte ista repletiōe cō-
ueniret flobothōia ⁊ ita in ope faciet citū iuuamētū ma
nifestūqꝫ et consecutū. Si ꝟo nō eēt multa materia nō
deberem⁹ facere flobothomiā saltiz copiosaz ingressuz
male materie timēdo. ¶ De vētosatione dicēdū ꝙ si ap
paret egredi materiā multā, quā putas nō posse bñ re-
gi a ꝟtute, vētosatio cū scarificatiōe ꝯueniret facta cir
ca nates aut pulpas spatularū, vt nocte videris ampli⁹
abundare materiā in supiorib⁹ ⁊ inferiorib⁹. Unde in
volendo imediati⁹ educere a supiorib⁹ partib⁹ sunt sca-
rificāde spatule: volēdo ꝟo ab vtroqꝫ q̄si equali ducere
scarificatio natū cōueniret isto tpe. In die ꝑma appa-
ritionis defensanda sūt mēbra quedā. Et ꝑmo oculi du
cēdo frequēter smaragdū circa oculū. ¶ Itez inspiciat
smaragdū, nec stet in magno lumie, nec ispiciat rem ru-
beaz aut valde luminosaz. Itē si fieri pōt, fricet collum
trahēdo deorsuz et scalpet caput etiā trahēdo deorsuz.
Itē fricent timpora trahēdo ab anteriori ꝑte ad poste-
riorē. ¶ Itē post cibū et potū capiat g̃na g̃nati muzi vl
coriādra correcta, vl codegnata cū zuccharo sine spēb⁹
vel infundat modicū panis in agresta vel fili. ¶ Oculis

ftomia

ventos

mēbra pseruanda.
oculi

autē imponat modicū aque ro. in estate frigida vt est: ꝛ in hyeme remissi frigoris. Et valet aq̄ ro. cōfortādo oculum ne recipiat, ꝛ sua frigiditate expellēdo. Item valet aq̄ coriādri aut mirti aut sumac: ꝛ iste est mod⁹ īponēdi vt cotū vel mūduz panum īponat aq̄ ro. ꝛ gutte due vel tres instillent lachrymali domestico et paulatine voluatur patiēs vt aq̄ ro. totū cōprehēdat oculū in toto tñ foramie siue pupilla. ¶ Itē mēti tene qñ ꝯueniāt in defēdendo oculos stiptiora ꝛ frigidiora, ꝛ qñ min⁹, ꝑ quo dicendū est ꝓmissis euacuatiōib⁹ vniuersalib⁹ dū est ebullitio in mafia vl' de illa fluxerit ad oculū, frigida ꝛ satis stiptica ꝯuenire. Frigida eñ ad remittēdū caliditatez ꝓductā ex fumis a mafia subleuatꝭ, cōueniūt ēt stiptica vt cōfortet ēt ocul⁹ ne recipiat materiā, ꝛ hoc maxie cōtinet veritatē nisi in oculis nō fuissz ante paulatine cōgesta materia. Nā dato opposito ꝙ oculi paulatine cōgessissent multā mafiaz, dato ēt ꝙ oculis nihil fluxisset frigida et notablr stiptica nō ꝯuenirēt timēdo incuniationē materie, stāte g̊ oculos cōgessisse materiā multaz pz qd̄ est dictū. Vñ poterim⁹ exhibere illud defensiuū. ¶ Primo ꝑ q̄libz et vbi eēt flāma magna. ℞. smaragdi ꝑ se triti vt alcochol ℥. ij. margaritaꝝ mūdatarū tritarū gra. j. ß. cāphore ℥. j. aq̄ ro. ʒ. ij. ß. ponātur in ampulla. Et bñ coopto orificio cōcutiant pluries ꝛ guttatiz vt tactū est inducant oculo. ¶ Vel cape litargiri, i. spume argēti vt exponit symon lz ille terminus litargiriū sit cōis ad spumā auri argēti stagni et plūbi, Litargiri igit ℥. iiij. tere vt alcochol. ꝛ sūas aquā decoctōis sumac, ꝑ pte q̄rta ꝛ tres ptes aq̄ ro. Si ṽo eēt in oculis cōgesta materia et nōdū fluxisset aliq̄d, aq̄ sola ro. aut plātaginis ꝯueniret: aut endiuie siluestris aut memite aut aq̄ decoctiōis coriādri mediocrit sicci. ¶ Si ṽo fluxisset aliq̄d de materia, et aliq̄d essz fluxurū, tūc frigida faciētia repcussuz et stiptica faciētia remissum seu iuuātia ṽtutē vt faciat cōuenire ꝛ maxie in circūferētia oculi ꝙ circa corpulentiā totā. ¶ Duz ṽo ex toto fluxisset materia, frigida ꝛ sti-

ptica nõ cõuenirēt,tñ educta mañia fluxa insensibiliter,
vt in declinatione cõpleta rarificatis ⁊ laxatis oculis
et ita dimulsis ⁊ clarificat; spiritib⁹ ⁊ humorib⁹ frigida
ad aliqual'r alterãdũ cõuenirent,magis tamẽ stiptica
ad iuuandũ ⁊ cõfortandũ. ¶ Nares ẽt custodire possu-
mus cõstante nobis naturã nõ tẽtaturam fluxũ sangui-
nis nariũ,cũ odoratione aq̃ ro. cãphore ⁊ filum frigido
rũ,vt trita cãphora gna.ij. in aq̃ ro. liniant nares interi
us vt scis. Aut sumat antimonij. ℈.j. triti subtiliter ⁊ i-
ponat aq̃ ro. aut plãtaginis aut filis ⁊ intingant nares
vt dictũ est. ¶ Defendim⁹ etiã aures inungẽdo oleo ro.
decoctionis mirti,vel oleo citoniorũ vel filũz. ¶ Defen
dimus etiã guttur gargarizando diamorõ cũ aq̃ frigi-
da,aut aq̃ ro. aut lac caprinũ,aut asininũ cuz aq̃ ro. Aut
gargarizando agrestã cũ aq̃ zuccharata,aut vino gra-
natorũ murorũ aut acetosoꝝ. Itẽ defendim⁹ os cũ collu
tione p̃habitoꝝ stati imediate. ¶ Itẽ infundẽdo penidi
as in aq̃ ro. vel agresta,vel succo arãcij dul. cõfert. Itez
collutio cũ iulep ro. valet. Itẽ defendunt stomach⁹ ⁊ me
ri sugendo aquã ro. vel ordei cũ iulep ro. addendo aquã
endiuie. Et ita q̃dãmõ defendere possum⁹ intestina supe-
riora,vel si nõ adsit beneficiũ vẽtris,dat cassie ĩ dosi p-
portionata etati patiẽtis cũ aq̃ granatoꝝ muzorũ vl' cũ
vino citonioꝝ addita aq̃ endiuie silvestris. ¶ Inferiora
defendi pñt cũ clisteri tali. ℞. ordei rob. ru. iuiubaꝝ añ
M.ß. coquatur in aq̃ fluuiali: deinde colent: postea. ℞.
zucchari rob. olei ro. añ. ℥.ij. deinde colent, ⁊ clisteri siue
alio imponat. ¶ Premissis hoꝝ mẽbroꝝ defensionib⁹ si
p̃terierit dies scda aut tertia,nec appareat tibi variolas
bñ egredi,põt facere decoctionẽ ex radi. feni. cũ ficub⁹
aut tũc. ℞. aq̃ decoctionis ficuuz lib.ß. aq̃ feniculi. ℥. iiij.
aq̃ buglose aq̃ endiuie añ. ℥.j. misce. ⁊ de ista aq̃ patien-
ti tribue siue exhibe in potu. ¶ Ut extrahantur variole
non semper vno medicamine intendendo,sed oportet
diuersificare medicinã ꝭm etates ⁊ cõplones ⁊ mañas
variolaꝝ,⁊ ita ꝭm maiorẽ flãmã aut minorẽ,vt inde tã-

nares
Itẽ po. vina ... [illegible]
Aures
guttur
Itẽ mora suo ... [illegible]
os
stomacus
Intestina
Itẽ rob citoniorum ... [illegible] prunis
vt exeant

gebam.vt si materia fuerit grossior terrestrior aut visco sior attēdamus subtiliationi aptioni ⁊ incisioni. Et ita si fuerit subtilior queramus tūc extractionē: ⁊ ita cōuenit decoctio ficuū citrinarum cū radi. endiuie siluestris. Et in tpe quo querim⁹ extractionē materie vitem⁹ inūctionem partiū interiorum cū oleo aut emplastro vel simili ne impediatur exit⁹ materierum vel icludantur materie q̄ exiuerāt vel exire parabant. Vitetur ēt aer frigid⁹ vt est tactū. inuoluatur scarleto patiēs aut sindone rubea. ¶ Memora etiā qđ dixi ex mēte Auic. pensandā esse flāmā et adustionem comprehensas non alleuiari extractione variolarum et visione nigredinis lingue. In isto ergo casu moderate inuoluatur pannis, ⁊ in aere debito teneatur. ¶ Potum in dando ad extrahendum variolas pensemus, vt demus aquam ordei cum decoctione paucarum ficuum. ¶ Item poterimus exhibere iulep tale. ℞. aque endiuie. ℥. iiij. aq̄ feniculi. ℥. ß. zucchari al. infusi in aqua decoctionis ficuum. ℥. iiij. fiet iulep longum. ¶ Itē menti teneatur gradatio diete vt tempore flamme et ebullitionis sit magis tenuis cōpleta extractione vt ptransito septimo ab initio apertionis et precedente maturatione, debet esse dieta grossior et mediocris tēpore intermedio et non obstante alio procedat continue ingrossando, vt euentis et siccatis variolis conueniat grossior. ¶ Si autem preterirent. vij. et iam mature vel siccate sint variole maxime in facie et pectore (Nam variole pedū pl⁹ differūt maturationē et ideo egent maiori cooptura) tēptemus aperire has ne sanies manēs rodat carnē cum acubus de auro propter nobiles auro existēte temperato et conformi corporibus post apturā ⁊ debitam saniei expressionē sugatur cū coto mūdo. Et ita cōuenienter fiat in alijs materijs. Et si propter multam saniem ⁊ putrefactionē earum sit egēs salsatione earum tūc. ℞. sal. ℥. j. croci. ℈. ß. fiet decoctio in. ℥. vj. aque ad cōsumptionē tertie partis. deinde infundatur cotū dicte aque ⁊ tāgantur dicte variole locorum non valde dolētium. ¶ Si tamē aqua

potus

siccē

aptio carn

variole

decoctionis croci ⁊ salis fuerit ro. magis cōmēdat Aui cenna: infrigidat enim ⁊ exiccat et sua aromaticitate cō fortat mēbra. ¶ Iterum ex Auicēna hanc aquā describere possum⁹. ℞. foliorum tamarisci lentiū primo infusarū aq̄ frigide. ro. ru. siluestriū sādalorum ru. añ. ℈. iij. coquētur de inde colentur quarta pte ꝯsumpta. Deinde ī colatura li quētur. ʒ. ij. salis et grana. iiij. cāfore. postea habeat co ctū, vt est tactū. vł recipiat pānus lineus et dicte aque ī fūdat debite cōstrict⁹ vt remaneat debiti liquoris. dein de extēdat ſm quātitatē loci, quē intēdit exiccare: ⁊ hoc remediū cōmendat Auicēna ꝓ maturādo velociter et faciēdo exiccare ⁊ faciēdo cadere pelles variolarum. ¶ Et tempore hyemali sumant folia ⁊ cortices tamarisci ⁊ ap ponāt prunis incēß et fumo dictorum fumiget pann⁹ dei de apponat loco cui⁹ exiccationē q̄ris. ¶ Similiter si queris magnā exiccationē variolarum ꝯmēdat Auicēna fumigationē ex mirto et folijs eius fiendā cū panno, vt est dictū. ¶ Vel si esset tēpus hyemale frigidū ⁊ mł'te plu uie, posses fumigare modo isto. ℞. myrti et foliorum eius. ro. ru. gallarum añ. ʒ. j. corticū thuris nucis cipssi añ. ℈. j. cōtūdāt et horum medietas apponat igni vł prunis igni tis, vt est tactū fumigādo ēt mō illo. Itē docet Auic. re mediū exiccatiōis vt aſpgat loc⁹ reb⁹ exiccātib⁹. vnde ita describere possum⁹ ex Auic. ℞. farine risi milij fa barum ordei et lupulorum añ. ʒ. ß. aſpgat lect⁹ ista farina sub tilissima ⁊ valebit multū ad exiccādū. Vł sint liteamina rare texture ⁊ sub ipis supra culcitra ponat dicta farina. Puluis ēt litargiri ⁊ antimonij subtilissim⁹ vt alcochol ſpsim iniect⁹ lecto cōfert exiccādo. Et qñ icipiūt vario le exiccari, tūc pñt cape p̄habitas medicias exiccātes ⁊ cōmiscere aq̄ ro. Dein intigere filositates pēne anatis vel galline et linire exiccādas ptes. Usuale tñ est (vt est tactū) cū acu frāgere variolas ⁊ cū coto cōtinue exicca re. ¶ Remedia tñ Auic. bona sunt, si opus est forti ⁊ ci ta exiccatione. ¶ Si vo ex variolis cōtingerēt vlcera ī alijs ptibus ab oculis, tūc cōmēdat Auic. vnguētū albū

vlcera

deſcriptione Meſ.⁊ſic ſine aceto.℞.vnguēti al.ʒ.j.la-
uet cū aq̄ ro.⁊miſceat eidē aq̄ ro.ʒ.ß.raſure radicū can
ne.raß.radicū ſalicꝫ añ.ʒ.j.cāfoꝛe g̃.iij.ſubtiliſſie trite.
deiñ cū pēna lini vlcera⁊loco vnguēti dc̄i albi cū aq̄ ro.
miſce litargiri ſb̄tiliſſime pl̄ueriſati ʒ.j.cāfoꝛe g̃na iiij.
vtꝰdictū ē.⁊lini vlcera.Hoc eī exiccabit vlcꝰ⁊valebit ad
vniēdū⁊cicatrizādū.Et ſi cruſte ī naſo eēnt aut aure ſu
mat butirū lotū ī aqua ro.aut pīguedo gallie recēs nō
ſalita ſimilit lota⁊liniāt cruſte⁊loca cruſtaꝝ.Aut ſuma
tur oleū ro.ſolū.vl.℞.olei.ro.ʒ.j.ß.butiri adipis galline
añ.ʒ.ß.lauēt ambo ī aqua ro. decoctionis.ʒ.ß. litargiri
⁊cū cera ſic lota fiat vnguētū molle.vl pꝛimo fiat vnguē
tū⁊ ita liquatū īfūdat dicte aq̄ deiñ fiat linitio.vt ē ta-
ctū.Aut ſumat pinguedo āguille cū oleo ro.⁊ fiat inun
ctio.vt ē dictū.¶ Cōmēdat etiā Auicēna vnguētum ru.
ī delēdo veſtigia variolaꝝ.Et ꝓ iſto vꝫ etiā vnguētū al.
de ceruſa.qđ ponat ī.v.cañ.xj.⁊.xxij.deſcriptione. Ve-
ſtigia ṽo variolaꝝ delētur ꝑmo ſumēdo aquā oꝛ.⁊ deco
ctionē furfurꝫ.¶ Itē ex Aui.poſſumꝰ ꝯficere tale medi-
camē.℞.radicꝫ cānaꝝ.ʒ.iiij.abiectꝫ coꝛticibꝰ.ſe.melōis
cū coꝛtice crete aut terre ex q̄ fiūt olle. añ.ʒ.ß. amigda.
dul.⁊amaraꝝ.añ.ʒ.ß.piſtet quodlibet ꝑ ſe deiñ coquēt ī
lb.ij.aq̄ ad ꝯſumptionē medietatꝫ.¶ Deinde.℞.ij.albu
mina ouoꝝ recētiū.litargiri ſarcocolle añ.ʒ.ij.zuccari
tabarzet amili añ.ʒ.ß.miſceāt inuicē deiñ cū iſto liniat
facies.Et poſt exiccationē potes lauare faciē cū aq̄ oꝛ.
⁊ iterato cū tali linire.¶ Itē ꝯficere poſſumꝰ hoc vngm̄
℞.olei lilioꝝ al.olei pꝭiſticoꝝ adipis aſini olei ro.añ.
ʒ.ß.cere al.ʒ.iij.cū iſto vnguēto qñ vadit doꝛmitū pati-
ens.vngat ⁊ poſtea lauet cū aq̄ oꝛ.⁊ lupinoꝝ⁊ pauci fur
furis.vel ſi eſt intētio exiccare ⁊ pellē exterioꝛē q̄dāmō
remouere.ꝑt fieri hoc medicamē.℞.ſpume maris.ʒ.j.
lapidis pipis dicit Gētilis nō ē oppoſitū.hoc tñ videte
ītelligere poſſumꝰ lapillū diu ſeruatū ī g̃nis pipis.q̄ exic
catꝰ ē ṽtute pipis ⁊ſui.℈.iiij.coſti armoniaci añ.ʒ.ß.bau
rach.℈.j.oſſiū vituli antiq̄ꝝ⁊ aduſtoꝝ.ʒ.ij.ſe.rafani pul

variole

uerizati rafani exiccati aristologie ro. lupi. or. an. ʒ. j. co terant oia subtilissie. Dein. ℞. adip. asini vel demesticior. vt gallie. ʒ. j. ß. oli ro. ʒ. ij. ß. cere al. ʒ. vj. ft vngm molle ex q liniant mebra vt est tactu. vz et ad istud vngm citru et vngm al. q ponut a Nicholao: et eligat vngm al. si aceto nisi forte qrerem consuptione saniei et icisione ptiu visco sar. ¶ Si vo post vestigia variolar appareret malus color et plube, tuc debite itrisec mudificato corpe debes adhibere, q multiplicat sanguine clar et spus et trahunt ad exteriora, sicut aq cicer ru. et oua sorbilia recetia et vinu odoriferu subtile satis ad dulce declinas. ¶ Ite aq carnis de bonis capponib et pollastre marcialis. Itez testiculi aialiu no coeutiu. Ite caro fasianor et pdiconu sternar et coturnicu. Ite lactetiu vitulor et capor et valde iuuenu castrator. Ite auicle i rubis degetes pigues. Ite fic sicce, na generat sanguine subtile, vt tagit Aui. et expellut ad cute, et ppt illud faciut pediclos, vt. vij. iiij. tagit i maria ista. Ite docz ibide vt ptinuis dieb bibat i ieiuno colorad vinu pdictu, et lac capnu. Et si foret hua nu meli eet. et hoc puenit du resupt eget corpus. Et si egeret aliq mudificatioe et pfortatione iteriori, pmedat Auic. minore trifera et kebulos pditos, q descptionem tagit Mes. Ite p mudificado. s. interi et apiedo vias et educedo supfluitates et faciedo bonu colore valde valet agaric correct, vt tactu fuit. Ad dilatadu et sanguine et spgedu puenit brodiu debite pigui cappois aut fili i q sit posit aliqd cinai cu zucca. aut gar. aut croci. Vel si vis, isto mo describere. ℞. cinai. ʒ. j. gar. ℈. ij. croci. ℈. ß. zuccari. ʒ. j. subtilissime trit. misce et. iiij. cocleari ipone brodio Alia multa tagunt ibide, q inde collige. Quid et fiedu sit, si nascat variole i oclo, et si fiat vlc illi, ex. iij. iiij. loco, ppo vide. ¶ Si vo ptigat flux vetris, habe menti regime supi tactu. Pro isto tn docz Auic. exhibere lentes plibus elixationib coctas. ¶ Ite pueniut gnata si mach et filia. et ista faciat p regie variolar. ¶ In cura vo morbilor habe psiles itetioes ex pte regis no naturaliu

color malus

c. 10.

Fluxus ventris

Morbilli

vt cū ebullitio sit maior, tēdat regimē ad maiorē infrigi
dationē. Itē sit dieta mag³ tenuis ꝛ ita i aliis obseruā-
dū est. Tpe ēt q̄ q̄rim⁹ extractionē eoꝝ, nō vtamur ita ca
lidis, vt i variolis: nō coopiam⁹ ēt ita patiētē. De fl'oia
dicat, vt ē tactū. ꝛ vtrobiqꝫ de ꝑuocatiōe flux⁹ sanguis
nariū alibi tactū. Aut si eēt mulier etat³ debite, de ꝑuo-
catiōe mēstruoꝝ, ꝛ emorroydaꝝ i masc'lo. ¶ Ista sufficiāt
ꝑ regie variolaꝝ. ¶ De febre cū apostemate. cap. 17.

Curatio haꝝ fe. Istud ca. est ca. cure apostēa-
tū ꝛ marie interioꝝ qꝛ ad apostēata intrīseca
cōit sequūt fe. effimere. Vn̄ q̄rto Affoꝛismo.
affoꝛismo. liiij. in bubonib⁹ oēs fe. male exce-
pte effimere. ꝯ regimen haꝝ fe. ꝑmo distiguēdū est ꝑm
apostēata aut extrīseca sint vel intrīseca. ꝛ ꝑm matias
apostēatū vt fe. frequētes. apostēata fe. q̄dā sūt effime
re vt est tactū: ꝛ pꝫ. j. iiij. ꝛ ꝑmo de differētia fe. q̄dā sūt pu
tride vt īplicuit Auic. in ca. de fe. apostematū ꝛ de signis
apostematū dū dicebat i ꝑn̄ti ca. Cura haꝝ fe. ē curatio
fe. acute. Quedā sunt ethice ꝑm qd̄ est euidēs ꝛ ēt trahe
re possum⁹ ab Auic. in ca. de cibatiōe febricitantiū fe.
ethicarū. iō regimē isto mō distinctū fe. distigueret etiā
Canon tn̄ ꝑncipal' sit circa distīctionē regis apostema-
tū q̄bus pēdet ista fe. vel pepēdit vel causata est iō ꝑn-
cipalis ꝛ ꝑmaria cura est apostematū. scd̄o fe. ꝛ īplicat
ca. dicto. ¶ Regimē aūt effimere tactū est. j. iiij. ca. j. de
fe. effimera ex apostemate vbi tāgit gn̄a fe. q̄ ex apostēa
te ꝯtingūt. Et lꝫ sit tactū sup̄i⁹ succinctissime tn̄ replico
qꝛ res q̄ iuuametū ꝑbēt oꝫ vt iterēt multotiēs. Primo
de crisi qd̄ distiguet i nō naturaliū regimēꝛ medicinale
mag³. Iō nō oꝫ cibari regl'arit nisi cōpleta declinatiōe
Regimē v̄o scd̄m erit intēdēdo apostēati ꝛ fe. ꝯueniēt
Prio liniēdo vētrē vt est tactū cū māna aut cassia. Dein̄
si fuerit flegmō ꝛ fuerit abūdātia sanguis aut peccabit
hūoꝛ cū sanguie ꝛ a fl'oia īchoare debem⁹ post lenitionē
Et si fuerit bubo exēpli causa in inguine dextro ꝛ sit ma
teria in fluxu potes flobothomare de basilica sinistra vł

si materia nō esset multa valde nec multi fluxus posses flobothomare venā cōem in brachio. Et si intēderꝫ plꝰ diuertere flobothoma venarū ꝓportionē in manu etiā ꝯueniētior. ¶ Si velles adhuc plus diuertere ꝯueniret flobothōia cephalice. ¶ Post istas euacuatiōes vniuersales attēde cure apostematꝫ quā cape ex locis suis sūme in cañ. gñales ex. iiij. j. caplo de cura apostematis. ¶ Nota tñ h̄ ꝙ ex cā fe. effimere ex apostemate ꝯueniūt ꝛ necessaria sūt eis infrigidātia ꝛ hūectātia ꝛ ēplastra īfrigidata cū niue sup mēbrū apostematū ita vt noceāt apostemati ꝛ faciāt ipsuꝫ crudū īmo īfrigidetur via inter ipm ꝛ cor īfrigidatiōe penetrāte in ꝓfundū. Silr si applicatꝫ repcussiuū stante apostemate extiore matie circumcirca locū apostematū est applicandū repcussiuū ꝛ repellat materiā ꝛ viā stringat p quā transiret ad locū. ¶ Si ꝟo qramꝰ trāsmissuꝫ facere p aliqlr stiptica confortantia pteꝫ applicemꝰ apostemati ptis ꝛ circa illud vt vigoretur trāsmittēdo materiā. ¶ Effimere regie succicto ad regimē putride veniēdū succicte ēt diuidēdo ipsuꝫ in rerū nō naturaliū regimē ꝛ medicinaliū ꝛc̄. ¶ Quātū ad pmū qꝛ Auic. spālr de herisipila intiori facit mētionē fm istaꝫ: statuā regimē nō naturaliū. Prio aeris ꝙ declinet ad frigidū ꝛ hu. ex artificio iaꝫ supius tacto ꝛ ī frigido fit ex frigidis aroaticꝫ. Itē scdo colligantur cibi ex regie fe. acutaꝝ: tñ fiat magꝫ subtiliatio regis vñ ꝯueniret ptisana valde liqda in decoctione pulli macri vl meliꝰ in matia decoctiōis panata ēt ꝛ alia ꝙ tu colligere potes ī cibatiōe febricitātiū. ¶ Memora ēt fuanduꝫ regimē si fuerit exacerbatio. ¶ Item in potu capiat aquā ordei aut aquā zuccharatā. Memora ēt distiguere regimē fm tpa fe. ꝛ apostematū. vinū ꝟo ex toto vitetur ꝛ ēt cōprehēdere potes. iiij. j. de cura apostematum nisi fuerit magna debilitas ꝟtutis: ꝛ tūc sit vinū pauciferū valde vel multū limphatū. ¶ De inanitiōe ꝛ repletiōe qd dicēdū satis ꝯstat. Nā inanitiōes ꝛ repletiōes ꝛ euacuatiōes ꝯueniūt. ¶ De sōno ꝛ vigilia qd dicēdū pꝫ

.iiij.de regie acutarū. Itē mot⁹ corpore⁹ ꝛ aiales vitent ſm poſſibile vt etiā tāgit .iiij.j.de cura apoſtemat. Vitet ēt introit⁹ bal. pot⁹ aq̄ frigide hec ſumit ibidē. ꝛ hoꝝ cauſe ſūt note. ¶ Venio ad ſcōm vt medicīaliū regimē. Et pmo ſi vēter fuerit ſtiptic⁹ leniat cū cliſteri: ꝛ ſi non fuerit mag exiccatio fecū melioꝛ erit medicia laxatiua ꝑ os ſumēda vt mūdet ſtōachū ꝛc. Deide ſi appeat neceſſitas flobothomie fiat ex vena ꝓpoꝛtiōata q̄ ex p̄habit collige. Et ſi p⁹ flobothomiā fuerit ↄſtipatio vētr iterato vt ē dictū leni vētrē poſtea ſi videat adhuc abūdare maťia mioꝛa cū appꝛopat de q̄b⁹ dc̄m ē locis ſuis vñ cōp̄hēdenda vide euacuātia flegmat aut colerē ꝛc. ¶ Deide digere ēt ſm appꝛopata digeſtiua hūoꝛi peccāti q̄ ēt locis ſuis collige. Habe tñ mēti vt diſtiguas danda ꝑ os ſm p̄ncipia apoſtēat ꝛ alia tpa. Curas tñ apoſtematū ſpālia interioꝝ.ſ.quia ſm ſpālia mēbꝛa apoſtemata vide i locis ꝓpꝛijs.iij.cañ. diſtict ēt medicaminū ſm tpa apoſtematū iterioꝝpendētiū i noticia ex cañ.generalib⁹ cōp̄hende.iiij.j.ca.de cura apoſtemat ꝛ illo.§. occultoꝝ ēt apoſtematū. Oꝛ tñ in p̄ſenti ca Auic. tāgit curā heriſipile exterioꝛ vltra regimē nō naturaliū tacte: veniēdo ad regimē ſm p̄miſſa lenitiōe vētris in heriſipila docet Auic. flobothōare.ij.iiij.itelligēdo peccare ſanguiēꝫ ꝛ colerā eidē eſſe cōmixtā ꝛ tñ ante cām añcedētē heriſipile foꝛe ꝓpinquā cuti exterioꝛi q̄ vocat ymē. Et omittēdo alios itellect⁹ ſupponam⁹ eā inť duas cutes qꝛ in interioꝛē ſenſitiuā ꝛ exterioꝛē tactā. Vñ ex Auic. ſupponam⁹ materiā colericā añcedentē ita remotaꝫ a venis vt ꝑ flobothomiā nō ſit ducibilis i venas ex quo reddimur cauti tantaꝫ efficere flobothomiā exñte heriſipila exterioꝛi vt non trahatur materia in venas. ¶ Et ideo ſi colera fuerit extra venas ꝓpinquū tñ venis cauēdo tactū eius in venas inanitas cauti ſum⁹ in flobothomādo. Aut ſi nō trāſeat colera in venas cauendo ne intrinſecet mēbꝛo ꝛ multū ledat. Et credo ita de flobothomia dicēduꝫ in heriſipila ſicut ꝓ parte in variol.

istā sniaȝ ego ꝯfirmo lr̃a Auic.iij.iiij.in cura herisipile ad primū dū dicit: Et si idiget fl'oia quadā nō multū cōfert nisi qn̄ materia est intra duas cutes. ¶ Si aūt profunda fuerit tūc eius iuuamētū minorat et fortasse attrahit ꝛc. ¶ Et sit flobothomia nō alio cooperāte ex basilica dextra in brachio aut manu ƀm indicatiōes ꝑꝑas deiñ leni ventē ēt minorādo materiā cū diaprunis non scamoneato. aut decoctione fructuū Meƀ. hoꝝ doƀ ex ꝑhabitis habes. ¶ Deiñ tribue digestiuū si intrisec⁹ apparuerit peccare maťia qđ collige ex ꝑdictis i cura tertiane pure. Localib⁹ ēt post fl'omiā ꝛ vl'eȝ euacuationē vtendū. Et canō sumit ex Auic. allegato loco ꝙ medicina applicāda in ꝑncipio dȝ esse magis stiptica ꝙ̄ frigida in statu nō magis frigida ꝙ̄ stiptica quē canon inde aptū siue intelligo supponēdo illud in q̄libet tp̄e siue in cuiuslibet tēpus herisipile aliq̄ parte cōueniūt frigida ꝑmo i ꝑncipio ꝑpt̄ repcutere materiā. Postea ī augmēto ēt cū maťia sit adhuc in fluxu. Itē i statu ꝛ declinatione cauēdo ne ex nimia flāma colere fiat vlceratio mēbri nec timem⁹ magnū nocumētū ex icuniatione maťie ꝑpter ipius subtilitatē. ¶ In ꝑncipio ꝟo qn̄ materia est in fluxu ꝛ q̄si nihil notabile fluxit oȝ stipticitatē eē multā vt vigorādo mēbrū sit cā trāsmissionis ꝛ stricture viarum ꝑ qs maťia flux ura est. ¶ In statu ꝟo ꝛ declinatiōe cū sit materia tota fluxa ꝛ sit intētio extrahēdi materiā ꝑ pte nō ꝯueniūt stiptica nisi forte remisse. Et iō lȝ intēsiora frā ꝯueniāt i ꝑncipio herisipile q̄ i statu vl' declinatiōe qꝛ tñ stiptica q̄ ꝯueniūt i ꝑncipio ītēsiora sunt respectu stipticoꝝ ꝯuenientiū i statuꝛ declinatōe dꝛ ꝙ frā q̄ cōueniūt i ꝑncipio excedūt frā saltē status respectu ꝯuenientiū i alijs apostematib⁹. Quātū ad h̄ tp̄a ꝗ icōpatiue dicēdū est medicia i ꝑncipio herisipile eē mag̃ stiptica frā. In statu aūt opposito mō. Pro isto dicebat Auic.iij j. Et oȝ vt sit ifrigidatio ei⁹ i ꝑncipio fortis stipticitatis adeo vt forsitā augmētet ei⁹ stipticitas sup ipius frig⁹ Circa statū ꝟo sit ei⁹ frig⁹ vehemēt̃ stipticitat̃. Sit tñ

canon i ifrigidãdo vt fortificet mēbrū. In pñti tñ docet Auic. approximare succū lactucaꝝ ⁊c. vt. ℞. succi lactucaꝝ succi spuiue succi portulace añ. ℥. ß. sauich or. aut dico pultis or. ℥. j. vl' ēt misceāꝫ dicti succi cuꝫ oleo onfancino. i. oliuaꝝ imaturaꝝ aut ol'o ro. Itē couēit epithiatio ptis ⁊ circa ptes cū aq̄ ro. aut aq̄ plātagis aut aq̄ de coctiōis sumach aut aq̄ endīe aut lactuce vl'. ℞. aq̄ ro. ℥. iiij. sandal'. ru. ℥. iij. Silr valeret epithia factū ex aq̄ sublimatiōis cucurbite aut aq̄ ro. aut plātagis silr ⁊ aq̄ nenuꝭ ⁊ sil'i. ¶ Itē potes facere ēplastrū ex faria or. ⁊ ol'o ro. ⁊ aq̄ nenuꝭ. ⁊ sil'i. In pcessu tñ vide medicamina . iij iiij. domestica sat ⁊ tene mēti nō solū exteriꝰ applicāda fore frā imo ēt iteriꝰ cōedēdo ⁊ bibēdo vt exhibēdo lactucas ⁊ bibēdo aquā endiuie vel cū illa liphādo potū. et ista sufficiāt de pñti cura. ¶ De emitriteo 351

Ecessariū est in emitriteo regimē qd in presenti capl'o tangiꝫ circa emitriteū qd diuidi potest ꝑm emitritei materiā licꝫ cōiori opinione sit emitriteus fe. cōposita ex flegmatica cōtinua ⁊ tertiana iterpolata vl' etiā vt tangit Auic. possunt applicari due cōtinue vna de flegmate alia de colera aut due interpolate. ¶ Regimē tñ tactū p Auic. est respectu puri ⁊ veri emitritei ꝙ solito more distingā in regīe non naturaliū ⁊ medicinalium. ¶ Pro pmo inchoās ab aere quē eligamus tēperatum in actiuis ⁊ passiuis maxime materiebꝰ fl'eca ⁊ col'ica exñtibꝰ sub equalibꝰ quātitatibꝰ aut meliꝰ dicēdo fl'aca mafia tñ indicādo de calefactione ⁊ exiccatione quātū colerica de infrigidatione ⁊ humectatione indicat. Et cū istarū indicationū vna aliā superuenerit ꝑm frigiditatē mūdificetur aer. mūdificetur etiā ꝑm tempus anni frigidior estate competens ⁊c. Et nullo tēpore tamen aeris extremas qualitates applicemus. Menti tamen teneamus flegmaticam quia continua est multum indicare curam et pendet a materia difficilis digestionis et resolutionis, aerem tamen eligamus clarum

ꝛ minime vaporosuꝫ ꝛ miorꝭ lucis ꝙ tẽpore necessita
tis sanitatꝫ maiorꝭ tñ ꝙ in tertiana sola egẽte colere
resolutiõe ampliori aliȷ̈s ceteris parib⁹. Et sit locus ha
bitationis aliqualiter a terra distãs cuius fenestre sint
versus oriẽtẽ aut septẽtrionem: ꝛ ita sit debite euenta
tus quẽ si ꝑpter frigiditateꝫ ꝛ hũiditatẽ corrigere opꝫ
aut caliditatẽ ꝛ siccitatẽ adhibeãt fumigationes ꝛ as
ꝑsiones aquaꝝ odoriferaꝝ suis ꝑporcionate tp̃ibus de
q̃bus añ dicebãt. ¶ Expedito aere venio ad cibũ ꝛ po
tũ ꝛ p̃mo inchoemus a cibo ꝛ a pane qui sit cõdiciona
tus cõditionib⁹ tactꝫ fermẽti ꝛ salꝭ vt panis sanoꝝ cor
porũ nec ita modicũ hñs vt est cõpetẽs i colꝭica pura nec
etiã sit ita remot⁹ a furfure nec ita furfuraceus vt sano
rũ sit scđe aut tertie a coctione. Sit ẽt tẽꝑate coct⁹ de q̃
nõ cõedat multũ. Et sit panis forme cõis. Alios ꝟo mo
dos panis vitet ꝛ cibaria de pasta facta: ꝫaldis tñ vti p̃t
¶ Expedito pane ad carnes venienduꝫ ꝛ qr emitriteus
plꝭies est long⁹ a p̃ncipio cõuenit dieta grossior qr non
ẜm plꝭimũ est replꝭonalis maꝛie a p̃ncipio dieta tenuis
cõueniret. Hȷ̈s g̊ ambob⁹ cõcurrẽtib⁹ indicatiõi potẽ
tiori attẽdẽdũ est g̊ ꝑpt replꝭonẽ vt potentiorẽ replꝭonẽ
a p̃ncipio subtiliem⁹ dietã potẽtis in vlteriori tp̃e igros
sare nõ timẽdo nocumẽtũ ex itẽtiõe magna morbi aut
ꝑpinq̃tate stat⁹ ꝛ crisis. ꝯueiet igiꝭ i brodio pulli pana
ta vlꝭ ptisana ordei. Deĩde facta miõratione poteris vti
extremitatib⁹ pulloꝝ vlꝭ pullaꝝ cũ similib⁹ ferculꝭ nec in
cõueĩret addere ptisane modicũ ꝫuccari aut satꝫ superã
te flegmate asꝑgere ptisanã aliquãto ꝯtriti pipis aut ci
nami. Et ẜm ꝙ vsus statũ post repletõnẽ miõratã magꝭ
ĩtẽderẽt fe. dietã debes exhibere min⁹ grossaꝫ. Deiñ fi
nito statu ꝛ declinatiõe veniẽte poteris securi⁹ dare de
pullo. Itẽ auiculꝭ puis ꝛ similib⁹. Itẽ ꝟsus finẽ declinati
onis poteris ẽt magꝭ augere dietã siue igrossare. ¶ Car
nes igiꝭ ẜm distincta tp̃a cõueniẽtes erũt cões vsuales
vt pulloꝝ captoꝝ lactẽtiũ capoloꝝ ꝛ lepusculoꝝ. Cõue
niũt ẽt oua maꝛie i declinatiõe ꝛ alia q̃ ꝑ te vide. maꝛie

extite p̄nti cõsuetudine dietādi.vitēt pisces. Si tñ pati
ens pur vellet accipe de eisdē corrigāt cū leui salicꝫ aut
aspsione anisoꝝ aut feniculoꝝ ⁊ poti⁹ assi i q̄ elixi come
dant. ¶ Vitent lac lacticinea ⁊ caseus. ¶ Itē ex olerib⁹
cõuenire p̄nt decoctio leuis cauliū post minoratione͞ re
pletionis aut feniculi aut petrosilij. ¶ Itē i declinatiōe
ista securi⁹ ꝯcedēda sūt sparagi ⁊ cōditi cappares. Itē
auicule ꝯdite vel infuse aceto decoctiōis saluie aut ro-
rismarini ⁊ aliquāti pipis. ¶ Cibaria ṽo diuersa vitent
ſm possibile. ¶ Ex granis ṽo ꝯuenit decoctio ciceꝝ ru.
maxie i declinatiōe. alia ḡna vel silia vel seia omittant
¶ Nūc de potu dicēdū intelligēdo fruct⁹ cõuenietes et
nociuos ex regie flegmatice ⁊ tertiane. Et sicut de cibo
dictū est ita intelligat de potu q̄ stāte replone multa si
cut plerūqꝫ est dꝫ ēt subtiliari pot⁹ vt exhibeat aq̄ ordei
dn̄ante ſtate cū zuccaro ru. pauci zuccari ⁊ nō multe de
coctionis or. aut sit aq̄ zuccharata solū ꝑpt abhorrētes
aquā ordei. Aut si ex toto reqreret vinū sit paucifeꝝ siue
aq̄suꝫ sapore albū qd̄ videt cõcedere Gal. in fe. i libel-
lo de vinis dictū est aut si coloratū voluerit sit sisolū vt
sic dicā vel gariū liphatū vel nō liphatū ſm vini potē-
tiā ⁊ sic de ciboꝝ vino dictū est ita dicēdū est de potu au
gmētādo. Post euacuationē siue miorationeꝫ replonis
cronicitate emitritei vt tm̄ ꝓcedamus subtiliādo cibuꝫ
et potū. Post istā horā vsqꝫ ad statū ⁊ crisim si habuerit
¶ In declinatiōe ṽo vt est clarū cõuenit dieta grossior
et aliquātulū vini albi subtilis aromatici in sapore me-
dij etate ad antiquū tendente. Et maxie cõuenit in fine
declinatiōis ⁊ in ꝯualescētia ⁊ hora q̄ intēdim⁹ refectio
nem virtutꝫ ⁊ viaꝝ aptiones. hore ṽo potus q̄ sint ex p̄
habitꝫ collige. Expeditꝫ cibis ⁊ potibus ad inanitionē
et repletioneꝫ veniendū. Inanitio ṽo siue sup̄fluitas p
suas effluxiones eductio q̄renda est in die bis ⁊ nō ex-
pellēte ṽtute iuuet clisteri aut suppositorio aut ex dictꝫ
in scd̄o p̄ncipali. Deiñ replonē vitet ⁊ surgat a mēsa vt
est cano diuulgat⁹ tertia.j. de regie ei⁹ qd̄ comedit ⁊ bi

bitur siue a comestione ꝛ potu reliquijs famis aut po-
tus adhuc in stomacho remanentibus. Quibus etiã ho-
ris cibationem ꝛ potuꝫ vitare debeat ꝛ quibus nõ ex p̄-
tactis colligenda est. Nunc de motu et quiete dicenduꝫ
est ꝛ constat patientẽ non debere exercitari nisi in de-
clinatione particulari exacerbationis vel inquiete in-
terpollationis ꝛ magis in declinatione vniuersali con
uenire. ¶ De fricatione corporis que motui supponitur
ex prehabitis collige qd̕ conuenit: minor tamen esse dꝫ
ea que in pura cõtinua flegmatica vel ĩterpollata adhi
benda est ꝛ maior ꝙ̄ in colerica pura vel nõ pura cõue-
niret saltẽ cõtinua flegmatica dominãte. ¶ Nũc de som
no ꝛ vigilia dicendũ ꝛ q̄bus horis sit dormiẽdũ ꝛ q̄bus
nõ. satis cõstare pōt ex p̄habitis canonib⁹. ¶ De quãti-
tate somni dicendũ maiorẽ debere esse somnuꝫ ꝙ̄ in pu
ra flegmatica. minorẽ ṽo ꝙ̄ in cura colerica cõtinua vl̕
interpollata alijs oĩbus paribus illis dũtaxat excepto
in q̄bus cõparatio vertenda est. ¶ Nunc de accidentib⁹
anime est dicendũ ꝙ oĩa excedentia excessiua vitentur
maxie tñ retractiua caloris vt timor ꝛ tristicia ꝛc̄. Gau
dium tñ intensuꝫ satis et leuis ductio ṽsus iraꝫ magis
cõueniũt ꝙ̄ in colerica cõtinua vel interpollata: remis-
siora tñ ꝙ̄ in flegmatica pura. ¶ Quid de ãnexo accidẽ
tibus aĩe sit tenendũ explico vt coitu. Nam satis cõstat
in talibus febribus coitũ vitari debere nisi adesset ra-
rissima contingẽtia nimie repletiõis vasoꝝ ex sperma
tica materia maxime p̄cedẽtibus euacuationib⁹ ꝛ ma-
terierũ digestionib⁹. ¶ Expedito nõ naturaliũ regimie
venio ad medicinaliũ regimẽ pro quo expediẽdo cũ fe.
ista composita sit materialis consequit̄ nos habere in-
tentionẽ quia materie coniuncte etiã antecedentes ad
benignũ pluries reduci non possunt ad digerendũ ma
teriã ꝛ euacuãdũ. ¶ Et quia vt pretactũ est in feb. nõ sũt
cõiter tamẽ materie ꝓprie antecedentes vel coniuncte
sed cõmunes de quibus sepius dictũ est earũ euacuatio
est premittenda non faciẽdo ꝓpriã euacuationẽ nisi in

casibus cōmuniter assignatis quādo materia est multa iuxta Amphorismum.xxix. particule.ij.inchoātib⁹ morbis vel furiosa iuxta amphorismuz.j.xxij.digesta medicari. Aut.xxiiij.in acutis passionibus: aut quia foret in ductib⁹ aut ꝛ eductioni ꝓpinqua. Simplicē ergo minoratione cōis materie pmittemus. ¶ Secūdo proprie materie lꝫ etiā per idem cōpositū medicamen aliquādo vtrāqꝫ minoratione adimplere possum⁹. ¶ Tertio ad digestiua veniemus. ¶ Et quarto ad ꝓpria euacuātia fortiora. ¶ Quinto ad cōfectiōes vt alia vigorātia virtutē ꝛ aperiētia vias ꝛ subtiliātia materias sique remanserint. ¶ Sexto ad vnctiones ꝛ epithimata ꝛ sacculos veniendū sique hoꝝ fuerint oportuna. ¶ Pro pmo pmittam lenitiua ꝛ amplius dominante flegmatice poterit esse hoc. ℞.lulep ꝛ puto esse lupullū lꝫ quidā dicāt esse mercurialem. Gentilis vero dicit esse lacticineū quoddā M.ß.fiat decoctio in lib.j.aque ad consumptionē medietatis. Deinde. ℞.mellis roß.nō valde antiqui.ʒ.ij.ꝛ misce in.ʒ.v.dicte decoctionis post colaturaꝫ ꝛ in potu tribue. ¶ Vel. ℞.cassie.ʒ.j.ß.et dissoluatur in.ʒ.v. aque melise. Vel si oportuerit minorare magis minoratione propria adde diafiniconis.ʒ.j.ß.aut electuarij indi maioris.℈.iiij.vꝉ potes addere trociscos de agarico superius tacto.℈.iiij.vel addaꝛ agarici parati vt dictū est.ß. ¶ Si vero fuerit colera flegmate dñantior lenire poterimus isto modo.ꝛ aliq̄liter diuertere materiaꝫ amplius ℞.aque ordei zuccharate.ʒ.v. sirupi violati.ʒ.ij. māne ʒ.j.deinde in potu mixta inuicē vel exhibeaꝛ māna vt est tactum cum.ʒ.j.ß.mellis violati. Et si vis adhuc magis proprie minorare adde diamanne.℈.iiij. ¶ Si autem fuerint humores quasi pares docet Auicē.pauciferare et minorare.vt. ℞.aque decoctiōis lulep ꝛ tamarindoruꝫ.ʒ.iiij.mellis roß.colati māne sirupi violꝉ.añ.ʒ.vj.misce ꝛ in potu tribue. Vel inde potes dicte decoctionis immittere māne.ʒ.j.diafiniconis.ꝛ diamāne ana.ʒ.j.ꝛ in potu tribue. ¶ Item tene menti si fuerit expediens

facere clisteria vt est tactū fac. ¶ Itē si stante vētre leni cōprehēdas materiā in stomacho vomitu educibilē tūc sm speciez eius exhibe vomitū vt si fuerit colerica tribuas sirupū acetosum simplicē.ʒ.j.cū aqua tepida.ʒ.iij.ß.ꝛ si flegmatica fuerit potes exhibere oximel simplex in aqua decoctionis rafani. Uel inde potes exhibere in colerico dū aliqualiter q̄ris ꝓpriā eductionē sirupuz acetosuz cū decoctione agarici sicut in flegmatico oximell' cuz decoctione ipsius agarici. ¶ Premissa aūt lenitione ꝛ tali minoratiōe ad digestiua trāseūduz vnde dn̄ante mag̃ colera. ℞.sirupi acetosi simplicis.ʒ.j.mellis ro.ʒ.ß.aq̄ feniculi aq̄ endiuie.aq̄ zucchari an̄.ʒ.j.misce ꝛ in potu tribue. Si vo magis dn̄ans fuerit flegma ℞.oximell' roß.ʒ.ß.aque feniculi ꝛ endiuie aq̄ zucchari ana.ʒ.j.misce ꝛ ī potu tribue. ¶ Et sumpto sirupo totiēs vt appareat digestio potes euacuare dādo de pill'is aggregatiuis Mesß.ʒ.j.ꝛ potes acuere easdē cuz electuario de succo roß.aut dū queris plus colere eductionem potes addere diagridij gra.j.vel.ij. tuti⁹ tn̄ est electuariū de succo ro. ¶ Itē addere possum⁹ pill'as de turbith descriptiōe Mesß.dn̄ante satis flegmate. ¶ Itē conueniunt pill'e quas describit Auic.in littera. Et lz littera sit.pill'e sic bone ad hanc egritudinē ꝛ oēs cronicas et fe.ledentes viscera ꝛ ꝓprie qn̄ materia flegmatica est magis vincēs. ℞. aloes masticis mirabolanoꝝ citrinoꝝ reubarbari succi eupatorij succi absinthij ro. rub. ana ꝑtes equales:cā exēpli.ʒ.iij.croci.℈.j.ß. fiāt pill'e cū aqua endiuie ꝛ sit doß.ʒ.ij.cū sirupo acetoso cuz pillulis cōstrictiuis. ¶ Docet ēt alias cōficere maxie ꝓpter digestionē vel post ꝛ eius l'ra habet ita. Descriptio bona cōueniēs ꝓpe digestionem. ℞. aloes masticis succi absinthij roß.omniū equaliter:q2 g'ra exēpli dosiz habitam croci.ʒ.ß.formētur pill'e cuz aqua endiuie. Quarū dosis sit.ʒ.ij.cuz sirupo acetoso vt si volum⁹ p̄mittamus sirupū acetosum vt p̄parantur:deinde exhibeātur pill'e ¶ Et post euacuationē replicem⁹ sirupos aperientes et

[S]ubtiliātes materias ꝛ confortantes mēbra vt est sirupus acetosus diarodon quē describit Mes. ¶ Itē cōuenit fortior existens ꝛ soluēs sirupus acetosus de succis herbarū cū aromatibꝰ descriptiōe eiusdē. Vel etiã potes describere iulep: vt. ℞. aque buglose. ℥. ij. aque endiuie aque ros. ana. ℥. j. aque feniculi aq̄ eupatorij aq̄ absinthij ana. ℥. j. ß. aromatizent̄ cū sandal' ru. ꝛ cinami an̄ ℈. ij. Deinde. ℞. aceti. ℥. j. ꝛ cum. ℥. vj. zucchari fiat iulep de quo sumat in potu. ℥. iij. pro vice. Post ỽo assumptionem sirupi vel iulep iam etiā digesta materia potes resumere solutiuū qđ est tactū. ¶ Ulterius de confectiōe dicendū. post ỽo euacuationes cōuenire poterit diarodon vel stante magna abundātia colere poterunt cōmisceri species triūsandaloꝝ cū spēbꝰ diarodon. ℥. j. spērū triūsandaloꝝ. ℈. iiij. fragmētoꝝ smaragdi saphiri granate iacincti: margaritarū ana gra. ij. subtilissime terātur ꝛ cum aqua absinthij ꝛ buglose ꝛ ro. fiat cōfectio solida. ¶ Aut si foret flegma abūdātiꝰ et quereres cordis ꝯfortationē ꝛ cerebri posset etiã vti cōfectiōe ista. ℞. specierū electuarij de gēmis descriptiōe Mes. spērum triūsandaloꝝ ana. ʒ. j. cuꝫ dictis aquis ꝛ zuccharo albo fiat cōfectio solida vel in modū electuarij de qua sumat pro vice. ʒ. ij. ¶ Itē post dictas euacuatiōes ꝯueniūt trocisci quos tangit Auicē. cap'lo p̄habito vt de absinthio ꝛ ro. qui requirant̄. v. cañ. tractatu de trocisc. quosdam tamē ita describit Auicē. ¶ Trociscos leues ad emitriteum ad aperiendū. s. ꝛ alterādū ꝛ aliqualiter euacuandum. ℞. ro. radicū liquir. ana. ʒ. iiij. tereniabin siue māne. ʒ. iij. spice succi absinthij spodij ana. ʒ. ij. fiant ex eis trocisci quoꝝ dosis fit. ʒ. j. aut. ℈. iiij. ¶ Secundo tangit Auic. trociscos magis alteratiuos: dum dicit: alij ad inflāmationeꝫ. ℞. ro. ʒ. vj. seminis acetose gūmi ara. ana ʒ. iiij. amili. ʒ. iij. berberis spodij seminis portulace an̄ ʒ. ij. draganti croci reubar. spice ana. ʒ. j. camphore. ℈. j. sufficiēter igit̄. v. fiant trocisci. ¶ Tertio describit alios aliqualiter cōstrictiuos fluxus vētris si fuerit ita dicēs,

Alij boni habētibus hanc feb. et ꝓprie quādo cōqueri cū hoc de solutiōe vētris. ℞.spice aromatice xiloaloes siue ligni aloes croci berberis succi eius ana.ʒ.iij. reubarba.ʒ.iiij.spodij ros. cum suis capitibus succi lacce gummi torrefacti carabe ana.ʒ.v.seminis acetose torrefacti.ʒ.vj.crete romane cuius loco pone terre sigillate.ʒ.vij.media dosim ⁊ fac trociscos ex hijs bene tritis cum vino citoniorum quorum quilibet sit.ʒ.j. ⁊ vnū pro vice tribue.¶ Si queris cōstrictiōez ventris cum mīua citoniorūz sine spēbus.ʒ.j.⁊.ʒ.ij.aque ferrate.¶ Ultimo describit hos trociscos magis aperiētes et aliqualiter soluētes dicēs.Descriptio alia bona.℞.ro.ru.ʒ.vj.berberis gūmi arabici se.acetose ana.ʒ.iiij.succi eupatorij spodij amili se.portulace granorꝝ cucumerꝫ quia seminū añ.ʒ.ij.seminis endiuie se.cuscute añ.ʒ.j.ß.succi liquir.ʒ.j.lacce et reubar.ana.ʒ.j.ß.aggregenť ista sczsubtilissime trita ⁊ fiant trocisci cuz sirupo endiuie.¶ Tene tamen mēti ꝙ quia tales trocisci non sunt in vsu cōmuni ideo loco eoꝝ vtere ꝑhabitis cōfectionibꝰvel ex prehabitꝫ trociscis puluerizatꝫ cū zuccharo ⁊ aquis tactꝫ fac electuariū molle aut cōfectionē solidā ⁊ vtere vt dictū est alijs cōfectionibus.¶ Et pro vltimo dicenduz est ipsam satis patere per antedicta ideo nō replico vlteriꝰ. ꝑsenti materie finē impono ⁊ aliarū cōpositionū regimini.¶ Ex dictis etiā colligere possumus vt si egritudo fuerit colerica cōtinua ⁊ flegmatica īterpollata vtriqꝫ attendemus:magis tamē continue potissimuz dominante colera.Et si ambe fuerint continue aut interpollate debes habere regimen mediuz. Attende tamen magis vni ꝙ̄ alteri ꝰm infestationem eius et dominiuz humoris.¶ Eodem modo si complicenť tertiana ⁊ quartana. Similiter si complicetur feb.humoralis ⁊ ethica vtriqꝫ attendendū erit ⁊ diuidemus eodē modo regimē in regimine non naturalium rerum ⁊ medicinalium habendo etiam medicinas penes vtrūqꝫ et diuidendo similiť regimen ꝰm lenitionē ⁊ digestionem et euacuationem

⁊ regimen accidentium de quibus dictum est supra. D-
..ei gratia dictis finem impono. Et sibi sit laus ⁊ gloria
a quo principiũ pendet ⁊ finis qui sit benedictus. Amē.
¶ Deo gratias.

¶ Explete sunt recepte super pma quarti cañ. Auicen-
sm illustratorem artiũ et medicine singularissimũ mo-
narcham magistrũ Marsiliũ de sancta Sophia Pata
uinum. Impresse Lugduni per artis impressorie Fran
ciscum Fradin: expẽsis venerabilis viri Bartholomei
Trot mercatoris: cõplete. viij. mensis aprilis. Millesi-
mo quingẽtesimo septimo.

Dominicus ¶ Registrum cartharum. bomus filius 1537. patauj

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ⁊ ɔ ꝶ. Omnes
sunt quaterni Excepta epistola cũ tabula loco suo posi-
ta: que est duernus.

Restaurativum R/ capones vel perdices cum aqua decocta in aqua
cocta bene ad consumandum pulpas quibus adde fisticos amigdala. ana q. s. R/
an. pulver. ℥ iij. emulgeantur in brodio dicti pulli et in aqua melis
da. adde de speciebus margari. alba. non perforata. cinamo. gariofi.
coral. ana. pulvis ℥ i. croci ʒ. vij. fiant morselli seu malisones
croco erunt speciosiores.

